

శ్రీ రస్తు.

అమద్వేద వేదాంతాది ప్రశంసితాత్మీయనిస్సీమ
విభవేన, మందప్రజ్ఞానుజిఘ్నాక్షాకరుచారసపాథోనిధినా
తత్రభవతాకల్ప సూత్రకృతాశ్రీమదాపస్తంబమునినా
కృపాశురానిర్మితగృహ్యసూత్రానుగృహీతం,
వైదికవిశిష్టశిష్యజనోపయోగిముఖ్యవిషయసమవేతం,
వప్సనభట్టి గుసంయోజితమ్,
యాజుషప్రయోగచింతామణిర్నామ
స్వాత్మగంధకత్తమ్,

నానాదేశానీతబహుళుస్తకసంప్రతిపన్న
పాతభేదాన్ సమీకృత్య, లేఖకప్రమాదజనితదోష
రహితం యథాతథాపండితసంగ్రహతమ్,
ములుకుట్ల-రామలింగశాస్త్రితా.
చెన్నపురిస్థితం,

(విద్యా) వివేకభాసిధి

శారదానిలయ

ముద్రదాయంత్రయోద్వేతనువార
ముద్రాపితంప్రకటికృతంచ
విజయతాంతరామ్,

౧౮౮౬ సం॥

Registered Copy - right.

మావద్ద విక్రయమునకు సిద్ధముగనుండు, పుస్తకముల ఖరీదులు.

	రూ-అ-పై.		రూ-అ-పై		పోస్టేజీ	
కృష్ణయజుర్వేదముప్రథమప్రపాఠకము (మొదటిఅర్థము) శ్రీవిద్యారణ్యభాష్యసహితము. బైండుప్రకరికి.	౧౧	౦	౦	౦	౧౦	౦
అష్టోత్తరశతోపనిషత్తులు	౮	౦	౦			
కాలమాధవీయము(ధర్మశాస్త్రము)	౧	౪	౦			
మహాభ్యాసము	౧	౪	౦			
శ్రీసూక్తభాష్యము	౦	౪	౦			
వ్రతచూడామణి(ఇది ౧౦౦౦ వ్రతములుగలది) ౨		౦	౦			
సంధ్యాభాష్యము, కృష్ణపండితీయము	౦	౬	౦			
జాతకాలంకారము(సంస్కృతం) ధర్మవాఖ్యానవిశిష్టము.)	౦	౮	౦			
యాజుషప్రయోగచింతామణి (పోడవకర్తలు)	౨	౦	౦			
గీతాసామ్యము(శంకరకృతము)	౧	౮	౦			
ప్రాస్తావికశ్లోకములు	౦	౪	౦	౦	౦	
సప్తషిక్తకృతరామస్తోత్రము	౦	౦	౬	౦	౦	
మేఘసందేశము-సవ్యాఖ్యానము	౦	౨	౦	౦	౦	
భక్తేశ్వరవ్రతకల్పం	౦	౨	౦	౦		
గరుడపురాణం	౦	౧౨	౦	౦		
జీవవారైకాదశీవ్రతం	౦	౨	౦	౦		
నరసభూపాలీయము(అలంకారకశాస్త్రము)	౧	౧౨	౦	౦		
గణపతిసహస్రనామస్తోత్రము		౨	౦			
కాళిదాసప్రహసనము		౨	౦			
అగ్నికమంత్రము		౨	౦			
సం॥ వాసుదేవమననం	౦	౪				

మదరాస్ శాలివీధి డోరునెం ౧౭౦ - గల ఇంటిలోనివసించు

శ్రీ ములుకుట్ల - రామలింగశాస్త్రిలు.

ఎతద్విషయానుక్రమణికా

విషయాః-	పుటసంఖ్యా.	విషయాః	పుటసంఖ్యా
విఘ్నేశ్వరపూజా		౧ విరణాహూమః	౭౯
పుణ్యహవాచనమ్		ఉపాకమోకత్సజకానం	౮౦
నాంకీప్రయోగః		వేదవ్రతప్రకరణం	౮౨
నాందీవిధిః	౧౦	ప్రాజాపత్యవ్రతం	౮౩
నవగ్రహమఖిః	౧౨	ప్రాజాపత్యవ్రతోత్సర్జనం	౮౪
మృత్యుంజయమ్	౨౩	సౌమ్యవ్రతం	౮౫
నవగ్రహపూజావిధిః	౨౫	సౌమ్యవ్రతోత్సర్జనం	౮౬
అగ్నిముఖమ్	౨౬	అగ్నేయవ్రతం	౮౭
జయాదయః	౩౦	అగ్నేయవ్రతోత్సర్జనం	౮౮
ముఖావలోకనం	౩౨	వైశ్వదేవవ్రతం	౮౯
గర్భాధానం	౩౮	వైశ్వదేవవ్రతోత్సర్జనం	౯౦
సీమంతం	౩౯	స్నాతకం	౯౧
పుగ్ంసువనం	౪౨	వైకల్పికసమావర్తనం	౧౦౦
షీప్రపుగ్ంసువనం	౪౩	వివాహః	౧౦౧
జాతకమకప్రకరణం	౪౪	స్థాలీపాకప్రారంభః	౧౦౪
నామకరణం	౪౮	నాకబలిః	౧౦౭
అన్నప్రాశనం	౫౦	వివాహమంగళాష్టకాని	౧౦౮
అంకురాలోపణం	,,	చూర్నికా	౧౦౯
చౌలప్రకరణం	౫౫	మహాసంకల్పః	౧౧౦
గోదానవ్రతం	౫౮	కంకణవిమోచనమంత్రః	౧౩౨
అగ్నిగోదానం	,,	మిథునవిడియమంత్రః	౧౩౩
అనుపసీతప్రాయశ్చిత్తం	,,	ఉపహారమంత్రః	,,
ఉపనయనం	౬౧	కన్యాయాస్తవ్యంధ్యధీనమం	,,
పాలాశకమక	౭౧	త్రః	౧౩౩
పాపీత్రయోదశహూమాః	౭౪	వివాహసదస్వకాలసరస్వతీపూజావి	,,
ఉపాకమకప్రకరణం	౭౫	ధానం	,,
బ్రహ్మయజ్ఞః	౭౭	కాకునాదిమంత్రాః	౧౩౪

విషయాః.	పుటసంఖ్యా.	విషయా	పుటసంఖ్యా
హృదయసంసర్గ హేమామః	౧౩౪	దేవతార్చనా తూర్వం	౧౦
మూలికాహరణప్రయోగః	౧౩౫	వైశ్వదేవనిర్మయః	
అన్వారంభణీయస్థానాలీపాకః	౧౩౬	వైశ్వదేవపరిత్యాగప్రాయ	
అన్వారంభణీయానంతరమన్వా		శ్చిత్తం	౧౫
ధానం	౧౩౯	వైశ్వదేవా తూర్వం భిక్షా	
బిభ్రీష్టేః	౧౩౯	ధానం	౧౫
వైశ్వదేవార్థగృహపాకారంభః	౧౩౯	బలిప్రదానకాలకాకస్పృష్టిప్రా	
వైశ్వదేవారంభః	౧౪౦	యశ్చిత్తం	౧౫
ఐత్యంతరవైశ్వదేవప్రకారః	౧౪౩	బలిప్రమాణం	౧౫
భాగవినియోగః	„	వైశ్వదేవపర్వదగ్గర్యాణి	
వైశ్వదేవః	౧౪౪	వైశ్వదేవార్థధికారిణః	} ౧౫
ప్రియబోజనం	౧౪౬	తండులదానవిధిః	
స్థాలీపాకః	„	దాయాద్యగ్నిపత్యావిభక్తవై	
కృష్ణః తువివాహవైశ్వదేవప్ర		శ్వదేవః	
రః	౧౪౭	ఐత్యంతరీయవైశ్వదేవస్థా	
ప్రథమపూర్విమాణిక్రమకృత్యం	„	లీపాకః	౧౫
బౌహనసపరిత్యాగప్రాయ		వైశ్వదేవకారికాప్రకరణం	౧౫
శ్చిత్తం	౧౪౭	వైశ్వదేవనిత్యత్వాది	
అలస్యపరిత్యాగప్రాయశ్చిత్తం	౧౪౮	విచారః	౧౫
కామకృతపరిత్యాగప్రాయశ్చిత్తం	„	ప్రవాసస్యాదికర్తవ్యవైశ్వ	
నాస్తిక్యపరిత్యాగప్రాయశ్చిత్తం		దేవవిధిః	
వైశ్వదేవపరిత్యాగప్రాయ		రోగోపవాసాదికర్తవ్యవై	
శ్చిత్తం	౧౪౮ (౧౪౯)	శ్వదేవవిధిః	
స్థాలీపాకపతిత్యాగప్రాయశ్చిత్తం		భోజ్యవరాన్నాదివిచారః	౧౫
ప్రాయశ్చిత్తసమన్వయః	„	ప్రవాసపరాన్నభక్షణం	౧౫
సద్వప్రాయశ్చిత్తంకృత్వా	౧౪౯	పరపాకరతాదీనాంప్రా	
అరంభః		యశ్చిత్తం	౧౬
ఏషతద్వియానుక్రమణికా	౧౫౦	సంస్కృష్టాద్యన్నవైశ్వదేవనిషేదః	
వైశ్వదేవకేవసవిశేషః	౧౫౦	వైశ్వదేవారంభవిచారః	౧౬

విషయాః.	పుటసంఖ్యా.	విషయాః.	పుటసంఖ్యా.
పితృభూతబల్యుద్ధరణం	౧౬౩	పునస్సంధానమ్	౨౧౩
వైశ్వదేవబల్యుద్ధరణాది		అబ్జకమంత్రః	౨౧౭
నిశేషాః	,,	శ్రాద్ధాంతర్వణం	౨౩౨
ఏకకాలవైశ్వదేవద్యయ		అన్నసూక్తం	౨౩౩
నిషేధః	౧౬౩	అధీశవణం	౨౩౭
కూర్మాండాః	౧౬౫	మహాలయప్రకరణం	౨౪౮
గణహోమమంత్రాః	౧౭౦	హిరణ్యశ్రాద్ధప్రకరణం	౨౪౯
సింహానువాకః	౧౭౭	సంకల్పశ్రాద్ధం	౨౫౦
పునరాధేయం	౧౭౮	సర్వప్రాయశ్చిత్తం	౧
లఘుపునస్సంధానవిధిః	౧౮౧	మృత్తికాస్నానం	౯
ఔపాసనం	౧౮౨	స్నానప్రకరణం	౧౪
ఆత్మారోహణం	౧౮౩	గంగాప్రార్థనా	౧౪
గృహనిర్మాణం	,,	సింధుస్నానవిధిః	౧౬
గృహప్రవేశః	౧౮౪	ఊర్ధ్వపుండ్రవిధిః	౧౮
శ్వగ్రహగృహీతస్య		భస్మధారణవిధిః	౧౮
శాంతిః	౧౮౫	కాలాగ్నియద్రోపనిషత్	౨౦
శంఖగ్రహగృహీతస్యకుమా	౧౮౬	ఔపాసనం	౨౧
రస్యశాంతిః		నిత్యపితృతర్పణం	౨౪
సర్పబలిః	౧౮౭	యమతర్పణం	౨౫
సర్పబలైరుత్సర్గ	౧౯౦	భీష్మతర్పణం	౨౬
ఆగ్రయస్థానీపాకః	,,	పంచాయతనపూజా	,,
హేమంతప్రశస్యవరోహణం	౧౯౧	సూర్యోపస్థానం	౩౨
ఈశానబలిః	౧౯౧	పంచపూజావిధాననిరూపణం	౩౩
మాసిశ్రాద్ధప్రకరణం		దేవతార్చనం	౩౪
అష్టకాప్రకరణం		పుత్రస్వీకారః	౩౮
దధ్యంజలిః		దత్తహోమాః	౩౯
అస్వప్తకా		ద్విభార్యాగ్నిసంసర్గః	౪౦
అవశిష్టమంత్రవినియోగః		అశ్వారోహణం	౪౫
పిండపితృఋజ్ఞః		గజారోహణం	౪౬

విషయాః.	పుటసంఖ్యా.	విషయాః	పుటసంఖ్యా
తాభ్యాంపఠితస్యకర్త	౪౫	సమస్యహోమాః	,,
సంవాదీయఫలీకరణహోమాః	,,	పక్షహోమాః	౫౧
సభార్యాయాఃపురుషాంతర		అక్షరాభ్యాసః	,,
సంగతినిరాసార్థంకర్త	౪౬	విధురక్షైశ్వర్యదేవః	౫౨
పునస్తద్భార్యోపయోగ		ఏకనక్షత్రజననశాంతిః	౫౩
కరణం	౪౬	జన్మనక్షత్రైరోగోత్పత్తైశాంతిః	౫౩
పణ్యహోమాః	,,	నాలవేష్టనశాంతిః	౫౪
భార్యాయాభర్తృవశ్యకర్త	౪౭	సామాన్యాశీ	౫౬
దాసాదిపలాయననిమిత్తంకర్త	౪౭	అశీర్వచనమంత్రాః	౫౮
అకన్ష్టికవృక్షఫలాదిపతనం	,,	అథఋగ్వేదాశీః	౬౨
అధ్యుతోత్పాతనిమిత్తం	౪౮	అథసర్వశాంతివిధిః	౬౨
కదళీవివాహః	౪౯	ఆతురసన్న్యాసః	౬౬
చంద్రగ్రహణహోమాః	,,	స్వస్తీమంత్రార్థాః	౬౮
సూర్యగ్రహణహోమాః	౫౦		

వీతద్విషయానుక్రమణిక సమాప్తా

శ్రీరస్తు.

యజుషప్రయోగచింతామణిప్రారంభః.

॥

విశ్వేశ్వర పూజా.

~~~~~

శ్రీగురుభ్యోనమః.

హరిః - ఓం - శుక్లాబరధరంవిష్ణుంశశివర్ణంచతుర్భుజం । ప్రసన్న
 వదనంధ్యాయైత్సర్వ విఘ్నైపశాంతయే ॥౧॥ తదేవలగ్నంసుదినంతదేవ
 తారాబలంచంద్రబలంతదేవ । విద్యాబలంచైవబలంతదేవ లక్ష్మీపతేశేం
 ఘ్రియుగంస్మరామి ॥ ౨ ॥ సుముహూర్తమస్తు. సుప్రతిష్ఠితమస్తు॥ దేవీం
 వాచమజనయంతదేవాస్తాం విశ్వరూపాఃశశివోవదంతి । సానోమంద్రే
 షమూర్జందుహానాథేనుర్వాగస్తానుపసుష్టౌతైతు ॥ సుముహూర్తమస్తు.
 సుప్రతిష్ఠితమస్తు ॥ కళ్యాణాద్భుతగాత్రాయకామితాగ్ధప్రదాయినే॥శ్రీమ
 ద్వేంకటనాథాయ శ్రీనివాసాయమంగళం । యత్రయోగీశ్వరఃకృష్ణోయ
 త్రపాఞ్కోఽధనుర్ధరః । తత్రశ్రీర్విజయోభూతిర్భువానీతిర్మత్తమ॥౩॥స్త్రృ
 తేనకలకళ్యాణ భాజనంయత్రజాయతే । పురుషస్తమజంనిత్యం ప్రజామి
 శరణంహరిం ॥ ౪ ॥ సర్వదాసర్వకార్యేషు నాస్తితేషామమంగళం । యే
 షాంహృదిస్థోభగవాన్తంగళాయతనంహరిః ॥ ౫ ॥ లాభస్తేషాంజయస్తే
 షాం కుతస్తేషాంపరాభవః । యేషామందీవరశ్యామో హృదయస్థోజనా
 ననః॥ ౬ ॥ ఆపదామపహర్తారం చాతారంసర్వసంపదాం । లోకాభి
 రామంశ్రీరామం భూయోభూయోనమామ్యహం॥ ౭ ॥ సర్వమంగళమాం
 ర్త్యేశివేనర్వార్థసాధికై శరణ్యేత్యగ్రంభకేదేవి నారాయణీనమోస్తుతే॥
 ౮॥ శ్రీలక్ష్మీనారాయణాభ్యాంనమః॥ఉమామహేశ్వరాభ్యాంనమః॥వాణీ
 రణ్యగర్భాభ్యాంనమః॥శవీపురందరాభ్యాంనమః । అరుంధతీవసిష్ఠా
 భ్యాంనమః । సీతారామాభ్యాంనమః । సర్వేభ్యోమహాజనేభ్యోనమః
 త్రిష్టంతు...సహరభే॥ప్రాణనాయమ్య॥ఏవంవిశిష్టేశుభేభ్యదయము
 నారే శ్రీమాన్గోత్రఃనామధేయః శ్రీమతఃగోత్రస్య నామధేయస్య

ఉపాత్తదురితశయద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం ప్రాదిశ్శితకర్మకరిష్య
మాణస్తదంగత్వేన దదాదౌశుభ్యథం వృద్ధ్యం శాంత్యర్థ మభ్యుద
యార్థంచ మహాజ్ఞనైస్సహస్వస్తిపుణ్యహవాచనంకరిష్యే । ఆదానిర్వి
ఘ్నైసపరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిసూజాచరిష్యే । తదంగకల
శారాధనంకరిష్యే । కలశస్యముఖేవిష్ణుః కంఠేమద్రస్సమాశ్రితః । మూలే
తత్రస్థితోబ్రహ్మమధ్యేమాతృగణాస్తస్మృతాః । కయైశుసాగరాస్సర్వేస
ప్తద్విపావసుంధరా । ఋగ్వేదోధయజుర్వేదస్సామవేదోహ్యథర్వణః । అం
యైశ్చసహితాస్సర్వే కలశాంబుసమాశ్రితాః ॥ * (ఆకలశేషుధావతి పవి
త్రేపరిషిచ్యతే । ఉక్తార్థజ్ఞేషుపథకేతే) అపోవాళిదగ్గంసర్వంవిశ్వాభూ

[illegible]

ఘ్నః పూయమానాః | అభిచం ద్రాభి ర్తపేనోహిరణ్యభ్యశ్వాన్ రథినోదేవ
 సోమ | శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః | వస్తుయుక్తం సమర్పయామి | వస్తు
 యుక్తధారణానంతరమాచమనీయం సమర్పయామి | యజ్ఞోపవీతం పర
 మంపవిత్రం ప్రజాపతేర్యత్ససాజంపురస్తాత్ | ఆయుష్యమగ్రియంప్రతిమంచ
 శుభ్రం యజ్ఞోపవీతంబలమస్తుతేజః | శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః | యజ్ఞో
 పవీతం సమర్పయామి | యజ్ఞోపవీతానంతరమాచమనీయం సమర్పయా
 మి | శ్రీగంధం చందనోద్మితం కర్పూరైః సుసంయుతం | విలేపనం సురశ్రే
 ష్ఠప్రీత్యర్థం ప్రతిగృహ్యతాం | శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః | శ్రీగంధం సమ
 ర్పయామి | గంధస్సోపరి అలంకరణార్థమక్షతా త్సమర్పయామి | పు
 స్పైః పూజయామి | ఓం సుముఖాయనమః | ఓం ఏకదంతాయనమః | ఓం
 కపిలాయనమః | ఓం గజకర్ణకాయనమః | ఓం లంబోదరాయనమః |
 ఓం వికటాయనమః | ఓం విఘ్నరాజాయనమః | ఓం గణాధిపాయనమః |
 ఓం ధామకేతవేనమః | ఓం గణాధ్యక్షాయనమః | ఓం ఫాలచంద్రాయన
 మః | ఓం గజాననాయనమః | ఓం వక్రతుండాయనమః | ఓం శూర్పకణ్ఠా
 యనమః | ఓం హేరంద్రాయనమః | ఓం సుందరపూర్వజాయనమః | శ్రీమహాగ
 ణాధిపతయేనమః | షోడశనామపూజాం సమర్పయామి | వనస్పత్యుర్భ
 వైర్దివై య్రానాగంధైస్సుసంయుతః | ఆంఘ్రియస్సర్వదేవానాం ధూపో
 యంప్రతి గృహ్యతాం | శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః | ధూపమాఘ్రాప
 యామి | సాఙ్గంత్రవతిః సంయుక్తం వహ్నినాయోజితం ప్రియం |
 గృహణమంగళం దీపం త్రైలోక్యతిమిరాపహం | భక్త్యాదీపంప్రయ
 చ్ఛామి దేవాయ పరమాత్మనే | త్రాహిమాంసరకాన్ఠో రాద్దివ్యజ్యోతిర్న
 మోస్తుతే | శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః | దీపందర్పయామి | ధూపదీపా
 నంతరమాచమనీయం సమర్పయామి | ఓం ధూర్భువస్సువః | తత్సవితు
 ర్వరేణ్యం | భగోదేవస్యధీమహి | ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ |
 సత్యం త్వదేన పరిషించామి | అమృతమస్తు | అమృతాపస్తరణమసి |
 శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః | యథాబాగం గుడవైశేద్యం సమర్పయా
 మి | ఓం ప్రాణాయస్వాహా | ఓం అపానాయస్వాహా | ఓం వాయునాయ
 స్వాహా | ఓం ఉదానాయస్వాహా | ఓం సమానాయస్వాహా | మథ్యే
 మధ్యేపానీయం సమర్పయామి | అమృతాపధానమసి | ఉత్తరాపోశం

సమర్పయామి | హస్తప్రక్షాళనం సమర్పయామి | పాదప్రక్షాళనం సమర్ప
యామి | శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి | పూగీఫలైశ్చకర్పూరైర్నామ
స్త్రివృక్షైశ్చ తం ముక్తాచూర్ణసమాయుక్తంతాంబూలం ప్రతిగృహ్యతాం | శ్రీమ
హాగణాధిపతయేనమః | తాంబూలం సమర్పయామి | తాంబూలచర్వణా
నంతరమాచమనం సమర్పయామి | ఉత్తరసీరానందగ్ధయామి | సీరాజనా
నంతరమాచమనం సమర్పయామి | సుముఖశైచ్చకదం తశ్చకపిలోగ జకర్ణ
కః | లంబోదరశ్చవికటోవిఘ్న రాజోగణాధిపః | ధూమకేతుగ్ధాధ్యక్షః
ఫాలచంద్రోగజాననః | వక్రతుండశూర్పకర్ణోహారంబస్కంధ పూర్వజః |
షోడశైతాని నామానియః పతేచ్ఛృణుయాదపి | విద్యారంధ్రే వివాహే చ ప్ర
వేశే నిర్గమే తథా సంగ్రామే సర్వకార్యేషు విఘ్నస్తస్య న జాయతే | శ్రీమ
హాగణాధిపతయేనమః | సువర్ణామంత్రపుష్పం సమర్పయామి | ఆత్మప్రద
క్షిణనమస్కారాంత్యమర్పయామి | వక్రతుండమహాకాయ సూర్యకోటి
సమప్రభ | అవిఘ్నం కురు మే దేవ సర్వకార్యేషు సర్వదా | మంత్రహీనం క్రియా
హీనం భక్తిహీనం గణాధిప | యత్పూజితం మయా దేవ పరిపూర్ణాంతదస్తుతే
అనయాధ్యానా వాహనాది షోడశోపచారపూజయా భగవాన్ సర్వాత్మ
కశ్చేమహాగణాధిపతిస్సుప్రీతో వరదో భవతు || ఉత్తరేశు భకర్మణ్యవిఘ్నమ
స్తు | శ్రీమహాగణాధిపతి ప్రసాదం శిరసా గృహ్యేమి | యజ్ఞేన యజ్ఞమయజం
తదేవాస్తానిధిగ్మాణి ప్రథమాన్యాసకా | తేహానాకం మహిమానస్స చంతే
యత్ర పూర్వే సాధ్యాస్సంతి దేవాః | శ్రీమహాగణాధిపతిం యథాస్తానం ప
తిష్ఠాపయామి | ఓంతత్సత్ * సమాస్తాశ్రీవిఘ్నేరపూజా || *

పుణ్య హ వా చ నం.

ఇమం మే వరుణశ్శృణోహవమద్యాచమ్యుడయ | త్వమవస్యూరా
చ కేత త్వాయామి బ్రహ్మణా వందమానస్తదా శాస్త్రైర్యజమానో హవిర్భిః
అహేడమానో వరుణే హవో ధ్యురుశగ్ం సమాన అయః ప్రమోషీః || ఓం
భూః - వరుణమావాహయామి | ఓం భువః - వరుణమావాహయామి | ఓం సు
వః - వరుణమావాహయామి | ఓం భూర్భువస్సువః | వరుణమావాహయామి |
వరుణాయ నమః | ధ్యానాది షోడశోపచారపూజాం సమర్పయామి || అనయా

పూజయావరుణిప్రియతాం । ఓంసర్వేషుకాలేషు సమస్తదేశేష్వశేష
కార్యేషుతథేష్వరేశ్వరః । సర్వస్వరూపీ భగవాననా దిర్మమాస్తుమాం
గల్యవివృద్ధయేహరిః॥

పవిత్రపాణిప్రాణానాయామ్యశుభతిథౌశోభనముహూర్తేపవంగుణ
విశేషణ విశిష్టాయాంశుభతిథౌ అస్మాకంసకుటుంబానాం ... విశ్వరూప
భివృద్ధ్యర్థంసమస్తమంకళావాప్త్యర్థం అస్యకుమారస్య జాతకర్మ నామ
కరణాన్నప్రాశనచౌలోపనయనాఖ్యం కర్మకరిష్యామాణఃచౌలోపనయ
నాంగఢూతనాండిశోభనదేవతాఉద్దిశ్య నాండిశోభనదేవతాప్రీత్యర్థంనా
దీఅహ్వనాఖ్య కర్మకరిష్యమాణః చౌలోపనయనలగ్నకాలే ఆదిత్యాది
నాంనవానాంగ్రహాణాం మధ్యేయేగ్రహః అరిష్టస్థానేషుస్థితాః తేషాం
గ్రహాణామనుకూలత్వసిద్ధ్యర్థం యేయేగ్రహఃశుభస్థా నేషుస్థితాఃతేషాం
గ్రహాణామన్యంతశుభఫలావాప్త్యర్థంఆదిత్యాదిసవగ్రహ దేవతాఉద్దిశ్య
సవగ్రహదేవతా ప్రీత్యర్థంసవగ్రహ మఖాఖ్యం కర్మకరిష్య మాణః ॥
సంకురార్పణాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణ్యః తదాదౌశుభ్యర్థం వృన్ద్యర్థంఅభ్య
దయార్థంచమహాజ్ఞనైస్సహస్వ స్తిపుణ్యాహవాచసంకరిష్యే

ఓంపుథ్యాహంవీర్లు మాయురస్తు శివాఆపస్సంతు సౌమనస్యమస్తు అక్ష
తంచారిష్టంచాస్తు అర్చితప్రార్చితప్రియ మేధాసోఅచ తాచకాంతుపుత్ర
కాఉతపురంసభృన్న్యచ త । గంధద్వారాంధురాధగ్నాం నిత్యపుష్టాంకి
రీషీణీం । ఈశ్వరీగంసర్వభూతానాంతామి హూవహ్వయేత్రియం ।
గంధాఃపాంతు సౌమంగల్యమస్తు । ఆయనేతేపరాయణేనూర్వారోహం
తుపుష్పిణీః । వ్రాదాశ్చపుండరీకాణి సముద్రస్యగృహాశ్చమే ॥ అక్షతాః
పాంతు । ఆయుష్యమస్తు । పుష్పాణిపాంతు సుమంగల్యంచాస్తు తాంబూ
లానిపాంతు విశ్వర్యమస్తు । దక్షిణాఃపాంతు బహుదేయంచాస్తు స్వశ్రే
యసమస్తు । ప్రజాపతిక్రియతాం । శాంతిరస్తు యంకృత్యాసర్వవేదయ
జ్ఞక్రియాకరణ కర్తారంభాశ్శుభాశ్శోభనాః ప్రవర్తంతేతమహమోంకా
రమాదింకృత్యాభవద్భి రనుజ్ఞాతఃపుణ్యంపుణ్యా హవాచయిష్యే వాచ్య

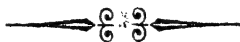
తాంభ్రదంకర్ణభిష్కుగ్రిణుయామదేవాః | భద్రంపశ్యేమాక్షభిర్యజతాః |
 యైరంకైస్తుప్తువాగ్ంసస్తనూభిః | వ్యశేమదేవహితంయదాయః | ద్రవిణో
 దాద్రవిణసస్తురస్య | ద్రవిణోదాస్సనరస్యప్రియగ్ంసత్ | ద్రవిణాదావీరవ |
 మిషంనోద్రవిణోదారాసతేదీర్ఘమాయః | సవితావశ్చాతాత్సవితాపురస్తా
 త్వవితోత్తరాత్తాత్సవితాధరాత్తాత్ | సవితాసస్సువతుసర్యతాతిగ్ంసవితా
 నోరాసతాందీర్ఘమాయః | నవోనవోభవతిజాయమానోహ్నింకేతురుష
 సామేత్యగ్రేభాగందేవేభ్యోవిదధాత్యాంస్త్రిశంధ్రమాస్త్రితదీర్ఘమాయః |
 ఆపడిందంతుజీవసే దీర్ఘాయుత్వాయవచాసే | యస్తావ్యసృదాః
 రిణా మన్యసూనోమర్త్యంమర్త్యజోహవీమిజాతవేదోయశో అస్మాసుధే
 హి ప్రజాభీరగ్నేఅమృతత్వమశ్యాం | యస్తాత్వగ్ంసుకృతేజాతవేదఉలా
 కమగ్నేకృణవసోన్యం | అశ్వినగ్ంసపుత్రిణంవీరవంతంగామంతగ్ంరయింసశ
 తేస్వస్తి | సంత్యాసించామియజుషా ప్రజామాయుర్ధనంచ | దక్షిణకలశ
 మాదాయ | ప్రాకర లగ్నేకించత్కించినదకంనినయతి | దీర్ఘమాయురస్తు |
 మనస్సనూభీయతాం | సమాహితమనసస్త్వస్తి | ప్రసీదంతుభవంతః | ప్రసం
 న్నాస్త్వస్తి | శాంతిరస్తు | పుష్టిరస్తు | తుష్టిరస్తు | వృద్ధిరస్తు | అవిఘ్నమస్తు |
 ఆయుష్యమస్తు | ఆరోగ్యమస్తు | స్వస్త్వస్తి | శివంకర్తాస్తు | కర్తృసమృద్ధి
 రస్తు | పుత్రసమృద్ధిరస్తు | వేదసమృద్ధిరస్తు | శాస్త్ర సమృద్ధిరస్తు |
 ధనధాన్య సమృద్ధిరస్తు | ఇష్టసంపదస్తు | ఈశాన్యాం బహిదేవేశే
 అర్చిత్వనిరసనమస్తు | కలశానామీశాన్యదేశేఉదకంసీంచెత్ | యత్పాపంత
 శ్చౌతిపాతమస్తు | యశ్చేయిస్తదస్తు | శుక్రాంగారక బుధబృహస్పతిశ
 నైశ్చరరాహుకేతుసోమ సహితాదిత్య పురోగాస్సర్వేగ్రహాః ప్రియం
 తాం | తిథికరణముహూర్తజన్మనక్షత్రదిగ్దేవతాః ప్రియంతాం | వైర్ ౧ తి
 దిశిశామ్యంతుఘోరాణి | శామ్యంతుపాపాని | శామ్యంతుఈతయః | ప్రథ
 మకలశే | శుభానివర్ధంతాం | శివాముతవస్సంతు | శివామీషభయస్సంతు | శి
 వావనస్వతయస్సంతు | అహూరా త్రేణివేస్యాతాముత్తరేశుభాః ర్మణ్యవి
 ఘ్నవస్తు | పుత్రరోత్తరంమహాభివృద్ధిరస్తు | పుత్రరోత్తరాశ్శుభాః క్రియాస్సం
 పద్యంతాం | అగ్నిపురోగావిశ్వేదేవాః ప్రియంతాం | మాహేశ్వరీపురోగా
 మాతరః ప్రియంతాం | ఇంద్రపురోగామరుగ్గణాః ప్రియంతాం | వసీష్ఠపు

గాఢుషిగాణాః ప్రియంతాం । శ్రీవిష్ణుపురోగాస్స ర్వేదేవాశ్చ ప్రియం
 ం । ఆదిత్యపురోగాస్స ర్వే గ్రహాః ప్రియంతాం । ఋషయశ్చ దాగ్
 యాచార్యవేదాయజ్ఞా దక్షిణాశ్చ ప్రియంతాం । బ్రహ్మచ బ్రాహ్మణాశ్చ
 ప్రియంతాం । బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వ రాశ్చ ప్రియంతాం । శ్రద్ధామేధేపి
 యేతాం । ప్రియతాంభగ వాన్మారాయణః । ప్రియతాంభగవాన్వర్ణ
 న్యః । ప్రియతాం భగవాన్స్త్వ మీమహాసేనః । ప్రియతాం భగవాన్పితా
 మహాః సత్యావతాశిషస్సంతః పుణ్యహ కాలావాచ్యంతాం । ఉద్ధాతేవశ
 కునైసామగాయసి బ్రహ్మపుత్ర ఇవసవనేషుశగ్ంససే । వృషేవవాజీశుమతీ
 రపీచ్యాసర్వతోనశ్శకునేభద్రమావదావిశ్వతోనశ్శకునేపుణ్యమావదా । యా
 జ్యయాయజతిప్ర త్తిర్వైయాజ్యాపుణ్యేవలక్ష్మీ పుణ్యామేవతల్లక్ష్మీంసంభా
 వయతిపుణ్యాంలక్ష్మీంసంఘరుతే । యత్పుణ్యంనక్షత్ర । శంభుర్వీర్వీః పు
 షం । యదా సూర్యఉదేతి । అథనక్షత్రంనైతి । యావత్తత్రసూర్యోగశ్చ
 త్ । యత్రజుస్సంపశ్యేత్ । తావత్తికర్వీత యశ్చారీస్యాత్ । తా
 వా ఏతానియమనక్షత్రాణి । యాస్యేవ దేవనక్షత్రాణి । తేషుకుర్వీ
 తయత్కారీస్యాత్ । పుణ్యహపవకురుతే । ఓం పుణ్యహం భవం
 తోబ్రువంతు । ఓంపుణ్యహం॥ ఏవంత్రిః । స్వస్తయేనాయు ముబ్రువా
 మహేసోమం । స్వస్తిభవనస్యయస్పతిః । బృహస్పతిగ్ంసర్వగణం
 స్వస్తయేస్వస్తయ ఆచిత్యాసోభవంతునః । ఆదిత్యఉదయనీ యస్వస్త్యా
 ప్రియం తేవక్యంస్వస్తియభ్యుద్యంతిస్వస్తివేదాప్రియం తేనస్యప్రభవంతి
 స్వప్రభవంతిస్వస్తిగర్భాన్ద్రోపృథ్వీత్రవాన్స్వస్తిసంపూమావిశ్వవేదాః । స్వ
 స్తిసస్తాత్మో లాగ్జ సేమిస్స్వస్తిసోబృహస్పతిదకాధారు । అష్టాదేనావసవ
 సోస్సేమ్యానః । చతస్రోదేవీరజరాశ్రవిష్టాః । తేయజ్ఞం పాంతురజనః పరస్తా
 త్ । సంవత్సరీణమమృతగ్స్వస్తి । మహ్యాంసహకుటుంబాయశుద్ధివృద్ధ్య
 భ్యదయకమణేమహాజనాన్మమసుగర్వాణా యశీర్వచనమపేక్షమాణా
 యాయుష్కతేస్వస్తిభవంతోబ్రువంతు । ఆయుష్కతేస్వస్తి । ఏవంత్రిః ।
 ఓగ్ంస్వస్తిభవంతోబ్రువంతు । ఓగ్ంస్వస్తి । ఏవంత్రిః । ఋధ్యామస్తోమగ్ం
 ససమాయామవాచమానోమంత్రగ్ంసరథే హయాపయాతం । యశోనుప
 క్త్యంమధుగోష్వంతరాభూతాంశో అశ్వినో కామప్రప్రాః । సర్వామృధిమృ

ధ్నుయామితంతవై తేజసైవపురస్తాత్పర్యభవచ్చం దోభిర్నభ్యతోశ్చ కైరుప
 రిష్టాన్యానుత్రాస్సర్వతోద్వాదకాహంపరి భూయాత్సర్వాస్సృద్ధిమాద్దోషీ
 త్సర్వాస్సృద్ధిన్యథోతి యపవంవేదః | ఋధ్యాస్తహవైర్వర్షమసోపసద్యః | ని
 త్రం దేవంమిత్రధేయంనోఅస్తు | అనూరాధాఽహవిషావధాన్యంతః | శతం
 జీవేమశరదస్సవీరాః | త్రీణీత్రీణీవై దేవానాస్సృద్ధాని | త్రీణీధందాగ్ంసిత్రీణీ
 సకనాని | త్రయిశ్రమేలోకాః | ఋధ్యామే వతద్విర్యఎములోకేషు ప్రతివృత్తిః |
 వామదక్షిణహస్తాభ్యాం దక్షిణోత్తరకల శౌయోగవర్ణస్సీత్యాః | ఋద్ధింభ
 వంతోబ్రువంతు | ఋధ్యతామృద్ధిస్సృద్ధిః | ముఖసమమృద్ధ్యత్యస్వస్తిపుణ్యా
 హసమృద్ధిరస్తు | వర్షశతసంపూర్ణమస్తు | గోత్రాభివృద్ధిరస్తు | శాంతిః
 పుష్టిప్రుష్టిశ్చాస్తు | శుభగ్ంశుభమస్తు | పునరపిగోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభంభ
 వతు | సర్వసంపదస్తు | భగవాన్వాస్తవ్యప్రియతామితభవంతోబ్రువం
 తు | భగవాన్వాస్తావ్యతిః | ప్రియతాంశువీవోహవాన్యమరుతశ్శువీనాగ్ంశు
 చిగ్ంహి నోమ్యధ్వర్గంశువిభ్యః | ఋతేనసత్యమృతసాపతయన్ శుచిజన్తా
 నశ్శుచయః | పావకాః | అగ్నిశ్శుచివ్రతమశ్శుచిర్విప్రశ్శుచిః కవిః | శుచీరో
 చతతహుతః | ఉదగ్గైశుచయస్తవశుక్రాభ్రాజంతకురతే | తవజ్యోతిగ్ం
 వ్యర్పయః | యతోన్వంద్రంస్తవామ | శుద్ధంశుద్ధేనసామ్నా | శుద్ధైరుద్ధై
 ర్వాప్యధ్వాంసం | శుద్ధతశీర్వాంమమస్తు | ఇంద్రశ్శుద్ధోనలగహి | శుద్ధశ్శు
 ద్ధాభిహుతిభిః | శుద్ధోరయింసిధారయ | శుద్ధోమమద్ధిసోమ్యః | ఇంద్రీశ్శు
 ద్ధోహి నోరయిం | శుద్ధోరత్నానిదాశుషే | శుద్ధోవృత్రాణిజిహ్నుసే | శు
 ద్ధోవాజగ్ంశిషాససి | బ్రాహ్మణేష్యమృతిగ్ంహితం | యేనదేవాః పవిత్రేణ |
 ఆత్మానంపునతేనదా | తేనసహస్రధారేణ | పావమాన్యః పునంతుమా |
 ప్రాజాపత్యంపవిత్రం | శతోద్వామగ్ంహిరణ్మయం | తేనబ్రహ్మవిదోవయం |
 పూతంబ్రహ్మపునీమహే | ఇంద్రశ్శుశీతీసహమాపునాతు | సోమస్సవస్త్ర్యా
 వరుణస్సమీచ్యా | యమోరాజాప్రమృణాభిః పునాతుమా | జాతవేదామూ
 జయంత్యాపునాతు | ప్రాచ్యాండిశిదేవాబుత్విజోమార్జయంతాం | దక్షి
 ణాయాండిశిమాసాః పితరోమార్జయంతాం | ప్రతీచ్యాండిశిగృహః | పశ
 వోమార్జయంతాం | ఉడిచ్యాండిశ్యాః షట్పథయోవనస్సతయోమార్జయం
 తాం | ధ్వాన్యాండిశియజ్ఞస్సంవత్సరోయజ్ఞపతిర్వాజయంతాం | ఏతే
 భ్యోబ్రాహ్మణేభ్యోనానాగోత్రేభ్యోనానానామభ్యుత్థ్యైలక్ష్మీనారాయణ

కమామహేశ్వరాదిత్యాది నవగ్రహస్వరూపేభ్యస్స స్వస్తి పుణ్యా సావా
చనమంత్రజపదక్షిణాంశసోత్సాహపరిమిత హిరణ్యంసంప్రదదేనమమ్ |
వాస్తోష్ప తెన్రతిజానీహ్యస్తాత్క తస్స అప్వేశోనమీవోభవానః | యత్వేమ
హేన్రతితన్నోజుషస్వశంసపశ్చిద్విపదేశంచతుష్ట దేవాస్తోష్ప తేశక్కుయాస
గ్ంసదా తెనక్షీమహిరణ్యయాగాతుమర్హ్య | ఆవఃక్షేమఉతయోగెవరం
నాయూయంపాతస్స స్తిభిస్సదానః | అమీవహావాస్తోష్ప తెవిశ్వరూపా
ణ్యవిశత్క త్సఖాసు శేవఎచినః | శుభగ్ంశుభంస్వప్త్యయనంతార్త్యమరిష్ట
సేమిర్మమహద్భూతంవాయసందేవతానాం | అసురఘ్నమింద్రసఖంసమ
త్సుబృహద్యశో నావమివారుహేమ | అగ్ంహేమానుచమాంగిరసంగయం
త్యస్స స్త్రాత్రేమం వససాచతాడ్యం | స్రయతపాణిశ్శరణం ప్రవద్య
స్వస్తిసంబాధ్యభయంనోఅస్తు | శుభగ్ంశుభంహరిఃఓంతత్సత్ ||

పు ణ్యా హ వా చ నం స మా వ్రం.

* అథనాందీప్రయోగః. *

పత్న్యాసహప్రాణానాయవ్య ఏవంగుణేత్యాది శుభతేజోఅస్తా
కం....వృధ్యర్థం...ధర్మార్థ...సిద్ధ్యర్థం సమస్తమంగళా వాస్త్యర్థం అ
స్యకుమారస్య ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం చౌలోపనయ నాంగభూతం నాందీ
శోభనదేవతా ఉద్దిశ్యనాందీ శోభనదేవతా ప్రీత్యర్థంనాందీ ఆహ్వనా
ఖ్యంకర్తకరిష్యే || నమస్సదసేనమస్సదసస్పతయే | నమస్సఖీనాం పురోగ్గా
ణాంచతుషే | నమోదివే | నమఃపృథివ్యై || అత్రదేవతాః | నాందీము
ఖాః | నాందీ | వృద్ధఃప్రపితామహీ | వృద్ధపితామహి | వృద్ధమాతరః | గో
త్రాః | నాందీముఖాః | నాందీ | వృద్ధఃప్రపితామహావృద్ధపితామహావృద్ధపిత
రః | గోత్రాః | నాందీముఖాః | నాందీ | మాతామహమాతూః | పితామహమా
తూఃప్రపితామహః | పత్నీసమేతాః | గోత్రాః | నాందీముఖాః | నాందీ | ఉభా
భ్యాముభాభ్యాంసత్యవసుసంజ్ఞకవిశ్వేదేవాంశ్చ గృహసిద్ధాన్నేనహిరణ్య
ద్రవ్యేణవాద్యతోషయిష్యే || అత్రదేవతాసుమోదనార్థ మిడావాచనంకరి
ష్యే | ఇడాదేవహూర్తనరుజ్జ్వగీర్బృహస్పతిరుక్థామదాని | శగ్ంసేషద్వ
శ్వేదేవాస్సుక్తవాచః పృథివిమాతర్కామాహిగ్ంసీర్మఘమనిష్యేమఘజ

నిష్కేమధువత్సామిమధువదిష్యామిమధువతీందేవేభ్యోవాచముద్యాసగ్
శుశ్రూషేన్యాంసునుష్కేభ్యస్తంమాదేవా అవంతుశోభాన్మైపితరోసుః
దంతుః॥ ఇక్షవీహి | ఏతాశ్శోభనదేవతాః మమకుమారస్య ఉపసయ నాదిచతు
దివసపర్యంతం మమగృహేవసంతు | మాగ్ంరతుంతు | మమకుమారంరతు
తు | అదితిర్ద్యౌరదితిరంతరిక్షమదితిర్క్వాతాసపితాసపుత్రః | విశ్వేదేవాఅ
తిఃపంచజనాఅదితిర్ద్యౌతమదితిర్ద్యౌనిర్ద్యౌః | అదితపహి | ఏతాశ్శోభనదేవతాః
మమకుమారస్య ఉపసయ నాదిచతుర్థదివసపర్యంతం మమగృహేవసంతు | మా
గ్ంరతుంతు | మమకుమారగ్ంరతుంతు | ప్రణోదేవీసరస్వతీవాదేభిర్వాజినః
తీధీనామవిత్ర్యవతుః | ఆనోదివోబ్రహ్మతఃపర్వతాచాసరస్వతీ | యజతాగ
తుయజ్ఞం | సరస్వత్యేహి | మమకుమారస్య ఉపసయనాదిచతుర్థదివస
పర్యంతం మమగృహేవసంతు | మాగ్ంరతుంతు | మమకుమారంరతుంతు
శోభనంశోభనంశోభనం॥ నాందీశోభనదేవతాభ్యోనమః | ధ్యానాదిషోభ
శోపచారపూజాంసమర్పయామి | అనయ పూజయానాందీ శోభనదేవతా
స్సుప్రీతాస్సుప్రసన్నానరదాభవంతు | (అభ్యుదయికబ్రాహ్మణభోజనాసనా
చ్ఛాదనప్రత్యామ్నాయయథాశక్తిహిరణ్యంతుభ్యసహంసంప్రదదేనమమ)

* నాందీవిధిః *

స్తో॥ మాతాపితామహీచైవ తతైవప్రపితామహీ | పితాపితామహ
తైస్సపతతైవ ప్రపితామహాః | మాతామహాస్సపత్నీకావిశ్వేదేతాస్త్వనంత
రం | ఎతేరతుంతునః | ప్రీతాఃప్రయచ్ఛంస్విహమంగళం | శంఖః | దక్షస్యదు
హితాసాధ్వీవిశ్వానామప్రకీర్తితా | తస్యాఃపుత్రామహావీర్యావిశ్వేదే
వాస్త్రయోదశ | ఇష్టిశాశ్చైదక్షత్రతూసంకీర్త్యైవైశ్వదేవకా | నాందీము
ఖసత్యసమాసాపిండ్యేకాలకామకా | పురూరవార్ద్రావైతాపార్వణేస
ముదాహృతా | హేమశ్రాద్ధేధనురుచీధీధేధురివిలోచనా | ఎకోద్దిష్టేరుద్రా
సంజ్ఞోవిశ్వేదేవాస్త్రయోదశ ॥ సూత్రార్థసంగ్రహకారః | వివాహేక
న్యకాయాశ్చ వరప్రైవగృహేపిత | నాందీత్రాద్ధంహి పూర్వేద్యుః
కర్తవ్యంస్త్వతిశాశేనాత్ | మాతుఃశాశ్చంతుపూర్వంస్యాత్మి త్పూతాం
తదనంతరం | తతోమాతామహాదీనాం వృద్ధౌశ్రాద్ధత్రయంస్త్వతం |
అత్రికాల్యయమమాహ | గర్భః | మాతుఃశాశ్చంతుపూర్వేద్యుః కర్తాహ
నితుపైతృకం | మాతామహ్యాంచోత్తరేద్యుర్వృద్ధౌశాశ్చత్రయంస్త్వతం |

తచ్చసతిసామధ్యేవేదితవ్యం । అసామధ్యేత్వేకస్తిస్తేవదివసే । వృద్ధా
 కాలత్రయే శ్రాద్ధత్రయమభిహితం । కాలచంద్రికాయాం శాతాతపః॥
 గ్రాహ్యహేమాత్మకంశ్రాద్ధంనుభ్యాహ్నోపైశ్చకంతథా । తతోమాతామ
 హినాంన వృద్ధాశ్రాద్ధత్రయంస్మృతమితి । తత్రాప్యసామధ్యేనవివాహా
 వ్యభిచారేష్యశక్తశ్చేదే కష్టిస్తేవవాసరే । శ్రాద్ధత్రయం ప్రకుర్వీతవైశ్వ
 కీవంతుతాంత్రికం । ఇతి । మనురపి । అలాభేభిన్న కాలానాంనాందీ
 శ్రాద్ధత్రయంబుధః । పూర్వేన్యైర్వైప్రకుర్వీతపూర్వాహ్నోమాత్మపూ
 ర్వాకమితి । సూత్రార్థసంగ్రహకారః । నాందీముఖేవివాహేచప్రపితామ
 హపూర్వకం । అపిజీవపితానాందీశ్రాద్ధంకుర్యాచ్చభాగమే । పితృశ్చప్ర
 తామహ్యవృద్ధి శ్యతుయథావిధి । ఎభ్యవివపితాదత్వాస్తేభ్యోదద్యా
 స్వయంసుతః । జీవమానేపితరినాందీశ్రాద్ధంప్రసజ్యతే । నాందీముఖే
 ర్మణీసంప్రవృత్తే పితర్యతోజీవతి యస్యపుంసః । యేభ్యశ్చదద్యాత్సప్తపి
 స్వయంచ తేభ్యదద్యాదితిశాస్త్రసిద్ధం । నాందీశ్రాద్ధంస్వయం
 కుర్యాదిత్యనేనద్వితీయవివాహాదిషుపుత్రఃస్వయమేవనాందీశ్రాద్ధంకుర్యా
 త్యుక్తంభవతి । పుక్తంచకాలచంద్రికాయాం॥ శ్లో॥ నాందీశ్రాద్ధంపి
 కుర్యాత్పుత్రీపుత్రవివాహయోః । పుత్రరేషువివాహేషు స్వయంకు
 ర్యాత్తునాందీకమితి । తత్కథంకుర్యాదిత్యపేక్షాయాంగం గాభట్టియో
 తాతపః । నాందీశ్రాద్ధంపితాకుర్యాదాద్యేపాణిగ్రహేబుధః । అతః
 స్వయంకుర్యాదేభ్యపివేద్యసావితి । సూత్రార్థసంగ్రహకారః । సత్యాం
 హతరిజీవంత్యాంశేషచక్రౌసమర్చయేత్ । మాతామాతామహాసంతా
 వంతాపితరంయజేత్॥ప్రియోగపారిజాతే ! జీవమానేమాత్మవర్గేమా
 తామహ్యదివర్జయేత్ । షట్పిండవిధినాకుర్యాత్తీర్థశ్రాద్ధమహాలయే॥ పి
 గాదిజీవనేవిష్ణుః॥ పితరిజీవతియశ్శ్రాద్ధంకుర్యాత్ । యేషాంపితాతేషాం
 కుర్యాత్ । పితరిపితామహేవజీవతి । యేషాంపితామహస్తేషాంకుర్యా
 త్ । పితరిపితామహేప్రపితామహేచజీవతినైవకుర్యాత్ । ఎకద్వితీజీవ
 నేపూర్వవదేవైత్యర్థః । త్రిషుజీవత్సనైవకుర్యాదితిపరిశిష్టే । సూత్రార్థసం
 గ్రహకారః । అస్యగోత్రస్సగోత్రోవాహుతచార్యపుషాయనే । సతూపశే
 యపిత్రాదీనుద్దిశ్యా భ్యుదయంచరేత్ । కన్యకాయామయం మార్గోముని
 భిఃపరికిర్తితః । ఇత్యుక్తంయాజ్ఞైశ్చైర్మహ్యవిధిర్వృద్ధైఃపురాతనైః । తస్మా

ద్విత్వీకృతపుత్రికాత్తజామాతామహస్యాఖలిర్ధహరిణః తథాసురోద్వా
హితకన్యకాత్తజాన బ్రాహ్మకృత్యేహ్యధి కారిణస్త్రయః । వృద్ధౌగయా
యాంచమహాలయేకురుత్తే శ్రేవ్రీయా గాద్యఖలేషుకర్మసు । మాతామహః
శ్రాద్ధ ఇమేధికారిణోభవంత్యమాదివ్యపితృతరేనదేతి । ఇతినాందీముఖం॥

ॐ న వ గ్ర హ మ ఖః ॥

వత్సా సహపాత్రానాయమ్య ఏవంగుణేత్యాదిశుభతిథౌప్రారి
ఘ్నితకర్తృణః । లగ్నకాలేఆదిత్యాదీనాం నవానాంగ్రహణాం మధ్యేయే
యేగ్రహః అరిష్టస్థానేషుస్థితాః తేషాంగ్రహణా మనుకూలత్వ సిద్ధ్య
ర్థంయేయేగ్రహః శుభస్థానేషుస్థితాః తేషాంగ్రహణాం అత్యంత శుభ
ఫలావాప్త్యర్థం అవమృత్యు పరిహరద్వారా ఆయుష్యాభి వృక్ష్యణం
ఆదిత్యాది నవగ్రహదేవతా ఉద్దిశ్యనవగ్రహ దేవతాప్రీత్యర్థం నవగ్ర
హప్రసాదసిద్ధ్యర్థం నవగ్రహమఖాఖ్యం కర్తృకరిష్యే ॥ తదంగుండీలోల్లే
ఖనాద్యగ్ని ప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే । పరిస్తరణాంతంకృత్వా । తదీశాన్యదిగ్భా
గేగ్రహారాధనంకుర్యాత్ మధ్యేవర్తులమండలమాదిత్యాయ । ఆగ్నేయ్యాం
చతురశ్రగ్ంసోమాయ । దక్షిణేత్రికోణమంగారకాయ । ఈశాన్యాంబాణా
కారంబుధాయ । ఉత్తరేద్విచతురశ్రంబృహస్పతయే । ప్రాక్షంపకోణగ్ం
శుక్రాయ । పశ్చిమేషనురాకారగ్ంశనైశ్చరాయ । నైర్క్త్యాంశూర్వా
కారం రాహవే । వాయువాంధ్వజాకారంకేతవే । అర్క-సమిధమాదిత్యా
య పాలాశగ్ంసోమాయ । ఖాదిరమంగారకాయ । అపామాగ్ంబుధా
య । అశ్వశంబృహస్పతయే । ఘోమంబరగ్ంశుక్రాయ । శమిగ్ంశనైశ్చరాయ
రాహవేదూర్వాః । కేతవేకుశాః ॥ ఆకృష్ణేనాగ్నిమాతంకదృ ద్రాయే
త్యాదిత్యాయ । ఆప్యాయస్వాపుషే గౌరీమిమాయేతిసోమాయ । అగ్ని
ర్హుద్ధాసోమపృథివీక్షేత్రస్య పతినావయమిత్యుగారకాయ । ఉద్బుధ్య
స్వేదంవిష్ణుస్సహస్రశీర్షాపురుషఇతి బుధాయ । బృహస్పతేబ్రహ్మ జజ్ఞాన
మిందగింవోవిశ్వతస్స పరితిబృహస్పతయే । శుక్రం తేఅన్యదిందాగిణిందగి
రుత్వశ్శుక్రాయ । శనుగ్నిర్యమామిప్రజాపతేనేతిశనైశ్చరాయ । కయా
నశ్చిత్రీఆయంగౌర్మమోఅస్తుసర్వేభ్యఇతిరాహవే । కేతుంకృణ్వకానచిత్ర
చిత్రంబ్రహ్మ దేవానామితీకేత-

సూర్యస్య॥ (అకృష్టేనహిరణ్యస్తూపస్సవితాత్రిష్టవ్) అకృష్టేనేత్యస్యమం
త్రస్య॥ హిరణ్యస్తూపఋషిః । సూర్యగ్రహహాదేవతా॥ త్రిష్టవ్చందః॥ సూ
ర్యగ్రహదేవతాముద్దిశ్య... ప్రీత్యర్థం సూర్యగ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే అధిదేవ
తావ్రత్యధిదేవతాసహితసూర్యగ్రహారాధనేవినియోగః॥ అకృష్టేనాంగు
ష్టాభ్యాంసమః॥ రజసావర్తమానః॥ తర్జ్వభ్యాంసమః॥ నివేశయత్॥ మధ్యమా
భ్యాంసమః॥ అమృతం మర్త్యంచ॥ అనామికాభ్యాంసమః॥ హిరణ్యయేన సవితా
రధేన కనిష్ఠికాభ్యాంసమః॥ ఆదేవో యాతిభువనాని పశ్యత్॥ కరతలకర పృష్ఠా
భ్యాంసమః॥ ఏవం హృదయాదివాసః । భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః॥
ధ్యానం॥ వేదిమధ్యే లలితకమలే క్లికాయాం రథస్థస్సప్తాశ్వో రోరుణరు
చివపుస్తప్తరజ్జన్తి వ్రాహ్మణః । గోత్రే రిష్యే బహువిధగుణే కాశ్య పాశ్య
ప్రసూతః కాలింగాభ్యేషయజునితః ప్రాక్షునిః పత్తనాస్తః॥ పద్మాసనః ప
ద్మకరోద్విబాహుః పద్మద్యుతిస్తప్తతురంగవాహః॥ దినాకరో లోకగురుః
కిరీటిమయి ప్రసాదం విదధాతు దేవః॥ (మంత్రః) అకృష్టేన రజ సావర్తమా
నోసివివేశయన్ నమృతం మర్త్యంచ । హిరణ్యయేన సవితారథే నాదేవో
యాతిభువనాని పశ్యత్ । ఓం భూర్భువస్సువః । సూర్యగ్రహాహోరచ్చ॥
సూర్యగ్రహం రక్తవర్ణం రక్తగ్రంథం రక్తిపుష్పం రక్తమాల్యాం బరధరం రక్త
చ్చత్రోద్ధవజరథపతాకాదిశోభితం దివ్యరథసమారూఢం మేరుప్రదక్షిణీకు
ర్వాణం ప్రాక్షునిం పద్మాసనస్థం । ద్విభుజం । సప్తాశ్వం । సప్తరజ్జం
కలింగదేశాధిపతిం । కాశ్యపసగోత్రం పృథువసుం వత్సరమాఖశుద్ధ సప్త
మ్యాం విశాఖానక్షత్రే జాతం సింహరాశ్యధిపతిం । భానువారప్రయుక్తం
కిరీటినం సుఖాసీనం పత్నీపుత్రపరివారసమేతం గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్త్రి
న్నధికరణే మధ్యే వర్తులాకారమండలే గోధూమధాన్యస్యోపరి సూర్యగ్రహ
మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి । అగ్నించూతం వృణీ మహే
హూతారం విశ్వవేదసం । అస్య యజ్ఞస్య సుక్రతుం । సూర్యగ్రహోధి దేవ
తాం అగ్నిం సాంగం సాయుధం సవాహనం సశక్తిపత్నీపుత్రపరి వారసమే
తం సూర్యగ్రహస్య దక్షిణతః అగ్నిమవాహయామి స్థాపయామి పూజ
యామి । కద్రుద్రాద్రాప్రచేతసే మిథుష్టమాయతవ్యసే॥ వోదేనుశంతమగ్ం
హృదే॥ సూర్యగ్రహవ్రత్యధిదేవతాం రుద్రం సాంగం సాయుధం సవాహనం

సశక్తిపన్నీచుప్రవీరివారసమేతంసూర్యగ్రహస్య ఉత్తరతః రుద్రమావాహ
యామిథాపయామిథూజాయామి॥౧॥

చంద్రస్య॥ (ఆప్యాయస్యగౌతమసోమోగాయత్రీ)ఆప్యాయస్వే
త్యస్యచంద్రస్య॥ గౌతమయిషిః॥ సోమోదేవతా॥ గాయత్రీధండః॥ యజ
మానస్యాధిదేవతాప్రత్యధిదేవతాసహితచంద్రగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థేచంద్ర
గ్రహారాధనవినియోగః॥ ఆప్యాయస్వ॥ అంగుష్ఠాభ్యాంనమః॥ సమేతు
తే॥ తర్జనీభ్యాంనమః॥ విశ్వతః॥ వధ్యమాభ్యాంనమః॥ సోమవృష్టియం॥
అనామికాభ్యాంనమః॥ భవావాజస్యకక్షిపికా॥ సంగళే॥ కరతల॥ ఏవం
హృదయాదివ్యాసః॥ భూర్భువస్సువరోమితదిద్బంధః॥ ధ్యానం॥ ఆగ్నే
యధాగేపరథోదశాశ్వత్సాత్రైసుజోయామునదేశజశ్చ॥ పృత్యజ్జుభి
శ్చతురశ్రపీతేగదాధరాంగోహిమవత్స్వభావః॥ శ్వేతాంబర శ్వేతవ
ళుఃకిరీటీశ్వేతద్యుతిర్దండధరోద్విబాహుః॥ చంద్రోమృతాత్మావరదః॥ కిరీ
టీశ్రేయం॥ సేవహ్యంవిదధాతుదేవః॥ ఆప్యాయస్వసమేతుతేవిశ్వత
సోమవృష్టియం॥ భవావాజస్యసంగళే॥ ఓభూర్భువస్సువః॥ చంద్రగ్రహ
హోగచ్ఛ॥ చంద్రగ్రహం॥ శ్వేతవిర్ణంశ్వేతగంధం॥ శ్వేతపుష్పం॥ శ్వేతమా
ల్యాంబరధరం॥ శ్వేతచ్ఛత్రధ్వజరథపతాకాదిభోభిరందివ్యరథసమాయాథం
మేనుప్రదక్షిణీకుర్వాణందశాశ్వరథవాహనంప్రత్యజ్జుభుద్విభుజంచండ
ధరంయామునదేశాధిపతిం॥ ఆత్రేయసగోత్రీనందనసంవత్సర కాన్తిక
శుద్ధవతుర్దశ్యాంకృత్తికానక్షత్రేబాతం॥ కర్కటకరాశ్యధిపతింశ్రువాస
రప్రయుక్తంకిరీటనంసుఖాసీనంపన్నీపుట్రీపరివారసమేతంగ్రహమండలే
ప్రవీక్ష్యపన్నీన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్యాగ్నేయదిగ్భాగే సమవతురత్రయం
డలేతండులధాన్యసోమ్యపరిభగవంతంచంద్రగ్రహ మావాహయామిథాప
యామిథూజయామి॥ అప్పుడేసోమోఅబ్రవీదంతర్విశ్వానిభేషజా॥ అగ్నిం
చవిశ్వశంభువమాపశ్చ॥ విశ్వభేషజీః॥ చంద్రగ్రహాధిదేవతాంఅపఃసాంగం
సాయాధం॥ సవాహనంసశక్తిపన్నీపుత్రపరివార సమేతం చంద్రగ్రహస్య
దక్షిణతఃఅవతావాహయామిథాపయామిథూజాయామి॥ గౌరీమియామనలి
లాసతతఃత్యేకపదీద్విపదీసాచతుష్పదీ॥ అష్టాపదీనవపదీబభూవుషి॥ సహ
స్రాక్షరాపరమేవోమన్॥ చంద్రగ్రహప్రత్యధిదేవతాం గౌరీంసాగాం

సాయుధాంసవాహనాంసశక్తిపుత్రపరివారస మేతాంచంద్రగ్రహస్యో
త్తరతః గౌరీమావాహయామిస్థాపయామిపూజయామి॥౨॥

అంగారకస్య॥ (అగ్నిర్ముద్ధావిరూపాంగారకోగాయత్రీ॥) అగ్ని
ర్ముద్ధేత్యస్యమంత్రస్య । విరూపఋషిః । అంగారకగ్రహా దేవతా ।
గాయత్రీఛందః । యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతాసహితఅంగర
కగ్రహ ప్రసాదసేధ్యైశ్చేఅంగారకగ్రహారాధనవియోగః । అగ్నిర్ముద్ధా ।
అంగుష్ఠాభ్యాంనమః । దివఃకుతు । తజఃసీవతీపుథివ్యామధ్యాయం
అనామికాఅపాగ్ంరేతాగ్ంసీకస్థికాజిన్వతి । కరతలపవంహృదయా
దిన్యానః । భూర్భు...దిగ్బంధః । ధ్యానంయాయ్యగదాశక్తిధరస్త్రీశూలీ
వరప్రదోయామ్యముఖోతితిక్తిః । రుజస్త్యవంతీపిషయస్త్రీకోణస్త్యైభర
ద్వాజకులేప్రసూత్యగర్భాంబరోరక్తివపుఃకిరీటీ చతుర్భుజోమేషగమోగ
దాభృత్ । ధరాసుతశ్చక్తివరశ్చశూలీ సదామమస్యాద్వరదః ప్రశాంతః । ఓం
గ్నిర్ముద్ధావివేకకుత్పతిఃపుథివ్యాఅయం । అపాగ్ంరేతాగ్ంసీజిన్వతి
ంభూర్భువస్సువః । అంగారకగ్రహేహేగన్ధా । అంగారకగ్రహంరక్తవర్ణం
రక్తగంధంరక్తిపుష్పంరక్తిమాల్యాంబరధరంరక్తఛత్రధ్వజరథవతాకాది
శోభితం । దివ్యరథసమారూఢం । మేమంప్రదక్షణీకర్వోగం । మేషవాహ
నందక్షిణాభిముఖం, చతుర్భుజం, గదాశూలశక్తిధరం! అవన్తిదేశాధిపతిం
భారధ్వాజసగోత్రంక్షయసంవస్సర ద్వితీయా యాంపూర్వపల్లనీ నక్షత్ర
జాతం । మేషవృశ్చికరాశ్యధిపతిం । భూమవాసరప్రయుక్తం । కిరీటనంసు
ఖాసీనం । పత్నీపుత్రపరివారసమేతం, గ్రహమండలేప్రవిష్టమస్త్రీన్నధికరణే
సూర్య గ్రహస్యదక్షిణదిగ్భాగే త్రికోణాకారమండలే అథకథాస్యస్యోప
రిభగవంతంఅంగారకగ్రహమావాహయామిస్థాపయామిపూజయామి । సోఽ
నాపుథివిభవాన్మక్షరానివేశసీ । యచ్చానశ్శర్మసప్రీథాః । అంగారకగ్రహో
ధివేవతాంపుథివీంసాంగంసాయుధాం సవాహనాంసశక్తిపుత్రపరివార
సమేతాం అంగారకగ్రహస్యదక్షిణతః పథివీమావాహయామిస్థాపయామి
పూజయామి । క్షేత్రస్యపతినావయగ్ంహితేనేవజపసః । గామశ్వఃపోష
యిత్వాసవోమృడాదిదృశే । అంగారకగ్రహపత్రిత్యధిదేవతాంక్షేత్రపాలక
సాంగంసాయుధంసవాహనంసశక్తిపత్నిపుత్రపరివారసమేతంఅంగారకగ
హస్యోత్తరతఃక్షేత్రపాలకమావాహయామిస్థాపయామిపూజయామి॥౩॥

శుక్రస్య (శుక్రంతే భరద్వాజ శ్శుక్రప్రిష్ఠవ్.) శుక్రంతే అన్య
 దిత్యస్యమన్తస్యభరద్వాజఋషిః శుక్రగ్రహాదేవతాప్రిష్ఠస్థంబః
 యజమానస్యాధిదేవతాప్రత్యధిదేవతాసహిత శుక్రగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యై
 శుక్రగ్రహరాధనేనియోగః॥ శుక్రంతే అన్యత్ అంగు యజంతే అన్యత్
 తర్జనీ పిషురూపే అహనిమధ్యమా ద్యౌరవాసి అనామికా విశా
 హీమాయాలవసిస్వధావః కసిష్ఠికా భద్రాతేపూషన్ని హరాతిరస్తు
 కరతల ఏవంహృదయాచిన్యాసః పూర్ణు యజ్ఞంధి ధ్యానం॥ ప్ర
 చ్యాంభృగర్భజకటిప్రదేశ స్సభార్గవః పూర్వముఖ స్వధావః సపం
 కోణేశరథాచిరూఢో దండాక్షమాలా వరదోంబుచాత్రః శ్వేతాంబ
 శ్వేతవళః కిరీటీచతుర్భుజోదైత్య గరుః ప్రశస్తైః తథాసిరంజంచకమ
 డలుంచ తథాక్షమూత్రాద్వరదోస్తుతస్త్వై శుక్రంతే అన్యద్యజంతే అన్య
 ద్విషురూపే అహనిద్యౌరివాసి విశ్వాహిమాయాలవసిస్వధావోభద్ర
 తేపూషన్నిహరాతిరస్తు బ్రంహూర్భువస్సువః శుక్రగ్రహేహగచ్ఛ
 త్రగ్రహం శ్వేతవర్ణం శ్వేతగంధం శ్వేతవృష్ణం శ్వేతమాల్యాంబరభ
 శ్వేతశ్చత్రధ్వజరథపతాకాదిశోభితం దివ్యగిరిసమారూఢం మేరుం
 దక్షిణీమర్వాణం పూర్వాభిముఖం పద్మాసనస్తం చతుర్భుజం దం
 డాక్షమాలా జటావల్మల ధారిణం కాంఘోజదేశధిపతిం భార్గవస
 త్రం మస్తధసంవత్సరదశమ్యంభుష్యమీమత్రజాతం తులావృషభ
 శ్యధిపతిం భృగువారప్రయుక్తం కిరీటినం సుభాసీనం పత్నీపుత్ర పరవార
 మేతంగ్రహమండలే ప్రవిష్టచస్త్రిస్తధికరణే సూర్యగ్రహస్య ప్రాగ్భా
 చకోణాకారమండలే రాజమాషధాన్యసోమరి శుక్రగ్రహమావాహం
 మిస్థాపయామి పూజయామి ఇంద్రాణీమాసునారీషుసుప్తీ మహామ
 వం నవ్యాస్యాతి పరంచనజరసామరతేపతిః॥ శుక్రగ్రహాధిదేవతాం ఇం
 ణీంసాంగంసాయుధాం సవాహనాంసశక్తిపుత్రపరివారసమేతాంశ
 గ్రహస్య దక్షిణతః ఇంద్రాణీమావాహయామిస్థాపయామి పూజయా
 ఇంద్రమరుత్వఇహపాహిసోమం యథాశాస్త్రాతేతిబిన్నతస్య శవ
 తీతవశూరశర్తన్నా వివాసంతికవయస్సుయజ్ఞా శుక్రగ్రహప్రత్యధి
 తాం ఇంద్రమరుత్వంతంసాంగంసాయుధంసవాహనంసశక్తిపత్నీపుత్ర
 వారసమేతం శుక్రగ్రహస్య ఉత్తరతః ఇంద్రమరుత్వంత మావాహయ

పయామి పూజయామి||..... ౬
 శనైశ్చరస్య|| (శమగ్నిరిళింమిళిశ్శశ్చిరస్త్రిక్.) శమగ్నిరగ్నిభిరిత్య స్యమ
 గ్నస్య ఇళింమిళిముషిః। శనైశ్చరగ్రహాదేవతా । ఉష్ణిక్పందః । యజ
 నస్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతాసహిత శనైశ్చరగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థే
 శ్చరగ్రహారాధనేవినియోగః। శమగ్నిః। అంగు । అగ్నిభిస్సురత్ ।
 నీశంస స్తపతసుర్యః। మధ్యమాశంవ తః । అనామికా । వాత్సర
 ఃకస్మికా। అపశ్రిధః। కరతల । ఏవం... న్యాసః । భూర్భు... దిగ్బంధః।
 యసం । చపాసనోగృధ్రగ్రంథస్సనీలః ప్రత్యజ్ఞుఖః। కాశ్యపతః। ప్రతీచ్యాం
 గాలచాపేషువరప్రదశ్చసౌరాష్ట్రదేశేప్రభవశ్చసౌరీ । నీలద్యుర్నీలవ
 ర్ణిటీగృధ్రస్థితశ్చాపకరోధనుష్టాక। చతుర్భుజస్సూర్యసుతః ప్రశాంతః
 బాస్తుమహ్యంవరమందగామి॥ శమగ్నిరగ్నిభిస్సురశ్చన్న స్తపతసుర్యః
 వాతోవాత్సరపాలపశ్రిధః। ఓంభూర్భువస్సువః । శనైశ్చరగ్రహేహ
 గ్ర। శనైశ్చరగ్రహంసీలవల్లః । నీలభస్మం। నీలమాల్యాంబరధర్మం। నీల
 తప్తజరభపతాకాదిశోభితం। దివ్యరథసమాయాధం । మేరుంప్రదక్షిణే
 వ్విణం। చాపాసనస్థం । ప్రత్యజ్ఞుఖం। గృధ్రగ్రంథం । చతుర్భుజం । శూ
 నుధగ్రంథం । సౌరాష్ట్రదేశాధిపతిం । వికారిసంవత్సరసవమ్యాం రో
 శీనక్షత్రజాతం। మకరకుంభరాశ్యధిపతిం । మందవారశ్శయక్తం। కిరీ
 ఠం సుఖానీకం పత్నీపుత్రపరివారసమేతం । గ్రహమండలేప్రవిష్టవస్త్రి
 కరణేసూర్యగ్రహశ్యః శ్చిమదిగ్భాగే ధనురాకారమండలేకలధాన్య
 పరిభగవంతంశే నైశ్చరగ్రహమావాహయామి। స్థాపయామి। పూజయా
 మయామసి॥ మగ్ం సునుతయమామబుహుతాహవిః। యమగ్ం హయ
 చ్చత్యగ్నిదూతోఅరంకృతః । శనైశ్చరగ్రహాధిదేవతాం యమంసాం
 గాయధం సనాహనంసశక్తిపత్నీపుత్రపరివారసమేతంశనైశ్చరగ్రహ
 ధీణతః। యమమావాహయామి స్థాపయామిపూజయామి । ప్రజాప
 త్యదేతాస్యనోవ్యవేశ్వాజాతానీపరితాబధూవ । యశ్చామాస్తేజుహుమ
 స్తీలస్తువయగ్నిస్యామపతయోరయితాం। శనైశ్చరగ్రహప్రత్యధిదేవ
 ప్రజాపతింసాంగం। స్థాయధం। సనాహనంసశక్తిపత్నీపుత్రపరివారస
 శనైశ్చరగ్రహస్యోజితతః ప్రజాపతిమావాహయామి స్థాపయామి
 యమి॥

దాతీవ్యశే॥ తేత్రపాలకమావా***మి* స్వస్తిదావిశస్పతిర్వృత్రహవిమ్య
ధోవశీ॥ వృషేంద్రాపురవతునస్వస్తిదాఅభయంకరః । అభయంకరమా
...మి । ఇంద్రంహోవిశ్వతస్పరిహవామహేజనేభ్యః । అస్తాకమస్తుకేవలః ।
ఇంద్రంహోకపాలమావా***మి । అగ్నిందూతంవృణీమహే॥ హేతారంవి
శ్వవేదసం । అగ్నయజ్ఞస్యసుకృతం । అగ్నింహోకపాల***మి । యమాయ
సోమగ్ంసునుతయమాంజుహుతాహవిః॥ యమగ్ంహయజ్ఞోగచ్ఛశ్యగ్ని
దూతోఅరంకృతః । యమంహోక - మి॥ మూషణః పరాపరాసి ర్రీతిర్
దృహణావధీత । పతీష్టత్పష్టయాసహా॥ సిర్రీతింహోక—మి॥ ఇమంమేవరు
—చకే॥ వరుణంహోకపా—మి॥ తవవాయువృతస్స తేష్వష్టజ్జమాతురద్భు
త॥ అహంస్యావృణీమహే॥ వాయవ్యంహోకమి । సోమోధేనుగ్ంసోమో
అర్వతమాశుగ్ంసోమోవీరంక్రిత్యందదాతు । సాదన్యంవిదధ్యక్ంసభే
యంపితృశశవణం యోతదాశదస్తే । కుజేరంహోకమి । తమిశానంజగ
తస్తస్థుపస్పతింధీయంజిన్వమవసేహూమహేవయం । పూషానోయథావే
దసామనద్యృధే॥ టీత॥ పాయురదభస్సస్వస్తయే । ఈశానంహోకపామి
ఊర్ధ్వఊషణఊతయత్తాదహాననపితా । ఊర్ధ్వవాజస్యసని దాయదం
జిభిర్వృషభిర్వహాయామహే । ఊర్ధ్వపురుషమామి । సోమనాపృథి
థాః । పృథివిమామి । నాస్తోషతేష్యజాసీహ్య* శంచతుష్టదేవాస్తు
పురుషమామి । బ్రహ్మదేవానాంరేభక॥ బ్రహ్మణమామి । పృథో
దేవీసర్వతివాజేభిర్వాజినీవతి । దీనామపి॥ త్యవతు । సరస్వతీమా—మి
ఇదంవిష్ణు—సురేవిష్ణుమా—మి । సక్తమివతితడనాపునంతోయత్యధిరా
మనసావాచమకృత॥ అత్య॥ భానుస్సఖ్యానిజానతే భద్రైశ్చాంలక్షీర్షి
హీతాధివాచిలక్షీమా—మి । కర్కరదాగ్రయృషచేతసే—హ్యదే॥ రుద్రమా
—మి ॥ గౌరీమయాంసలిలా—హ్యమక॥ గౌరీమా—మి । క్రానాశిశుర్న
హీనాంహిన్వస్త్వృతస్యదీధితి॥ విశ్వపరిప్రేయాభుపదధద్వితా॥ అదిత్యత్వ
స్యరేతసోజ్యోతిః పశ్యంతివాసరం పర్యాయదిద్యత్తదవా॥ అశ్వసీ దేవతా
మా—మి । ఏషోడషాఅపూర్వాశ్యచ్ఛతి ప్రియాదివః । స్మషేవామశ్వ
యతేఇంద్రభయామహేతతోనోఅభయంకృధి । మఘవంఘగిత
వతంసనడత॥ యేవిద్విషోవిమృధోజహి । అభయంకరమావాహయామి
...* పూజ॥ యామి॥ ఇత్యోత్తరీయఃపాతః.

హాబృహత్ । అశ్వనీదేవతామా...మి॥ సుపగ్లోసిగరుత్తాః తిగ్రవృక్షైశ్చిరో
 గాయత్ర్యంచతుస్తోమ ఆత్మసామతేత మార్వామదేవ్యం బృహదగ్నింతరే
 పక్షోయజ్ఞాయజ్ఞాయంపుచ్చం ఛందాగ్ స్యం గానిధిష్ఠియాశ్వసాయజాగ్
 పినామ । సుపగ్లోసిగరుత్తాః దివంగచ్చసువఃపత । గరుడమావా...మి॥
 ధన్వనాగాధన్వనాజింజయే మధన్వనాతీవాగ్నసుమదోజయేమ । ధనుశ్శతోగ
 రపకామంకృణోతుధన్వనాసర్వాః పృథిశోజయేమ । ధన్వంతరిమా...మి॥
 ముంచామిత్యాహవిషా జీవనాయక మజ్ఞాతయత్త్వ దుతరాజయత్త్వ తే ।
 గాగ్రహిర్జగాగ్రహి యదివైతదేవం తస్యాఇంద్రాగ్నిః పృథుము క్రమేనం । ఇం
 ద్రాగ్నిః ఆ...మి । యదిక్షితాయయ్యుదివాపరేణోయదిమృశ్యోగంతికనీతమే
 వతమామురామినీర్ తేరుపస్థాదిస్థాగ్ మమేనంతశశారదాయానిర్ తి
 మా...మి । సంస్పృష్టం ధనమభయం । సమాకృతమస్తభ్యంధత్తావరుణశ్చ
 మన్యః । భీయందధానా హృదయేషు శత్రవః పరాజితాసో అపనిలయం
 తాంశతృఫలమా...మి । దూరమస్తచ్చ । త్రవోయంతభీతాః । తదింద్రా
 గ్నికృణుతాంతద్విశాఖే । తన్నోదేవాఅనుమదంతుయజ్ఞం పశ్యాత్పురస్తాద
 భయన్నోఅస్తు । నక్షత్రాణామధిపత్నీవిశాఖే । శ్చేస్తావింద్రాగ్ని ఛవ
 నస్యగోపావిమాచశ్చతూగ్గరపచాధమానా । అపశుధంసుద తామరాతిం॥
 విశాఖానక్షత్రమా...మి॥ మంటపస్థాదిత్యాదినవగ్రహదేవతాభ్యోనమః॥
 ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలక దేవతాభ్యోనమః॥ దుర్గాగణపతిశ్చేత్రపాలక అభ
 యంకరవాస్తుపురుషాది దేవతాభ్యోనమః॥ ధ్యానాదిషోడశోపచారపూ
 జాంసమర్చయామి ॥ నమ స్సూర్యాయ సోమాయ మంగళాయబుధా
 యచ । గురుశుక్రశనిభ్యశ్చరాహవేకతవేనమః ॥ పార్శ్వనాంసమర్చయామి॥
 అనయాపూజయామంటపస్థదేవతాస్సుప్తీతాస్సు పృశన్నావర దాభవంతు
 ఇతినవగ్రహరాధనవిధిః.

అ థ మృత్యుంజయం.

అస్యశ్రీశ్ర్యంబకస్తోత్రమహమస్త్రస్య । మైత్రాగవరుణపురోవసిష్ఠ
 ఋషిః । అనుష్టుప్చందః । శ్రీమృత్యుంజయశ్ర్యంబకరుద్రోదేవతా । దేవ
 దేవ్యాప్రణవోభీజశక్తిః । అత్రమూలమంత్రేణకరశుద్ధింకృత్వా । పూజంక
 రతలయోర్విశ్రస్య । వ్యాహృత్వాదిమస్త్రపాదవక్షస్థయంకరయోరంగు
 స్థాదికనిష్ఠికాంత మంగుళీమవిశ్రస్యతతస్స ర్వేణవ్యాపకన్యా సంకృత్వాదే

హంకన్యాసమారభేత్ । ఓంభూ...వః అంగుష్ఠాభ్యానమః తిగ్రయంబకం
 యజామహే । తర్క । సుగంధింపుష్టివర్ణనం । మధ్య । ఉర్వారుకమివబంధ
 నాత్ । అనామ్యత్యోర్మ్యక్షీయమామ్యతాత్ । కని । ఓంభూ...వఃతిగ్రయం
 బకం...తాత్ । కరతలతిగ్రయంబకమితిశిరసి । యజామహాభితిలలాటే । సుగం
 ధిమితిముఖేపుష్టివర్ణనమితిహృదయే । ఉర్వారుకమితీకుక్షౌ । భవేతినాభౌ
 బంధనాదితీకట్యాంమృత్యోరత్యూరుద్వయే । ముక్షీయేతిజానుద్వయే । నే
 తిజఃపుద్వయే । అమృతాదితిపాదద్వయే । ఏవం దేహంకన్యాసంకృత్వాష
 డంగన్యాసమారభేత్ । ఓంసమోభగవతేతిగ్రయంబకాయ శూలపాణయే
 స్వాహాహృదయే । ఓంసమో...తేరు దాగ్రయామితమూర్తయేమాంబీవశిర
 సేస్వాహాశిరసి । ద్వింస...తేసేలకంతాయచంద్రజటినేస్వాహా । శిఖా । ఓం
 న...తేస్యపురాంతకాయ హోంహోం । కపఃఓంన...తేస్యలోపనాయబు
 గ్లజన్యాసమార్ధవణమూర్తయే । నేత్య । ఓంసమోభగవతేరు దాగ్రయాగ్ని
 తిగ్రయాయ జ్యోతిష్వజ్వలస్వమాం రక్షరక్ష అఘోరాస్త్రాయభక్త । భూర్భు
 వస్సువరోమితిద్వింసంధిః । ధ్యానం । తతిశ్చంద్రమండలో పరిబద్ధపద్మాస
 నం చంద్రవర్ణం స్రవదమృత పూర్ణ చంద్రకళాధరం । యోగముదాగ్రయామా
 లాబద్ధాధర హస్తద్వయంధృతామృతపూర్ణ కనకకలశో వరకరద్వయం । సో
 మసూర్యాగ్ని తిగ్రలోచనంబద్ధపింగజటాజూటంనాగయజ్ఞోపవీతినం । నాగా
 భరిణభూషితం వ్యాఘ్రచర్మంబరధరంభక్తానుకంపసంభస్తా సులేపనంశి
 రుద్రంధ్యాత్వా స్నేహపూర్ణే నమనసాహూర్వోక్తమాశ్లేణార్చయిత్వాశ
 రణంపృశేత్ । త్యంబకమహాదేవతాగ్రహమాం శరణాగతం ॥ జన్తమృత్యు
 జరానోస్తైఃపిడితంకర్త బంధనైః । తావక స్తద్గతపాణ స్తవ్చిత్తోపాం
 సదామృతాభివిజ్ఞాప్య దేవేశం జపేంత్యంత్యయంబకం ॥ ఇతిపార్థనాం
 కృత్యాజపేత్ । ఓంభూర్భువస్సువః । తిగ్రయంబకంయజామహేసుమా
 నృదాత్ ॥ అపమృత్యుమపక్షుభమపేతశ్శపథంజహి ॥ అథానోఅగ్న ఆవహ
 రాయస్సోషగ్ంసహస్యణం ॥ లేసహస్యస్యత్యేవేస్వాహా ॥ మమసర్వా
 పమృత్యుగ్నశ్శత్రుఆయుర్వర్ణతాం ॥ (యథాశక్తిజపంకుర్యాత్) । అమృతః
 కల్పవృక్షశ్చఅనంతఃకామధేనవః చింతామణిస్తుగోవిందోనామత్యయము
 దాపృశం ॥ అమృతాయనమః ॥ అనంతాయనమః ॥ గోవిందాయనమః ॥

ఇతి స్మార్యం జయవిధానమ్.

❖*అథనవగ్రహపూజావిధి*❖

యాజ్ఞవల్క్యః ॥ శ్రీకామశ్శాంతికామోవాగ్రహయాజ్ఞంసమాచరేత్ ।
 యజ్ఞాయుఃపుష్టికామోవాతథైవాభిచరన్నపి ॥ సూర్యసోమోమహీపు
 త్రసోమపుత్రోబృహస్పతిః । శుక్రశ్శనైశ్చరోరాహుఃకేతుశ్చేతిగ్రహస్తస్మిన్
 తాః ॥ తామ్రకాతస్సటికాద్యక్తచందనాత్స్వణకాదుభౌరాజతాదయస
 స్సీసాతాగంధ్యాతాగ్ర్యాగ్రహఃక్రమాత్ ॥ స్వవజైర్వాపతెలఖ్యాగం
 ధైమకండలకెళువానుధావణకంప్రదేయానివాసాంసేకుసుమానిచ ॥ గంధా
 శ్చబలయైచ్చవధూపోదయశ్చగుగ్గులిః । కతకవ్యోమంత్రవంతశ్చచరవః
 ప్రహైవతంబసత్సేనఞ్మంత్రేవాఅగ్నిర్హుధాకడివఃకకుత్ ॥ ఉద్బుద్ధ్యస్యో
 చ ఋచోయథాసంఖ్యంప్రకీర్తతాః ॥ బృహస్పతేలియదశ్యస్తథైవా
 న్నాత్పరిసుతః । శంఖోదవీస్తథాకాండాతేగ్రతుంక్యన్విమాస్తథా ॥
 అగ్రఃపలాశఃఖదిరలపామాగోకథసిన్ధులిః ॥ ఉరుంబగశ్శమీదుర్వాః । శా
 శ్చసమధిక్రమాత్ ॥ ఎకైకశ్చత్వేభ్యశతవస్త్రావింశతీరేవవా । హేమత
 వ్యామధుసర్పిభ్యాంబద్ధాక్షీరేణవాన్యతాః ॥ గుడోదనంసాంసంవహ
 విష్ణుంక్షీరషాష్టికం । దధ్యోదనంహవిశ్చాగ్గంహంసంచితామ్మేవచ ॥
 దద్యాద్గృహక్రమాదేవప్రైభ్యాభోజనంబధః । శక్తిశోవానుధాలాభం
 సత్కృత్యవిధిపూర్వకం ॥ ధేనుశ్శంఖస్తథాన్వడాకహేమవాసోహయఃక
 మాత్ ॥ కృష్ణాగౌరానుశ్శృగవీతావైదక్షిణాస్తస్మతాః ॥ యశ్శయస్య
 యదాదుష్టస్సశంయతేనపూజయేత్ । బ్రహ్మణేషాంవరోదతైః పూజి
 తాఃపూజయిష్యతః ॥

విష్ణునేశ్వరే ॥ ఎతేసూర్యాదయోనవగ్రహఃపూజ్యాగ్రత్యక్తం । కిం
 కృత్యైత్యత్రాహతామ్రకాదితి । సూర్యాదీనాంమూతకయస్తామాదిభిర్య
 థాక్రమంకార్యాస్తదలాభేన్వరణకైః పతెలఖ్యాః । మండితేషువాగంధైర
 క్తచందనాదిభిర్యథావణకంలెఖ్యాగ్రత్యన్వయః । ద్విధుజత్వాదివిశేషస్తుచ
 త్యపురాణోక్తౌద్రష్టవ్యః । తద్యథా । పద్మాసనంపద్మకరఃపద్మగర్భసమద్య
 తిః । సప్తశరగతసంస్తోపిద్విధుజస్సాత్సదారవిః । శ్వేతశ్వేతాంబరధ

రోదశా శ్వేతఘావణః । గదాపాణిద్విబాహుశ్చకర్తవ్యోవరదశ్చ
రక్తమాత్యంబరధరశ్చక్తీ శూలగదాధరః । చతుర్భుజోమేషగమోవర
స్సాన్యధరాసుతః । పితమాత్యంబరధరః కణికారసమద్యుతిః । ఖడ్గచమ
దాపాణిస్సిన్ధుస్థోవరదోబుధః । దేవదైత్యగురూతద్వత్ప్రతశ్వేతాశు
ర్భుజౌ । దండిసోవరదాకార్యో సాక్షిసూత్రకమండలూ । ఇంద్రసీలద్య
శ్శూలీవరదో గృధ్రీవాహనః । బాణబాణాసనధరః కర్తవ్యోర్మసుతస్స
కరాళవదనః ఖడ్గచమశూలీవరప్రదః । నీలస్సింహసనస్థశ్చరాహురత్రప్ర
స్యతే । ధూమాద్విబాహవస్సర్వైగదివోవికృతాననాః । గృధ్రాసనగల
నిత్యం కెతవస్సుర్వరప్రదాః । సర్వైకరీటిసః కార్యగ్రహలోకహితా
హః । స్వాం గుళేనోచ్చితాస్సర్వైశతమద్భోతరంసదేతి । ఏతేషాంస్థాప
దేశశ్చత్రైవోక్తః । మధ్యేతుభాస్కరవిద్యాల్లోహితందక్షిణేనతు । ఉ
రేణగురువిద్యాద్భుధంపూర్వోత్తరేణతు । పూర్వేణభాగవం విద్యాతో
మందక్షిణపూర్వతః । పశ్చిమేనశనివిద్యాద్రాహుందక్షిణపశ్చిమే । పశ్చిమో
రతః కేతూస్తావయచ్చక్రతండులైరితి ॥ ఇతిపగ్రహపూజావిధిః -

* అథాగ్నిముఖం - *

హరిః ఓం । అథకర్మాణ్యోచారాద్యానిగృహ్యంతే అథగాత్త్యా
కర్తాణిప్రాజ్ఞుభోదర్భేష్వాసీనోదర్భాస్తూర్వాద్వాధారయమాణః । పవిత
పాణిః పత్న్య సహ ప్రాణానాయమ్యదేశకాలౌసంకీర్త్యామకంకమ
రివ్యతిసంకల్ప్య । ఉపవిష్యశుచాచేశే శ్వేతతండులచూర్ణేన ప్రాదేశమ
త్రంఘండిలంచతురశ్రంమండలంవాకల్పయిత్వా । ద్వాభ్యాందర్భాభ్యాము
ఖ్యప్రాచీః పూర్వమందక్ష్ంస్థందక్షిణారంభమాలిఖేత్ । అథోదీచీః పురస్క
స్థంపశ్చిమారంభమాలిఖేత్ । అవాక్కరోభ్యుత్యనిధాయవహ్ని ముత్సిత్య
వోక్షణతోయశేషం । ప్రాక్తోయమస్యన్నిదధాత్యుదగ్వాయధాబహిస్సా
చ్చపరిస్తరాణాం । భూర్భువస్సువరోమిత్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్యవోక్షణశేషతో
యం ప్రాగుదగోవృత్తిచ్య అస్యదుదకమానీయ యథాపరిస్తరాద్బహి
ప్రాగుదగ్వా నిదధ్వాదగ్వానయన పాతయోరక్షతోదకం నినియాగి

ధావ | ఓంకత్వారిశ్యం గాత్రయో అస్యపాదాద్వేళీషే సప్తహస్తా
అస్య | త్రిధాబద్ధోవృషభారోరవీతిమహూదేవో మత్యాగ్ం అవివేశ |
గ్నింధ్యాయామి | సప్తహస్తశ్చక్షుశ్శృంగస్సప్తజిహ్వాద్విశీషణకః |
విపాత్రసన్న వదనస్సుఖాసీనశ్చుచిస్తితః | స్వాహాంతుదక్షిణేపార్శ్వే
వీంవామెస్వధాంతధా | చిభ్రద్దక్షిణహస్తైస్తుశక్తిమన్నం స్రుచం స్రుతం |

అగ్నిముఖమ్ | మేషారూఢంజటాబ
ంగారవిణ్మంషహజనం | ధూమధ్వజం లోహితాక్షం సప్తాచీ స్సర్వకా
దం | ఆత్మాభిముఖమాసీనమేవంధ్యాయద్ధృతాశనం | ఎవహిదేవః ప్రది
శుసర్వాః పూర్వోహిజాతస్స ఉగ్రభేదంతః | సవిజాయమానస్సజని
యమాణః ప్రత్యజ్జుభా స్తివతివిశ్వతో ముఖః | పాగ్జుభాగ్నమమాభిముఖో
వ | సుముఖోభవ | సుప్రసన్నోభవ | వరదోభవ | ఓం ధూమకేతుః | సో
కేనపాణిశాప్రదక్షిణమగ్నిం పరిసమూహ్య | అలంకృత్య | అగ్నయేనమః |
శుతవహాయనమః | హుతాశినేనమః | కృష్ణవత్త్రేనానమః | దేవముఖాయన
మః | సప్తజిహ్వానమః | వైశ్వానరాయనమః | జాతవదనేనమః | పాగ్
దగగైర్దక్షిణైర్చిరగ్నిం పరి స్పృశాతి | దక్షిణాను త్తరాక్షతాతి ఉత్తరాన
రాక్షతైర్దక్షిణాం పాగ్గగైర్దక్షిణైర్చిరగ్నిం స్త్రీన్య | ద్వంద్వం న్యంచ
గాత్రాణి ప్రయనక్రీడర్వీమాజ్యఫాలింప్రోక్షణీం ప్రణేతి మిద్ధమితరదర్శిం |
ప్రచ్ఛిన్నాగ్రావనంతగ్రాభాదర్శిప్రాదేశమాత్రేపవిత్రేకురుతే తృణం
శ్శం వాంతధాన్యభినత్తిననభేన | అపకపస్పృశ్య | అచ్ఛిరనుమృజ్య | ప్రో
క్షేమవదాయప్రోక్ష్య | తస్యానపతీయ | హస్తయోగం గుప్తోపకనిష్ఠికా
గ్నిముదగగ్రైశ్చహిత్యాపాచీస్త్రీగుత్పయాభిమంశ్ర్య | ఉత్తానానిపా
తాణి కృత్వా విస్రస్యర్థంతిగ్నిపాశ్రయ | శేషముత్సిత్య | తత్పాత్రందక్షిణ
నిధాయ | తేపవిత్రేపూర్ణపాత్రేనిధాయ | పూర్ణపాత్రమాదాయ పూ
ర్వతస్పాత్యాసమం పాగ్జైర్హస్తాత్వా | ఉత్తరేణాగ్నిం దర్శేషు సాదము
ద్వాదర్శే ఛిప్రచ్ఛిద్యబ్రహ్మణోదక్షిణతోగ్నైర్చాక్షాణం దర్శేషు సాద్య
దభావే బ్రహ్మణ్యతనే | అస్త్రే హూమకమకణిశ్చంబ్రహ్మభవ | బ్రహ్మస్య |

హస్తా సినుమస్తేబ్రహ్మన్య ౧క్షణే ఇతిబ్రహ్మసనందత్వా । తేపవిత్రేఅజ్యపా
 నిధాయాఅజ్యంవిలాప్య । అపరేణాగ్నిం పవిత్రాంశర్హితాయామాజ్యస్థ
 ల్యామాజ్యంఽపిరూప్యఃఉదీచం గారాన్నిరూప్యఃతెవ్వధిశ్చిత్త్యజ్వలతాత్వ
 నాహోగామిన్యాదీప్యాజ్యైః సత్తిఫలీకృత్య - ద్వేదర్భాగైఃపృచ్ఛిత్త్య వృత్తే
 శ్చప్రశ్నసాప్య ఉపస్పృశ్యచరుణాసహస్రిఃపశ్యన్సికృతాన్వ - ఉతగుదా
 న్య - అంగారాన్ప్రత్యాహ్యఉదగగ్రభ్యంపవిత్రాభ్యాంఘనరాహరమ
 జ్యంతిరుత్పాదప్రవిత్రగ్రంధింవిసృశ్య-ప్రత్యాశ్య । పాగ్గగ్రమగ్నౌపవిత్రే
 సుప్రహరణిచైచ్చస్మస్మివందతేతే సహస్తేనాదాయ । వామేనజహూంయ
 గవత్సృశితశ్య- వామకపిత్తికానామికాసంఘోజహూంగృహీత్వా - తస్మా
 పరిసుగ్రవమంత శోభ్యాకారగ్ంసగ్వతోచిలమభినమాహరంమూలైదణండుః
 తప్యత్యేతగ్రమేగాధారయత్వాజహూమగ్నేగంత రతోభ్యాకారం ప్రాచీం
 ధైర్వర్భాహ్యతః ప్రతీచీంమూలైదణండుమితిగ్రమేనుగ్రవస్తదైచ్చ రేవసంవ
 జ్యనసంమృష్టమ సంమృష్టంసగ్గ్నృశ్శయతిఃపుంఃసత్తితప్య । ప్రోత్య ।
 ధాయ । దర్భాసచ్చిస్సగ్గ్నృశ్శయగ్నౌప్రహంతా ఇద్దమాదాయ పరి
 స్పరిదదాతి-ధవస్థోమధ్యవఃఅణీయాన్యాసీయాన్దక్షిణాగ్ర్యః । అణిస్త
 ప్రాసిద్యఉత్తరాగ్ర్యఃఃఉదగగ్రంమధ్యవం । పాగ్గగ్రావితరో । మధ్యవ
 పరిధిముపస్పృశ్య । పునస్తాదూర్ధ్వద్వైతఘోరసమిధావాదధాతి । అగ్నిం
 నిపింశత - అరితేనమన్యన్స్వేదతీగతః పాగ్గవీమనుమతేను మన్యన్స్వేతి
 శ్చానుదీచింగ్ం సగస్తేతేనమన్యన్వేశ్య త్రింశఃపాగ్గవీసం దేవసవితః ప్ర
 వేశసమంతంఇద్ద వలంకృత్య । వ్యయవలంకృత్య । బ్రహ్మణవలంకృత్య ।
 ద్మంద్విరభిఘోర్య । సూరివధ్యవి యోమన్ద్యభాగంకృత్వా । అస్తికహ
 మకమణిబ్రహ్మణిధ, మాధాన్యే । అధిత్సేవ్యమజ్ఞానోడసవిత్య । హస్త
 భ్యాంసూష్ణిమిద్దమాదధాతి । ప్రజాపతయ ఇదం । ఇద్ద పృత్యేవణ మహా
 తణస్సుమహూన్దైస్తు । ఆఘారావాఘారయతిదశకపూగణమాసవత్
 స్థీం । ఇతరదర్శమాదాయ ఉత్తరపరిధినంధిమన్యవహ్మశ్యప్రజాపతిం
 ససాధ్యాయన్ దక్షిణతః । పాగ్గం చ మృజగ్ంసంతతమాఘారయతి వా

న్యాయాగ్నేయంతం ప్రజాపతయశ్చదం । ప్రధానదర్శనమాదాయ ద్వితి
 యమైంద్రమితరపరిధిసంధిమస్వవహృత్యప్రాగదంచం । పూర్వవదాఘా
 రయతివైగృత్యాదీశానాంతం । ఇంద్రాగ్రయేదం । ఎకం । ఔష్ణితిః । చత్వారి
 రి । అథాజ్యభాగస్మరచాబహుతి । అగ్నయేస్వాహేత్యత్రాధా
 పూర్వాధే । అగ్నయశ్చదం । సోమాయస్వాహేతిదక్షిణాధాపూరా
 ధాసోమాయేదం । సమంపూర్వేణ । మధ్యేగ్నోబహుతియథోపదేశం
 ప్రధానాహుతీహుత్యా । ఆకృష్టేన ... నివశ్యేస్వాహ । సూర్యగ్రహాయే
 దం । అగ్నిందూతం ... సుక్రశుక్లస్వాహ । అగ్నయశ్చదం । కర్తృద్రా
 య...హృదేస్వాహ । రుద్రాగ్రయేదం । అప్యాయస్వ...సంగధేస్వాహ ।
 చంద్రగ్రహాయేదం । అశ్విమే...భేషజీస్వాహ । అధ్యక్షదం । గోమిమా
 య...పరమేవోమత్స్వాహ । గౌర్యాశ్చదం । అగ్నిర్హుర్ధా...జిన్వతి
 స్వాహ । అంగారకగ్రహాయేదం । స్యోనాపృథివీ...సప్రధానస్వాహ । పృథి
 వ్యాశ్చదంతే స్రస్యసతినా.. దృశేస్వాహ । తేత్రపాలకాయేదం । ఉచ్ఛక్త్య
 స్వాగ్నే.....మేతగ్గ్ స్వాహాబధగ్రహాయేదం । ఇమంపిష్టు..... సురే
 స్వాహ । విష్ణవశ్చదం । సహస్రశీర్షా...దశాంగులం స్వాహ । నారాయణా
 యేదం । బృహస్పతే...చిత్రగ్గ్ స్వాహ । బృహస్పతిగ్రహాయేదం । బ్రహ్మజ
 జ్ఞానం...నివస్వాహ । బ్రహ్మణశ్చదం । ఇంద్రంవోవిశ్వ...కేవలస్వాహ
 ఇంద్రాగ్రయేదం । శుక్రంతేఅగ్నిత్...రస్తుస్వాహ । శుక్రగ్రహాయేదం । ఇం
 ద్రాణీమాను...పతిస్వాహ । ఇంద్రాణ్యాశ్చదం । ఇంద్రమరుస్వ ... య
 జ్ఞాస్వాహ ఇంద్రమరుత్వతిశ్చదం ॥ శమగ్నింగ్నిధిః...త్రిధస్వాహ శనై
 శ్చగ్రహాయేదం । యమాన...అరంకృతస్వాహ । యమాయేదం । ప్రజా
 పతే...రయీణాగ్ స్వాహ । ప్రజాపతయశ్చదం । కయానశ్చిత్ర...శచిష్ఠయా
 వృతాస్వాహ । రాహుగ్రహాయేదం । ఆయంగౌ...ప్రియంత్సవస్వాహ
 గవశ్చదం । సమోఅస్తు...సర్వేభ్యోనమస్వాహ । సర్వేభ్యశ్చదం । కేశం
 కృణ్వత్...రజాయథాస్వాహ । కేశుగణాయేదం । సచిత్రచిత్రం...దువ
 స్వస్వాహ । చిత్రగుప్తాయేదం । బ్రహ్మదేవానాం...దేవత్స్వాహ । బ్ర

వృణాదం || ఇద్రం... కవలస్వాహా | ఇంద్రాయలోకపాలాయేదం |
 అగ్నిందూతం... సుక్రతగ్గ్ స్వాహా | అగ్నయేలో... యేదం | యమాయ -
 అరంకృతస్వాహా | యమాయలోక... యేదం | యత్రేదేవి... ప్రముక్త
 స్వాహా | నిఋతయేలోక... యేదం || ఇమంమే... రావకస్వాహా | వరు
 ణాయలోక... యేదం || తవవాయు... వృణీమహస్వాహా | వాయవేలో
 క... యేదం | సోమోధేగ్... తస్మైస్వాహా | కుబేరాయలోక... యేదం
 తమిశానం... శ్వస్తయేస్వాహా | ఈశానాయలోకపాలాయేదం ||*|| జా
 తవేదసే... త్యగ్నిస్వాహా | దుర్గాయాదం | గణానాంత్యా... సాదన
 గ్ స్వాహా | గణపతయేదం | తైత్రస్య... దృశేస్వాహా | తైత్రపాలకా
 యేదం | యత ఇంద్ర... విమృథోజహిస్వాహా | అభయంకరాయేదం | వాస్తో
 ష్మతే... చతుష్పదేస్వాహా | వాస్తుపురుషాయేదం | త్రియంబకం... యమా
 మృతా తస్యైహ | మృత్యుంజయాయేదం | గంధర్వారాం... శ్రీయంస్వాహా | శ్రీ
 యాదం | హవ్యవాహుమభిమాతిషాహంరతోహంంవృతనానుజన్ముం |
 జ్యోతిష్మంతందీద్యతంపురంధిం | అగ్నిగ్ స్విష్టకృతమాహువేమ | స్విష్టమ
 గ్నే అభితత్పృణాహి | విశ్వాదేవపుత్రనాభిష్యా | ఉరున్మఃపంథాంప్రది
 శశవిభాహి జ్యోతిష్మదేహ్యజరన్మతయుస్వాహా, అగ్నయేస్విష్టకృతేదం | జ
 యాభ్యాతానాప్రప్రభృతిఃప్రజాపత్యాంవ్యాహృత్స్విహృతాసోవిష్టకృ
 తీమిత్వపజుహూతి | సమిధమిద్ధసన్నహనాన్యద్భిస్సగ్ స్వ శ్యాగ్నైః ప్రహర
 త్తిరుద్రాయశంతివరాయేదం | అనంతవస్త్వశ్యకమే సమృద్ధ్యర్థం జయాది
 హూమంకరిష్యే | ప్రథమాఘారహూమచ్ఛప్రధానాహుత్యనంతరం | య
 ద్ధోతవ్యంతుతత్సర్వంస్మవేనోక్తంకపర్దినాభిత్వగ్నిమృణం,

హరిఃఓం - ఇతరదర్వాభిహూతి | ఓంచిత్రంచస్వాహా | చిత్రా
 యేదం | చిత్తిశ్చస్వాహా | చిత్యాదం | ఆకూతంచస్వాహా | ఆకూతాయే
 దం | ఆకూతిశ్చస్వాహా | ఆకూత్యాదం | విజ్ఞాతంచస్వాహా | విజ్ఞాతాయే
 దం | విజ్ఞానంచస్వాహా | విజ్ఞానాయేదం | ముశ్యస్వాహా | ముశ్యదం, శక్వరీ

శ్చస్వాహాశక్వరీభ్యశ్చదం - దర్శశ్చస్వాహ- దర్శాయేదం । పూజామాసశ్చ
స్వాహాపూర్ణమాసాయేదం- బృహచ్చస్వాహ- బృహతశ్చదం - రథంతరంచ
స్వాహ-రథంతరాయేదం- ప్రజాపతిజ్ఞాయాసింద్రాయవృష్టే ప్రాయచ్చదు
గ్రంపృతనా శ్యేషతస్యైశస్స మనమంతసర్వాస్స ఉగ్రస్సహిహ వ్యోబభూవ
స్వాహ-ప్రజాపతయశ్చదం। అగ్నిభూతానామధిపతస్సమావత్వ స్తీన్రచ్చత్వా
న్న స్తీన్త త్రైస్యామాశిష్యస్యాం ధరోధాయామ స్తీన్సమన్తస్యాం దేవ
హూత్యాగ్ స్వాహ- భూతానామధిపతయే అగ్నయశ్చదం- ఇంద్రో శ్యేష్ఠా
నామధిపతి స్సమావత్వ స్తీన్రచ్చత్వాన్న స్తీన్త త్రైస్యామాశిష్యస్యాం ధరో
ధాయామ స్తీన్సమన్తస్యాం దేవహూత్యాగ్ ... స్వాహ- శ్యేష్ఠా
నామధిపతయే శ్చదం- యమః పృథివ్యా అధిపతిస్సమావత్వ స్తీన్-

స్వా- పృథివ్యా అధిపతయేయమాయేదం - వాయురంతరిక్షస్యాధిపతిస్స...

స్వాహ- అతంతరిక్షస్యాధిపతయే వాయవశ్చదం - సూర్యోఽవధిపతిస్సమా...
స్వాహ-దివోధిపతయే సూర్యాయేదం । చంద్రమానక్షత్రాణావధిపతిస్స...
స్వాహ-నక్షత్రాణామధిపతయే చంద్రమనశ్చదం - బృహస్పతిబ్రహ్మణోధిప
తిస్సమా...స్వాహ-బ్రహ్మణోధిపతయే బృహస్పతయే శ్చదం - మిత్రస్సత్యానా
మధిపతిస్స స్వాహ-సత్యానామధిపతయే మిత్రాయేదం-వరుణోపామధిపతిస్స
స్వాహ-అపామధిపతయే వరుణాయేదం । సముద్రస్రోత్యానామధిపతిస్స...
స్వాహ । సోమత్యానామధిపతయే సముద్రాయేదం - అన్నగ్ంసామాగ్న్యా
నామధిపతితన్మావత్వ...స్వాహ- సామాగ్న్యానామధిపతిస్సాయేదం - సో
మఃపాదీనామధిపతిస్స...స్వాహ । ఓషధీనామధిపతయే సోమాయేదం- స
తాప్రసవానామధిపతిస్స...స్వాహ- ప్రసవానామధిపతయే సవిత్రశ్చదం -
ఋద్రపతూనామధిపతిస్స-స్వాహ- పతూనామధిపతయే రుద్రాయేదం -
శకపస్పృశ్య - త్వష్టారూపాణామధిపతిస్స-స్వాహ-రూపాణామధిప
తయే త్వష్టశ్చదం । విష్ణుః పర్వతానామధిపతిస్స-స్వాహ ॥ పర్వతానామ
ధిపతయే విష్ణవశ్చదం - మరుతోగణానామధిపతయే నైమావంత్య-స్వాహ
- గానామధిపతి భోవమరుద్భవశ్చదం-పితరః పితౄణామహః పరేవ రేతతాస్తతా

మహాభామామావత అస్మి...స్వాహ - పితృతాదిభ్యో దేవభ్యశ్చిదం - జీవః
 తృక శ్చైత్ - పితామహాఅవతతతామహాభామామావత - అ...స్వాహ-పితా
 మహాభ్యోవరభ్యస్తతామహేభ్యశ్చిదం - పితామహశ్చైత్ - పితరఃపరేతే
 తాభిహమావత - అ...స్వాహ - పితృభ్యఃపరేభ్యస్తతేభ్యశ్చిదం-పితృపితా
 మహాయోగీరణోస్సతృజ్జపఏవకర్తవ్యః-అపడపస్సృశ్య*ముతాపాద్యతథా
 మాగ్ని గంధర్వస్తస్యోపధయోష్సరస ఊజోనామసభదం బ్రహ్మత్రతంపా
 తుతాభదంబ్రహ్మత్రతంపాంతుతస్సైస్వాహ ॥ ఋతాసాహేఋతధామ్యే
 అగ్నయేగంధర్వాయేదం । తాభ్యస్సాన్స్వహ ఏవభిభ్యోష్సరోభ్యఃఊగభ్యశ్చి
 దం ॥ సగంహితోవిశ్వసామాసూర్యోగంధర్వస్తస్య మఽవయోష్సరసః
 యవో నామసభదం...స్వాహ । సగంహితాయ విశ్వసామ్యేసూర్యాయ
 గంధర్వాయేదం - తాభ్యస్సాన్స్వహ । మరీచిభ్యోష్సరోభ్యతయుభ్యశ్చిదం-స
 ఘమ్మస్సూర్యరశ్మిశ్చం ద్రమాగంధర్వస్తస్యసత్తాత్రాభ్యష్సరసోవేకురయో
 నామసభదం...స్వాహ । సుఘమ్మాయసూర్యరశ్మయేచంద్రమ సేగంధ
 ర్వాయేదం - తాభ్యస్సాన్స్వహ నక్షత్రేభ్యోష్సరోభ్యోబేకురుభ్యశ్చిదం॥ భ
 బ్యస్సృవణోయజ్ఞోగంధర్వస్తస్యదక్షిణాష్సరసస్తవానామసభదం... స్వా
 హ - భుభ్యవేసువగ్గాయయజ్ఞాయగంధర్వాయేదం - తాభ్యస్సాన్స్వహ । దక్షి
 ణాభ్యోష్సరోభ్యస్తవాభ్యశ్చిదం । ప్రజాపతిర్విశ్వక్సావనోగంధర్వస్తస్య
 ర్వాహమాన్యష్సరసోవహ్నయోనామసభదం...స్వాహ । ప్రజాపతయేః
 శ్వక్సర్వజేమనసేగంధర్వాయేదం। తాభ్యస్సాన్స్వహ-ఋక్సామేభ్యోష్సరోభ్యో
 వహ్నిభ్యశ్చిదం । ఇషిరోవిశ్వశ్యచావాతోగంధర్వస్తస్యపోష్సరసోముదా

*ఋతాపాద్యతథామాగ్ని గంధర్వస్తభదంబ్రహ్మత్రతంపాతుత

స్వైస్వాహ - ఋతాసాహేఋతధామ్యే అగ్నయేగంధర్వాయేదంతస్యో
 పధయోష్సరసఊజోనామతాభదంబ్రహ్మత్రతంపాతుతాభ్యస్సాన్స్వహ- 2

రీభ్యోష్సరోభ్యఃఊగభ్యశ్చిదం ॥ ఏవమేవసర్వత్రకేచిదా త్తరీయాఃచ
 షీణాత్యైశ్చవతంతి.

నామసత్తదం...స్వాహా । ఇషిరాయవిశ్వవ్యచసేవతాయ గంధర్వాయై
దం । తాభ్యస్సాస్వాహా । అద్యోభ్యస్సరోభ్యఃముదాభ్యశ్చదం॥భువనస్యపతే
యస్యతడపరిగృహాశ్చహవ । సనోరాస్వాజ్యైగం రాయస్వోషగ్ంసువీ
ర్యగ్ంసంవత్సరీతాగ్ స్వప్తిగ్ స్వాహా॥భువనస్యపతయశ్చదం॥ పరమేష్వర
పతిర్నృత్తుర్గంధర్వస్తస్యవిశ్వమప్సరసోభువోనామసత్తదం...స్వాహా॥ప
రమేష్మినేలధిపతయేమృత్యవేగంధర్వాయైదం॥తాభ్యస్సాస్వాహా॥విశ్వస్తా
ప్సరోభ్యఃభూభ్యశ్చదం॥సుక్ష్మితిస్సుభూతిర్భద్రకృత్సువర్వాస్తర్జన్యోగంధ
ర్వస్తస్యవిద్యతోప్సరసోఽముచోనామసత్తదం...స్వాహా॥సుక్ష్మతయసుభూ
తయే భద్రకృతేనుపర్వతేపజన్వాయగంధర్వాయైదం॥తాభ్యస్సాస్వాహా
॥పిన్దుద్యోగ్ంసరోభ్యః ఋగ్భ్యశ్చదం॥దూరేహేతిరమృడయోమృత్తుగ్ం
ధర్వస్తస్య ప్రజాలప్సరసోభీరవోనామసత్తదం...స్వాహా । దూరేహేత
యేలమృడయాయమృత్యవేగంధర్వాయైదం॥తాభ్యస్సాస్వాహా॥ప్రజాభ్యో
ప్సరోభ్యఃభీరుభ్యశ్చదం॥చారుఃకృపణకాశీకామోగంధర్వస్తస్యాథయోప్స
రసశ్శోచయంతీర్నామసత్తదం...స్వాహా॥చారవేకృపణకాశీనేకామాయ
గంధర్వాయైదం । తాభ్యస్సాస్వాహా । ఆధిభ్యోగ్ంసరోభ్యశ్శోచయంతీభ్యశ్చ
దం । సనోభువనస్యపతేయస్యతడపరిగృహాశ్చహవ । ఉరుబ్రహ్మణైస్త్యక్ష
త్రాయనుయిశముయచ్చస్వాహా । భువనస్యపతయేబ్రహ్మణశ్చదం॥ప్రజా
పతింసువసాధ్యాయక్ । ప్రజాపతేనత్వదేతాస్యనోభిశ్వాజాతానిపరితా
బభూవ । యతామాస్తేజాహుమస్తనోఅస్తువయగ్ స్వామపతయోర
యీతాగ్ స్వాహా॥ప్రజాపతయశ్చదం॥భూస్సాస్వాహా॥అగ్నయశ్చదం॥భువ
స్సాస్వాహా॥వాయవశ్చదం॥సువస్సాస్వాహా॥సూర్యాయైదం॥యదస్యకర్తృణో
త్పరీరిచంయద్వాన్యూనమిహాకరం॥అగ్నిప్రప్తిప్రణేకృద్విద్వాత్సర్వగ్ స్వి
ప్త్యగ్ంసుహుతంకరోతుస్వాహా॥అగ్నయేస్విప్రకృతశ్చదం॥శమ్యాఅపోహ్య
మభ్యమపరిధింప్రహృత్యశ్చతరౌప్రహరక్॥ఉత్తరార్ధస్యాగ్రమంగాలేషూ
పగూహతి॥పరిధీనభిమంత్ర్య । ఆఘారసమిశౌప్రహరతి । ఏశ్వాదేవానద్ది

* కామ్యకర్తృనుశమ్యాశ్చితదితరత్రపరిధిరితసత్సంప్రదాయః.

శ్యసగ్ స్రావేణాభీజు హూతి । విశ్వేభ్యోదేవేభ్యస్సగ్ స్రావభాగభ్యః
 దం । అస్మిన్ప్రకృతేకమాణిజ్ఞాతాజ్ఞాతాదినకలదోషనిహారణార్థమన
 జ్ఞాతత్రయం । కమాంతరితకమా విపర్యాస ప్రాయశ్చిత్తార్థంత్యం
 అగ్నేసత్వంనోఅగ్నైతి । స్వరాక్షరపదవృత్తవణలోపప్రాయశ్చిత్తా
 మాభీగీభీరితివాప్నీయ మలోపప్రాయశ్చిత్తార్థమిదంవిష్ణుస్త్రియ
 బకమిత్యుత్పిజ్జ్యేశ్య ప్రాయశ్చిత్తార్థంయద్విద్వాగ్ సత్తిస్తన్నాదిదోష
 ప్రాయశ్చిత్తార్థమసాంహారితి । మిందాదిదోష ప్రాయశ్చిత్తార్థంయన్త
 ఆత్మసత్తిసమస్త భయాద్యుపద్రవదోషగర్హరణార్థం పునరగ్నిశ్చ త్సురి
 త్యగ్నైవపఘాతప్రాయశ్చిత్తార్థంపునత్వైదిత్యాత్తిసర్వప్రాయశ్చిత్త
 ర్థం భూభువస్సువరోమిత్యైత్తేమంత్రైరాజాహుతీహూహ్యౌమి
 అనాజ్ఞాతంయదాజ్ఞాతంయజ్ఞస్య క్రియతేమిథు । అగ్నేతదస్యకల్పయత్స్వ
 గ్ంహివెత్థయథాతథగ్ స్వాహా అగ్నయథదంపురుషసమ్మితో యజ్ఞోయ
 జ్ఞఃపురుషసమ్మితః । అగ్నేతదస్యకల్పయత్స్వగ్ంహివేథయథాతథగ్ స్వాహా
 అగ్నయథదం । యత్పాకత్రావనసాదీనదత్తాణో యజ్ఞస్యమన్వతేమత్రా
 సః । అగ్నిష్వధ్తోతాక్రతుమిద్విజానన్ యజిష్తోదేవాగ్ం ఋతుశోయ జాతి
 స్వాహా అగ్నయథదం । త్వన్నోఅగ్నేవరుణస్యవిద్వాన్ దేవస్యహేణోవ
 యాసీసీష్ఠాః । యజిష్తోవహ్నితమశోశుచానోవిత్వాద్వేషాగ్ం సిప్రమము
 గ్ధ్యస్త తస్యహా । అగ్నివరుణాభ్యామిదం । సత్వన్నోఅగ్నేవమోభవోతీనేది
 ష్టోఅస్యాపుషససోవృష్టే । అవయత్తవోవరణగ్ంరరాణోపీహిమృడీకగ్ం
 సుహవోనపథిస్వాహా । అగ్నివరుణాభ్యామిదం । ఆభిర్గిర్భిర్యదతోన ఉనమా
 ప్యాయయహరివోవర్ధమానః । యదాస్తోతృభ్యోమహిగోత్రారుజాసిభూతి
 ష్టభాజోఅథతేస్యామస్వాహా । ఇంద్రాయహరివతథదం । ఇదంవిష్ణుర్విచ
 కమత్రేతాదధేపదం । సమూడమస్యపాగ్ంసురేస్వాహా । శ్రీవిష్ణువథదం ।
 త్రియంబకంయజా మహేసుగంధింపుష్టివర్ధనం । ఉర్వారుకమివబంధనా
 న్పుత్రోర్ముక్షీయమామృతాత్సాహా । త్రియంబకాయేదం । యద్విద్వాగ్ం
 సోయదవిద్వాగ్ంసోముద్ధాః । కుర్వంత్యుత్పిజుః । అగ్నిర్హుతస్సా దేవసత్త్వధా

యవీచముంచతాగ్ స్వాహా । అగ్నయేత్రద్వాదేవ్యాశ్చదం । అస్మాంహ్యః
 పృథివీమస్మాన్మృషభోయవాగాః । సున్నైమావిశ్వాభువనాస్సన్తో
 యజ్ఞఃప్రజనయతు । అస్మానజనిప్రాజనీఅస్మాన్నాజ్యాయ తేవృషాః । సు-
 న్నాత్ప్రజనిషీమహీస్వాహా । సున్నాదిభ్యోదేవతాభ్యశ్చదం । యన్మ ఆత్మ
 నోమిందాధూదగ్ని స్తత్పునరాహోజ్ఞాతవేదావిచర్షణీస్వాహా । మిందాది
 భ్యోదేవతాభ్యశ్చదం । పునరగ్నిశ్చక్షురదాత్పునరింద్రోబృహస్పతిః । పునర్దే
 అశ్వినాయువంచతురాథ త్మయ్యోస్వాహా । అగ్నింద్రబృహస్పత్యశ్చ
 భ్యశ్చదం । పునస్తాదిత్యౌరుద్రావసవస్స మింధతాంపునర్బ్రహ్మణోవసునిధ
 యజ్ఞైః । ఘృతేనత్వంతనువోవధ్యయస్వసత్యాస్సంతు యజమానస్యకామా
 స్స్వాహా । అగ్నయేవసునిధాయేదం । సంభావితసమస్తవిధ్యపరాధప్రాయ
 శ్చిత్తార్థంసర్వప్రాయశ్చిత్తంకరి ష్యేఽహింభూర్భువస్సువస్వాహా । ప్రజాప
 తయశ్చదం । శ్రీవిష్ణవేస్వాహా । విష్ణవేపరమాత్మనశ్చదం । ద్వాదశగృహితేనా
 జ్యేనస్మచంపూరయిత్వా । సప్తతేఆగ్నేసమిధస్సప్తజి హ్వస్సప్తర్షయస్స
 ప్తథామప్రియాణి । సప్తహూత్రాస్సప్తథాత్వాయ జంతిసప్తయోనీరా
 త్యుణిష్యాభ్యుతేనస్వాహా । అగ్నయేసప్తహూత్రశ్చదం । పుర్ణాహుతిము
 త్తమాంజు హూతి । సర్వంవైపూర్ణాహుతిః । సర్వమేవాహోతి । అభోశ్చ
 యంవైపూర్ణాహుతిః । అస్మామేవసతితిత్తతి । వసోధారాంజు హూతివ
 సోర్దైధారాసదితివాపసాహూయ తేఘృతస్యవాపనమేసాధారాముక్షి
 న్లోకేపిన్వమానో వతిత్తత ఆజ్యేనజు హూతి । తేజోవా ఆజ్యం తేజోవసో
 ధారా తేజనైవాస్త్యై తేజో వరుంధేభోకామావైవసోధా రాకామానేవా
 వరుంధే । పూర్ణాహుతిముహూర్తస్సుము హూర్తోఅస్తీత్యనుగృహ్యంతః ।
 సుముహూర్తమస్తుః । అది తేన్వమగ్న్ స్థాః । అనుమతేన్వమగ్న్ స్థాః । సరస్వ
 తేన్వమగ్న్ స్థాః । దేవసదితఃప్రాసవీః । ప్రణీతాస్వపతనీయ । సదసీపన్యైఘా
 యా స్సర్వమసీసర్వంమేభూయాః । పూర్ణమసీపూర్ణం మేభూయా అగ్ని
 తమసీమామేక్షేష్టాః । యేనదేవాఃపవిత్రేణ... మార్జయంతాం । సముద్రం

వః ప్రహీణోమి స్వాంయోనిమపిగచ్ఛత | అచ్ఛిద్రఃప్రజయాభూయానః
 మాపరాసేచిమత్పయః | అంజలౌపూర్ణపాత్రమానయతి | రేతపవాన్యాః
 ప్రజాందధాతి | ప్రజయాహిమనుష్యఃపూర్ణః | ముఖంవిమృష్టైః | అవభృశీ
 నైవరూపంకృత్వోత్తిష్ఠతి | శాంతిరస్తు | పుష్టిరస్తు | ధనధాన్యసమృద్ధిరస్తు
 కర్తృసమృద్ధిరస్తు | భగవాన్వాస్తోష్వతిఃప్రియతాం | ప్రాగ్గాదిపరిస్తరణము
 త్తరేవిస్మయేత్ | బ్రహ్మణేవరందదామి | అగ్నేస్తృణాన్యపచిసోమి | తేజ
 స్వీయశస్వీబ్రహ్మవర్చసీభవతి | హేమామాంత్రే శ్రీ యజ్ఞపురుషాయనమః |
 ధ్యానాదిషోడశోపచార పూజాంసమర్పయామి | స్వప్తి | శ్రద్ధాంమేధాం
 యశఃప్రజ్ఞాంవిద్యాం బుద్ధింశ్రియంబలం | ఆయుష్యంతేజఆరోగ్యందేహి
 మేహవ్యవాహన | యస్యస్మత్పూజనామోక్త్యాతపో హేమావక్రియా
 దిమ్ | న్యూనంసంపూర్ణ తాంయాతీసద్యోవం దేహుతాశనం | యద్భుతం
 తుమయాదేవపరిపూర్ణంతదస్తుతే | (చతుస్సాగరవర్యతం ... అహంభో
 అభివాదయే) అనేననవగ్రహ హేమామేనభగవాన్ సర్వాత్మకశ్శీయేజ్ఞేశ్వ
 రప్రియతాం || మంటపపథ ఆదిత్యాదినవ గ్రహదేవతాభ్యోనమః | ఇంద్రా
 ద్యష్టదిక్పాల కదేవతాభ్యోనమః | పునఃపూజాంచకరిష్యే | ఛత్రంధార
 యామి | చామరంబీజయామి | నృత్యందర్శయామి | గీతంశ్రావయామి | వా
 ద్యంఘోషయామి | అందోళికానారోహయామి | అశ్వానారోహయామి | గ
 జానారోహయామి | సమస్తరాజోపచారదేవోపచారభక్త్యుపచారశక్త్యు
 పచారపూజాంసమర్పయామి | అనయాపూజయాఆది త్యాదినవగ్రహః | ఇం
 ద్రాద్యష్టదిక్పాలకాస్సుప్రీతాస్సుప్రసన్నావరదాభవంతు | యజ్ఞేయజ్ఞమ
 యజంతదేవాస్తాని ధర్మాశీప్రథమాన్యాసత్ | తేహనాకంఠమహిమానస్స
 చంతేయత్రపూర్వే సాధ్యాస్సంతిదేవాః | మంటపదేవతాః యథాస్థానం
 ప్రతిష్ఠాపయామి | (అథనవగ్రహధాన్యదానానికార్యాణి) బృహత్సామక్షత్ర
 భృద్వృధృవృష్టియం | త్రిష్టుభోజశ్శుభితముగ్రవీరం | ఇంద్రస్తోమేనపంచద
 శేనమద్యమిందవా తేనసగరేణరక్ష | సుమంగలీరియం... విపరేతన | అగ్నే
 నయసుపథారాయే అస్మావిశ్వానిదేవవయునానివిద్వాత్ | యయోశ్యస్త్ర

జ్ఞానరాజమే నోభూయిష్టాంతేన మఉక్తింవిధేమ || ప్రవశ్య క్రాయభా
నవేభరధ్వం । హవ్యంమతించాగ్నయేసుపూతం॥ యోదైవ్యానిమాసుషా
జనూగ్ వ్యంతర్విశ్వావిద్యనాజిగాతి । అచ్ఛాగిరోమతయోదేవయంతీర
గ్నియంతిద్రవిణంభిక్షమాణాః । సుసందృశగ్ంసుప్రతీ కగ్ంస్వంచగ్ంహ
వ్యవాహమరతింమానుషాణాం । అగ్నేత్వమస్తమ్యయోధ్యమీవా అనగ్ని
త్రాఅభ్యమంతకృష్టిః । పునరస్తభ్యగ్ంసువితాయదేవ డ్వాంపశ్వేభిరజరీభి
ర్యజత్ర॥ అగ్నేత్వంపారయానవో అస్మాకస్వస్తీభిరతిదుర్గాణివిశ్వాః॥ పూ
శ్చపృథ్వీబహులాన ఉర్విభవాతో కాయతనయానశంయోః । ప్రకారవో
మనునావచ్యమానాదేవద్రీవీంసయథదేవయంతః । దక్షిణావా డ్వాజినీప్రా
చ్యేతి । హవిర్భరంత్యగ్నయేఘృతావీ ॥ నమస్తేగార్హ పత్యాయనమస్తేదక్షి
ణాగ్నయేనమఅహవనీయాయమహవేద్యై నమోనమః । కాండగ్నయోప
పాద్యాయకర్మబ్రహ్మస్వరూపిణే । స్వర్గాపవర్గరూపాయయజ్ఞేశాయనమో
రమః । యజ్ఞేగామ్యతగోవింద మాధవానంతకేశవ । కృష్ణవిష్ణుహృషీకేశ
వాసుదేవనమోస్తుతే । సకృజ్జేఅగ్నేనమః । ద్విస్తేనమః । త్రిస్తేనమః । చతు
స్తేనమః । పంచకృత్వస్తేనమః । దశకృత్వస్తేనమః । శతకృత్వస్తేనమః ।
సహస్రకృత్వస్తేనమః । అనహస్రకృత్వస్తేనమః । అపరితకృత్వస్తేనమః । నమ
స్తేఅస్తుమామూహిగ్ంసీః । అహంసరస్తాదహమవస్తాదహంజ్యోతిషావిత
మోవవార । యదంతరిక్షంతమమేపితాభూదహగ్ంసూర్యముభయతో
సదర్శాహంభూయా సముత్తమస్సమానానాం । అన్యతాఅస్మిన్నన్యతాః
సంస్థిగ్స్తృతీయలోకే అనురాస్యామ । యేదేవయానాఉతపితృయా
నా సర్వాన్పథోఅన్యతాఅక్షియేమ । ప్రమాదాతుర్వతాంకర్తుప్రవ్యవే
తాధ్వరేయదిస్తరణాదేవతద్విష్ణోః సంపూర్ణంస్యాదితిస్తృతిః । విష్ణుర్వి
ష్ణుర్విష్ణుర్విష్ణుః ॥ ఇతిజయాదయః॥ ... *
—(*) అథముఖావలోకనమ్. (*)—

ప్రాణానాయమ్య । ఎవం-ప్రీత్యర్థంఉత్తరానక్షత్రప్రథమచరణేజా
స్యకుమారస్యతిథివారనక్షత్రవర్ణాదిసకలారిష్టావృత్తిద్వాగాపరమేశ్వర

ప్రీత్యర్థం ముఖావలోకనపూర్వకంగ్రహమఖ్యాంకర్తకరిష్యమాణస్తదంగ
త్వేవతదాదా-కరిష్యే | గణాధిపతిపూజాంకృత్యాపుణ్యాహంవాచయిత్వా
ముఖావలోకనపూర్వకంగ్రహమఖంకుర్యాత్ || రూపగ్ంరూపంప్రతిరూపో
బభూవ | తదస్వరూపంప్రతిచక్షణాయ | ఇంద్రోమాయాభిపురురూపతయ
తేయక్తాహ్యస్యహరయశ్శతాదశ | ముఖావలోకనముహూర్తస్సుముహూ
ర్తోఽస్తు || ఏవం ముఖావలోకనంకృత్యాపూర్వోక్తవిధినా గ్రహపూజాంస
మాప్యతత్త్వద్దోమదానాదికంయథావిధికుర్యాత్ || కేవలముఖావలోకనప
క్షేముఖావలోకనంకృత్యాగణాధిపతిపూజాం పుణ్యాహంవాచనంచనమా
చరేత్ || ఇతిముఖావలోకనమ్ || ... .. *

—(*) అథగర్భాధానమ్. (*)—

(పోడశర్తుర్నిశాస్త్రీణాం తస్మిన్యగ్తాసుసంవిశేత్ | శుభేహానిచక
ల్యాణేనక్షత్రప్రాణసంయుమః | ఋతుస్సాభావికాస్త్రీణాం రాత్రయష్టోద
శస్త్వతాః | ఇతిమనువచనాత్ |) ఋతుస్సాతాయాంభార్యాయాంశుభే
హనిదంపతీమంగళస్సాతౌభూత్వాపుణ్యాహంవాచయిత్వా | ప్రాణానా
యమ్య | ఏవంగుణ ... శుభతిథౌఅస్మాకం ... వృధ్యర్థంధర్తార్థ ... సిధ్యర్థం
మమధర్మపత్నయః | రాత్రాగర్భాధానాఖ్యాంకర్తకరిష్యమాణః | గర్భాధా
నాంగభూతంనాందీశోభనదేవతాఉద్దిశ్య ... ప్రీత్యర్థంఅభ్యుదయికంయథా
శక్తిహిరణ్యద్రవ్యేణకరిష్యమాణః | గర్భాధానలగ్నకాలేఆదిత్యాధిపవగ్రహ
ప్రీత్యర్థంనవగ్రహమఖ్యాంకర్తకరిష్యమాణః | రాత్రావాచయోఃసత్సంతా
నసాభాగ్యఫలసిధ్యర్థం... ఫలదానానికర్తుంఫలపూజాఖ్యాంకర్తకరిష్యమాణః
తదావౌశుధ్యర్థంవృధ్యర్థమభ్యుదయార్థంచ మహాజనైస్సహస్యస్త్రీపుణ్యా
హంవాచనంకరిష్యఇతిసంకల్ప్య | పుణ్యాహంవాచనానివగ్రహమఖ్యాంతుంకు
ర్యాత్ | రాత్రావగ్నిమనుసంధాస్య | ధౌపాసనంకృత్యాపత్నయసహప్రా
ణానాయమ్య | కర్మణఃపుణ్యాహంవాచనం ఫలపూజాంచకృత్వా సూక్తపా
రాయాంకుర్యాత్ | విష్ణుర్వ్యవంకల్పయతుత్వష్టేరూపాణిపిగ్ంశతు | ఆసిం
చతుప్రజాపతిర్థాతాగర్భందధాతుతే | గర్భంధేహిసినీవాలిగర్భంధేహిసర

స్వతిగర్భంతేలిశ్వినాశ్చదేవావాధత్తాంపుష్యురస్రజాః | హిరణ్యయూఅరణీ
యంనిర్మంధతోఅశ్వినాతం తెగర్భగ్ంహవామహే | దశమేమాసీ సూతవే |
యథేయంపుణివీమహీతిష్ఠంతీగర్భమాదధే || ఏవంతస్వంగర్భమాధత్స్వదశమే
మాసీసూతవే | యథాపుణివ్యగ్నిగర్భావ్యర్థేంద్రేణగర్భిణీ | వాయు
ర్యధాదిశాంగభావంంగభావందధాతుతే | విష్ణోశ్రేష్ఠేనరూపేతాస్యాం
నార్యాంగవీన్యాంపుమాగ్ంసంగభావమాధేహిదశమేమాసీసూతవే | నజ
మేషపరాపతనపుత్రఃపునరాపతాప్తస్యైమేపుత్రకామాయైగర్భమాధే హి
యఃపుమాః | వ్యస్యయోనింప్రతిరేతోగృహేణపుమాఃపుత్రోధీయతాంగ
రోభీలంతః | తంమాతాదశమాసోబిభర్తునజాయతాంపీరతమస్సాన్యాంఅ
తేగరోభీయోనిమేతుపుమాన్పూణ్యవేషుధిం | అపీరోజాయతాం పుత్రస్తైద
శమాన్యః | కరోమితేప్రాజాపత్యమాగరోభీయోని మేతుతే | అనూనఃపూ
ర్ణోజాయతామగ్లోనోపిశాచధీతః | పుమాగ్ంస్తైపుత్రో నారితంపుమాననుజా
యతాం | యానిభద్రాణీవిజాన్యృషభాజనయంతినా | తానిభద్రాణీబీజా
న్యృషభాజనయంతినః | తైస్తస్త్వంపుత్రాన్విందస్వసాస్రసూధైను కాభవః |
కామస్సమృధ్యతాంమహ్యమపరాజితమేవమే | యంకామంకామయేదేవతం
మేవాయోసమర్థయ | ఇతిపత్నీమభిమంత్ర్య | అశిషోవాచయత్వాఫలదానాని |
దత్వా | తయాసహసంభోగంకుర్యాత్ | (చతుర్థీప్రభృత్యా పోడశీము
త్తరాముత్తరాం యుగ్తాంప్రజాని శ్చైయసమృతుగవనమిత్యవదిశంతి)
ఇతి గర్భాధానం || .....*

—(*) అథసీమంతం (*)—

సీమంతోన్నయనం ప్రథమగర్భేచతుర్థేమాసీషష్టాష్టమేనాశుభేహ
నిదంపతీమంగళస్నాతౌభూత్వా | వధూందక్షిణతీరపవేశ్యస్వయముత్తర
తలసీనః | పాణినాయమ్య | ఏవంవిశిష్టైకౌధర్మపత్నీసమేతోహంమధర్మ
పత్నీం ప్రథమగర్భసంసౌరద్వారాసర్వగర్భ సంసౌరార్థంసీమం
తోన్నయనంకర్మకరిష్యే | పునఃపాణినాయమ్య | ఏవంధర్మపత్నీసమే

* అశ్వినాపుభావితితత్తదేశీయవైదిక సమ్మతఃపాఠః.

తోహం సీమంతోన్నయనాంగత్వేనోభయోః రత్నార్థం రత్నాబంధనంక
 ష్యే విశ్వేత్తాతేనవసేష... బంధవేబ్రహ్మతామత్యత్ర... సగరేణరతు
 వానుకరేవధాన్ బ్రాహ్మణాభోజయిత్వాశిషోవాచయిత్వా ప్రాశ
 నాయమ్యేవవంశిభౌసీమంతోన్నయనాంగత్వేనఅభ్యుదయికంకర్తృకరిష్యే
 శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయబ్రాహ్మణాయాభ్యుదయికప్రత్యామ్నాయయ
 థాశక్తిహిరణ్యంతుభ్యమసంసంప్రదదేనమమతదంగకర్తృణః పుణ్యాహం
 వాచయిష్యే | ఓంకర్తృణఃపుణ్యాహంభవంతోబ్రువంత్యిత్వాదివత్తిమార్జ
 నాంతంకుర్యాత్ | ఔపాసనాగ్నీగుపసమాధానాదిపాత్రయోగకాలే॥
 శ్లో॥ యవాన్వరూథాః ఛలలీనపుంజాః క్షుప్త్యయవానామపిబంధనంచ | ఎ
 తానిసీమంతవిభౌప్రయంజ్యత్వాత్రాణిసాకంఖలుమానుషాణి | పవిత్రకర
 తాద్యజ్ఞభాగాంతేన్వారభాయాముత్తరాఅహుతీహుత్యాధాతాద
 దాతునోరయమితి చతస్రోయస్తావ్యౌదాకీరిణేతివతస్రశ్చిప్రతిమంత్రమ
 స్టావాజ్యహుతీర్హుత్వాస్మచాఅజ్యహదాయ | ధాతాదదాతునోరయ మీ
 శానోజగతస్పతిః | ససఃపూర్ణేనవావనస్వాహ | ధాత్రశ్చదంధాతాప్రజాయా
 ఉతరాయఈశేధాతేదంవిశ్వంభవనంజజానధాతాపుత్రంయజమానాయ
 దాతాతస్తాఉహవ్యంఘృతవద్విధేమస్వాహ | ధాత్రశ్చదంధాతాదదాతు
 నోరయం | పావీంజీనాతుమక్షితాం | వయందేవస్యగీమహి | గుమతిగ్ంసత్య
 సత్యరాధసస్వాహ | ధాత్రశ్చదంధాతాదదాతుదాశుషేవసూనివ | జా
 కామాయమీధుషేదురోణే | తస్మైదేవాలమృతాస్సంవ్యయంతాం | విశ్వే
 దీవాసోఅదితిస్సజోషాస్సాహ | ధాత్రశ్చదంయస్తావ్యౌదాకీరిణామన్య
 హనోమర్త్యంమర్త్యజోహవీమి | జాతవేవోయశోఆస్తాసుధేహిప్రజాభి
 గ్నేఅమృతత్వ మశ్యాగ్ంస్వాహ | అగ్నయేజాతవేదసశ్చదంయస్మైత్వగ్ం
 సుకృతేజాతవేదఉలోకమగ్నేకృణవసోనంఅశ్వినగ్ంస పుత్రిణం వీరవం
 తంగోమంతగ్ంరయన్నశతే | స్వస్తిస్వాహ | అగ్నయేజాతవేదసశ్చదంత్వే
 సుపుత్రశవసోవృతస్తామకాతయః | నత్యామింద్రతిరివ్యతేస్వాహ | ఇంద్రా
 యపుత్రిణశ్చదం ఉక్థఉక్థేసోమశ్చంద్రంమమాదనిధేనీధేమఘవానగ్ంసుతా

1: | యదీగ్ంసచాభః పితరంసపుత్రాస్సమాన దక్షాఅహస హవంతే
 హ్వాహః | ఇంద్రాయనుఘతభద్రం | ఇత్యష్టాజ్యహుతీస్తు త్వా సమి
 ప్రమిద్ధస్సహనంచాగ్ం ప్రహృత్య | చిత్తంచేత్యష్టపంచాశదుప హేమా
 మాః హుత్వాబహిః సమంజసంవర్జగ్ంశమ్యాఃపరిధ్యభేష్టిస్పృక్తతేక
 క్షణీత్యాదిబ్రహ్మవిసర్జనాంతే | అపరేణాగ్ంప్రాచీమపవేశ్యత్రేణ్యాశల
 ల్యాత్రిభిర్దర్భపుంజీలైశ్చలాల్లుగ్గపైన బేదుంబరశాఖయాచ | వ్యావృతి
 భీరాకామహమితచపురస్తాన్నాభేరూర్ధ్వగ్ం సీమంతమున్నయతి | తతస్సు
 ముహూర్తైఃపరేణాగ్ంప్రాక్కుళిం జాయాముపవేశ్యస్వయంత్రు ప్రత్య
 ఙ్ముఖః | త్రేణ్యాశలత్యేత్యాదిద్రావ్యాణియుగసప్తసీత్యాత్తైరేవనాభిప్రదేశ
 మారభోర్ధ్వంశిరఃకేశమధ్యస్ససీమంత రేఖాంతమున్నయతత్పుంజంప్రతీచీ
 చంనిరస్యావఉపస్పృశేత్ | ఖరాః | ఘవః | సువః | రాకామహగ్ంసమహాగ్ం
 సుప్తుతీహు వెశుగ్నిహోతుసస్సుభగాబోధతుత్తనా | సీవ్యత్వపస్సుచ్యాచ్ఛి
 ద్యమానయాచదాతువీరగ్ం శతదాయముక్త్యం | యాస్తైరాకెసుమతయ
 స్సుపేశసోయాభిద్వదాసి దాశుపేవసూని | తాభిర్హోఅద్యసుమనా ఉపాగ
 హిసహస్రపోషగ్ంసుభగరరాతా | ప్రతీచీచంనిరస్యావఉపస్పృశ్య | గాయ
 తమితివీణాగాధినాగ్ంశాస్త్ర్యజైరయఃపూర్వాసాల్యానాం | యాగం
 ఛరైరేవనోరాజేతిసావీర్వరవాదిమః | వివృతచక్రాఽసీనాస్తీరేణ యమునేత
 వబ్రాహ్మణానామితరా | సోమపవనోరాజేత్యాహుర్బాహ్మణీః ప్రజాః |
 వివృతచక్రాఽసీనాస్తీరేణాసాతవ | సదీనిరైశ్చయస్యాంవసంతి | యవా
 స్విరూఢానా బధ్యఅంకురితాత్సుప్రగ్రథితాః వధ్యాశ్శిరస్యాబధ్నాతి
 వాచంయచ్ఛత్యానక్ష త్రేభ్యఉదితేషు నక్షత్రేషుప్రాచీముదీచీం వాదిశ
 ముపనిషక్రిమ్య తత్సమన్వారభ్యవ్యాహృతీశ్చజ పితౄవాచంవిస్మజేత్ ||
 (శ్లో || అన్వారభ్యతదావత్సంవ్యాహృతీశ్చజపేదభ | విస్మజేతపునర్వాచం
 భుంజీతసహబంధుభిః | అతిక్రామతి కాలశ్చేద్దివజః పుంసువనస్యతు |)
 సీమంతోన్నయనెపాగ్ం పశ్చత్పూర్వంసమాచయేత్ | యస్మిన్కాలే
 సీమంతోక్తచతుర్థమాసాదికాలే సీమంతంపుంసువనంపకరోతి | తదానం

కాలబలవత్తరేణసీమంతం కృత్వాపశ్చాత్పుంసువనంకుర్యాత్ । నత్వే
కదినె । తతాః ప్యేకస్మిన్నహస్యేవ కుర్యాచ్చైతదావాచంయచ్ఛత్యాన
తతైభ్యిశ్చ తి వచనబలాత్పూర్వపుంసువనం పశ్చాత్సీమంతం కుర్యాత్ ॥
శ్లో॥ సీమంతోన్నయనం కర్తయస్మిన్నైకదినేభవేత్ । తత్రపుంసువనంచె
త్తు పూర్వాపుంసువనక్రియా । ఏకస్మిన్ దివసేచైత్తయ్యుగపద్ధర్భకమణి ।
తత్రపుంసువనం పూర్వంపశ్చాత్సీమంతమాచరేత్ । సత్ప్రవతః । స్త్రీయ
దాకృతసీమంతాప్రసూయైతకథంచనగృహీతపుత్రావిధివత్పుంస్సంసా-
రమహాతి) ఇహిసీమంతం॥.....*

— (*) అథపుగ్ంసువనం. (*)—

వ్యక్తైగర్భేత్వతీయే మాసిశుభశ్శౌ పుష్యనక్షత్రేపున్నత్రత్రేమవా
పత్నావ్యుపుగ్ంసువనంకర్తకరిష్యితిసంకల్ప్యపూర్వేద్యురాభ్యవయికం
కృత్వాపరేద్యుద్వంపతి మంగళస్నాతౌభూత్వా పుణ్యోహంవాచయిత్వా
ఔపాసనాగ్నింప్రతిష్ఠాప్య ప్రాతానాయమ్యవపంగుణేత్వాది శుభశ్శౌ
మమధర్మవత్యాః పృథమగర్భసంసా-ర ద్వారా సర్వగర్భసంసా-రా
ర్థంపుగ్ంసువనాఖ్యంకర్త ప్యేకస్మిన్కల్ప్య । వధూందక్షిణత ఉపవేశ్య
స్వయముత్తరతఃసీసఃపునః ప్రాతానాయమ్యవపంధర్మపత్నిసమే తస్యమ
మపుంసువనాంగత్వేవోభయోః రత్నార్థంరత్నాబంధనంకరిష్యే । విశ్వేత్తా
తే - బంధవేబృహత్సామ - రతు । వాషక రివధావ్య । పుగ్ంసువనంవ్య
క్తైగర్భేతిష్యేణ(న్యగోధన్యయాప్రాచ్యుదీచీవాశాఖాతత్సవృషాశాన్
శుంగామాహృత్య సీమంతవదగ్నిరుపసమాధానాది ఔపాసనాగ్నింప్ర
జ్వాల్యధ్యాత్వాంకృత్యపరిస్తీర్య పాత్రప్రయోగకాలే) శ్లో॥ ఫలద్వయేన
సంయుతంవటాంకురందృశత్సుతా । సుపాయనాయవస్త్రీకంక్షీపెత్సహై
వపుంసువేషవిత్రకరణాద్యాజ్యభాగాంతేన్వారభాయాంసీమంతవద్ధాతా
దదాతుసశ్చత్యష్టాభిర్న్యత్వాంకృత్యపాస్తసమిధమిధ్యుసన్నహనంచా గ్నోప్రహృ
త్యచిత్తంచేత్యాదిలప్తపంచాశదుపహేమమాహుత్వామధ్యమపరిధింప్ర
హృత్యేత్యాదిబ్రహ్మవిసర్జనాంతేఅనవస్నాతయాకుమార్యాదృశత్సుతై

దృవత్పుత్రేణవటశృంగాకాపేషయిత్వా వస్త్రేణపరిష్లావ్యఅపరేణాగ్నిం
 పూజ్యుభిముత్తానాంనిపాత్యపుగ్ంసువనమసీతియజుషాలంగుప్తేనదక్షిణే
 నాసికాచ్చిద్రసంసినయేత్ | పుగ్ంసువనమసి | సాతమాగర్భాగ్నిరత్యాశి
 షోవాచయిత్వాఅభిష్టైత్యభిమృశ్య | అభిష్టాహందశభిరభిమృశామిదశమా
 స్యాయసూతవే | యదైవసోమఃపవతియథాసముద్రపజతి | ఏవం తేగర్భపజ
 తు | సహజరాయుణానిష్క్రిమ్యప్రతితిష్ఠత్యాయుషి బ్రహ్మవర్చసియశసివీర్యే
 న్నాద్యే | దశమాసాంశ్చశయానోధాత్రాహితథాకృతం | ఐతుగర్భోఅ
 క్షితోజీవోజీవంత్యాః || ఆయమనీగ్యమయతగర్భమాపోదేవీస్సరస్వతీః | ఇ
 త్యభిమృశ్య | తిలదేవపద్యస్వేతిద్వాభ్యామవోక్షేత్ | తిలదేవపద్యస్వన
 మాగ్ంసదసినోదశం | ధృవిత్రయమపద్యస్వనమాగ్ం సేషునస్సావసునబద్ధ
 మసిమజ్జను | నిరైతుపశ్చికేవలగ్ం శునేజరాయువత్తవే | ఇత్యవోక్షేత్ |
 యస్యస్త్పత్యేత్యాది హూమశేషంసమాప్యబ్రాహ్మణాభోజయేత్ |
 (శ్లో || పరిష్లావ్యచవస్త్రేణపదూంతద్యన్నివేశయేత్ | తత్రోత్తానాంనిపా
 త్యైనాందక్షిణాంగుష్ఠతోరసం | దక్షిణేనాసికాచిద్రైతంపుంసువనమంత్రే
 తః | నినయేత్వావధూఃపశ్చాత్పుమాంసంజనయత్యథ | అన్వారభ్యవధూం
 పూర్వం హూమస్సీనుంతవద్భవేత్ | ప్రహారోపచనంప్రసావోవిశేషఇతి
 సంస్తృతః | చంద్రచూడియే || ద్వితియేచతృతియేవామాసేపుంసువనం భవేత్ |
 వ్యక్తేగర్భేవేతాగర్భం సీమంతేనశహాభవా || ఇతిపుగ్ంసువనం || .....*

—(*) అథక్షిప్రపుగ్ంసువనం (*)—

వధూందక్షిణతడపవేశ్యస్వయముత్తరతిలసీనః | పూర్ణానాయ
 మ్య | ఏవం - ధర్మపత్నిసమేతోహంక్షిప్రపుగ్ంసువనాఖ్యంకర్తకరిష్యే | క్షి
 ప్రపుగ్ంసువనమనాప్రీతేనశరావేణాసుప్రోతనముదకమాహృత్యపత్తస్తూ
 ర్యంతింనిధాయమూర్ధ్న చోచ్చవ్యంతిముత్తరేణయజుషాభిమృశ్య | అభిష్టా
 హం దశభిరభిరమృశామిదశమాస్యాయసూతవే | హస్తాభ్యాంమూర్ధానమ
 భిమృశ్య | ఎతాభిరచ్చిరుత్తరాభిరవోక్షేత్ | యదైవసోమఃపవతి యథా
 సముద్రపజతి | ఏవం తేగర్భపజతు సహజరాయుణానిష్క్రిమ్య | ప్రతితిష్ఠ

త్వామపి బ్రహ్మకర్మ సేయశసీవీర్యేన్నాద్యై । దశమాసాశ్చశయానో
ధాతాగ్రీవాతథాకృతం । వితుగర్భోఅక్షితో జీవోజీవంత్యాః । ఆయుమసీ
గ్యమయతగర్భమహోదేవీస్సరస్వతిః । యదిజరాయుసవతే దేవంవిహితాభి
రేవాద్భిగుత్తరాభ్యామవోక్షేత్ । తిలశవపద్యస్వనమాగ్ం సమసినోఽలం
ఘపిత్ర్యవపద్యస్వనమాగ్ం సేషునస్సౌవసునబద్ధమసిమజ్జసు । నిరైతుపు
ష్పికేవలగ్ం శునెజరాయువత్తపే॥ ... *
(శ్లో॥ అనావ్రీతశరావేణ కానుస్రోతసమాహరేత్ । జలంపత్యస్తు

తూర్యంతింధాయాద్భిప్రసేదయేత్ । సూత్యాగ్ధసంగ్రహకారోపి॥ శ్లో॥
క్షిప్రప్రసూత్యర్థమహహచానావ్రీతేనచాత్మాభితసూతనైః । క్వచిత్తనాత్మ
శనవర్జితైః గ్రాహ్యం హ్యనుస్రోతసమంభవతత్ । తతఃపరంబ్రాహ్మణ
భోజనంఽకృత్వా శివోవాచనమాచరేయుః । ఔషాససాగ్నోద్యేకార్యే
హిసీమంతకపుంసువనాభ్యై । గర్భిణీశోషపరిహారాగ్ధంసద్యఃకుంభకారగృ
హదానీ తేనావ్రీతసాత్రాభితైః సవేశశరావేణ అనుస్రోతసంగ్రోత
సోసులోమముదకమాహృత్యాగ్నియవత్తస్యాః పాదయోఃమూలైతూర్యం
తిమశఃపుష్పికాఖ్యామోషధీనిధాయతథా ఉదకమపిత్తశ్లేశవిన్యస్యశో
ష్యంతింప్రసవపీడాయాశ్శుశ్రూమాతాం స్త్రీయమభివృక్షేత్ । తస్యాఃమూ
ర్ధానం హస్తాభ్యామభివృక్షేదిత్యర్థః॥ ఇతిక్షిప్రశ్రుగంసువసమ్॥ ... *

—(*) అథజాతకర్మసంకరణమ్. (*)—

(పుత్రబాతేమితస్సాన్నిసంస చేలంతువిధీయతే । యావన్నచ్చిద్యతేనాశం
తావన్నాప్నోతిసూతకం । చిన్నైనాతేతతఃపశ్చాత్సూతకంతువిధీయతే॥)

అథజాతకర్మ॥ ప్రాణానాయమ్య । ఏవంగుణవిశేష...ప్రీత్యర్థం
శ్రీమతఃగోత్రస్య నామధేయస్య ధర్మపత్నిసమేతస్య మమకుమారస్యాయు
ష్యాభిషుధ్యర్థం మమధర్మవత్సరంజాతస్యకుమారస్య జాతకర్మకరిష్యే ।
జాతంవాత్సప్రేతాభిమృత్య । దివస్పరివ్రథమంజజ్ఞైర్అగ్నిరహస్త్వత్వతియంపరి
జాతవేదాః । తృతియమపున్యమదా అజస్రమింధానవసంజరతేస్వాగ్ధీః । వి
ద్యాతేఅగ్నేత్రేధాత్రయాణి విద్యాతేసర్వఃసృతంపురుతా॥ విద్యాతేనా

మపరమంగుహాయద్విద్వాతముత్సంయతఅజగంధ । సముద్రత్యానృమాతౌ
 లఘ్వంతర్మృచత్యాఈధేదివోఅగ్నఃఉపక । తృతీయత్వారజనితస్థివాగ్ం
 సమృతస్యయోనామహిమాలహిన్వక్ । అగ్రందగ్నిస్తనయన్నివద్యోతౌ
 మా రెరిహద్విరుధస్సమంజక్ । సద్యోజజ్ఞానోవిహీమిథోలభ్యదారోదసీ
 భానునాభాత్యంతః । ఉశిక్వానకోఅరతిస్సుమే ధామరైశ్వర్నిరమృతోని
 ధాయ । ఇయర్తిగూమమరుషంభరిబదుచ్చక్రణశోచిమాత్యమితత్ ।
 విశ్వస్యకేతుర్భువనస్యగర్భఆరోదసీఅపుణాజ్ఞాయమానః ॥ ఓంచంద్రమ
 భినత్వరాయంజనానందగ్నిమయజుతవంశ । శ్రీనామదారోధరుణోర
 యాతాంమఃసీమాతాంప్రార్పణస్సోమగోపాః । వసోస్సూనుస్సహసోలఘ్న
 రాజావిభాత్యగ్రఉషసామిధానః । యస్తేలద్యకృణవద్భద్రశోచేపూపంచ
 వఘృతవంతమగ్నై । ప్రతంన్నయప్రతరాంవసోఽలచాభిద్యుష్మం దేవభ
 క్తంయఃప్ర । ఆతంభజసోశ్రవసేష్వగ్నఉక్తఉక్తఆభవశస్యమానై ॥ ప్రియ
 స్సూర్యోప్రియోఅగ్నాభనాత్యుజ్జాతేనభినదదుజ్జనిత్యైః । త్వమగ్నయజ
 మానాఅనురూప్ విశ్వోవసూనిదనిరేవార్యాశి । త్వయాసహద్రవిణమి
 చ్ఛమానాప్రజంగోమంతముశిజోవివపుః । దృశానోరుక్తఉర్వాస్యకౌ
 ధ్వర్తర్షమాయుశ్శియేరుచానః । అగ్నిరమృతోఅభవద్వయోభిర్య ద్యేనం
 ద్యౌరజనయస్సురేతాః । అంతేనకృదభిమృశతి । అస్మిన్నహమితయజమా
 అంకఉపవేశ్య । అస్మిన్నహగ్ం సహస్రంపుష్యామ్యేధమానాస్సేవశే ।
 ఉత్తరాభ్యామహిమంత్రణం మూర్ధన్యవఘ్రాణం దక్షిణైకైజాపః । అంగా
 దంగాత్సంభవసి హృదయాదధిజాయసే । ఆత్మావైపుత్రనామాసిసజీ
 వశరదశ్యతం । ఆత్మాభవపరశుర్భవహిరణ్యమస్తృతంభవ । పశూనాం
 త్వాహింకారేణాభిజిహ్రామిరౌహిణ । తాభ్యామేవ మూర్ధన్యవఘ్రా
 ణం । అంగాదంగాత్సంభవసి.....రౌహిణ । తాభ్యామేవదక్షిణైకై
 జాపః । అంగాదంగాత్సంభవసి.....రౌహిణ । నక్షత్రనామచనిర్దిశతి
 తద్రహస్యంభవతి ॥ (గ్లో॥ రోరేమమృజ్యేచిషువృద్ధిరాదౌష్ఠాత్పైచనాంత్య
 శ్రవశాశ్వయుషు । శ్రేషీషునార్హ్యోః కషరస్స్వరోత్యసాన్విహ్వరక్షిన్

స్సవిసర్గశ్చః | రాహిణి | రైవతమాఘ | మార్గశీర్షః | జ్యేష్ఠః | ఐత్రాష్ణాత్మే
 చ | పూర్వప్రోథపాదః | ఉత్తరప్రోథపాదః | వాంత్యశ్రవశాశ్వయుతః | అప
 భరణ | ఆపభరణ | శ్రవణ | శ్రావణ | శతభిషక్ | శాతభిషజః | అశ్వయుక్ |
 అశ్వయుజః | శేషేషున | కృత్తికాపిష్య | ఫల్గున | హస్త | విశాఖ | అనూ
 రాధ | శ్రవణ | ఆర్ద్రేకపరస్యరోంత్యః | ఆర్ద్రాక | మూలక | స్వాష్టోరదీర్ఘ
 స్సవిసర్గశ్చః | స్వాతి | పునర్వసుః | సర్వేషాంసక్షత్రనామ్నాంప్రథమయా
 విదేశశస్సుక్తవాకే జాతకర్మణి పునస్సంబుధ్యాదశమీ కృతసూక్తవాకా
 న్నప్రాశనాభి వాదనాదిమనిశ్యంరహస్యమేవభవతి | మధుఘృతమితిస
 గంస్యజ్యగన్తికదర్శణహిరణ్యనిష్టర్కగ్రంథింబధ్వావదాయమేధాంత
 శ్చక్షుత్తిరైర్కంతైః కిమూరంసకృత్ప్రాశయిత్వా మేధాంతేదేవస్సవితా
 మేధాంఽపీసరస్వతి | మేధాంతేఽశ్వినాదేవావాధత్తాంపుచరన్రజాత్వ
 యిమేధాంత్యయిప్రజాంత్యయ్యగ్నిస్తేజోదధాతుత్వయిమేధాంత్యయిప్ర
 జాంత్యయింద్రశంధియందధాతుత్వయిమేధాంత్యయిప్రజాంత్యయిసూ
 ర్యోధ్రాజోదధాతు | ప్రాశనంచతుర్థామంతెసకృదేవ | ఉత్తరాభిషంచ
 భిస్సాన్వసయిత్వా | తేత్తైత్వాసర్కర్తైత్వాబ్రుహే ముంచామివరు
 ణస్యపాశాత్ | అనాగసంబ్రహ్మణైత్వాకరోమిశివే తేద్యావాప్యభిషిఉభాశ్చ
 మౌశంతేఽగ్నిస్సహాభ్యిరస్తుశంద్యావాప్యభిషిసహావధీభిః | శమంతరిత
 గంసహవాతెనతెశంతేదతస్రప్రదిశోభవంతు | యాదైవీశ్వతస్రఃప్రదిశో
 వాతపత్నిరభిసూర్యోవిచక్షే | తాసాంత్యాజరసలదధామిప్రయత్నవేతు
 నిర్కంతంపరావైః | అమోచియత్కౌర్మరితాదవశ్చైదుహః పాశాన్నిర్
 కర్తైవోదమోచి | ఆహాలవతిమవిదతోస్సేనమప్యభూద్భుదై సుకృత
 స్యలోక | సూర్యమృతంతమసోగ్రాహ్య యదైనాలముంచన్న సృజన్వేద్యన
 సః | ఏవమహామిమంత్రైత్రాజ్ఞామిశగ్ం సాద్ధుః | హూమంచామివరుణస్య
 పాశాత్ | స్నానంపంచానామంతెసకృదేవ | దధిఘృతమితిసగంస్యజ్యకాగ్ం
 సేనప్యషదాజ్యంవ్యాహృతిభిరోంకారచతుర్థాభికుమారంప్రాశయిత్వా
 భూస్సాన్వహే | భువస్సాన్వహే | సువస్సాన్వహే | ఓగ్ంస్సాన్వహే | అభ్యిశ్శే

సంసంస్కృజ్యుగోష్ఠిననయే దన్యోవానిధయేత్ | ఉత్తరయామాతురుపస్థతి
 ధాయః మాతెకుమారగ్ంకయోవధీర్హా శ్రేసురత్యాసారిణీ | ప్రియాధనస్య
 భూయావధమానాస్వగృహే | ఉత్తరయాదక్షిణగ్స్తనంప్రతిభావ్య | అ
 యంకుమారోజరాంధయతుగీర్హమాయః | యస్తైత్వగ్స్తనప్రపావ్యా
 యుర్వర్చోయశోబలం | ఉత్తరాధ్యాంపుథిపీమభిమృశ్యయద్యామైర్లవద
 యందివిచంద్రమశ్రితం | తమర్విసశ్యంమాహంపాత్రమగ్ంరుదం | యత్రేసు
 శేమేహృదయంచేదాహంతత్ప్రిజాపతా | వెదామతస్యతేవయం మాహం
 పాత్రమఘగ్ంరుదం | యత్రీకుమారశ్యయిష్యతేతత్రితంకుమార భిమృష్టా
 యాంధూమామాతాసంవేశయతి | ఉత్తరేణయజుషాసంవిష్టం కుమార
 మభిమృశ్య | నామయతినరుదతి యత్రవయంచవామసియత్ర | చాభిమృశా
 మసి | ఉత్తరేణయజుషాశిరస్సమీపే ఉదకుంభంనిధాయ | అప స్సుప్తేషుజా
 గ్రహరక్షాగ్ంసీనిరితోనుదధ్యం | సర్వపాస్థలీకరణమిశ్రానం జపినోత్తరై
 (స్త్రీ) (స్త్రీ) ప్రతిస్వాసాకారగ్ంహుత్వాసగ్ంశాప్తి | శ్రోత్రియాగారాదగ్ని
 మాహృత్యాగ్నియపసమాధాయాలంకృత్య | అయంకిలింపతయంతగ్ శ్వా
 నమివోద్వృత్తం | అజాంవాశితామివచరుతఃపర్యాప్యగ్ స్వాహా | మరుద్భ్య
 ఏతదం | స్వాహామరుద్భ్య ఏతదం | స్వాహామరుద్భ్య ఏతదం (ఏవంసర్వత్ర) | శం
 డేరథశ్శండికేరఉలూఖిలఃచ్యవనోసశ్యతాతితస్సాస్వాహామరుద్భ్య ఏతదం |
 అయశ్శంఢోమరు-ఉపవీరఉలూఖిలః | చ్యవనోసశ్యతాదిస్సాస్వాహా మరు
 ద్భ్య ఏతదం | కేశినీశ్వలోమినీఃఖజాపోజోపకానినీః | అపేతసశ్యతాదితస్సాస్వ
 హా | మరుద్భ్య ఏతదం | మిశ్రవాససఃకాబెరకారతోరాజేనప్రీషితాః | గ్రా
 మగ్ంసజానయోగచ్ఛంతిచ్ఛంతోపరిదాకృతాః తస్సాస్వాహామరుద్భ్య ఏత
 దం | ఎతాఃఘృతైతాన్లవ్యైస్తేతత్యయంబ్రహ్మణస్సృతః | తానగ్నిః పర్య
 సరత్తానీంద్రస్తాన్భ్యుహస్సృతిః | తానహంచేదబ్రాహ్మణఃప్రమృశత. కూట
 దంతాస్వికేశాఃలంబనస్తనాంతాస్వాహా | మరుద్భ్య ఏతదం | నక్తంచారిణఉ
 రస్పిగౌఃచూలహస్తాన్గృహాలపాః | పూర్వపేషాంపితేత్యుచ్చైశ్శాస్త్రి
 వ్యకర్ణకః | సూతాజఖన్యాసర్పతిగ్రామేవిధురమిచ్ఛంతిస్వాహామరుద్భ్య

ఇదం । విశేషచారిణీస్వసాసంసినాపైత తేకులం । యాస్యవంతం బోధయ
తియస్తైవిజాతాయామనః । తాసాంత్వంకృష్టవర్తకాక్లోమానగోహృ
దయంయకృత్ । అగ్నేతిగ్నిణీర్దహస్వాహుమరుద్భవ్యఇదం । స్వాహా
మరుద్భవ్యఇదం । స్వాహామరుద్భవ్యఇదంప్రవిష్టే ప్రవిష్టపవం తుష్టిమ
గ్నానాపతేతిసర్వపాస్థలికరణమిత్రానంజలినాస్మిన్నేవాగ్నో వాగ్యతా
ఆవపతేతి । (తేపితథాకుర్యుః । ఏవమిహరహారాగ్నశతాయాః । ఏవమ
హరహాఃప్రవిష్టప్రవిష్ట ఇత్యాదిరానర్దశతాయాః । అయంకలి మిత్యేతై
ర్కంజైస్తుతదహారేవ । ఆక్షమర్యాదాయాం - తేనదశమేహని రాత్రా
క్షిపతిం ॥ ౧౧ ॥ ఏకాదశేప్రవిష్టావ్యజాతకాగ్నింయథావిధి-ప్రాణాయా
మేనచానుర్య ఏశౌజ్జితాభిమర్శనం॥) ఇతిజాతకమకా ప్రకరణం॥...*

—(*)అథనామకరణం. (*)—

(దశమ్యాముఖితాయాగ్నోస్తాతాయాంపుత్రస్యనామదధాతి) ఏకాదశేహి
మాతాపితరౌమంగళస్నాతౌఘాతోవవిశ్య- ప్రాణానాయమ్య-ఎవంపిశి
తై...ధర్మసత్సీసమేతస్య మమకురసా వ్యయమౌభివృద్ధ్యర్థంకమారస్యస
ద్యవహారాగ్నినామధాస్యావహేఇతిమాతా పితరౌ సంకల్ప్యకర్తృణఃపు
ణ్యాహవాచనాదిసాంబీత్రాధాంతంకృత్వాద్యక్షరంచతురక్షరంవానామ
పూర్వమాఖ్యాతోత్తరంకర్త్త్యాభిస్తానాంతం ఘోషనదాద్యంతరంతస్థంతం
దులపూర్ణకాంస్యప్రాతేమాసనామనక్షత్రనామవ్యవహారికనామాని చలి
ఖత్వావ్యవహారనామసమాక్షరంపుంసంఅసమాక్షరం(స్త్రీ)యఃధ్వజక్షరంచ
తురక్షరంనాలిఖత్వాతత-ధం । తైత్రాదిఘాల్లనాంతాక్రమేణవిజ్ఞేయం॥
౧౧ ॥కృష్ణానంతోచ్యుతశ్చక్రీవైకుంఠోభజనార్దనః । ఉపేంద్రోయజ్ఞ పురుషో
వాసుదేవస్తథాహరిః । యోగిశఃపుండరీ కాక్షోమాసనామాస్యనుక్రమాత్
సత్తత్రనామసంబుధ్యానిధిశతి । కథం । కార్తిక । రోహిణి । మార్గశీర్షిక ।
ఆర్ద్రాక । పునర్వసు । తిష్య । ఆశ్లేషా । మాఘ । పాల్గున । ఫల్గున । హస్త । వైశాఖ ।
స్వాతి । వైశాఖ । అనూరాధ । జ్యేష్ఠ । మూలక । ఆషాఢ । శ్రావణ । శశివిష్ణు ।
శాతభిషజ । పౌష్కపద । పౌష్కపద । అహిర్బుధ్ని । రైవత । ఆశ్వయుజ ।

అపభరణేవా । ఏవంలిఖత్వా (అయుగ్మాక్షరంనామకుమార్యాః) శ్రీ | శాః |
భారతీ | పార్వతీ | పతివల్లభా | కమలేక్షణీ - ఏవంనామత్రయే (స్త్రీ) పుంనా
మ్నో రాద్యంతయోః శ్రీ కారంలిఖత్వా - మాసనామనక్షత్ర నామవ్యవహా
రనామాధిష్ఠాన దేవతాభ్యోనమః | ధ్యానాదిషోడశోపచార పూజాస్సమ
ర్పయామి (శ్లో || అమంత్రకాతుకార్యేయం (స్త్రీ) తామాప్యదశేషణి | సం
స్కారార్థం శరీరస్య యథాకాలం యథాక్రమమితి) ప్రవాసా దేత్యపుత్ర
స్తోత్రరా భ్యామభిమంత్రణం మూర్ధస్యవణం । అంగాదంగాత్సం భవసి
హ్యదయాదధిజాయతే | వేదోవైపుత్రనామాసి సజీవశరదశ్యతం | అశ్వాభ
వపరశుర్భవహిరణ్యమస్త్యుతంభవ | పశూనాంత్యాహింకారేతాభిజిహ్రూ
మిశ్రీనివాసశర్మక | ఏవమంత్రరాభ్యాం మూర్ధస్యవహ్రూణం | అంగాదంగా
త్సంభవసి... అభిజిహ్రూమిశ్రీనివాసశర్మక | బడిణేకణ్డేఉత్త రాన్యంత్రాక
జపేత్ అగ్నిరాయుష్మాంత్యవనస్పతిభిరాయుష్మాక తేన త్వాయుషాయు
ష్మంతంకరోమి | సోమత్రాయుష్మాక త్యగ్విషధీభిరాయుష్మాక తే న త్వాయు
షాయుష్మంతంకరోమి | యజ్ఞత్రాయుష్మాంత్యదక్షిణాభిరాయుష్మాక తే న
త్వాయుషాయుష్మంతంకరోమి | బ్రహ్మాయుష్మత్త్రైద్రాప్యజ్జేరాయుష్మతే
న త్వాయుషాయుష్మంతంకరోమి | దేవత్రాయుష్మంతస్తేమృతేనాయుష్మంత
స్తేన త్వాయుషాయుష్మంతంకరోమి | ఘృతస్నిష్పిబత్యాయుర్వైఘృతమమృ
తగంహిరణ్యమమృతా దేవాయుష్పిబతి | శతమానంభవతి శతాయుః పురు
షశ్యతేంద్రియత్రయేవ వేంద్రియే ప్రతిష్ఠిత | సక్షత్రనామ్నా కార్తికః ప్య
వహర నామ్నా శ్రీనివాస ఇత్యయంకుమారోదేవబ్రాహ్మణేభ్యోన మస్క
రోతి | (స్త్రీ) యాస్తు || (మాగ్ధశీర్షైచవాగ్ధేవీపుష్పే ఏచ్ఛావతీతథా | శ్రీదేవీచా
పిసావిశ్రీభూమిః కల్ప్యాణికితథా | సత్యభామాపుణ్యవతీ రూపపంఠీందును
త్యపి | చంద్రావతీచలక్ష్మీశ్చ (స్త్రీ) నామకరణేషుచ |) మాసనామ్నా కల్ప్యా
ణీనక్షత్రనామ్నా కార్తికీ వ్యవహర నామ్నాసా విశ్రీతీయంకుమారి దేవ
బ్రాహ్మణేభ్యోన మస్కరోతి | సర్వస్త్వా దాత్మనస్సంభూతా సిసాజీ వశరద
శ్యతమితియజుషా | బ్రాహ్మణైస్త్రీవార మూచీర్వచనంకారయేత్ | నామకర

ణముహూర్తస్సు ముహూర్తోఅస్త్విత్యనుగృహ్ణంతు|సుముహూర్తవస్తు.
(శ్లో|| నామాదిసాందీకరణంపుణ్యాహంద్విజభోజనం|రతౌబంధన మన్నా
దిచాలాద్యంకునుమేవచ) ఇతినామకరణమ్||.....*

—(*) అథాన్నప్రాశనం (*)—

జన్మనోధిష్ఠిమేహుసి బ్రాహ్మణాన్భోజయిత్వాశిషోవాచయిత్వా
ప్రాణానాయవ్యవసం... శుభాశ్శుభార్థవత్ప్రసమేతస్యమమకుమారస్యా
యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం|ఇశంశ్రీనివాసశగ్ధాణంకుమారవన్నప్రాశనెన కర్త
ణానగ్ సురీష్య|అన్నప్రాశనాంగత్యేనరతౌగ్ధంరతౌ బంధనంకరిష్యే||
బృహత్సామక్షత్ర భద్రవృద్ధవృష్టియం| ప్రేక్షుభోజశ్శుభితముగ్రహీతం | ఇం
ద్రస్తోమేనపంచదశేన మధ్యమిదంవాతేనసగ్ రెణరక్షప్రటోరెవంరతౌబం
ధనంకతకవ్యం| అస్యకుమారస్యాన్న ప్రాశనాంగత్యేనాచమనాశికారసి
ద్ధ్యర్థం సవతంతుధారణంకరిష్యే|అచమయ్య|బృహత్సామ...రక్ష|సవతం
తుధారణంకర్తవ్యం|అచమయ్య | అన్నప్రాశనాంగత్యేనకర్తృణః పుణ్యా
వాంవాచయిష్యే|కర్తృణఃపుణ్యాహంకృత్వా | దధిషధాఘృతమోదనమితి
సగ్ సృజ్యావదాయోత్తరైవకంత్రికుమారంప్రాశరేమే | భూరపాం
త్వాషధీనాగ్ రసం ప్రాశయమిగివాస్తాఅపటపథయస్సత్వన మీవాస్తా
ఆపటపథయస్సంతు శ్రీనివాసశర్మక | భువోపాంత్యాషధీనాగ్ ... శ్రీని
వాసశర్మక | సువరపాంత్యాషధీనాగ్...శ్రీనివాసశర్మక|భూర్భువస్సు
వరపాంత్యాషధీనాగ్...శ్రీనివాసశర్మక | సకృదేవకుమారంప్రాశయేత్తై
త్తిర్యేణమాగ్ సనైత్యేక|అన్నప్రాశనముహూర్తస్సుముహూర్తోఅస్త్వి
త్యనుగృహ్ణంతు సుముహూర్తోఅస్తు|ఇత్యన్నప్రాశనమ్||..... *

—(*) అథాంకురారోపణమ్ (*)—

(శ్లో|| సర్వేషుమంగలేష్యాదా పంకురార్పణమిష్యతే|పూర్వంవా
త్రిదనేత్తదివసేపంచమేపివా|పంచాంగశుద్ధిదివసేబీజ నక్షత్రసంయుతే|
సహమంగళఘోషాద్యైర్విప్రపుణ్యైంగనాదిః|స్వగ్రామాత్ప్రాగుదగ్వా
తుమృత్తికానయనంశుభం) అథాతోంకురార్పణవిధింవ్యాఖ్యాస్యామస్త

ప్రశ్నార్థాంగభూతమంతురార్పణంకరిష్యేతిసంకల్ప్యబ్రాహ్మణాసన్నైనప
 రితుష్యువుణ్యాహంవాచయిత్వా శుచౌదేశేగోచర్మమాత్రంచతురశ్రంస్థం
 డిలంగోమయేనాసులిష్యగంధపుష్పాత్తైస్సంకీర్త్యసంచపాలికాసౌవర్ణరజ
 తతామ్రమృణ్మమైర్వాయథాసంభవంగృహీత్వా॥ (శ్లో॥ మధ్యేచతుర్ముఖం
 విద్యాత్పూర్వేవజ్జిగమేవచ । దక్షిణేవయమంబిచ్యాత్పశ్చిమేవరుణంత
 థాఁడస్తరేశశిసంవిద్యాత్పాలికాస్థాపనంక్రమాత్ । దూర్వామశ్వత్థపర్ణం
 చశరీషంబిల్వపత్రకం । తాసాంమూలెరుగధీయార్చేచ్ఛి తసూతైఃకవేప్స
 యేత్॥ శుద్ధస్రదేశేభూమిసూక్ష్మైతిభూమిమభిమంత్ర్య । భూమిభూక
 మ్నాద్యోర్వరిణాంతరిక్షంమహిత్యా । ఉపశ్చైతేదెవ్యదితేగ్నిమన్నాదమ
 న్నాద్యామౌదధే । ఆయంగోపుచ్ఛిర్నరక్రమీదసనన్తాతరంపునః । పితరం
 చవ్రయంత్యునః । త్రిగంశద్ధామవిరాజంతివాక్వతంగాయశిశ్రియే । వ్రత్యస్యవ
 సాద్యభిః । అన్యపాగ్నాదపానత్యంతశ్చరతిరోచనా । వ్యభిచ్ఛహిషస్సువహ
 యత్వాప్యన్తరీవపమన్యునానుదవర్త్యా । సుకల్పమగ్నైతత్తవపునస్త్యోద్ది
 పయామసి । యతైమన్యుపరోప్తస్యపుణిమనుదస్వసే । ఆదిత్యావిశ్వేత
 దైవావసవశ్చసమాభరత్ । మనోబోధ్యోజుషతామాజ్యంవిచ్ఛిన్నంయజ్ఞ
 గ్ం సమిమందథాతు । బృహస్పతిస్తనురామిషన్నో విశ్వేదేవాఇహ
 మాదయంతాంస్తతైతగ్నైసమిషస్సప్తజిహ్వస్సప్తర్షయస్సప్తధామ
 ప్రియాణి । సప్తఘోరాత్రాస్సప్తధాత్యాయజంతి సప్తయోనీరావృణ
 స్వాఘృతేన । పునరూర్ధ్వానివర్తస్య పునరగ్నైశ్చపాయుషా । పునర్మహి
 హివిశ్వతః । సహరయ్యావర్తస్వాగ్నై పినన్యస్వధారయా । విశ్వస్సై
 యావిశ్వతస్పరితేకస్సతేకస్సుతేకస్తైనఆదిత్యా ఆజ్యంజుషాణావియంతు
 కేతస్సకేతస్సుకేతస్తేన ఆదిత్యాఅజ్యంజుషాణావియంతు వివస్వాగ్ంఅ
 దితిర్దేవజాతిస్తేన ఆదిత్యా ఆజ్యంజుషాణావియంతు । మావోరిషభ్భనితేతి
 మంత్రేణభూమింభనతి । మావోరిషభ్భనితాయస్తైచాహం భనామివః ।
 ద్విపచ్చతుష్పదస్తాకగ్ం సర్వమస్తవనాతురం ! అపడోపస్సృశ్య । భూ
 మిర్థేనురితిమృరమభిమంత్ర్య । భూమిధేనుర్ధరణీలోకధారిణీ । ప్రణవేన

పూరయిత్వా || శ్లో || వస్త్రికమృత్తికాంచైవగోమయంచతథైవచ । పతా
 నిప్రక్షిపేత్తాసు పాలికా సుయథాక్రమం । పాలికాసుకించత్తి-ంచదుదకం
 సంప్రోక్ష్యతిలమాపయ వప్రీహిసుద్ధగర్వపచణ కకుళుత్థగో ధూమప్రియం
 గుశ్యామా కాదిచతుర్థశద్వాదశ వాయథాసంభవం గృహీత్వా | యాజా
 తాటపథయశ్చత్యనువాకేన కాంస్యపాత్రై మిశ్రిత్యక్షీరేణప్రక్షాళ్య । యా
 జాతాటపథయోదెవేభ్యస్త్రీయంగంపురామేందామిబభూణామహగ్ శ
 తంధామానిస్తచశతంహోత్రంబధామాని సహస్రముతవోరుహః । అథా
 శతక్రత్వో యూయమిమంమెలగదంకృత । పుష్పావతీప్రసూవతీః | ఫలినిర
 ఫలాఉత | అశ్వాశ్చవసజిత్వో ర్విరుధఃపారయిష్ణవః । ఓషధీరితిమాతరస్త
 ద్వోదేవీరుపబ్రువేరపాగ్ంసివిష్ణుతీరితరపః || ౧ || చాతయమానాః | అశ్వశ్చే
 వోసిషదనంపల్లెవోవసతికృతా । గోభాజశ్చత్రి-లా సథయత్సనవళపూరు
 షం | యదహంవాజయన్ని మాటపథీహాస్త ఆదధే । ఆత్మాయత్కుస్యనశ్య
 తిపురాజీవగృభోయథా | యదోషధయస్సంగచ్ఛంతేరాజానస్సమితావివ |
 విప్రస్సఉచ్యతేభిషగ్ర్కోహమీవచాతనిః | సిష్క్యతిర్నామవోమాతాథా
 యూయగ్ స్థసంకృతీః | సరాఃపతత్రిణీః || ౨ || స్థనయదామయత్సిష్క్యత | అ
 న్యావోఅన్యమవత్వన్యన్యస్యాఉపావత । తాస్సర్వాటపథయస్సంవి
 దానాశ్చదంమేప్రావతావచః | ఉచ్ఛస్తాటపథీనాం గావోగోష్ఠాచివరతే |
 ధనగ్ంససిష్యంతినా మాత్మానంతవపురుష | అతివిశ్వాఃపరిష్ఠాస్తైనశ్చవప్రజ
 మక్రముః | ఓషధయః | ప్రాచుచ్యపుర్యత్త్రించతనువాగ్ంరపః | యాః || ౩ || త
 ఆతస్థురాత్మానంయా ఆవివిశుఃపరుఃపరుః । తాస్తైయత్కుంవిచాధంతాము
 గ్రోమధ్యమశీరివ | సాకంయత్కుప్రపతశ్యేననకికిడివినా | సాకంవాతస్యధా
 జ్యాసాకంనశ్యనిహాకయా | అశ్వావతిగ్ంసోమవతి మూజాయంతిముదోజ
 సం | ఆవిత్సిసర్వాటపథీరస్తా అరిష్టతాతయే । యాఃఫలినిర్యాఅఫలాఅపు
 ప్పాయాశ్చపుష్పిణీః | బృహస్పతిప్రనూతాస్తానో ముంచంత్యగ్ంహసః |
 యాః || ౪ || ఓషధయస్సోమరాక్షీః | ప్రవిష్టాఃపుథివీమను | తాసాంత్యమ
 స్మృతమాప్రణోజీవాతవేసువ | అవపతంతిరవదంజివఓషధయఃపరి | యం

జీవమశ్చవామహైన సరిష్యాతిపూరుషః । యశ్చైదమవశ్యణ్యంతియా
శ్చరూరంపరాతాః । ఇహసంగత్యతాస్వర్వాత్స్వైసంధత్తభేషజంమా
వోరిషస్థితాయస్త్వైచాహంభినానివః॥ ద్విపచ్చతుష్పదస్తాకగ్ంసర్వసుస్త
నాతురం బ్రీషధయస్సంవదంతెసోమేనసహరాజ్ఞా! యస్త్వైకరోతబ్రాహ్మ
ణస్తగ్ంరాజన్పారయానుసీ॥ బ్రహ్మజజ్ఞానంప్రజాపతేనత్వదెతానిశమధ్యమ
పాలికాయాం॥ బ్రహ్మజజ్ఞానంప్రథమంపురస్తాద్విసీమతస్సురుచోవేనఆవహ
సబుద్ధియాఉపమాలస్యవిస్తాస్య తశ్చయోనిమసతశ్చపివః । ప్రజాపతేన
త్వదెతాన్యనోయిక్వాజాతాఃపరితాబధూవ । యత్కా-మాస్తైజుహుమస్త
నోత్పిస్తువయగ్ంస్యా మపతయోరయీతాం॥ బ్రాహ్మపాలికాయామయం
బీజావాపస్సకృత్తం త్రేణద్విస్తూష్ణిం॥ యతఇంద్రభయామహేస్వస్తిదావి
శస్పతిరితిప్రాచ్యాం । యతఇంద్రభయామహేతతోనోఅభయంకృన్తి । మ
ఘవత్చృద్ధితవతస్సఊతయేవిద్విషోవిమృధోజహి । స్వస్తిదావిశస్పతిర్వృ
త్రీహోవిమృధోవశీ । వృషేంద్రఃపురవేతునస్సస్త్రిదాలభయంకరః । ఇంద్ర
పాలికాయామయంబీజావాపస్సకృత్తం త్రేణద్విస్తూష్ణిమ్ । యమాయసో
మమిమంయమెతిదక్షణస్యాం । యమాయసోమగ్ంసునుతయమాయజుహు
తాహవిః॥ యమగ్ంహయజ్ఞోగచ్ఛత్యగ్నిరూతోఅరంకృతః । ఇమంయమప్ర
స్తరమాహిసేదాంగిరోభిఃపితృభిస్సంవిదానః । ఆత్వామంత్రాఃకవిశస్తావ
హంత్యేనారాజాహవిషామాదయస్వ॥ ధర్మరాజపాలికాయామయంబీజా
వాపస్సకృత్తం త్రేణద్విస్తూష్ణిమ్ । ఇమంమెవరుణతత్త్వాయమీతిప్రతీచ్యాం
ఇమంమెవరుణశ్రుధీహవమచ్యాచన్పుడయ । త్వామవస్యరాచకే । తత్త్వా
యామిబ్రహ్మణోవందమానస్తదాశాస్తైయజమానోహవిధ్విః । అహేడమా
నోవరుణేహబోధ్యురుశగ్ంసమానఆయుఃప్రమోషీవరుణపాలికాయామ
యంబీజా...స్తూష్ణిం । సోమోధేనుమాప్యాయస్వత్వదీచ్యాం॥ సోమో
ధేనుగ్ంసోమోఆర్వంతమాశుగ్ంసోమోపీరంకర్తవ్యుందదాతు । సాదన్యం
విదత్స్యగ్ంసభేయంపితుత్ర్యవణంయోదదాశదస్తై॥ ఆప్యాయస్యసమేతుతె

విశ్వతస్సోనువృష్టియం । భవావాజస్యసంగభేసోమరపాలికాయామయం
 బీ...స్తూష్ణమ్ । శుద్ధాభిస్సికతాభిప్రచ్ఛాదయేత్పంచగవ్యేనజలేనవాస్తో
 డ్యయేత్ । మధ్యమసాలికాచూం । ఓంభూః । బ్రహ్మణమావాహయామి ।
 ఓంభువః । ప్రజాపతిమావాహయామి । ఓంభువః । హిరణ్యగర్భమావాహ
 యామి । ఓంభూర్భువస్సువః । చతుర్ముఖమావాహయామి । ప్రాచ్యాం । ఓం
 భూః । వజ్రిణమావాహయామి । ఓంభువః । ఇంద్రమావాహయామి । ఓం
 సువ । శతక్రతుమావాహయామి । ఓంభూభువస్సువః । శచీపతిమావాహ
 యామి । దక్షిణస్యాం । ఓంభూః । యమమావాహయామి । ఓంభువః । వై
 వస్వతమావాహయామి । ఓంభువః । పితృపతిమావాహయామి । ఓంభూ
 భువస్సువః । ధర్మరాజమావాహయామి । పృథివ్యాం । ఓంభూః । పృథిత
 సమావాహయామి । ఓంభువః । వరుణమావాహయామి । ఓంభువః । అ
 పాంపతిమావాహయామి । ఓం...భూవః । సరూపిణివాహయామి । ఉదీ
 చ్యాం । ఓంభూః । శశినమావాహయామి । ఓంభువః । నిశాకరమావాహ
 యామి । ఓంభువః । చంద్రమావాహయామి । ఓంభూ...వః । సోమమావా
 హయామి । అదైతాస్సవ్యద్భిరాపోహిష్ఠామయోభవశ్చతిత్సృభిహిరణ్య
 వర్ణాశ్చతితశ్చభిః పవమానస్సువర్ణనశ్చత్యైతేనానువాకేనచసంప్రోక్ష్య స
 రోవసచారాన్సృత్యాముష్మైనమోముష్మైనమశ్చతిఆపోహిష్ఠామ... జన
 యథాచనః । హిరణ్యవణాః... బలమోజోనిధత్ర । పవమానస్సు వర్ణనః ।
 పవిత్రేణవిచక్షణః । యఃపోతాసపునాతుమాపునంతుమాదేవజనాః । పు
 నంతుమనవోధియ । పునంతువిశ్వతయవః । జాతవేదఃపవిత్రీవత్ । పవిత్రేణ
 పునాహిమా । శుక్లేణదేవవీద్యత్ । అగ్నేక్రత్యాక్రతుగ్ంరసుయతైషః । త్ర
 స్సృషి । అగ్నేవితతమంతరా । బ్రహ్మతేనపునీమహే । ఉభాభ్యాం దేవస
 వితః । పవిత్రేణసవేచ । ఇదంబ్రహ్మపునీమహే । వైశ్వదేవీపునతిదేవ్యాగా
 త్ । యదైవ్యబహ్విస్తనువోపితృపుష్టాః । తయామదంతస్సథమాద్యేషు । వ
 యగ్న్ స్యామపతయోరయూతాం । వైశ్వానరోరశ్మిభిర్నాపునాతు । వాతః
 పృథేనపిరోమయోభూః । ద్యౌవాపృథివీపయసావయోభిః । ఋతావరీ

యజ్ఞయేమాపునీతాం బృహస్పిస్సనితస్తృభిః పర్షిష్టైవమన్వభిః । ఆ
 గ్నైరత్యైః పునాహిమా । యేన దేవా ఆపునత యేనాహోదివ్యంకశః తపది
 వ్యేన బ్రహ్మణా ఇదం బ్రహ్మపునీమహే । యోపావమానీర ధ్యేత్వా ఋషిభిస్సం
 భృతోరసం । సర్వం గోసపూతమశ్నాత్రిస్వదితం మాతరిశ్వనా । పావమా
 నీర్యో అధ్యేత్వా ఋషిభిస్సంభృతగోరసం । తస్మై సరస్వతి దుహే । క్షీరగోసప్తి
 ర్మధూదకం । పావమానీస్సవ్యస్త్వయసీః । సుదుఘాహిపయస్వతిః । ఋషిభిస్సం
 భృతోరసః । బ్రాహ్మణైశ్చవృతగోహితం । పావమానిద్విశంతునః । ఇమం లో
 కమథో అముం । కామాన్ తస్మద్ధయంతునః । దేవీద్యేవైస్సమాభృతాః । పావ
 మానీస్సవ్యస్త్వయసీః । సుదుఘాహేఘృతశ్చరః । ఋషిభిస్సంభృతోరసః ।
 బ్రాహ్మణైశ్చవృతగోహితం । యేన దేవాః పవిత్రేణ... జాతవేదా మూర్ధ
 యంత్యా పునాతు । సర్వోపచారాన్కృత్వా । బ్రహ్మణేనమః । ఇంద్రాయన
 మః । యమా యనమః । వరుణాయనమః । సోమాయనమః । ఇతినమన్కృత్య
 దిశాం పతన్మమస్యామి సర్వకామఫలప్రదాన్ । తుర్వంతునఫలం కర్తృకుర్వం
 తు సతతం శుభం । తాః పాలికాయా వత్తర్కం తంతునక్షితం కృత్వా తజ్జచ్చ
 భకర్తృకాలేసాంకురాః పాలికావేదికా చతుర్హణైః । సంస్థాపయేదే కాం
 గృహదేవతాభ్యో వ్యాహృతైః । భిరుద్వా సయేదానస్తమాప్సీజాకామ అపం
 చమాత్మశు కామ ఆత్రిరాత్రాదన్నాద్యకామస్సద్యస్కాల ఆయుష్యకామ
 ఇత్యాహుభగవాన్ బోధాయనః ॥ ఇత్యంకురారోఽణమ్ ॥.....*

—(*) అథ చౌల ప్రకరణమ్ (*)

(జన్మవోధిత్వతియేవ రైచౌలం పునర్వసోఽ) । శుభేహనిదంపతిమంగ
 శస్సాత్తాభూత్వా పాశానాయవ్య । ఏవం... ధర్మపత్ని సమేతస్య మను
 కుమారస్యా యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ఇమం శ్రీనివాసశర్మాణం కుమారం చౌలెన
 కర్తృణాన్గోసూరిష్యే । పూర్వేద్యుగాభ్యుదయికం కృత్వా పరేద్యుః కర్తృ
 ణః పుత్ర్యాహంవాచయంత్యా । చౌలోపనయనాంగత్వేన రత్నార్థం రత్నాబం
 ధనంకరిష్యే । బృహత్సామేతి మంత్రేణ వట్టోః కరేకంకణం బధ్వా । బ్రా

హృదానాం భోజనముపాయనవత్సమంతవదగ్నైరుపసమాధానాదిపాత్ర
ప్రయోగకాలేశ్చ ॥ జలద్వయంకుశాన్యవాన్శలాలదర్శ్య పుంజిలాన్ ।
శక్యశ్చుల్యసీన్క్షిపెత్సహౌవచాలకర్తృణి । పవిత్రకరణాద్యాజ్యభాగాం
తెన్వారభ్యకుమారేథాతాదదాతునోరయిమితిచత సోయిహ్వాహ్వాదాకీరి
ణెతిచతస్రభృతిప్రతిమంత్రమప్తాజ్యహుతిహుత్యా । ధాతాదదాతునోర
యిమీశానోజగతస్సతిః । సనఃపూణ్ణేనవావనత్స్వహః । ధాత్రఇదం ధా
తాప్రజాయ...వద్విధేమస్వాహః - ధాత్రఇదం । ధాతాదదాతు...
సత్యరాధసస్వాహః-ధాత్రఇదంధాతాదదాతు...అదితిస్సజోషాస్వా
హఃధాత్రఇదం । యస్త్యాహ్వాదా...తత్యమశ్యాగ్ స్వాహః అగ్నయేజా
తవేదసఇదం- యస్త్యాత్వగ్ంసుకృతే...స్వస్తిస్వాహః-అగ్నయేజాతవేద
సఇదం-త్యేసుపుత్రశివసో...తిరిచ్యతేస్వాహః - ఇంద్రాయపుత్రిణఇదం
ఉక్థఉక్థసోమ — అవసేహవంతేస్వాహః ఇంద్రాయమఘవతఇదం- ఇత్య
ప్తాజ్యహుతిన్స్త్వా - చిత్తంచేత్యప్రపంచాశనువహూమాన్హుత్యాబ
ద్ధిస్సమంజసంవర్జగంశమ్యాంపరిద్యజ్జేష్టేపక్వతేకర్తృణిత్యాదిబ్రహ్మవిస
ర్జనాంతే (వివాహూపసయసయావర్తనసీమంతచాలగోదాన ప్రాయ
శ్చిత్రేషుశమ్యాఇతి) । అపరేణాగ్నింకుమారం ప్రాచీముపవేశ్యత్రేణ్యాశల
ల్యాత్రిభిర్దర్శ్యపుంజీలైశ్శుణులుగ్నశ్చైవైతి- తూష్టింకశాన్నివీయథగ్ని శిఖాని
దధాతియథావైషాంకులధర్మస్యారపాగ్ంసగ్ంసర్జనాద్వాకే శనిధానా
త్యసూనం-అనువాకస్యప్రథమేనయజుషాపస్సగ్ంస్సజ్య - ఉష్ణేనవాయ
ఉదకే నెహ్యదితిఃకేశాన్వపతు ఉష్ణాశ్శీతాస్సాన్నియోత్తరయాశిరఉన
త్తిఆపఉండంతుజీవసేదీర్ఘాయుత్వాయవర్చసేజ్యోక్చ సూర్యందృశేప్రా
గారభ్యప్రదక్షిణమునత్తి । ప్రతిమంత్రంప్రతిదిశంప్రవవతియేనావపత్యవితా
యురేణసోమస్యరాజ్ఞోవరుసస్యవిద్వాన్ । తేనబ్రహ్మణోవపతేదమస్యా
యష్టాన్జరదప్తిర్యథాసదయంనారాయణశర్తావపంత ముత్తరయాను
మంత్రయతే । దక్షిణతోమాతాబ్రహ్మచారీవాఽనడుపేశక్యత్ప్రిడేయవా
న్నిధాయతప్తిసో-శానుపయమ్యాఽపఉపస్పృశ్యయత్తు రేనమర్చయతా

(౧)

సుషేతసావప్రావపసితేశాన్ శుంధిగోమాన్యామప్రమోషిః । * వపం
తమాచార్యమనుమంత్రయతే । పునస్తీర్ణిర్భాసంతధాన్యాయేనపూషా
బృహస్పతేరగ్నోద్ద్రస్యచాయషేవపతే । తేనాస్మాయుషేవపసాశ్లోక్యా
యస్వస్తయేదక్షిణతఃతస్మిన్ కేశానువయమ్యాపడవస్పృశ్య - పునస్తీర్ణ
దభాన్సంతధాన్యాయేనపూషాశ్చరాత్యయజ్ఞోక్త్యపశ్యాతిసూగ్యం-తే
నాస్మాయుషేవపసాశ్లోక్యామస్వస్తయే-ఇహిపశ్చద్దిశప్రవపతి-తస్మిన్ కేశ
శానువయమ్యాపడవస్పృశ్య-పునస్తీర్ణదభాన్సంతధాన్యాయేనపూషా
బృహస్పతేరగ్నోద్ద్రస్యచాయషేవపతే - తేనతేవపామినారాయణశ
మన్వామౌషావచనా యథాజ్యోక్సమనాఅసాః- ఉత్తరతః-తస్మిన్ కేశ
శానువయమ్యాపడవస్పృశ్య - ఉత్తరయోదింబరమాలేదభాన్తంబేవాసి
దభాతి- ఉత్తాయకేశావరుగస్యరాజ్ఞోబృహస్పతిస్సవితాసోమో అగ్నిః
తేభ్యో నిధానం బహుధాన్వవింజన్నంతరాద్యావాప్వభీ లవస్సవః- ఇ
త్యంతంకృత్యాకుమారం సృత్యా వయిత్యా-యంరంప్రక్షాశ్యోదధాతి- తే
నత్యృహంకమణివృత్తిర్భృత్తాజేవందదాతి- అత్రవామాత్రాసహకుమా
రంభోజయేత్ - చాలేకమణిమాత్రాసహభూజసస్యసూత్రితత్వాత్-హే
మాం తేగ్రీయజ్ఞపురుషాయనమః- అనేచాలహేషభగవాన్సవాత్త్వ
కస్మీయజ్ఞేశ్వరిః ప్రీతాః॥ దక్షిణతఃతస్మాదయజ్ఞాతాయపతాగాందదా
తి-యదాస్యచాలకతా తదాతస్మైదదాతి - సంవత్సరం గోదానప్రతమేక
ఉపదిశంత్యేతావన్నానా సవాన్ కేశాన్-వావయత్యదకోవస్పృశ్యామితి-
(చాలకారిణా॥ శ్లో॥ జన్తతస్తుసృతీయేద్దేవ్యమిచ్ఛంతిపండితాః॥ పంచమేసప్త
మేవాపి జన్తతోమధ్యమంస్తృతం॥ అథమం గర్భతస్సాన్తం సప్తమేకశమేపివే
తి॥ సూనోమాన్తః॥ కథిణాన్గోమాడాకమన్కారయేత్ ॥ పంచమాసాదధః
కుర్వాదతడిర్ద్ధ్వంనకారయేత్ ॥ ఛందోగాః ॥ శ్లో॥ వస్త్రేక్షుగంసమాధాయ
దీప్తోమధ్యనిధాయచ॥ చతుర్థాదివసాదూర్ధ్వం నాపితాయప్రయచ్ఛతి ॥
ఇతిచాలమ్, ... *

* వపంతంమాలానుమంత్రయత ఇతిపాశ్చత్యసంప్రదాయః.

—* గోదానత్రయం, *—

హరిః ఓమ్॥ ఏవంగోదానమస్యస్త్రిన్నపిన్నత్రైమాడశేవషే॥ అగ్నిగోదానోవాస్యోత్-ప్రాణానాయస్యోఏవం... ధర్మః పత్నీ సమేతస్యమమకుమారస్యాయస్యోభివృద్ధ్యర్థం- ఇమంశ్రీనివాసశర్మాణంకుమారంగోదానాశ్చైవకర్మణానగ్గ్ సూరిష్యే, బ్రాహ్మణానోఽపి జయిత్వాశిషోవాచయిత్వా స్థండిలోల్లేఖనాది॥ శ్లో॥ పాత్రప్రయోగే ఖలుయోజసియో గోదాన కర్మణ్యపిచాలవత్తున్నగ్గ్ సుపుంజీల శలల్యఇష్టాఅత్యర్థకలుప్తాహిభవంతియస్మాత్ ॥ పవిత్రకరణా ద్యాభ్య భాగాంతేనావరభేదమారే ధాతాదదాతునోరయమితిచతస్రోయస్త్వాహుదాకీణిచితస్యఇత్యప్తాజ్యాహుతీహుతాస్వాజ యాదివ్రతి పద్యతేపరిషేచనాంతం కృత్వాశిఖామాత్రమవ శిష్యసర్వాకృతౌకౌవాపయతి॥ స్నాత్వాబ్రహ్మణేవరందదాతి॥ ... .. *

—* అగ్నిగోదానం, *—

పక్షంతరమాహ- అగ్నిగోదానోవాస్యోత్- గాగ్రానాయస్య - ఏవంవిశిష్టే... ప్రీత్యగం ఇమంశ్రీనివాసశర్మాణంకుమారంగోదానాశ్చైవకర్మణానగ్గ్ సూరిష్యే- అగ్నేరుపసమాధానాద్యాభ్యభాగాంతే- అగ్నయే కాండవ్యయేస్వాహ- అగ్నయే కాండవ్యయ ఇదం- జయాదివ్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతంకృత్వా- సంచత్సరంగోదానవ్రతమేకఉపదిశంత్యైతావన్నానా- సర్వాన్కృత్యాపయత్యుదకోపస్పృశసమితి- ఛందోగాః- ఆచార్యాయవరందదాతి- పూర్వవత్సే- శవపనం, ... *

—* అనుపనీతప్రాయశ్చిత్తం, *—

శ్రీగురుభ్యోనమః హరిః ఓమ్ ॥ అనుపనీతప్రాయశ్చిత్తం - ఏవంవిశిష్టే శుభేభ్యుదయమహూతేశ్రీమాన్గోత్రేనామధేయః శ్రీమతః గోత్రస్యనామధేయస్య ధర్మః పత్నీ సమేతస్య మమకుమారస్యాయస్యోభివృద్ధ్యర్థం జాత కర్మ నామకరణాన్న ప్రాశనచాలోపనయనాశ్చై వ్యంకర్మభిస్సగ్గ్ సూరిష్యమాణస్తదంగత్వేనతదాదౌ శుద్ధ్యర్థంవృద్ధ్యర్థం శాంత్యర్థమభ్యుదయాగ్గ్ శంభుపూజనై సహస్ర సింధుతాహువాచనం కరిష్యే - ఆదౌనివిశేషే,

పరిశమాప్రభకంఠ్రీమహాగణపతిపూజాంకరిష్యే- గణాధిపతిపూజాంకృ
 త్వా-పుణ్యోహంవాచయిత్వా- జాతాదికమణాముక్తకాలానష్టానాభా
 వాత్పాపైశ్చిత్తముచ్యతే-తతః ప్రాణానాయవ్య-ఏవం...ప్రీత్యథాంమమ
 కుమారస్యా యష్మాభివృద్ధ్యథాం ఉపనయనాధికార సిద్ధ్యథాంచ యథా
 శక్తినంభవత్ప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే- ఆత్మప్రదక్షిణత్రయంకృత్వా శ్లో॥ స
 మస్త్ర సంపత్సమవాప్తిహేతవస్సముత్థితాపత్కులధూమకేతవః! అపారసః
 సార సముద్రసేతవఃపునంతుమాంచాప్తానాపదపాంసవః! ఆపద్ధనధ్వాం
 తనహానభానవస్సమీహితాధాకపణకామధేనవః! సమస్తతిథాకంబుపవి
 త్రమూతకయోరక్షింతుమాంచాప్తానాపదపాంసవః! ఆధివ్యాధిహరం
 న్నాణాంమృత్యుదారిద్య్రనాశనం! శ్రీపుష్టికీర్తనంవందే విప్రశ్రీపాదపంక
 జం! అశేషేహవశేషస్తదీయాంవిజ్ఞావనామవధార్యమయా సమర్పితాంపరి
 వదక్షిణాంయథోక్తదక్షిణామివస్వీకృత్యమమ కుమారస్య జన్తాభ్యాసాది జ
 న్నప్రభృచ్ఛాలోపనయనపర్యంతమధ్యే సంభావితానాంపాపానాంమాతృ
 స్తస్య పానతిష్ఠన్మాత్రపర్యుషి తాన్న భాజనోచ్ఛిష్టాన్నభోజన సహభాజ
 నకామచారకామవాదాభత్య భక్షణాభాజ్య భాజనాలేహ్య లేశానాపేయ
 పానాస్పృశ్య సజాతీయ విజాతీయ సహచార క్రీడాసల్లాపసంస్పృశక నాది
 మూత్రపురీషోత్సర్జనాదితత్తత్కూల శౌచాభావ ప్రభృతీనాంస్వగృహ్య
 క్తముఖ్యకాలాతీత జాతకమణామకరణాన్న ప్రాశనాది కమణాంశత్ర
 త్కాలాతితాద్యో దోషస్సవజనితద్దోషపరిహారార్థకంమసావీత్రప్రదాన
 యోగ్యతాఫలసిద్ధ్యథాం షమకుమారస్యచ సావిత్రి వ్రతగ్రహణయోగ్యతా
 ఫలసిద్ధ్యథాంచ యథాశక్తీ సంభవత్ప్రాయశ్చిత్తముపదిశ్యానుగృహ్యంతు-
 ఉపనయనాధికారసిద్ధిర స్తీర్ణిభవంతో బ్రువంతు- ఉపనయనాధికార సి
 ద్ధిరస్తు- ప్రాణానాయవ్య-ఏవం...ప్రీత్యథాంమమకుమారస్యా యష్మా
 భివృద్ధ్యతాంశరీరశుద్ధ్యథాంచ వృణాకజ్యధాన్యకృత్రాణ్యాచరిష్యేశ్లో॥ స్వ
 గణంపరిత్రమమలంస్వగణంపావప్రణాశనం! స్వగణంహీశంకరంయస్తాదత
 శ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే! కామధేనో స్సముద్భూతం సర్వక్రతుషసంసితం!

దేవానామాజ్యమాహతమతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ధన్యంకరోషిదాతారమి
 హలోక పరత్రచాయస్తాస్తస్తాచ్చివంమేస్యాదతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ శ్రీ
 మహావిష్ణుస్వరూపాయబ్రాహ్మణాయమమకుమారస్యశరీర శుద్ధిం కామయ
 మాసి॥ శ్రీమహావిష్ణు ప్రీతియైకృత్యత్రయ ప్రత్యామ్నాయ యథాశక్తి
 హిరణ్యంతుభ్యవహంసం వ్రదదేనమమ - పూర్వోక్త ఏవంగుణవిశేషణవి
 ష్టాయాం శుభతీథౌ మయైకృతై రేభిస్సప్తకాంజ్య ధాన్యకృతై ర్భక్షగ
 వాంశ్చైవృత్తకీర్తి మహావిష్ణుస్సుప్రీతోవరదోభూత్వా మమకుమారస్య
 శరీర శుద్ధిం కుర్యాదతిభవంతోబ్రువంతు - అన్యకుమారస్య శరీరశుద్ధిరస్తు.
 ప్రాణానాయమ్య - ఏవంగుణ... ప్రత్యక్షంమమకుమారస్యాంమ్యభేద్య
 ధ్యక్షణజాతకమేనామకరణంప్రప్రాశనచోలానితత్తత్కాలేషు న విహి
 తానితేషాంతత్తత్కాలాకక్రమాద్యేతోపస్సపజితేదోషపరిహారార్థం
 తైరికమేధిమమకుమారస్యపురస్తాశ్చంద్రస్కాంతం కతుకమస్తాక మాచార్య
 త్వయోగ్యతాఫలసిగ్గుత్రం పాహిప్రయోదశశౌరామంకరేష్య - తపంగమ
 గ్ని ప్రతీష్ఠావసంకరేష్య - స్థండిలోల్లేఖనాదిచతుష్పాత్ర ప్రయోగంతుర్యా
 త॥ శ్లో॥ నాఘాకానాజ్య భాగావనచేద్ధనవజయాచయః । చతుష్పాత్రప్ర
 యోగేతు సిద్ధిత్యే కంకపడికా॥ పూర్వపరిషేచనంపృత్యా స్రువేచవతు
 గ్నహీతమాజ్యం గృహీత్వా-పునరూజాకానివతేత్వ పునరగ్న ఇషాయ
 సాపునన్ పాహివిశ్వదస్వాహా- అగ్నయై ఇదం - సహరయ్యాని వతే
 స్వాగ్నేపి న్య న్యధారయ-విశ్వస్మిన్నయావిశ్వతత్పరిస్వాహా- అగ్నయై ఇ
 దం- భూంగ్నయేచవృధివైచమహతేచస్వాహా- అగ్నయేవృధివైచమహ
 తైదం- భూవాయవేచాంతరిత్రాయచమహతేచస్వాహా- వాయవే అం
 తరిత్రాయచమహతే ఇదం- సువరాచిత్రాయచదివేచ మహతేచ స్వాహా- ఆ
 దిత్రాయచివేమహతే ఇదం- భూభూవన్నువత్సంద్రమసేచనక్షత్రైభ్యశ్చది
 గ్భ్యశ్చ మహతేచ స్వాహా- చంద్రమసేచనక్షత్రైభ్యో దిగ్భ్యో మహతే ఇదం -
 సాహినో అగ్న ఎనగే స్వాహా- అగ్నయై ఇదం - పాహినోవిశ్వ వేదసే
 స్వాహా- విశ్వవేదశ ఇదం- యజ్ఞం పాహి విభావసో స్వాహా - విభావనవ

ఇదం- సద్వంపాహిశతక్రతోస్వాహశతక్రతవ - ఇదం - పాహిశోఅగ్నవ
 కయా- పాహ్యతద్వితీయయా- పాహ్యజ్జంశ్యతీయయా - పాహిగీర్భ
 శ్చతస్యగీర్వసోస్వాహ-వసవఇదం-పుగరూర్దాని ... విశ్వతస్స్వాహ - అగ్న
 యఇదం - సహాయ్యాః...తస్పరిస్వాహ - అగ్నయఇదం - సర్వప్రాయశ్చ
 త్తంకిరిష్యేభూర్భువస్సువస్వాహ - ప్రజావతయ ఇదం- ఉత్తరసిరిషేచనం
 క్మత్వా - అదితేష్వమగ్ధస్థాః.. ప్రాసావీ॥ఇతి అనువనీతప్రాయశ్చ త్తం॥

—*అథఉపనయనం*—

గృహ్యరత్నైః । శ్లో ॥ జాతాదికన్తిస్సవివాచనైచ సంకల్పఆశీర్వచ
 నైచనామ్ని । ఆబ్రహ్మమంత్రాగ్రపదక్షిణస్యాంవటస్థి సతం స్వామిమతేన
 సిద్ధం ॥ ౧ ॥ ఉపాయనాగ్నౌకృత శౌచజాలం కౌషీనవస్త్రైశ్చనుబద్ధకచ్ఛం
 ఆచార్యఆచాంతఉపస్థితాంతంవామేతరథలక్ష్మకృతయాచశిష్యం । అస్త్విశ్విచా
 గూఃకరణంచక్రత్వస్వసూత్రసంవత్సరసారమాగ్ధే*.....*

గృహ్యసూత్రేఉపనయనంవ్యాఖ్యాస్యామోగర్భాష్టమేషుబా
 ఘ్నాణమవసయోత - గర్భైకాదశేషు గాదస్యంగర్భద్వాదశేషువైశ్యం - వ
 సంతోగ్రీష్టత్సరదిత్యృతహోవదాను పూర్వో - పూర్వేద్యరాభ్యుదయకం
 నవతంతుధారణం రాత్రావంతురారోపణరతౌబంధనంచక్రత్వాపరేక్ష్యః
 పుణ్యాహంవాచయిత్వా - ఏవంవిశిష్టై ... ధర్మపత్నీసమేతస్యమమకుమార
 స్యాయప్యాభివృద్ధ్యథం ఇమంశ్రీనివాసశర్త్తాణంకుమారముపనెష్యే॥పునః
 ప్రాణానాయవ్య । ఏవం-ధమ౯పత్నీసమేతస్యమమకుమారస్యాపనయనాం
 గర్భాతమాభ్యుదయకంః మ౯కరిష్యే॥ శ్రీమహాపిష్టస్వరూపాయ బాహ్మణా
 యాభ్యుదయక ప్రత్యామ్నాయ యథాశక్తిహీరణ్యంతుభ్యమహం సంప్రద
 డేనమమ । పునఃప్రాణానాయవ్య । శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యథంమమకుమార
 స్యాపనయనాంగర్భైసకమ౯ఃపుణ్యాహంవాచయిష్యే॥ కమ౯ఃపుణ్యా
 హంభవంతోద్రువంశ్చిత్వాదిపత్నీమాజనాంతం కుర్యాత్ । బాహ్మణాస్థి
 జయిత్వా శిషోవాచయిత్వాప్రాణానాయవ్య । ఏవం-ప్రీత్యథంధర్మ
 పత్నీసమేతస్యమమకుమారస్యాపనయనాంగర్భైస॥ శ్రౌతస్తాతకనిత్యకర్తాను

ప్రాసయోగ్యతాసిద్ధ్యంతయజ్ఞోపవీతధారణంకరమ్యైః ఇతిసంకల్ప్య । యజ్ఞో
 పవీతపూజాంకృత్వా । బ్రాహ్మణేభ్యాయజ్ఞోపవీతదానానికారయిత్వా ।
 యజ్ఞోపవీతంపరమంపవిత్రం ప్రజాపతేర్యత్సహజంభరస్తాత్ । ఆయుష్య
 మగ్ర్యంప్రణమంచ శుభ్రంయజ్ఞోపవీతంబలమస్తుతేజః । ఇతిమంత్రేణయజ్ఞో
 పవీతంసంధార్యవాచయిత్వా । ఆచమ్య । యజ్ఞోపవీతధారణ ముహూ
 తఃస్సుయహూతో ౭ స్త్వితిభవంతోబ్రువంతు | సుముహూర్తో ౭స్తు ॥ తతః
 కుమారంభోజయేత్ ॥ శ్లో ॥ కుమారిలగ్నకాలేతు మాత్రాచసహభోజనం |
 సపాశ్రాహుతిమానంచ గురుమాణవకంవదేత్ ॥ భూజనఆచమసేస్వా
 ధ్యాయేచ యజ్ఞోపవీతీన్యాదితి ధర్మశాస్త్రవచనాత్ ॥ కుమారంభోజ
 యిత్వా । ద్వీరాచమయ్య । అనవాకస్య | ప్రభమనయజుషాపస్యగ్ం
 సృజ్య | ఉష్ణేనవాయ ... కేశావపతు । ఉష్ణాస్థితాస్సాస్త్వనీయోత్తర
 యాశిరఉత్తి । ఆపఉండంతు... సూర్యందృశే | పౌగారభ్యవ్రదక్షిణ
 మునఃత్తి | త్రీగస్త్రీగదర్భానంతథాణ్యో త్తిరాభిశ్చతస్పథిప్రతమంత్రం
 ప్రతిదశంప్రవపతియనావసస్సేవితా ... న్నారాయణశమాణ | వపంతముత్త
 రయానుమంత్రయతే । దక్షిణతోమాతాబ్రహ్మ చారీవానదుహేశకృష్ణిండే
 యశాన్నిధాయ । తస్మిన్మేశానుపయమ్యావడపస్పృశ్య । యత్తురేణమ
 ర్చయ-ప్రమోషీః | వపంతమాచార్యమనుమంత్రయతే | త్రనస్త్రీగదర్భా
 నంతథాణ్యయేనపూషా...స్వస్తయే । దక్షిణతః । తస్మిన్మేశానుపయ
 మ్యా...నంతథాణ్యయేనపూషా...స్వస్తయే | ఇతివశ్చాద్దిశంప్రవపతి |
 తస్మిన్మేశానుపయమ్యావడపస్పృశ్య | త్రనస్త్రీగదర్భానంతథాణ్యయేన
 పూషా...అసాః | ఉత్తరతః । తస్మిన్.. స్పృశ్య | ఉత్తరయోదుంబర
 మాలెదభాస్తంబేవానిదధాతి | ఉప్తాయకేశాన్...అపస్సవః । ఇత్యం
 తం కృత్వాత్సురం ప్రక్షాళ్యనిదధాతి । స్నాతమగ్నైరుప సమాధానా
 ది-అథకుమారంస్నాపయిత్వాగ్నైరుపసమాధానాది ॥ శ్లో ॥ పాత్రప్రయో
 గేతుకుశాంబూర్చ వస్త్రాశ్చదండాజినమేఖలాశ్చ | దైవ్యానిపాత్రాణిని
 యజ్యసశ్చాద్యంపిత చాన్యాఃసహూవనెతా ॥ పవిత్రకరణాద్యజ్యభా

గాంతేకుమారంపాలాశీగ్ం సమిధము త్తరయాధావ్య| ఆయుదాదేవజర
సంగృణానోఘృత ప్రతీకోఘృతపృష్టోఅగ్నః| ఘృతంపిబన్న మృతంచారుగ
వ్యంపితేవప్రతంజరసేనయమం| ఆధేహీ| అగ్నయశ్చదం | కుమారస్త్రైవ
హేమామకశ్యోత్వంనతుమంత్రోచ్చారణం | స్వాహాకారః | ఆధేహీతిబ్రూ
యాత్||శ్లో|| స్వాహాకాతోనచాయదాఇత్యత్రసమిధాహుతౌ | ఆధేహీ
త్యేవమంత్రాంతే వటుమాధావయేద్దగుః | ఉత్తరణాగ్నిందక్షిణేనపదా
శ్చానమాస్థాపయత్యాతిష్ఠే||ఆతిష్ఠేమమశ్చానమశ్చైవత్వగ్గ్స్థిరోభవ | అభితి
ష్ఠపృతస్యతస్సహస్వపృతేనాయతః||శ్లో|| అశ్వసిస్థాపితోయేనవాసోపివరిధా
యచ | మేఖలామజినంచై వయావదశ్చానమాచరేత్ || వాసస్సభ్యఃకృత్త
ముత్తరాభ్యామభిమంత్ర్య || రేవతీస్తావ్యక్షిణ్యకృత్తికాశ్చాకృంతగ్గ్స్తావ
ధియోవ యన్నమగ్న ఆవృంజం తస్మాద్రమంతాగ్ం అభితోఅయచ్ఛా |
దేవీదేవాయపరిధీసవిత్త్రేమహస్తదాసామభవన్నహీత్వసం | ఉత్తరాభి
స్తీస్సభిఃపరిధావ్య | యాఅకృంతన్నవయ్యాయాఅతస్వతయాశ్చ దేవీరం
తానభితోదదంత | తాస్తావదేవీజగ్రసేనంవ్యయంత్యా యష్మానిదంపరిధ
త్స్వవాసః| పరిధ త్తథ త్తవాససై సగ్ంశతాయుషంకృణుతదీఘమ్మాయుః |
బృహస్పతిః ప్యామచ్చద్వాసవతశ్సోమాయరాజ్ఞేపరిధాతవాఉ | జరాంగ
చ్చాసి పరిధత్స్వవా సోభవాకృష్టి నామభిశ స్తిపావాశతంచ జీవశరదస్సువ
ర్చారాయశ్చపోషమువసంవ్యయస్వ | పరిధాప్యావమ్యపరిహితముత్తర
యానుమంత్రయతే | పరీదంవాసో అవిధాస్స్వస్తయేఘారాపీనామభి
శ స్తిపావా | శతంచజీవశరదః పురూచ్చీవసూసాచాయ్యో విభజాసీజీ
వశ | మాంజీమేఖలాం బ్రహ్మతాంత్రీః ప్రవక్ష్యేణముత్తరాభ్యాం పరివీ
య | ఇయందురుక్తాత్పరిధాధమానాశమవరూధంపునతీనఆగాత్, ప్రా
ణాపానాభ్యాం బలమాభరంతీప్రియాదేవానాగ్ంసుభగామేఖలేయం| ఋ
తస్యగోస్త్రీతపసఃపరస్వీఘ్నతీరక్షిస్సహమానాఅరాతీః | సానస్సమంతమ
సుపరీహీభద్రయాధతాకరస్తైమేఖలేమారిషామ||శ్లో|| మాంజ్యజినావస్థాప
పోక్షణోత్థావనానితు | సమంత్రయేతాన్యాచార్యఃపూర్వంకృత్వాభవా

చయేత్ || అజినము త్తగయా | మిత్రశ్యచక్షుధ్కరుణంబలియై జేజోయశస్వి
 స్థవిగ్ంనమిధం | అనాహనస్యంవసనఁజుష్టుపరిదంవాజ్యజినందధేహం |
 వాచయేత్ | ఉత్తరైతాగ్నిం దర్భాంస్సగ్గస్తీగ్యతేష్వేసముత్తరయావ
 స్థాస్య| ఆగంతాసమగస్తహిత్రసుమృశ్యంయుయోతన | అరిష్టాస్సంచరే
 మహిగ్వస్తీవరతాదిహస్వస్త్వాగృహేధ్యః | వాచయేత్ | ఉదకాంబలిమ
 స్యాంబలావాసేయోత్తరయాత్రిఃతోక్త్య| సముద్రాదూర్మిమధుమాగ్ంఉ
 దారదుపాగ్ం శునాసమమృశశ్వమశ్యాం | ఇమేనుతెరశ్శయాస్సుగ్యస్య
 యేభిస్సపితృంపితౄతానఆయుః| శక్యస్తంత్రేణిస్త్రిస్తూష్టింవాచయతి | ఉత్త
 రైదక్షిణేహస్తేగృహేత్వా| అగ్నిప్రేహస్తమగ్రభీత్ | సోమస్తేహస్తమగ
 భీత్ | సవితాతేహస్తమగ్రభీత్ | సరస్వతీతేహస్తమగ్రభీత్ | పూషాతే
 హస్తమగ్రభీత్ | బృహస్పతిస్తేహస్తమగ్రభీత్ | అగ్రమాతేహస్తమగ్రభీత్
 ఆగ్ంశుస్తేహస్తమగ్రభీత్ | భగస్తేహస్తమగ్రభీత్ | మిత్రస్తేహస్తమగ్రభీత్
 మిత్రస్తమపిధమఁతాగ్నిరాచాగ్యస్తవ | సర్వేషామంతేసకృద్ధస్తంగృస్తీ
 యాత్ | ఉత్తరైదేవతాధ్యంపదాయ | అగ్నయేత్వాపరిదదామినారా
 యణశమఁ | సోమాయత్వాపరిదదామినారాయణశమఁ | సవిత్రేత్వాప
 రిదదామినారాయణశమఁ | సరస్వత్యైత్వాపరిదదామినారాయణశ
 మఁ | పృత్యవైత్వాపరిదదామినారాయణశమఁ | యమాయత్వాపరి
 దదామినారాయణశమఁ | గదాయత్వాపరిదదామినారాయణశమఁ | అం
 కాయత్వాపరిదదామినారాయణశమఁ | అభ్యగ్నిస్తాప్తిపరిదదామినారాయ
 మఁ | ఓషధీభ్యస్తాప్తిపరిదదామినారాయణశమఁ | పృథివ్యైత్వాసవైశా
 సరాదైపరిదదామినారాయణశమఁ || శ్లో || అంతేషుసర్వశుంతాణా
 హస్తగ్రహణమివ్యతే | దేవతాధ్యంపరిదానం రక్షణాయ పృథక్పృథక్
 దేవస్యత్వేతి యుజుషాకుమారమంఉపవేశ్య | చూడికామంగళాష్టక
 పాశయత్వా* ఉపనయనమంగళాష్టకాని * శ్లో || తదేవలగ్నంసుదిసఁ
 దేవతాదాబలంవంద్రబలంతదేవ | విద్యాబలంధైవబలంతదేవలక్ష్మీపతేః
 ఘ్రియుగంస్తరామి*సులగ్నా | ఆదాగణేశస్తవసుస్వయంభూస్తతోగి

స్తవనంతరంహరిః । ఏతేనదాదేవగణాదిశంశువటోశ్చ ధాయుశ్శుభకీర్తి
విద్యాః॥౧॥ సుమేరుసౌవర్నగిరీంద్రగీలకైలాసవింధ్యావల హేమకూటాః ।
గిర్యస్సమస్తాస్తతతందిశంశువటోశ్చ గాయః...విద్యాః॥ ౨॥ గోదావరీసం
భుమలామవరీవేగావతీనాదవతీప్రశస్తాః । నద్యస్సమస్తాస్తతందిశంశువ
టోశ్చ...విద్యాః॥ ౩॥ కృష్ణాబినందగ్ధమయూచ మాంజీపాలాశవండః పరి
ధానశాతీ । యజ్ఞోపవీతాదిదిశంశువటోశ్చ...విద్యాః॥ ౪॥ తాంబూ
లగంధాక్షతపత్రపుష్పదీపాంకురాశీర్వచనానయానీ । పుణ్యోహమాక్యాని
దిశంశుతానివటోశ్చ...విద్యాః॥ ౫॥ మందారధాత్రుహ పారిజాతసంతా
నకల్పదృమచందరానీ । కల్పదృమాభ్యానిదిశంశుతానివటోశ్చ...విద్యాః॥
౬॥ జంభారివైశ్యానాంకాలపుణ్యస్సగిరీర్వాయుకుచేతశాః । ఏతేన
దాదికృతయోదిశంశువటోశ్చ...విద్యాః॥ ౭॥ ఓంకారినవ్యా హృతిమంత్ర
ముద్రాస్సాచిత్రీగాయత్రీసరస్వతీస్వరః । ఘండాంసివేదాశ్చదిశంశున
ర్వేవటోశ్చ...విద్యాః॥ ౮॥ పశేషజాపాదిపరాశరాత్రి వాఘాలబోధాం
నజామదగ్న్యాభ్యుగ్న్యంగిరోగోగోతమకాశ్యపాశ్చపటోశ్చ...విద్యాః॥ ౯॥
ఃసులగ్నాసావధానా । సుముహూర్తాసావధానా॥ .....*
చూర్ణికాఃస్వస్త్రిస్తాగీర్ణహస్తాతాండ్విజనురుదైవత్యాహం । పురుహూ
తహుతవహుపండితరవికాచరపాశపాణినమీరణవై శ్రవణశశిశేఖరాతాం ।
ఆయోష్యతఃకమలాసనస్యశౌరీమనోవల్లభస్యశ్రీలక్ష్మీనారాయణస్యప్రజ్ఞాగు
రోస్సురగురోర్మృకండుమునినయనమాత్రాండాతులధుర్వవర్యస్యవాలఖి
ల్యస్యతపోనిష్ఠాగరిష్ఠపరిష్ఠస్యవసిష్ఠస్య ఉర్విదుర్వారపీఠ్యకృతాంభోనిధేః
కుంభసిపిబృంభణస్తంభ పింగ్రిమస్యపారావారవీర్య గాంభీర్యస్య శీతైలన
గనివాసీనాం । మందమకరందచిందుసందోహపురందరపాదపానాం । చింతా
మణిమరకతమాణిక్యముక్తా వ్రవాశవజ్రవైడూర్యగోమేధిక పుష్యరాగకా
స్తభాదీనాం । దినమణిరమణీయరమణితా శేషజనజీవనకిరతానాం । గీర్వాణ
ప్రభృదీనాంచింతామణికల్పవృక్ష కామధేనానాం । అగణ్యప్రాగణ్యవరేణ్య
శరణ్యానాం । సనకసనందనసత్తు మారనసత్సుజాతనారదాదిదేవగ్రీహం ।
చతుర్ముఖవేదవ్యాసజపితషడంగసహితయుగ్యజుస్సామాధర్వణోపనిషద్వే

ద్యుబ్రహ్మ వేదాంతకర్త వేదానాంతత్వచారస్యజగన్మాయాలీలావిలాసస్య
 సచ్చిదానందవిగ్రహస్య కస్యపరబ్రహ్మణఃభూకీరణి శాపరిపూర్ణయోశ్చం
 ద్రసూర్యయోర్వయస్య సత్త్వరజస్తమోగుణాత్మకమూర్తి త్రయాతాంత్రీ
 లోకానాం చతురాసనస్యచతుర్ముఖానాంపరి మేశ్వరస్యపంచముఖానాం
 కుమారస్వామినఃషణ్ముఖానాంసప్తర్షీణామష్టవసూనాం నవగ్రహాణాం
 శావతారాణామేకాదశరుద్రాణాంద్వాదశాదిత్యానాంతయోదశవిశ్వే
 షాంచతుర్దశమనూనాం పంచదశదినానాంషోడశకలానాం సప్తదశపశూ
 నాం అష్టాదశస్త్రతిపురాణానాంఅష్టావింశతినక్షత్రాణాంత్రయస్త్రిం
 శతోగ్రహదేవానాం పట్టమాంజిష్ఠకౌసుంభసువర్ణాభరణవీనవీనాంబరా
 లంకృతదివ్యస్త్రీబ్రాహ్మణానాం అవిఘ్నవినాయకప్రసాదేన శ్రీలక్ష్మీనా
 రాయణప్రసాదేనచాస్యవహ్నిఃఇత్యుజీరకదధిగుడఫలకసుమానిమంగళద్ర
 వ్యాణిశుభకరాణిస్సుప్తిః । అస్తిన్మహారైతన్మహారాద్రేక్కాణన
 వాంశద్వాదశాంశత్రింశాంశత్రింశదంశాంశైశ్శుభానుకూలాస్స క్షేగ్రహః
 స్సనక్షత్రాఃశుభవేదాదశస్థానఫలదావరదాస్సుప్రీతాస్సుప్రసన్నాస్సుమూ
 హూర్తాభవంతుఃదేవస్యత్వాసవితుఃప్రసవణపనయేనారాయణశర్క ।
 ముహూర్తకాలేఆత్మనస్సమీపమానయతి । సుప్రజాఇతిదక్షిణేకర్ణైజపతిసు
 ప్రజాఃప్రజయాభూయాస్సువీరోవీరైస్సువర్చాపర్చసాసుపోషఃపోషైః । బ్ర
 హ్మచర్యమాగామితిప్రసూతఇత్యంతంకుమారఆహ । బ్రహ్మచర్యమాగాము
 పమాంసయస్వదేవేనసవిత్రాప్రసూతఃప్రప్తంపరస్య । ప్రతివచనంకుమార
 స్యకోనామాసి । ఇత్యాచార్యః । నారాయణ శర్కానామాస్తీతి కుమారః ।
 కస్య బ్రహ్మచార్యసి నారాయణశర్క । ఇత్యాచార్యః । పాణిన్య
 బ్రహ్మచార్యస్తీతికుమారః । ఆచార్యః । నారాయణశర్కనైషతేదేవసూ
 ర్యబ్రహ్మచారీతం గోపాయసమామృతైషతే సూర్యపుత్రస్స దీక్షాఽయు
 స్సమామృతయాగ్ స్వస్తీమగ్నిర్వాయు స్సూర్యశ్చంద్రమా ఆపోసుసంచ
 రంతితాగ్ స్వస్తీమసుసంచర నారాయణశర్క । శేషం పరోజపతి
 ప్రత్యగాశిషంచైనంవాచయతి । అధ్వనామధ్వపతే శ్రేష్ఠస్యాధ్వనఃపార
 మశీయప్రసూరంవాచయతి । ఉక్తమాజ్యభాగాంతమత్రైసముత్తరాఆహు

తీర్థావయిత్యా । యోగేయోగఇతి ప్రతిమంత్రమేకాదశాజ్యపూతీఃకు
 మారేణ హవయిత్యా ॥ (శ్లో ॥ యోగాదీన్వాచయన్నేవ కుమారంహవ
 యేభ్యః । ద్వితీయచతుర్థాబ్రూయాదాచార్యోజుహుయాద్వటుః) కుమా
 రోజుహేమాత్ర । యోగేయోగేతవస్తరం వాజేవాజేహవామహే । సభా
 యథంద్రమాతయేస్వాహా । ఇంద్రాయేదం । తతఃపితృభ్యః । ఇమమగ్న
 ఆయుషేవశ్వసే కృణిప్రియగ్ంరేతోవరుణసోమరాజన్ । మాతేవాస్త్వా
 అదితేశర్త్యయచ్ఛవిశ్వేదేవాజరదష్టిర్యథాసత్స్వాహా । అగ్నివరుణసోమా
 దితివిశ్వేభ్యోదేవేభ్యఇదం । కుమారః । శతమిన్నశరదోఅంతిదేవాయత్రా
 సశ్చకాజిరసంతనూనాం । పుత్రాసోయత్రపితరోభవంతిమానోమధ్యా
 రీరిషతాయుర్గంతోస్వాహా । దేవేభ్యఇదం । తతఃపితృభ్యః । అగ్నిష్టఆయుః
 ప్రతరాం దధాత్వగ్నిష్టేలప్తిం ప్రతరాంకృణోతు । ఇంద్రోమరుద్భిర్య
 తుధాకృణోత్వాదిత్యైస్తైవసుభిరాదధాతుస్వాహా । అగ్నింద్రమరుదాదిత్య
 వసుభ్యఇదం । కుమారః । మేధాంమహ్యమంగిరసోమేధాగ్ంసప్త
 వయోదయః । మేధాంమహ్యం ప్రజాపతిర్యైథా మగ్నిర్దదాతుమేస్వా
 హా । అంగిరస్సప్తవిప్రజాపత్యగ్నిభ్యఇదం । అఘరాసుచయామేధాగం
 భర్వేషుచయద్యశః । దైవీయామానుషీమేధాసామామావిశతాదిహస్వా
 హా । మేధాయాఇదం । ఇమంమేవరుణ... రాచకేస్వాహా । వరుణా
 యేదం । తత్వాయామి... ప్రిమోషీస్వాహా-వరుణాయేదం- త్వన్నో
 అగ్నై... ప్రముముద్భ్యస్తత్స్వాహా । అగ్నివరుణాభ్యమిదం । సత్వ
 న్నోఅగ్నై... సుహవోనవిధిస్వాహా । అగ్నివరుణాభ్యమిదం । త్వమగ్నైఅ
 యాస్యయాసన్... భేషజగ్ స్వాహా । అయసేగ్నయేదం । ప్రతిమంత్ర
 మేకాదశాజ్యపూతీః కుమారేణహవయిత్యా । అపాస్తసమిధమిద్ధ
 సన్నహనంచాగ్నౌ ప్రహృత్య । చిత్తంచేత్యప్త పంచాశ దుపహేమా
 మాన్హవయిత్యా । శమ్యాఅహవ్య । అస్మిన్సకృతే కర్తవ్యత్యాదిఅనా
 ణ్ణాతాదిహేమామాంతే అస్మిన్సగర్త్య యజుర్భ్యేష ప్రాయశ్చిత్తంకరి
 ష్యే । భువస్వాహా । వాయవఇదం ॥ (శ్లో ॥ యతగర్తవ్యత్యాహ్మ
 ణశ్చ ఉక్తోభ్రేహోస్తిచేత్రత్రతథోవసీతా । తతగర్తవహ్నా భువతహుతి

సన్న్యస్థవేదనాజ్ఞాతవిశ్రయంనా) హస్తం ప్రత్యత్యేత్యాది పరిషేచ
 నాంతంకృత్వా, అపరేతాన్నిముదగ్రంకూర్చంనిధాయ । తస్మేన్నుత్తరే
 ణయజుషోపసేతోపవేశతి । రాష్ట్రభృదస్యాహార్యాసదీమాత్వవ్యోషం॥
 (శ్లో॥ ఆచార్యాయవటుఃకూర్చందద్యాదగ్రముద్యతా । తథానిధాయత
 యో-ర్చైరాష్ట్రభృద్యజుషానురుః) పురస్తాప్రవృత్త్యాదాసేనః కుమారోచక్ష్వి
 జేసపాణినాగురోః చక్షిణంపాదమన్వారిభ్యాహసాపిశ్రేం భోఅనుబ్రూ
 హీతిబ్రూయాత్ తస్మాఅన్వాహ తస్మేవీతిరితిపహ్నచ్ఛచ్చశస్తతస్సర్వా
 న్యాహృతీర్విహృతాః పాదాపిష్యంతేషువా తభ్యాన్వయా నుత్తమం
 కృత్వాన్వయాం । ఓంభూః । తస్మవితుర్వ రేణ్యంఓంభూః । భగో-ఽవ
 గ్యధీమహిఃఓంఽనువంధియోయోనాప్రచోచయాత్ । ఓంభూః । తస్మవితు
 ర్వ రేణ్యంభగోదేవస్యధీమహిః ఓంభూః । భియోయోనాప్రచోచయాత్ ।
 ఓంఽనువంధి తస్మవితుర్వ రేణ్యంభగోదేవస్యధీమహిఃభియోయోనాప్రచో
 చయాత్ ॥ గాయత్రీడుపదేశముపహర్త...సుముపహారోఽస్తుమహారడత్త
 రేణమంత్రేనోత్తరమేథముపన్వృతతి । అచ్యుధమహాసోవ్యవహానన్వం
 మెగోపాయ । ఆచమ్య । శ్యావాంతవర్ణంతావోస్త్రావుపస్పృశ్యోచామ
 దివివచనాత్ । కర్ణాపుస్తరేణ । బ్రహ్మణానిగోధః । కర్ణాన్వృతతిః । రుద
 ముత్తరేణాదత్తై - పాలాశోచండోబ్రాహ్మణగన్యవైయగ్రోఽఘంభజోవా
 జగ్రోరాజన్యగ్యబాదరచేమంబరో వావైశ్యన్యవాగ్గోదండ ఇన్యోచగ్గం
 యోగైవైకడపదిశంతి । సుశ్రవస్సుశ్రవసంమాకురుయథాత్వగ్ం సుశ్రవస్సు
 శ్రవాఅస్యైవహమగ్ం సుశ్రవస్సుశ్రవాభూయాసంయథాత్వగ్ం సుశ్రవో
 డేవానాం సిద్ధిగోపోస్యైవమహం బ్రాహ్మణానాం బ్రాహ్మణోసిద్ధిగోపో
 భూయాసంస్తృతంచమిశ్ర త్యేతద్వాచయిత్వా । స్మృతంచమెత్స్మృతంచ
 మేతన్మడభయంవ్రతం । నిందాచమెనిందాచమేతన్మడభయంవ్రతం- శ్రీ
 ధాచమేత్రధాచమేతన్మడభయంవ్రతం । విద్యాచమవిద్యాచమేతన్మడభ
 యంవ్రతం । శ్రుతంచమేశ్రుతంచమేతన్మడభయంవ్రతం । సత్యంచమెన్యతంచ
 మేతన్మడభయంవ్రతం । తపశ్చమేతపశ్చమేతన్మడభయంవ్రతం । వ్రతంచమె
 వ్రతంచమేతన్మడభయంవ్రతం । యద్రాహ్మణానాంబ్రహ్మణీవ్రతం । యదగ్నై

స్సం ద్రస్యస ప్రజాపతికస్యసచెవస్యసదేవరాజస్యసమనుష్యస్యసమనుష్య
రాజస్యసపితృకస్యసపితృరాజస్యసగంధర్వాఘ్నరస్తస్యయన్త్రాత్మసఅత్మని
వ్రతం తేనాహగ్ంసర్వప్రతోభూయాసం గురవేవరందత్వాగురోవరం తె
దదామీతిహమారోబూయాత్ । ఆచార్యస్సప్తదశకృత్వోపాస్యదేవస్య
తానవితుస్ససవెఅశ్వినోర్యాహుభ్యాంసూక్ష్మోహస్తాభ్యాంస్రతిగృష్ఠోమి
రాజాత్వా వరుణోనయనుదేవిదక్షిణేరు ద్రాయగాం । తేనామృతత్వమ
స్యాంవ... ప్రతిగృష్ఠోతు ఉదాయుషేత్యభ్యావ్య ఉదాయుషాస్వాయు
షోవోషధీనాగ్ం రసేనోత్పర్జస్యస్య శుష్కణోదస్థామ మృతాగ్ంఅను ।
వాచయతి ఉత్తరైరాదిత్యముపరిష్ఠతే । తచ్చక్షుర్దేవహితంపురస్తాచ్ఛక్ర
ముచ్చరత్ । వశ్యేమశరదశ్శతం । జీవేమశరదశ్శతం - సందామశరదశ్శ
తం । మోదామశరదశ్శతంభవామశరదశ్శతం - శ్రుణవామశరదశ్శతం ।
స్రుభవామశరదశ్శతం - అజీతాస్యామశరదశ్శతం - జ్యోత్స్సూర్యంవృ
తే॥ యంకామయతనాయమచ్చిద్యౌతేతితముత్తరయా దక్షిణేహస్తైగృణ్ణీ
యాత్ - ఆథకాన్యవిధిమాహ - యప్తిస్సుజలంచభవ్యంచసర్వేలోకాన్స
మాహితాః - తేనగృష్ఠోమిత్వామహంమహ్యంగృష్ఠోమిత్వామహంప్రజా
పతినాత్వామహ్యంగృష్ఠోమినారాయణశర్మక - శ్రవహమేతమ్మిందార
యంతిత్వారలవగవర్జసంచ - పరిత్యేతిపరిమృజ్య - *అగ్నికార్యం*ప్రాణా
నాయమ్య - ఏవంనుణవిశేషణవిశేషై... శుభేభ్యుదయముహూర్తై శ్రీమా
న్గోత్రసామధేయోహం మమఉపాత్రిమరితక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వ
ర... ప్రీత్యర్థం ప్రాతరగ్నికార్యంకరిష్యే - పరిత్యాగైపరిమృజామ్యా
యుషాచధసేనచ - సుప్రజాప్రజయాభూయాసగ్ంసమవీరోవీరైస్సువర్చా
వర్చసా సుపోషఃపోషైస్సుగృహలూగృహైస్సు పతిః పత్యాసుమేధామేధ
యాసుబ్రహ్మబ్రహ్మచారిభిః - పరిమృజ్యాలంకృత్యఅదితేనుమన్యస్వ । అను
మతేనుమన్యస్వ - సురస్య తేనుమన్యస్వ దేవసవితప్రసవ - తస్మిన్నుత్తరై
స్సుమిథఅదభ్యాత్ - అగ్నయేసమిథమితిద్వాదశసమిథఅదభాతి అగ్నయే
సమిథమాహోర్ షంబృహతే జాతవేదసే । యథాత్వమగ్నై సమిథాస
మిథ్యసపవంమామాముషోవర్చ సాసన్యామేధయా ప్రజయాపశుభిర్భృ

హ్మవర్చసే నాన్నా ద్యేనసమేథయస్వాహ - అగ్నయథదం - ఎథోస్యధి
 షీమహిస్వాహ - అగ్నయథదం సమిదసి సమేధిషీమహిస్వాహ - అగ్న
 యథదం | తేజోసీ తేజోమయి థేహిస్వాహ - అగ్నయథదం - అసోఅచ్యా
 న్నచారిషగ్ంరసేనసమస్పృక్షహి | పయస్వాగ్ం అగ్న అగమంతంమా
 సగ్ంస్పృజవర్చసాస్వాహ - అగ్నయథదం - సంమాగ్నై వర్చసాస్పృజ
 ప్రజయాచధనేనచస్వాహ - అగ్నయథదం - విద్యుజ్జై అస్యదేవాఇం
 ద్రోవిద్యాత్సహషిభిస్సాస్వాహ - ఇంద్రాయేదం - అగ్నయేబృహతేనా
 కాయస్వాహ - అగ్నయేబృహతేనాకాయేదం - ద్యావాపృథివీభ్యాగ్
 స్వాహ - ద్యావాపృథివీభ్యామిదం - ఏషాతేఅగ్నేసమిత్తయావర్ధస్వ
 చాప్యాయస్వచతయాహం వర్ధమానోభూయా సమాప్యాయమానశ్చ
 స్వాహ | అగ్నయథదం - యోమాగ్నైభాగిసగ్ంసంతమథా భాగంచ
 కీర్తతభాగమగ్నేతం కురుమామగ్నై భాగినంకురుస్వాహ | అగ్నయ
 దం | సమిథమాథాయాగ్నేసర్వ ప్రతోభూయానగ్స్వాహ | అగ్నయ
 ఇదంభూర్భువస్సువస్సాస్వాహ | ప్రజాపతయథదం | ఆంతేరూష్టింపరిస
 మూహ్య | అదితేన్వమగ్స్థాః | అనుమతేన్వమగ్స్థాః | సరస్వతేన్వమగ్
 స్థాః | దేవసవిత్రప్రసవీ | యతైఅగ్నేతేజస్తేనాహం తేజస్వీభూయాసం
 యతై అగ్నైవర్చస్తేనాహంవచా స్వీభూయాసం యతైఅగ్నైహరస్తేనా
 హగ్ంహరస్వీభూయాసం | మయిమేథాంమయిప్రజాంమయ్యగ్నిస్తేజోద
 థాతుమయిమేథాంమయిప్రజాంమయింద్రఇంద్రియందథాతు | మయిమే
 థాంమయిప్రజాంమయిసూర్యోభ్రాజోదథాతు | మానస్తోకేతనయేమాన
 ఆయుషిమానోగోషుమానోఅశ్వేషురీరిషః | వీరాన్మానోరుద్రభామితోవ
 ధీహావిష్మంతోనమసాపిధేసుతే | త్రాయుషంజమదగ్నేకశ్యపశ్యత్రాయ
 యుషంయద్యేవానాంత్రాయుషంతస్తేఅస్తుత్రాయుషం | భస్మనాశిరోల
 లాటవక్షస్కుంధేమతిలకానికుర్యాత్ | మేథావీభూయాసం | తేజస్వీభూ
 యాసం | వర్చస్వీభూయాసం | బ్రహ్మవర్చస్వీభూయాసం | ఆయుష్క్వా
 భూయాసం | అన్నాదోభూయాసం | యశస్వీభూయాసం | సర్వసమృద్ధో
 భూయాసం | పునస్తాద్విత్వా... కామాస్సాస్వాహ | స్వప్తిశ్రిధామిత్యా

దినమసాగరంకుర్యాత్ | బాహుమాంతే శ్రీయజ్ఞపురుషాయనమః | ధ్యానా
దిషాడశో వచారపూజాస్సమర్పయామి | యస్యస్త్వత్ప్రేత్యాది || ఏవమన్యస్త్రి
న్నపిసదారణ్యాదేధానా హృత్తోత్తరయాసగంశా స్తి.....*

ఆచార్యః | బ్రహ్మచార్యసిఃకుమారః | బాధంకామచారవాదభటు
గకామోనభవామి ఆచార్యః | అపోశానాకుమారః బాధమశ్నామి | ఆచా
ర్యః | కర్తృకురుకుమారః | బాధంకరోమి | ఆచార్యః | మాసుష్మస్థాఃకుమా
రః | బాధందివానస్వహామి | ఆచార్యః | భితౌచర్యంచరకుమారః | బాధంచ
రామి | ఆచార్యః | ఆచార్యాధీనోభవ | కుమారో బాధంభవామి | భవద్భిర
ననుజ్ఞాతస్సౌ యాజ్ఞాదికర్తృనకరోమి | తతోగురుంమాతర మన్యాగశ్చ
వృధాన్నమసుకుర్యాత్ | భవాభితౌంద దాప్తిత్రయమంభవతీభితౌందే
హీతిస్త్రీయంచయేత్ || (శ్లో || గాయత్రీంగురుణాదిష్టాంత్రవృత్తాసూ
ర్యమభ్యసేత్ | సూర్యే స్తభిఖరంప్రాప్తే సాయంసంధ్యాముపత్రమేత్ |
అగ్నికార్యంతతః కుర్యాత్సంధ్యయోరుభయోరపి | తతోభివాదయద్వృ
ద్ధానసావహమితిబ్రవత్) సగంశాసనాంతేభితౌచరణం | అథాన్నాఅరి
క్తంపాత్రప్రసయచ్చన్నా హమాతరమే వాక్రేభిశ్చస్యేతి బోధాయనగృ
హ్యేత్ || (శ్లో || బ్రహ్మచార్యస్యపోశానేత్యనువిష్యవటుంగురుః | బాధమిత్యే
వసర్వత్రప్రతిబ్రూయాత్తతోవటుః | ఆదిమధ్యావసానేమభవచ్చబ్దౌపల
క్షితః | బ్రాహ్మణశ్చ త్రియవిశాంభితౌచర్యంయథామ్రం ||) వాసశ్చతాగ్రీము
త్తరయాదత్యైస్యత్పరిధాస్య | యస్యతే ప్రథమవాస్యగ్ం హరామస్తంత్యా
విశ్వేఅవంతుదేవాః - తంత్యాభ్రాతరస్సు వృధోవర్ధమానమనుజాయం
తాంబహవస్సజాతం | గురోవాసస్తేదదామీతిదద్యాత్ | ఆపస్తంబమిత్యే
తదంతముపనయనమ్... ..*

—(*) పా లా శ క ర్త (—

కేచిత్పాలాశంకర్త కుర్వంతీన్యసోనిపీత్యహ మామభైక్షమా
చరేత్ | చతుర్ధేహన్యన్నసగ్గ్ సాగరేణసగ్గ్ సకృత్వాచార్యేగాసహప్రా
చీముదివీంవా దిశముపగ ప్రకమ్య | ప్రాణానాయమ్య | ఏవంవిశిష్టే...
ధర్మపత్నీసమేసత్యమమకుమారస్యాయుష్యాభి వృధ్యర్థంమేధాజనన సిద్ధ్య

ర్థంపాలాశంకర్తకరిష్యే । పలాశమూలమలంకృత్య । తత్రత్రీణ్యుదగపవ
 గాణిస్థండిలాదికల్ప యిత్వాతేషుయథా క్రమమావాహ్య । యశ్చంద
 సామృతభోవిశ్వరూపః । ఛందోభ్యోవ్యుతాత్సంబభూవ । సమేందో
 మేధయాగ్స్వప్నోతు । అమృతస్యైవధారణోఘాయాసం । శరీరంమేవిచ
 ర్షణం । జీహ్వోమేషధుమస్తమా । కణ్ఠాభ్యాంభూరివిశ్రువం । బ్రహ్మణః
 కోశోసిమేధయాపిహితః । శ్రుతంమేగోపాయ । ఇతిప్రశస్థంఠిలేప్రణవ
 మావాహయామి । శ్రీధ్యాగ్నిగ్నమిష్యతే । శ్రీధ్యాయాపిందతేహవిః । శ్రద్ధాం
 భగన్యమూర్ధని । వచసావేదయామసి । ప్రియగ్ శ్రద్ధేదదతః । ప్రియగ్ శ్రద్ధే
 దానతః । ఏయంభోజేషుయజ్వసు । ఇదంమఉదితంకృధి । యథాదేవాఅసు
 రేషు । శ్రద్ధామగ్రేషుచక్రితే । ఏవంభోజేషుయజ్వసు । అస్మాకముదితంకృధి ।
 శ్రద్ధాందేవాయజమానాః । వాయుగోపాఉపాసతే । శ్రద్ధాగ్ంహృద
 య్యయామాత్య । శ్రద్ధయాహూయతేహవిః । శ్రీధ్యాంప్రాతర్ హవామ
 హే । శ్రీధ్యాంమధ్యంబిసంపరి । శ్రీధ్యాగ్ంసూర్యస్యబహుచి । శ్రద్ధేశ్రీధ్యావయే
 హమా । శ్రీధ్యాదేవానధివస్తే । శ్రీధ్యావిశ్వమిదంజగత్ । శ్రద్ధాంకామస్వమా
 తరం । హవిషావర్ధయామసి । ద్విత్వీయస్థంఠిలేశ్రీధ్యామావాహయామి । మేధా
 దేవీజపమాణానలిగాద్విశ్వేచ్ఛవీభద్రాస్మిన్సన్యమానా । త్వయాజుష్టాసు
 దమానామరుక్తాన్ప్రసాద్యదమవిదధేసువీరాః । త్వయాజుష్టముషిర్భవతి
 దేవిత్వయాబ్రహ్మాగతశ్రీరుతత్వయా । త్వయాజుష్టచ్చిత్రంవిందతే । వసుసా
 నో జపస్సప్రవిణోనమేధే । మేధాంషుఇంద్రోదధాతు మేధాందేవీసర
 స్వతి । మేధాంమెలగ్నినావుభావాభక్తాంపుషకరస్రజా - ఆప్సరాసుచ
 యామేధాగంధర్వేషుచయన్తనః - ధైవీంమేధాసరస్వతీసామాంమేధాసు
 రభిర్జుషతాగ్ స్వాహా - ఆమాంమేధాసురభిర్విశ్వరూపాహిరణ్యవగ్లాబగ
 తిజగమ్యా - ఊర్జస్వతిసయసాపిన్వమానాసామాంమేధాసుప్రతికాజపం
 తాం - మయిమేధాం... సూర్యోభ్రాజోదధాతు - తృతీయస్థంఠిలేమేధా
 మావాహయామి । ప్రణవశ్రద్ధామేధాదేవతాభ్యోర్భూపాద్యాచపన
 స్సానవస్త్రగంధమాల్యఘాపదీపబలీకదత్వాఘోషతిష్ఠతే । ప్రణవశ్రద్ధా
 మేధాదేవతాభ్యోనమః । పాద్యంసమర్పయామి । అర్ఘ్యంనైవేద్యంతాం

బూలంఘీరాజనంయశ్చందసాం... శ్రేణయాగ్నిస్సమిధ్యతే | మేధాదేవీమం
త్రపుష్పం | మమకుమారస్యమేధాజననసిద్ధిరస్త్విభవంతోబ్రువంతుః | మే
ధాజననసిద్ధిరస్తునమంతాదగ్నిమహాప్రైఃపరిశ్రేయః | * ప్రాణానాయమ్య
ఏవం... ప్రీత్యర్థం | మమకుమారస్యమేధాజననసిద్ధ్యర్థంపాలాశకన్యామం
కరిష్యే | అగ్నింధనాచ్యాజ్యభాగాంతే | యశ్చందసామితి ఛందస్సూ
క్తంవాచయన్సుమాయంత్యైత్యాది చత్వారిత్యర్థాత్వా ప్రతిమంత్రే | మేకాదగౌ
జ్యాహుతీఃకుమారగంహావయిత్వా యశ్చందసావృషభోవిశ్వరూపః | ఛం
దోభ్యోభ్యవృతాత్సంబహువ | సమేంద్రోమేధయాస్పృణోతు | అమృత
స్యదేవధారణోభూయాన్యస్వాహ | ఛందోభ్యిదం | శరీరంమేపిచర్ష
ణం | బిహ్వోమేమధుమత్తిమా | కణ్ఠాభ్యాంభూరిపిత్తవం | బ్రహ్మణోకోశోసి
మేధయాపిహితః | శ్మతంమేగోపాయస్వాహ | ఛందోభ్యిదం | అవహం
తీవితన్వానామరూర్వాణావీరమాత్మనిః | వాసాగ్లోనిమమగావశ్చ | అన్నపా
నేచసర్వదా | తతోమేద్రీయమావహ | లోమశ్శంపశుభిస్సహస్వాహ |
ఛందోభ్యిదం | ఆమాయంతబ్రహ్మచారిణస్సాహ | ఛందోభ్యిదం |
యశోజనెసానిస్వాహ | ఛందోభ్యిదం | శ్రేయాకవస్యసోనిస్వాహ |
ఛందోభ్యిదం | తంత్యాభగప్రవిశోనిస్వాహ | ఛందోభ్యిదం | సమాభగప్ర
విశస్వాహ | ఛందోభ్యిదం | తంత్యైకత్సహస్రశాభిః | నిభిగాహంత్యయివృశ
స్వాహ | ఛందోభ్యిదం | యథావప్రవతాయంతి | యథామసాలహగ్గ
రం | ఏవంమాంబ్రహ్మచారిణః | ఛాతరాయంతసర్వతస్సాహ | ఛందో
భ్యిదం | ప్రతివేగోనీప్రమాభాపి | సమావద్యస్వస్వాహ | ఛందోభ్యిదం |
తతఃచాచ్యోజుహుయాత్సమిత్సస్మహనంజయాదిప్రతివద్యతేపరిషేచనాం
తంకృత్వా | స్వప్తిశ్రద్ధామిత్యాదిసమస్కారంకుర్యాత్ | తతఃపలాశమూ
లెదండంవిస్పృజ్య || (శ్లో || మేఖలామజినందండంపాలాశాగ్రేవినిక్షిపేత్ | త
ద్వాసో గురవేదధ్యాద్వటురన్యానిధారయేత్) సుర్రవశ్చతిమంత్రే | తాన్య
దండమాదాయ | రేవతీస్త్వేతిద్వాభ్యాంవాసోభిమంత్ర్య | యాలక్ష్మంత
న్నవయన్నితిస్సభిర్వాసఃపరిధాప్యచమ్య | ఆచార్యః | పరీదమితిపరిహితం
కుమారవభిమంత్రయతే | ఇయందురుత్తేతిద్వాభ్యాం మేఖలాంధారయ

త్వాత్రిమధురేణ బ్రాహ్మణోన్యోజయిత్వా సహచార్యో గృహమాగచ్ఛే
దితి॥ (శ్లో॥ సంభృజ్యమేఖిలాదీనిబ్రహ్మసూత్రంవినావటుః । సర్వంపలాశే
నిక్షి ప్యనవాన్యన్యనిధారయేత్ । మేఖిలామజినందండ ముపవీతంకమండ
లుం । అపుపాశ్రయనిష్ఠానగృహీత్వాన్యనిపూర్వవత్ । సవనంమేఖిలా
దండంబైత్రాచర్యవ్రతానిచ । నివర్తంతేద్విజాతీనాం పునస్సంసౌరకర్త
ణి॥ప్రకృతమనుసరామః । ఉపనీతస్యధర్మోఉపదిప్తః । హరిఃఓంతత్సత్ ।
ఇత్యుపనయనం॥

*

—(*)పాహిత్రయోదశ హేమామః(*)—

* ఏవంగుణ... శుభశిశౌఅన్యకుమారస్యతత్తత్కాల విహితకర్త
లోపప్రాచ్యశ్చైతాన్ పాహిత్రయోదశ హేమామః కర్తకరిష్యే ।
తదంగస్థండిలాన్గోభినాభ్యగ్నిప్రతప్తావసంకరిష్యే చతుష్పాత్రప్రయోగం
కుర్యాత్॥ (శ్లో॥ నాథూరౌనాభ్యభాగౌచనచేత్త్యంనజయాచయః । చతుష్పా
త్రప్రయోగేను నిచ్చిత్యోక్తంకవదీనా॥) పూర్వపరిషేచనంకృత్వా సృ
వేణచతుగ్ధ్రహీతమాజ్యం గృహీత్వా । పునరూజ్జా.....విశ్వతస్సాన్వ
హా । అగ్నయశ్చదం । సహరయ్య...స్పరిస్వాహా । అగ్నయశ్చదం
పాహినోఅగ్నవసేస్వాహా । అగ్నయశ్చదం । పాహినోవిశ్వవేదసేస్వా
హావిశ్వవేదనశ్చదం । యజ్ఞంపా...వసోస్వాహా । విభావనవశ్చదం । స
ర్వంపా...త్రతోస్వాహాశతత్రతవశ్చదం । పాహినోఅగ్న...చతస్పశిర్వ
సోస్వాహావనవశ్చదం । భూరగ్నయేచ...మహతేచస్వాహా । అగ్నయే
పృథివై వ్రమహతశ్చదం । భువోవాయవే...మహతేచస్వాహా । వాయవే
అంతరిత్రాయమహతశ్చదం । సువరాదిత్యాయ...మహతేచస్వాహా ।
ఆదిత్యాయదివేమహతశ్చదం । భూర్భువస్సువ శ్చంద్రమసేచ...మహతే
చస్వాహా । చంద్రమసేనక్షత్రేభ్యోదిగ్భ్యోవ్రమహతశ్చదం । పునరూజ్జా...
విశ్వతస్సాన్వహా । అగ్నయశ్చదం । సహరయ్య...తస్పరిస్వాహా । అగ్నయశ్చ
దం । సర్వప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే । ఓంభూర్భువస్సువస్సాన్వహా । ప్రజావత

* దేశభేదాతగుర్భుభేదాల్పిక్వాపాలాశేకర్కణి పాహి హేమామః
క్రేచనకుర్వంతిఅపరే నేతిజ్ఞేయమ్.

యథదం ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా । అనేనపాహిత్రయోదశ హూమేన
భగవాత్పర్వాత్తకః శ్రీయజ్ఞేశ్వరఃప్రియతాం ॥ (శ్లో ॥ పునరూర్జాసహ
ద్యంతే మధ్యపాహితీపంచకం । మహవ్యాహృతిభిశ్చైవపాహి హూ
మంసమాచరేత్ ॥) ఇతిపాహిత్రయోదశ హూమః॥

—(*)ఉపాపకర్తప్రకరణం(*)—

శ్రీగురుభ్యోనమఃహరిఃఓమ్ । గృహ్యసూత్రే ॥ ఉపాకరణేనమా
వనేచముషిగ్యప్రజ్ఞాయతే । సదసస్పర్శిర్ద్విరీయః ఓషధీషుప్రాదుర్భావే
త్రావణ్యాంపార్ణమాస్యాంబిష్టేస్సహాచ్యునదీంతటాకంవాగత్వా కేశ
త్వశ్రులోమనభానావయిత్వా । పృథ్వికాస్మాసంవారుణస్మానంకృత్వా
ప్రాణానాయమ్య । ఏవంగుణేత్యాదిశుభతిథౌ । మమోపాత్త...ప్రీత్యర్థం
త్రావణ్యాంపార్ణమాస్యాం అధీతానాం ఛందసాంసవీర్యత్వాయ అధ్యా
యోత్సర్జనాఖ్యంకర్తకరిష్యమాణః । ఉత్సర్జనకాలాత్పన్నదోష ప్రాయచ్చి
త్తార్థంపాహిత్రయోద శ హూమాఖ్యం కర్తకరిష్యమాణః । అధ్యేష్య
మాతానాంఛందసాగ్ం సవీర్యత్వాయ అధ్యాయోపాకర్త్యాఖ్యంకర్తక
రిష్యమాణః । ప్రాజాపత్యాదినవన్ది పూజా హూమాఖ్యం కర్తకరి
ష్యమాణః । సర్వేషాం మహాదనానాం సంవత్సర కృతదోష ప్రాయ
శ్చిత్తార్థం విరజాహూమాఖ్యం కర్తకరిష్యమాణః । తదాదౌ శుభ్య
ర్థం వృధ్యర్థమభ్యుదయార్థంచ మహాజనైస్సహస్వస్తి పుణ్యోహవాచనం
కరిష్యే । ఇతిసంకల్ప్య । పుణ్యాహంవాచయిత్వా । ప్రాణానాయ
మ్య । ఏవంగుణేత్యాదిశుభతిథౌ । త్రావణ్యాంపార్ణమాస్యామధీతానాం
ఛందసాగ్ం సవీర్యత్వాయ అధ్యాయోత్సర్జనహూమాఖ్యంకర్తకరిష్యే ।
ఉపాకరణే అధ్యేష్యమాతానాం ఛందసాగ్ం సవీర్యత్వాయ అధ్యాయో
పాపకర్త హూమాఖ్యంకర్తకరిష్యే । తదంగస్థండిలోల్లేఖనాద్యగ్నిప్రతి
ష్ఠాపనాదిపరిషేచనాంతంకృత్వా । ప్రాజాపత్యాదినవన్దినర్చయేత్ । నివీణ
భూత్వా ప్రజాపతింకాండగ్నినూవాహాయామి । సోమంకాండగ్నినూవాహ
యామి । అగ్నింకాండగ్నినూవాహాయామి । విశ్వోదేవాన్కాండగ్నినా
వాహాయామి । సాగ్ంహీతీర్దేవతా ఉపనిషదతివాహాయామి । యజ్ఞాకీర్దే

వతాడపనిషదతివాహయామి । వారుణీర్దేవతాడపనిషదతివాహయామి ।
 బ్రహ్మాణ్యస్వయంభువమావాహయామి । సదసస్పతిమావాహయామి । ఉ
 పవీత్రప్రాజాపత్యధికాండన్దిదేవతాభ్యోనమః । ధ్యానాదిషోడశోపచార
 భూజాస్సమర్చయామి॥సీతీభూత్వా । ప్రజాపతింకాండర్షింతర్చయామి
 తర్చయామి॥సోమంకాండర్షింత...మి॥ ౧॥ అగ్నింకాండర్షింత...మి॥
 ౨॥విశ్వాకాదేవాన్తాండర్షిన్స్త...మి॥౩॥ సాగ్ంహితీర్దేవతాడపనిషద
 స్త...మి॥౪॥యాశ్నోతీర్దేవతాడపనిషదస్త...మి॥ వారుణీర్దేవతాడపనిషద
 స్త...మి॥౫॥బ్రహ్మాణ్యస్వయంభువంత...మి॥౬॥సదసస్పతింత...మి॥౭॥
 ఇతితర్చయిత్వాఉపవీతీభూత్వాఉత్తిరేహ్యగ్నిప్రాగగ్రాదర్భాత్స
 గ్నస్తీర్చ...అగ్నిముఖాంతంకర్తవా । అన్వార్ధభేష్టంతేనాసిషునవాజ్య
 హుతిర్బహులిసర్వేనవీరినః । ప్రజాపతయేకాండర్షిషయస్వాహాప్రాజా
 పతయేకాండన్దియశ్చదం । సోమాయకాండర్షిషయస్వాహాసోమాయకాండ
 ర్షిషయశ్చదంఅగ్నియేకాండర్షిషయస్వాహా । అగ్నియేకాండర్షిషయశ్చ
 దంపశ్వేభ్యోదేవేభ్యః కాండన్దిభ్యస్సాహవిశ్వేభ్యోదేవేభ్యః కాండ
 న్దిభ్యశ్చదంసాగ్ంహితీభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్భ్యస్సాహ । సాగ్ంహి
 తీభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్భ్యశ్చదం । యాజ్ఞకీభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్భ్య
 స్సాహ । యాజ్ఞకీభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్భ్యశ్చదం । వారుణీభ్యో
 దేవతాభ్యః ఉపనిషద్భ్యస్సాహ । వారుణీభ్యోదేవతాభ్యఉపనిష
 ద్భ్యశ్చదం । బ్రహ్మణ్యస్వయంభువెస్వాహా । బ్రహ్మణ్యస్వయంభువశ్చదం ।
 సదసస్పతయేస్వాహా - సదసస్పతయశ్చదంఉపవీతీసదసస్పతిమచ్ఛతం
 ప్రియమింద్రస్యకాన్యం-సనిమేధామయాశిషగ్గ్ స్వాహా - సదసస్పతయ
 శ్చదం- అభవేదాదీకజుహుయాత్ - ఇషితోవర్జితా...కర్తవ్యేస్వాహా-
 ఛంకోభ్యశ్చదం-అగ్నిమీరే...రత్నధాతమంస్వాహా । ఛందోభ్యశ్చదం-అగ్ని
 ఆయాహి ..బహిషిస్వాహా । ఛందోభ్యశ్చదం- శంసోదేవీరభిష్టయ...రభి
 స్రవంతునస్వాహా - ఛందోభ్యశ్చదం - యజ్ఞోపవీతగ్రంథంవిస్రస్యఆజ్యే
 నాక్త్యాస్యచినిధాయ-యజ్ఞోపవీతం...బలనుస్తుతేజస్సాహ అగ్నియేవ
 రమాత్మినశ్చదం- శిష్యేనహాచార్యః పాఠానాయమ్యుపపంగుణేత్యాదిశు

భృతిభౌ - మమోపాత్త...ప్రీత్యర్థం అధీతానాం ఛందసాగ్ సంపీర్యత్వా య
అధ్యాయోత్సర్జనాంగ...అధ్యేష్యమానానాం ఛందసాగ్ సంపీర్యత్వా య
అధ్యాయోపాకర్తాంగ...క్రౌతస్సాగ్నిత్య కర్తానుష్ఠానయోగ్యతాఫ
లసిధ్యర్థం యజ్ఞోపవీతదానంధారణంచకరీష్య - యజ్ఞోపవీతదానానంత
రం యజ్ఞోపవీతమితి మంత్రేణ ధారయేత్ * బ్రహ్మయజ్ఞః * దర్శేష్వాసీ
నో దర్భాన్ ధారయమాణః పౌరాణాయవ్య - ఏవంగుణే త్యాదినుభ
తిశామమోపాత్త...ప్రీత్యర్థం గ్రాహణ్యం...అధీతానాం ఛంద
సాగ్ సంపీర్యత్వా య అధ్యాయోత్సర్జనాంగ అధ్యేష్యమానానాం ఛంద
సాగ్ సంపీర్యత్వా య అధ్యాయోపాకర్తాంగ దేవర్షి పితృతుష్ట్యర్థం బ్రహ్మ
మేధాసిధ్యర్థం బ్రహ్మయజ్ఞేన యజ్ఞే|| *

—(*)అభిబ్రహ్మయజ్ఞః.(*)—

* విద్యుదసివిద్యమేపాప్తానమృతాత్సత్తనుపైమి ! హస్తావవశిజ్య !
త్రిరాచామేత్ | ద్విపరిమృజ్య | సకృదుపస్పృశ్య | యత్సవ్యం పాణీపాదౌ
ప్రోక్షతి | శిరశ్చతుషీనాసి కేత్రోక్తేహృదయమాలభ్య | దక్షిణోత్తరౌపా
ణీపాదౌకృత్వా సపత్రావోమతిప్రతిపద్యతే | ఓం | యువో అక్షరేషు మేవో
మః | యస్మిన్ దేవా అపి విశ్వేనోషేషు ర్యస్తస్మై వేదకిమృచాకరిష్యతి | యశ్చ త్త
ద్విదుస్తత్ర మేసమానతే | ఏవంత్రిః | ఓం భూః | తత్సవితుర్వరేణ్యం | ఓం భు
వః | భర్గో దేవస్యధీమహి | ఓం సువః | ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ | ఓం
భూః | తత్సవితుర్వరేణ్యం భగో దేవస్యధీమహి | ఓం భువః | ధియోయో
నః ప్రచోదయాత్ | ఓం సువః | తత్సవితుర్వరేణ్యం భగో దేవస్యధీమహి
ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ | (ఓం పరోరజసి సావదో ||) హరిః | ఓం | ఇమే
త్వోక్తే త్యావాయవస్థా పాయవస్థ దేవోవ స్సవితా ప్రార్చయతి | క్షేప్తత
మాయకర్మణ ఆపాయధ్వమఘ్నియా దేవ భాగమూర్జన్వతీః పయస్వతీః
ప్రజానతీరనమి వాలయత్కేమావస్తేన ఈశతమాఘశగ్ం సోరుద్రస్య హే
తిః పరివోవృణక్తు ధ్రువా అస్మిన్తోపతాస్యాత బహ్వీర్యజమానస్య పశూన్పా
హి | హరిః | ఓం || బ్రహ్మ సంధత్తంత నైజిన్వతం | త్తత్రగ్ం సంధత్తంత నైజిన్వ

ః నిత్య బ్రహ్మయజ్ఞ స్యాప్యయమేవక్రమః పరంతు సంకల్ప భేదోస్తీతి జ్ఞేయమ్

తం ఇషగ్ సంధ త్తంతాం మేజిన్వతం | ఊజగ్ సంధ త్తంతాం మేజిన్వతం |
 రయిగ్ సంధ త్తంతాం మేజిన్వతం | పుష్టిగ్ సంధ త్తంతాం మేజిన్వతం | ప్ర
 జాగ్ సంధ త్తంతాం మేజిన్వతం | పశూత్సంధ త్తంతాం మేజిన్వతం | మ్రతోసి
 నథాః | దేవాస్తాశుక్రపాః | స్రూయంతు | సువీరాః | ప్రజాః | ప్రజనయన్వరీ
 హి || హరిః || నమోబ్రహ్మణే ధారణం మేత స్త్వనిచాకరణం ధారయ
 తాఘాయాసం కర్ణయోశ్రుతం మాచ్యోశ్వం మమామవ్యహం | ఋతంత
 వస్సత్యంతప్రశ్న తంతపశ్యంతంతపోదమస్తప శ్శమస్తపోదానం తపోయ
 జ్జంతపోఘర్భువస్సువర్చ | స్తేత్తయపాస్త్యోన్తిహి | యథావృక్షస్య సం
 పుష్పితస్య కూరాగ్గంధోవాత్మేవం పుగ్యస్య కర్మణోమా రాగ్గంధోవాతియ
 ధాసి ధారాంగస్తేవహితామ వక్రామేయవ్యవేయు వేహవావిహ్వయి
 మామిగతం పతప్యమి త్యేవమస్మ తాదాత్మానం జనుభ్యేత్ | ఓం సహనా
 వవతు | సహనోభునక్తు | సహవీర్యం కరవావహై | లేజస్వినావధీతమస్తుమా
 విజ్వసావహై | ఓం శాన్తిశాన్తిశాన్తిశాన్తిః | అహం వృక్షస్య రేరివ | కీఠిణిపు
 వ్యంగి రేరివ | ఊర్ధ్వపవిత్రోవాజినీవస్వమృతమస్తి | ద్రవిణగ్ సంపవచసం |
 సుమేధా అమృతోహితః | ఇప్రిన్తిశంకోర్వేదాసువవనం | ఋగ్వేదః | అగ్నిమీ
 థైశ్రవోహితం యజుస్య దేవమృద్విజం | హూతారం రత్నధాతమం | సామ |
 అగ్న ఆయాహి పీతయేగృణానోహవ్యదాతయ | నిహూతా సన్నిబర్హిషి |
 ఆభర్వణాః | శంనో దేవీరభిష్టయ ఆపోధవంతు పీతయ శంయోరభిస్రవంతునః |
 అభశేత్రాం వ్యాఖ్యాస్యామః | పృథ్విరాదైశ్శమయరసతజభసలగ సంమితం | స
 మామ్నాయస్స మామ్నాయః | పంచసంవశ్సరమయం | గ్లోః | ద్వా | జ్ఞా | త్వా | అ
 ధాతోదర్శపూర్ణమాసౌవ్యాఖ్యాస్యామః | అధాతోధర్మజిజ్ఞాసా | అధా
 తోబ్రహ్మజిజ్ఞాసా | అధాతస్సామయాచారికాధర్మక్వ్యాఖ్యాస్యామః |
 ఓం ఘర్భువస్సువస్సంత్యంతప్రశ్నధాయాంజుహూమి | ఓం నమోబ్రహ్మణే
 నమోఅస్త్యగ్నయేనమః పృథివ్యేనమః | పథీభ్యః | నమోవాచేనమోవా
 స్వతయే నమోవిష్ణవే బృహతేకరోమి | ఓం శాన్తిశాన్తిశాన్తిశాన్తిః || పృష్టి
 రసివృశ్చమేపాస్తానమృతాత్సత్య ముపాగాం || స్తృత్యావమనంకృత్వా
 ఏవం... ప్రీత్యర్థం బ్రహ్మయజ్ఞాంగ దేవీపితౄసుద్దిత్య దేవీపితౄప్రీత్యర్థం |

దేవర్షి పితృతర్పణంకరిష్యే ॥ బ్రహ్మదయోయేదేవాః తాన్ దేవాన్ స్త
 ర్పయామి ॥ సర్వాదేవాన్ స్తర్పయామి ॥ సర్వాదేవగణాన్ స్తర్పయా
 మి ॥ సర్వాదేవపత్నీన్ స్తర్పయామి ॥ సర్వాదేవపుత్రాన్ స్తర్పయామి ॥
 సర్వాదేవపౌత్రాన్ స్తర్పయామి ॥ భూర్దేవాన్ స్తర్పయామి ॥ భువర్దేవా
 న్ స్తర్పయామి ॥ సువర్దేవాన్ స్తర్పయామి ॥ భూర్భువస్సువర్దేవాన్ స్తర్ప
 యామి ॥ ౧వీత ॥ కృష్ణదైవపాయనాదయోయేషుషయః ॥ తాన్యపీన్ స్తర్ప
 యామితర్పయామి ॥ ౨ ॥ సర్వానృషీన్ స్తర్పయామి ॥ ౩ ॥ సర్వానృషీగణాన్ స్త
 ర్పయామి ॥ ౪ ॥ సర్వాః ఋషిపత్నీన్ స్తర్పయామి ॥ ౫ ॥ సర్వానృషిపుత్రాన్ స్త
 ర్పయామి ॥ ౬ ॥ సర్వానృషిపౌత్రాన్ స్తర్పయామి ॥ ౭ ॥ భూర్నృషీన్ ॥ ౮ ॥ భువ
 ర్నృషీన్ స్తర్పయామి ॥ ౯ ॥ సువర్నృషీన్ ॥ ౧౦ ॥ భూర్భువస్సువర్నృషీన్ స్త
 ర్పయామి ॥ ౧౧ ॥ అథకాండర్షితర్పణం ॥ ప్రజాపతింకాండర్షితంఋషి ॥ సోమంకాం
 డర్షితం ॥ ౧ ॥ అగ్నింకాండర్షితం ॥ ౨ ॥ విశ్వాదేవాన్కాండర్
 షీన్ స్తర్పయామి ॥ ౩ ॥ సాగ్హితిర్దేవతా ఉపనిషదస్త్రమి ॥ ౪ ॥ యజ్ఞకీర్తన
 తా ఉపనిషదస్త్రమి ॥ ౫ ॥ వారుణీర్దేవతా ఉపనిషదస్త్రమి ॥ ౬ ॥ బ్రహ్మణ్య
 స్వయంభువంతర్పయామి ॥ ౭ ॥ సదసస్వతింతర్పయామి ॥ ౮ ॥ ప్రాచీనావీతి
 సోమః పితృమాన్యమోంగిరస్వానగ్నిష్వాత్తాగ్నిః కవ్యవాహనాదయో
 యేపితరః ॥ తాన్ పితౄన్ స్వధానమస్తర్పయామితర్పయామితర్పయామి
 పవంత్రః ॥ సర్వాపితౄన్ స్తర్పయామి ॥ ౩ ॥ సర్వాపితృగణాన్ స్తర్ప
 యామి ॥ ౩ ॥ సర్వాపితృపత్నీన్ స్తర్పయామి ॥ ౩ ॥ సర్వాపితృపుత్రాన్ ...
 స్తర్పయామి ॥ ౩ ॥ సర్వాపితృపౌత్రాన్ ... స్తర్పయామి ॥ ౩ ॥ భూపితౄన్
 ... స్తర్పయామి ॥ ౩ ॥ భువపితౄన్ ... స్తర్పయామి ॥ ౩ ॥ సువపితౄన్ ...
 స్తర్పయామి ॥ ౩ ॥ భూర్భువస్సువపితౄన్ ... స్తర్పయామి ॥ ౩ ॥ అనే
 న బ్రహ్మయజ్ఞేన దేవర్షిపితృతర్పణసభగవాన్ త్వర్వాత్కకశ్చీప్రపమేశ్వరః
 ప్రీతాతు ॥ ఇతి బ్రహ్మయజ్ఞవిధిః ॥

—(*)*విరజాహూమః(*)*—

* ఆచార్య - ప్రాచీనాచార్య - మమోపాత్త...ప్రీత్యర్థం - సంవత్సరకృత దోషప్రాయశ్చిత్తార్థం విరజాసూయంకరిష్యే - ఇతిసంక

* ఉపాకర్తృవ్రతేతత్రతత్రవిరజాహేమామస్యఅనుష్ఠితత్వాదత్రగ్రధితః.

ల్ప - తిలాజుసమిత్వాదివంచవిగ్ంశతిమంతైః తిలాజ్యసమిత్స
 క్తుభిః హస్తేనజుసేతి - తిలాజుసమిసరసాగ్ం సపిష్టాన్తం
 ధారమనుచిక్షేరమంతస్వాహా శ్రియాఇదం - గావోహిరణ్యంధనమన్న
 పానగ్ంసర్వేషాగ్ శ్రియైస్వాహా - శ్రియాఇదం - శ్రియంచలక్ష్మీంచపు
 ష్టించకీర్తించాన్త్యుజ్యతాం - బ్రహ్మణ్యంబహుపుత్రతాం శ్రద్ధామేధేప్రజా
 స్సందదాతుస్వాహా - శ్రియాఇదం - తిలాఃకృష్ణాస్తిలాశ్వేత్వాస్తిలాసౌస్స
 మ్యావశానుగాః - తిలాఃపునంతమేపాపం యత్కించద్ధరితంమయిస్వా
 హా శ్రియాఇదం - చోరస్యాన్నంనవశ్రాద్ధం బ్రహ్మహగరుతల్పగః -
 గోస్తేయగ్ంసురాపానంభూణహత్యాతిలాశాంతిగ్ంశమయంతస్వాహా
 శ్రియాఇదం - శ్రీశ్చలక్ష్మీశ్చపుష్టిశ్చకీర్తిచాన్త్యుజ్యతాం । బ్రహ్మణ్యం
 బహుపుత్రతాం - శ్రద్ధామేధేప్రజాతు జాతవేదస్సందదాతుస్వాహా -
 శ్రియాఇదం - ప్రాణాపానవ్యానో దానసమానామేశుధ్యంతాం జ్యోతి
 రహంవిరజావిపాప్తాభూయాన్గ్ స్వాహా - ప్రాణాదిభ్యోదేవతాభ్య
 ఇదం - వాక్తనశ్చక్షుశ్రోత్రజిహ్వఘ్రాణరేతోబుధ్యాకూతిస్సంకల్పామే
 శుధ్యంతాంజ్యోతిరహం...స్వాహా- వాగాదిభ్యోదేవతాభ్యఇదం- త్వక్చ
 ర్మమాగ్ంసరుధిర మేవోమజ్జాస్నాయవోస్థీనిమేశుధ్యంతాం జ్యోతిరహం
 ...స్వాహా - త్వగాదిభ్యోదేవతాభ్యఇదం శిరఃపాణిపాదపార్శ్వపుష్టో
 రూదరజంఘశిశ్నోపథ పాద్మామేశుధ్యంతాంజ్యోతిరహం ... స్వాహా
 శిరాదిభ్యోదేవతాభ్యఇదం । ఉత్తిష్టపురుషహరితపింగళలోహితాక్షదే
 హీదేహిదదాపైతామే శుధ్యంతాంజ్యోతిరహం...స్వాహా । ఉత్తిష్టాది
 భ్యోదేవతాభ్యఇదం । పృథివ్యాపస్తేజోవాయురాకాశామేశు ధ్యంతాం
 జ్యోతిరహం...స్వాహా । పృథివ్యాదిభ్యోదేవతాభ్యఇదం । శబ్దస్పర్శరూప
 రసగంధామేశుధ్యంతాంజ్యోతిరహం...స్వాహా । శబ్దాదిభ్యోదేవతాభ్యఇ
 దం । మనోవాక్యాయకర్తాణిమేశుధ్యంతాంజ్యోతి...స్వాహా । మానసాది
 భ్యోదేవతాభ్యఇదం । అవ్యక్తభావైరహంకారైర్జ్యోతిరహం...స్వాహా । అవ్య
 క్తాదిభ్యోదేవతాభ్యఇదం । అత్తామేశుధ్యంతాంజ్యోతిరహం...స్వాహా ।

అత్తనభవం! అంతరాత్మామేశుభ్యంతాంజ్యోతిరహం...స్వాహా! అంత
రాత్మభవం! పరమాత్మామేశుభ్యంతాంజ్యోతిరహం...స్వాహా! పరమా
త్తనభవం! యుధేస్వాహా! యుభభవం! యుష్మాసాయస్వాహా! యుష్పసా
సాయేదం! వివిక్త్యస్వాహా! నివృత్త్యభవం! ఋగ్వేదాయస్వాహా! ఋ
గ్వేదానాయేదం! కపోతాగ్రాయస్వాహా! కపోతాగ్రేయేదం! యుష్పసాసా
మలాంజ్యేహమ లక్ష్మీంశాశయాచ్యహం! అహ తిమసత్ప్రళయ సర్వా
స్మిన్నుదమేపాప్తానగ్ స్యాహా! యుష్పసాసాదిభ్యో దేవతాభ్యభవం! అ
గ్నయ ప్రాణమయ మనోమయ విష్ణునమయ మానందమయ నానా
మేశుభ్యంతాంజ్యోతిరహం...స్వాహా! అన్నామయాదిభ్యో దేవతాభ్య
భవం! అపాస్తమిషుభ్యసన్నహనువాగ్నో ద్రమాభ్యదిత్యైవేత్యప్త
వంచా శవప పెహామాక హుత్వాబుద్ధిస్సమం జనంబద్ధిం శమాగ్నిరి
భ్యకేష్టస్మిన్ తే కర్తనీత్యాదిప్రవృత్తయోగ్యతే! హామహంశశ్రీ
యశ్చ పురుషాయనమః శాశ్వదిపూజాప్రసక్త్యైవ ధ్యేయైరకాప్రీతా
య! ఆరాధితానామృషీణామనరాదాధనంకరస్యే భద్రంభూయ మీశ్యా
ద్యుపచారంకృత్వా అనయాపూజయా సాజాపశ్యాది కాంక్ష్య దేవతా
స్సుపీశాస్సు ద్రసన్నాపరదాభవంతః! యజ్ఞేనేతిమంత్రేణఋషీనుర్వా
స్య! మారుతమ సీత్యనువాక చతుష్టయంబవిత్వా! పుగ్ధానీప్తఋషీకడ
ర్వాస్య! ఆచార్య పురస్కరంకృత్యసంసేవ్య ఆచార్యం! స్త్రాదిభిరలంకృత్య
యథావిధి సంపూజ్యానుజ్ఞాం గృహీత్వాస్వగృహా! వ్రజేయః! ఇత్యు
పాకర్తృప్రకరణమ్॥ ... .. *

* ఉపాకర్తృత్వర్జనం. *

హరిః ఓమ్. శ్రావశ్యాంపార్థమస్యాం నెన ప్రకారేణుర్వాత్! శ్రావశ్యాంపార్థమస్యానుచ్ఛర్తి! వ్రజానాయమ్! ఎవంభో...ధత్తవ
క్ష్మీనమేతోహమథ్యాయోచ్ఛజంకరిష్యే *ఆదివత్పరునివాకానస్య
యనంవినా సర్వంపూర్వవత్కుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ ఉ క్రమోత్పన్నమిస్సృజి
వ్య ఆచార్య అస్తుత్యమహానగాను సంతర్ప్యపార్యంబభిక్షునస్తానభ్య

స్తుతానామ్యై తదసస్పృతించ । కేంద్వగ్నివిశ్వాంశ్చనివత్స్వయంభుం
హుత్యాముఖాంతే సదసస్పృతించ । ఆద్యానువాకాంశ్చతురోపరాద్యాన
ధీయశ్చేతత్రతోజయాదిచరుప్రధానేష్యఖిలేమకర్మసు ప్రధానకాంశ్చ
రుణాముఖాహుతిః । ఉత్సర్జనోపాకరణప్రతేషుభ్యులేనకార్యాగ్నిముఖా
హుతిస్సాన్యత్ । ఆవాహనాసనాపాద్యుస్సమూచమనీయకం । స్నానవస్త్రో
పవీతానిత్వర్చనంతదనంతరం । గంధాభిషేచం తథాగూఢపానై వేద్యమేవ
చ । తాంబూలంచతతోదద్యాద్యివ త్తర్పయేద్దక్షిణమ్ । వార్యంజఃభిరేతాం
స్తుతతోనత్వావిసర్జయేత్ । ఋషీణామర్చనం సర్వంకర్తవ్యంహివీతినా॥

—(*)అథవేదప్రతప్రకరణం.(*)—

అథవేదప్రతానాముదగయనాదికాలః ॥ శ్లో॥ అథోదగయనాద్యు
క్తకాలేవేదప్రతానిచ । స్నానాదిద్విజభ్యుత్సృంతంకర్మతంత్రంపుకర్మకమ్ ।
సభవేన్ముఖ్యికాలస్సాన్యగ్నోజేనంబుభిషేతే । శ్రావణ్యాంవైకతంత్రేణకు
ర్యాద్రవ్యతచతుష్టయమ్ । వేదప్రతేషుచస్మిమువిధి వత్సూజయేద్దక్షిణమ్ । వా
ర్యంజఃభిరేతేవైశాఖ్యంపుజాంతేర్పయేత్ప్రసీ । యస్మిన్ప్రతేచతుర్వైశుత
ర్పణేదోదితాశ్చేతే । ఋషయఃకీర్తనాహుత్యమయేనైవం మునిసత్తమైః॥
ప్రాజాపత్యాదిసూక్తైశ్చచతుర్భ్యునివత్ప్రసూతమ్ । వాగ్యస్తుప్రాచతత్రా
పి హుత్యానైవహుతీః । సదసస్పృతిమంత్రేః స్వీకృత్యజ్ఞానమయాత్త
తః । సదసస్పృద్వితీయ ఇతిసూతాచ్యుత్సవే । సమాప్యవిధివత్తత్రతం
త్రతేషంయథాక్రమమ్ । అథ్యాపయేచ్ఛపిధివత్తత్రతాండమథాపరమ్ ।
ఉత్సర్జనంవత్సరాంతవివమేవహికారయేత్ । షణ్మాసేవాథమాసేవాపత్యై
వాథపరేహనితత్తదుత్సర్జనంకుర్యాద్విధ్యుక్తేనైవనాగ్నతః । శ్రావణ్యాం
ప్రోక్షసద్యాంవా వైశాఖ్యాంవాథవాద్విజః । ఆసన్నోద్వాహాఆరోహా
పదిస్వయమేవవా ఏకతంత్రేణవాకుర్యాదేతద్వత్తచతుష్టయమ్ । గోదానా
దీనికమాణినివాహాత్పూర్వవాసరే । ఏకతంత్రేణవాకుర్యాదితివేదవిదో
విదుః । వటోశ్చకేశవసంభృతేమాత్పర్జనేషుచ । వదంతి కేచిత్సామ్యాఖ్య
ప్రతపవేతరేషున॥

—(*)ప్రా జా ప త్య వ్ర త ం.(*)—

ప్రశ్నతమనుసరామః । అథప్రాజాపత్యవ్రతేనద్యాం వపనపూర్వ
శంస్నాత్వాఅచార్యశ్చిష్యేణసహప్రాతానాయవ్య । ఎవం... శుభసంభాధ
ర్తృపత్నీసమేతస్య మషిఉపాశ్లాదురీతసియచ్ఛాతాశ్రీవరమెత్వేర ప్రీత్యర్థం
ఇమంశిష్యం ప్రాజాపత్యవ్రతేన గగ్గసూరిష్యే । ఋషిపూజాంకృత్వా ।
షడ్వషీగ్ స్తృప్తయేత్ । సవీతీఘాత్వా । ప్రజాపతింకాండర్షిం తర్పయా
మి । సాగ్ంహితీద్వైవతాఉపనిషదస్తర్పయామి । యజ్ఞకీద్వైవతాఉపనిషద
స్తర్పయామి । వారుణీద్వైవతాఉపనిషదస్తర్పయామి । బ్రహ్మగ్గ్ స్త్యయం
భువంతర్పయామి । సదసస్త్యతింతర్పయామి । తర్పయిత్వాఉపవీతి । అగ్ని
రుపసమథానాద్యాజ్య భాగాం తేనుభూమతిగ్ంహుత్యాన్వారభ్యే వ్రతని
జుఘాతి । ప్రజాపతయేకాండర్షయేస్సాహా । ప్రజాపతయేకాండర్ష
యఇదం । ప్రజాపతేనశ్వదేతాన్యనోవిశ్వాజాతానిపరితాబధూవ । య
తగ్మామైజు హుయస్తనో అస్తువయగ్గ్ స్యామ పతయారయాతాగ్
స్సాహా । ప్రజాపతయఇదం । రయీచౌంపతింయజతంబృహంతమస్మిన్భ
రేన్వతమంవాజసాతౌ । ప్రజాపతిః ప్రథమజామృతస్య యజామ దేవమభి
నోబ్రవీతుస్సాహా । ప్రజాపతయఇదం । ప్రజాపతేత్వంనిభిపాఃపురాణోదే
వానాంపితాజనితా ప్రజానాం । పతిర్విశ్వస్యజగతిఃపరస్సాహానినోదే
వవిహవేజుషస్వస్సాహా । ప్రజాపతయఇదం । తేవేమెలోకాఃప్రదిశోదిశశ్చ
పరాపతోనివతఉద్వతశ్చ । ప్రజాపతేవిశ్వస్సజ్జీవధన్యఇదన్నోదేవప్రతిహ
ర్యహవ్యగ్గ్ స్సాహా । ప్రజాపతయఇదం । ప్రజాపతింప్రథమంయజ్ఞయానాం
దేవనామగ్రీయజతంయజధ్వం । సనోదదాతుద్రవిగ్ంసువీర్యగ్ం రాయ
సోపిషంపిష్యతునాభిమస్తేస్సాహా । ప్ర...దం । యోరాయతుశేశతదాయ
ఉక్థోయఃపశూనాగ్ంరక్షితావిష్ఠితానాం । ప్రజాపతిఃప్రథమజామృతస్య
సహస్రధామాజుషతాగ్ంహవిర్నస్సాహా । ప్ర...దం । సూక్తేనప్ర
త్యేచంషడాజ్యహుతీర్బుఘాతిసోమాయకాండర్షయేస్సాహా । సో
మాయకాండర్షయఇదం । సాగ్ంహితీభ్యోదేవతాభ్యుపనిషద్భ్యస్సాహ
హా । సాగ్ంహితీభ్యోదేవతాభ్యుపనిషద్భ్యుఇదం । యజ్ఞకీభ్యోదేవతా

భృతపనివద్భ్యస్సాన్వహం । యజ్ఞశీభ్యోదేవతాభ్యతపనివద్భ్యశ్చదం ।
 వారుణీభ్యోదేవతాభ్యతపనివద్భ్యస్సాన్వహం । వారుణీభ్యోదేవతాభ్యత
 పనివద్భ్యశ్చదం । ఇహాశ్వేనైవంభురేన్వహం । బ్రహ్మణైవంభురశ్చదం ।
 సదనస్సమిద్భ్యరం । ప్రియమింద్రస్యకామ్యం । ససిమేధాయాశిపగ్న్
 స్సాహాసదనస్సతదశ్చదం । తస్మిన్యజ్ఞాయ । అగ్నేవ్రతపతేకాండర్
 పిభ్యః ప్రాజాపత్యవ్రతపతేకాండర్ కేయంతయైరాధ్యతాం । వాయో
 వ్రతపతేకాండర్ .... తాం । అచ్యవ్రతపతేకాండర్ ... తాం । వ్రతానాం
 తపతేకాండర్ పిభ్యః ప్రాజాపత్యవ్రతం ... రాధ్యతాం । అగ్నిపురోగా
 శ్చతస్రోదేవతాడుపితృతే । జయోదప్రివద్యతేసోషిష్ట్యతగ్ సహుత్వాద
 ర్వావిరిధీన నక్తిరిధీన్వహ్యోసగ్ ప్రావంచకృత్వానాజ్ఞాతమిత్యాది
 పరిషేచం సంకృత్యాబ్రాహ్మణాః సర్పయేత్ । తదంగభూతమాభ్యుద
 యికం కర్తవ్యమిహాహువాచయిత్వా । సమావసేప్యేవమేవప్రయోగః ।
 సంవత్సరేహ్యవేతే । ఇతిప్రాజాపత్యవ్రతమ్. *

— (*) ప్రాజాపత్యవ్రతోత్పన్నం. (*) —

ప్రాణానాయుష్య । ఏవం... తథాధర్మపత్నిసమేతోహమిమంశిష్యం
 ప్రాజాపత్యవ్రతోత్పన్నం సకర్మచాన్గస్థం-రిష్యే । పూర్వవత్సాన్వంతర్వ
 ణం హువాశ్చ । ఉపస్థానమంత్రేషు । అగ్నేవ్రతపతేకాండర్ పిభ్యః ప్రా
 జాపత్యవ్రతమచారిషంతదశకంశయైరాధి । వాయోవ్రతపతేకాండర్ ... రాధి
 ఆదిత్యవ్రతపతేకాండర్ ... రాధి । వ్రతానాం వ్రతపతేకాండర్ ... రాధి । సూర్య
 వదుపితృతే । శేషంసూర్యవ్రతే । ఆభ్యుదయికంకర్తవ్యమిహాహువాచ
 నంచతుర్వ్యతే । ఇత్యుత్పన్నమ్. *

— (*) సౌమ్యవ్రతం. (*) —

అథసౌమ్యవ్రతం । ఉదగయనోపర్వణిపూర్వయైపుణ్యోక్షత్రేహు
 త్వాణ్ణైశ్చేత్తశ్రువాపయిత్వా । తతఃపూర్వశ్చేష్యేణ సహస్మాత్సాప్రా
 ణానాయుష్య । ఏవం... తథాధర్మపత్నిసమేతోహమిమంశిష్యంసౌమ్యవ్ర
 తేనగ్న్ సగ్రిష్యే । పూర్వవద్భ్యపిపూజాంకృత్యావద్భ్యగ్ సర్పయేత్ ।

సామ్య ప్రతిష్ఠ.

[illegible]

దితాయాచానుది తాత్పర్యవాచనమోనమోవాచేన మోవాచస్పతయోన
 మముషిభ్యోమంత్రకృత్ప్రయమంత్రపతిభ్యోమామామ్య పయోమః త్రకృత్తో
 మంత్రపతయోపరామగ్నాహమృషీన్మంత్రకృత్తోమం ప్రవతీన్వరాదాంవైశ్వ
 దేవీంవాచముద్యాసగ్ంశీవామదస్తాంజుష్టాంచెవేభ్యశ్శర్మమేద్యాశ్శర్మపుశి
 పీశర్మవిశ్వమిదంజగత్ । శర్మచంద్రశ్చసూర్యశ్చ శర్మబ్రహ్మప్రజాపతీభూ
 తంవదిష్యే భువనంవదిష్యే తెజోవదిష్యే యశోవదిష్యే తపోవదిష్యే బ్ర
 హ్మవదిష్యే సత్యంవదిష్యే తస్మాదహమిదముపస్తరణ ముపస్తరణ ఉపస్తర
 ణంమే ప్రజాయై పశూనాం భూయాదుపస్తరణ మహం ప్రజాయై పశూ
 నాం భూయాసం ప్రాణాపానాన్మృత్యోగ్నా పాతంప్రాణాపానా మా
 మాహాస్త్వం మధుమనిష్యే మధుజనిష్యే మధువత్యామి మధువదిష్యామి
 మధుమతీం దేవేభ్యోవాచముద్యాసగ్ంశుశ్రావేణ్యాంమనుష్యేభ్యస్తం
 మాదేవాఅవంతుశోభాయైపితరోనుషదంతు । ఓంశాంతిశాంతిశాంతిః ।
 చతస్రదేమంబరీస్సమిసోఘృతాన్వైతలభ్యచధాతి । ఓంపుశివీసమిత్ ।
 తామగ్నిస్సమింధే । సాగ్నిగ్ంసమింధే । తామహగ్ంసమింధే । సామాసమి
 ధ్ధా । ఆయుషా తేజసా । వర్చసాశ్రియా । యశసాబ్రహ్మవర్చసేన । అన్నా
 ద్యైవసమింతాగ్ంస్వాహా । అగ్నయశ్చదం । అంతరిక్షగ్ంసమిత్ । తాంవా
 యుస్సమింధే । సావాయుగ్ంసమింధే । తామహగ్ంసమింధే । సామాసమి
 ధ్ధా । ఆయుషా తేజసా । వర్చసాశ్రియా । యశసాబ్రహ్మవర్చసేన । అన్నా
 ద్యైవసమింతాగ్ంస్వాహా । వాయవశ్చదం । ద్యాస్సమిత్ । తామాదిత్యస్సమిం
 ధే । సాదిత్యగ్ంసమింధే । తామహగ్ంసమింధే । సామాసమిధ్ధా । ఆయుషా
 తేజసా । వర్చసాశ్రియా । యశసాబ్రహ్మవర్చసేన । అన్నాద్యైవసమింతా
 గ్ంస్వాహా । ఆదిత్యాశ్చదం । ప్రాజాపత్యమేసమిదసేనవత్తుక్షయణీ । భ్రా
 తృవ్యహామేసిస్వాహా । ప్రజాపతయశ్చదం । ఆథ దేవతోపస్థానం । అగ్నైవత
 పతేకాండర్షిభ్యస్సామ్య । వ్రతంచరిష్యామితచ్చ కేయంతివైరాధ్యతాం ।
 వాయోవ్రతపతేకాండర్షిభ్యస్సామ్య... తాం । ఆదిత్యవ్రతపతేకాండర్
 షిభ్యస్సామ్య... తాం । ద్రతానాంవ్రతపతేకాండర్షిభ్యస్సామ్య... తాం ।
 ఉపస్థాయ । యక్రీమమంత్ర బ్రహ్మణానువాకాహం ప్రథమపదాన్యభివ్యా

హార్యవాచయిత్యాచార్యః నమః । యంజతేవ్యన్తః బ్రహ్మకా బ్రహ్మకా ।
దశః అపశ్యకా దేవస్యః సముద్రాయా ఇషే ఘర్త్యః దేవాః సావితం
పది శితే బ్రహ్మకా అగ్నిః శిరః దేవస్యః పిశ్వాః ఘర్త్యః బ్రజావతిం బ్ర
జావతిః సవితా । యంజతేనవి తేతివా । జయ్యాదిప్రతిపద్యతే సావిష్టకృత
గోంశు త్యాదర్వాగ్నిధీవనక్తి పరిధీప్రహ్మత్య సగ్గ సావంజకృత్యానా
జ్ఞాతమిత్యాది పరిషేచనాంతంకృత్యా మదంతీరుచస్మ శ్యోత్రమేనాను
వా కేనశాంతింకుర్యాత్ ॥ * * * *

శంసోవాతః పవతాం మాతరిశ్వాశంస పుత్రసూర్యః । అహోశం
భవతునశ్యగ్గంరాత్రిప్రతిధీయతాం । శముషానోపుచ్చతుశమాదివ్య
ఉదేతునః । శివానశ్యంతమాభవ సుమృడీకాసరస్వతీ । మాతేవ్యోమసం
దృశి । ఇడామైవాస్తుశివాస్తుమద్వాస్తుమంతో భూయాస్తమావాస్తాశ్చి
త్సహ్యవాస్తుసభూయాద్యోస్తా ద్వైష్టియంచవయంద్విచ్చః । ప్రతిష్ఠా
సిప్రతిష్ఠావంతో భూయాస్తమాప్రతిష్ఠా యశ్చిత్సహ్యప్రతిష్ఠసభూయా
ద్యోస్తాద్వైష్టి యంచవయంద్విచ్చః । ఆవాతవాహి భేషజం పవాతవాహి
యద్రవః ॥ స్వగోహివిశ్వభేషజోదేవానాందూతఈయసే । ద్వాపమా
వాతౌవాతఅసింహో రావగావతః । దక్షం మెతన్యతవాతుపరాన్యోవాతు
యద్రవః । యదనోవాత తేగృహేమృతస్సనిధిః హితః । తతోనోధేహిజీవసే
తతోనోధేహి భేషజంతతో మోమహాఅవహవాతఅవాతు భేషజం । శంభూ
ర్మయోభూర్మోహృదే ప్రాణఅయగ్గంషితారిషత్ । ఇంద్రస్యహి
సితంత్యావపద్యేనగ్గ్ సాశ్వః సహయన్తైలస్తితేన । భూఃప్రపద్యేభవః
ప్రపద్యేసువః ప్రపద్యేమార్గ్యవస్సువః ప్రపద్యేనాయుం ప్రపద్యేనార్తాం
దేవతాం ప్రపద్యేత్సానమాభిణంప్రపద్యేప్రజాపతేర్బ్రహ్మకోశంబ్రహ్మప్రప
ద్యేఽంప్రపద్యే । అంతరిక్షంషఉర్వతరంబృహదగ్నియః పర్వతాశ్చయ
యావాతస్యస్త్యోహస్తమాంతయాస్త్యస్త్యస్తమానసాని । ప్రాణా
పానాప్యత్యోహస్తాంతప్రాణాపానామామాసశీష్టం మయిమేధాం
మయిప్రజాం మయ్యగ్నిస్తైజోదధాతు మయిమేధాం మయిప్రజాంమ
యీంద్రఇంద్రియందధాతు మయిమేధాంమయి ప్రజాంమయిసూర్యో

బ్రాహ్మణాః కథాః | ధ్యుభిరస్తుభిః పరిపాతమ స్తానరిష్టైభిరభ్యసాసాభాగభిః |
 తంనోమిత్రోదనుశోమామహంతానుదిన్వీంధుః పృథివీ ఉపహ్వయః | కయా
 నస్యి ప్రతిభావనానానావ్యవస్థా | కయోశేషప్రయావృతా | కస్త్యాస
 త్యోమహానాం మగ్గం పిష్టోఽగ్ని చంద్రగః | దధాచిదారుజేచను | ఆభీషు
 ణస్సభిరామవితాజరిత్యోతాం శతంభవాన్సూర్యభిః | వయస్సునన్త ఉప
 సేమరింద్రప్రసియమేధా ఋషయోనాథనానాః | అంధ్యానామూర్ఖా
 శూర్ధిం చతుష్టమగ్ధ్యస్త్యాం సుబద్ధాః | శంనోదక్షిరభిష్టయతపో
 భవంతిపీతయే | శంయోరభిప్రవంతనః | ఈశానావ్యాకాంతయం
 కీర్షర్వణీనాం | అపోయాచామభేషజం | సుమిత్రా అపీషధయస్సంతు
 దుష్టిశాస్త్రైస్తేభూయాసుర్యోస్తాన్వేష్టియంచవయంద్విత్తః | అపోహి
 స్థాపయోభువనానడైకధాతనః | మహారథాయచక్షుసే | యోవభ్యవత
 మోరసస్తస్యభాజయతేహనః | ఉపతీగివమాతరః | తిస్తాఅరంగమామవో
 యస్యక్షయాయజిన్వధ | అపోజనయథాచనః | ప్రథివీశాంతాసాగ్నినా
 శాంతాసామేశాంతాశుచగ్ం శమయతు | అంతరిక్షగ్ం శాంతాంతద్వా
 యనా శాంతంతస్యేశాంతగ్ం శుచగ్ం శమయతు | ద్యౌశ్శాంతాసాది
 త్యేన శాంతాసామేశాంతాశుచగ్ం శమయతు | పృథివీశాంతిరంతరిక్ష
 గ్ం శాంతిర్ద్యౌశ్శాంతిర్ద్యౌశ్శాంతిరవాంతరిక్షాశ్శాంతిర్ద్యౌశ్శాంతి
 ర్వాయుశ్శాంతిరాచిత్యశ్శాంతి శ్చందమాశ్శాంతి ర్నక్షత్రాశ్శాంతిరా
 పశ్శాంతి రోషధయశ్శాంతి ర్వసన్వశయశ్శాంతి ర్భూశాంతి రజాశాంతిరశ్వ
 శ్శాంతి పురుషశ్శాంతి ర్బ్రహ్మశాంతి ర్బ్రాహ్మణశ్శాంతి శ్శాంతిరెవశాం
 తిశ్శాంతిర్కేలస్తుశాంతిః | తయాహగ్ం శాంత్యాగర్వ శాంత్యాచుహ్యం
 ద్విపదే చతుష్పదే చశాంతిం కగోమిశాంతిర్కేలస్తుశాంతిః | ఏహ
 శ్రీశ్చక్రి శ్చక్రశ్చక్రపామేధాప్రతిష్ఠాశ్రీధానశ్శక్తిశ్చైతామో
 త్త్తిష్ఠంతచనూత్తిష్ఠంతుమామాగ్శ్రీశ్చక్రిశ్చక్రశ్చక్రపామేధాప్రతిష్ఠా
 శ్రీధానశ్శక్తిశ్చైతానిమామాహసిమః | ఉదాయః సాస్వాయామో
 దోషధీనాగ్ం రసేనోశ్చక్షిన్వగ్యశు మ్మేనోదస్తాం పృథాగ్ం అను | తచ్చ
 తుందైవహితంపురస్తాద్భుక్తిముచ్చరత్ | పశ్యేమశరదశ్శతం | జీవేమశర

సామ్యవ్రతమ్.

దశ్యతం|నందామశరదశ్యతం|మోదామశరదశ్యతం|భవామశరదశ్యతం|త్రు
ణవామశరదశ్యతం|ప్రబ్రవామశరదశ్యతం|అజీతాస్సామశరదశ్యతం|జ్యో
క్ష్మసూర్యంద్యతే । యఉదగాన్తహతోర్ణవాద్విభ్రాజమానస్సరిరస్యమధ్యా
త్సమావృషభోహోహితాక్షస్సూర్యోవిపశ్చిన్ననసాపునాతు । బ్రహ్మణశ్చో
తస్యసిబ్రహ్మణఆణీస్థోబ్రహ్మణఆవశనమసిధారితేయంసృధివీ బ్రహ్మణామ
హీధారితమేనెన మహదంతరిక్షందివండాధారపృథివీం సజేవాంయద
హంవెదతదహంధారయాణి మామద్వదోధివిస్రసత్ । మేధామనీషేమావి
శతాగ్ం సమిచీభూతస్యభవ్యస్యానరుద్యైసర్వమాయురయాణి సర్వమా
యురయాణి అభిగ్గీర్భిర్యదతోనడనమాప్యాయహరివోవర్ధమానః| య
దాస్తోత్సభ్యోమహిగోత్రారుజాసిభూయిష్టభాజోఅథతేస్యామ । బ్రహ్మ
ప్రపావాదిష్టతన్నోమాహసీత్ । ఓంశాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః|చతుషిఃమీల్యగృ
హమాగచ్ఛేత్ । ఆహతేనవాససాప్రదక్షిణగ్ంసముఖంశిరోవెష్టయిత్వాస్త
మితేగ్రామంప్రపాదయతి| వాగ్యతవతాంరాత్రింశిష్టత్యాస్తేవా|శ్వోభూతే
పూర్వోక్తలక్షణేచ్ఛదిర్దర్శ్నైముప సమాధాయాథాస్యషట్ట యమభిదర్శ
యతి| సప్తతయమిత్యేకే|అగ్నిమాదిత్యముదకుంభమశ్వానంవత్సమాకాశం
హిరణ్యంసప్తతయమపివా ఆదితస్త్రీణిదర్శయిత్వా యథోపపాదమితరా
ణి| అత్రైతద్వాసోగురవెవరందత్వా వయస్సుపర్ణాడపసేదురిందం...
బ్రహ్మప్రపావాదిష్టతన్నోమాహసీత్ । ఆదిత్యముపతిష్ఠతే|బ్రాహ్మణాన్సోజ
యేత్ । ఆన్యదయికంకర్తృణఃపుణ్యాహవాచనంకుర్యాత్|| సమాపనెప్యేవ
మేవప్రయోగః||

*

—(*) సామ్యవ్రతోత్సర్జనం. (*)—

సంవత్సరేపర్యవేతే|ప్రాణానాయమ్య| ఎవం...తిథౌధర్మపత్నీస
మేతోహమిమంశివ్యంసామ్యవ్రతోత్సర్జనెనసగ్గ్ సుగ్రిమ్యే| పూర్వపత్నామ
నం తర్పణంహోమశ్చమదంతీరుపస్పృశ్య ప్రథమేనానువాకెనశాంతింకృ
త్వా| ఓంనమోవాచేయాచోదితా...శోభాయైపితరోనుమదంతు|ఓంశాం
తిశ్శాంతిశ్శాంతిః| చత్రస్రదోదుంబరీస్సమిధోఘృతాన్వక్తాఅభ్యాదధాతి|
ద్యౌస్సమిత్| తామాదిత్యస్సమింధే...అన్నాద్యేనసమింతాగ్ స్వాహా| ఆ

విత్యామెదం॥ అంతరిక్షగ్గంసమిత... అన్నాద్యనసమింతాగ్గస్వాహ॥ అంతరిక్షామెదం॥ పృథివీసమిత... అన్నాద్యనసమింతాగ్గస్వాహ॥ అగ్నియభదం॥ ప్రాజాపత్యామె... స్వాహ॥ ప్రజాపతయభదం॥ ఉపస్థానమంత్రేషు॥ ఆదిత్యవ్రతపతేకాండర్షిభ్యస్సామ్యవ్రతమచారిషంతదశకంతనైరాధి॥ వాయోవ్రతపతే... రాధి॥ అగ్నివ్రతపతే... రాధి॥ వ్రతానాంవ్రతపతే... రాధి॥ దేవతాఉపస్థాయ॥ యుంజతేసవితేఽవర్జయిత్వా॥ జయాదిప్రతిపద్యతేసోవిష్టకృతగ్గంహుత్వాదర్వాప్యపరిధీననక్తిపరిధీక్ప్రహృత్యనగ్గస్రావంచకృత్వా నాజ్ఞాతమిత్యాదిపరిషేచనాంతంకృత్వా॥ మదంతీరుపస్పృశ్యోత్తమేనానువాకేనశాంతింకృత్వా॥ శంసోవాతఃపవతాం... బ్రహ్మప్రావాదిష్మతంసోమూహసీత్॥ ఓంశాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః॥ గృహమాగచ్ఛేత్॥ శ్వోభూతే॥ వయస్సుపర్ణాఉపసేదురింద్రం॥ బ్రహ్మప్రావాదిష్మతంసోమూహసీత్॥ ఓంశాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః॥ గురవేవరందత్వా॥ గురోవరంజేదదామీతి బ్రూయాత్॥ కేశత్వశ్రువాపయిత్వాబ్రాహ్మణాన్ఛేదయేత్॥ ఆభ్యుదయకంక్షర్తృణాంపుణ్యోహవాచనంకుర్యాత్॥

*

* అగ్నిస్తోత్రాః॥ సోమసూక్తసమత్సదసస్పృశింతంత్రవజ్జహయాయత్సకలం నమః॥ శుక్రియే సమధోగ్నఇతివ్రతీయుంజతేసవితాజయమాదిశేత్॥ మీలసేయతవాస్థిరసీవ్రతీవెష్టనైస్తమితేగృహమావిశేత్॥ స్థీయతేంధఇవక్షణమభ్యధోవాగ్యతేనతతోభ్యుదితక్రియా॥ తతఃప్రథాతేతుబహిగృహాణాంవహ్నించసూర్యంచతతోదక్షుంభం॥ ఆకాశముర్ద్వించగీరించవత్సంపశ్యేద్ధిరణ్యంచవయస్సుపర్ణాః॥ ఉత్సర్జనైతుయుంజాదిమీలనాదిచక్షర్ణయేత్॥ సమిధాధానషంత్రైపుద్యోగ్నమిత్పూర్వమిష్యతే॥ వ్రతేషుచాపరోఽధిర్నసూక్తంచిత్రమాదికం॥ ఉపస్థితిర్నదేవతాగణస్యశుక్రియాద్యతే॥ అథ్యామిసోమకాండస్యయావద్విష్ణురమాదరాత్॥ నక్తభోజీత్సథశ్శాయీ॥ బ్రహ్మచారీజితేంద్రియః॥ శూద్రసంభాషణంనైవనోపాసచ్ఛత్రధారణం॥ నగతాసుంసమిక్షేతనారోహేచ్ఛకటాదికం॥ స్నానమష్టాంబునానైవపర్వసూపవసేదిహ॥ ఏతానిశక్తితేషుర్యోద్రవ్యేతివ్రతసిద్ధయే॥ స్నానోపాకర్తృసమిధస్తవ్రణంచవసంత్రీ॥ అపార్యభిరత్యర్థంస్నానతర్పణపూర్వకం॥ సూత్రార్థంసంగ్రహకారోపి॥

సామ్యవ్రతోత్సర్జనమ్.

సామ్యవ్రతేషు సోమాయ కాండర్షయ ఇతీరితం । సోమో ధేనుమిదం సూక్తం
 సాంహితీభ్యః ప్రభృత్యతః । మదంతీస్తా ఉపస్పృశ్య నమోవాచెతి శాంతికం ।
 జప్తావతతస్రస్సమిధస్సాజ్యాబౌదుంబరీర్వటుః । పృథివీసమిదిత్యేతైరుత్తిష్ఠ
 న్నాదధాతిహి । యుంజతే వృష్ణ ఇత్యాద్యాద్వాదశద్వాదశోత్తరేః మంత్రబా
 హ్మణి పాతానువాకానాం పదవాచనం । యుంజతే సవితేత్యేతాద్వావాచ
 యతిస్ఫుటం । అగ్నేవ్రతపతేకాండేత్యాద్యుపస్థానమాచరేత్ । శవోన్మివాత
 శ్శాంతిజపస్సమిల్యాహతవాససా । శిరస్సంక్షేప్త్యాస్తమితేత్వగారవాప్రవే
 శయేత్ । పరేద్యుర్బాహ్మణానాంచభోజనంకారయేదితి । ఉత్సర్జనం త్వేవ
 మేవద్యా రాద్యైస్సమిధఃషీపేత్ । ఆదిత్యవ్రతపతేకాండేత్యాద్యుపస్థాన
 మాచరేత్ । వటోశ్చ కేశవపనంప్రతేషూత్సర్జనేషుచ । వదంతి కేచిత్సమ్యా
 భ్యవ్రతపవతరేషున ॥ ఇతి సామ్యవ్రతోత్సర్జనమ్ ॥

—(*) అగ్నేయవ్రతం. (*)—

ప్రకృతమనుసరామః ॥ అగ్నేయవ్రతేన ద్యాంవపన పూర్వకం స్నా
 త్వాచార్యశ్చిష్యేః సహపాణానాయవ్యవవం... తథోధర్మపత్నీసమేతో
 హమిమంశివ్యం అగ్నేయవ్రతేన సగ్ధ్ సగ్ధిష్యే । పూర్వవద్ధృషి పూజాంకృ
 త్వావడ్యషీగ్ స్తర్పయేత్ । నివీతీభూత్వా అగ్నింకాండర్షింతర్పయామి ।
 సాగ్ంహితీర్దేవతా ఉపనిషదస్తర్పయామి । యాజ్ఞీకీర్దేవతా ఉపనిషదస్తర్ప
 యామి । వారుణీర్దేవతా ఉపనిషదస్తర్పయామి । బ్రహ్మణగ్ధ్ స్వయంభువంత
 ర్పయామి । సదసస్పతింతర్పయామి । తర్పయిత్వా ఉపవీతి । అగ్నేరుపసమా
 ధానాద్యాజ్యధాగాంతేముఖాహుతిగ్ం హుత్వాన్వారధేప్రతినిఱుహేతి ।
 అగ్నయేకాండర్షయేస్వాహా । అగ్నయేకాండర్షయ ఇదం । అగ్నేనయసు
 పథారాయే అస్తాకవిశ్వాని దేవవయనానివిద్యాక । యయోధ్యప్రజ్ఞాహు
 రాణమనోభూయిష్టాంతేనమఉక్తింవిధేమస్వాహా । అగ్నయ ఇదం । ప్రవశ్య
 క్రాణుభానవేభరధ్యగ్ం హవ్యంమతించాగ్నయేసుపూతం । యోద్యైవ్యాని
 మానుషాజసూగ్ వ్యంతర్విశ్వానివిక్షనాజిగాతిస్వాహా । అగ్నయ ఇదం । అ
 చ్చాగ్నిరోమతయో దేవయంతీరగ్నియంతిద్రవిణంభిక్షమాణాః । సుసంద్యశగ్ం
 ఘప్రతికగ్ధ్ స్వంబగ్ం హవ్యవాహమరతింమానుషాణాగ్ స్వాహా । అగ్నయ

ఇదం అగ్నేత్యమస్తద్యుయోధ్యమీవాఅనగ్నితాఅభ్యమంతకృష్టిః పునరస్త
భ్యగ్ంసువితాయదేవతాంవిశ్వేభిరజరేభిర్యజత్రస్వాహాః అగ్నేయఇదం అ
గ్నేత్యంపారయానవ్యోఅస్తాత్త్వస్తిభిరతిదుర్గాణివిశ్వాః పూశ్చపృథ్వీబ
హులానఉర్వీభవాతోకాయతనయాంశంయోస్సాహాః అగ్నేయఇదం
ప్రకారవోమనునావచ్యమానాదేవద్రీచీనయథదేవయంతః । దక్షిణావా
హ్వాజనీపాచ్యేతిహవిర్భరంత్యగ్నేయేషుతాచీస్వాహాః అగ్నేయఇదం సా
గ్ంహితిభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్యస్సాహాః సాగ్ంహితిభ్యోదేవతాభ్య
ఉపనిషద్యఇదం యాజ్ఞీకీభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్యస్సాహాః । యాజ్ఞీకీ
భ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్యఇదం వారుణీభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్యస్సాహాః
వారుణీభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్యఇదం బ్రహ్మణేస్వయంభువేస్సాహాః
బ్రహ్మణేస్వయంభువఇదం సదసస్పతిమద్భుతంప్రియమింద్రస్యకామ్యం
సనిమ్మేధామయాసిష్కస్సాహాః సదసస్పతియఇదం అథదేవతోపస్థానం
అగ్నేవ్రతపతేకాండర్షిభ్య ఆగ్నేయవ్రతంచరిష్యామితచ్చ కేయంతశ్చైరా
ధ్యతాం వాయోవ్రతపతేకాండర్షిభ్య ఆగ్నేయ...తాం ఆదిత్యవ్రతపతే
కాండర్షిభ్య ఆగ్నేయ...తాం । వ్రతానాంవ్రతపతేకాండర్షిభ్య ఆగ్నే
య...తాం । దేవతాఉపస్థాయ । జయాదిప్రతిపద్యతేసౌవిష్టకృతగ్ంహు
త్వాదర్వాప్యపరిధీననక్తిపరిధీర్వహృత్యగ్న్ స్రావంచకృత్వానాజ్ఞాతమిత్యా
దిపరిషేచనాంతంకృత్వాబ్రాహ్మణాకౌతర్పయేత్ । ఆఘృతయకంకర్తృణః
పుణ్యాహవాచనంకుర్యాత్ ॥ సమాపనైష్యేవమేవప్రయోగః. *

—(*) ఆగ్నేయవ్రతోత్సర్జనం (*)—

సంవృత్సరేపర్యవేతే । ప్రాణానాయమ్యువవం...తథౌ । ధర్మపత్నీ
సమేతోహమిమంశిష్యమాగ్నేయవ్రతోత్సర్జనెనగ్న్ సహరిష్యే । పూర్వవ
త్స్నినంతర్వణంహేమచచ్చ । ఉపస్థానమంత్రేషు । అగ్నేవ్రతపతేకాండర్
షిభ్య ఆగ్నేయవ్రతమచారిషంతదశకంతశ్చైరాధి । వాయోవ్రత...రాధి ఆది
త్య...రాధి । వ్రతానాం...తశ్చైరాధి । దేవతాఉపస్థాయ జయాదిప్రతిపద్య
విష్టకృతగ్ంహుత్వాదర్వాప్యపరిధీననక్తిపరిధీకప్రహృత్యగ్న్ స్రావంసౌతే
చకృత్వానాజ్ఞాతమిత్యాదిపరిషేచనాంతంకృత్వా బ్రాహ్మణాకౌతర్పయే

వైశ్వదేవవ్రతమ్.

తే. ఆభ్యుదయకంకర్తృణః పుణ్యాహవాచనంకుర్యాత్॥

—(*) అథవైశ్వదేవవ్రతం. (*)—

వైశ్వదేవవ్రతేన ద్యాంవజనపూర్వకంస్నాత్వాచార్యశ్చిష్యేణసహ
 ప్రాణానాయుష్యః । ఏవంగుణవిశేషణ...తిథౌధర్మపక్షీసమేతోహమిమంశి
 వ్యంవైశ్వదేవవ్రతేనగ్గ్ సూరిష్యే । పూర్వపద్యపిపూజాంకృత్యావద్యపీ
 గ్ స్తర్పయేత్ । సవీతిభూత్వా । విశ్వాదేవాక్ కారండరోషీగ్ స్తర్పయామి ।
 సాగ్ంహితీ...యామి । యాజ్ఞీకీ...యామి । వారుణీదేవతా...యామి । బ్ర
 హ్మణీగ్...యామి । నదసస్పృతంతర్పయామి । ఇతితర్పయి త్యాడపవీతీ । అగ్నే
 రుపసమాధానాద్యాభ్యభాగాంతేముఖాచూడిగ్ం హుత్వాన్వారభ్యేవ్రతేని
 బహుతి । విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః కాండరోషిభ్యస్సాన్వహః । విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః
 కాండరోషిభ్యఇదం । అనోవిశ్వేఅస్రాగమంతుదేవామిత్రోఅర్యమావరుణస్స
 జోహాః । భువః కాయథానోవిశ్వేవృధాసంకరకత్సుపాహవిధురంసశవస్సాన్వ
 హః । విశ్వేభ్యోదేవేభ్యఇదం । శంనోదేవావిశ్వదేవాభవంతుశగ్ంసరస్వతీస
 హధీభరస్తు । శమభిపాచశ్శమురాతిపాచశ్శంనోదివ్యాః పార్థివాశ్శంనోఅ
 ప్యాయస్సాన్వహః । విశ్వేభ్యోదేవేభ్యఇదం । యేనతుస్సత్యసవస్యవిశ్వేమిత్ర
 స్యవ్రతేవరుణస్యదేవాః । తేసాభగంవీరవద్గోమదప్నోదధాతనద్రవిణంచి
 త్రమస్త్రేస్సాన్వహః । విశ్వేభ్యోదేవేభ్యఇదం । అగ్నేయాహిదూత్యఃవారిషే
 ణోదేవాగ్ంఅచ్ఛాబ్రహ్మకృతాగ్ణేన । సరస్వతీంమరుతోఅశ్వినాపోయషీ
 దేవాన్రత్నధేయాయవిశ్వాత్ తస్సాన్వహః । విశ్వేభ్యోదేవేభ్యఇదం । ద్యౌఃపితః
 పృథివిమాతరద్యగ్గైభ్రాతర్వసవోమృదతానః । విశ్వఆదిత్యాఅదితేనజో
 హాలస్సభ్యగ్ంశర్మబహులంవియంతస్సాన్వహః । విశ్వేభ్యోదేవేభ్యఇదం । వి
 శ్వదేవాశ్శృణుతేషగ్ంహవంమయేఅంతరిక్షేయఉపద్యవిష్ట । యేఅగ్నిజి
 హ్మఉతవాయజత్రాఅసద్యాస్తీన్సర్పిషిమాదయధ్వగ్గ్ సాన్వహః । విశ్వేభ్యో
 దేవేభ్యఇదం । సాగ్ంహితీభ్యో...ద్భ్యస్సాన్వహః । సాగ్ంహితీభ్యోదేవ...
 ద్భ్యఇదం । యాజ్ఞీకీభ్యో...సాన్వహః । యాజ్ఞీ...దం । వారుణీ...సాన్వహః ।
 వారుణీ...దం । బ్రహ్మణే...వెస్సాన్వహః । బ్రహ్మణే...ఇదం । నదసస్పృతి...
 యాసీషగ్గ్ సాన్వహః । నదసస్పృతయిదం । అథదేవతోపస్థానం । అగ్నేవ్రతప

తేకాండర్షి భ్యోవైశ్వదేవవ్రతంచరిష్యామితచ్చ కేయంతస్తే రాధ్యతాం ।
 వాయోవ్రత...భ్యోవైశ్వదేవవ్రతంచరిష్యామి...రాధ్యతాం । ఆదిత్యవ్ర
 త...భ్యోవైశ్వదేవవ్రతంచరిష్యామిత...రాధ్యతాం । వ్రతానాంవ్రత...
 భ్యోవైశ్వదేవవ్రతంచరిష్యామిత...రాధ్యతాం । దేవతాఉపస్థాయ జయా
 దిప్రతిపద్యతేసౌవిష్టకృతగ్ం హుత్వా దర్వాపరిధీన క్తిపరిధీన్ప్రహృత్యస
 గ్గ్ స్రావంచకృత్వా నాజ్ఞాతమిత్యాదిపరిషేచనాంతంకృత్వా । బ్రాహ్మ
 గాక తర్పయత్ । ఆధ్యదయకంకర్తృణఃపుణ్యోహవాచనంకుర్యాత్ ॥ స
 మాపనేష్యేవ మేవప్రయోగః.

—(*) అథవైశ్వదేవవ్రతోత్సర్జనం. (*)—

సంవత్సరేపర్యవేతే । ప్రాణానాయమ్య । ఏవం...తథాధర్మపత్నీస
 మతోహమిమంశిష్యం వైశ్వదేవవ్రతోత్సర్జనసగ్గ్ సురిష్యే । పూర్వప
 త్నీనంతర్పణంహూమశ్చ । ఉపస్థానమంత్రేషు । అగ్నివ్రతపతేకాండర్షి
 భ్యోవైశ్వదేవవ్రతమచారిషంతదశకంతయై రాధి । వాయోవ్రత...రాధి । ఆ
 దిత్యవ్రతపతే...రాధి । వ్రతానాం...రాధి । దేవతాఉపస్థాయ జయాదిప్ర
 తిపద్యతేసౌవిష్టకృతగ్ం హుత్వా దర్వాపరిధీన క్తిపరిధీన్ప్రహృత్యసగ్గ్
 స్రావంచకృత్వా నాజ్ఞాతమిత్యాదిపరిషేచనాంతంకృత్వా బ్రాహ్మగాక త
 ర్పయత్ । ఆధ్యదయకంకర్తృణఃపుణ్యోహవాచనంకుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ యజుర్వేదే
 తుచత్వారికాండాకాండపతీన్పశీత్ । తర్పయంత్యర్చయంత్యైతాసుపచా
 నైశ్చసూరయః । ఋషింముఖాంతేజహుయాద్వతేషుసూక్ష్మైక్తహూమాక
 త్సదసస్పృశించ । ఉపస్థితిశ్చాపిచ దేవతానాం జయాదయో బ్రాహ్మణతర్పణం
 చ । వ్రతేషునువనైవైవతథైవాధ్యయ నేమఖే । పరిధిప్రహరణంకుర్యాల్లెపకా
 ర్యంనవిద్యతే । సువనేగ్రహపూజాయాం ఉపాకర్తృవ్రతోత్సృజే । పరిధిప్రహ
 రణంకుర్యాత్సంప్రాపస్తవిధీయతే ॥ వ్రతాని వేదవ్రతాని సువనం । పుగ్ంసు
 వనం । అధ్యయనం ఉపాకర్తృమఖిః । గ్రహపూజా హరిః । ఓంతత్సత్ ॥

—(*) అథస్నాతకం. (*)—

* అథసమావర్తనముచ్యతే ॥ శ్లో॥ వేదోదితానాం నిత్యానాంకర్తృ
 నాంసమిత్రకషే । స్నాతకవ్రతలోకేచప్రాచ్యుత్తమభోజనం । ప్రాణానా

యమ్య! ఎవం-తిథౌ స్నాతక వ్రతాఖ్యంకర్తకరివ్య మాణస్తదంగజ్యేనతదా
దాశుధ్యర్థంకృత్యర్థం శాంత్యర్థమభ్యుదయార్థంచ మహాజనైస్సహస్వస్తీపు
ణ్యోహవాచనంకరిష్యే. ఆదానిర్విఘ్నైసపరిసమాప్త్యర్థంశ్రీమహాగణాధిప
తీపూజాంకరిష్యే. గణాధిపతీపూజాంకృత్యాపుణ్యహంవాచయిత్వా
థాశక్తిదక్షిణాంగృహీత్వాఉపస్థాయ||బ్రాహ్మణాకప్రార్థయేత్|| అశేషే
హపరివత్ మదీయాంవిజ్ఞాపనామవధార్యమమ ఉపనయనాదినమావర్తనప
ర్యంతంమధ్యేశాచస్నానసంధ్యావందనజపభిక్షాగ్నికార్యస్వాధ్యాయవ్రత
మేఖిలాదండజనరాహిత్యదివాస్వాపన ఛత్రపాదుకమాఞ్శ్యద్వర్తనానులే
పనశూద్రస్పర్శద్యూత పతితసంభాషణగురూపదప్తయథోక్తసంధ్యావంద
నద్విరగ్నికార్యస్థాయం ప్రాతర్భిక్షాన్నభోజనగుర్వభివందనాది నియమో
ల్లంఘనక్రమకభిక్షణతాంబూలచర్వణఅశ్వరోహణగజారోహణశకటా
రోహణనటవిటగాయకీతవాద్యశ్రవణగురుశిశుసామాదివ్రతలోపేతేషామ
ఽనోదనార్థంఉత్తరత్రస్నాతకవ్రతాధికారసిద్ధ్యర్థం పరిషదుపస్థానపురస్స
రంశక్యవ్రత్యామ్నాయరూపేణాచరిష్యే. ఆత్మప్రదక్షిణత్రయంకృత్యా||
శ్లో|| సమస్తసంపత్సమవాప్తి హేతవస్సముద్భితాపత్కులధూమకేతవః| అ
పారసంసారసముద్రసేతవఃపునంతమంబ్రాహ్మణపాదపాంసవః | ఆప
ద్ధనధ్యాంతసహస్రభానవస్సమీహితార్థార్పణకామధేనవః| సమస్తతీర్థాం
బుపవిత్రమూర్తయోరక్షంతమంబ్రాహ్మణపాదపాంసవః| ఆధివ్యాధిహ
రంస్యాణాంమృత్యుదారిద్యనాశనం | శ్రీపుష్టికీర్తిదంపంచేవిప్రశ్రీపాదపం
కజం | అశేషేహపరివత్ మదీయాంవిజ్ఞాపనామవధార్యమయాసమర్పితా
మిహంపరివద్దక్షిణాయథోక్తదక్షిణామీవస్వీకృత్య మమోపనయనాదిన
మావర్తనపర్యంతంమధ్యేశాచస్నాన సంధ్యావందనాద్యతిక్రమేభ్య స్సర్వే
భ్యఃపాపేభ్యోవిముక్తిఃసాధయాదిత్యేషాసభాసుగృహ్లాతు | స్నాతకవ్రతా
ధికారసిద్ధిరస్త్యితిభవంతోబ్రువంతు| స్నాతకవ్రతాధికారసిద్ధిరస్తుప్రణా
నాయశ్య! ఎవం...తిథౌ నామధేయోహంమమశరీరశుభ్యర్థంస్వర్ణాజ్యధా

* స్నాతకవ్రతాత్పూర్వంగౌదానికంకార్యంతదుపనయనపూర్వ
భావికర్తృసుపతితత్వాదత్రనోక్తమద్రష్టారస్తతద్రుశ్యంతు.

స్యకృత్కాన్త్యాచరిష్యే । స్వర్ణంపవిత్రమమలంస్వర్ణంపాపప్రణాశనం । స్వ
 ర్ణంహిశంకరంయస్మాదతశ్శాంతిప్రయచ్ఛమే । కామధేనోస్సముద్భూతం
 సర్వక్రతుషసంస్థితం । దేవానామాజ్యమాహారమతశ్శాంతిప్రయచ్ఛమే । ధ
 న్యంకరోషిదాతారమహలోకేపరత్రయ । యస్మాత్తస్మాచ్ఛివంమేస్యాదత
 శ్శాంతిప్రయచ్ఛమే । శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయబ్రాహ్మణాయ మమశరీరశు
 ద్ధికామయమానశ్రీమహావిష్ణుప్రీతయైకృచ్ఛత్రయ ప్రత్యామ్నాయయథా
 శక్తిహిరణ్యంతుభ్యమహంసం । పదదేనమమ । పూర్వోక్తవివంగుణవిశేషవిశి
 ష్టాయాంశుభతథౌమయాకృతైరేభిస్సన్విర్భాజ్యభాన్య కృచ్ఛైర్భగవాన్ తస్య
 ర్వాత్మకః శ్రీమహావిష్ణుస్సుప్రీతోవరదోఘాత్యామమశరీరశుద్ధిం కుర్యాదితి
 భవంతోబ్రువంతు । ...స్మాతకప్రతాధికారసిద్ధిరస్తు । పాణానాయమ్య । ఎ
 వం...తిథౌమమబ్రవత్తచర్యవ్రతలోపప్రాయశ్చిత్తార్థం పాహిత్రయోదశ
 సోమంకరిష్యే । స్థండిలోల్లఖనాద్యాజ్యంగ్గ సాగ్రాంతవేదతుష్పత్రప్ర
 యోగంకుర్యాత్ । పూర్వపరిషేచనంకృత్వాపునరూర్ధ్వాని...విశ్వతస్సాన్వి
 హః । అగ్నయైశదంసహరయ్యాః...స్పరిస్సాన్విహః । అగ్నయైశదంభూరగ్న
 యైశపృథివైశదమహతేచస్సాన్విహః । అగ్నయైపృథివైశదమహతైశదం । ఘ
 వోవాయవేచాంతరిక్షాయైశదమహతేచస్సాన్విహః । వాయవేలంతరిక్షాయమ
 హతైశదం । మవరాదిత్యాయైశదమహతేచస్సాన్విహః । ఆదిత్యాయదివేమ
 హతైశదం । భూర్భువస్సువశ్చంద్రమసేచనక్షత్రైశ్చదిగ్భ్యైశ్చమహతేచ
 సాన్విహః । చంద్రమసేనక్షత్రేభ్యోనిగ్భ్యైశ్చమహతైశదం । పాహినోఅగ్నవన
 సేస్సాన్విహః । అగ్నయైశదం । పాహినోవిశ్వవేదసేస్సాన్విహః । విశ్వవేదసైశదం ।
 యజ్ఞంపాహివిభావసోస్సాన్విహః । విభావసవైశదం । సర్వంపాహిశతక్రతో
 సాన్విహః । శతక్రతవైశదం । పాహినోఅగ్నవకయా । పాహ్యుతద్వితీయయా ।
 పాహ్యుర్జంతృతీయయా । పాహిగీర్భిశ్చతస్సభిర్వసోస్సాన్విహః । వసవైశ
 దంపునరూర్ధ్వాని.. విశ్వతస్సాన్విహః । అగ్నయైశదంసహరయ్యానివర్తస్వా
 గ్నై...స్పరిస్సాన్విహః । అగ్నయైశదం । సర్వప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే । భూర్భువ
 స్సువసాన్విహః । ప్రజాపతయైశదం । ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వాన్తో॥ పునరూ
 ర్ధ్వాసహద్యంతేమధ్యేపాహీతిపంచకం । వ్యాహృతీభిశ్చతుర్హుత్యాత్ర

స్వాతంత్ర్యము.

యోదశఉదాహృతాః । ప్రాణానాయమ్య । ఏవం... తథా ప్రాతరగ్నికా
 ర్యంకరిష్యే । పరిత్వాగ్నే—అహంభౌఅభివాదయే । వేదమధీత్యస్వాగ్య
 ప్రాగుదయాద్వృజంప్రవిశ్యాంతలోకమ్మా చమఃకాద్యారమపిధాయా
 సై । గురుకులాత్సమాకృతస్యానుష్ఠేయం సమావతేనా పరపర్యాయం
 స్నానాఖ్యంకషణ । కుమారఃప్రాణానాయమ్య । ఏవం... తథా శ్రీమా
 గోత్రః నామధేయోహం స్నానాఖ్యంకషణకరిష్యే । పునఃప్రాణానాయ
 మ్య । ఏవం... తథా స్వాతంత్ర్యతాంగత్వేన రక్షాధణం రక్షాబంధనంకరి
 ష్యే । విశ్వేత్తాతె... బంధవే వైసమేతదహరాదిత్యోభితపేత్ । మూత్రపు
 రీషోశ్శజఃసాధణంననిగఃఛేత్ । మధ్యందినేగ్నేరుపసమాధానాదిపాత్ర
 ప్రయోగకాలే ॥ క్లో ॥ సూత్రేవస్త్రిషణ్ణియుగ సమిత్సక్తిక్కుగంథాప్రవ
 తాః । శీతోష్ణాంబుత్సరకటయవ చ్చత్రదండాంజనాని । ఆదర్శోపానహకు
 శ శక్వత్సానచూడానికుర్వత్ స్నానంయుంజాత్సకృదిహనరః కాష్ఠ
 మాదుంబరంచ । పవిత్రకరణాద్యాజ్య భాగాంతెపాలాశీగ్ం సమిధముత్ర
 రయాధాయ । ఇషగ్గ్స్తోమమహాతేజాతవేదసేరధమివ సమ్మహేమవనీ
 షయా । భద్రాహినిః ప్రమతిరస్యగగ్ంసద్యగ్నే సఖ్యేమారిషా మవయంత
 వస్వాహం అగ్నయఇదం । అపరేణాగ్నిం కటవరకాయాం వోపవిశ్యోత్తర
 యా త్సురమభిమంత్య । త్యాగ్రియుషం... త్యాగ్రియుషం । ఉత్తరేణయజు
 షావస్త్రేప్రదాయ । శివోనామాసిస్వధితిస్తై పితానమస్తైఅస్తుమామాహిగ్ం
 సీః । అపాగ్ంసగ్ంసజఃనాద్యాకే శనిధానాదుశనయనవత్సమానం । అను
 వాకిస్యప్రథమేన యజుషాపస్సగ్ంసృజ్య । ఉష్ణేన... అపస్సువః । ఇత్యంశం
 కృత్వా త్సురంప్రత్యోశ్యగూఢంనిదధాతి । జఘనాదేవ్రజస్యోపవిశ్యేవిస్త్రి
 స్యమేఖలాం బ్రహ్మచారిణేప్రయచ్ఛతి । తాగ్ంసఉత్తరేణ యజుషోదుంబర
 మూలే దర్భస్తంబెవోపగూహతి । ఇదమహంవిష్టుశమఃకో గౌతమస్యపా
 ప్తానమప గూహంమ్యుత్తరో నారాయణశమాద్విషద్యధ్యః । ఏవంవిహి
 తాభిరేవాద్భిరుత్తరాభిష్టద్భిస్సాంత్యా । ఆపోహిష్ఠామయోభువః... చ
 నః । హిరణ్యవణాశ్శుచయః... శగ్గ్స్తోనాభవంతు । ఆపోహిష్ఠామయో
 భువఇతి తిస్తోహిరణ్యవణాశ్శుచయః పావకాఇతితిస్తోః । తూష్ణీంమిశ్రి

తాభి శ్శీతోష్ణాభిరద్భిష్ణామంతే సకృదేవస్నాతి, ఉత్తరయోదంబరేణ తోధావతే । అన్నాద్యాణువ్యాహుధ్వం దీఘాయు రహసున్నాదోఘాయాసం । సోమోరాజాయనూగమత్సమే ముఖంప్రవేత్యసిభగేనసహవర్తసా చైరోర్త్యాంఽశిరస్యాప ఉపస్పృశ్య, ఆచమ్య, స్నానీయేనాచ్ఛాదీః స్నాంతః । మసూరమాణౌకాదిభిరుద్వత్యామలకపిష్టాదిభి శ్శిరస్నాంతైస్సాంతశ్చభవతి । ఉత్తరేణయజుషాహుత ముత్తరంవాసంపరిధాయ సోమస్యతనూరసీతనువంమేపాహిస్వాచూతనూరావిశవానంపరిధాప్యాచమ్య, సార్వసురభిణౌచందనేనోత్తరైః శేవతాభ్యంప్రదాయ, సమోహ్రపణ్యుచాభిగ్రహాయచ, సమశ్శాకజంబభౌభ్యాం, నమస్తాభ్యోదేవతాభ్యాయాఅభిగ్రహిణీః, ప్రదానంసమశ్శబైవ, ఉత్తరయానుతిష్య, అస్సగస్సుయోగంధోగంధశ్శేషుచయ్యశః, యైవోయోమానుషోగంధ స్సమాగంధస్సుభిజుకషతాం । మణిగంసౌవణిగం సోపధానగంసూత్రోతముత్తరయోదపాత్రేత్రేః ప్రదక్షిణంపరిష్లావ్య, కయమోషధీత్రాయమాణౌ సహమానాసహస్వతీః, సామాహిరణ్యవస్త్రిసం బ్రహ్మవర్చసినంమావరోతు, ఉత్తరయాగ్రీవాస్వాబధ్య, అపాశోస్యరోమీమాసగంశారీః, శివోమోపతిష్ఠన్, దీఘాయుత్వాయశతశారదాయ, శతగంశరద్యత్రాయమేవర్చసే జీవలైవ్విభుణ్యాయ, త్యగ్రివసానయాగ్రీవాస్వాబధ్య, ఏవమేవచాదరమణిమ, శ్రవజుగం సవ్యేపాణౌవాబధ్య । అహతముత్తరం వాసోరేవతీస్తైవ్వితిమానం, వాసస్సద్యః కృత్తతముత్తరాభ్యామభిమంత్య, రేవతీస్తావ్యశీణకమహిత్యనం । ఉత్తరాభి నీసృభిఃపరిధాప్య, యాలకృంతన్నవయౌ...సంవ్యయన్, పరిధాప్యాచమ్య, పరిహిత ముత్తరయానుమంత్రయతే పరీదంవాసో...విభజాసిజీవక, తస్యదశాయాంప్రవతోప్రబధ్యదర్వా, మాథాయాజ్యే నాభ్యానయన్నుత్తరా ఆహుతీహుకత్వా, ఆయుష్యమిః పతిమంత్రమష్టా జ్యాచుతీజుకమూతి, ఆయుష్యంవర్చస్యగంసవీర్యగ, రాయసోష్ణమాద్భిద్యం, ఇదగంహిరణ్యంబై త్యాగ్రీయా విశతాఽమాగ్నసాహా, హిరణ్యాయేదం, ఉత్తైర్వాజిపృతనాజి సత్రాసాహంధనంజయం సర్వాస్సమృద్ధిర్దధయో హిరణ్యస్త్రికత్సమాహితాస్సాన్వహా, హిరణ్య

యేదం శునమహాగ్ంహిరణ్యస్యపితురివనామాగ్రభైషం తంమాహిరణ్య
 వర్చసం పూరుషప్రియంకురుస్వాహా హిరణ్యాయేదం | ప్రియంమాదేవే
 షు కురుప్రియంమాబ్రహ్మణేకురు | ప్రియంవిశ్వేషశూద్రేషు ప్రియగ్ంరాజ
 సుమాకురుస్వాహా హిరణ్యాయేదం | యాతిరశ్వేనిపద్యసేహంవిధరణేఇతి |
 తాంత్యాఘృతస్య ధారయాయజేసగ్ంరాధసీమహాగ్ంస్వాహా | సగ్ంరాధ
 న్యాఇదం | సగ్ంరాధవైద్యదేవ్యైస్వాహా | సగ్ంరాధవైద్యదేవ్యాఇదం | ప్ర
 సాధవైద్యదేవ్యైస్వాహా | ప్రసాధవైద్యదేవ్యాఇదం | సప్రమాజంచవిరాజం
 చాభిశ్రీర్యాచనోగృహాలక్ష్మీరాష్ట్రస్యయాముఖేతయా మాసగ్ంస్సజామ
 సిస్వాహా | లక్ష్మ్యైదం | ఇత్యష్టాజ్యాహుతీహుతాత్వా | జయాదిప్రతిపద్య
 తే పరిషేచనాంతంకృత్వా | ఏతాభిరేవదక్షిణైకణేకాబధ్నీత | ఆయుష్యం
 వర్చస్యగ్ం- తయామాసగ్ంస్సజామసి | దక్షిణైకణేకాబధ్నీత | సస్వాహా
 కారః | ఏతాభిస్సవ్యే ఆయుష్యంవర్చస్యగ్ం... తయామాసగ్ంస్సజామసి |
 సవ్యైకణేకబధ్నాతి | ఏవముత్తరైర్యథాలింగంసగ్ంజిగ్ంసి | శుభిశ్శరీరీ
 హ శోభయంతీముఖంమమ | ముఖగ్ంహిమమశోభయ భూయగ్ంసంచభ
 గంకురు | యామాహరజ్జమదగ్నిశ్శ్రీధాయైకామాయావైద్య | ఇమాంతా
 మపినప్యోహం భగేనసహవర్చసా | బధ్నాతి | అంజనమాదర్శావేక్షణం
 ఉపానపశాఢత్రందండుమితి- అంజనం - యదాంజనంత్రైకకదం జాతగ్ం
 హిమవతఉపరి | తేననామాంజెతేజసే వర్చసేబలాయచ | మయిపర్వతపూ
 రుషం మయిపర్వతవర్చసం మయిపర్వతభేషజం మయిపర్వతఆయుషం |
 త్రైకకుదీనాక్రొ-ఆదర్శావేక్షణం - యస్తేవర్చపరాగతమాత్మానముప
 తిష్ఠతి- ఇదంతత్పునరాదదే దీర్ఘాయుత్వానువర్చసే- ఉపానపశా- ప్రతి
 పౌష్ఠోదేవతానాం మామాసంతాస్తం- యుగపత్ - ఛత్రంతూష్టీంమాదా
 య - ప్రజాపతేశ్వరణమసి బ్రహ్మణశ్చనిర్విశ్వజనస్య ఛాయాసీనర్వతోమా
 పాహి - ఆత్మానమభిచ్ఛాదయతి- వైశవందండుమితి - దేవస్యత్వానవితుః
 ప్రసవేన్విరోర్బాహుభ్యాం పూష్టోహస్తాభ్యామాదదే ద్విషతోవధాయం
 ద్రస్య వజ్రోసివాత్రాఘ్నశ్శమః- భవయత్స్వపంతంనివారయ | వాచం
 యచ్చ త్యానక్షత్రేభ్య ఉదితేషునక్షత్రేషు ప్రాచీనుదీచీంవా దిశముపని

యాజ్ఞప్రయోగచింతామణి

ష్కృత్యోత్తరాధేన దిశముపస్థాయ- దేవీష్టదుర్వీరురుణః కృణోతవిశ్వే
 దేవాసభిహవీరయధ్వం॥ ఉత్తరేణసత్తతాణిచంద్రమసమితి॥ మాహాన్మహి
 ప్రజయామాతనూభిమా రధామద్విష్వతేసోమరాజః॥ రాతినాసంభావ్య
 యథాధంకచ్చతి॥ మిత్రేణగాహాస్థ్యగ్ం సంభావ్యగచ్చతీతి (కాశీయా
 త్రాయాం॥) శ్లో॥ చరితబ్రహ్మచర్యోహం కృతవ్రతచతుష్టయః॥ కాశీయా
 త్రాంగమిష్యామి అనుజ్ఞాం దేహి మేశుభాం॥ (ప్రతివాక్యం) సాలంకారా
 మమనుతాం కన్యాం దాస్యామితేద్విజ॥ పాణింగృహీత్వాసాగ్నిస్త్యం గ
 చ్చస్వాగచ్ఛషడ్గుహం॥ ప్రాణానాయమ్య- ఏవం...ప్రీత్యధం స్నాతక
 వ్రతాంగ భూతమాభ్యుదయకం కమఃకరిష్యే- శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయ
 బ్రాహ్మణాయాభ్యుదయక ప్రత్యామ్నాయ యథాశక్తిహిరణ్యం తుభ్య
 మహం సంప్రదదేనమమ- పునః ప్రాణానాయమ్య॥ * ఏవం...ప్రీత్యధం
 తదంగకమః॥ పుణ్యాహంచాయష్యే - ఓంకమః॥ పుణ్యాహంభ
 వంతో బ్రువంత్యిత్యాది మాజానాంతంకుర్యాత్ - హరిఃఓంతత్సత్ ।
 ఇతిస్నాతకం.

—* వైకల్పికసమావతానమ్. *

(అధైతదపరంతూష్టి మేవతీర్థేస్నాత్వాతూష్టిగ్ం సమిధమాదధా
 తి) పూర్వవదాచార్యేణానుజ్ఞాతః ప్రాణానాయమ్య- ఏవంనామధేయ
 హం వైకల్పిక సమావతానంకరిష్యే - తూష్టి మేవతీర్థేస్నాత్వా శ్రో
 యాగారాదగ్నిమాహృత్య విధినోపసమాధాయాలం కృత్యపాలాశీగ్ం
 మిధం । ప్రాదేశమాత్రం తస్మిన్నేవాగ్నౌ తూష్టిం ప్రజాపతిం మనసా ధ్యా
 యన్నాదధాతి॥ (శ్లో॥ స్నానం వక్ష్యే పరంతూష్టిం తీర్థేస్నాత్వైవ లో
 కం॥ వహ్నిమాధాయవిధివ త్పరిషిచ్యసమంతతః॥ పాలాశీం సమిధంతూక్
 నుగ్నావాధాయయత్పునః- పరిషేచనంతథాకుర్యార్యథాపూర్వమితిస్త్య
 తిః॥ ఇతి వైకల్పికసమావతానమ్.

* స్నాతకవ్రతే అభ్యుదయకంకమః॥ పుణ్యాహంచ నానుద
 యమితి పాశ్చాత్యవైదిక సమ్మతవ్యవహారః॥

—(*) అథవివాహః (*)—

హరిః ఓ || (అథవివాహప్రయోగఉచ్యతే-) అత్రైశేశ్లోకాః || ప్రాణసంయమనప్రథమంభవేత్ప్రేషణంసుహృదామభిమంత్రణం - సంగతాః సవరాయసమర్ప్యతేస్వామినాతువధూర్జలపూర్వకం || ౧ || స్థావ్యతేచవివాహమహీతలేపావకోవిధివస్త్యధుపర్కకః - సోత్రగోసహితోఽసహితోపివాదీయతేవరవృత్తసమీక్షయా || ౨ || ఏవమేవవరాపచితస్తతోభ్రాతృమంత్రజపోథసమీక్షణం- అత్రచాగూఃకరణంవరకన్యయోర్భ్యంతరంయజమాపరివృజ్యతే || ౩ || కన్యకాస్వజనోయదినాపివాచుదహిరోదిబంధువియోగతః- తహిజీవవతీంతుజపేదృచంకన్యకావరణేనుదివర్జనం || ౪ || స్నాపనాదితుయద్భూమంత్రకంకర్తృతక్రమతేంతతవహి | గృహ్యతెఖలుపాణిరమంత్రకంగమ్యతేజ్వలసస్తుసమంత్రకం || ౫ || తత్రాచంప్రయోగః మహూర్తసమయేవరోమంగళస్నానంకృత్వా | పూర్వమేవవధూంమంగళస్నానంకారయిత్వా || శుభమస్తు || అయంముహూర్తస్సుముహూర్తోఅస్తు || శ్లో || యశ్శివోనామరూపాభ్యాం... సర్వభ్యోమహాజనేభ్యోనమః ఉత్తిష్టంతు... సమారభే | ప్రాణానాయమ్యశుభశోభనేముహూర్తే శ్రీమతఃగోత్రస్యనామధేయస్య మమోపాతదురితక్షయద్వారాశ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థంపాణిగ్రహణాఖ్యం కర్తృకరిష్యమాణస్తదంగత్యేవతదాదౌ వృధ్యర్థంశుధ్యర్థంశాంత్యర్థమభ్యుదయార్థంచ మహాజనైస్సహస్వస్తీ పుణ్యాహవాచనంకరిష్యే | అదౌనిర్విఘ్నేనపరిసమాప్త్యర్థంశ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే | గణాధిపతిపూజాంపుణ్యాహవాచనంచకృత్వా యతాసుంధర్మప్రజాసంపత్త్యర్థంస్త్రీయముద్వహాభిసంకల్ప్య | సుహృదస్సమవేతాన్మంత్రవతోఽపరాన్రూపిణయాత్ | మదర్థంకన్యాంప్రణీధ్యమితవరాన్ప్రేషయతి | తాన్రూప్యగ్నంతేతిద్వాభ్యావభిమంత్రయతే | ప్రసుగ్ధంతాధియసానస్యసక్షణివక్తృర్వరాగ్ంఅభిషున్రసీదతే | అస్మాకమింద్రఉభయంజజోపతీయతేస్సహస్యాంధసోబుబోధతి | అన్యక్షరాముజవస్సంతుపంథాయేభిస్సఖాయాయంతనాపరేయం | సమర్థమాసంభాగోనోననీయాత్సంజాస్త్వత్యగ్ంసువయమస్తుదేవాః | తేకన్యాదాతారంగత్వాబ్రవతే | కాశ్వపావత్సారవైశ్నవత్రాయీరుషేయ

ప్రవరాస్విత కాశ్యపసగోత్రోద్భవస్య కేశవశర్మణానప్తే । కాశ్యపా...
 గోత్రోద్భవస్య నారాయణశర్మణిపాత్రాయ । కాశ్యపా...గోత్రోద్భవ
 స్యమాధవశర్మణిపుత్రాయ । కాశ్యపా...గోత్రోద్భవాయ శ్రీనివాసశర్మ
 ణేవరాయ । అంగీరసచార్మ స్పృత్యధారద్వాజుత్త్యాయ మేయప్రవరాస్వితభా
 రద్వాజసగోత్రోద్భవస్య శ్రీరామశర్మణోనప్తే । అంగీరస...ద్భవస్యశం
 కరశర్మణిపాత్రే । అంగీరస...ద్భవస్యరాజశేఖరశర్మణిపుత్రే । అంగీరస
 ...గోత్రోద్భవాంలక్ష్మీనామ్నీంకన్యాం । ధర్మప్రజాసంపత్యర్థంవృణీమ
 హే । వృణీస్వం । దాస్యామితీకన్యాప్రదతిప్రతిబ్రూయాత్ । ఏవంతి కృతా
 ధావయమితవరమావేదయేయః । వరఃప్రాణానాయన్య । ఎవం—ప్రీత్య
 ర్థంధర్మప్రజాసంపత్యర్థన్ ప్రీయముద్వహే । పునఃప్రాణానాయన్య । ఎవం
 గు—ప్రీత్యర్థం । ఉద్వాసోంగభూతద్వితీయయజ్ఞోపవీతధారణంకరిష్యే ।
 ఆచన్య । యజ్ఞోపవీ—తేజః । యజ్ఞోపవీతంధృత్వాచన్య । దాతాప్రాణా
 నాయన్య । ఎవంగుణ—ప్రీత్యర్థం । శ్రీలక్ష్మీనారాయణప్రీత్యర్థంసాలంకృతక
 న్యాదానంకరిష్యే । అస్యశ్రీమద్భగవతోమహాపురుషస్య । తతోవిష్ణుసాయు
 జ్యఫలావాప్త్యర్థంకన్యాదానమహంకరిష్యే । మహాసంకల్పముచ్ఛర్య । వర
 మభ్యర్చ్య । శ్రీలక్ష్మీనారాయణస్వరూపస్యవరస్య ఇదమానం । శ్రీలక్ష్మీనా
 రాయణస్వరూపవరఉభాభ్యామిదంపాద్యం । నమోస్తవసంతాయ—యు
 గధారిణేనమః । శ్రీలక్ష్మీనారాయణస్వరూపవరఅమృతగంధాః । అలంకారా
 ధాఇమలక్షతాస్సంస్వక్షతాస్సకలారాధనైశ్శోభనమస్తు ॥ ౧ ॥ కన్యాంకన
 కసంపన్నాంకనకాభరణైర్యుతాం । దాస్యామిపిష్టవేతుభ్యంబ్రహ్మలోకజిగీ
 వయా ॥ ౧ ॥ కన్యేషుమాగ్రతోభూయాః కన్యేషుదేవిపార్శ్వయోః । కన్యేషుస
 ర్వతోభూయాస్త్యద్వానాన్యోక్షమాఘ్నయాం ॥ ౨ ॥ పితృంభరస్సర్వభూతా
 న్సాక్షీణ్యస్సర్వదేవతాః । కన్యామిమాంప్రదాస్యామిపితౄణాంతారణా
 యతై ॥ ౩ ॥ కన్యాంసాలంకృతాంసాధ్వీంసుగీలాయసుధీమతే । ప్రయతోహం
 ప్రయచ్ఛామిధర్మకామార్థసేధయే ॥ ౪ ॥ అంగీరస...గోత్రస్యశ్రీరామశర్మణో
 నప్తే । అంగీరస...గోత్రస్యశంకరశర్మణిపాత్రే । అంగీరస...గోత్రస్య
 రాజశేఖరశర్మణిపుత్రే । అంగీరస...భారద్వాజసగోత్రోద్భవాంలక్ష్మీనా

మీంకవ్యాం । కాశ్యపావత్సార...కాశ్యపసగోత్రస్య కేశవశర్మణాన
 ప్తే । కాశ్యప...గోత్రస్యనారాయణశర్మణఃపాత్రాయ । కాశ్యప...గో
 త్రస్యసూధవశర్మణఃపుత్రాయ । కాశ్యప...కాశ్యపసగోత్రాయశ్రీనివాస
 శర్మణేవరాయతుభ్యం । ప్రజాసహత్వకర్మభ్యఃప్రతిపాదయామీతికన్యాము
 దకపూర్వందద్యాత్ । స్వస్తీతిప్రతివచనం । దేవస్యత్వాసవితుఃప్రసవే- అశ్వీ
 నోర్భాహుభ్యాం- పూష్టోహస్తాభ్యాంప్రతిగృహ్లామి- రాజాత్వావరుణోన
 యతుదేవిదక్షిణేప్రజాపతయేకన్యాం-తేనాన్యోభ్యమశ్యాం - వయోదా
 త్రే-మయోమహ్యమృస్తుప్రతిగ్రహీతే- కథవంస్తాఅదాత్ - కామఃకామా
 య- కామోదాతా-కామఃప్రతిగ్రహీతా-కామగ్ంసముద్రమావిశ- కామే
 నత్వాప్రతిగృహ్లామి- కామైశత్రై-విషాతేకామదక్షిణా- ఉత్తానస్తాంగీరసః
 ప్రతిగృహ్లాతు - కన్యాదానసాధుణ్యార్థందక్షిణాంతుభ్యమహంసంప్రదదేన
 మమసాలగ్రామదానం- దాతా- ధర్మ్యకామేషశ్వయైషానాతిచరితవ్యా-
 వరః-నాతిచరామేతిప్రతివచనం- తత్రైవకన్యాస్తై వగోవిహహవేదికాయా
 మగ్నిప్రణేసాపనంకుర్యాత్-వరః- ప్రాణానాయవ్య- మమోపాత్త...ప్రీ
 త్యర్థంసకలశ్రౌతస్తార్మ్యకర్మసంసానాధికారసిగ్ధ్యర్థంగృహ్యగ్నిప్రతిష్ఠా
 పనంకరిష్యే-ప్రండీలంకృత్వోల్లిఖ్యాగ్నిప్రణేసాప్యాగ్నింధ్యాత్వాలంకృత్య
 శితతోమధుపర్కః- దాతా-ప్రాణానాయవ్య-మయాక్రియమాగకన్యాదా
 నాంగశ్వేనవరంమధుపర్కేణపూజయిష్యే- కూర్చంప్రయచ్ఛతి । యత్రా
 స్తాఅపచితింకుర్వంతితత్కుర్చఉపవిశతి- యథాపురస్తాత్ - గాష్ట్రభృద
 స్యాచార్యసంధీమాశ్వద్యోషం-ఆపఃపాద్యాం- ఇతిదాతాప్రాహ-ఉత్తర
 యాభిమంత్ర్య- ఆపఃపాదావనైజగ్ద్విషంతంనాశయంతుమే . ఆస్మిన్కు-తే
 బ్రహ్మవర్చస్వసాని - దక్షిణపాదంపూర్వద్రావ్తాణాయ ప్రయచ్ఛేత్సవ్య
 గ్ంశూద్రాయప్రత్యోశయితారముపస్పృశ్య- ఉత్తరేణయజుషాత్వానంప్ర
 త్యభిమృశేత్ - మయిమసామయియశోమయాంద్రియంవీర్యం - కూర్చా
 భ్యాంపరిగృహ్యమృన్నయే నార్హణీయాఅపఇతిప్రాహ - ఉత్తరయ-భిమం
 త్ర్య- ఆమాగక్యతసావర్చసాసగ్ంస్పృశవయసాతేజసాచ-తంమాప్రియం
 ప్రజానాంకుర్వధిపతింపశూనాం - అంజలావేకదేశానీయమానఉత్తరంయ

జుర్రపేత్ - విరాజోదోహూసివిరాజోదోహమసీయమమపద్యాయవిరాజ-
 శేషంపురస్తాన్ని సీయమానము త్తరయానుమంతయతే - సముద్రంవంప్రహి
 ణోమిస్వాంయోనిమపిగచ్ఛత- అచ్ఛిద్రంప్రజయాభూయాసంమాపరాసేచి
 మత్పయః- దధిమద్వితిసగ్ం సృజ్యకాగ్ం సేనవర్షీయసాపిధాయ కూర్పా
 భ్యాంపరిగృహ్యమధుపర్క- ఇతిపాహాత్రివృతమేకభృతంచపాజ్జు-మేకే-
 ధానాస్సక్తుగ్ శోత్తరాభ్యామభిమంత్ర్య - త్రయ్యైవిద్యాయైయశోసీయశ
 సోయశోసీబ్రహ్మణోదీప్తిసి - తంమాక్షియంప్రజానాంకుర్వధిపతింపశూ
 నాం- అమాగ్తయశసావర్చసాసగ్ంసృజపయసాతేజసాచ - తంమాప్రి
 యంప్రజానాంకుర్వధిపతింపశూనాం- యజుర్భ్యమపఱచామఃపురస్తాదు
 పరిష్టాచ్చ- అమృతోపస్తరణమసి-ఓత్వాద్విరాచమ్య- ఉత్తరయాత్రీఃప్రా
 శ్య- యన్తధునోమధవ్యంపురమమన్నాద్యంవీర్ధ్యం- తేనాహంషధునోమధవ్యే
 నపరమేణాన్నాద్యే- వీర్యేణపరమేణాన్నాదోమధవ్యోపాని - సకృత్సంత్రేణ
 ద్విస్తూష్ణీ- అమృతాపిధానమసి-అపఃపీత్వా హస్తంప్రత్యోశ్య - ద్విరాచ
 మ్య-అనుకంప్రాయప్రయచ్ఛేత్ప్రేగృహ్యైవ రాజాస్థపతిర్వాపురోహితా
 యగౌరితిగాంప్రాహూత్తరేణయజుషాభిమంత్ర్య- గౌరస్యపహతపాప్తా
 సపాప్తానంజహిమమచామువ్యచ - తస్యైవపాగ్ శ్రవణతోపస్తీర్ణాభి
 ఘూరితాంసుస్యమేనాంతమేనవాచలాశపణ్డనోత్తరయాజుహూతి - అగ్నిః
 ప్రాగ్నాతుప్రథమస్సహివేదమథాహవిః- అనిష్టమస్తాకంకుర్వన్నాహ్మ
 ణోహ్మణోహ్మణోభ్యః- యద్యత్సృజేదుపాగ్ంశూత్తరాంజపిత్వా- యజ్ఞోవ
 ర్ధతాంయజ్ఞస్యవర్ధమనువర్ధాపచితిరస్యపచితింమాకుర్వపచితోహంమను
 ష్యేషుభూయాసం - గౌర్ధేనుభవ్యామాతారుద్రాణాం దుహితావసూనా
 గ్ంస్వసాదిత్యానామమృతస్యరాభిః - ప్రణునోచంచితమేజనాయమా
 గామచాగామదితింవధిష్ట- పిబతూదకంతృణాస్యత్తు-ఓముత్సృజత-ఉదైచ్చిర
 నుజానాతి- అన్నంప్రోత్తమపాగ్ంశూత్తరయాభిమంత్ర్య- ఓంకల్పయతే
 త్యుదైచ్చి- సిద్ధమన్నంభూతం- దాతాప్రాహ-భూతం- వరః సావిరాట్-

* భట్టియేమధుపర్క-స్యకన్యాదానాత్పూర్వభావిత్వముక్తం - సూత్రే
 కన్యాదానాంకన్యేనోత్తరకర్తవ్యతా- అనుష్ఠానంతులుథామతికర్తవ్యం॥

తన్నాత్మాయితస్య తే శీయతస్త్వఃజకంధాః. ఓంకల్పయత- ఉచ్చైః! వరం
 వస్త్రాదిభిర్యథాహాంపూజయేత్ - తతస్సుముహూర్తే న్వయందృష్ట్యాశ్చ
 తీయాంజపేత్ - అభాత్యఘ్నీంవరుణాపతిఘ్నీంబృహస్పతే- ఇంద్రాభిత్రీ
 ఘ్నీంలక్ష్మ్యంతామన్యైసవితస్సువ- దృష్ట్యైవచతుషీఉపనగ్ంహరతి- చ
 తుథ్యాగగమీక్షేత - అఘారచతురపతిఘ్నృధిశివాపతిభ్యస్సుమనాస్సువ
 యాః- జీవనూదేవకామాస్యోనాశంనోభవద్విపదేశంచతుష్పదే - కృశ
 ప్రాణాయామా- ఆనాభ్యాంకమాణికతేవ్యాని- ప్రజాశ్చోత్పవయిత
 వ్యాః- వధూవరౌసంకల్పయతః- అంగుష్ఠేనోపమధ్యమయా చాంగుళ్యోద
 ర్భంసంగృహ్యోత్తరేణ యజుమాతస్యాభ్యునో రంతరగ్ంసంమృజ్యప్రతీచీ
 నం నిరస్యేత్ - ఇదమహంయాత్వయిపతిఘ్నృ లక్ష్మీస్తాంనిదేశామి అపఉ
 పస్పృశ్య ప్రాప్తేమిత్తఉత్తరాంజపేత్ । జీవాగ్ంరుదంతిమయంతే అ
 ద్వరేదీఘా మనుప్రసేతిందీధియర్చరః । వామంపితృభ్యోయఇదగ్ంసమె
 రిరెమయః పతిభ్యోజనయః పరిష్వజే । యుక్తాత్సమవేతా న్తంత్రవతఉ
 త్తరయా ద్భ్యఃప్రహేణయాత్ । శ్మశ్మతూరముదచంతావప ఆద్యైబ్రా
 హ్మణా త్సంసగ్ంహరంతు । అవీరఘ్నీరుదచంతావపః । ఉత్తరేణయ
 జుమాతస్యా శ్చిరసిదర్భేణ్వంనిధాయ । అర్యఞ్చోఅగ్నింపరియంతు షీఽం
 ప్రతీక్షంతాగ్శ్వశ్శ్వోదేవరశ్చ । తస్మిన్నుత్తరయాదక్షిణం యుగచ్ఛిద్రం
 ప్రతిసాప్యభేనసఃభేరథఃభేయుగస్యశచీపతే । అపాలామింద్రఃపూర్త్య
 కరత్సూర్యవర్చసం । ఛిద్రేసువణాముత్తరయాంతథాయ । శంతేహిరణ్య
 గ్ంసముశంతావశ్శంతే మేధీభవతుశంయుగస్యశ్చర్చ । శంతఅపశ్శతపవి
 త్రాభవంత్యథాపత్యా తన్వగ్ంసగ్ంస్సజన్వ । ఉత్తరాభిఃపంచభిస్సాన్వప
 యిత్యా । హిరణ్యవణాశ్శుచయః పాపకాఃప్రచక్రము హేత్యావద్య
 మాపః । శతంపవిత్రావితతాహ్య సుతాభిష్ట్యాదేవస్సవితాచునాతు । హిర
 ణ్యవణాశ్శుచయః పాపకాయాసుజాతః కశ్యపోయాస్వగ్ని! యాఅగ్నిం
 గర్భందధిరేసువణాస్తాస్త ఆపశ్శగ్స్యోనాభవంతు । యాసాగ్ంరాజావ
 రుణోయాతి మధ్యేసత్యాన్తతేఅవపశ్శ్యజనానాం । యాఅగ్నింగర్భందధి
 రే సువణాస్తాస్త ఆపశ్శగ్స్యోనాభవంతు । యాసాందేవాదివికృణ్వంతి భ

తంయా అంతరిక్షే బహుధానివిష్టాః | యా అగ్నిం గర్భం దధిరేసువణాన్తాస్తా
 స్త ఆపశ్శగ్గ్ స్యోనాభవంతు | శివేన త్యాచక్షుషా పశ్యంత్యాపశ్శివయాత
 న్యోపస్పృశంతుత్వదంతే | ఘృతశ్చృతశ్చచయోయాః పావకాస్తాస్త ఆప
 శ్శగ్గ్ స్యోనాభవంతు | సక్ష్మత్సాన్వపయతి | ఉత్తరయాహతే నవాససాచ్ఛా
 ద్య | పరిత్యాగిర్వణోగిర ఇమాభవంతువిశ్వతః | వృద్ధాయుషసువృద్ధయో
 జష్టాభవంతుజష్టయః | ఆచమ్య | ఉత్తరయాయోక్తేరిణసన్నహ్యతి | ఆశా
 సానాసామనసం ప్రజాగ్ంసాభాగ్యంతనూం | అగ్నేరనువ్రతాభూత్వాస
 న్న హ్యేసుకృతాయకం | ఉత్తరేణచాభినిష్ఠర్కగ్రంధింకృత్వా ప్రదక్షిణం
 పర్యాయ్య దక్షిణేననాభిమవస్థాపయతి | మాంగల్యపూజాంకుర్యాత్ |
 మాంగల్యతంతువానేన మమజీవనమేతునా | కంఠేబద్ధామినుభగే త్వం
 జీవశరదశ్శతం | మంగళసూత్రంబద్ధా- మాంగల్యధారతస్తు... తత ఆర్ద్రా
 త తారోపణంకుర్యాత్ - తతఃకపిలావాచనంవరః ప ౩ సావధ్యం జలాభుప
 స్తీర్ణ్య ద్విస్తండులానోఽప్యద్విరభిఘాతయతి - వరాంజలావన్యః కుర్యాదేవం
 వధ్యంజతేరుచరిస్తాప్య | సోదకంకలశమాదాయ కపిలాగ్ స్తారయంతు |
 దక్షిణాః పాంతుబహుదేయంచాస్తు | పుణ్యంవధాతాగ్ంశాంతిరస్తు | పుష్టి
 రస్తు | తుష్టిరస్తు | వృద్ధిరస్త్యవిఘ్నసుస్తాయుష్య మస్త్యాగోగ్యమస్తు | స్వస్తి
 శివంకమాన్తు | కమన్సమృద్ధిరస్తు | దంపతోస్సగ్రహేన సక్షత్రేసహసో
 మేనక్రియే తాగ్ంశాంతిరస్తు | ప్రజాపతి స్త్రియాయశః | ముష్కయోర
 దధాన్సం | కామస్యత్యప్తిమానందం | తస్యాగ్నేభాజయేహమా | మోదః
 ప్రమోదతనందః | ముష్కయోత్తిహితస్సపః | సుప్రీత్యవకామస్యత్యప్యాణి |
 దక్షిణానాంప్రతిగ్రహే | మనసశ్చిత్తమాకూతిం | వాచస్పత్యమశీమహి | ప
 శూనాగ్ంయాపమన్నస్య | యశశ్రీశ్శ్రియతాంమయి | యథాహమస్యాఅ
 శ్శపగ్గ్ స్త్రియై పుమాన్ | యథాస్త్రీతృప్యతిపుగ్ంసిప్రియేప్రియా | ఏవంభ
 గస్యశ్శప్యాణి | యజ్ఞస్యకామ్యోప్రియః | దతామీత్యగ్నిర్వదతి | తథేతివా
 యురాహతత్ | హంతేతిసత్యంచంద్రమాః | ఆదిత్యస్సత్యమోమితి | అపస్త
 త్యస్యనాభరత్ | యశోయజ్ఞస్యదక్షిణాం | ప్రజామేకామస్సమృద్ధ్యతాం |
 అన్యోన్యగ్ం శివ సితండులానోపణంకుర్యాత్ | పూర్వంవరోవధ్వాశ్శిరసి

ప్రాపయేత్ । ద్వితీయపర్యాయేవరస్యశిరసిపూర్వంప్రాపయేత్ - తృతీయ ప
ర్యాయేవధ్వాశ్శిరసిపూర్వం । చతుర్థేఅన్యోన్యంయుగపత్ 1 ద్వితీయప
ర్యాయే । పశవోమేకామస్సమృధ్యతాం । తృతీయపర్యాయే । యజ్ఞోమేకా
మస్సమృధ్యతాం । తూష్టీంచతుర్థం॥ శ్లో॥ విశ్వేతాతెత్యృచాపుంసాంబ
ధ్నీయాద్దక్షిణేకరే । అథవామకరేస్త్రీణాం బృహత్సామేతిమంత్రతః । సంక
ల్పానంతరంతస్య ముఖ్యకాలభిత్తుతః । హస్తగ్రహణకాలోవా చతు
ర్థాంనిశిమోచయేత్ । ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం వధ్వాసహపాణిగ్రహ
ణాంగత్యేన ఆవయోఃరత్నార్థం రత్నబంధనంకరిష్యే । విశ్వేతాతేనవనే
షు ప్రవాచ్యాయాచకడమఘవస్నింద్రసున్వతే । పారావతంయత్పురుగం
భృతం వస్వపావృతోశ్శరభాయఋషిబంధవేతతః । బృహత్సామతత్రభృ
ద్వృధవృష్టియం । త్రిష్టభౌజశ్శుభితముగ్రవీరం । ఇంద్రస్తోమేన పరివదశేన
మధ్యమిదంవా తేనసగరేణరతు- వధ్వావామకరేబధ్నాతి- బ్రహ్మగ్రంధిబ
ధ్నాతి- అధైనామత్తరయా దక్షిణేహస్తై గృహీత్వాగ్నిమభ్యాసీయ । తూ
ష్టీందక్షిణహస్తైగృహీత్వా పూషాత్యేతోనయతు హస్తగృహ్యోన్వినేత్వా
ప్రవహతాగ్ంరథేన- గృహన్తచ్చగృహపత్నీయధాసోవశీనీత్వం విదధమా
వదాసి- అపరేణాగ్నింకటమాస్తీర్య తస్మిన్నుపవిశతడ త్రరోఽరః - గృహ
ప్రవేశసూమాత్ప్రిగ్వర ఉత్తరతోభవేత్తతో దక్షిణతోన్యత్రఫలదానం
వినాశియోరితి త్రికాండివచనాదిత రత్రదక్షిణతపవస్యాత్ । కృతప్రాణాయా
మా । ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం అనయానవోధయా వధ్వాసహవివాహప్ర
ధానసూమంకరిష్యే । ఆగ్నేరుపసమాధానాది పాత్రప్రయోగకాలే ॥
శ్లో॥ వధ్వంజలింసూమవిధానదర్శ్యం ద్వితీయదర్శ్యంసహచాభ్యధాన్యా ।
ప్రాతౌర్థం పాత్రేణసహప్రణీతా మిధ్మంచనమ్యాస్సహలాజవశ్చ । పవి
త్రకరణా ద్యాజ్యభాగాంతే । వధూహస్తయో స్సాదనప్రోక్షణ తపనస
మ్మజ్జనానికరోతి । అధైనామాదితో ద్వాభ్యామభిమంత్రయేత్ । సోమః
ప్రథమోవివిదే గంధర్వోవివిదఉత్తరః । తృతీయోఅగ్నిధ్వై పతిస్తురీయస్తేమ
సుష్యజాః । సోమోదదద్గంధర్వాయ గంధర్వోదదగ్నయే । రయిచపుత్రా
గ్ శచ్చదా దగ్నిమకహ్యమథోఽమం । ద్వాభ్యామ సీనాం వధూమభిమం

త్యక్తి - ఆథాన్యైదక్షిణేనసీచాహస్తేన దక్షిణముత్తానగ్ంహస్తం గృహ్ణీయా
 ద్యదికామయేత స్త్రీరేవజనయేయమిత్యం గుభీరేవగృహ్ణీయా ద్యదికామ
 యేతపుగ్ం సవవజనయేయ మిత్యంగువృషేవ సోభీవాంగువృష సుభీవలోమా
 నిగృహ్ణీతి గృహ్ణీమిత ఇత్యేతాభిశ్చతస్సభిః గృహ్ణీమితేసుప్రజాస్త్యా య
 హస్తంమయాపత్యా జరదష్టిర్యథాసః భగోఅర్యమాసవితాపురం ధిమన్
 హ్యంత్యా దుగ్ధాహాపత్యా యదేవాః తేహపూర్వేజనాసో యత్రపూ
 ర్వవహూహితాః మూర్ధన్వాన్యత్రసౌభ్రీవఃపూర్వోదేవేభ్యఅతపత్
 సరస్వతిప్రేహ మవసుభగేవాజినీవతి తాంత్యావిశ్వస్యభూతస్యప్రగాయా
 మస్యగ్రతః యవితిప్రదిశస్సర్వాదిశోనుపవమానః హిరణ్యహస్తపరంమస్స
 త్యా మన్తనసంకృణోతు అంతేహస్తగ్రహణం అతైవాముత్తరేణాగ్నిం
 దక్షిణేనపదాప్రాచీమదీచీంవాదిశమభిప్రకమయ త్యేకమిషఇతిసఖేతి సప్త
 మేపదేజవతి ఏకమిషేవిష్ణుస్త్యాస్వేతు ద్వేడోజే విష్ణుస్త్యాస్వేతు త్రీణేవ
 తాయవిష్ణుస్త్యాస్వేతు-చత్వారిమాయోభవాయ విష్ణుస్త్యాస్వేతు పంచశు
 భ్యోవిష్ణుస్త్యాస్వేతు షడ్భుతుభ్యోవిష్ణుస్త్యాస్వేతు సప్తసప్తభ్యోహూత్రా
 భ్యోవిష్ణుస్త్యాస్వేతు సఖాసప్తపదాభవసఖాయాసప్తపదాబభూవ సఖ్యం
 తేగమేయగ్ం సఖ్యాతైమాయోషగ్ం సఖ్యాత్కేమాయోష్ఠా స్సమయావసం
 కల్పావహౌసంప్రియారోచిష్ఠా సుమనస్యమానావిషమూజన్మభిసంవసా
 నాసంనామనాగ్ంసిసంప్రతా సముచిత్యాన్యాకరం సాత్వమస్యమాహమ
 మూహమస్మిసాత్వంద్యౌ రహంపృథివీత్వగ్ం రేతోహగ్ం రేతోభృత్వంమ
 నోహమస్మి వాక్త్వగ్ంసామాహ మన్త్యృక్త్వగ్ం సామామనుప్రతాభ
 వ పుగ్ంసేపుత్రాయవేత్తవే శ్రియైపుత్రాయవేత్తవవీహి సూన్యతేసఖేతి
 సప్తమేపదేజవతి ప్రాగ్లోమాత్ప్రదక్షిణమగ్నింకృత్యా యథాస్థానముప
 విశ్యాన్వారభాయాముత్తరా ఆహుతీజన్మహూతి సోమాయజనివిదేస్వా
 హేత్యేతైః ప్రతిమంత్రగ్ం షోడశాజ్యహుతీహుత్వా సోమాయజనివి
 దేస్వాహా సోమాయజనివిదఇదం గంధర్వాంజనివిదేస్వాహా గంధర్వా
 యజనివిదఇదం అగ్నయేజనివిదేస్వాహా అగ్నయేజనివిదఇదం కన్యలాపి
 శృభ్యోయతి పతిలోకమవదీతామదాథస్వాహా వత్సైవసూర్యాయాఇదం

ప్రేతోముంచాది నామతస్సుబధామమతస్సురత । యథేయమింద్రమిధ్య
స్సువుత్రాసుభ గానతిస్వాహా । ఇంద్రాయమిధుషఇదం । ఇమాంత్యమింద్ర
మిధ్యస్సువుత్రాగ్ంసుభ గాంక్యణ దశాస్యాంపుత్రానాధేహిపతి మేకాద
శంకృధిస్వాహా । ఇంద్రాయమిధుషఇదం । అగ్నిరైతుప్రథమో దేవతానా
గ్ం సోస్యైప్రజాం ముంచతుమృత్యుపాశాత్ । తదయగ్ంరాజవరుణోసు
మన్యతాం యథేయగ్ స్త్రీపౌత్రమఘంసరోదాత్స్వాహా । అగ్నివరుణా
భ్యామిదం । ఇమామగ్నిస్త్రాయతాం గాహాపత్యః ప్రజామస్యైన్యతుదీ
ఘమామయః । అశున్యోపస్తాజీవతామస్తుమాతా పౌత్రమానందవభిప్ర
బుధ్యతామియగ్ స్వాహా । అగ్నయే గాహాపత్యాయేదం । మాతేగృహేని
శి ఘాషడత్థాదన్యత్ర త్వద్రుదత్యగ్సంవిశంతు । మాత్వంవికేశ్యరఆవధిష్ఠా
జీవపత్నీసతిలోక విరాజపశ్యంతి ప్రజాగ్ంశాసుమనస్యమానాగ్ స్వాహా ।
వదైవసూర్యాయాఇదం । ద్యౌస్తేపృష్ఠగ్ం రక్షతువాయురూరూ అగ్నిశాచ
స్తవంధయం తగ్ంసవితాభిరక్షతు । ఆవాసనఃపరిధానా ద్భృహస్పతిర్వి
శ్వేదేవా అభిరక్షంతువశ్చాత్స్వాహా । ద్యునాన్వశ్విసవితృబృహస్పతి వి
శ్వేభ్యోదేవేభ్యఇదం । అప్రజస్తాం పౌత్రమృత్యుంపాప్తానమతవాఘం ।
శిష్టాస్సృజమివోస్తుచ్యవ్షద్యభ్యః ప్రతిముంచామిపాశగ్ స్వాహా । వదైవ
సూర్యాయాఇదం । ఇమంమేవరుణ...కేస్వాహా । వరుణాయేదం । తత్వా
యామి-మోషిస్వాహా । వరుణాయేదం । త్వంనోఅగ్నే...ముముగ్ధ్యస్త
త్స్వాహా । అగ్నివరుణాభ్యామిదం । సత్వంనోఅగ్నే...విధిస్వాహా । అగ్ని
వరుణాభ్యామిదం । త్వమగ్నే అయాస్యయానన్తనసాహితః । అయానక
హవ్యమూహిషే యావోధేహిభేషజగ్ స్వాహా । అయసేగ్నయఇదం । అథై
నాముత్రరేణాగ్నిం దక్షిణేనపదాశ్చాన మాస్థాషయత్యాతివృత్తి । ఆతివృ
మమశ్చానమత్యైవత్వగ్ స్థిరాభవ । అభితిష్ఠపృతన్యత స్సహస్వపృతనాయ
తః । అథాస్యాఅంజలావుపస్తీర్కద్విలాకాజావోప్యాభిఘారయతి । తస్యా
స్సోదర్యోలాజానావపతిశ్వేకే జుహోతీయంనారీతి । త్రిజామదగ్నినాం ।
ఇయంనార్యప్రబూతై కల్పన్యావపంతికా । ధీఘాకాయరస్తుమేపతి జీ
వాతుశరదశ్శతగ్ స్వాహా । వధ్వాఇదం । ఉత్తరాభిస్తీస్సృభిః ప్రదక్షిణమగ్నిం

కృత్వా శ్చైసమాస్థాపయతి యథాపురస్తాత్ । తుభ్యమగ్రే పర్యవహాన్
 త్సూర్యాం వహతునాసహ । పునఃపతిభ్యో జాయాందాలగ్నై ప్రజయాస
 హ । పునఃపత్నీ మగ్నిరదాదాయుషా సహవర్చసా దీఘాకాయురస్యాయుః
 పతిస్సవీతుశరదశ్శతం । విశ్వాఉతత్వయావయం ధారాఉదన్యాఇవ । అతి
 గాహేమహిద్విషః । అతిష్ఠేమమశ్చైన... పృతనాయతః । హేమశ్చోత్తర
 యాపునఃపరిక్రమణమాస్థాపనం । అస్యాఅంజలాపుపస్తీర్య ద్వీలాకజానో
 ప్యాభిఘార్య । అర్యమణంనుదేవం కన్యాఅగ్నిమయతత । సఇమాందేవోఅ
 ధ్వరః ప్రేతోముంచాతి నామతస్సుబధ్ధామ ముతస్సూరత్సావహః । అర్యష్ట
 ఇదం । తుభ్యమగ్రే... మహిద్విషః । అతిష్ఠేమమ... పృతనాయతః । హేమ
 శ్చోత్తరయా పునఃపరిక్రమణం । వధ్వంజలాపుపస్తీర్య ద్వీలాకజానోప్యా
 భిఘార్య । త్వమర్యమా భవసియేత్కనీనాం నామస్వధావత్సవ్యర్యంభిభద్వి ।
 అంజంతివృక్షగ్ంసుధితం నగోభిర్యద్దంపతీ సవనసాకృణోషిన్వాహః । అర్య
 ష్టఇదం । తుభ్యమగ్రేపర్యవహాన్ త్సూ గాహేమహిద్విషః । జయాదిప్రతిప
 ద్యతే పరిషేచనాంతం కృణ్వోత్తరాభ్యాం యోక్త్రింవిముచ్య । ప్రత్వాముం
 చామివరుణస్య పాశాద్యేనత్వా బధ్ధాత్సవితాసుకేత । ధాతుశ్చయోనా
 నుకృతస్యలోకే స్యోసంతెసహపత్యాకరోమి । ఇమంవిష్యామివరుణస్యపా
 శం యమబద్ధీతసవితాసుకేవః । ధాతుశ్చయోనానుకృతస్యలోకే రిష్టాం
 త్వాసహపత్యాకృణోమి । తాంతతఃప్రవాహ యేత్ప్రవాహారయేత్సమో
 మ్యైతమగ్నిమనుహరంతి । నిత్యోధావ్యోనుగతో మంధ్యశ్శ్చోత్రియాగారా
 ద్వాహార్యఉపవాస శ్చాన్యతరస్యభార్యాయాః షత్సూర్యానుగతేపివోత్తర
 యా జుహుయాన్నోపవసేత్ । పత్న్యాసహప్రాణానాయస్య దేశకాలౌ
 సంకీర్త్యక । ఏవంగుణ... తిథౌ శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యధికం అనుగతస్యాగ్నేః
 పునస్సంధానాఖ్యం కమకరిష్యే । స్థండిలోల్లేఖనాద్యగ్ని ప్రతిష్ఠాపనంకృ
 త్వా లంకృత్యపరిస్తీర్యోత్తరేణాగ్నిందర్భాత్సగ్గస్తీర్య ద్వంద్వంన్యంచ
 పాత్రాణిప్రయునక్తి । దర్వమాజ్యస్థాలీం ప్రోక్షణీమితరదర్వీమితి । పవిత్రక
 రణాద్యాజ్య సగ్గస్కారాంతేఽది అతేనుమన్యస్యేత్యాదిభిః పరిషిచ్యవతు
 గృహీతం గృహీత్వాన్వారభాయాం । అయాశ్చాగ్నేస్యనభిశస్తీశ్చ సత్య

మిత్వమయాలసి । అయసామనసాధ్యతో యసాహవ్యమూహిషే యానో
 ధేహిభేషజగ్న్ స్వాహా । అయసేగ్నయథదం । పాకయజ్జవ్రతలోపప్రాయ
 శ్చిత్రాథం సప్తహూతారంహూష్యామి । మహాహవిహూతా । సత్య
 హవిరధ్వర్యః । అచ్యుతపాజాఅగ్నితే । అచ్యుతమనాడపవక్తా । అనాధ్యవ్య
 శ్చప్రతీధృవ్యశ్చయజ్ఞస్యాభిగ్రా । ఆయాస్యఉద్ధాతా । వాచస్పతేహృద్వి
 ధేనామః । విధేమతేనామ । విధేస్త్వమస్తాకంనామ । వాచస్పతిస్సీమమ
 పాత । మదైవ్యస్తంతుశ్చేదిమామనువ్యః । నమోదివే । నమఃపృథివైస్త్వా
 హా । వాచస్పతయేబ్రహ్మణభదం । సర్వప్రాయశ్చిత్రాథం భూర్భువస్సువ
 స్స్వాహా । ప్రజాపతయభదం । ఆదితేస్వ...ప్రాసావీః । నష్టాపహృతయో
 రిదమేవ॥ శ్లో॥ ప్రాయశ్చిత్రేషుహూమేషు చతుష్పాత్రవిధ్యానతః । నాఘా
 రాచతుష్టీచైవ ప్రణీతిద్వంవినాకృతం । నాఘారానాజ్యభాగావ నచేద్దంన
 జయాదయః । చతుష్పాత్రప్రయోగేతు సీచ్ఛిత్యోక్తంకపడినా...ఉత్తరా
 రథస్యోత్తంభసి । సత్యేనోత్తభితాఘామి సూర్యేణోత్తభితాద్యః । ఋశే
 నాదిత్యాస్త్రీష్టంతి దివిసోమోఅధిశ్రితః । వాహావృత్తరాభ్యాం యనక్తిద
 ష్షిణమగ్రే । యుంజంతిబ్రహ్మమరుషం చరంతంపరితస్థుషః । రోచంతేరోచ
 నాదివి । యోగేయోగేతవస్తరం వాజేవాజేహనామహే । సఖాయఇంద్ర
 మూతయే । ఆరోహతి ముత్తరాభిరభిమంత్రయతే । సుకీంశుకీంశల్మలిం
 విశ్వరూపగ్ం హిరణ్యవణగ్ం సువృతగ్ంసుచక్రం । ఆరోహవధ్వమృత
 స్యలోకగ్ స్వీనంపత్యేవహతుంకృణుష్య । ఉదుత్తరమారోహంతీ వ్యస్యం
 తీపుతస్యతః । మూధానంపత్యురారోహ ప్రజయావవిరాడ్భవ । సంహృ
 జ్ఞీశ్వకురేభవ సమ్రాజ్ఞీశ్వశ్వాంభవ । ననాందరిసమ్రాజ్ఞీ భవసమ్రాజ్ఞీ
 అధిదేవృష । స్నుషాణాగ్ శ్వకురాణాం ప్రజాయాశ్చధనస్యచ । పతీనాంచ
 దేవ్యూణాంచ సజాతానాంవిరాడ్భవ । తిస్రుభిరవధూమభిమంత్య । సూ
 త్రేవత్తనోర్వ్యవ స్త్వణాత్యుత్తరయా నీలందక్షిణస్యాం । లోహితము
 త్తరస్యాం । నీలలోహితేభవతః కృత్యాసక్తిర్వ్యజ్యతే । ఏధంతేస్యాజ్ఞాత
 యః పతిర్బంధేషుబధ్యతే । ఉత్తరాభిరభియాతి । యేవధ్వశ్చంద్రంవహతుం
 యత్త్వాయంతిజనాగ్ంఅను । పునస్తాన్యజ్ఞీయదేవా నయంతుయతఆగ

తాః। మావిదన్వరిపంథినో యఆసీదంతిదంఽతీ। సుగేభిర్దుఃఖఃమతీతా మ
 పద్రాంత్యరాతయః। సుగంపంథానమారుతు మరిష్టగ్న్యస్తీవాహనం। య
 స్త్వివీరోసరివ్యత్య న్యేహంవిందతేవసు। తీర్థస్థాణుచతుష్పథ వ్యతిక్రమే
 చోత్తరాంజపేత్ । తామందసానామనుషోదురోణ ఆధత్తగ్ంరయిందశవీ
 రంపచస్యచె । కృతంతీర్థగ్ంసుప్రపాణగ్ం శుభస్పతీస్థాణుంపథేష్ఠామప
 దుమఃతిగ్ంహతం । నావముత్తరయాను మంత్రయతే । అయంనోమహ్యః
 పారగ్న్యస్తీనేషధ్వనస్పతిః । సీరానస్సుతరాభవ దీర్ఘాయుత్వాయవర్చ
 సే। నచనావ్యాగ్న్స్తరతీవధూః పశ్యేత్తీతోవోత్తరాంజపేత్ । అస్యపారె
 సీరేర్ధస్యజీవాజ్యోతిరశీమహి । మహ్యఇంద్రస్స వస్తయే । త్వశానాదివ్య
 తిక్రమే థాండేరథేవారిష్టేగ్మై రుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంశేన్వార
 ఛాయా ముత్తరాఅహుతీహుత్వా । యద్యతేచిధభిశ్లిషః పురాజత్వః
 భ్యుత్యదః । సంధాతానంధిం మఘవాపురోవసు ర్నిష్క-తావిహృతం
 పునస్సావహః । మఘవతఇదం । ఇదామగ్మైపురుదగ్ం సగ్ంసనిగోశ్యశ్వ
 త్తమగ్ం హవమానాయసాధ। స్యాన్నస్మానుస్తనయో విజావాగ్మైసాతె
 సుమతిర్భుత్వస్తేస్సాహః । అగ్నయఇదం। ఇమంమేవరుగ్ం...రాచకేస్సా
 హః। వరుణాయేదంతిత్యాయామి...ప్రమోషీస్సావహః। వరుణాయేదం।
 త్వంనోఅగ్నై...మముగ్ధ్యస్తత్సావహః - అగ్నీవరుణాభ్యామిదం। సత్వం
 నో...ఏధిస్సాహః। అగ్నీవరుణాభ్యామిదం। త్వమగ్నైఅయాస్య...భేషజగ్న్
 స్సాహః। అయసేగ్నయఇదం- జయాదిప్రతిపద్యతే సరిషేచనాంతంకరోతి-
 ష్ఠీరిణామన్యేహంవా లత్తుణ్యానాంవృతాణాం నదీనాంధన్వనాంచ వ్యతి
 క్రమఉత్తరే యథాలింగంజపేత్ - యేగంధర్వా అస్సరసశ్చదేవీ రేషువృ
 త్తేషువానస్పత్యై ష్వాసతేశివాస్తే ఆస్యైవత్తైవభవంతు మాహిగ్ంసేషు
 ర్వహతుమాహ్యమానాం - యాఽషధయో యానద్యోయానిధన్వానియేవ
 నా - తేత్వావధుప్రజావతీం ప్రత్వాముంచంత్యగ్ంహసః - గృహానుత్తర
 యాసంకాశయతి - సంకాశయామీవహతుం బ్రహ్మణాగృహై రభూరేణ
 చక్షుషామైత్రేణ - పర్యాణద్ధంవిశ్వరూపం యదస్యాగ్న్సోన్యనంపతిభ్యస్సవి
 తాకృణోతుతత్ - వాహాపుత్తరాభ్యాం విముంచతిదక్షిణమగ్ - అవామ

గృత్సుమతిర్వాజీనీవసూన్యశ్వినాహృత్సుకామాగ్ంలయగ్ంసత | అహా-
 తంగోపామిభుసాశుభస్వతీక్షియాఅర్యజ్ఞాదుర్యాగ్ంలశీమహి | అయంహో
 దేవస్సచితాబృహస్పతిరింద్రాగ్నిమిత్రావరుణాస్వస్తయే | త్వష్టావిష్ణుః | సజ-
 యానగ్ంరరాణః | కామతయతంకామాయత్వామమంచతు | లోహితంచ
 ర్వాసడుహంప్రాచీనగ్రీవముత్తరలోమమధ్యేగారస్యోత్తరయాస్తీర్వశర్వవ
 ద్యైవమాహరాన్వైవార్యాడపస్తీరె | సినీవాల్మీకజాయతామిదంభగన్యస
 మతావసత్ | గృహస్పాదయగ్ంత్తరాంవాచయతి | గృహస్పదాగృత్సు
 మనసఃప్రసవ్యేవీరభీష్మవీరవశస్సువిరా | ఇరాంవహతోభ్యసముపమాణం
 స్తేర్వహగ్ంసుచనాన్సంవికామి సాచవరశ్చదక్షిణేనపదానచదేహశ్శీమభితి
 స్థత్సుత్తరపూర్వదేశేగారస్య | వరవధ్యౌదక్షిణోత్తరావృషవిశతఃప్రాణా
 నాయమ్యుషవం...ప్రీత్యర్థం | అనయానవోభయవభ్యాసహ | వివాహగృహ
 ప్రవేశమేవామంకరిష్యే | అగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతేన్వారభ్యా
 యాముత్తరాతపశుతీపశుకాత్వా | ఆగ్నోష్ఠంమహిషీగోభిరన్వైరాయుష్ష
 శ్వేన్నప్రజయాస్వస్వితే | బహ్వంప్రజాంజనయంతీసురత్వైమమగ్నిగ్ంసతహి
 మాస్ససర్వాత్స్విహః | ఆగ్నయఇదం | అయమగ్నిర్గృహపతిస్సునగ్ంసత్స్వ
 ప్తివర్ధనః | యథాభగన్యాభ్యాందధద్రయంభ్రష్టిమథోప్రజాగ్ంస్వాహః | అగ్ని
 యేగృహపతయఇదం | ప్రజాయాఆభ్యాంప్రజాపతఇంద్రాగ్నిశర్వయచ్ఛం
 యథైనయోర్నప్రమీయాతాఉభయోర్జీవతోప్రజాస్సాస్వహః | ఇంద్రాగ్ని
 భ్యామిదం | తేనభూతేనహవిషాయమాప్యాయతాంపునః | జాయంయమ
 స్సౌతవాత్సుస్తాగ్ంరసేనాభివర్ధతాగ్ంస్వాహః | ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం | ఆభివ
 ర్ధతాంపయసాభిరాప్తేగ్నివర్ధతాం | రయ్యగ్ంసహస్రసోషసేమాస్తామసపే
 షీతోస్వాహః | ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం | ఇహైవస్తంమావియోష్ఠంవిశ్వమాయు
 ర్వ్యశ్శుతం | మహ్యఇంద్రస్సస్తయేస్వాహః | ఇంద్రాయదంభృతైదిహోష్యా
 నుయిమహ్యంతావదాద్యృహస్పతిః | మయాపత్యాప్రజావతీసంజీశరదశ్శ్నా
 గ్ంస్వాహః | బృహస్పతయఇదం | త్వష్టాజాయామజసయత్వష్టాన్వైత్వాంప
 తిం | త్వష్టాసహస్రమాయాగ్ంషిదీర్ఘమాయుఃకృణోతువాగ్ంస్వాహః | విష్ణ
 వ్ప్రీతిదం | ఇమంమేవరుణ...వకేస్వాహః | వరుణాయేదం | తత్త్వాయామ...

ప్రమోషీస్వాహా! వరుణాయేదం! త్వంనో అగ్నే... మధ్యస్త త్వాహా! అగ్నివరుణాభ్యామిదం! సత్వంనో... ఎధిస్వాహా! అగ్నివరుణాభ్యామిదం! త్వమగ్నే... భేషజగ్ స్వాహా! అయసేగ్నయథదం! ప్రతిమంత్రంత్రయోదశాభ్యామతీర్తు త్వాపాస్తసమిధమిత్తసన్నహనంచాగ్నోపహృత్య! జయాదిప్రతిపద్యతేపరిషేచనాంతంకృత్వోత్తరయాచర్మణ్యపవిశతడత్తరోవరః! ఇహగావోప్రజాయధ్వమిహశ్వాఇహపూరుషాః! ఇహూసహస్రదక్షిణోరాయస్సోషోసీషదతు! అథాస్యాః పుగ్గో సోష్ణీవపుత్రాయాః పుత్రమంకడత్తరయోపవేశ్య! సోమేనాదిత్యాబలినస్సోమేనపృథివీదృఢా! అథోనక్షత్రాణామేషాముపస్థేసోమఆధితః తస్మైశలాన్యత్తరేణయజుషాప్రదాయ! ప్రస్వప్తస్యః ప్రేయంప్రజయాభువనేశోచేష్ట! ఉత్తరేజపిత్యావాచయచ్చత ఆనక్షత్రేభ్యః! ఇహప్రియంప్రజయాతేసమృద్ధ్యతామస్మిన్సహేగార్హపత్యాంజాగృవిషనాపత్యాతస్వగ్ంసగ్ంసృజస్వాథాజీవీవిదధమావదాసి! సుమంగలీరియంవధూరిమాగ్ంసమేతపశ్యత! సౌభాగ్యమన్యైదత్వాయాధాస్తం విపరేతన! ఉదితేషునక్షత్రేషుప్రాచీముదీచీంచాదిశముపసంక్రమ్యోత్తరాభ్యాంయథాలింగంధృవమరుంధతీంచదర్శయతి! ధృవక్షీర్ధృవయోఃధృవమసిధృవతస్థినితం! త్వంసక్షత్రాణాంమేధ్యసినమాపాహిపృతస్యతః! వరంధృవందర్శయతి! సప్తముషయః ప్రథమాంకృత్తికానామరుంధతీంచ యధృవతాగ్ంహనిన్యః పట్కృత్తికాముఖ్యయోగంవహంతీ యమస్తాకమేధత్వష్టమి|| వధూమరుంధతీంచదర్శయతి|| ఇతిగృహప్రవేశహోమః||

*

—(*) స్థాలీపాకప్రారంభః. (*)—

అథైరామ్నాగ్నేయేనస్థాలీపాకేనయాజయతి! పత్న్యసహప్రాణానాయమ్య... ఎవంగుణ! పీత్యర్థంఎనాంవధూమాగ్నేయేనస్థాలీపాకేనయాజయిష్యే! ఇతిసంకల్ప్య! ఎనాయజ్ఞపదామాగ్నేయేనెతివా! అగయేజుష్టంనిర్వచామి! అగ్నేయేస్విష్టకృతేజుష్టంనిర్వచామి! అగ్నేయేజుష్టగ్ంసవపామి! అగ్నేయేస్విష్టకృతేజుష్టగ్ంసవయామి! అగ్నేయేజుష్టంప్రోత్యామి! అగ్నేయేస్విష్టకృతేజుష్టంప్రోత్యామి! అగ్నేయేజుష్టమధివపామి! అగ్నేస్విష్టకృతేజుష్టమధివపామి! పత్న్యవహంతివరుగ్గ్ శ్రవయిత్వాభిభూర్యప్రాచీనము

దీచినంతో ద్వాస్యప్రతిష్ఠితమభిఘార్యాగ్నరుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాం
 తేనావరభూయాగ్ స్థావీపాకాజ్ఞాహోతి । సకృదుపస్తరణాభిఘారణేద్వివర
 దానందర్వామ్యముపస్తీర్య । హవిషోమధ్యాదంగుప్తపర్వమాత్రమవదానంతి
 రశ్చీనమవద్యతి । పూర్వాధ్యైర్ద్యోద్వితియమనూచీనం । పంచావత్తినఃపశ్చాద్ధా
 త్తృతీయంఅభిఘార్యహవిఃప్రత్యభిఘారయతి । అగ్నిర్దేవతాస్వాహాకారంప్ర
 ధానః । అగ్నయేస్వాహా । ఆఘారసంభవజుహోతి । అగ్నయేఇదం । అపివాస
 కృదుపహృత్యజహుయాత్ । నతుపూర్వవచ్చతురవత్తంపంచావత్తంవా । అ
 గ్నిస్సీప్తిష్టకృద్వితియః । దర్వామ్యముపస్తీర్యఉత్తరాధాతనకృత్సీప్తిష్టకృతేవ
 దాయద్విరభిఘార్యనహవిఃప్రత్యభిఘారయతి । సకృదుపస్తరణావదానేద్విర
 భిఘారణం । మధ్యాత్పూర్వస్యావదానం మధ్యేహోమః । ఉత్తరాధాదుత్తర
 స్యోత్తరాధాపూర్వాధౌ । అగ్నయేస్సీప్తిష్టకృతేస్వాహా । అగ్నయేస్సీప్తిష్టకృతేఇదం
 ఇత్తనన్మవానాన్యధ్విగ్గోస్పృశ్యాగ్నైప్రహరతి । రుద్రాయతంతివరాయె
 దం । అపఉపస్పృశ్య । ఏతతకర్తునమృధ్యర్థంప్రాజాపత్యహోమః । రిష్యే ।
 ప్రజాపతేనత్వ... రయాణాగ్ స్వాహా । ప్రజాపతయేఇదం । భూస్వాహా । అ
 గ్నయేఇదం । భువస్వాహా । వాయవేఇదం । సువస్వాహా । సూర్యాయేదం । భూ
 ర్భువస్సువస్వాహా । ప్రజాపతయేఇదం । లేవయోఃప్రస్తరవతూష్ణీంబర్హిరక్వా
 గ్నైప్రహరతి ॥ (శ్లో॥) దర్వామ్యమనక్త్యగ్రమధేరస్యాం మధ్యంసమూలంత్రి
 హాపివాద్విః । పక్షేద్వితీయేనకృదేవమూలం ద్వితీయదర్వామ్యమితరచ్చద
 ర్వామ్యం । అక్తోపనీయాత్తత్పణంనిధాయదర్వామ్యంప్రతిష్ఠాప్యకరద్వయేన ।
 నిరస్తనవ్యఃప్రహరైత్రహృత్యత్రైరత్రహోద్రుత్యత్యజప్రహరః । నిర్దేశనంచా
 గ్న్యభిమంత్రణంచధూమానివిష్టఃపరిధిప్రహరః । సంస్రావహోమాంతమ
 మంత్రకంస్యాత్పాత్రప్రయుక్తంతృణమత్రబర్హిః ॥) దర్వామ్యపరిధీననక్తిపా
 త్రప్రయుక్తదర్పాగ్రాణిదర్వామ్యమభ్యజ్య । మ్రువేమధ్యమూలెఅనక్తి । మూ
 లాంజనైదక్షిణంపాణిమధఃకుర్యాత్ । ఏవంత్రః । కించిత్తృణమపాదాయప్ర
 జ్ఞాతంనిధాయ । పాణిభ్యాందర్వామ్యంప్రతిష్ఠాప్యహుతదేవతాఉద్దిశ్యాగ్నై
 ప్రహృత్య । ప్రజాపతయేఇదం । ఇంద్రాయేదం । అగ్నయేఇదం । సోమాయేదం ।
 అగ్నయేఇదం । అగ్నయేస్సీప్తిష్టకృతేఇదం । అంజలినాత్రిరుద్రుత్యత్యజంప్రహర

తితిరంగుశ్యానిర్దిశ్య|ఎతత్|ఎతత్|ఎతత్|అగ్నిమభిమంత్ర్యభూమిముపస్సృ
శేత్|మధ్యమపరిధింప్రహృత్యఇతరాప్రహర౯ఉత్తరార్ధ్యస్యాగ్రమంగాశే
షూపోహతి|పరిధీనభిమంత్ర్య|ఆహార సమిధౌప్రహరతి|నర్వామితరదర్వ్య
గ్రమవధాయస్గ్|స్రావేణాభిజుహోతి|వసుభ్యోరుద్రేభ్యఆపిత్యేభ్యస్సగ్
స్రావభాగేభ్యఇదం|అస్మిన్ప్రకృతేకర్తవీత్యాదిసిద్ధముత్తరంపరిషేచనం|త
తప్రణితావిమోకోపి|తేనసర్పిష్టతాబ్రాహ్మణంభోజయేద్యోస్యాపచిత
స్తస్తాఋషభందవాతి *** ** ఏవమతఃఉర్ధ్వందత్తుణాన్దమపోషి
తాభ్యాంపర్వసుకార్యఃపూర్ణపాత్రస్తుదక్షిణేత్యేకే|అగ్నేయస్థాలీపాకా
దూర్ధ్వంయత్ప్రార్వాభృతితస్మి౯ఉపక్రమః|పూర్ణమాస్యాపేషపంచదశ్యాం
ప్రాతఃకాలేకృతప్రాణాయామః|దేశకాలౌసంకీర్త్య|ఏవంవిశేషే...ప్రీత్య
ర్థంపూర్ణమాసేనాగ్నేయేనస్థాలీపాకేనశ్వయాజయిష్యే|సర్వమాగ్నేయ
స్థాలీపాకవత్|వృషభదానంనాస్తి|పూర్ణపాత్రస్తుదక్షిణేత్యేకే|అగ్నేయస్థా
లీపాకానంతరమౌపాసనహోమః|సాయంప్రాతరతఃఉర్ధ్వగ్ంహస్తేనైతే
ఆహుతీతండులైర్యవైర్వాజుహుయాత్|స్థాలీపాకవద్దైవతిగ్ంసారీపూ
ర్వాహుతిః|ప్రాతరిత్యేకఉభయతః|పరిషేచనంయథాపురస్తాత్|అస్యప్ర
యోగః|ప్రాణానాయమ్యఏవం...ప్రీత్యర్థం|అనయానవోధయావధ్వానహ
దౌపాసనమారప్యే|తేనయావజ్జీవంహోష్యామీత్యుభయోస్సంకల్పః|పు
నఃప్రాణానాయమ్య|ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం|సాయమౌపాసనంతండులైర్వో
ష్యామి * భూర్భువస్సువరోమ్|అగ్నిమిధ్వాచత్వారి...ఆవివేశ|సప్తహ
స్త...హుతాశనం|ఏషహి...విశ్వతోముఖః|ప్రాజ్ఞుభాగ్నే...జాతవేద
సేనమః|అదితేను...ప్రసువ|అగ్నేయేస్వాహా|అగ్నేయఇదం|మధ్యేగ్నేజు
హోతి|అగ్నేయేస్విష్టకృతేస్వాహా|అగ్నేయేస్విష్టకృతఇదం|అగ్నేరుత్తర
పూర్వదేశేభుహోతి|అదితేన్వ...ప్రసవీ|అగ్నేత్వంనోఅంతమః...అఘా
ణతస్సమస్తాత్|హోమసాన్ధ్యార్యోర్థమనాజ్ఞాతత్రయమంత్రజపంకరిష్యే|
అనాజ్ఞాతం...యజాతి|అనేనసాయమౌపాసనహోమేనజపేనవభగ
నాకానర్వాత్తకః|శ్చీయజ్ఞేశ్వరస్సుప్రీణాతుః|స్వస్తిశ్రద్ధాం...హహ్యవాహ

* అత్రహోమద్రవ్యదానంసర్వత్రకుర్వంతి-తౌత్తరీయాస్తున.

నవతుస్సగర... అహంభో అభివాదయే | అగ్నేనయేతి ప్రదక్షిణనమస్కా-
 రాఽకుర్యాత్ | అగ్నేనయసుపథారాయే అస్తాన్విశ్వానిదేవయనానివి-
 ద్వాన్ | యుయోగ్యస్సజ్ఞహురాణమేనోభూయిషాంతేనమఉక్తింవిధేమ |
 ప్రపశ్నుకాయథానవేభరధ్వంహవ్యమతించాగ్నయేసుపూతం | యోదై-
 వ్యానిమానుషాజనూగ్ వ్యంతర్విశ్వానివిద్యనాజిగాతి | అచ్చగిరోమతయో-
 శేవయంతీరగ్నీయంతిద్రవిణంభిక్షమాణాః | సుసందృశిగ్ంసుప్రతీగ్ స్వంచ-
 గ్ంహవ్యవాహమరణంనూనుషాణాం | అగ్నేత్వషస్త్యద్యుయోధ్యమీవాలన-
 గ్నితాఅభ్యమంతకృష్టిః | పునరస్సభ్యగ్ంసుమితాయదేవతాంవిశ్వేభిరజరేభి-
 ర్యజత్ర | అగ్నేత్వంపారియానవ్యోఅస్తాన్విస్తీభిరతిదుర్గాణివిశ్వాః పూశ్చ-
 పృథ్వీబహులానఉద్విభవాతోకాయతనయాయశంయోః | ప్రకారవోషసునా-
 నచ్యమానాదేవద్రీచీనంయథదేవయంతః | దక్షిణావాహ్యాజీప్రప్రశ్యేతిహ-
 విర్భరంస్యగ్నయేభుతాచి సమస్తే గార్హపత్యాః నమస్తేదక్షిణాగ్నయే | న-
 మతిహావసీయామహవేద్యేనమోనమః | కోండద్వయోపపాద్యాయకర్మ-
 బ్రహ్మస్వరూపిణేన్వగ్రాహవగ్గరూపాయయజ్ఞేశాయనమోనమః | యజ్ఞేశా-
 చ్యుతగోవిందమాధవానంతకేశవ | కృష్ణసిన్ధోహృషీకేశవాసుదేవనమోస్తు-
 తే || సకృతే అగ్నేనమః | ద్వస్తేనమః | త్రస్తేనమః | చతుస్తేనమః | పంచకృత్వస్తేన-
 మః | దశకృత్వస్తేనమః | శతకృత్వస్తేనమః | సహస్రకృత్వస్తేనమః | ఆసహస్రకృ-
 త్వస్తేనమః | అపరిమితకృత్వస్తేనమః | సమస్తే అస్తునూమాహిగ్ంసీ అహంప-
 రస్తాదహమవస్తాదహంజ్యోతిషాపితమోవవార | యదంతరిక్షంతదుమెపితా-
 భూదహగ్ం సూర్యముఖయతోదదర్శాహంధూయాసముత్తమస్సమానా-
 నాం | సృణౌఅస్తీన్నసృణౌః పరస్మిన్ స్త్రీయెలోకే అన్యణాస్యామ | యేదేవ-
 యానాఉతశిష్యయానాస్సర్వాన్పథాన్సృణౌఅక్షియేమ | సర్వప్రజాంమేగో-
 పాయ... మాసగ్ంస్యజామసీనంతతశ్రీరస్తు | సమస్తమంగళానిభవంతు | ని-
 త్యశ్రీరస్తు | నిత్యమంగళానిభవంతు | సుతర్కర్మకుర్వతాం... మహర్షయః అప-
 రాధసహస్రాణి... యజ్ఞేశ్వర | ఏవమేవప్రాతరోపాసనం | ప్రాణానాయ-
 వ్య | ప్రాతరోపాసనంతండుతైర్హోష్యామి | ఇతిసంకల్ప్య | అగ్నయేస్వాహే-
 త్యేక | సూర్యాయస్వాహేత్యస్త్రే | అన్యస్సమాసమ్ | ఔపాసనకాలాంతే

తథాత్మ్యవస్సువస్సుహేతిప్రాయశ్చిత్తహూమంకర్తవ్యం (తదుక్తం) గాఢ్యేషుకర్తవ్యపరాధదృష్టావబ్రాహ్మణోక్తేషుసనీష్కృతిస్సాన్యత్ । ఏ కామూతిర్యామృతీభిర్నుతాసాన్యాదేష్యనాదేశభిహాసుయామః) స్వకాలే నారథానాంతుపాకయజ్ఞానాంసర్వప్రాయశ్చిత్తంహుత్వాచారంభః । కేచిత్సాకయజ్ఞానాంస్వకాలేష్యనారంభే అరథానాంచాకరణే గౌణకాలాతిక్రమేచతుర్థహితేనాశ్లేససగ్రహంసప్తహూతారంజహ్వతి, ఔపాసనవైశ్వదేవస్థాలీ పాకాదిపాకయజ్ఞలోపప్రాయశ్చిత్తార్థం సప్తహూతారం హూష్యామి పూర్వపరిషేచనంకృత్వా, చతుర్థహితేనాశ్లేసమహాహవిర్లోతా... పృథివ్యైస్వాహావాచస్పతయేబ్రహ్మణఇదంఉత్తరపరిషేచనంకృత్వాప్రకృతమనుసరామః । పార్వణేనాతోన్యానికర్తాణివ్యాఖ్యాతాన్యాచారాద్యానిగృహ్యంతే । యథోపదేశందేవతాలగ్నిగ్నీష్టకృతంచాంతరేణావికృతమాతిథ్యంవైశ్వదేవేవిశ్వేదేవాః పార్థమస్యాం పార్థమాసీయస్యాంక్రియతే-ఉపాకరణేసమాపనేచఋషిర్యః-ప్రజ్ఞాయతే-ద్వితీయఃసదస్పతిస్త్రీయానుషేతేనతైరలవణపరాన్నసగ్ంస్పష్టస్యచ హూమంపరిచక్షతే-యథోపదేశంకామ్యానిబలయశ్చసర్వత్రస్వయంప్రజ్వలితేగ్నాభుత్తరాభ్యాగ్ంసమిధావాదధ్యాత్-ప్రాణానాయమ్య ఏవంగుణ... ప్రీత్యర్థంఅరిష్టవిపృత్యర్థంస్వయంప్రజ్వలితేగ్నాసమిధాధానంకరిష్యే-ఉద్దీప్యస్వజాతవేదోపఘ్నన్నిర్రుణింమమ-పశూగ్ శ్చమహ్యమావహజీవనంచదిశోదశ-ఏకాగ్ంసమిధమాదధాతి-మానోహిగ్ంసీజ్ఞాతవేదోగామశ్వంపురుషంజగత్-అభిభృదగ్నాఆగహిశ్రీయామాపరిపాతయ-ద్వితీయాగ్ంసమిధం-స్వాహాకారోవిగతః-పరిషేచనాదికంనాస్తి-ఆపన్నాశ్రీశ్రీర్నాగాదితివైతదహర్విజానీయాత్ - యస్మిన్నహనిగృహప్రపాదనాదిస్థాలీపాకాంతంకర్తృకరోతితదహరవధిత్యేవవిజానీయాత్ స్థాలీపాకాదూర్ధ్వంగంధర్వస్థాపనం-యదహర్చార్యామావహతేత్రిరాత్రముభయోరధశ్శయ్యాబ్రహ్మచర్యంతైరలవణవర్జనంచతయోశ్శయ్యామంతరేణదండోగంధలిప్తోవాసనానూత్రేణ వాపతివీతస్తీప్తతి-విశ్వావసుగంధర్వదేవతాభ్యోనమః - ధ్యానాదిదోషశోపచారపూజాంసమర్పయామి-తంచతుర్థ్యామపరరాత్రాభుత్తరాభ్యాముత్థాప్యప్ర

తాత్పర్యము-ఉదీర్ఘావస్థావిశ్వాససోపానము సేవామహాత్మా-అన్యమిచ్ఛప్ర
భర్త్యుగ్ సంజాయంపత్యాసృజ-ఉదీర్ఘావస్థా-పతివతీహ్యేషావిశ్వాసము
ననుసాగిర్భిరీప్తే-అన్యమిచ్ఛపితృపదంవ్యక్తాగ్ సం సతేభాగోజనుమాతస్యవి
ద్ధి-గంధర్వంప్రత్యాశ్య- శయనాదన్యత్రనిదధాతి- పత్న్యాసహప్రాణానా
యన్య-ఏవంవిశిష్టే...ప్రీత్యర్థంఅనయాననోధయావధ్యాసహవివాహశేష
మూమంకరిష్యే-అగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్యధా గాంతేనావరణాయా
ముత్తరాఆహుతీర్హు త్వాఅగ్నేప్రాయశ్చిత్రేత్వందేవానాంప్రాయశ్చిత్తిరసి
ప్రాహ్మణస్తానాధకామః-ప్రపద్యేయాస్యాంపతిఘ్నతనూఃప్రజాఘ్నపశు
ఘ్నలక్ష్మీఘ్నకారఘ్నమన్యైతాంకృణోమిస్వాహ-అగ్నయఇదం-వాయో
ప్రాయశ్చిత్రేత్వం...కృణోమిస్వాహ- వాయవఇదం- ఆదిత్యప్రాయశ్చిత్రే
త్వం...కృణోమిస్వాహ-ఆదిత్యామేదం- ప్రజాపతేప్రాయశ్చిత్రేత్వం...
కృణోమిస్వాహ-ప్రజాపతయఇదం- ప్రసవశోపయామశ్చకాటశ్చార్ద్రవశ్చ
ధర్ణశిశ్చద్రవిణంచభగశ్చాంతరిక్షంచసింధుశ్చ సముద్రశ్చసర్వసాగ్ శ్చవిశ్వ
వ్యచాశ్చ తేయంద్విష్టేయశ్చనోద్వేష్టితమేషాంజంభేదర్థస్వాహ-ప్రసవాది
భ్యోదేవతాభ్యఇదం- మధుశ్చనూధవశ్చశుక్రశ్చశుచిశ్చసభశ్చనభస్యశ్చేష
శోర్జశ్చసహశ్చసహస్యశ్చతపశ్చ తపస్యశ్చ తేయంద్విష్టేయశ్చనోద్వేష్టిత
మేషాంజంభేదర్థస్వాహ-మధ్యాదిభ్యోదేవతాభ్యఇదం- చిత్రంచచిత్రశ్చా
కూతంచాకూతిశ్చాధీతంచాధీతిశ్చవిజ్ఞాతంచ విజ్ఞానంచనామచక్రతుశ్చదర్శ
శ్చపూర్ణమాసశ్చ తేయంద్విష్టేయశ్చనోద్వేష్టితమేషాంజంభేదర్థస్వాహ
చిత్రాదిభ్యోదేవతాభ్యఇదం-సప్తాజ్యాహుతీర్హు త్వా-జయాదిప్రతిపద్యతేప
రిషేచనాంతంకృత్యావరేణాగ్నింప్రాచీముపవేశ్యతస్యాస్మిరస్యాజ్యశేషా
భిగ్వాహృతీభిరోంకార చతుర్థాభిరాసీయజ్యశేషాత్కించిద్ధస్తేనాదా
యభూస్యా హ-భూవస్సాప్యహ-సువస్సాప్యహ-ఓగ్ సాప్యహ- సర్వేషామం
తేనకృదానయతి-కచిత్రప్రతిమంత్రం-అపశ్యంత్యామనసాచేకేతానంతపసో
జాతంతపసోవిభూతం-ఇహప్రజామిహరయిగ్ంరరాణిప్రజాయస్వప్రజ
యాభ్రత్రీకామ- వధూర్వరమీక్షేత-అపశ్యం త్యామనసాదీధ్యానాగ్ స్యా
యాంతేనూగ్ంబుత్వియోనాథమానాం-ఉపమాముచ్ఛాయవత్సర్వభూయాః

ప్రజాయస్వప్రజయాపుత్రీకామే-వరోచధూమితేత- ఉత్తరయాజ్యశేషేణ
 హృదయదేశాసంమృజ్య- సమంజంతువిశ్వదేవాస్సమాపోహృదయాసినా-
 సంమాతరిత్వాసంధాతాసముదేప్తీదిదేస్తునా-వధూందక్షిణతాసీనస్వవా
 మకరేణస్వహృదయ సమీపమాకృప్యస్వదక్షిణకరాంగుష్ఠానామికాభ్యాం
 సంపాతాజ్యశేషేణహృదయదేశేయగపత్సంమృజ్య - ఉత్తరాస్త్రీసోజపి
 త్వా-ప్రజాపతేతన్వంషేజపస్వత్సప్తదేవేభిస్సహసామఇంద్ర - ఓశ్వేర్దేవై
 రాతిభిన్నగ్ంరరాణఃపుగ్ంసాంబహూనాంమాతరస్సాన్యసు- ఆనఃప్రజాం
 జనయతుప్రజాపతిరాజరసాయసమన క్త్వర్యమా - అదుర్మంగళిఃపతిలోక
 మావిశశంనోభవద్విపదేశంచతుష్పదే - తాంపూషణభివతమామేరయస్వ
 యస్యాంబీజంమనుష్యావపంతి యానడూరూడతతీవిస్రయాతెయస్యాముశం
 తఃపవ్రారేమశేపం- శేషగ్ంసమావేశనేజపేత్ - (ః) ఆరోహారుముపబర్హ
 స్వదాహుంపరివృజస్వజాయాగ్ంసమనస్యమాసః- తస్యాంపుష్పతంమిథు
 నౌసయోసి బహ్వింప్రజా- జనయంతౌసరేతసం- ఆర్ద్రయారణ్యాయత్రా
 మంథత్పురుషంపురుషేణశక్రః - తదేతామిథునౌసయోసిప్రజయామృతేనే
 హగచ్ఛతం- అహంగర్భమదధామోషధీష్వహంవిశ్వేషుభువనేష్వంతః-అ
 హంప్రజాజనయంపితౄణామహ్మంజనిభ్యోఅపరీషుపుత్రాణ - పుత్రిణే
 మాకుమారిణావిశ్వమాయుర్వ్యశ్చతం - ఉభాహిరణ్యపేశసావీతిహే
 త్రాకృతద్వనూదశస్యంత్యామృతాయకం-శమూథోరోమశగ్ం హథోదే
 వేషుకృణుతోదువః- (ః) సమావేశనేజపాంతే-ప్రాణానాయమ్య- ఏవంగుణ
 ప్రీత్యర్థంమనువివాహంగభూతంఆఘ్యదయికంకర్తకరిష్యే- శ్రీమహావిష్ణు
 స్వరూపాయబ్రాహ్మణాయఆఘ్యదయికప్రత్యామ్నాయ యథాశక్తిహిర
 ణ్యంతుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ, పునఃప్రాణానాయమ్య- ఏవంగుణ...
 ప్రీత్యర్థంతదంగకర్తృణఃపుణ్యాహవాచనంకరిష్యే - సోదకంకలశంతండుల
 తాంబూలయుక్తపాత్రేనిధాయాషధీషుప్రతిష్ఠాప్య- బ్రాహ్మణాన్పూర్ణ
 యేత్ - ఓంకర్తృణఃపుణ్యాహంభవంతోబుధివంతు-ఓంపుణ్యాహంకర్తృణోస్తు
 ఏవంక్రిః-యత్పుణ్యంనత్తత్రీం...కురుతే- ఓంకర్తృణేస్వస్తిభవంతోబుధివం
 తు-ఓంస్వస్తికర్తృణోస్తు-ఏవంత్రీః-స్వస్తివంతో...దధాతు- ఓంకర్తృణః

ఋద్ధింభవంతోబ్రువంతుఁడంకర్మఋద్ధతాం-ఎవంక్రిః-ఋద్ధ్యాన్య...ప్రతి
 క్షతి-ఋద్ధింభవంతోబ్రువంతు-ఋద్ధతామృద్ధిస్సమృద్ధిః-కర్మణిపుణ్యహ
 ంమృద్ధిరస్తువర్షశతసంపూర్ణమస్తు-గోత్రాభివృద్ధిరస్తు-శాంతిః పుష్టిస్తుప్రీతిః
 శుభగంశుభమస్తు-పునరపిగోత్రాహ్లాదేభ్యశ్శుభంభవతు-సర్వసంపద
 స్తు ఇతిహోమః నాంతంకుర్యాత్-ఇతిశేషమౌషః॥

—(*) అనంతబలిః. (*)—

అథాతోవాఃబలినిధి వ్యాఖ్యానముచేయుద్ధామంబోక్ష్యతేశుకర్మ
 నభివృద్ధిసంపదంగతిస్సానంపదకరయిత్వా-సాయమాపిసంసారంతరమప
 రిరాత్రాశేషమౌషఃగం-హుత్వామిదాత్మసమాగోషంవాక్యత్వాగి
 ముద్వాక్యశుభమధ్యహస్తద్వయమాశ్రంచతుగత్రంగారవర్ణంమృత్యుయే
 నానుల్యపంచవర్ణతండులమాధ్యక్షతురత్రంపుష్క-రాకారంలిఖిత్వాదక్షి
 ణోత్తరయోర్లవగఖత్రైర్వజాలిఖిత్వా ఇంద్రాణీతదుత్తరతోగారీచప్రతి
 ధావ్యాయుధంనిధానసర్వశుక్లంశుభిర్వేష్టయిత్వాగంధపుష్పాతతాదిభి
 రభ్యర్చ్యత్రయస్త్రీపార్థివాపాత్రాద్యయేధాయసువాసిన్యోషసహిత
 కాంస్యపాత్రద్వయం గృహీత్వాత్పురతోవృద్ధసువాసినీచోదకుంభంగృ
 హీత్వాన్యోకోఆయుధేనసహ-సిగ్ంహేవ్యాఘ్రీడనియాపృతారా-ఘోష
 గ్నాబ్రాహ్మణేనూర్జేయా-ఇంద్రయాదేవీసుభగాజజానా-సానఆగ్
 వర్చసాసంవిదానా-యారాజ్యదుందుభావాయతాయాంఅశ్వస్యక్రింశ్య
 పురుషస్యమాయా-ఇంద్రయాదేవీసుభగాజజానా-సానఆగ్వర్చసాసం
 విదానా-యాహస్తీవీధీవీనియఃహిరణ్యే-వృశ్వేషుపురుషేషుగోషు-ఇం
 ద్రయాదేవీసుభగాజజానా-సానఆగ్వర్చసాసంవిదానా-రేధేఅక్షేష
 షుభస్యవాశే-వాతెపర్జస్త్యేకరుణస్యశుష్టే-ఇంద్రయాదేవీసుభగాజజా
 నా-సానఆగ్వర్చసాసంవిదానా-రాడసివిరాడసి-సహదసిన్వరాడసి-
 ఇంద్రాయత్వాతేజస్వతేజస్వంతగ్గ్రీణామి-ఇంద్రాయత్వోజస్వతేజ
 స్వంతగ్గ్రీణామి-ఇంద్రాయత్వోపయస్వతేపయస్వంతగ్గ్రీణామి-ఇంద్రా
 యత్వాయుష్మతఆయుష్మతగ్గ్రీణామి-తపోసి-తత్రైవయచ్చామి-తేజస్వ
 కస్తుమేముఖం-తేజస్వచ్చిగోఆస్తుమే-తేజస్వద్విత్వతప్రత్యక్షే-తేజసాసంవి

పృథిమ-ఓజోసి-తత్తైప్రయచ్చామి-ఓజస్వదస్తుమేముఖం- ఓజస్వచ్చిరోఅ
స్తుమే-ఓజస్వాన్విశ్వతఃప్రత్యక్షే-ఓజసాసంపిపృథిమ-పయోసి- తత్తైప్రయ
చ్చామి-పయస్వదస్తుమేముఖం- పయస్వచ్చిరోఅస్తుమేపయస్వాన్విశ్వతఃప్ర
త్యక్షే-పయసాసంపిపృథిమ-ఆయురసి-తత్తైప్రయచ్చామి-ఆయుష్షదస్తుమే
ముఖం-ఆయుష్షచ్చిరోఅస్తుమే-ఆయుష్షాన్విశ్వతఃప్రత్యక్షే- ఆయుషాసంపి
పృథిమ-ఇమమగ్నఆయుషేవర్చసేకృధి-ప్రియగ్ంరేతోవరుణసోమరాజక
మాతేవాస్తాఅదితేకర్తయచ్చవిశ్వేదేవాజరదష్టిర్యథానత్- ఆయురసి- వి
శ్వాయురసి-సర్వాయురసి-సర్వమాయురసి- యతోవాతోమనోజవాః- య
తోమరంతసింధవాః- తాసాంతాసర్వాసాగ్ంయచా- అభిషించామివర్చసా-
సమద్రఇవాసిగ్ంహనా- సోమఇవాన్యదాభ్యః- అగ్నిరివపిశ్వసోప్రత్యక్షే-
సూర్యఇవజ్యోతిషాపిభూః- అపాంయోద్రవణేరసః- తమహమస్తాఆము
ష్యానుణాం- తేజసేబ్రహ్మవర్చసానుగృహ్లామి-అపాంయఉర్త్వాసః- త
మహమస్తాఆముష్యానుణాం-ఓజసేవీర్యానుగృహ్లామి- అపాంయోమ
ధ్యతోరసః-తమహమస్తాఆముష్యానుణాం-పుష్టైప్రజననానుగృహ్లామి-
అపాంయోయజ్ఞియోరసః- తమహమస్తాఆముష్యానుణాం- ఆయుషేదీ
ధాయత్యానుగృహ్లామి-ప్రాచిశ్తత్యాదధతితేనప్రాచీందిశంజయతి-ప్రా
చీదిగ్భాగేఇంద్రోదేవతా- ఇంద్రప్రసాదాద్విజయాం- తందక్షిణాపరివ
హంతాతేనదక్షిణాందిశంజయతి- దక్షిణదిగ్భాగేయమోదేవతా- యమప్ర
సాదాద్విజయాం-తంప్రత్యంచమావర్తయంతి-తేనప్రతీచీందిశంజయతి-ప్ర
తీచీదిగ్భాగేవరుణోదేవతా- వరుణప్రసాదాద్విజయాం- తమదీచిస్త్రీష్టత
ఉపావహంతా-తేనోదీచీందిశంజయతి-ఉదీచీదిగ్భాగేకుబేరోదేవతా-కుబే
రప్రసాదాద్విజయాం-సోమనరాజ్ఞాసర్వాదిశోజయతియఏవంవేద- ఇత్య
ననాకైస్త్రీయస్త్రీంశద్దీపాప్రదక్షిణీకుర్ముః- ప్రాగ్దక్షిణ్యేసర్వతోదీపా
న్నిధాయ-త్రయస్త్రీంశదన్నకబళా-సర్వతోనిధాయ- ఉపహారాదికంకృ
త్వా- తంతూనుద్వాప్య- పుష్క-రంప్రవిశ్యచతుర్దిక్షునాకదేవతాభ్యోబలి
ముదకపురస్సరంవిసృజ్య- దంపతీచిత్రవస్త్రాదికంధారయత్యాఇంద్రాణీం
ప్రాగ్ధయేత్-దేవేంద్రాణీనమస్తుభ్యం-దేవేంద్రప్రియభామిని- నివాహాభా

గృహారోగ్యంపుత్రలాభంచదేహిమే। ఇతిపార్థ్య। నీలలోహితపూజాంకృ
త్వానీలలోహితేతిమంత్రేణముక్తప్రవాళగ్రథితసూత్రంబధ్వా నీలలోహిత
తేభవతఃకృత్యాసక్తిరవ్యజ్యతే। ఏధంతేస్యాజ్ఞాతయఃపతర్భంధేషుబధ్యతే।
నీలలోహితధారణ... సుముహూర్తోఅస్తు। ప్రాణానాయవ్య। ఏవం... ప్రీ
త్యర్థంబుతున్నతాయాంభార్యాయాంగర్భధానంకరిష్యే। విష్ణుర్వ్యోం
కల్పయతుత్వష్టారూపాణిపింగళతు । ఆసించతుప్రజాపతిర్ధాతాగర్భంద
ధాతుతే। గర్భంధేహిసినీవాలిగర్భంధేహిసరస్వతి। గర్భంతేఅశ్వినౌదేవా
వాధత్తాంపుష్కరసృజా। హిరణ్యయీఅరణీయంనిర్మంధతోఅశ్వినా। తంతే
గర్భగంహవామహేదశమేమాసిసూతవే। యథేయంపృథివీమహీతిష్ఠంతీగ
ర్భమాదధే॥ ఏవంత్యంగర్భమాధత్సద్వదశమేమాసిసూతవే। యథాపృథివ్య
గ్నిగర్భాద్యార్యధేంశ్రేణగర్భిణీ । వాయుర్యథాదిశాంగర్భవంంగర్భంద
ధాతుతే। విష్ణుశ్రేష్ఠేనరూపేతాస్యాంసార్యాంగవీన్యాం। పుమాగ్ంసంగ
ర్భమాధేహిదశమేమాసిసూతవే। నెజమేషపరాపతసపుత్రఃపునరాపత। అ
స్యైమేపుత్రకామాయైగర్భమాధేహీయఃపుమా౯ । వ్యస్యయోనింప్రతిరే
తోగృహేణపుమా౯పుత్రోధీయతాంగర్భంఽంతః। తంనూతాదశమాసోవి
భర్తుసజాయతాంవీరతమస్సాన్వనాం। ఆతేగర్భయోనిమేతుపుమాన్బాణి
వేషుధిం। ఆవీరోజాయతాంపుత్రస్తైదశమాస్యః। కరోమితేప్రాజాపత్యమా
గర్భయోనిమేతుతే। అనూనఃపూర్ణోజాయతామగ్లోణాపితాచధీతః। పుమా
గ్స్తైపుత్రోనారితఃపుమానసజాయతాం। తానిభద్రాణిబిజాన్యృషభాజన
యంతినా। యానిభద్రాణిబిజాన్యృషభాజనయంతినః। తైస్తస్త్వంపుత్రా౯విం
దస్త్వసాప్రసూధైనుకాభవ। కామస్సమృద్ధ్యతాంమహ్యామపరాజితమేవమే।
యంకామంకామయేదేవతంమేవాయోసవర్థయ । గర్భధానముహూర్త
స్సు... సుముహూర్తోఅస్తు। * సువాసినిభ్యోశూర్పవాయసానిదత్వా దక్షిణ
గజస్యోపరివధూఃస్థితావ్। వరఉత్తరగజంస్థితావ్। ఇంద్రాయరాజ్ఞేతిహేమవ
తోహస్తీత్యంతంజపేత్త్రిప్రదక్షిణంకృత్వా। ఇంద్రాయరాజ్ఞేసూకరోవ
సుతాయరాజ్ఞేకృష్ణోయమాయరాజ్ఞేకుశ్మబుషభాయరాజ్ఞేగవయశ్శూరూ

* అత్రగర్భధానంయజ్ఞికప్రయోజనార్థంసంగృహీతం॥

లాయరాజ్ఞేగౌరఃపురుషరాజాయతీప్రశ్నేనస్యవర్తికానీలం గాక్రిమిసోస్సమ
స్యరాజ్ఞఃకులుంగస్సింధోశ్శీగ్ంశుమారోహిమవతోహస్తి । ఫలదాన నివ
త్వా । బంకుభ్యోమిధునేభ్యోతాంబూలానిదత్వా । విప్రైరాశీర్వచనమను
భూయః । బంధుభ్యస్సహభుంజీతేత్యాహభగవాన్సోధాయనః । నాందీదేవ
తాకంకణవిసర్జనార్థంకర్తుఃపుణ్యాహవాచనంకృత్వాకంకణవిమోచనం ।
కంకతోనకంకతోథోనతినకంతః ద్వావీతపృషీతిత్యాఅదృష్టాలిలిస్సతా ।
కంకణంమోచయావ్యద్యర్తేతాస్త్రివకదాచనామయిరతాంస్థిరాంబధ్వాదేవ
త్వంగచ్ఛకంకణతతోవసంతమాధవపూజాంకుర్యాత్ । వసంతమాధవదేవ
తాభ్యోనమః । ధ్యానాదిదోషశోపచారపూజాంసప్రయామి । మార్జనం । వ
సంతేనర్తునాదేవాః । వసవస్త్రీవృతాస్తృతం । రథంతరేణతేజసాహవిరింధ్రే
వయోదధుః । గ్రీష్మేణదేవాబుతునామరుద్రాఃపంచదశేస్తుతః । బృహతాయ
శసాబలం । హవిరింధ్రేవయోదధుః । వర్షాభిర్తునాదిత్యాః । సోమేనప్రదశే
స్తుతం । వైరూపేణవిశౌజసాహవిరింధ్రేవయోదధుః । శారదేనర్తునాదేవాః ।
ఏకవింశతరుభవస్తుతం । వైరాజేనశ్రియాశ్రియం । హవి...దధుః । హేమం
తేనర్తునాదేవాః । మరుతస్త్రీణవస్తుతం । బలేనశక్వరీస్సహః । హవి...దధుః ।
వైశిరేణర్తునాదేవాః । త్రయస్త్రిగ్ంశేమృతగ్న్స్తుతం । సత్యేనరేవతీక్షత్రం ।
హవిరింధ్రేవయోదధుః । దేవస్యత్వా...చామి॥ ఇతినాకబలిస్సమాప్తః॥ *

—(*) వివాహమంగళాష్టకాని (*)—

శ్లో॥ సోమేశాబ్జభవాష్టదిక్పతిముఖైశ్చైవైర్వసిష్ఠాదిభిర్బ్రహ్మక్షిప్రవరైశ్చ
నారదముఖైశ్చైవర్షిభిర్బృహతే । ఆసీనోరమయాభువానమామహవైవాహికే
మంటపేశ్రీమాన్ శీబిపురీశ్వరోసరహరిఃకుర్యాజ్జగన్మంగళం॥౧॥ బ్రహ్మదందు
రవాపశోకజలధేరుత్తరయవైర్జమాంబాహ్యంతఃపరిపూర్ణతాంప్రకట
యాన్స్తంభంభిందబలాత్ । హేమాతౌగ్రజమాజఘాననఖరైర్యోమంగ
ళానాంసీధిఃశ్రీమాన్ శీబి...మంగళం॥౨॥ యత్పాదాబ్జమరందబిందునద్యశీ
గంగాభగత్పవనీయన్నావస్తరణందదాతినకలానాగమాన్ సృణామన్వ
హం । యశ్చేవాభవసాగరైకతరణిస్సోయంజగన్నాయకశ్రీమాన్...మం
గళం॥౩॥ కళ్యాణైకనికతనస్సజనతాకళ్యాణసంధాయకఃకళ్యాణప్రదకీర్త

నోగుణనిధిఃకళ్యాణకళ్యాణదః|కళ్యాణాద్రిసమానసారవిభవఃకళ్యాణసా
 రాత్మకశ్రీమాన్...మంగళం॥౪॥ అన్యోన్యాభీనవాత్తతార్పణవిధౌశృంగ
 రభంగ్యావహంలక్ష్మీవీతుణవైఖరీమనుభవత్తత్పాణిసంగోత్సవేసానందం
 స్మరపారవశ్యపిశునంరోమాంచముద్వేలయన్శ్రీమాన్...మంగళం॥ ౫॥ ల
 క్ష్మీనత్రవరాంపుభిందతనయాంలావణ్యసారాత్మికాం సంతక్తాంసుమమంజ
 రీంకరుణయాజగ్రహవీలాస్పదః| సర్వజ్ఞప్రథితశ్చరంతనరుషిస్సుబ్రహ్మచా
 రీతియశ్రీమాన్...మంగళం॥౬॥ సత్యాసత్యవివేచనైకకుశలస్సశ్శ్రీయస్స
 త్యవాక్సత్యజ్ఞానసుఖాత్మకస్సుఖకరస్సత్యావతారోహరిః| సత్యోకేవలజన్మ
 యోనభజనాసత్యాపమాస్సర్వదాశ్రీమాన్...మంగళం॥౭॥ రాజీవాచత
 లోచనప్రవిలసద్రాజీవమిత్రప్రభుః|రాజీవాంఘ్రిరజోవిధూతవృజనబ్రహ్మ
 న్నిరాజిస్సదా|రాజీవైకపికేతనాముఖలసద్రాజీవపుష్పంధయశ్రీమాన్...
 మంగళం॥౮॥ ఇత్యేషద్వరమంగళాష్టకమిదంలక్ష్మీనృసింహస్యయఃకళ్యాణో
 త్సవవేదికాసుకతేవధ్యావరస్యశ్రీయోమాగల్భంసుతసంపదంసువిమలాం
 కీర్తింబదత్యావిభుశ్రీమాన్...మంగళం॥ ౯॥ లక్ష్మీర్యగ్యపరిగ్రహంకమల
 భూస్సూనుర్గరుత్మాన్రథఃపాత్రాచంద్రవిభీషణౌసురగురుశ్చేషశ్చశయ్యసన
 మ్|బ్రహ్మాండంవరమందిరంసురగణాయస్యప్రభోస్సేవకాస్సత్రైలోక్యకు
 టుంబపోషణపరఃకుర్యాత్సదామంగళం॥౧౦॥ బ్రహ్మవాయుగిరిశశేషగరుడా
 దేవేంద్రకామాగురుశ్చంద్రారౌవరుణానలౌమనుయమావిత్రేశవిఘ్నేశ్వ
 రౌ|నానాత్యానిర్వృత్తరుద్ధగయుపాఃపద్మన్యమిత్రాదయస్సస్త్రీకామనరపుం
 గవాఃప్రతిదినంకుర్వంతువాంమంగళం॥౧౧॥ విశ్వామిత్రపరాశరోఽవ్యభృగవో
 గస్త్యుఃపులస్త్యుః క్రతుఃశ్రీమానత్రిమరీచికౌత్సపురవశ్శక్తిర్వశిష్టోంగిరాః|
 మాండవ్యోజమదగ్నిగౌతమభరద్వాజా దయస్తాపసాస్సస్త్రీకామనిపుంగ
 వాఃప్రతిదినంకుర్వంతువాంమంగళం॥ ౧౨॥ మాంధాతానమామోంబరీషసగ
 రౌరాజాపుష్యుర్వైహయశ్రీమాన్ధర్మసుతోనళోదశరథోరామాయయా
 తిర్యదుః|ఇత్యేవకుశ్వవిభీషణశ్చభరతశోత్తానపాదధృవాశ్చైత్యేతేభువిభూ
 భుజఃప్రతిదినంకుర్వంతువాంమంగళం॥౧౩॥ అశ్వత్థోబదరీచచందనతరుర్నందా
 రకల్పదృశాజంబూనింబకదంబచూతసరళౌవృత్తాశ్చయేతీరిణః| సర్వేతే

ఫలమిశ్రితం వనచయం వైభ్రాజితం భ్రాజితం రమ్యం చైత్రరథం సునందనవనం
కుర్వంతువాంఘం గళం ॥ ౫ ॥ గారీశ్రీరదితిశ్చ కద్యవిన తెజోతిస్తుపూర్ణావతీసా
విత్రిచసరస్వతీచసురభిస్సత్యవతారుంధతీ సాహజాంబవతీచరుక్మభగినీదు
స్సప్తవిధ్వంసినీవేలాచాంబునిధేస్సమీరమకరాకుర్వంతువాంఘం గళం ॥ ౬ ॥
ఆదిత్యాదినవగ్రహశ్శుభఫలామేషాదయోరాశయోనక్షత్రాణిసయోగికా
శ్చతిథయస్తద్దేవతాస్తద్గణాః । మాసాబ్దాబ్దుతవస్తద్దేవదివసాస్సంధ్యాద
యోరాత్రయస్స ద్వేష్టాపరజంగమాప్రివతీదినంకుర్వంతువాంఘం గళం ॥ ౭ ॥
గంగాసింధుసరస్వతీచయమునా గోదావరీనర్మదాకృష్ణాభీమరథీచఫల్గుసర
యూశ్రీగండకీగోమతి । కావేరీకషిలాప్రయాగసిరతానేత్రావతీత్యాదయోన
ద్యశ్రీహరిపాదపంకజభవాంకుర్వంతువాంఘం గళం ॥ ౮ ॥

✽

లక్ష్మీశోభవనత్రయేనివసతో దేవాన్తనుష్యోరగాఽ సంస్థాతుంక
రుణానిధేఃకరుణయా మాతాండవంశేయయా । కౌసల్యానీజగర్భసంభ
వభృతే జన్మన్యసాధారణే జాతేశ్రీరఘునాయకస్యజననం దేయాదిదంఘం
గళం ॥ ౧ ॥ వైదేహీవదనాభిలాషణయుతంకామంసకామంకృతం విఖ్యాతం
భువనత్రయంహరధనుర్భగ్నికృతంలీలయా । విశ్వమిత్రపరాశరాదిమూనిభి
స్తత్సన్నిధానాంచితం సీతారాఘవయోర్వివాహసమయే దేయాదిదంఘం
గళం ॥ ౨ ॥ ఉత్పల్లామలసీలవారిజదళ శ్యామోన్నతంకోమలం పార్వత్యా
చమహేశ్వరేణచళిరన్లాఘీకృతంసర్వదా । సాశాపాన్వితగౌతమస్యవని
తా నైలాసుశీలాకృతా దంపత్యోరిహవామభాగవనితం దేయాదిదంఘం
గళం ॥ ౩ ॥ శ్రీరామంజనకాత్మజాసురగురుప్రత్యజ్ఞుఖిప్రాజ్ఞుఖిం దోర్భావ
మంజలిమంజలేనవనితా మాపూర్వముక్తాఫలైః । నానారత్నవిరాజమాన
కలశై రానీయతంసాగరాత్ సీతారాఘవయోర్వివాహసమయే దేయాది
దంఘం గళం ॥ ౪ ॥ కల్యాణంకమనీయకోమలకరై రాద్రాక్షతారోపణం
కన్యాదానపురస్సరంసురగురో ర్విప్రాశిషాసుగ్రహం । బాహ్వాంకంకణ
బంధనందశగుణంమాంగల్యసూత్రాన్వితం సీతారాఘవయోః...మంగళం ॥
౫ ॥ భాస్వానూశ్యంకోత్రజోరుణరుచి ర్యస్సింహపాంక-స్సమిత్వత్త్రిస్తో
దశశోభనోగురుశశి భౌమాస్సమిత్రాస్సదా । శుక్రోమందరిపుకళింగజని

స శ్చాగ్నిశ్వరోదేవతే మధ్యేవతులపూర్వదిగ్దినకరః కుర్యాత్సదామంగ
 శం॥ ౧॥ చంద్రఃకర్కటకప్రభుస్సితనిభ శ్చాత్రేయగోత్రోద్భవ శ్చాగ్నేయ
 శ్చతురశ్రవారుణముఖ శ్చాపోడమాధీశ్వరః॥ షట్పత్తాగ్నిదత్తైశశోభనఫలో
 శోఽర్చ్యధార్కప్రియ స్సావ్విమీయామున దేశపణేనమిధఃకుర్యాత్సదామంగ
 శం॥ ౨॥ భౌమోదక్షిణదిక్కిరోణయమదిగ్వింధ్యేశ్వరఃఖాదిర స్వామీవృ
 శ్చికమేషయోస్సగరుశ్చార్కశ్శశీసౌహృదః॥ జ్ఞోష్షట్ప్రీఫలప్రదశ్చవసు
 ధా గంధఃక్రమాదేవతా భారద్వాజకులౌద్వహౌరుణరుచిః కుర్యాత్స
 దామంగశం॥ ౩॥ సౌమ్యఃపితృదక్షిణస్సమిదపా మాగాత్రిగోత్రోద్భవః
 బాణేశానదిశస్సృహృద్రవినుత శ్లేషాస్సమాస్సీతగోః॥ కన్యాయుగ్మపతీర్ద
 శాష్టవతుర షణ్ణైత్రగశ్శోభనః విష్ణుదైవ్యధిదేవతేమంగధపః కుర్యాత్సదా
 మంగశం॥ ౪॥ జీవశ్చాంగిరగోత్రజోత్తరమఖో దీఘైత్రరాశాస్తీతః పీ
 తోశ్వత్థసమిచ్యసింధుజనిత శ్చాపోధమీనాధిపః॥ సూర్యేందుషీతిజప్రియో
 బుధసితౌశత్రూసమాశ్చాపర సప్తాంగద్విజవత్ప్రీతశ్శుభకరః కుర్యాత్సదా
 మంగశం॥ ౫॥ శుక్రోభాగవగోత్రజస్సీతనిభః పూర్వాముఖఃపూర్వది
 క్పాంచాలస్తవృషస్తులాధిపమహా రాష్ట్రాధిపౌదుంబరః॥ ఇంద్రాణీమఘవా
 చలాంఘనశనిమిత్రార్కచంద్రావరీ షష్టిత్రిదశవజ్జేతభృగుసుతః కు
 ర్యాత్సదామంగశం॥ ౬॥ మందఃకృష్ణనిభఃస్సపశ్చమముఖః సౌరాష్ట్రీపః
 కాశ్యపః నక్రఃకుంభపమిత్రసౌమ్యనగరే వక్రేందుయామారయా॥ స్థానం
 పశ్చిమదిక్ప్రజాపతియమో దేవాధనుష్యాసనౌ షట్ప్రీతశ్శుభకృత్యయార
 విసుతఃకుర్యాత్సదామంగశం॥ ౭॥ రాహుస్సింహశ దేశపోనిరురుతిఃకృష్ణాం
 గశూర్పాసనః యఃపైతీనసగోత్రసంభవనమిదూర్వాముఖోదక్షిణః॥ య
 స్సర్వోప్యధిదేవతోనిర్వీరిప్రత్యాధిదేవస్సదా షట్ప్రీతశ్శుభకృత్యసింహ
 కసుతఃకుర్యాత్సదామంగశం॥ ౮॥ కేతుజ్ఞేమినిగోత్రజఃకుశనమి ద్వా
 యవ్యకోణేస్థిత శ్చిత్రాంకధ్వజలాంఘనోహిభగవాన్యోదక్షిణాశాముఖః॥
 బ్రహ్మదైవతుచిత్రగుప్తప్రముఖఃప్రత్యాధిదేవస్సదా షట్ప్రీతశ్శుభకృత్య
 బర్చరపతిఃకుర్యాత్సదామంగశం॥ ౯॥

యాజుషప్రయోగచింతామణి.

స్వస్త్వష్టాశీతినహస్రాణాం ద్విజగురుదైవత్యానాం పురుహూత
 హుతవహ దండధరనిశాచర పాశపాణినమీరణ వైశ్రవణశశిశేఖరాణాం
 ఆయుష్మతః కమలాసనస్య సకలదురితనివారణ పారాయణస్య శ్రీలక్ష్మీనా
 రాయణస్య అద్యంతరహితస్య గౌరీమనోహల్లభస్య సర్వశుభఫలప్రదాయ
 కస్య పుష్పసాయకస్య సత్యసంధస్యహరిచ్ఛందస్య జేజస్విసస్యవితుర్మయ
 నానందకరస్య శ్రీరామచంద్రస్య శ్రద్ధాగురొస్సురగురొ మృకకందుముని
 నయన పుండరీక మాతాకండస్య మార్కండేయస్య తపోనిష్ఠస్య వసిష్ఠస్య
 దుర్వారవీర్యస్య కృతవీర్యకులసూర్యస్య కారకవీర్యస్య అఘోరిధికుంభిసివి
 జృంభణ స్తంభనస్య కుంభసంభవస్య అపారపారిస్య పారావారిస్య శ్రీ
 శైల సువేలసురనివాస కైలాసాదీనాం కైలాసామ మందమకరంద చిందు
 సందోహనిష్యందసుందరమందారహరిచందనాదీనాం- చింతామణిదినమణి
 కొస్తుభాదీనాంమణీనాంరమణితమణికిర్ణరమణీయమణిభూషణానాంగీర్వా
 ణతరుణీనాం కామధేనుప్రభృతీనాంధేనూనాం యమసియమానప్రాణా
 యాషప్రత్యాహర ధ్యానధారణసమాధ్యష్టాంగయోగస్థాగరిష్ఠానాం వ
 సిష్ఠవాలఖిల్యవాల్మీకవ్యాసాగస్త్యాత్ర్యంబరీషకశ్యపకణ్వకాత్యానన కొం
 డిన్యకపిల కొశికకుత్స్స పరాశరశ్రీవత్సశల్యశౌండిల్య జమదగ్నిపుండరీక భార
 ద్వాజవిశ్వామిత్రగౌతమ శుకశౌనక సనక సనందన సనత్కుమారనారదాది
 ముఖ్యమసీనాం రవిశశికుజబుధగురు శుక్ర శనిరాహు కేతుముఖ్యనవగ్రహ
 ణాం అశ్విన్యాదినక్షత్రాణాం ॥ ఋగ్యజుస్సామాధర్వణకావ్యనాటకాలం
 కారపురాణన్యాయవైశేషికవ్యాకరణ భాట్టప్రాభాకరతర్క వేదాంతాది
 శాస్త్రాణాం అంగవంగకళింగకాళింగకాశ్మీరకాంభోజకేరళకేకయకోసల
 కుంతలకురంగకురవకసౌవీరసౌరాష్ట్రమహారాష్ట్ర మత్స్యమరువమాలవ
 నేపాలమగధఘూర్జిరబర్బర పార్శ్వకకర్ణాటమగధవిదర్భచోళపాంచాలసా
 శ్వపుళీంద్రసిక్కిసంధుపంజావికాపాండ్యద్రవిడయవనశూరసేన బాహ్లిక
 కొంకణాదిఛప్పన్నదేశానాం । అయోధ్యామధురామాయాకాశీకాంచీల
 వంతికాపురీద్వారవత్యాదిపుణ్యనదరీణాం సందిసిమందాకినీనళినీతామ్రప
 ర్లిభీమరథీగంగాయమునావేత్రవతీవేగవతీసంపానదీకృష్ణవేణీమహేంద్రతన

యాగోవావనీనర్తదాదిమహానదీనాం । అగణ్యపాగణ్యశరణ్యవరేణ్యనా
మరణ్యనాం । అరుంధతీలోపాముదాహల్యానసూయాద్రౌపదీదమయంతీ
తారాసీతాభగవతీప్రభృతీనాంసతీనాం । ఆశాభాజాంపుణ్యభాజాంగజా
నాంద్విజానాం । బ్రహ్మణశ్చతుర్ముఖానాం । పరమేశ్వరస్యపంచముఖానాం ।
కుమారస్వామినష్టణ్ముఖానాం । సప్తకులశర్వతానాం । సప్తద్వీపానాం । అష్ట
పసూనాం । అష్టదిగ్గజానామ్మైశ్వర్యాణాంసమగ్రహణాం । దశావతారా
ణాం । ఏకాదశరుద్రాణాం । ద్వాదశశాసన్యానాం । త్రయోదశవిశ్వేషాం । చతు
ర్దశమనూనాం । పంచదశాచలతీనాం । షోడశకలానాం । అష్టాదశపురాణా
నాం । అష్టాదశజ్యోతిశ్శాస్త్రప్రయోజకత్వానాం । జంబూషణ్మత్స్యత్తకపిత్థసా
లన్యగ్రాధార్జునచూతౌదుంబరతిందుకతింత్రిణీనింబజంబీరక్రముకనారికేశప
నసతాళఖదిరఖర్జూరకద్రూచేత్రవేణువేమాదివనస్పతీనాం । కల్పారమల్లికా
జాజికదంబకేసరకమలకాంచనాదిపుష్పజాతీనాం । మాణిక్యనీలవైడూర్యగో
మేధికమరకతమౌక్తికపుష్పరాగప్రవాళాదిమహాచణీనాం । శంఖపద్మమహా
పద్మమకరకచ్ఛపనీలకుండకుముదాదిమహానిధీనాం । వీణావేణువృదంగడిండి
మడమృగశంఖనిస్సాణాదివాద్యవిశేషాణాం । ట్టమౌంజుష్టవేత్రకౌశికఉడయ
రాగచినీచీనాం । బరాదిదుకులవస్త్రాణాం । సాలంకృతదివ్యాభరణభూషిత
పుణ్యస్త్రిభిర్ద్రాహ్మణానాం । అవిఘ్నకృతాశ్రీవినాయకప్రసాదేన శ్రీలక్ష్మీ
నానాయణప్రసాదేనశ్రీఉమామహేశ్వరప్రసాదేనచలనయోర్దంపత్యోరిత్యు
క్షీరదధిమధుఘృతగోరోచనహింగుజీరకగుడహరిద్రామరీచ్యాదిమంగళద్ర
వ్యాణిసర్వౌషధయస్సర్వసస్యానిసర్వమంగళకరాణిమంగళానిభవేయః ।
తిథివారనక్షత్రయోగకరణముహూర్తలగ్నహూరాదేకాగ్రణవాంశద్వా
దశాంశత్రింశాంశశ్రీంశదంశాంశకానాంసిరంతరమనుకూలా శ్శుభాశ్శోభ
నాః । అస్యవివాహముహూర్తస్యసుతిథింసువారంసునక్షత్రంసుయోగంసుకర
ణంసుచంద్రతారాబలంఅనుకూలాం శుభశోభనాస్సర్వైగ్రహస్సనక్షత్రా
శ్శుభవికాదశస్తానఫలదావరదాస్సుప్రీతాస్సుప్రసన్నాస్సుయముహూర్తాభ
వంతు॥ ఇతిచూర్ణికా॥

※

అస్య శ్రీమద్భగవతోమహాపురుషస్య శ్రీమదాదివారాణ్యుని స్యాచి
త్యాపరిమిత శక్త్యాభియమాణస్య మహాజలౌఘస్య మధ్యే పరిభ్రమమాణ
నామనేకకోటిబ్రహ్మాండానామేకతమేవ్యక్తావ్యక్తమహాదహంకారస్పృశి
ప్రేక్షోవాయ్వాకాశాద్యావరజైరావృతేన స్త్రీన్మహాత్రిబ్రహ్మాండఖండయోగ
క్షేణి అధారశక్తిశీకూర్మవరాహవైష్ణవానంతనాగశేషతక్షకాష్టదిగజ్జో
రిప్రవేష్టితే అతలవితలసుతలశలాశలరసాతలమహాశలపాతాళాది సప్తల
కానామపరితలే । ధూర్భువస్సువర్మహర్షనస్తపస్వశ్యమిర్యోధ్వసప్తల
కానామభోభాగేచక్రవాళశైలమధ్యగతిమహాసుమేరోస్సహస్రశిఖరానువ
ర్తిమహాసాళాయమానభణిరాజరాజస్య శేషస్య సమాప్రభణామణిమండల
మండితే సర్వవతేపుండరీకవామనకుమండంబనపుష్పదంతసార్వభౌమసుప్ర
తీకాఖ్యాప్తదిగ్దంతిశుండాదండోత్తంభితే । అమరావత్యశోకవత్యంభోవత్తీరై
వశినీధ్వపతిగాంధర్వవత్యలకావత్యాదిపుణ్యపురీవిరాజితే ఇంద్రాగ్నియమని
రోగ్గతివరుణవాయుకుశేరైవానాప్తదిక్పాలకపాలితే । మహేంద్రమలయస
హ్యశక్తిహిమవద్యువనద్వింధ్యపాఞ్చాయాత్రసప్తకులచలమతంగపారణ్య
శృంగమాల్యవతిఃపిఠంధుమ్యశ్వేంద్రగాఖ్యసంచమహానగాధిష్ఠితే । రామశి
వీరంతిపురుషుద్భగిరభనరతశశబిందుగజాంబరీషడిలపపరశురామాఽమోఽ
శమహారాజైఃపరిపాలితే । కార్తవీర్యనగరపురురవపురుకుశ్యసలహరిశ్చం
ద్రాఖ్యపట్నక్రవర్తిభిరధిష్ఠితే । అంగవంగకళింగకాశ్మీరకాంభోజసావీరసౌ
రాష్ట్రమనారాష్ట్రమగధమంజవనేపాళకేరళచోళపాంచాలగౌళమళయా
ళసింహశత్రవీశత్రవాశిశకగౌటనాటకర్వాటమర్వాటపానాటనాటపాం
ద్యపుళిందాంధ్రీహూందకేంద్రభోజకుక్కురుకురుగాంధారవిదర్భవిదేహ
ద్రాహ్మికబర్బరకేకయికోసలకుంతలకిరాతశూరసేనసేవనమైంకణకొంకణ
మశ్యేష్వద్రపార్శ్వపూర్వరయావనజాలాంధ్రీసాల్యచెడిసింధువత్యాద్యనే
కవిదేవశేఖరామాభూమిపాలచిత్రితభాగీరథీగౌతమీనర్మదాయమునాసర
స్వతీకృష్ణవేణీబాహుదాభీమరధీతుంగభద్రారేణుకామలాపహారికావేరికృ
తమాలాతామ్రపర్ణివిశోకాకౌశికీగండకీవిచిత్రకావసీతప్రవరాకాస్య హింర
యూసర్వపాపహానావతీఢల్లనీకరతోయాపుణ్యతాద్రణీతాద్యనేకపుణ్య

సదీపవిత్రతే! అయోధ్యామధురామాయాకాశీకాంఘీలవంతికాపురీ ద్వారా
 వత్సావిపుణ్యపురీవిరాజతే! సగరగుల్మలస్వామిపుష్కరత్రయసహితశేసా
 చలశ్రీశైలాదిపుణ్యావలాధిష్ఠితే! జంబూషట్కశాల్మలకుశక్రాంతశాఖపుష్క
 రాఖ్యసప్తద్వీపదీపితే! ఇంద్రకశేరుతామ్రగభస్తివాగసౌమ్యగాంధర్వచార
 ణభారతేతినవవర్షాత్మికే! ప్రత్యేకంనవసహస్రయోజనవిస్తృతై! భారతకింపు
 రుషేలావృతకురుభద్రాశ్వకరమణకమందహరణకేసుమాలాఖ్యనవఖండ
 మండితే! దండకవింధ్యకచంపకబదరికనమలమగుహాదేవదారుకారణ్యాదిద
 శారణ్యానంతే! లోకాలోకాచలవలయితే! పంచాశశ్కీటివిస్తీర్ణభూమండ
 లైలక్షియోజనవిస్తీర్ణజంబూద్వీపే! భరతవన్దేవివిసురతగుక్రూపారాజమా
 నవశచిశాబహుళపరిమళమటలభ్రీషరరథంకారణకరకదండితకలకలతకూజ
 తననాథకేకీలమమఖరీకృతవిజితసారస్వసస్వనతరుమండే! అతులవిమలసత్త
 లభౌతకల్పతరుచ్ఛాయావిన్యస్తజడీవ్యమానరత్నసింహాసనస్యోపరిస్థితయం
 త్రరాశేశ్వతుర్దశవర్ణపర్ణితసహస్రయోజనోన్నతవిస్తారస్య పూర్వతశ్చేఖరీ
 కృతద్వజపతాకాయుతయోజనోన్నతకదంబవృక్షదీపితస్య మందాంస్య
 పాత్రితే! భరతఖండే! పంచాశదాదివర్షప్రథమమనైప్రథమపక్షే ప్రథమ
 గుప్తయోదశఘటికాద్విత్యాదింశద్ధటికాగతపవ్యద్విఘటికాయాం ప్రథ
 మప్రాణాయామకాలే! పార్థివకల్పానంతకల్పకూర్మకల్పబ్రహ్మకల్పవరాహ
 కల్పశ్వేతవరాహకల్పప్రళయకల్పపాద్మకల్పసావిత్త్వాదికల్పానాం మధ్యే!
 గ్వాయంఘవస్వారోచిషోత్తమతామసరైవతచాక్షుషవైవస్వతసూర్యా
 బ్రహ్మరుద్రదక్షసావర్ణిరౌచ్యభౌత్యచతుర్దశమన్వంతరాణాం మధ్యే! సప్త
 మవైవస్వతమన్వంతరే! శ్రీమదాదివిష్ణోర్మత్స్యకూర్మవరాహనారసింహవా
 నభార్గవరాఘవకృష్ణబౌద్ధకీదశావతారాణాం మధ్యే! నవవైవస్వతావ
 తారే! యుధిష్ఠిరవిక్రమార్కశాలివాహనవిజయభీనందననాగార్జునషట్కు
 నాం మధ్యే! తృతీయేశాలివాహనశకే! ఇదానీషష్టావింశత్సహాయుగే! అ
 వింశత్సహస్రాద్వితసప్తదశలక్షాన్వితే! కృతయుగయాతే! షణ్ణవతినహ
 శ్చిన్వితద్వాదశలక్షాన్వితే! తాయుగయాతే! చతుష్షష్ఠినహసాన్వితలక్షల
 ష్టే! ద్వాపరయుగయాతే! ద్వాత్రింశత్సహస్రాన్వితచతుర్థక్షాన్వితలియు

గ్రహమపాదేచాంద్రసారమానేనప్రభవాదిషష్ఠిసంవత్సరాణాం మధ్యేవ
 ర్తమానసంవత్సరేలయనేముతామాసేపక్షే । వాసరయక్తాయాంశుభః
 ధౌసునక్షత్రేసుముహూర్తే - సులగ్నే - గంగావాలుకాభిస్సప్తద్విమండలః
 ర్యంతంకృతరాశేర్వర్షసహస్రావసానేఏకైకవాలుకాపకర్షక్రమేణసర్వరా
 శ్యపకర్షసమ్మితకాలే బ్రహ్మలోకేనివాససిద్ధ్యర్థంతిలై స్సూర్యమండలపర్యం
 తంకృతరాశేర్వర్షసహస్రావసానేఏకైకతిలాపకర్షక్రమేణసర్వరాశ్యపకర్ష
 సమ్మితకాలేబ్రహ్మలోకేనివాససిద్ధ్యర్థంయవైర్గ్రహమండలపర్యంతంకృత
 రాశేర్వర్షసహస్రావసానేఏకైకయవాపకర్షక్రమేణసర్వరాశ్యపకర్షసమ్మి
 తకాలేబ్రహ్మలోకేనివాససిద్ధ్యర్థంసక్షపైర్ధ్రువమండలపర్యంతంకృతరాశే
 ర్వర్షసహస్రావసానేఏకైకసర్వపాపకర్షక్రమేణ సర్వరాశ్యపకర్షసమ్మిత
 కాలేబ్రహ్మలోకేనివాససిద్ధ్యర్థంపంచాశద్గృహ్యతిగణనాసమ్మితకాలే వృష
 లోభభిర్మక్షత్రమండలపర్యంతం కృతరాశేర్వర్షసహస్రావసానేఏకైకలో
 మాపకర్షక్రమేణ సర్వరాశ్యపకర్షసమ్మితకాలే బ్రహ్మలోకేనివాససిద్ధ్యర్థం
 త్రిగుణకృతాగ్నిష్టోమాతిరాత్రాప్తోర్యామసాంతపసవాజపేయపౌండరీకా
 శ్వమేధాదిశతక్రతుపుణ్యఫలావాప్త్యర్థం మయాగహదశపూర్వేషాందశా
 పరేషాంమద్వంశ్యానాంమాతృవంశ్యానాంసర్వేషాంపిత్రాణాంనరకాదు
 త్తీర్యశాశ్వతబ్రహ్మలోకేనివాససిద్ధ్యర్థంఅనాద్యవిద్యావాసనయాస్త్రికత్సం
 సారేవిచిత్రాభిర్విచిత్రాసుయోనిషుపునఃపునరనేకధాజనిత్వాకేన వాకర్ష
 విశేషేణేదానిమస్త్రిన్వంశేజాతస్యనామధేయస్యమమజన్మాభ్యాసాది జన్మ
 పభృత్యైతత్త్వంపర్యంతంమధ్యవర్తనకాలేసంభావితానాంపాపానాం వా
 క్షాణిపాదపాయూపస్థానాంకర్మేంద్రియాణాంత్యక్పత్సుశ్రోతజిహ్వఘ్రా
 ణానాంపంచానాంజ్ఞానేంద్రియాణాంపితేషాంప్రేరకస్యాంతఃకరణైస్సగో
 చరైస్సంబంధేనతీసంభావితసకలపాపనివృత్తిద్వారాఽరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం
 స్వగృహ్యైక్తప్రకారేణ మత్యుపురాణోక్తయోడశమహానాం తర్వర్తినా
 లంకృతకన్యాదానంసహిరణ్యోదకధారాపూర్వకమహంకరిష్యే ॥ ఇతిమ
 హాసంకల్పః॥

—(*) కంకణవిమోచనమంత్రః: (*)—

కంకతోనకంకతోఽహోనతీనకంతః॥ ద్వావితిపృషీఇతిన్యాలద్యప్తే

అలిఘ్నత | కంకణం మోచయాన్యద్య రక్షాస్త్రిన్నక దాచన | మయిరక్షాంస్థి
రాంబధ్వా దేవత్వంగచ్ఛకంకణ||

—* మిథునవిడియమంత్రః. *—

తతోనదేతాం ద్వంద్వమిందేణ దేవతాస్యస్యంతే | ద్వంద్వంవై మి
థునంతస్మాద్ద్వంద్వాద్విధునంప్రజాయతే | ప్రజాత్యైప్రజాయతే | ప్రజయా
పశుభిర్వ్యవసంపేద||

—* ఉపహారమంత్రః. *—

సుమంగలీరియంపథూరిమాగ్ంసమేతపశ్యత|సౌభాగ్యమస్త్యేదత్వాయా
థాస్తంవిపరేతన|| ఇతిమంత్రముచ్ఛార్యత తద్దాతృనామవదేత్ || ఇతివధ్వాః||

యవంవస్త్రాజిషీవసావసాధేయువో రచ్చిద్రామంతవోహసగాః |
అవాతిరతిమమృతాని విశ్వాఋతేనమిత్రా పరుణాసచేధే || ఇతిమంత్రము
చ్ఛార్య త తద్దాతృనామవదేత్ || ఇతివరస్య||

హిరణ్యరూపస్సహితణ్యసంద్యగ పాన్నపాచ్ఛేదుహిరణ్యవణః |
హిరణ్యయాత్పరియోనిర్నిషద్యహిరణ్యదాదదశ్యన్నమస్తే||

—* కన్యాస్తద్వంధ్వభీనమంత్రః, *—

అష్టవషాఽభవేత్కన్యా పుత్రవత్పాలితామయా | ఇదానీంతవదా
స్యామి దత్తాస్నేహేనపాలయ|| అష్టవషాఽ...మయా | ఇదానీంతవపుత్ర
స్య దత్తాస్నేహేనపాలయ|| అష్టవషాఽ...మయా | ఇదానీంతవపౌత్రస్య
దత్తాస్నేహేనపాలయ || అష్ట...మయా | ఇదానీంతుతవభ్రాతు దత్తా
స్నేహేనపాలయ|| ఇత్యాది తత్తత్ప్రతిగ్రహీతృనామూముహః||

—* వివాహసదస్యకాల సరస్వతీపూజావిధానం. *—

ఏవం...థంవివాహంగత్వేన ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలకసహితసరస్వ
తీపూజాంకరిష్యే | ఆదోనిర్విఘ్నేనపరిసమాప్త్యథం శ్రీమహాగ...కరి
ష్యే | గణాధిపతిపూజాంకృత్వా | ప్రణోదేవీసరస్వతీవాజేభిర్వాజీనీవతి |
ధీనామవిత్యృవత్ | మనఃసరస్వతీమావాహయామి స్థాపయామిపూజయా
మి|| అష్టదిక్పాలకానావాహ్య | ప్రణోదేవీత్యనేన మంత్రేణమోడశోప
చారపూజాంకృత్వా|| అనంతరంసభాపూజాంకుర్యాత్ || తదుపరిమహాదా
శీర్వచనంకుర్యాత్ || ఇతిసదస్యపూజా||

అనుహవంపరీహవంపరీవాదంపరిక్షపం । దుస్స్వప్నందురుదితంత
ద్విషద్యోద్విశామ్యహం । పరిక్షవేజపేత్ । అనుహూతంపురుహూతగ్ం
శుకునైర్వదతామనం । మృగస్యసృతమక్షయః । తద్విషద్యోద్విశామ్యహం ।
పరికాసనేజపేత్ । ఉత్తరైర్యథాలింగంచిత్రయంననస్పతిగ్ంశక్యదీగ్ంసి
గ్వాతగ్ంశకునిమితి । ఆరాతైరిగ్నిరస్తావరాత్పరశురస్తుతే । నివాతేత్వాభివ
షణ్డుస్వస్తీతేస్తువనస్పతే స్వస్తీమేస్తువనస్పతే । చిత్రయమభిమంత్రయతే ।
నమశ్శక్యత్సదేరుద్రాయ నమోరుద్రాయశక్యత్సదే । గోష్ఠమసినమస్తే అస్తు
మామాహిగ్ంసీః । శక్యభిమంత్రయతే । సిగసినసివజ్ఞోనమస్తే అస్తుమా
మాహిగ్ంసీః । సిగ్వాతమభిమంత్రయతే । ఉద్ధాతెవశకునసామగాయసి ।
బ్రహ్మపుత్రభవ సవనేషుశగ్ంసనిస్త్వస్తిసశ్శకునేఅస్తు ప్రతినస్సుమనాభవ ।
అశుభంవాచంత్రతజపత్ ॥

ప్రాణానాయమ్యవసం...ప్రీత్యథేం హృదయసంసగ్ంహేమామం
కరిష్యేః ఉభయోహృదయసంసగ్ం పుష్పస్త్రీరాత్రావరంబ్రహ్మచర్యంచ
రిత్వాస్థాలీపాకగ్ంశ్రవయిత్వా అగ్నేరుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంతే
ఽన్వారభాయగ్ం స్థాలీపాకాదుత్తరా ఆహుతీహుతాత్వా జయాదిప్రతిప
ద్యతే పరిషేచనాంతంకృత్వా తేనగర్విష్టతాయుక్తా స్తవ్యవరాబ్రా
హ్మణానోజయిత్వా సిద్ధింవాచయిత్ ॥ చర్వాహుతయః । ప్రాతరగ్నిం
ప్రాతరింద్రగ్ం హవామహేప్రాతమిత్రా వరుణాప్రాతరశ్వినా । ప్రాత
ర్భగంపూషణం బ్రహ్మణస్పతిం ప్రాతసోమముతరుద్రగ్ం హువేమస్వా
హిఅగ్నింద్రమిత్రావరుణాశ్వీభగపూషబ్రహ్మణస్పతి సోమరుద్రేభ్యభదం ।
ప్రాతజితేతంభగముగ్రం హువేమవయంపుత్రమది తేర్యోవిధతా । ఆధ్రౌష్ఠి
న్యంషన్యమానస్తు రశ్మిద్రాజుచిద్యం భగంభక్షీత్యాహస్వాహః । భగాయే
దం । భగప్రణేతర్భగసత్యరాధోభగేమాంధియముదవదదన్నః । భగప్రణో
జనయగోభిరత్వైర్భగప్రసృభిర్నృపంతస్యామస్వాహః । భగాయేదం । ఉ
తేదానీంభగవంతస్యామో తప్రసిత్యఉతమధ్యేఅహ్మం । ఉతోదితామఘ
వేత్ త్వాగ్యస్యనయందేవా సాగ్ంసుమతేస్యామస్వాహః । మఘవతభదం ।

భగవదభగవాన్ అస్తుదేవాస్తే నవయంభగవంతస్సాగ్రమ । తంత్యాభగ
సర్వజ్ఞోహమీమననో భగవత్రపతాభవేపాస్వాహః । భగేభ్యఇదం । సమధ్వ
రాయోషసోనమంత దధిక్రావేశుచయోపదాయ । అర్వాచీనంపసువిదంభ
గంనోరథమివాశ్వావాజిన ఆవహంతుస్వాహః । భగేభ్యోవాజిభ్యఇదం । అ
శ్వాపతిగోమతీర్ష ఉమాపోపీరవ తాస్సదముచ్చంతుభద్రాః । ఘృతంధు
హానావిశ్వతః ప్రపీనాయూయంపాతస్స స్వస్తిభిస్సదానస్సాహః । వాజిభ్య
ఇదం । అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహః । అగ్నయేస్విష్టకృతఇదం । వింత్రశేషం
హ్వారణవశ్యమాపయేత్ ॥ ఇతి హృదయసంసగః హోమః ॥

—* అథ మూలికాపహర్షణప్రయోగః. *

శ్వస్తిష్యేణేతి త్రిస్సప్తైర్యవైః పాతాంపరికిరత । యదివానుజ్యసేవరు
ణాత్తా సిక్రిణామియదిసోమ్యసి సోమాత్వాః సిక్రిణామిః । ప్రాణానా
యమ్య । ఏవం...థః । భత్వః పరిగ్రహేథః పాతోత్పాటాఖ్యంకమః
కరిష్యే । శ్వోధూతఉత్తరయోత్థాభ్య । ఇమాంఖనామ్యోషధీం వీరుధంబల
వత్తమాం । యయాసపత్నీంబాధతే యయాసంవిదతేపతిం । ఉత్తరాభిస్తి
స్యభిరభిమంత్యి । ఉత్తానపణేనుభగే సహమానేసహస్వతి । సహస్త్రిమే
పరాధమపతింమేకేవలంకృధి ఉత్తరాహముత్తరఉత్తరేదుత్తరాభ్యః । అథా
సపత్నీయా మమాధరాసాధరాభ్యః । నహ్యస్యైవామగృభామనో అస్తిప్ర
మతేజనై । పరామేవపరాపతగ్ంసపత్నీంనాశయామసి । ఉత్తరయాప్రతిచ్ఛ
నాగ్ంహ స్తయోరాబధ్య । అహమస్తిసహమానాధవ్యమసి నాసహిః । ఉభే
సహస్వతీభూత్వా సపత్నీంమేసహేవహై । శయ్యాకాలేబాహుభ్యాం భ
తాకరంపరిగృహ్ణీయా దుపధానలింగయావశ్యోభవతి । సపత్నీబాధనంచ ।
ఉపతేధాగ్ం సహమానామభిత్వా ధాగ్ంససీయసా మామనుప్రతే మ
నోవత్సంగారివధా వతుపధావారివధావతు । ఏతేనైవకామనోత్తరేణా
నువాకేన సదాదిత్యముపతిష్ఠతే । ఉదసాసూర్యో అగాదుదయం మామకో
భగః । అహంతద్విద్యలాపతి మభ్యసాక్షివిమానహిః । అహంకేతురహం
మూర్ధాకహ ముగ్రావివాచసి । మమేదనుక్రతుంఫతి స్నేహనాయాఉవాచ
రేత్ । మమపుత్రాశ్శత్రుహణోఢోమేదుహితావిరాట్ । ఉతాహమస్తిసం

జయా పత్యుషేణ్లోకఉత్తమః | యేనేంద్రోహవిషాకృత్య భవద్విద్యుత్తమః |
 అహంతదక్రిదేవా అసపత్నాకిలాభవం | అసపత్నాసపత్నిశ్శ్చ జయంశ్య
 భిభూవరీ | ఆవిత్సిసర్వాసాగ్ంరాధో వర్చోఅస్తేయసామివ | సమజైషమి
 మాఅహగ్ం సపత్నీరభిభూవరీః | యథాహమస్యవీరస్య వీరాజామిథనస్య
 చ | ఇతి మూలికాహరణప్రయోగః... యత్క్షుగృహీతామన్యాంవా బ్రహ్మ
 చర్యయుక్తః పుష్కరసంవతఃమూలైస్త్వంజితేషైః | ఉత్తరైర్యథాలిం
 గమంగాని సంమృజ్యప్రతీచీనంఃసరస్వేత్ | ప్రాణానాయుష్య ఏవంక్షీత్యర్థం
 కుష్ఠాదిరోగవిపృత్యథాం అంగసంస్పర్శనాభ్యంకమఃకరిష్యే || అక్షీభ్యాం
 తెనాసికాభ్యాం కణ్ఠాభ్యాంచుబుకాదధి | యత్క్షుగ్ంశీషణ్యం మస్త్రీ
 మోజ్జిహ్వయావివృహామితే | శ్రీవాభ్యస్తఉష్ణిహాభ్యః కీకసాభ్యోసూక్యా
 త్ | యత్క్షుగ్ందోషణ్యుగ్ంసాభ్యాంబాహుభ్యాంవివృహామితే | ఆంత్రిభ్య
 స్తేగుదాభ్యోచ నిష్ఠోహృదయాదధి | యత్క్షుగ్ంమతస్సాభ్యాంయక్షుః స్థా
 శిభ్యోవివృహామితే | ఊరుభ్యాంతెష్ఠివచ్ఛ్యాం జంఘాభ్యాంపదాభ్యాం |
 యత్క్షుగ్ంశ్రోణీభ్యాం భానదాద్భ్యగ్ంససోవివృహామితే | మేహనాద్వలంక
 రణాల్లోమభ్యస్తేనఖేభ్యః | యత్క్షుగ్ంసర్వస్త్వా దాత్తనస్తమిమంవిహృహా
 మితే | అంగాదంగాల్లోమ్నో లోమ్నోజాతంపర్వణిపర్వణి | యత్క్షుగ్ంస
 ర్వస్త్వా దాత్తనస్తమిమంవివృహామితే | వధూవాసఉత్తరాభిరే తద్విదేద
 ద్యాత్ | పరాచేహిశాబల్యం బ్రహ్మభ్యోవిభజావసు | కృత్యైషాపదవ్వి
 భూత్వా జాయావిశతేపతిం | అగ్నేలాతనూర్భవ తిరుశతీపాపయాముయా |
 పతిర్యద్యద్యైవాససాస్వమంగమభిధిత్సతి | కూరమేతత్కటుకమేతదపా
 వ్యవద్విషవనైత్తదత్తవే | సూర్యాయఃప్రత్యక్షం విద్యాత్సవీతత్ప్రతిగృహ్ణీ
 యాత్ | ఆశనసంవిశసనమథోఅధివిచతఃనం | సూర్యాయఃపశ్యరూపా
 ణి తానిబ్రహ్మతశగ్ంసతి || ఇత్యంగస్పర్శనం ||

—* అన్వారంభణీయస్థాలీపాకః. *

పూణికమాక్షణదాయాంతు విధినాపాసనస్యచేత్ | ప్రతిపద్యేవకు
 ర్వీత యాగద్వయముదాహృతం | ప్రాతఃకాలముహూర్తాదౌ యదిప్రథ
 మపర్వణి | రాత్రానంకల్పన్యనిత్యాంతే హ్యన్వారంభఃపరేహని | చతుర్థ

హామమ ద్యౌతపాప్య తయదపూర్తిమా తస్మాదరభ్యవిధిపదన్వాతాన
పురస్కరం॥

పూర్ణమాస్యాం ప్రాతరిధౌబర్హిషి ఆసాద్య ప్రాతరౌపాసనంకృ
త్వా । వధూముత్తరతతతవేశ్యస్వయందక్షిణతతసీసఃప్రాణానాయమ్య
ఏవం...ప్రీత్యథాం॥ దర్శపూర్ణమాసోపక్రమతాథాంఅన్వారంభణీయస్థా
లీపాకెనసద్యోయత్యే । విద్యదసి...త్య । తత్రాగ్నిరగ్నా విష్ణూసర
స్వతీసరస్వానగ్నిర్భగీచప్రథాన దేవతాంస్విష్ణ్వృదంగదేవతాః । వ్రీహిమ
యంచరుద్రవ్యమన్యస్తీనాగ్రత ఉపవత్స్యమిహసంకల్ప్యపత్న్య వహంతి
చరుగ్గ శ్రవయిత్వాభిఘోర్యప్రాచీనముదీచీనంవో ద్వాస్యప్రకృష్టితమభిఘో
ర్యాగ్నైరుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంతే పూర్ణా పశ్చాద్యత్తే దేవా
అదధురితిద్వేషజ్యాహుతీర్తుత్వా । పూర్ణాపశ్చాదుతపూర్ణాపురస్తాదున్న
ధ్యతఃపాణామాసీజగాయ॥ తస్యాంచేవా అధినంపసంత ఉత్తమేనాకభి
హమాదయంతాగ్ంస్వాహ॥పూర్ణమాస్యాయేదం । యత్తేదేవాఅదధుర్భా
గధేయమమావాస్యేనంపసంతోమహిత్యా- సానోయజ్ఞంవిష్ణుహివిశ్వవా
రెరయింనోదేహిసుభాగసువీరగ్ స్వాహ॥అహునాస్యాయాఇదం॥ దర్వా
ముపస్తీర్యచరుమధ్యాద్విరవదాయాభిఘోర్యహవిప్రత్యభిఘోరయతి । అ
గ్నయేస్వాహ॥ అగ్నయేఇదం॥ పునరవదానధ్యైశావదాయ॥ అగ్నవిష్ణు
భ్యాగ్ స్వాహ॥ అగ్నవిష్ణుభ్యామిదం॥ పునరవదాయ॥ సరస్వత్యైస్వాహ॥ స
రస్వత్యాఇదం॥ పునరవదాయ॥ సరస్వత్యైస్వాహ॥ సరస్వతేఇదం॥ పునరవదా
య॥ అగ్నయేభగినేస్వాహ॥ అగ్నయేభగినేఇదం॥ పునరుపస్తీర్య ఉత్తరాధ్వా
నీకృత్విష్ణ్వృతేవదాయద్విరభిఘోర్యనహవిప్రత్యభిఘోరయతి॥ అగ్నయే
స్వస్త్యృతేస్వాహ॥ అగ్నయేస్విష్ణ్వృతేఇదం॥ జయాదిప్రతిపద్యతేసావిష్ణ్వృత
ంహుత్వాబహిఃస్సమంజనంకృత్వాః॥ దర్వావ్యపరిధీనవక్షిపరిధీన్ప్రహృ
త్యగ్గ్ సావంచకృత్వాఅస్తీన్ప్రకృతే కర్తవ్యత్యాదిపరిషేచనాంతం కృ
త్వాప్రణతామార్తనంబ్రహ్మద్యాననంచకుర్యాత్ ॥ శ్లో ॥ ప్రతేషుశాంతి
హూమేషవిభ్రాజేష్టావృషోత్సృజే । చరోఽప్రధానికేదేవశమ్యావనసం

* అత్రపరిధిప్రహరణంనా స్తీతకేసాంచినై తం.

శయః। అత్రవృషభదక్షిణానాస్తి। పూర్ణపాత్రస్తుదక్షిణేత్యేకః। తల్లక్షణం
అష్టమష్టిభవేత్సంచిత్రంచిత్రత్వాదిపుష్కలః। పుష్కలంశైవచత్వా
దిఅధకః పరికిర్తితః। అథకాశైవచత్వారిపూర్ణపాత్రస్స ఉచ్యతే॥ *

అత్ర కేచనస్వీష్టకృతేషామందుర్వాం సంస్థానజయదికాంతేషా
మయాదితికరిభ్యధైశమ్యాకార్యాఇతిచవదంతి। తత్రక్షాంకాః॥ స్థాలీసా
కానంతరేవా వివాహేనంపూర్ణైవాంతేత్యేర్థమాసీ । తస్యామన్వా
రంభణీయాఖ్యమూషంతుర్యాత్ప్రీతిః పూర్ణమాస్యాంయథోక్తం। క్రౌ
తేన్వారంభణీయాయామగ్నాన్మూసరస్వతీ । సరస్వాంశ్చాచిర్భగీవస్తా
దైవ్యేతాశ్చదేవతాః । అగ్నిస్వీష్టకృతంచాంతరేతేత్యస్తాశ్చసూత్రతః।
అవ్యోహస్వీష్టకృతానంశ్యస్సదేవు చతుకర్తృసు । తస్మాదన్వారంభణీ
యచరాషడ్దేవతా ఇతి । కలికాశ్చస్మిన్త్రోక్తాశ్చూహ్యపిన్ధిః పురాతనైః।
అనాసితాగ్నోవ్రతమేచరావయాదేవతాస్తాః । ప్రవదంతితదేక్షాః। తస్యా
పికాలఃకలిపూర్ణమాస్యాలపాతర్వదంత్యేవకాద్విశిష్యాః। అగ్నిస్తథాగ్నాస
హితశ్చవిష్ణుస్సరస్వతీవైవతథాసరస్వా। అగ్నిర్భగీస్వీష్టకృదగ్నిరేతాన్త్ర
మేగమత్యావృతతోజయతి । అగ్నివరావహిణతోవరోత్రావతానధర్మా
జ్ఞమయఃప్రధీమాకా । ప్రమూదాగ్నోబహుప్రయమాతీహుతాత్వాగ్న
యైస్సైభగీనైవచాంతా శిష్టమావిస్మిష్టకృతాశ్చూహ్యచిద్ధోహస్తాః స్వీష్టకృ
తేవచాంతా । సంస్థానజయదికాంతేషామన్వీష్టకృతంచ
మత్యాస్తాలీపాత్రేతేషానైవ్యకేవశ్వేదేవా ఇభ్యసేనోపడిప్తాః । మం
త్రామానాన్మన్తమేదైవచాగ్నోద్యారాద్రాంతాదేవతాస్త్రింశదుక్తాః।
సర్వాస్సద్దేవతాపూర్ణమాసీతర్కణ్యక్తాత్రావణీమాగతీమ్నై । తత్రాప్య
న్వారంభణీయచరాచక్రొతోక్తాయాదేవతాస్తా ఇహాస్యః॥ ధర్మప్రశోక్తే
మహారాజసంక్షేప్తాః। పాత్రేవతాశ్చైవచమత్యా । సమంజసంబరహిషివ
శమ్యాః పరేహి౦తశ్చమతీహుతామడిక్తః । శతీభుబహ్వీష్టశనామతీభు
ప్రాప్తాస్వదంతం త్వభిఘాతంచ । శిష్టంహవిస్మిష్టకృదర్థమేవాభిఘాత
యేత్సర్వచరుక్రియాసుభిక్ష్యన్వారంభణీయస్థాలీపాకః॥

పార్థమాస్థ్యం ప్రాతిరోపానసంహిత్యానన్వేషానీనోదర్భాక
ధారయమాణః పత్న్యసహప్రాణానాయమ్య । ఏవం...ప్రీత్యర్థం । పా
ర్థమాసేనాగ్నేయేనస్థాలీపాకేనశోయాజయిష్యే । తత్ప్రాప్తిస్సేవప్రకృ
చ్ఛదేవతే । వ్రీహిమయంచరుద్రవ్యయన్వస్త్రిహ్ని-లఙ్కవతస్త్రిమిత్యహ్వ
ధానంకృత్వా ఇధాబర్హిషీనన్నహృతి । అమావాస్యాయువాగ్నికేనాగ్నే
యేనస్థాలీపాకేనశోయాజయిష్యే ఇత్యహ్వధానంకుర్యాత్ ॥ *

—(*) అభిధ్యోష్టిష్టిః. (*)—

జ్ఞో॥ అగ్నయేవతథేంద్రియసోమాంశ్చస్వస్త్వేనాసతి । సోమయేచ
ద్వితంతేనాభిధ్యోష్టిష్టింజయిషికం । ప్రాణానాయమ్య । ఏవం...ప్రీత్య
ర్థం ప్రథమపర్యంతే ప్రతిపద్ధోమాప్రీత్యేనావాగ్నితార్థం అన్వారంభణ్య
ధికారసిద్ధ్యర్థం । అభిధ్యోష్టిష్టింకరిష్య ఇతిసంకల్ప్య । తత్ప్రాప్తింప్రసో
మాంసప్రధానదేవతాః । స్వేచ్ఛ్యవంకరేవతాః । వ్రీహిమయంచరుద్రవ్యం
స్థాలీపాకేనసద్యోయాజయిష్యే । పత్న్యసహంతి చరుగ్గోత్రపయిత్యాభి
ఘావ్యప్రాచీనముదీచీవం శోచ్యన్యప్రతిష్ఠితమగ్నిభూర్య । అగ్నేరుపసచూ
ధానాద్యగ్నిముఖంతే । రత్వాగ్నిముపస్తీర్యవతు మధ్యాగ్నిరవహాయాభి
ఘావ్య । అగ్నయేనాసతి । అగ్నయేనాసతి । ఇంద్రాయనాస్వతి । ఇంద్రా
యేదం । సోమాంశ్చాసాహం । సోమాంశ్చేదం । అవహానసప్రీత్యేజహుయా
త్ । ఉత్తరార్ధాన్సకృదవహున్విరభిఘోర్వసహం । ప్రత్యగ్నిభూరియాతి । అ
గ్నయేనస్వకృతేనాసతి । అగ్నయేనస్వకృతేనాసతి మిన్నన్నహంసంజయా
దీక్షాహిత్యాబర్హిష్యసంజనంకృత్వా । శమ్యాఃపరిద్యభేష్టిష్టిష్టతే కర్షణ
త్యానిబ్రహ్మవిసగ్ధనాంతే । హూమాంతేశ్రీయజ్ఞపురుషాయనమః...యజ్ఞే
శ్వరఃప్రీతాతు । తతలన్వారంభణీయంకృత్వాప్రతిపద్ధోమంకుర్యాత్ ॥ *

—(*) వైశ్వదేవార్థగృహపాకారంభః. (*)—

ఆర్యాఃసయతావైశ్వదేవేఅన్నగ్గ్సూ-రూరస్స్యుర్భూషాంకానం
క్షవధుమిత్యభిముఖోన్నం । వర్షయేతే-శానంగంవాసశ్శాలభృహదేవస్స
శేదార్థాధిష్ఠితావాశూద్రాస్సగ్గ్సూ-రూరస్స్యుర్వైషాగ్ం సవహుచమనక
ల్పధీతమహారహః । కైకత్తశృలాఃపసభా వాపసముదకోపస్సర్వసం చసహ

వాససామపివాష్టమీష్వేవ పర్వసువావపెరన్నరోతుమన్నగ్ం గగ్గస్సుత
మగ్నావధిశ్రిత్యాద్భిఃప్రోతేత్తద్దేవపవిత్రమిత్యాచక్షతే । సిద్ధేన్ద్రోష్ఠస్సూ
తమితిస్వామినైప్రబూయాత్తత్సుభూతంవిరాడన్నంతన్నాతాయితప్రతివ
చననోగృహమెధినోయదశసీయస్యహేమామాబలయశ్చస్వర్గలక్ష్మి సంయుక్తా
భిః॥ —(*) అథవైశ్వదేవారంభః. (*)—

కర్తాకుచిచ్ఛాత్వా ఆచార్యము ఖాదైవ్య దేవస్వరూపం సర్వం
యథా శాస్త్రంజ్ఞాత్వా ఆచార్యంసంపూజ్యత దనుజ్ఞాంగృహీత్వా య
థాభర్తృపదేశం వైశ్వదేవప్రథమమాచార్య సన్నిధౌకుర్యాత్ ॥ తత్ప్ర
కారశ్చ॥ బలీనాంచ తస్యతస్యదేశేనగ్గ్స్కారోహస్తేన పరిమృజ్యావోత్య
స్యప్యపశ్చాత్పరిషేచనమాపాసనేపచనేవాషడ్చిరాద్యైః ప్రతిమంత్రగ్ం
హస్తేనబహుయాయుభయతఃపరిషేచనం యథాపురస్తాదేవంబలీనాంచేశ
దేశేనమవేతానాగ్ం సకృత్సకృదంతేపరిషేచనగ్ం సతిసూపసగ్ంస్పష్టే
నకార్యాలపరేణాగ్నిగ్ం సప్తమాష్టమాభ్యాముదగపవర్గము దధానసన్ని
ధానవమేనమధ్యే గారస్యదశమైకాదశాభ్యాం పాగ్గపవర్గము తరఫూర్వ
దేశేగారస్యోత్తరైశ్చతుర్భిః । శయ్యాదేశేనామలింగేన దేహశ్యామంతరి
క్షలింగ నోత్తరేణాపధాన్యాముత్తరై ర్వహ్నానది నేదక్షిణతః పితృలింగేన
పాగ్చినావీత్యవాచిన పాణికుర్యాద్రాత్ర ఉత్తర్యోథాదేవతా భ్యస్త
యోర్నానాపరిషేచనం ధర్మభదాన్నక్తమేవోత్తమేనవైహాయసంయుతా
నవ్యగ్గ్రియభోపదేశం కురుతేసిత్యస్వర్గః లుప్తిశ్చాగ్రంచదయమిత్యాది
ధర్మోపదేశః॥ *

అనుష్ఠానక్రమశ్చ । పాగ్చినామయమ్యుషవం- పీత్యర్థంలన్నసంస్కా
రద్వారాత్త్రసంస్కారార్థం పంచసూనాపసత్తయే గృహేసిద్ధేనాన్నేన
పాగ్తరైవైశ్వదేవంకరిష్యే ॥ గృహపాకాద్ధవిష్యంచాహవిష్యంచ పృథగా
దాయాగ్నావధిశ్రితోదగుద్వాస్యాద్భిః ప్రోత్యహవిష్యంద్విధాకృత్వాఅభి
ఘూర్వాలగ్నిమిధ్యేత్యాదిధ్యాత్వాలంకృత్య । ఆదితేనుషన్యస్వ... దేవసవితః
ప్రసువ । హవిష్యప్రథమభాగాదాదాయ । అగ్నయేస్వాహ । అగ్నయథదంవి
శ్వేభ్యో దేవేభ్యస్వాహ । విశ్వేభ్యో దేవేభ్యథదం । ధృవాయభూమాయస్వా

హాధృవామృతామృతయోదంతాధృవక్షితయేస్వాహా ధృవక్షితయశ్చదంతా
 చ్యుతక్షితయేస్వాహాఅచ్యుతక్షితయశ్చదంతా అగ్నయేస్వీష్టకృతేస్వాహాఅ
 గ్నయేస్వీష్టకృతశ్చదంతాఅదితేస్వమగ్నస్థాఃప్రాసావీఃఅహవివ్యంకించిదాదా
 యఉదీచీనముష్ణంభస్మాప్రోహ్యతూష్ణింస్వాహేతిహుతాస్వాహాప్రజాప
 తయశ్చదంతాఅథహవివ్యప్రథమభాగంఅహవిష్మేణసంయోజ్యబలీహరేత్
 యత్రయత్రబలిహరణంతతతత్రస్థలేషుసమ్మార్జనమవోక్షణంచ కృత్వా
 థాంగుళ్యగాగ్రిణిభూమింస్పృశంతితథాబలీహరేత్ తూష్ణింసమంతంప
 రిషేచనంకుర్యాత్ దిశేదశేసమవేతానాంతబలీనాం సకృత్సకృదంతెపరి
 షేచనంకుర్యాత్ అగ్నేఃపశ్చాత్సవ్యపురతఃహస్తేనపరిమృజ్యఅవోక్ష్య
 ధర్మాయస్వాహాధర్మాయదంతా హస్తేనపరిమృజ్యఅవోక్ష్య అధర్మాయస్వా
 హాఅధర్మాయదంతాఇత్యుదగపవర్గంధామంతేద్వయోగ్నకృత్పరిచ్య
 ఉదధానసన్నిధౌపరిమృజ్యఅవోక్ష్యఅధ్యస్నాన్వహాఅధ్యశ్చదంతా పరిషి
 చ్యమభ్యేఽగారస్యపరిమృజ్యఅవోక్ష్యఓషధివనస్పతిభ్యస్నాన్వహా ఓషధి
 వనస్పతిభ్యశ్చదంతాపరిమృజ్యఅవోక్ష్యరతోదేవజనేభ్యస్నాన్వహారతోదేవ
 జనేభ్యశ్చదంతాప్రాగపవర్గంధామంతేద్వయోగపరిషిచ్య ఉత్తరపూర్వదేశేఽ
 గారస్యపరిమృజ్యఅవోక్ష్యగృహ్యభ్యస్నాన్వహాగృహ్యభ్యశ్చదంతాపరిమృ
 జ్యఅవోక్ష్యఅవసానైభ్యస్నాన్వహాఅవసానైభ్యశ్చదంతాపరిమృజ్యఅవోక్ష్య
 అవసానపతిభ్యస్నాన్వహాఅవసానపతిభ్యశ్చదంతాపరిమృజ్యఅవోక్ష్య సర్వ
 భూతైభ్యస్నాన్వహాసర్వభూతైభ్యశ్చదంతాప్రాగపవర్గంధామంతేసకృ
 త్పరిషిచ్యశయ్యాదేశే పరిమృజ్యఅవోక్ష్యకామాయస్వాహా కామాయే
 దంతాపరిషిచ్యకేహశ్యాంపరిమృజ్యఅవోక్ష్యఅంతరిత్రాయస్వాహా అంత
 రిత్తోయేదంతాపరిషిచ్యఅపిధాన్యాంపరిమృజ్యఅవోక్ష్యయదేజతిజగతియ
 చ్చచ్చేష్టతినామ్నోభాగోయంనామ్నేస్వాహావామనశ్చదంతా పరిషిచ్యబ్ర
 హ్మనదనైపరిమృజ్యఅవోక్ష్యపృథ్వివేసిస్వాహాపృథివ్యాశ్చదంతా పరిమృజ్య
 అవోక్ష్యఅంతరిత్రాయస్వాహాఅంతరిత్రాయేదంతాపరిమృజ్యఅవోక్ష్య దివే
 స్వాహాదివశ్చదంతాపరిమృజ్యఅవోక్ష్యసూర్యాణ్యస్వాహాసూర్యాయేదంతా
 పరిమృజ్యఅవోక్ష్యచంద్రమసేస్వాహాచంద్రీమనశ్చదంతాపరిమృజ్యఅవోక్ష్య

నక్షత్రేభ్యస్సాస్వహా-నక్షత్రేభ్యఇదం-పరిమృజ్య-అవోక్ష్య- ఇంచాద్రాయస్వా
హా-ఇంచాద్రాయదం-పరిమృజ్య-అవోక్ష్య-బృహస్పతయేస్వాహా-బృహస్పత
యఇదం-పరిమృజ్య-అవోక్ష్య ప్రజాపతయేస్వాహా-ప్రజాపతయఇదం- పరి
మృజ్య-అవోక్ష్య-బ్రహ్మణేస్వాహా-బ్రహ్మణఇదం- పాగిగపవగ్గంసధాయ-
సర్వేషామంతెనకృత్పరిషేచనం-దశానాంబలీనాందక్షిణతః- పాగ్రిచీనావీతీ
పితృతేథేన-పరిమృజ్య- అవోక్ష్య- స్వధాపితృభ్యస్సాస్వహా- స్వధాపితృ
భ్యఇదం-యజ్ఞోపవీత్యపడపస్పృశ్య-దశానాంబలీనాందక్షిణతఃపితృబలేరు
త్తరతః- పరిమృజ్య- అవోక్ష్య- సమానుద్రాయపశుపతయేస్వాహా-పశుప
తయేరుద్రాయదం- అడడపస్పృశ్య-పాగ్రిచీనావీతీ-అప్రదక్షిణంపరిషిచ్య-
ఉపవీతీ - ప్రదక్షిణంపరిషిచ్య - పాగ్రిశానాయమ్య - ఏవం...ప్రీత్యథేకం
దేవయజ్ఞేనయత్యే - విద్యుదసీత్యప ఘాష్టానమృతాశ్నత్య మువైమ-
అడడపస్పృశ్య- అదితేను...ప్రీతుః- సావిత్యద్వితీయభాగాదాదాయ-
దేవేభ్యస్సాస్వహా- దేవేభ్యఇదం- అదితేన్వ...పాగ్రిసావీః - వృష్టిరసీత్యశ్చ
ఘాష్టానమృతాశ్నత్యముపాగాం - అడడపస్పృశ్య - పాగ్రిచీనావీతీ -
ప్రాణానాయమ్య- ఏవం...ప్రీత్యథేకంపితృయజ్ఞేనయత్యే- విద్యుదసీత్యప
ఉపస్పృశ్య - అగ్నేదక్షిణతోభూమౌసంమృజ్యావోక్ష్య - ద్వితీయభా
గాదాదాయ- పితృభ్యస్సాస్వధాన్తు- పితృభ్యఇదం- అప్రదక్షిణంపరిషిచ్య-
వృష్టిరసీత్యపడపస్పృశ్య- యజ్ఞోపవీత్యపడపస్పృశ్య- ప్రాణానాయమ్య-
ఏవం...ప్రీత్యథేకం భూతయజ్ఞేనయత్యే - విద్యుదసీత్యప ఉపస్పృశ్య-
అగ్నేరుత్తరతోభూమౌసంమృజ్యావోక్ష్య - ద్వితీయభాగాదేవ - భూరే
భ్యోనమః - భూతేభ్యఇదం- పరిషిచ్య - వృష్టిరసీత్యపడపస్పృశ్య - సవీతీ
భూతాన్ ప్రాణానాయమ్య - ఏవం...ప్రీత్యర్థం మనుష్యయజ్ఞేనయత్యే-
విద్యుదసీత్యపడపస్పృశ్య- అదితేనుమన్యస్వేత్యాదిభిఃపరిషిచ్య - ద్వితీయ
భాగాదేవ- మనుష్యేభ్యోహంతా - మనుష్యేభ్యఇదం- అదితేన్వ...ప్రా
సావీః- వృష్టిరసీత్యఉపస్పృశ్య - ఉపవీతీ - ప్రాణానాయమ్య - ఏవం...
ప్రీత్యర్థం బ్రహ్మయజ్ఞేనయత్యే - విద్యుదసీత్యపడపస్పృశ్య - ప్రజాపతీబ

లేదక్షిణతః పరిమృజ్య - అవోక్ష్య - ద్వితీయభాగాదాదాయ - ప్రజా
పతయేస్వాహ - ప్రజాపతయఇదం - పృష్ఠిరసీత్యసడపస్పశ్య - ప్రాణా
నాయమ్య-ఏవం...ప్రీత్యర్థం అగ్రదానంకరిష్యే- అది..... ప్రసువ- పర
మేష్ఠినేస్వాహ - పరమేష్ఠి నఇదం - యథాకూపశ్చ తథార సహస్ర
ధాగోఅక్షితః - ఏవామె అస్తుధాన్యగ్ం సహస్రధారమక్షితం - ధనధా
న్యైస్వాహ- అగ్నయేన్విష్టశ్చపఇదం- అది తేస్వమ...ప్రాసావీః॥ సర్వ
భాగాన్నశేషమాదాయ ॥ శ్లో ॥ శ్వానాహిశ్యామ శబత్వావైపస్వతకులో
చ్ఛవా - తాభ్యాంబలింసదాస్యాజరక్షే తాంపథిసర్వదా - ఇంద్రవారుణ
వాయువ్యా యామ్యానైర్లోతోచ్ఛవాః - వాయుసాః ప్రతిగృహ్లాంతు భూ
మాపిండంమయూర్పితం - శ్వపథిశ్వపచవాయుసేభ్యః క్రిమిభ్యఇదం - ఇతి
దేవత్రేణననివేశనద్వారదేశవద్యాత్ | పాదానత్రాశ్యాచమ్య | గోదోహ
నమాత్రం ప్రాంగజేతస్మేత్ | కాత్రారాద్రాంతవైశ్వదేవానంతరం - యే
భూతాః ప్రచరంతిదివానక్తం బలిమిచ్ఛంతోవితుదస్యప్రేష్యాః - తేభ్యోబ
లింప్రప్తికామో హరామిమయిప్రప్తిం ప్రప్తిపథిదకధాతుస్వాహ - దివాన
క్తం చారిభ్యోభూతేభ్యఇదం ॥ శ్లో ॥ ద్యావేకం ద్వేచచత్వారి ప్రత్యేకంతి
సృష్టవః | పృథివ్యాదిదశస్త్వైక మతదిక్ష్యంపుక్ పృథక్ | ఇతివైశ్వదేవః-
అత్ర కేచన అన్యథాకున్వయః॥

—* అథపక్షాంతరవైశ్వదేవప్రకారః. *—

వైశ్వదేవభాగనిర్ణయః॥ శ్లో ॥ ప్రథమపూర్వదిగ్భాగే ద్వితీయం
చతతోత్తరే | పృథీయంమధ్యమంప్రోక్తంచతుర్థకందక్షిణతేతథా | పంచమం
పశ్చిమంప్రోక్త మితిభాగానిర్ణయః॥

—* అథ భాగవినియోగః. *—

శ్లో॥ షడాహుతీగ్రభాగేద్వితీయేశాక హూమకం | ద్వితీయేబలిదా
నంస్యాదగ్రదానంసృతీయకే | తృతీయే దేవభూతేపి పిత్రభేదచతుష్టయం |
పంచమేమానుషోహూమో వైశ్వదేవస్యలక్షణం | స్మృత్యంతరే | హవి
స్యంపంచథాకృత్వా పూర్వభాగాత్త షాహుతీః | ద్వితీయభాగాదాదా

య జహుయాదుష్టభన్తుని । అగ్రవానంచేవయజ్ఞం భూతయజ్ఞంచతుథాకం । పంచమంతున్యయజ్ఞంస్యా దైవశ్వదేవస్యనిణయః॥

—* అథ వై శ్వదేవః. *

ప్రాణానాయమ్య ఏవం...ప్రీత్యథాం సిద్ధేనాన్నేనవై శ్వదేవంకరి
 మ్యే । తతోగృహపాకాధవిష్యమాదాయ తదన్నంపంచథావిభజ్య అదితే
 నుమన్య స్వేత్యాది భిరాపాసనాగ్నింపరిషిచ్య । ప్రథమభాగా దాదాయష
 డాహుతీ మాన్త్రేచజహుయాత్ । అగ్నయేస్వాహ । అగ్నయఇదం । విశ్వే
 భ్యోదేవేభ్యస్సాహ । విశ్వేభ్యోదేవేభ్యఇదం । ధృవానుభూమాను
 స్వాహ । ధృవానుభూమాయేదం । ధృవక్షితయేస్వాహ । ధృవక్షితయఇదం ।
 అమృతక్షితయేస్వాహ - అమృతక్షితయఇదం - అగ్నయే స్విష్టకృతేస్వా
 హ - అగ్న...దం - ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా - ద్వితీయభాగా త్రించ
 దాదాయ - ఉదీచీనమ్మష్టంభస్తాపోహ్య - తూష్టిం- స్వాహ - ప్రజాపతయ
 ఇదం- ప్రథమభాగేవ్యతీయభాగాగ్నింసగ్ంస్సృజ్యబర్హిహారేత్ - యత్రయత్ర
 బలిహరణం తత్రతత్రస్థితేషుసమ్దజానమహాతమంచకృత్వా యథాంగుశ్య
 గ్రాణి భూమింస్సృశంతి - తథాబర్హిహారేత్ - సర్వత్రబలిషు గంధపు
 మ్పాదిభిరభ్యర్చ్య తూష్టింసమంతం పరిషేచనం కుర్యాత్ - ఏకదేశసమవే
 తానానుషి బలీనాంసకృత్యకృదంతే పరిషేచనంకుర్యాత్ - అగ్నేంపశ్చ
 త్స్వస్యపురః - హస్తేచసమ్మృజ్యద్వయోరహోక్త్య - ధర్మాణ్యస్వాహ ।
 ధర్మాణ్యేదం-అధర్మాణ్యస్వాహ-అధర్మాణ్యేదం-ద్వయోఃపరిషిచ్య-
 అధర్మాణ్యస్వాహేతి బలీఃపురస్తాత్-ఉదధానసన్నిభౌ-అద్యస్వాహ-
 అద్యఇదం - పరిషిచ్యతత్పురస్తాత్ - మధ్యేఽగారస్య - ఓషధివనస్పతిభ్య
 స్సాహ - ఓషధివనస్పతిభ్యఇదం - రక్షోదేవజనేభ్యస్సాహ - రక్షోదే
 వజనేభ్యఇదం-ప్రాగపవగంనిధాయ-పరిషిచ్య-అధర్మాణ్యస్వాహేతిబ
 లేరుత్తరతః- ఉత్తరపూర్వదేశేఽగారస్యప్రాకృక్షౌ- గృహ్యాభ్యస్సాహ
 హ - గృహ్యాభ్యఇదం - అవసానేభ్యస్సాహ - అవసానేభ్యఇదం- అవ
 సానపతిభ్యస్సాహ-అవసానపతిభ్యఇదం- సర్వభూతేభ్యస్సాహ-సర్వ

వైశ్య దేవ

ధూతభ్యశ్చందం । ప్రాగపవర్గం నిధాయ । పరిషిచ్య । అగారస్యోత్తరపూర్వ
 దశైకామాయస్వాహా । కామాయేదం । పరిషిచ్య । గేహశ్యాం । అంతరి
 యైకాయస్వాహా । అంతరియేదం । పరిషిచ్య । తదపిధాన్యాం । యదైకతిజగ
 తియచ్చ చేష్టతినామ్నో భాగోయంనామ్నేస్వాహా - వాయవ్యభద్రం - పరి
 షిచ్య - ధర్మాయస్వాహేతి బలేగ్దక్షిణతః । ప్రాక్షక్తౌవ్యజనా కారేణ
 సృథివ్యైస్వాహా । పృథివ్యాభద్రం । అంతరియైస్వాహా - అంతరియే
 దం - దివేస్వాహా - దివభద్రం - సూర్యాయస్వాహా - సూర్యయేదం - చంద్ర
 మసేస్వాహా - చంద్రమనభద్రం - నక్షత్రేభ్యస్స్వాహా - నక్షత్రేభ్యభద్రం -
 ఇంద్రాయస్వాహా ఇంద్రాయేదం - బృహస్పతయైస్వాహా - బృహస్పతయ
 యేదం - ప్రవజాతయైస్వాహా - ప్రజాపతయేదం - బ్రహ్మణేస్వాహా । బ్రహ్మణ
 యేదం - ప్రాగపవర్గం నిధాయ । పరిషిచ్య । దశానాంబలీనాం దక్షిణతః - ప్రాచీ
 నావీతి । పితృతీర్థేనస్వధాపితృభ్యస్స్వాహా - స్వధాపితృభ్యభద్రం - యజ్ఞోపవీ
 త్యవడుపస్పృశ్య - దశానాంబలీనాం దక్షిణతః పితృబలేరుత్తరతః - నమోరు
 దాయపశుపతయైస్వాహా - రుద్రాయపశుపతయేదం । అపడుపస్పృశ్య ।
 ప్రాచీనావీతి - అప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ఉపవీతిప్రదక్షిణం పరిషిచ్య రుద్రబలే
 రుత్తరతః భూమింసమ్ప్రశ్య । కించిదన్నమాదాయ । యేఘాతాః ప్రవరంతి
 వాబలిమిచ్చంతో...స్వాహా । దివాచారిభ్యోఘాతేభ్యభద్రం । పరిషిచ్య ।
 ప్రాణానాయమ్య ఏవం - ప్రీత్యర్థం అగ్రదానం కరిష్యే । పూర్వపరిషేచనం
 కృత్వా - శృతీయభాగాదాదాయ - దదామీశ్యగ్నిర్వదతి - తథేతి వాయురా
 తత్ - హంతేతి సత్యం చంద్రమాః - ఆదిత్యస్సత్య మోమితి - ఆపస్తంబత్య
 గాధరక్ష - యశోఽజస్య దక్షిణాం - మమోపాత్త దురితక్షయోమే కామ
 మృత్యుతా గోస్వాహా - విష్ణవభద్రం - ఉత్తరపరిషేచనం కృత్వా ప్రాణా
 నాయమ్య । ఏవం - ప్రీత్యర్థం దేవయజ్ఞేన యత్యే - విద్యుదసీత్యపడుపస్పృ
 శ్య - పూర్వపరిషేచనం కృత్వా శృతీయభాగాదాదాయ - దేవేభ్యస్స్వాహా -
 దేవేభ్యభద్రం - ఉత్తరపరిషేచనం కృత్వా - వృష్టిరసీత్యపడుపస్పృశ్య -
 ప్రాచీనావీతి - ప్రాణానాయమ్య - ఏవం - ప్రీత్యర్థం పితృయజ్ఞేన యత్యే
 వ్యుదసీత్యపడుపస్పృశ్య - అగ్నేర్దక్షిణతోఘాతా సంమృశ్యావోత్య
 కుర్థభాగాదాదాయ - పితృభ్యస్స్వధాన్తు - పితృభ్యభద్రం - అపడుప

ఋంపరిషద్య - వృష్టిరసీత్యపడిపస్పత్య - యజ్ఞోపవీతి - ప్రాణానాయ
మ్య ఏవం—ప్రీత్యర్థం - భూతయజ్ఞేనయజ్ఞే - విద్యుడసీత్యపడిపస్ప
త్య | అగ్నేరుక్షరతో భూమానంమృత్యావోత్య | తృతీయభాగాదాదా
య | భూతేభ్యోనమః - భూతేభ్యభవం | పరిషద్య | వృష్టిరసీత్యపడిప
స్పత్య | నివీతిభూత్వాప్రాణానాయమ్య | ఏవం—ప్రీత్యర్థం మనుష్య
యజ్ఞేనయజ్ఞేవిద్యుద—వి | సంవతభాగాదాదాయ | పూర్వపరిషేద
సంకృత్యా - మనుష్యేభ్యోరంతా | మనుష్యేభ్యభవం - అదిలేన్వ—
ప్రాసావీ - వృష్టిరసీత్యపడిపస్పత్య ఉపవీతిభూత్వా - సర్వభాగాన్న
శేషమాదాయ || ౧౧ || ద్యౌసోహిత్యాన—మయాప్రీతం - శ్వపతితత్వప
చపాయశేభ్యో ప్రతిభ్యభవం - ఇతిపవనీశ్చేదనవేదనద్వారా శేషదర్శిత
పాదప్రత్యాత్మతయ్య గోదోహనసాప్రప్రాంక్షరేత్యైత్ || ౧౨ || ద్యౌ
వేకంశ్చివచత్వారిషత్త్యేకంపిసప్రసజ - వృత్తివ్యాదిదశశ్చేకమలేఉద్ధ్వం
ప్రకృత్పృథక్ || ౧౩ || యేభూతాప్రవరంతినివాబనిమిచ్చంతోవితుద
శ్యప్రేష్యాః - తేభ్యోబలింపుష్టికా మేమాగామి మయిభుష్టిం భుష్టివతిదక
ధాతుస్వాహ - దినాదారిభ్యోభూతేభ్యభవం || గాత్రో-యేభూతాప్రవ
రంతింతంబోమిచ్చంతోవితుదస్య ప్రేష్యా - తేభ్యోబలింపు—స్వాహ
నంతంబారిభ్యోభూతేభ్యభవం - ఇతిపరాంతగవైశ్వదేవః ||

—, అగ్నిప్రయోగవిధానం - ౧—

వశ్యశుశోభయోరుపవాస బోధవస్తవేవ కాలాంతరే భూజనంత్య
ప్రీత్యర్థస్య గుప్త్యేనామో ప్రీతుంస్యాత్ప్రేతేతస్యేన్నసాభుం జియూతామ
ధశ్యశయూతా తాంప్రీతువజన్తం ||

—, అగ్నిస్థావీపాకః - ౧—

శ్వేభూత్యేనావీ పాకస్తస్యోవచారవిపాగ్యతేనవ్యాఖ్యాతఃపరేద్యు
ప్రాతరీపానసగోంహుత్యావశ్యవహంశీత్యాదిప్రతిష్ఠితాభిఘారణాంతం
కృత్వా అగ్నేరుప సమాధానాద్యాజ్య భాగాంతే సృచ్యపస్తీర్య చరుమ
ధ్యాద్విరవదాయాభి ఘార్యహవిః ప్రత్యభిఘరయతి | అగ్నయేస్వాహ
అగ్నయభవం | అపరేణాగ్నింలేపనిమృజ్య | సృచ్యపస్తీర్య | ఉత్తరాద్ధా
త్యకృత్సీష్టకృతేపదాయ | ద్విరభిఘార్యనహవిఃప్రత్యభిఘరయతి | అగ్నయే

కాలబహుత్వే దోషగురుత్వే మేనస్సుగురుషుగురూణిలఘుషులఘూని శుచి
కారాణిభవంతి నిర్వేషోయధాకర్త్యాభ్యాసోగరియానీతిశతతత్వాదితి॥

—* ఆలస్యపరిత్యాగప్రాయశ్చిత్తం. *

శాఖ్యాయనః | ఆలస్యాదగ్నిపరిత్యాగే ద్వాదశశాహతిక్రమేత్యహ
ముపవాసో మాసాత్క్రమే ద్వాదశశాహముపవాసో సంవత్సరాతిక్రమే
మాసోపవాసఃపయోవాభిశ్చరే దుభయత్ర యావత్కాలస్యాత్తావధో
మద్రవ్యంత్యశేషతో దాంఢైవంఽప్రాయదద్యాద్యధా హేమస్తథై
వస్యాదిభిఃహితోగ్ని ఇత్యేష్టస్త్రవ్యధగ్ంసంవత్సరగ్ం సంవత్సరవ్యతిక్ర
మేపతితోబవతి తస్మాదేత ఊర్ధ్వగ్ంసప్రకిర్త్యవ్యధికారోన ప్రాయశ్చి
త్తమిత్యుక్తమిం॥

—* కావ్య ప్రపర్యై గ్రహయన్తి త్స. *—

కామకారిణి యతి మనురహా | అగ్నిహోత్ర్యపవిధ్యాగ్నిక్ బ్రా
హ్మణ్యకామకారిణిః | చారణ్యోరుం చ రన్తాసమీహత్యసమరహిత
తీ అగ్నిహోత్ర్యపవిధ్యాగ్నిక్ మునాదుర్ధ్వంశుకావతః | కృత్యంచాం
ద్రాక్ష్యంశైవతి ర్గదాపిగాంయ్యుక్తిః॥

—* నా స్వీయపరిత్యాగ పాఠశాల చిహ్నం *—

నాస్తిక్యవిషయే తస్మాత్ ॥ యోగ్యస్యజితే నాస్తిక్యాత్మా
జానత్యుచరద్విజ్ఞః । అన్యత్రపురాదధ్యాద్దానమేవ తేహైవచ ॥ ...

—(*) పేర్లు సూచించిన పాఠశాలలలో (*)—

మాధవీయప్రజాపతిః । సువిశ్లేష్యత క్రిస్యతి ప్రమప్పేకమాది
తః । పాజావస్థే శుభ్యత పాకిసంస్థాసుచైవహి । అకృత్యాన్యతమం
యజ్ఞంయజ్ఞానాపిధికారితిః । ఉపవాసేన శుభ్యత పాకిసంస్థాసుచైవహి ।
మాధవీయకాత్యాయనః । పిత్తయజ్ఞాత్యయచైవవైశ్వదేవాన్యయేషిచ
అపిష్టానవయజ్ఞేన నవాన్నపాశనేతధా । భాజనేపతితాన్నస్య చరు
ర్వైశ్వానరోభవేత్ । శాట్యాయనీయే ॥ అథపంచమహాయజ్ఞానామక్రై
కస్త్రిక్షత్తతేద్యపాత్ర్యహేవాతీతేతిస్యస్తంతు మతీజాహుయాదిమంమే
వరుణతత్వాయామితి యచ్చిద్ధియతి ।ంచేదమిత్యానవరాత్రాదత ఊర్ధ్వ
మాద్వాదశరాత్రాదగ్నేభ్యావతిన్మితతస్రోభ్యావతికానీహుకాత్వాద్వా

దశగృహీతేనస్మింపూరయిత్వానంతరే అగ్నే సమిధ స్సప్తజ్వలతి
ప్రవత్య పూర్ణాహుతిగ్ం హుత్యాగ్నయేతంతుమతేస్థాలీ పాకంకుత్యా
దతఊర్ధ్వంపునరాధేయం॥ ... ..

—*స్థాలీపాకపరిత్యాగగ్రహయశ్చిత్తం.*—

అథపర్వణ్యతీతే మనోజ్యోతి రయాశ్చయదన్తిక్ యజ్ఞేస్వస్తి
ఇంద్రేతి చత్రసఙ్కాహుతీర్ణ హుయాత్ స్థాలీపాకంకుత్యాత్పిగ్న
మగ్నతఊర్ధ్వగ్ం సోవవాసంకుత్యాద్వయోర్వైక్రిషాత్రయశ్చవేగ్ం
సంకల్ప్యతేప్రథమంపాధి కృతగ్ంస్థాలీపాకంకుత్యాద్వితీయవై శ్వసరపా
ధిక్యతౌత్యతీయపునరాధేయఇతిశాఖ్యామసః॥... ..

—*గ్రహయశ్చిత్తసమన్వయః.*—

ఏవంచవైశ్వ దేవస్యకయించిద నుపపత్యానతమపర్వణ్యనారం
భేఽగామిపాణ్డమాస్యాది వై శ్వసర స్థాలీపాకంకుత్యా సప్తహేతా
రంసర్వగ్రహయశ్చిత్తంచహుత్యాధోక్తప్రకారేణవై శ్వదేవమారభేత్ |
అతఊర్ధ్వం సంవత్సరపర్యంతం ఉవవాసంపూజావత్ప్రవతంచకృత్వాఉ
క్తప్రకారేణారభేత్ | స్థాలీపాకస్యాప్రథమ పర్వణిక్రమేవిభ్రజ్జేష్టిం
కృత్వా సప్తహేతారం సర్వగ్రహయశ్చిత్తంచ హుత్యాస్థాలీపాక మా
రభేత్ | అతఊర్ధ్వంసంవత్సర పర్యంతంపూజావత్ప్రముపవాసంచ కృత్వా
ఉక్తప్రకారేణారభేత్ | డౌపాసనసత్యేవాయంకల్పః | తదనుగమేతు
చతుర్థహేతామూదిత్యాదిభ్యాయదుక్తంతత్సంకృత్యితరభేత్ | అతఊ
ర్ధ్వంసంవత్సరాంతరంసర్వేషాం॥ ... ..

—*సర్వగ్రహయశ్చిత్తంచకృత్వాతరంభః.*—

వైశ్వదేవస్థాలీపాకయోరారభాక్రమేతుఉక్తవచనానుసారేణ
కాలవిలంబమాశ్రయ్య పునరాధేయంతంచ కృత్వా డౌపాసనాదికంకు
త్యాత్ | అత్రాప్యాలస్యద్యోక్రమేతు ఉక్తప్రకారేణ సంవత్సరపర్యం
తం గ్రహయశ్చిత్తంకృత్వాడౌపాసనాదికంకుత్యాత్ | అనంతరంసర్వగ్రహ
యశ్చిత్తంకూర్తాండాదికంచ కృత్వాడౌపాసనంకుత్యాత్ | సర్వత్రప్ర
థమ పర్వాదిక్రమమారభ్య గృహీతోర్వితలోప ఇత్యాది శాఖ్యామస
దనాత్పాపిత్రయోధశహూమశ్చకర్తవ్యః॥

—అథైతద్విషయానుక్రమణికా—

సంవత్సరపర్యంతం ప్రాజాపత్యాదికం-అతఃపార్వమహాపాస
సప్రాణశ్చిత్రప్రకాశో క్రాంతమకల్మష్యతిరిక్తవిషయేవతత్త్వానే సర్వప్రా
ణశ్చిత్రం పర్యంత ప్రవేశయేతు విలంబానుసారేణ ప్రాజాపత్యాదికమేవ-

—అథైతద్విషయవేదవచనశేషాః—

ఆరస్తుమీదాంశికాగ్నౌ సక్వమన్నం వైదికాగ్నౌ వైశ్వదేవమర్చ్యా
త్ । తథాహం స స్త బంధవశ్చిదన్నగ్ం గగ్గే శ్చ తమగ్నౌ వన్దశ్రీత్యాశ్చ
ప్రాతేత్తద్దేవసవిశ్రమిత్వా వదేదేహం విమత్యువిశ్రంకింతు సమకానుష్యా
ణామతి । ఏతేధాన్యేనాశ్రయేదనుష్ఠానాన్ని పాత్రైవిధాయజుషు
యాచితే ॥ శ్లో॥ ప్రతాపాకామత్యున్నైసమర్థైశ్చ హుతాశనాత్ ।
శేషం హుతం సేవ్యం ప్రాజాపతీనామచ రేచిర మునుజవనాత్ ॥ యస్మిన్న
గ్నౌ భవత్యాకాంక్షానాం బంధుభైరభిశ్చ తానాశవచనాన్ ॥ అన్యాన్నివ
క్వాన్నస్యాన్యాగ్నౌ త్రిశ్చైవ హుతకవ్యాన్యైతకం । తౌకాగ్ని పయోవరగ్న
పంచగ్నిం నామాచితం । అనుమానాగ్నిం వైశ్వదేవ్యగ్నౌ కమకా శ్చోషకం ఫలమ
గ్నివస్యభవతి అహంకేవ । పంచగ్నిం వైశ్వదేవ్యగ్నౌ హుత్వ విజాతుచిత్ ।
తేన పక్వమన్నం యేద్యం తేన తిషాభం తద్భుజ్యం సన్యాధామగ్ని
వస్యభవస్త్వైవ తాచిదత్తం । సచ సన్యాగ్నౌర్హోకాగ్నిః । తాచుచితేన పా
త్రాకృతేనాంధ రేణివ । తౌకాగ్నిస్సూర్యయోహుః పునాదాచితేన వైత్యా
దివచనానిధాన్యాగ్నివేదయాచితే । తౌకాగ్ని సక్వపక్షేతుగృహ్యకారికాకా
ర ఆహం । అహంకేవైశ్వదేవ్యగ్నౌ తద్భుజ్యం సన్యాధామగ్నిః..... *

—అథైతద్విషయవైశ్వదేవవిధానాః—

ధవకాశంధే । అస్మిన్నైవైశ్వదేవేతు యదిచేపనివేదనం । సద్యఃపా
పంజతాదేతాశ్చోచిచ్ఛిష్టం యాస్త శేతే ॥ నివేదితేన చాన్నైన వైశ్వదేవం య
దివ్యతే । వినియంత్రీయరోహిమహంసాయాశ్చ పకోపనం ॥ వ్యత్యయోసహి
శంకాహాస్తస్త్రివిక్యమిరోధతః । వైశ్వదేవవిధాయాదాతదన్నం మం
త్రసంస్కృతం ॥ దేవేభ్యశ్చ ప్రదాతవ్యం బలికమావసాసకం । భిక్షధా
రాసమంవిద్యాత్సాహకమకమునీరితం ॥ సూక్ష్మే త్సూక్ష్మతరంతచ్చయ
త్తకస్తృతివిలోకనాత్ । స్తృతిజ్ఞానాదనుష్ఠానమనంతఫలదం విదుః ॥ స్తృత్య

భావేపిన్మధాభ్యస్తీన్యభోధమావగాహనం । శుశిస్తృతిభ్యాంహీనోం
భఃకాణోహ్యత్రైకయావినతి ॥ శుశిస్తృతిహివిపాగ్రణాంచతుషీ పరమే
మతే । కాన్దస్త్రైకయాహీనోద్యాభ్యామంధఃపగీతః ॥ అధీత్యవతు
గోవేదాక్ పడంఁగంచపదకృమాక్ । స్పృశిహీనానశోభంతేచంద్రహీనా
సశర్వరీ॥

—*అథవైశ్వదేవపరిత్యాగపాగ్రణ్యైతం—

హేమాద్రాచేవలః । వైశ్వదేవంవ్యవైకార్యమన్నస్పృశకమాద
హతే । జంచసూనాపనుష్కైకంజవస్త్రైర్వ్యంజన్వేనసాలోకాక్షిః । ద్వి
జస్త్రహరహాతుర్యాదైవ్యశ్వదేవంహుతానిసాగ్రాదోపమాహ్నోతివృ
తస్సాగ్రాహంకీర్తుమ్॥ అన్నదుష్టంప్రివిగ్ధం సుసాగ్రదుష్టం ప్రియాదుష్టం
స్వభావదుష్టంచేతి । దేవమాహువైశ్వదేవసీతంసుసాగ్రదుష్టం । ఏకప
క్షైరభంజాగోద్విజఃభోజనంత్వక్వాన్వచ్చతిశేషైర్యన్యైక్తతత్త్రి- యాదు
ష్టం॥ అశునాదీకం స్వభావదుష్టం । తథానామనుషి సుసాగ్రదుష్టంవిజ్ఞే
యంవైశ్వదేవవిశేషతః । ఏకపక్షైర్వ్యవస్థితైశ్చక్వాన్వపాత్రంగతోయ
దీక్రియాదీష్టంహివిజ్ఞేయం తద్భోక్త్యాశాంద్విజస్త్వనాం । స్వభావదు
ష్టంఅశునవిప్రైశ్శర్వత్రగన్యతేతద్వైశ్వదేవోవశ్యంగర్తవః । అన్య
థాదోపమాహుతముః । వైశ్వదేవంపితృజ్ఞయోధుక్త్రైసద్విజాధవః ।
మహంతంసరకంఁత్యావృత్తభద్రకాక్షిః । పాగ్రణ్యైతమిదంపాగ్రక్తం
వైశ్వదేవాపరిగ్రహే । క్షత్వగ్రహంధాగత్యా శుశమాహ్నోపహర్షజః
మాసత్యాగేతుచాన్ద్రస్సాగ్రావైకంఽగ్రగణంబుధౌ । అతేషాన్వైకంఽంత
పాగ్రణ్యైతముక్తం॥

—*వైశ్వదేవాహున్వంధిరీతాం—

అకృతేవైశ్వదేవతథాగోభిర్వైకమాగతే । ఉధృత్యైవైశ్వదేవా
ధణంధిక్షాన్ద్రత్వావిగజ్జయేత్॥

—*బలివ్రదానకాలకాకస్పృష్టిప్రాయశ్చిత్తం—

అథబలిప్రదానకాలకాకస్పృష్టిమాహుస్తృత్యంతరే । బలిప్రదా
నకాలేతుకాక్తేగధిమృజ్జద్విజః । బలింసథాయఘామాతుఃపుశంపాగ్రశ్వనిశు
ధ్యమాతీతి హేద్రాచబల్యథకమన్నమాదాయశ్వనావీరిజపన్మహీ । స్పృష్టో

బలిఘజావివ్రహిదావ్రతౌశ్యవాగ్యతః। భూమాబలింవినిక్షిప్యద్విరాచవ్యవి
శుద్ధ్యతి। బలివ్రదానాదన్యత్రస్నానమేవవిధీయతఇతి॥.....

—*బలిప్రమాణం,*—

బివ్రమాణమాహ॥ గ్రాసమాత్రేణచాన్వేనదత్యా చ్ఛావదిబలిం
గృహీతి। చంద్రికాయాం ఉత్త్రాసేనతుహస్తైసహ్యం గుప్తాగ్రణపీడితం । సంహ
తాంగులిపాణిస్తువాగ్యతోజుహుయాధవిరితి-షట్కముచంద్రికాయాం । దే
వేభ్యస్తుహుతాదన్నాచ్చేషాద్భూతబలింహరేత్॥

—*అథవైశ్వదేవవజ్ఞాన్యాహచంద్రికాయాం॥ అహవిశ్వంసమస్తం
వావైశ్వదేవేవివజ్జయేత్-కోద్రవంవరకంమాపంమసూరంశనివజ్జయేత్ ।
ఇతిచకారాత్కృతసరయావనాశోన్నం॥

—*వైశ్వదేవాద్యధికారిణస్తండులదానవిధిః,*—

అథవైశ్వదేవాద్యధికారిణస్తండులదానానై నాన్నదానాష్టక్షణ
ఫలంభవతి । తథాచస్తృతిః। ఆమమేతప్రదాతవ్యమన్నదానాచ్చవక్షణం।
అతిథిర్వైశ్వదేవంచదేవభార్యాసుతస్త్వయం॥ ఆమంతండులాదిద్రవ్యం।
స్వగృహంవ్యత్యాగతస్యవైశ్వదేవాద్యధికారిణో గృహస్థస్యగృహస్థేనభో
జ్యన్వైనాపితస్యామమేవదాతవ్యం॥ తత్ ౧౧గృహ్యవక్త్రావేనాన్నేనవై
శ్వదేవాదికరణాద్దాతుంసదానాష్టక్షణఫలంభవతి । వైశ్వదేవాద్యధికా
రిణోపరాన్నభోజనకృతేవైశ్వదేవాద్యభావేన అన్నపగోగృహపాపాత్తద్గు
ణపాపంభవతిత్యధిపాత్రయః । పురాణేషి। అన్నదానాచ్చతగుణంఫలంతండు
లదానతః॥ దౌపాసనంవైశ్వదేవమతిథ్యందేవతార్చనం । బంధూనాంఘ్రి
తగ్రదారాణాంతథాగ్వగ్యచవిషణం॥ భవంత్యేతానిసర్వాణిరాజ్జతండు
దానతఇతి। స్వయంపాకీశసంఘశ్చై ఖిలౌకవగ్నిధత్వాచ్చేతి॥

—* అథదాయాద్యగ్నివత్సవిధక్తవేశ్వదేవః,*—

యత్ప్రాక్తం అవిధక్తస్తువిభాగానంతరంవైశ్వదేవంకుర్యాత్ । విభా
గకాలవర్యంతంపిత్రాజ్యేష్ఠభాగ్రావాకృతం సర్వార్థభవతి । తత్సాధన
భూతాన్నాదేః సంస్పృష్టత్వాత్ । తదుక్తంగృహ్యదీపికాయాం । అవిధక్తో
విధక్తోవావిభాగానంతరంవృతక్ । భాగతాయవీయాక్ కుర్వీతతావత్తజ్యే

పృథక్ స్త్ర్యకమితి॥ యాజ్ఞవల్క్యేనాపి । కర్మస్తాన్తరం వివాహగ్నౌ తుర్వీకప్రత్య
 హంగృహీ । దాయకాలాహృతేవాపి శ్రుతం వైతానికాగ్నిషు॥ స్తార్థక
 ర్మదోపాసనం॥ వైశ్వదేవాదికం ప్రత్యహంకర్తవ్యం॥ వైశ్వదేవస్థానిపాకం
 చ వివాహగ్నౌ కుర్యాత్ । వివాహసంతరం వైశ్వదేవముపక్రమే దితిభావః ।
 స్త్ర్యత్యంతరే । వివాహశేషహోమాంతే వైశ్వదేవఉపక్రమః । కర్మమ
 ధ్యేనకర్తవ్యం కర్మాదౌచ తథైవచేతి । సూత్యాగ్ధసంగ్రహకారః । సాగ్న
 యోజ్యేకపాకాస్స్యుతృతృ భాగిత్రాదయోయది । నవృథగ్నైశ్వదేవా
 ఘృతస్వఘాకాన్నిర్వపెద్ధృహీమితాక్షర్యాం నారదః । భాగ్యూతామచి
 రక్తానామేకోధమః॥ ప్రవర్తతే విభాగసంధిర్నౌ విభవేత్రేషాం పృథక్పృథక్
 ౩౩ । విభాగానంతరం పితృశ్శాన్తం దేవతార్చనమంత్యం చ విభక్తానాం
 పృథక్పృథక్ భవేయదిత్యర్థః । అవిభక్తోభాగితాదే శాంతశేక్తితః పృథగా
 జ్ఞధనాపి పృథగ్నైశ్వదేవాదికం నకుర్యాత్ । పృథగాజ్ఞతథనస్యాపి
 త్సాధన భూతస్యాన్నాది ద్రవ్యస్య సంస్పృష్టత్వాత్ । సమవేత్రేస్తుయ
 త్వాప్తం సర్వేతత్ర సమాంశిన శివవనాత్ । సమవేత్రైరవిభక్తైర్లృఢిః॥
 మాంశినస్సవత్వస్య సర్వేషాంతుల్యత్వాత్ । సంస్పృష్టద్రవ్యకృతం కర్తై
 సికృతమపి సర్వైర్ద్రవ్యస్వామిభిః కృతంభవతీతి పంచసూనానాంఖండి
 యదీనాషపిసముదాయ ద్రవ్యత్వేనతత్కృతమేనాదిదోష నివృత్తిరన్యేన
 శ్రేష్ఠభాగ్రతాఅవిభక్తేనకృతేన వైశ్వదేవేనైవభవిష్యతీతి । నవృథగ్దేశాంతర
 తేనావిభక్తేవానుజేనపృథగ్నైశ్వదేవంకర్తవ్యం తథాచాంతం । కశ్యపేన
 విభక్తాఃపృథగ్దేశాః పృథగాజ్ఞతథనాఅపి॥ వైశ్వదేవాదికర్మాణివరేయ
 పృథగ్పరః । శ్రేష్ఠభాగ్రతాపివాపిత్రాసర్వైరేవకృతంహోమితిహిత
 విప్రసిద్ధతాచకః । యస్యార్థస్తస్యశక్తీలమితి శాస్త్రార్థస్య పసిద్ధత్వాది
 గావః । సుధార్ణవేతి । సంస్పృష్టభాగితోయస్సుగ్ధాభ్యాగ్నౌచక్షతా
 ౩౪॥ వైశ్వదేవంపృథక్కుర్యాదన్నేనశ్రేష్ఠవీంహి । వైశ్వదేవంబలిహృ
 తప్రత్యహంగృహమేధినః । సాయంప్రాతశ్చ కుర్వీరం తస్మాదావోపాష
 త్తయే । హోమముఖ్యైశ్చభోక్తవ్యమన్నమాపాసనకృతం॥ అన్యైశ్చైవ
 భోక్తవ్యం భోక్తవ్యం లోకేకకృతం । వ్యాసః । హోమగ్రదానరహి
 నభోక్తవ్యంకదాచన్త । అవిభక్తేషు సంస్కషేషైకేనాపికంశం క.వ.న

తి ఏషాంకులభర్తృత్వేనభ్రాతృడాంవిభాగఏవనాస్తి । తేష్యవిభక్తాస్తతః
 స్తన్నధ్యేషకోశ్యేష్టః కనిష్ఠోవాదేశాంతరగతః । సప్తభక్తైశ్వదేవాదికంకు
 కుర్యాత్ । తథాచగర్గః । అవిభక్తాఃపృథగ్గామూ స్వస్వాస్వాజీత ధనాశ
 నాః । వైశ్వదేవమమాశ్రాగ్ధంకుర్యద్దేవాచకానంపుతగతి । స్వత్వంతరే । ఆ
 విభక్తోపిదాయాదోగతోదేశాంతరంయది । వైశ్వదేవంపుతకుర్యాదత్త
 శుంచాన్నశుభయే । దాయాదోభ్రాతృ । ఇదంవచనద్వయం స్వతం
 తాగ్నిభక్తభ్రాతృవిషయం । యుక్తంచైతత్ । స్వతంతాగ్నిభక్త భ్రా
 తుస్తుల్యత్వాత్ । స్వతంతాగ్నిభక్తభ్రాతర స్సగ్ధదారాజకార్యాధ్యక్ష
 వ్యాపారింసైష్యాజీత ధనస్యయగ్ధప్రవియోగాదిదశకాత్ । ఆత్మశురా
 శ్చసంస్కారః । సచమలావకషణంబంబీషయన్నశుభిరన్నసంస్కారః సచ
 భోజనాహారాతా । సభాహోక్తం । పంచసూవాగృహస్థస్యపతకం తెహర
 హస్తధా । ఖండినీశిషిణీభిర్బలశుభీష్యమాజకానీ । ఏతాభిఃపంచసూ
 నాభిఃప్రత్యహంబాధ్యతేగృహీ । పంచసూనాఃపృథక్రకం వైశ్వదేవంస
 మాచరేత్ । సఏవాన్నసంస్కారః । అశనాహారావిజ్ఞేయః । అశనం
 భోజనంసూనాహింసాదోషాః । ఇత్యవిభక్తవైశ్వదేవః ॥ ఇతితర్దాయా
 ద్యగ్నివిషయం॥ ... .. *

అగ్రంభవిషయే కెచిత్ శేష హోమానంతరం ద్వాదశాహదీత్యం
 కృత్వాప్రత్యైహన్యారంభఇతివదంతి । అనరేతు శేష హోమానంతరశుక్ల
 డ్వితీయాయానుషకమ్య ద్వాదశాహదీత్యంపరిత్వాచతుదశశ్యాముపోష్య
 పాణాస్యాంవైశ్వదేవస్థానీపాకపూర్వకంవైశ్వదేవారంభమిచ్ఛంతి॥ *

—అభవత్సంతరియవైశ్వదేవస్థానీపాకః*—

వ్యక్తస్వతీయాయాం తస్యోపక్రమంకృత్వా దంపతీద్వాదశాహస్య
 భశ్యయనంబగ్ధాచ్యంతోరలవణవజకానంకృత్వా భతాచతుదశశ్యాము
 పోష్య పాణామూస్యాంపాగ్ధరౌపాసనగోమలత్వావత్సాగ్ని సహపాగ్ని
 తానాయమ్యవ్రవం...ప్రీత్యథకంవైశ్వదేవపాగ్ధరంభాధికారసిద్ధ్యథకంవై
 శ్వదేవస్థానీపాకంకరిష్యే । పత్న్యవహంతిచరుగ్గశ్రవయిత్వాభిఘార్య ప్రా
 చీనముదీచీనంవోద్వాస్య । ప్రతిష్ఠితమభిఘార్యగ్నైరుపసమాధానాద్యాజ్య
 భాగాంతేదర్వాగ్నిముపస్తీర్యచరుమధ్యాద్ధివీరవహాయాభిఘార్య । అగ్న

మేస్వాహా || అగ్నేయేభ్యదం ఏవగ్ంస్వత్రోఽస్తరణావదానాభీఘారణా
 విశ్వేభ్యోదేవేభ్యస్సాహా || విశ్వేభ్యోదేవేభ్యదం || ధృవా యథా
 హాయస్వాహా || ధృవా యథా మాయదం ధృవతీతయేస్వాహా ధృవతీ
 యేభ్యదం | అచ్యుతతీతయేస్వాహా | అచ్యుతతీతయేభ్యదం అగ్నేయే
 స్వప్తకృతేస్వాహా | అగ్నేయేస్వప్తకృతేభ్యదం ధమాణయస్వాహా ధమాణ
 మేదం | అధమాణయస్వాహా | అధమాణమేదం | అర్భ్యస్సాహా | అర్భ్యభి
 యోఽవధివనస్తభ్యస్సాహా | ఽవధివనస్తభ్యభ్యదం | రతోదేవజనభ్య
 స్సాహా | రతోదేవజనభ్యభ్యదం | గృహ్యభ్యస్సాహా | గృహ్యభ్యభ్యదం | అవసా
 నభ్యస్సాహా | అవసానభ్యభ్యదం | అవసానవతభ్యస్సాహా | అవసానవత
 భ్యభ్యదం | సన్వభూతేభ్యస్సాహా | సన్వభూతేభ్యభ్యదం | వామాయస్సాహా
 వామాయేదం | అంతరితాయస్సాహా | అంతరితాయేదం | యదేజ
 జగతి | యచ్చదేవతీనామేష భాగోయస్సాహా | వాయవభ్యదం |
 త్రివైస్సాహా | వృధివ్యాభ్యదం | అంతరితాయస్సాహా | అంతరితాయే
 దం | ఽవేస్వాహా | ఽవభ్యదం | సూర్యాహస్వాహా | సూర్యాయేదం | చం
 ద్రమసేస్వాహా | చంద్రవనభ్యదం | సత్యత్రేభ్యస్సాహా | సత్యత్రేభ్యభ్యదం
 | ద్రాహస్సాహా | ద్రాహయేదం | బృహస్పతయేస్వాహా | బృహస్పత
 యేభ్యదం | ప్రజాపతయేస్వాహా | ప్రజాపతయేభ్యదం | బహుజేస్వాహా | బ్ర
 హ్మభ్యదం | స్వధాపత్యభ్యస్సాహా | స్వధాపత్యభ్యభ్యదం | సవ్యేనజు
 నాతి | అపతపస్త్వే | హవిఃప్రత్యభీఘారణతి | సమోరుద్రాయ
 శుపతయేస్వాహా | పశుపతయేరుద్రాయేదం || అపతపస్త్వే | దర్వాభి
 యవస్త్రీకృతేర్దార్ధాత్సకృతేస్వప్తకృతేవదాయద్వింశ్శూన్యసహవిః ప్రత్య
 ఘారణతి | అగ్నేయేస్వప్తకృతేస్వాహా | అగ్నేయేస్వప్తకృతేభ్యదం | సమిత్యన్న
 నంబర్హిస్సమంజసంచకృత్వా పథీష్వహృత్యన్నగ్గ్ స్రావంచ కృత్వాఽ
 జ్ఞాతమిత్యాది పరిషేచనాంశంకృత్వా ప్రణీతామాజనం బ్రహ్మ
 న్వాసనంచకృత్వా అగ్నిమలంకృత్యనమస్కుర్యాత్ | అభిఘార్యతత్కృష్టం
 హవిః ప్రత్యభీఘారణాత్ | ప్రధానహోమీశుబహుష్వంతే ప్రత్యభిఘ
 రణం | ఇతివైశ్వదేవసాలీపాకః ||

అగ్నేయేవైశ్వదేవసాలీపాకేవిశ్వదేవ ఏవదేవతాభివదంతి.

—(*) వైశ్వదేవకారికాపగ్రరణం(*)—

వైశ్వదేవస్య సంస్థాత్పన్నత్వత్వా దాత్తశుద్ధయే । వైశ్వదేవస్తుక
ర్తవ్యస్సస్థాలీపాకపూర్వకః । నోత్పజ్యతే యావదాగ్నేయవైశ్వదేవస్థాలీ
పాకహోమాచతావత్ । సోత్పత్తిశ్చైపాసనస్యాథ వైశ్వదేవస్యాత్వ
త్పత్తిరేవాత్రనోక్తా । కథంవ్యోత్రైపాసనారంభ ఏవాగ్నేయస్థాలీపాక
హోమమనమాప్తే । ప్రారంభస్యాద్యైవైశ్వదేవస్య వైశ్వదేవస్థాలీపాక
హోమమనమాప్తే । యదేవతేషాంధీయేతస్థాలీపాతగ్నిదైవతే । ఔపాస
నేపీతేషవ సాయం ప్రాతస్తుదేవతే । యాఃప్రోక్తాస్సర్వైర్వైశ్వదేవస్థాలీ
పాకవైశ్వదేవేప్రధానాస్తత్రాగ్న్యద్యారోద్రపర్యంతమంత్రాః । వేదో
క్తాస్తాదేవతావైశ్వదేవవిశ్వేదేవావీతి సూత్రోదితాథావత్ । అగ్నేయా
దయష్ఠ్యధోమాబశేహలదాసగ్నిదేశాన్యపి । సర్వాన్యపి ప్రధానాని
సహించిదపి శేషాచరణమంగళమితిసూత్రాథావత్ । సుదశేననేత్రమురీరితా
థావత్సర్వే ప్రధానాశ్చాపిస్మితాస్సర్వైః । ఏవంచగామ్యేవరదోషిగృహ్య
ప్రదీపికాకృద్గురురుక్తవాక్సాకితేవ్యత్వోక్తమణాం వైశ్వదేవ కర్మణ
ప్రారంభాధికారాథావత్సర్వైః । సప్తీయుక్తకర్మకృద్యైవైశ్వదేవస్థాలీపాకం
కర్మకుర్వీతవినః । నివాహార్ధ్యం వైశ్వదేవమంత్రాణామపయోగకే ।
ద్వాదశాహమగ్నేయ్యాం చరణైచసభార్యకః । ఇత్యుక్తాహప్రశస్తేహ
న్యారభ్యేతిసుదశేనాప్రమాణరభ్యేతివాక్యేసస్థాలీపాకోవగమ్యతే । అథా
ర్యోఃప్రయతావైశ్వదేవేన్నేత్యాదివీరితంత్రసూత్రమేతస్సాయంప్రాతర్వై
శ్వదేవగ్నేయాపరంత్రైవైశ్వదేవక్రంభవతిప్రసంగాద్వాక్యాగ్నేమావేశనపక్ష
పాతావత్ । సాంగవివాహేసతి వైశ్వదేవోపయోగవంతాధ్యయనం హి
కుర్వత్ । సద్వాదశాహప్రశమత్రచాధగ్నేయ్యాం చరణైచసహితశ్చరిత్వా । త్ర
యోదశేహన్యవహన కృత్వాచ్యవతుడశేష్మేయవహి పార్థమాస్యాం
పక్త్యాస్థాలీపాకమాపాసనాగ్నా నుద్వాసోదగ్ధహింషిస్థాప్య వహేషః ।
జ్వాలాకార్యాదాభ్య భాగావసానేస్థాలీ పాకాచ్చ వదాయావదాయం
హోతవ్యాస్సర్వంత్ర పాతక్రమణపశ్య రౌద్రాంతాస్త్రీంశదగ్ధాద
యశ్చ । సవ్యేనైవాత్రాపి పితౄహుతిస్సాహోశమ్యాస్సన్యసిన్విపకృద్ధో
మమంత్రః । హుత్యబ్ధిన్యజనం హోమశేషం కృత్వాగారాదన్న

మాదాయసిద్ధం । పాత్రేష్వన్నంపంచధాకల్పనీయంతత్సర్థక్యా దేకపా
 త్రేపివాంశః ॥ హోమాగ్ధమేకత్రహవిష్యమన్నం పాత్రేత కల్పాగ్ధ్య
 హవిష్యజాతం । తౌరాదిముద్గాదియతంఽప్యతీయదేవాధ్వరాంతంహవిస్తృ
 తీయఃపితృగ్రహన్నాదఖిలాచ్చతుర్దేతద్వస్తృణజ్ఞాయచపంచమహి । సుద
 ర్శనేనైవముదీరితం స్యాత్పితృక్తోభూతమఖస్యకల్ప్యం । హోమోగ్ర
 భాగాద్బలయోద్వితీయాద్భూతాగ్రదేవక్రతవస్తృణయత్ । పితృద్వరా
 నైవచతుగ్రభాగో మనుష్యణజ్ఞాయ హిపంచమాశేః । ఇత్యంవిభాగంప్ర
 వదంతిఃప్రాః పక్షద్వయేకేకమిహవలంబ్య । క్షీరాద్దధాగ్ధాదిభిరక్తమన్నం
 హస్తేనచాదాయతదగ్రభాగాత్ । దౌపాసనాగ్నో జుహుయాత్పదాహు
 తీరగ్నాద్విదికాస్సిష్ట కృదస్తీపాతాత్ । తస్మాన్ని హూమోస్తుతి సప్త
 మాప్తమాభ్యాంగిరాచాగ్ధమతేక్వచిన్న । తస్మాదభూత్సిష్ట కృదేవపవక్తకం
 హూమాత్పిరంచోత్తర శష్టభస్తని । తౌరాధ్వహూమ్యంజుహుయాచ్చ
 హోమయోశ్చేపంతు సంసృజ్యబలీల శ్శహాచరేత్ । దశేదశే స్యాద్భ
 వీనాంప్రవృత్త్యావోత్సృశ్యప్యానేచనం చాత్ర నానా । అంగైశ్చగ్రాణి
 స్ఫుశంతిహయ ద్వద్భూమిం తద్వద్భదరమ నమాత్రం । నానాప్రచేశా
 హాబలీం త్వవస్యవహ్నాః ప్రతచ్యాంతసమాచరింతి । అగ్నేఃప్రతచ్యా
 నుతసప్తమాప్తమా దమ్యచ్ఛిష్ఠిద్విబలం పురస్తాత్ । అధ్యగ్నేక్షపేత్తత్పుర
 తస్తదూర్ధ్వం ద్వాభ్యామధగ్నాఖ్యబలేరుదక్తః । గృహ్యవ్య ఇత్యుదపు
 రోవవర్గంపాశ్చక్షిర మితశ్చేతుగ్రత్రచద్యతే । ఒలేరధర్కర్పూతస్తు
 కామబలిస్తఃప్రవృత్తిశీచాంతరింశం । త్రైవ్యగ్ధదేవత్యథ దక్షిణేతుద ద్యాప్య
 తీవ్రైప్రభృతీభ్యఇత్యం । ప్రాశ్చక్షిరేవంవ్యజనాప్యతిస్సాగ్ధతదక్షిణస్యాం
 దిశిపిత్యరౌద్రయోః । ప్రసవ్యసవ్యాచ్చబహిష్ఠద్యాత్తైవవకుర్యన్విరషే
 చనంచ । తతోగ్రదానం త్వథ దేవయజ్ఞోఽపహ్వాప్రసవ్యేనచ దక్షిణస్యాం
 అగ్నేశ్చ భూమ్యాం పితృణజ్ఞాత్త స్సవ్యేన చోదగ్ధిభూతయజ్ఞః । మను
 ష్యణజ్ఞస్తువీతి నైవసృశబితోర్ధాత్సనకాదియస్సగ్నిః । సవ్యేనకాగ్ధిస్తీతి
 దానకుల్యావ్యాఖ్యాత్యథః కైశ్చిదుదీరితంహి । ఆదావిద్యుస్సంచ యజ్ఞేషు
 చాంతేవృష్టిఃప్రోక్తాశ్యేషు కాశ్యేషునస్తః । స్థాలీపాకేవైశ్వదేవవయా
 దౌపిత్యోహూమస్సవ్యవన్నాపసవ్యాత్ । వీవంసాయంచాపిరౌద్రాంత

మేవేత్య క్తం నో చేత్తోహ తైహయసావా | అగ్రేదానంపంచ యజ్ఞాంశ్చకు
ర్యాన్న క్తంచెదాశ్యేకకాలేద్యయోర్న | ఇతివైశ్వదేవకారికాప్రకరణం || **

—వైశ్వదేవనిత్యత్వాదివిచారిః—

ఏవంవైశ్వదేవమారభ్య ప్రత్యసంసాయం ప్రాతరుక్తవిధినా దౌపాస
నాగ్నావేవసిద్ధసహవిష్మేణకథావ్యః | సాయంప్రాతరైశ్వదేవః కథా
వ్యాబిలీకమౌచ | మహతిః పంచయజ్ఞాం స్తునివైవెత్త్యాహగౌతమః | ఇతి
స్తరణాత్ | అకరణేప్రత్యవాద్యశ్చసరాశరేణదశితః | వైశ్వదేవః హీనాయ
ఆతిశ్యే వివర్జితానిన ర్వైశ్వపలాభేయాః కాకయోనింప్రజంతే || ...

—వ్యవహార్యురీతి ర్వైశ్వదేవవిధిః—

అనాహితాగ్నిః పృథ్వీనే - ఆహితాగ్నిస్సర్వాధానీ - విధురశ్చ-
తాకికాగ్నావేనసేవవైశ్వదేవంకుర్యాత్ | పాకాదిబల్యంతకవైశ్వదేవ
స్సాయంప్రాతర్ధాన్యా దౌపాసనాగ్నౌ | కథావ్యస్సాన్యత్ప్రత్యహంప్రేషి
తోపితద్వచ్చవైశ్వకం నేస్తంతిరేతు | ఆచార్యైశ్చైవోక్తధర్మాభ్యసూ
త్రాదుక్తంచార్యాః పృథులైవైశ్వదేవై | ఇత్యారభ్యాహం తథీనవ
చాగ్రేభాజయేదిత్యంతకిం వైశ్వదేవం | లోకాగ్నౌ చానాహితాగ్నిః
ప్రవాసే కుర్వీతగ్రం పంచయజ్ఞానసశాన్త్యం | ఉష్ణైశ్చస్తన్యా హితా
గ్నిస్త్యనిగ్నిః కుర్వీతాగ్నౌనాకిక వైశ్వదేవం | అత్రసర్వత్రదౌపాసనం
చనేవేతిధర్మసూత్రంప్రమాణంసూతోక్తోపి కల్పశ్చవ్యవస్థితః | వ్యవస్థితశ్చ
పాసనవతామాపాసనైశ్చేనామితరస్త్రిన్తి ||

—లోగోపవాసాదిశిక్షావ్యవైశ్వదేవవిధిః—

లోగాదివిశయైశ్చైశ్చ | లోగోపవాసాదిపరాన్నభౌజనాద్యాపత్నస
త్వపుష్కనంప్రయత్నైః | కథావ్యమేవాహసిసాయమ్వహం స్వావైశ్వ
దేవం త్వథేవంచార్హరాత్ | కుర్వీతనోచేద్యది పక్షమన్యంఫలాదిమూ
లాద్యభతండులాది | యథాధికారంబుహుయాచ్ఛవహ్నా జలంజలెవిప్ర
సేచేదనగ్నౌ | ఇహమేతథమన్యత్రస్వప్తం శిష్టైరుదాహృతం | పక్వాభావే
ప్రవాసేచతండులాసోపధిస్తువా | పయోదధిఘృతంచాపి కందమూలఫలా
నివా | యోజయేదైవయజ్ఞాదౌజలంవా మస్తువాజలై | వైశ్వదేవావశ్యకత్వ
మాహతా తాతపోమసిః | వైశ్వదేవనిహీనాయై స్యుతిధ్యేనవివర్జితాః |

సర్వే తెప్పపరాజ్ఞేయః | ప్రాప్తవేదాబిష్టాః | ఉక్తంచభగవద్గీతా
స్వేవశావార్థము త్రయం | ఇష్టాభాగాః హి సోదవా దాస్యంతే యజ్ఞ
భావితాః | తైర్మత్రానప్రదాదైభ్యో యోభు త్యైస్సైవవీరసః | యజ్ఞశిష్టాః
నస్యంతో ముచ్యంతే సర్వశిష్టైః | భుంజతే తత్త్వమం పాపాయ పచం
త్యాత్మ కారణాత్ | యజ్ఞోపవీతి బహుయూచ్ఛ దేవతీరైసచోత్తానకరైః
చాస్యం | తద్వైశ్వదేవాదిభుహస్త సాధ్య సూమేభు సర్వేష్వపితండు
లాఢీక | ఆత్రమానం మాధవీన బౌధాయామిదం వచః | యస్య సిత్యానిలు
ప్రానిశక్రై వాగంతుకానిచ | సుపథస్థోపి నస్యం యగైత్తు వతితో హి నః | తస్మా
త్కందైః ఫలైర్ములైర్న భునాథ్య సేనవా | సత్యం సత్యోగి కర్వీత సతు సిత్యా
నిలూపయేదీతి || ... ..

—*భోజ్యపగ్నాదపిచారః*—

భాగ్యవరాన్నంచస్వివిధం నివాసపరాన్నం ప్రవాసపరాన్నమితి ।
 పరాన్నేనైవ శ్వదేవనిషేధాత్ । ఎతచ్చపరాన్న భాజనంకాదాచిత్కం
 నైమిత్తికంచ । నివాసపరాన్నభక్షణం యదాడపవనతిపరాన్నం వాభు
 క్త్యైతదైవై శ్వదేవాథకంపుథక్వాకంకృత్వాత్తేనైవై శ్వదేవాదికంకృత్వా
 ఉపపన్నే । పరాన్నభాజనాథకంవాగ్ధ్యేతీతిశిష్టత్తికారోక్తిః ॥ కచి
 త్పురాన్నేనాపైవై శ్వదేవమిచ్ఛంతి । అన్నస్యామినాపత్రేనాన్నేనైవై శ్వ
 దేవాదికంకర్మాదితితయ క్తంశ్చక్తస్యాన్నస్యభాజనాథకత్వేన తస్మిన్
 స్వాన్నేనగృహేనైవై శ్వదేవాదికంకృత్వా పరాన్నభాజనాథకం గాగ్ధ్యేతిష్ట
 క్తంయ క్తంచైతత్ । దేవతోద్దేశేనప్రవృత్త్యాగోయగజ్జిహ్వాణాత్
 పరాన్నంచపిత్రాదివ్యతిరిక్తాన్నం । పితౄంసంసృజంతంజ్ఞాతీశ్వశురయో
 రపి । భ్రాతృమాతులయోరన్నంపరాన్నంకదాచనైతివచనాత్ । తేనైవై
 శ్వదేవస్యాత్మసంస్కారాహత్యాత్మతాదినాం ప్రత్యేకమారంభస్యావ
 శ్యకత్వేపిఅరంభాంతరం నిత్యంపిత్రాదిభిరైవై శ్వదేవకృతేనైవయంజలా
 దిభిరైవై శ్వదేవంనిర్వర్త్యిష్టాన్నభక్షణం సర్వదాకర్తవ్యమేవేతనకించి
 ద్బాధకం । తేప్రవాసేలోకీకాగ్నౌవై శ్వదేవంకర్మ్యః ॥ ... ..

—*ప్రవాగపరాక్ష భుక్షుమ్*—

ప్రవాసేపిత్రాదివ్యతిరిక్తశోభితయ పరాస్పృహజనప్రసక్తాపూర్వవదే

వజరాదిభిస్సవైశ్వదేవం నిర్వర్త్యయజ్ఞశేషోఽథాక్షవ్యః । ఏతచ్ఛస
సార్వదీనం । స్వాన్నభోజనప్రసక్తాతాకీకాగ్నౌవై శ్వదేవంకుర్యాదేవఏతే
నస్వయంవై శ్వదేవాదికంకృత్వాపిసర్వదాపరాన్నభోజనకరణే పరపాకర
తత్త్వంభవతి । పరాన్నభోజనంపరిశ్రమ్యవైశ్వదేవాదికమకృత్వా నియమే
నస్వాన్నభోజనాపి పరపాకనివృత్తత్వంభవత్యైవ । ఏవమేవనివాసేవిధిమ
రిక్రమ్యతాకీకాగ్నౌ వై శ్వదేవాదికంకృత్వానియమేనస్వాన్నభోజనాపివృ
ధాపాకశ్వంభవత్యైవ । సర్వనియమపరిత్యాగమపచత్వంభవతి । ఏతే
షాంలఘుణానిపరాశరణిదాజహర ॥ గృహీత్వాగ్నింసమారోప్య పంచయ
జ్ఞాన్ననిర్వపేత్ । పరపాకనివృత్తీసామునిభిః పరికిర్తితః ॥ పంచయజ్ఞాం
శ్వయంకృత్వాపరాన్నైవోపజీవతి । సతతంప్రాతరుత్థాయ పరపాకర
తస్తు సః॥ సృహస్థధర్మయోవిరోధదాహపరివర్జితః॥ ఋషిధర్మ తత్త్వజైర
వచఃపరికిర్తితః॥ శాతాతపబృహస్పతి । యోగ్యహీత్వావివాహగ్నింసృహస్థ
ఇతిమన్యతే॥ అన్యంతస్యసంభోక్ష్యంవృధాపాకోహిసన్నత్యతి॥ *

—*పరపాకరతాదీనాంపాశ్చత్తం—*

పరాశరణిపరపాకనివృత్తస్యపరపాకరతస్యచ॥ అపచశ్వచభుక్త్వాన్నం
ద్విజశ్చంద్రాయణంచరేత్ ॥ శాతాతపబృహస్పతి । వృధాపాకస్యభు
క్త్వాన్నంప్రాయశ్చిత్తంచర్ద్దివః । పాశ్చాతాయామంత్రిరభ్యస్యఘృతం
ప్రాశ్యవిశుశ్యతీతి॥ ... ..

—*అథసగ్ంస్మష్టాద్యన్నివై శ్వదేవసేషేధః—*

ఏవమేవసగ్ంస్మష్టాన్నాదికమపి వైశ్వదేవసేషిధంసగ్ంస్మష్టముభయో
రేకభాంశవక్ష్వంతేనవైశ్వదేవంకుర్యాత్ ॥ దర్శ్యజలభాంశభేదాత్పాకభే
దః॥ ఆశ్వలాయనః । నూతనమృగ్యయపాత్రేదేవానాంతామృభాజన
స్వయమేవపశేదన్నం యద్వాశోత్రియభార్యయా । స్వయమితీపుత్రా
దీనామపలక్షణం । పుత్రేణప్రియశిష్యేణభార్యయావామనోజ్ఞయా । య
ద్వాశోత్రియవిషేణ పితృమాశృప్సచాంధవైః । పాచయిత్వాపవిత్రా
న్నం దేవాదిభ్యోనివేదయేత్ । తన్నివేదితశేషేణ స్వాన్నాగ్నాంతస్వయ
త్సర్గీరితి ॥ తర్పయేత్తృప్తిగమయేత్ । స్వయమపితన్నివేదితాన్నశేషమ
వాగ్నేయాదిత్యర్థః॥ యజ్ఞశిష్యాశిసస్సంతోముచ్యంతే సర్వకిల్బిషైః । భుంజతే

తేత్వఘంపాపాయేపచంత్యాన్తకారణాత్ || ఇతిభగవద్వచనాత్ || మో
 ఘమన్తంవిందతేఅప్రచేతాఇతిశ్రుతేశ్చ | అహవిష్యంమాషాది | అయజ్ఞి
 యావై మాషావరకకోద్రవాఇతిశ్రుతేశ్చ | అథసాయంప్రాతస్సీద్ధస్యహవి
 స్యస్యజహుయాదితిగృహ్యకారవచనం | అస్సార్థః | సిద్ధఃపక్ష్యంతేనావ
 స్వానాంతండులాదీనాంనివృత్తిః | హవిష్యంప్రహిప్రియంగు యవగోధూ
 ఋశ్యామాకాద్యన్నం | తేనాహవిష్యమాపవరకకోద్రవయావనాశాదీనాం
 నివృత్తిః | ఆరవాశంయూవనాశాన్తంగ్రాహ్యమితీకేతీ | అయంముఖ్య
 యః | ముఖ్యాసంభవేన్ద్రుతికారోక్తగౌణపక్షోపిగ్రాహ్యః | తేనసిద్ధాన్నా
 సంభవేఅస్థితండులాదిభిరపివైశ్వదేవంకుర్యావతి | అస్మైవైవైశ్వదేవం
 ండుతేనజలేనవా | అథవామంత్రతఃకుర్యాద్వైశ్వదేవశ్చతుర్వచః | అన్య
 త్రాపి | శాకంవాసుదివాపశ్రం మూలంవాపత్సత్త్వలమితి | శాకమితిభ
 య్యశాకంవ్యసత్థితం | ప్రకరిణానావంహవిష్యాసంభవే అహవిష్యపక్షిజ
 గుయాత్ || యదశ్నాదితజ్జుహుయాదితి | శంఖస్మరణాత్ | రామాయ
 నీ | హింగువైర్వదతైర్విత్వైరావస్తప్తయతేషిత్యేత్ | యదన్యపురు
 ణోలోకేతదన్యాస్తస్య దేవతాః | అహవిష్యసూమే విశేషానానీతేనో
 క్తః | యద్యహవిష్యంజహుయాదు దీప్తిమన్తం భస్తాప్రోహ్య తితిజ
 గుయాద్ధృతమహుతంభవతితి | ఆప్నికధర్మసారేషిశ్యామిప్రసం | తండు
 క సంయుక్తం పాకంకుర్యాద్ద్విశేషశః | తప్తోదకస్యసన్తప్త్యేతండులాన్న
 పాచయేత్ | తప్తోదకస్యమధ్యేసుతండులాన్పాచయేద్యచి || తదన్నంగర
 ంజ్ఞేయంతుల్యంగోమాంసభక్షణేతితి | అత్రతొరలవంపరాన్న సగంసృష్ట
 వ హూమం పరివత్తత ఇతి సూత్రం ప్రమాణం || అత్ర సూత్రేయోరల
 ణాప రాన్తమితి పాతాంతం ఏనచ్చవైశ్వదేవనానీతేనాహవిష్యానాన్నా
 వకుర్వీత | శధావముః | వైవాహికాగ్నే ఉర్వీసృష్టహ్యకర్తృయథా
 ధి | వంచయజ్ఞవిధానంచపక్షింబాన్వాహిక్యేహివంక్షిలతీణంస్త్వ
 ంతరేణక్తం || ... .. *

—వైశ్వదేవారంభవిచారః—

వైశ్వదేవారంభస్తుప్రథమపూర్ణి నూయాఘేవకర్తవ్యః | ఏవమతః
 విమిత్యహ్యసూత్రే పార్వణస్తాలీ పాకంవిధాయతస్మై వపర్వణిప్రియ

భోజనాదివిశేషవిధానార్థం పాణిగ్రహణాద భీత్యాద్యా రభ్యశీ వ్యభూతే
 స్థాలీపాక స్రస్యోపచారః పార్వణేనవ్యాఖ్యాత ఇత్యనువాదంకృత్వాప్రియ
 భోజనాపేక్షితంపాకసిద్ధ్యర్థమగ్నిప్రతిష్ఠాపనముదధానాయత నాదికంచ
 విధాయమైథున ప్రసంగ ప్రాప్త దైనందినమైథున శుద్ధ్యాదికం ఆర్యాఃప్ర
 యతావై శ్వదేవఇతివైశ్వదేవపాకపూర్వకం వై శ్వదేవవిధానాత్॥ అన్య
 ధానూత్రవై యథ్యాపత్తిః । తథాహి । కాలయోగ్యోజనమశ్చప్రిశ్చాన్న
 స్యేతి కాలయోరేవ భోజన మెవేతి నియమాత్ కాలాంత శ్రవ్యప్రియభాజ
 నస్యతనివృత్తైరసిద్ధత్వేన వర్షణి ప్రియ భాజనస్య విహితత్వేన్నతదాక్షిప్త
 పాకస్యవిషయత్వా నంగీకారేవ నాత్మార్థమభి రూపషన్నం పాదయేదితిసి
 షేధ సూత్రస్య సిద్ధిషయత్వేన వైయథ్యా పత్తిః । తద్భయాత్ ప్రియ
 భోజనవిధ్యాక్షిప్తపాకస్య విషయ త్వంగీకారే ప్రియ భోజన విధివైయ
 థ్యాపత్తిః । ద్వదశాహవీక్ష్య విధానస్యాన్య ధాప్యవపత్తిః । అతఏవ
 గృహ ప్రవేశహోమా మాద్యా పార్లమాస్యా దిదిష్యతే । తస్మాంత మార
 భతేతివృత్తికారణ భాషితమిత్యభియుక్తోక్తస్సంగచ్ఛతే । ఆరభతేత్యన
 నస్థాలీపాకోవగమ్యత ఇతివై శ్చిదచ్యతే । తదప్యసమంజసం । మాసశ్రాద్ధా
 దావ్యభిచారాత్ । పితృ గ్రభిన్నత్వేనతీతిహేతోస్య విశేషణత్వే సోపాధి
 కత్వాపత్తిః॥ వైశ్వదేవస్థాలీపాకపూర్వకోసభవతి । గృహపాకహోమ
 విధానాత్ । మాసీశ్రాద్ధవత్ । ఇతిసత్ప్రతిపత్తశ్చహేతు స్రవకరణంచ స్థా
 లీపాకవిధాయకంసభవతి । విధాయకత్వేనాభిమతవైశ్వదేవవిశ్వదేవా
 ఇతిసూత్రస్థవైశ్వదేవశబ్దస్య స్థాలీపాకవాచకత్వాసంభవతో స్రవకరణం
 తువిద్యమానాశ్చ సంకోచకంనా విద్యమానాశ్చకల్పకం । వైశ్వదేవశబ్దస్య
 తువైశ్వదేవతత్సాలీపాకద్వయవాచకత్వేనంభవతినతిస్థాలీపాకప్రకరణంవై
 శ్వదేవరూపార్థంసంకోచ్యతత్సాలీపాకరూపార్థం బ్రూయాత్ । స్థాలీపాక
 రూపార్థస్తువైశ్వదేవశబ్దస్యకుతాగ్రసినదృష్టః । కంచ । స్థాలీపాకప్రకరణమపి
 పార్వణేనాతోన్యాసిత్యతస్మాన్త్రాత్పాగ్రవసమాప్తం । తత్ప్రభృతికల్ప
 తిదేశప్రాప్తదేవతాద్వయస్యయథోపదేశదేవతానాంచక్రమణి కావిధానా
 త్ । అతఏవావికృతమాతీత్యమిత్యసితత్ప్రకరణేడక్తం । విధాయకవచనం
 ముశశవిమాణపాగ్రయమేవేతిదిక్ । యత్తు వివాహ కాలేచవిధాగకాలే సీమం

తకాలచనపిండకాలే । పితౄర్భూతాహేన్య శుభేదినేవా పారంభణం
ప్రాథమికం విధిజ్ఞః । ఇతితదాశ్వలాయనవిషయమితి సకేంచిద్భాధకమస్తి॥
తత్వైశ్వదేవవిశేషప్రకరణేఅస్మాభిరుక్తం॥

—*పితౄభూతబల్యధరణం*—

భూతయజ్ఞాన్న శేషేణపితౄణజ్ఞం సమాచరేత్ । పితౄణా
మతిం భూతయజ్ఞ స్వామతినాసమా॥ ఉద్ధృత్యప్రక్షిపే ద్ధృద్ధభూమా
నాగ్నా వినిషీషేత్ । ఆశ్వలాయనవిషయపతతే ॥ యాజుషవిషయేతు
గృహ్యరత్నాకిరేణోక్తం । పితౄభూతబలీ చాగ్నప్రక్షిపేద్భాజవస్సశ్య
దితే॥ సూత్రార్థసంగ్రహకారిః । దౌపాసనేపచనేవావ్యవస్థితో వికల్పఉ
క్తోత్రనతుల్యకల్పః - సర్వాహితాగ్నిర్విధురోపి లౌకికే సహజాచ యర్హిత
హివైశ్వదేవికం॥

—*వైశ్వదేవబల్యధరణాదివిశేషాః*—

వైశ్వదేవబలీనాంతునదోదోషకనేక్వనితే । స్వయముద్ధరణేదో
షస్తస్థాదవైస్త్రిస్తుకారయేత్ ॥ అనన్ధ, త్యనిసశ్చక్ ప్రాణాయామాన్
షడాచరేత్ । స్వయముద్ధరణే దత్తుప్రాజాపత్యంసమాచరేత్ ॥ సిత్యల్య
ర్వ్యంబరీకదద్యానై వపాత్రాంశురేస్వేతే ఉద్ధృత్యగోగ్నివిప్రాశ్న
క్షిపేద్ద్యోమసన్నా॥ విజ్ఞానేశ్వరే । వైశ్వదేవమిత్రంవైపత్నోసా
గ్గంబలీనహరేత్తు । తథావైశ్వపచాదిభ్యస్తత్తవాస్సంవిసంజయేత్తు॥ ...

—*ఏకకాలేవైశ్వదేవద్యయనిషేధః*—

ఏకకాలేవైశ్వదేవద్యయనిషేధః-మఱ-మఱచం చికాయాంగౌతమః
సాయంప్రాతరైవైశ్వదేవఃకథావ్యోబలికమఱచ। మహతిఃపంచయజ్ఞాంస్తు
గిజైవెత్యాహగౌతమః॥వ్యాసోపి సాయంప్రాతరైవైశ్వదేవః కథావ్యో
బలికమఱచ।అనశ్చ తాపిసతతమస్యధాకేల్లిషీభవేత్॥ కృష్ణపపాపం । ఇదం
వైశ్వదేవద్యయంపత్నోసహైవారిభ్యం । చంద్రికాయాం । యస్సశా
ర్యశ్శుచిస్సాన్తొవిధిశాచమ్యవాగ్యతిః । ఉపవిశ్యసమధైగ్నో వైశ్వదేవంస
మాచరేత్॥ ఆరంభప్రథమప్రయోగః । ఆరంభాదూర్ధ్వంప్రవాసేపత్నీర
హితోపివైశ్వదేవంకుర్యా । గృహ్యపరిశిష్టే।బ్రహ్మిణోప్యాత్మసంసాగరింకు
ర్యాదేవావిచారయన్ । స్వగృహ్యోక్తివిధానైవైశ్వదేవం సమాసిత

ఇతి || ప్రోషితః । ప్రవాసితః । ధార్యాగ్నివిముక్తచైవప్రస్థానంప్రవాసః ।
 గృహ్యకారికాకారః । గృహస్థోవైశ్వదేవాఖ్యంకర్మప్రారభతేదివా । తంత్రం
 నాస్త్యత్రభగవద్వృత్తికారవచోయథా ॥ దివాగ్రహజేనవైశ్వదేవస్యప్ర
 భమారంభః । ఔపాసనవన్నసాయమారంభత్యర్థః । తంత్రం నామపిక కాలే
 ఔపాసనవద్యైశ్వదేవద్వయంకర్తవ్యమిత్యర్థః । తథాచ గౌతమః । ఔ
 పాసనమత క్తశ్చైత్యమస్యం వాపికారయేత్ । నాపద్యపినమాసోస్తీవైశ్వదేవ
 స్యకర్మణః । నోత్కర్షోవాపకర్మణోర్వాగనాదృతఇతి । అస్యా
 ర్థః । ఔపాసనంవైశ్వదేవంచకాలద్వయేపి సాయంకాలేపాతః కాలేచ
 పృథక్పృథక్కర్మాత్ । కాలద్వయేప్యాపాసనంపృథక్పృథక్కర్తవ్యం
 అశక్తశ్చైత్యమస్యం సమాససాధ్యం । సమాసస్యం యేషః । మేనమితీయా
 వక్ష్యతే । అపద్యపి అపత్యైత్యుతవైశ్వదేవకర్మణః । ఔపాసనవన్నసమాసోస్తీ
 తథావచనాభావాత్ । అత్రకర్మన్వదితి వైశ్వదేవద్వయంకాలే పృథక్పృ
 థక్కర్మణామత క్తశ్చైత్యమయంవైశ్వదేవమవకృప్య ప్రాతరైశ్వదేవాంతేక
 త్వం । ప్రాతరైశ్వదేవమిత్యుత్కృప్య సాయంవైశ్వదేవాంతేకత్వం
 మితి తదయంక్రీడత్యుక్త్యాపకృప్య వైశ్వదేవకర్తవ్యమితీవచనాభా
 వాత్ । వచనాభావే యత్క్రీడతే తద్విభక్తమేవ తథాచోక్తం । స్వాభి
 ప్రాయకృతంకర్మయత్క్రీడతే జ్ఞానవజ్జతం । క్రిడాక్రైవబాలానాంతత్స
 ర్వంస్యాన్నిరర్థకం । అత్రవృత్తకారణోక్తమిదమమాలమపేతినాంగీక
 రణీయమితి । తథాసర్వేషుదేశేషు స్థానాగాదీశకనాత్ । యత్రహిధర్మ
 సందేహో అభయదిరేకమేవచకల్పవాప్య త్రచిచికిత్సావాస్యాదితిశిష్యాను
 శాసనసాక్షాత్యత్యతే । తన్నద్యైశ్వదేవద్వయం యగవత్కర్తవ్యమి
 త్యసంగతం । సాయంప్రాతఃవైశ్వదేవయోః పృథక్పృథక్కర్తవ్యకైప్రా
 తరైశ్వదేవంకుర్యాత్ । అనుష్ఠానతస్యైవముఖ్యత్వాత్ । సాయంవైశ్వ
 దేవస్యజఘన్యత్వాత్ । ముఖ్యజఘన్యయోమఖ్యంబలవదన్యాయాత్ । అశ
 క్తస్యసాయంవైశ్వదేవస్యలోపః । తథాచ । ముఖ్యైరుపైజఘన్యస్యనానుష్ఠా
 నంప్రవతతే తథాముఖ్యమనుష్ఠాయజఘన్యమనుతివృత్తిః ॥ ... .. *

కేచిత్తుపిధురవైశ్వదేవదేవయజ్ఞలోపః । వైదికాగ్నోదేవయజ్ఞవిధా
 నాత్ముజీవపితృకస్యపితృయజ్ఞలోపః । తదుక్తంగృహ్యదీపికాయాం । నజీవపి

శృంగుర్యాప్తిత్యయజ్ఞంతుకవలం , ప్రశ్వదేవపితృబలింకుర్యాదేవావిచా
రయః॥ శ్మృత్యంతరేజీవతాతఃపితృయజ్ఞందేవయజ్ఞంత్యనగ్నికః । సకుర్వీ
తేతరాణ్యజ్ఞాణకుర్వీతవిధిపూర్వకమతి॥ ... *
... *
... *

—*అథకూ శ్లోం డాః *—

అథకూష్మాండమంత్రాః॥ ఏవంగుణవిశేషణవిశిష్టాయాంశుభతిశౌ
భాగహత్యాయాః॥ అర్హం చియావంతి ఎనాంసేషయి సభవంతితా
వతామేనసాంవిముక్త్యథకం కూష్మాండైహోహమ్యామి ॥ చరిగ్గ్రహ
యిత్యై॥ అగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతేనకాన్వాభ్యహతి॥ ఓంభూ
ర్భువస్సువః॥ తత్సవితుర్వరేణ్యం.. ప్రజాపయాత్వాస్మామ్॥ సత్రధదం॥ ఆశ్వే
నభూస్సాస్వహో॥ అగ్నేయధదంభువస్సాస్వహో॥ వాయవధదం॥ సువస్సాస్వ
హో॥ సూర్యయెదంభూభువస్సువస్సాస్వహో॥ ప్రజాపతయధదం॥ యదేవా
దేవహేశందేవాసశ్చక్రమావయం॥ అదిత్యాస్తస్తాన్దామంచతతస్యరైన
మామితస్సాస్వహో॥ దేవేభ్య ఆదిత్యేభ్యధదం॥ దేవాదేవకామ్యాయద్వాచా
నృతమూదిమతస్తాన్మితహమంచతవిశ్వేదేవాస్సబోవసస్సాస్వహో॥ దేవేభ్య
ధదం॥ ఋతేనద్యావాస్పృథీమీరుతేత్వగేంసరస్వతీ॥ కృతాన్మహాహ్యేనసో
యత్రించానృతమూదిమస్సాస్వహో॥ ద్యావాస్పృథీమీభ్యాగేంసరస్వత్యేధదం॥
ఇంద్రాగ్నిమిత్రావరుణోసోమధాతాబృహస్పతిః॥ శేనోమంచంత్యేనసో
యదస్యకృతీమూదిమస్సాస్వహో॥ ఇంద్రాగ్నిభ్యాంమిత్రావరుణాభ్యాగేంసో
మాయధాతేబృహస్పతయధదం॥ సబాహిశగేంసాయతజామిశగేంసంజ్యాయ
సశ్శిగేంసాయతపాకసీయసః॥ అనాభృష్టంచేవకృతయదేనస్తస్తాస్వమ
స్తాన్జాతవేదోముమ్ధగిస్సాస్వహో॥ అగ్నేయజాతవేదసభవం॥ యద్వాచాయత్వ
ససాబాహుభ్యామూరుభ్యావస్తీవద్భ్యాగేం శిశ్నేర్భువస్పృతంచ కృమావ
యం॥ అగ్నిర్జాతస్తాదేవసో॥ సమంచతుచక్రమయసః॥ చిహ్నాతాస్వ
హో॥ అగ్నేయధదం॥ యేనశ్రితోఅర్హణాన్నిభాభూవయేన సూర్యంతవసో
సిర్దుమోచయేనెంద్రోవిశ్వఅజపదరాతస్తేవాసం॥ జ్యోతిషాజ్యోతిరాన
శానఆక్షిస్సాస్వహో॥ అగ్నేయజ్యోతిష్తతధదం॥ యతుసీదమప్రతీత్రంమయే
పయేనయమస్యగిధినాచరామి॥ ఏతత్తదగ్నేఅన్యతోభవామిజీవన్మేవ ప్ర
తితత్తేదధామిస్సాస్వహో॥ అగ్నేయధదం॥ యన్మయమాతాయదాపిపేషయదం

తరితం . యదాశసాత్రిక్రమామిత్రితే దేవాదివిజాతాయదాప ఇమంఽ
 వరుణతత్వాయామిత్వంనో అగ్నేసత్వంనో అగ్నేత్వమగ్నే అయాస్య
 న్తయిమాతా గభేనతీవినశ్చకారయత్రితా | అగ్నిర్హతస్తాదేనసః | గా
 హాపత్యః ప్రముంచతు | దురితాయాసిచక్రమకరోతుమామనెనగ్న్ స్వా
 హా || అగ్నయేగార్హవత్యామైదం | యదాపిపేషమాతరంపితరంపుత్రఃప్ర
 ముదితోధయే || అహిగ్ంసితేపిద్రౌమయాతత | తదగ్నే అభ్యుతోభవామి
 స్వాహా || అగ్నయేజురంయంఽంతగతుంపృథివీముతద్భ్యాంయన్తాతరంపితరం
 వాజిహిగ్ంసితః | అగ్నిర్హతస్తాదేనసోగార్హవత్యః ప్రముంచతుదురితా
 యాసిచక్రమకరోతుమామనెనగ్న్ స్వాహా || అగ్నయేగార్హవత్యామైదం | య
 దాశసాశసాయత్పగాశసా | యదేశ్చక్రమానూతనం యత్పురాణం |
 అగ్నిర్హ...గ్న్ స్వాహా || అగ్నయే గార్హవత్యామైదం | అత్రిక్రమా
 మిరుచితం యదేః జహామిన్ద్రంపరమేనధస్యే | యత్రయంతిసుకృతోనా
 పిమహ్రతస్తమారోహామి సుకృతాన్ములోకగ్న్ స్వాహా || సుకృతాంసులో
 కామైదం | ప్రతేదేవాఅభ్యుజ్జతైదేవీత్రితీవినస్తనూప్యేషమామృజే | త
 తోమానుదికించదానశ్చ | అగ్నిర్హతస్తా...గ్న్ స్వాహా || అగ్నయేగార్హ
 వత్యామైదం | వివిజాతాఅభ్యజాతాయాజాతా ఏనశీధ్యః | అభోయాఅ
 గ్నిజాఅపస్తానశ్శంభంతనుంభసీస్వాహా | అభ్యుత్థుంభసభ్యుత్థదం | యదా
 పోన క్తరదురితంచరామ | యద్వాదినానూతనంయత్పురాణం | హిరణ్యవ
 గ్లాస్తతఉత్పరీతనస్వాహా || అద్యోహిరణ్యవగ్లాభ్యుత్థం | ఇమంఽవ
 రుణ...చకెస్వాహా | వరుణాయైదం | తత్వయామి ... మోషీస్వాహా ||
 వరుణాయేదం | త్వంనో అగ్నే...గ్న్ స్వ తస్వహా | అగ్నేవరుణాభ్యామిదం |
 సత్వంనో అగ్నే...విధిస్వాహా || అగ్నేవరుణాభ్యామిదం | త్వమగ్నే అయా
 స్యయా...భేషజగ్న్ స్వాహా || అయనెగ్నయేదం | యదదీవ్యంస్మణమహం
 బభూవాదిత్యన్వా సంబగంబనెభ్యః | అగ్నిర్హతస్తాదింద్రశ్చసంవిదానా
 ప్రముంచతాగ్న్ స్వాహా || అగ్నింద్రాభ్యామిదం | యథస్తాభ్యాం చకరకిల్బి
 పాణ్యతాణాం వక్షుముపజిఘ్నమానః | ఉగ్రంపశ్యాత రాష్ట్రభృత్ప
 త్యాస్సరసావనుదత్తమృణానిస్వాహా || ఉగ్రంపశ్యా రాష్ట్రభృద్భృమి
 దం | ఉగ్రంపశ్యా రాష్ట్రస్యత్కిల్బిసాణియదత్వవృత్తసును దత్తమేతత్తు

త్తు నెన్నఱుకొన్నవ ఇశ్వరమనో యమస్యలోకే అధిరజ్జరాదుస్వా
హ ॥ ఉగ్రంపశ్యరాష్ట్రభృద్భ్యామిదం (అవతేహేడ ఉదుత్తమమిదం
మెవరుగ తత్త్వా యమిత్వంనోఅగ్నే సత్త్వంనోఅగ్నే) అవతే హేడోవ
రుణ నమోభి రవయజ్ఞేభిరీమహే హవిస్విః । తుయన్నస్తభ్యమనురప్రచే
తోరాజస్తేనాగ్ంసిసీత్రభః కృతానిస్వాహ ॥ వరుణాయేదం । ఉదుత్త
మంపరుణపాశమస్తదవాధమవిమధ్యవగ్గుశృణాయ । అథావయమాదిత్య
వ్రతేతవానాగసో అదితయేస్యామస్వాహ ॥ వరుణాయేదం । ఇమంమే...
చకెస్వాహ ॥ వరుణాయేదం । తత్త్వాయా... మోషీస్వాహ ॥ వరుణాయే
దం । త్వంనోఅగ్నే... ప్రముషగ్ధగ్ధస్తత్స్వాహ ॥ అగ్నివరుణాభ్యామిదం
సత్త్వంనో.. విధిస్వాహ ॥ అగ్నివరుణాభ్యామిదం । సంకుసుకోవికుసుకోసి
ర్రోధోయశ్చసిశ్వసః । తేఽస్తద్యక్షమనాగసోహరా ధూగమచీచ తగ్గ
స్వాహ ॥ సంకుసుకవికుసుకసిర్రోధోసస్వసభ్యఇదం । నిర్యక్తచచీచతేకృ
త్యాంసియుతీచ । తేసియోఽస్తశ్శమృచ్ఛాతైతమస్తే ప్రసువామసిస్వాహ ॥
నిర్యక్తాయేదం । దుశ్శగ్ంసానుశగ్ం సాభ్యాంఘటేనానుఘటేనచ । తేనా
న్యోఽస్త త్శమృచ్ఛాతైతమస్తే ప్రసువామసిస్వాహ ॥ దుశ్శగ్ంసానుశగ్ం
సఘటానుఘటేభ్యఇదం । సంవర్చసాపయసా సంతనూభిరగస్తహి మనసా
నగ్ంశివేస । త్వష్టానోఅత్రవిదధాతురామోస మాత్వసన్వోఽయస్వోఽష్టగ్ం
సప్తహ ॥ త్వష్ట గ్గదం । ఆయుష్టైశ్శతోదృదయమగ్నివ్యరేణ్యః । ఖనస్తై
ప్రాణ ఆయతవరాణత్త్వసువామిరేస్వాహ ॥ ఆయుష్టైశ్శఇదం ।
ఆయుదాఅగ్నేహ వియోబహోభృత ప్రతీతోఽభృతయోసిరేధి । ఘృతం
పీత్వామధుచారుగవ్యంపీతేదవత్రోమధిరక్షిలౌచిపగ్ం స్వాహ ॥ ఆయుర్దైగ్మ
యఇదం । ఇమమగ్న ఆయుషేవృసై కృభిష్టమోజోవరుణసగ్ం శిశాధి
మాతేవాస్తా అదితేశర్కణచ్చవిష్టేదేవాబుష్టిభృథాసతేస్వాహ ॥ అగ్ని
వరుణాదితివిశ్వేభ్యోదేవేభ్యఇదం । అగ్న ఆయుగ్ంషిపవన అసువోజ్
మిదంచనః । ఆరేబాధస్యదుచ్చనాగ్ం స్వాహ ॥ అగ్నయేపవనఇదం । అగ్నే
పవస్వస్వపాఆస్తై వర్చస్సువీర్యం దధద్రయంమయిపోషగ్ం స్వాహ ॥ అగ్న
యేపవమానాయేదం । అగ్నిర్కోపిఃపవమానః పాంచజన్యఃపురోహితః ।
తమీమహేమహాగయగ్ం స్వాహ ॥ అగ్నయేయుషయే పవమానాయపాంచ

జన్యాయపురోహితాయేదం । అగ్నేజాతాన్వృణుదానస్సపత్నాక్ ప్రత్య
జాతాన్జాతవేదోనుదస్వ । అస్తేదీదిహీనుమనా అహేదచ్చమక్తతేస్యా
మత్రివరూధఉద్భౌస్వాహ॥ అగ్నయేదం । సహసాజాతాన్వృణుదానస్సప
త్నాన్వృణుదానస్సపత్నాన్వహ॥ అగ్నయేదం । అగ్నేయోనో
భితోజనోవృకోవారోజిహ్వాగ్సతి । తాగ్స్త్యంవృత్రహంబహీవస్వస్త్యభ్య
మాభతస్వాహ॥ అగ్నేయేవృత్త్యుదం । అగ్నేయోనోభిదాసతిసమానో
యశ్చోష్ఠ్యః । తంవయగ్సమిధంకృత్వాశుభ్యమగ్నేవిదధ్తసిస్వాహ॥ అ
గ్నయేదం॥ యోనశ్చపాదశపతోయశ్చనశ్చపతశ్చపాత్ । ఉమాశ్చతస్త్వై
నిమ్రుక్యనన్వంపావగ్ం సమూహతాగ్స్వాహ॥ ఉమోనిమ్రుక్యైదం॥
యోనస్సపత్నోయోరణోమతోభిదాసతిదేవాః । ఇద్ధస్యేవనత్రాయతో
మాతసోఽచ్యేషికించనస్వాహ॥ దేవేభ్యైదం । యోమాంధ్వేష్టిజాతవే
దోయంచాయంచ్వేష్టియశ్చమాం॥ సర్వాగ్స్తానగ్నేసం దహయగ్శ్వా
హంధ్వేష్టియేచమాగుం స్వాహ॥ అగ్నేయేజాతవేదసభ్యైదం॥ యోఅన్నభ్య
మరా తీయాద్యశ్చనోఽస్వపతేజసః । నిందాద్యోఅస్తాక్ దిప్సాచ్చ సర్వా
గ్స్తాన్తష్టపాకురుస్వాహ॥ అగ్నయేదం॥ సగ్ంశితంమేబ్రహ్మసగ్ంశి
తంవీర్యాఽబలం । సగ్ంశితంక్షత్రంమేజిహ్వుయస్యాహమస్మిపురోహితస్వా
హ॥ బ్రహ్మశిత్రాభ్యామిదం । ఉదేహంబహూఅతిరమద్యగ్చో అథోబ
లం॥ షీణోమిబ్రహ్మణామిత్రానున్న యామిస్వాంతసగ్ స్వాహ॥ బ్రహ్మ
ణ్యైదం । పునమకనః పునరాయమకనగాత్పునశ్చక్షుః పునశ్శోత్రంమకనగా
త్పునఃప్రాణపునరాకూతంమకనగాత్పునశ్చిత్తం పునరాధీతంమకనగాక్ । వై
శ్వానరోమేదబధ్రస్తనూపాలవబాధతాంయరితానివిశ్వాస్వాహ॥ వైశ్వాన
రాయాదభ్యానుతనూపభ్యైదం । స్రువేణహూమః । సింహహవ్యాఘ్రఉత
యాపుదాకౌర్వీషిరగ్నా బ్రాహ్మణేనూర్జేయా । ఇంద్రం యాదేవీసుభ
గాజజానసాసకాక్ దవకసానంవిదానాస్వాహ॥ ఇంద్రజనవ్యైదేవ్యా
భ్యైదం । యారాజస్యేదుందుభావాయతా యామశ్వశ్యక్రంద్యై పురుషస్య
మాయా । ఇంద్రంయా...దానాస్వాహ॥ ఇంద్రజనవ్యైదేవ్యాభ్యైదం॥
యాహస్తిరిద్వీపిసీయాహిరణ్యే ట్విషిరశ్వేషుపురుషేషుగోషు । ఇంద్రం

యాదేవీ...దానా స్వాహా ॥ ఇంద్రజననైశ్చైవ్యాశ్చదం । రోధలక్షేషువ
 పభస్యవాణే నాతే పరస్యే పరిణస్యకుష్టే । ఇంద్రంయాదేవీసు...దానా
 స్వాహా ॥ ఇంద్రజననైశ్చైవ్యాశ్చదం । అగ్నేభ్యావర్తిస్సభినతవర్తిస్సాయు
 షావచసా । సన్యామేధయాప్రజయాధనైస్సాహా ॥ అగ్నేయేభ్యావర్తి
 నశ్చదం । అగ్నేఅంగిరశ్యతంతేసంత్యా వృతస్సహస్రంత ఉపావృతః । తా
 సాంభాషస్యభాషేణశ్రునర్మోనప్తమాకృధి శ్రునర్మోగయి మాకృధిస్సాహా ॥
 అగ్నేయేంగిరశశ్చదం । శ్రునర్మోర్వాని...స్సాహా ॥ అగ్నేయ శ్చదం । సహ
 రయ్యా...విశ్వతస్పరిస్సాహా ॥ అగ్నేయశ్చదం । అథసమిత్యా జేరగ్నిముపతి
 వ్యతే । అథోపస్థానం । వైశ్వానరాయప్రతివేదయామోయదీన్యణ్గంసంగ
 రోదేవతాను । సవితాన్వా శాన్వి ముచస్వి వెదసహోమంచాతు దురితా
 దవద్యాత్ । వైశ్వానరః పవయాన్నః పవిత్రైర్గర్భస్సంగర మభిధావామ్యా
 శాం । అనాజానన్తససా యాచమానోఽగ్రదత్తైర్నోఅవతత్సువామి । అమి
 యేసుభగేది వివిచృతౌ నామతారకే । ప్రేహవృతస్యయచ్చతామే తర్బధ
 కమోచనం । విజహీర్ష్వలోకాన్కృధిబంధాన్తుంచాసిబధకం । యోనెరి
 వప్రద్యుతోగర్భస్పర్వాస్పథోఅనుప్య । సప్రజాన్ప్రతిగృహీతవిద్యాప్య
 జాపతిః ప్రథమజాబుతస్య । అస్తాభిర్దత్తంజరసఃపరిస్తాచ్యిన్నంతంతుమ
 నుసంచకేమితతంతంతుమస్వే కేఅనుసంచరంతియేషాందత్తంప్రిత్య మాను
 నవతే । అబంధ్యేకేదదతః ప్రయాచ్ఛాద్దాతుంచెచ్చక్నవాగ్ంసస్వ్యవీషాం ।
 ఆరభేధామనుసగ్ంరభేధాగ్ంసమానంపంథామవధోఽఘృతేన । యద్వాం
 పూర్తంపరివిష్టంయదగ్నోతస్మైగోత్రాయహజాయాపతీసగ్ంరభేధాంయ
 దంతరితం పృథివీ ముదద్యాం యన్తాశగంపితగంవాజిహిగ్ంసేమి । అగ్నిర్వా
 తస్తాదేవసోగ్నాగ్నపత్యఉన్నోనేపద్ధ రితాయా నిచక్రమ । ఘృమిర్వాతా
 దితి నోజన్త్రంభ్రాతాంతరితమధిశస్త్రవీనః । ద్యౌన్నపితా పిశ్యయాచ్ఛం
 భవాసిజామి మిత్యామావి విత్తిలోకాత్ । యత్రసుహస్రస్సకృతోహదంతే
 విహాయ రోగం తన్వాఅన్తస్సాయాం । అశ్లోకాన్గైరహృతా స్వగ్రే తత్ర
 పశ్యేమపితరంచతుత్రం । యదస్యమద్యస్యతేన దేవాదాస్యన్న దాస్యన్ను
 తవాకరిష్యే । యదైవానాంచతుష్యాగో అస్తీయదేవకేచ ప్రతిజగ్రాహ
 మగ్నిర్వాతస్తాదన్యణం కృనోతు । యదన్నమద్మి బహుధా విరూపం నాసో

చ్యోతేస్వాహపురు...దం । బ్రాహ్మణోస్యముఖమాసీద్బాహూ రాజస్యః
 కృతః । ఊహతదస్యద్వైశ్యఃపద్భ్యాక్తం శూద్రోఅజాయతస్వాహ ॥
 పురు...దం । చంద్రమామనసోజాతశ్చక్షోస్సుర్యోఅజాయత । ముఖాదిం
 ద్రశ్చాగ్నిశ్చప్రాణాద్వాయరజాయతస్వాహ ॥ పురు...దం । నాభ్యా
 ఆసీదుతిరక్షిక్తం శీర్షోద్యౌస్సమవర్తత । పద్భ్యాంఘామిదిశశ్రోత్రాత్త
 థాలోకాక్తంఅకల్పయనైత్స్వహ ॥ పురు...దం । వెదాహమేతంపురుషం
 మహంతమాదిత్య వర్ణంతమసస్తుపార । సర్వాణిరూపాణి విచిత్యధీరో
 నామాసిక్యత్వభివర్ణయదాసైస్వాహ ॥ పురు...దం । ధాతాపురస్తా
 ద్యముదాబహర శక్రఃప్రవిద్వాన్బుడిశశ్చత్రసః । తమేవవిద్వాన్మృత
 ఇహాభవతినాన్యఃపంథాయనాన్విద్యతేస్వాహ ॥ పురు...దం । య
 జ్ఞేనయజ్ఞమయజంతిదేవాస్తాసి ధర్మణి వ్రథమాన్యాసత్ । తేహనాకంమ
 హిమానస్సచంతేయశ్రూర్వై సాధ్యాస్సంతదేవాస్సాహ ॥ పురు...
 దం । అగ్నైర్మన్వేవ్రథమస్యప్రచేతసోయం పాంచజన్యంబహవస్సమింధ
 తే । విశ్వస్యాంపితేప్రవిమళవాన్తం గమీమహేసనో ముంచత్వక్తం హశ
 స్సాహ ॥ అగ్నైర్మన్వే హోమచక్షదం । యస్యేదంప్రాణం నిమిషద్య
 దేజతియస్యజాతంజనమానంచకెవలం । స్త్రావ్యాగ్నింనాధితోజోహవీమస
 నోమంచత్వక్తం హశస్సాహ ॥ అగ్నైర్మన్వే హోమచక్షదం । ఇంద్ర
 స్యమన్వేప్రథమస్యప్రచేతసోవృత్రఘ్నస్తోమా ఉపమాముపాగుః । యోదా
 శుష స్సుకృతోహవమప గంతాసనోమంచత్వక్తం హశస్సాహ ॥ ఇం
 ద్రాయాక్తం హోమచక్షదం । యస్సంక్రామనయతినంవశీ యుధేయః
 వృష్టాసన్తం సృజశ్చత్రయాశి । స్త్రామింద్రంనాధితో జోహవీమసనోమం
 చత్వక్తంహశస్సాహ ॥ ఇంద్రాయాక్తంహోమచక్షదం । మన్వేవాం
 మిత్రావరుణాతస్యవిత్రక్తంసత్యేజసాద్యక్తంహణాయన్నదేధే । యారా
 జాన్తంసరథంయాధ ఉక్రాతానోమంచతమాగనస్సాహ ॥ మిత్రావ
 రుణాభ్యామాగోముగ్భావీదం । యోవాన్తంరభముజరశ్చిస్సత్యధర్మమి
 గ్నశ్చరంతముపయాతిదూషయసే । స్త్రామిమిత్రావరుణా నాధితో జోహవీ
 మి తానోమంచతమాగనస్సాహ ॥ మిత్రావరుణాభ్యామాగోముగ్భావీ
 దం । నారౌస్సవితుర్విదధానిమన్త హేయావాత్తస్వచ్ఛిభ్యతోయాచద

రక్షతః । యావిశ్వస్య పరిభూబభూవతుస్తానో మంచతమాగసస్సాస్వహః ।
 వాయుసవితృ భ్యామాగోముగ్భ్యామిదం । ఉపశ్రేష్ఠానాః ఆశీషోదేవయోధ
 ర్నై అస్థిరకః । స్త్రామివాయక్తంసవితారంనాధిగోజోహవీమితేనో మంచత
 మాగసస్సాస్వహః । వాయుసః తృభ్యామాగోముగ్భ్యామిదం । రథీతమా
 రథీనామహ్వా ఉతయశుభంగమిష్ఠా సుయషేభిరైవైః । యయోర్వాందే
 వాదేవేష్యనిశిత మోజస్తానోమంచత మాగసస్సాస్వహః ॥ అశ్వీభ్యామా
 గోముగ్భ్యామిదం । యదయాతంవహతుక్తం సూర్యాయాస్తీర్చిత్రకణకక్తం
 సృజమిచ్ఛమానా । స్త్రామిదేవావశ్వేనానాధిగోజోహవీమితే నోమంచత
 మాగసస్సాస్వహః ॥ అశ్వీభ్యామాగోముగ్భ్యామిదం । మరుతాంమన్వేఅధి
 నోబ్రువంతు ప్రేమాంవాచంవిశ్వాసువంతువిశ్వే । ఆశూర్ హువెసుయ
 మానూతయేతేనోమంచంత్వేనసస్సాస్వహః ॥ మరుచ్ఛవీనోముగ్భ్యామిదం
 తిక్షమాయధంవీడితక్తం సహస్వద్విప్రక్తంశర్ధః పృతనానుజిష్ఠు । స్త్రామిదే
 వాస్తరుతో నాధితోజోహవీమితేనోమంచంత్వేన సస్సాస్వహః ॥ మరు
 ఛ్యవనోముగ్భ్యామిదం । దేనానాంమన్వే అధినోబ్రువంతు ప్రేమాంవా
 చంవిశ్వాసువంతువిశ్వే । ఆశూర్ హువెసుయ మానూతయేతేనో మంచం
 త్వేనసస్సాస్వహః ॥ విశ్వేభ్యోదేవేభ్యవనోముగ్భ్యామిదం । యదిదంమాభి
 శోచతీతారుషేయేణదైవ్యేన । స్త్రామివిశ్వాదేవాన్నాధితోజోహ వీమితే
 నోమంచంత్వేనసస్సాస్వహః ॥ విశ్వేభ్యోదేవేభ్యవనోముగ్భ్యామిదం । అను
 నోద్యానుమఃర్యజ్ఞందేవేష్యమన్యతాం । అగ్నిశ్చహవ్యవాహనోభవతాం
 దాశుషేమయస్సాస్వహః ॥ అనుమత్యాయదం । అగ్నిదశమతేత్వంమన్యా
 నైశంచవఃకృధి । క్రత్యేదక్షాయనోహిసుప్రణాయుక్తం పితారిషత్సాస్వ
 హః ॥ అనుమత్యాయదం । వైశ్వానరోనడత్యప్రయాతుపరావతః । అగ్ని
 రుక్తేనశాహసాస్సాస్వహః ॥ అగ్నియేవైశ్వానరాయదం । పృష్ఠోదిపిపృష్ఠో
 అగ్నిఃపృథివ్యాంపృష్ఠోవిశ్వద్వీవధీరావివశః । వైశ్వానరస్సహసాపృష్ఠోఅ
 గ్నిస్సనోదివానఃపఃపాతునక్షత్సాస్వహః ॥ అగ్నియేవైశ్వానరాయదం ॥
 యేఅప్రథేతామమితేభిరోజోభిశ్యేప్రతిష్ఠే అభవతాంవసూనాం । స్త్రామి
 ద్యావా పృథివీనాధితో జోహవీమితేనోమంచతమాగోహసస్సాస్వహః । ద్యా
 వాపృథివీభ్యాముగో హోముగ్భ్యామిదం । యత్రైవయంపురుషత్యాయ

విష్ణోవిద్వాగ్ంసశ్శక్యమాకచ్ఛవాగః । కృదీస్వస్త్వాగ్ం అదితేరసాగావ్యే
 నాగ్ంసీ శిశ్రథోవిష్వగ్గ్నస్వాహా ॥ అగ్నయేగ్ంహూముచఇదం । య
 థాహతద్వసవోగ్గ్ంచిత్పదిషితామముంచతాయజత్రాః । ఏవాత్వమస్త
 త్ప్రమంచావ్యగ్ం హఃప్రాతార్యగ్నప్రతరాంసఅయుస్సాస్వహా ॥ అగ్న
 యేగ్ం హూముచఇదం । యావామింద్రావరుణౌత వ్యాతనూస్తయే
 మమగ్ంహసోముంచతగ్నస్వాహా ॥ ఇంద్రావరుణౌభ్యామగ్ం హూము
 గ్భ్యామిదం । యావామింద్రావరుణౌసహస్యాతనూస్తయేమమగ్ం హ
 సోముంచతగ్నస్వాహా ॥ ఇంద్రావరుణౌభ్యామగ్ం హూముగ్భ్యామిదం ।
 యావామింద్రావరుణౌరక్షస్యాతనూస్తయే ...స్వాహా ॥ ఇంద్రావ...
 మిదం । యావామింద్రావరుణౌతేజస్యాతనూస్తయే .. స్వాహా ॥ ఇంద్రా
 వరు ... మిదం । యావామింద్రా వరుణౌవగ్ం స్రామస్తంవామేతేనావ
 యజేస్వాహా ॥ ఇంద్రావరుణౌభ్యామిదం । యావామింద్రావరుణౌద్వి
 పాత్సుపశుమస్రామస్తంవామేతేనావయజేస్వాహా ॥ ఇంద్రావరుణౌభ్యా
 మిదం । యావామింద్రావరుణౌచతుష్పాశ్న స్రామస్తంవా ... యజేస్వా
 హా ॥ ఇంద్రా...దం । యావామింద్రావరుణౌగోష్ఠేస్రామ ... యజేస్వా
 హా ॥ ఇంద్రా...దం । యావామింద్రావరుణౌహేషుస్రామస్తంవా...
 స్వాహా ॥ ఇంద్రా...దం । యావా...ణౌవపుస్రామ...స్వాహా ॥ ఇం
 ద్రావ...దం । యావా...ణౌపధిషుస్రామ...యజేస్వాహా ॥ ఇంద్రా...
 దం । యావామింద్రావరుణౌవసస్పతిషుసాగ్ం... యజేస్వాహా ॥ ఇంద్రా...
 మిదం । పవమానస్సువజన్వపవిత్రేణవిచవర్షణేః । యఃపోతాసపునాతు
 మాస్వాహా ॥ అగ్నయేపవమానాయేదం । పునంతుమాదేవజనాః పునంతు
 మనవోధీయా । పునంతువిశ్వతయవస్సాహా ॥ దేవజనమనువిశ్వాయుభ్య
 ఇదం । జాతవేదఃపవిత్రవత్పవిత్రేణపునాహీమా । శుక్రేణదేవదీద్యదగ్న
 క్రత్వాక్రతుగ్ంరగుస్వాహా ॥ జాతవేదసేగ్నయిఇదం । యత్రేవపిత్రమ
 ర్చిప్యగ్నవితతమంతరాబ్రహ్మతేనపునీమహేస్వాహా ॥ అగ్నయేపవమా
 నాయేదం । ఉభాభ్యాందేవసవితః పవిత్రేణసవేనచ । ఇదంబ్రహ్మపునీమ
 హేస్వాహా ॥ దేవాయసవిత్రఇదం । వైశ్వదేవీపునతీదేవ్యాగాద్యసైన్య
 బహీస్తసువోవీతప్యస్తాః । తయామదంతస్స ధమాద్యేషువయగ్ స్వామపత

యోరయాణోగ్ స్వాహా॥ వైశ్వదే వైశ్రుతనత్యాగదం । వైశ్వానరోరశ్చ
భిమాన్ పునాతువాతః ప్రాణేనపిరోమయోభూః । ద్యావాపృథివీవయసాప
యోభిః ఋతావరీయజ్ఞి యేమాపునీతాగ్ స్వాహా ॥ వైశ్వానరాయ వాతేషి
రాయ ద్యావాపృథివీభ్యామృతావరీభ్యామిదం । బృహద్భిస్సవితస్త్య భిర్వహ్ని
షిష్టై ర్దేవమన్తభిః । అగ్నిదక్షేః పునాహిమాస్వాహా ॥ సవిత్రే దేవాయే
దం । యేనదేవాఅపునతయేనాపొదివ్యంకశః । తేనదివ్యేనబ్రహ్మణేదంబ్రహ్మ
పునీమహేస్వాహా ॥ బ్రహ్మణోదం । యః పావమానీర్యఞ్మత్యై పిభీస్సంభృత
గ్గిరసం । సర్వగ్గ్ంసఘాతమశ్మాతిస్వదితం మూతరిశ్వనాస్వాహా ॥ పావ
మానీభ్యగదం । పావమానీర్యై అఞ్మత్యై పిభీస్సంభృతగ్గ్ంరసం । తస్మై
సరస్వతీ దుహేక్షీరగ్గ్ంసర్విమధూదక్ష్ణాస్వాహా ॥ మంత్రోక్తదేవతాభ్య
గదం । పావమానీస్సవస్త్యయనీస్సదుఘాహీషణ్యతః । ఋషిభిస్సంభృ
తోరసోబ్రాహ్మణేష్వమృతక్గ్ంహితగ్గ్ంస్వాహా ॥ మంత్రోక్తదేవతాభ్యగదం
పావమానీడిశంతునఞ్మంత్రాకమథోఅముం । కామాంత్యమధానుంతునో
దేవీదేవైస్సమాభృతాస్వాహా॥ పావమానీభ్యగదం । పావమానీస్సవ
స్త్యయనీస్సదుఘాహీఘృతశ్చృతః । ఋషిభిస్సంభృతోరసోబ్రాహ్మణేష్వ
మృతక్గ్ంహితస్వాహా ॥ పావమానీభ్యగదం । యేనదేవాః పవిత్రేణ...పునం
తుమాస్వాహా॥ పావమానీభ్యగదం । ప్రాజాపత్యం పవిత్రం... బ్రహ్మపునీమ
హేస్వాహా॥ ప్రాజాపత్యాను పవిత్రాయేదం । ఇంద్రస్సనీతీసహమాపు
నాతు...పునాతుస్వాహా ॥ ఇంద్రాయనుసిత్యా సహితాయసోమాయస్వ
స్త్వాసహితాయవరుణాయసమిచ్యసహితాయాయురారాజే ప్రవృణౌ
భీస్సహితాయజాతవేదస ఉపాయంత్యాసహితాయేదం । యదేవాదేవ
హేదనందే... మామతస్వాహా॥ దేవేభ్యోఽదిత్యైభ్యగదం । దేవాబీవన...
మూదిమ । అగ్నిమాతస్త్వాదేనసోగ్న్వాహాపత్యః । ఏమంచతుమరితాయాని
చకృషకరోతమామనెనక్గ్ం స్వాహా ॥ దేవేభ్యోగ్నయేగాహాపత్యా
యేదం । ఋతేనద్యావాపృథివీ...స్వతీ । ఋతాన్తా మంచతాక్గ్ంహసో
యదన్యకృతమారిమస్వాహా ॥ ద్యావాపృ...గదం । సజాతశక్గ్ంసాదుత
వాజామిశక్గ్ంసాజ్ఞాయసశ్శక్గ్ం...యసః । అనాజ్ఞాతందేవకృతయదే
న స్తస్మాత్సవస్తా జ్ఞాతవేదోముముగిస్వాహా ॥ అగ్నయేజాతవేదసయదం ।

యద్వాచాయన్న... అగ్నిమాతస్తాదేనసోగాహ... నేక్లస్వా ॥ అ
 గ్నయేగా...దం । యద్ధస్తాభ్యాంశకరకి...ఘృమానః । దూరేపశ్యాచరా
 ష్టభృచ్చతాస్యపురసావ...నిస్వాహాదూరేపశ్యారాష్టభృచ్చాభ్యమిదం ।
 అవీవ్యంస్యణంయదహంచకారయద్వాదాస్యైత్సంజగారాజనభ్యః । అ
 గ్నిమాతస్తాదేనసో...సగ్గ్ స్వాహా । అగ్నయేగార్హపత్యాయేదం । య
 న్నయిమాతాగభే...నెనసగ్గ్ స్వాహా ॥ అగ్నయేగార్ హపత్యాయేదం ।
 యదాపిషేష...భవామిస్వాహా । అగ్నయేదం । యదంతరితం.. నెనసగ్గ్
 స్వాహా ॥ అగ్నయేగార్హపత్యాయేదం । యదాశసా...నెనసగ్గ్ స్వా
 హా ॥ అగ్నయేగార్హపత్యాయేదం । అతిక్రామామిదురితంయదే...కగ్గ్
 స్వాహా ॥ సుకృతాంబులోకాయేదం । త్రితేదేవా...నెనసగ్గ్ స్వాహా । అగ్న
 యేగార్హపత్యాయేదం । దివిజాతా...శుంధసీస్వాహా ॥ అద్యభ్యశ్శుంధసీ
 భ్యభ్యదం । యదాహవక్తం...సీతనస్వాహా ॥ అద్యభ్యహిరణ్యవత్సాభ్యభ్య
 దం । ఇమంమనరుణతత్వాయామి త్వన్నోఅగ్నేసత్వంనో అగ్నేత్వమగ్నే
 అయాసి । వైశ్వానరో...వాహసాస్వాహా ॥ అగ్నయేవైశ్వనరాయేదం ॥
 ఋతావానంవైశ్వానరమృతస్యజ్యోతిషస్పృశిం । అజనగ్ంఘమమ్మమహేస్వా
 హా ॥ అగ్నయేవైశ్వానరాయేదం । వైశ్వానరస్యగ్ంసనాభ్యోబృహదరిణా
 దేకస్వపస్యయాకవిః । ఉభాపితరామహయన్నజాయ తాగ్నిర్ధావాపృథివీ
 ఘారిరేతసాస్వాహా ॥ అగ్నయేవైశ్వానరాయేదం । పృష్టోదివివృ...నక్తగ్
 స్వాహా ॥ అగ్నయేదం । జాహ్నేయదగ్నేఘవనావ్యభ్యః వతుంనగో
 పాయిర్యఃశరిచ్చా । వైశ్వానరబ్రహ్మణేవిందగాతుం యాయంపాతస్వస్తీభి
 స్సదానస్వాహా ॥ అగ్నయేవైశ్వానరాయేదం । త్వమగ్నేశోచిషాశోశు
 బానఆరోదసీ అపృణాజాయమానః । త్వందేవాగ్ం అభిశస్తైరమంచోవై
 శ్వానరజాతవేదోమహితాస్వాహా ॥ అగ్నయేవైశ్వానరాయేదం । అస్తా
 కమగ్నే మఘవత్సుధారయానామిత్తత్రమజరగ్ం సువీర్యం । వయంజయే
 మశతినగ్ంసహస్రీణంవైశ్వానరవాజమగ్నే తవోతిధిస్వాహా ॥ అగ్నయే
 వైశ్వానరాయేదం । వైశ్వా రస్యసుమతేస్యామరాజాహికంభవనానా
 మభిశ్రీః । ఇతోజాతోవిశ్వమిదంవివష్టేవైశ్వానరోయతతే సూర్యేణస్వా
 హా ॥ అగ్నయే వైశ్వానరాయేదం । అగ్నయేస్వీష్టకృతేస్వాహా ॥ అగ్నయే

స్విప్టకృతభదం॥ సమత్సన్నహనప్రహరణాదితంత్రః । అపరేణాఽప్రసా
 జ్జుభిషిపవిశ్యత్రిస్సప్తభిర్దర్శనపుంజీతైస్త్రీరాత్నాసంసంపావయేత్
 హోమాంతేఽజ్ఞపురుషంధ్యామిత్యేవచారికావదేత్

—* సింహానువాకః. *.

యజమానః పూర్వమగ్నైరుత్తరతః ప్రాచ్యాంవాప్తాపితంస్వర్చితం
 కలశంకృతీత్వా మహాజనైస్సృష్టివాచనపతనైస్సహ చక్షుష్యథంగత్వా
 తత్రరంగవల్యాశోభిత దేశకలశం నిధాయపత్నీ సమేతస్సౌ ఆసీనశ్చతుర్ది
 యువరైభిః పుస్తీర్య ప్రాణానాయుష్యవివం...ర్థం । వైశ్వదేవాభ్యంకర్త
 ప్రారభమాణ ఆదాసమస్త్రాహూ నివృత్యర్థం సింహానువాక మంత్రసత
 నంకరిష్యత్త్రినంకల్ప్య । కలశస్థలై స్వప్రతిబింబమీతుమాణ స్సింహానువాక
 పఠనంకుర్యాత్ ॥ మయాకృతప్రాతస్సననమాధ్యందినశవన తృతీయనవన
 ప్రయుక్తగణహోమాంగ త్వేనెతినవనపతుసంకల్పవిశేషః॥

సిగ్ంహమేమన్యః । వ్యాఘ్రమేంతరామణః । వృకమేక్షుత్ । అ
 శ్వేమేఘసిః । ధన్వనిమేపాసా । రాజన్యగృహమేశనయా । అశ్వః కా
 శంద్రిః । గదాభేమగ్నః । శయ్యకేమహీగః । అశ్వత్థేమేవేవధుః । గర్జ
 ర్మేమంగరోగః । బస్తేమేపసగ్యా । అప్రియమేమృత్యుః । భ్రాశ్వవ్యే
 ప్తా । సపతేమేఋకతిః । దక్షిణమేమృద్ధిః । పరిస్వతిమేసవృద్ధిః । అ
 ధ్రిమతిర్తిః । గవయేమఅంధం । గౌరేమేబాధిర్యం॥౨॥ ఋతేమేవశికిః ।
 గోధాయాంమేస్వేదః । జగాయాంమేహిమః । కృష్ణశకున మేభిరుతాః ।
 శేమేపావగంధః । ఉలూకమేశ్వభృశః । క్షోకమేఈర్త్వా । మహిమే
 యర్బుద్ధిః । కులేమేమగ్నస్యా । ఉలలేమేప్రథ్యా॥౩॥ ఉష్ణేమేతృస్థా । ఋత్యై
 పిశ్రమః । అవ్యాంమతివ్యం । కోశేమేగంధః । కుమార్యాంమంకారః ।
 హకరేమేక్షదధుః । పృథాభుమేస్వప్నః । అజగరేమేమస్త్వపప్రనిగ్ధతి
 విస్తయః । లోభాయాంమేక్లేశః॥౪॥ శలభేమేపాప్తా లక్ష్మీః । స్త్రీగృహ
 విన్యతం । అజానుమేకర్కశః । వ్రాత్రేమేఈత్వా । శూద్రేమేమైయం
 ౩ శ్యేమేకార్థకృతం । రాజన్యబంధునిమేజ్ఞానం । వైసాదేమేబ్రహ్మహత్యా
 లుంగమేతువధుః । ఉలలేమేబలాశక్తి ॥ ౫ ॥ ఉద్ధిణిమేవమనిః । కింభూస
 యమేరోదః । ద్వీపినిమేఘపతే । హస్తీనిమేకీలాసః । శునిమేమరిష్టస్నా

యాజుషప్రయోగచింతామణి.

నన్యమేతద్ధ్యుః । విదేహేషుమేశీవధుః । మహావర్షేషుమేగ్ధాః । మూజ
 వత్సుమేతన్నా । దుందుభామేకాశికా ॥ ౬ ॥ ఇత్వేక్షమమేపిత్రం । కళిం
 గమమేధ్యం । అశ్వతర్యాంషేప్రజస్తా । భగ్గశ్చల్యాం మేదుశ్చరిత్రం ।
 ఆఖునిమేదంతరోగః । మక్షికాయాంమేశ్వశః । శుకేషుమేహరిమా ।
 మయూరేమేబల్ప్యా । వృషేషుమేజరా । చాపేమేవవాదః । అశ్వుమేశ్రమః ॥
 ౭ ॥ బ్రహ్మజ్ఞేమేకీర్తిషం । అపెహిపావృక్ష । పునరపనాశనోభవానః ।
 పాష్టంతుకృతస్యలోక । పాష్టేధేహ్యవిహృతః । యోనఃపాష్టన్న
 జహతి । తముత్వాజహీనోవయం । అన్యత్రాస్తస్మివిశతాత్ । సహస్రా
 త్కోలమర్త్యః । యోనోద్వేష్టిసప్తశు । యముద్విష్టస్తమజహి । కల
 శోదకంకించిద్భూమావిసృజ్య । కలశఆత్మానంసవ్యగాలోక్య సమిత్రాన
 అవటవధయస్సంశు దుర్జిత్రాస్తస్మేఘాయానుః । యోస్తాద్వేష్టియం
 చవయంద్విష్టః । ఇతియస్యాందిశద్వేష్టస్తస్యాందిశికలశం సరస్యపాణీ
 పాదప్రత్యక్ష్యాచమ్యప్రతీక్షమాణోగృహంగచ్ఛేత్ ॥ ఇతిసింహనువాకః.

—* అథపునరాధేయం. *

వధూమతర ఉపవేశ్యస్వయందక్షిణత ఆసీనః ప్రాణానాయమ్య
 ఏవం...త్యగ్ధంఅమగతస్యాగ్నిపునస్సంధానాఖ్యం, కర్తకరిష్యమాణస్తదం
 గత్వేన తదాదాశుత్యశ్శం వృధ్యర్థంశాంత్యర్థ మభ్యుదయార్థంచ మహా
 జనై స్సహస్వస్తీపుణ్యహవాచనంకిరీష్యే । ఆదాసన్విశ్మిత పరిసమాప్త్య
 గ్ధం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకంష్యే । గణాధిపతిపూజాంకృత్వా । పు
 ణ్యాహువాచయిత్వా । పునఃప్రాణానాయమ్య । ఏవం...త్యగ్ధంబౌపాసనాం
 తరితదినాదారభ్య ఎతత్తత్త ఇవర్యంతం బౌపాసనాతీక్రమణదోష నివృత్యగ్ధం
 వైశ్వ దెవెంతరితేపునర్వైశ్వ దేవాధికారసిద్ధ్యర్థం ప్రతిపద్ధోమంతరితేపు
 నఃప్రతిపద్ధోమాధికారసిద్ధ్యర్థం యథాశక్తి సంభవత్ప్రాయశ్చిత్తంకిరీష్యే
 సమస్తసంపత్సమవాప్తి...పాదపంకజం । అశేషేహేపరివన్నదీయాం విజ్ఞా
 పనామవథార్య మయాసమర్చితాం పరివదక్షిణాం యథోక్తదక్షిణామివ
 స్వీకృత్య మమాపాసనాంతరితది నాదారభ్య ఎతత్తత్త ఇవర్యంతం బౌపాసనా
 తీక్రమణతద్దోషనివృత్యగ్ధం వైశ్వ దెవెంతరితేపునర్వైశ్వ దేవాధికారసిద్ధ్యర్థం
 ప్రతిపద్ధోమంతరితేపునః ప్రతిపద్ధోమాధికారసిద్ధ్యర్థం ప్రాయశ్చిత్తంకిరీష్యే

పునరాధ్యక్షము.

ఉపదిశ్యమానుగుహ్యతే | డౌపాసనాధికారసిద్ధిరస్త్వితిభవంతోబ్రువంతు
 డౌపాసనాధికార సిద్ధిరస్తు | పునఃప్రాణానాయమ్య | ఎవం...త్యర్థంధర్మ
 పత్నీసమేతస్యమమశరీరశుభ్యర్థం స్వగ్ధాజ్యధాన్యకృత్సాధ్యచరిష్యే | స్వ
 గ్ధంపవిత్ర...ప్రయచ్ఛమే | కామధేనోస్సమద్భుతం...ప్రయచ్ఛమే | ధన్యం
 కరోషి...ప్రయచ్ఛమే || శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయ బ్రాహ్మణాయకృత
 యప్రత్యక్షాన్నా యంయథాశక్తిహిణ్యం తుభ్యంహంసంప్రదదేనమమ
 పూర్వోక్తఎవం...తిథౌమయాకృతై రేభిస్సగ్ధాజ్యధాన్యకృత్ప్రేర్శ్యగవాన్
 సర్వాత్మకశ్రీమహావిష్ణు స్సుప్రేతోవందో భూత్వామమ శరీరశుద్ధిహోస్త్వి
 తిభవంతోబ్రువంతు | శరీరశుద్ధిరస్తు- పునఃప్రాణానాయమ్య | ఎవం...తి
 థౌమమాపాసనత్యాగ దోషవృత్త్యర్థంహిణ్యహంసంకరిష్యే | శ్రీమహా
 విష్ణుస్వరూపాయ బ్రాహ్మణాయ డౌపాసనత్యాగదోషవృత్త్యర్థం యథా
 శక్తిహిణ్యంతుభ్య మహంసంప్రదదేనమమ | పునఃప్రాణానాయమ్య |
 ఎవం...తిథౌమమాపాసనాంతరిత హిమద్రవ్యదానంకరిష్యే | బ్రాహ్మ
 ణమభ్యర్చ్య | అస్తైబ్రాహ్మణాయ హిమద్రవ్యదానంకరిష్యే నివృత్త్యర్థం
 హిమద్రవ్యంతుభ్య మహంసంప్రదదేనమమ || శ్లో || మాసత్రయేతకృ
 త్యంస్యాత్తత్తా నైవీగుణభవతే | శ్రీగుణైవమానైతు పంచకృతాణి
 వత్సరైః పప్రసన్నమిదంధాన్యం ప్రథమమిదంభృతం | డౌపాసనార్థమా
 ఖ్యాతంవత్సరస్యమిషిణిః | ఎవం...కారణ హిమద్రవ్యదానం కుర్యా
 త్ | పునఃప్రాణానాయమ్య | ఎవం...థౌఅనుతస్యగ్నేఃపునస్సంధానా
 ఖ్యంకమకరిష్యే || స్థుడిలోల్లెఖనాద్యగ్నిప్రతిష్ఠాపనాంతంకృత్యసమిధ
 మాధాయ | ఉపావరోహజాతవహః పునస్త్యం దేవేభ్యోహవ్యంవహనః
 ప్రజానన్ | ఆయంపటాగ్ంరయమస్తాసుధేహ్యాజప్రోదీదిహిహోదురోతేత
 దగ్నాసమిధంకీర్తిష్య | బహిగతనాశచ్చేత్ ఉపావరోహణం కర్తవ్యం
 అగ్నింధనాదివతుష్పాత్ర ప్రయోగంకుర్యాత్ పూర్వపరివేచనం కృతా
 సుగ్రవేణవతుగృహితంగృహిత్యావ్యాభిధాయం | అయాశ్చగ్నేస్యసభి
 శక్తీశ్చసశ్య...భేషజగ్న్స్వాహ | అయసేగ్నయఇదం | సుగ్రవేణాజ్యమాదా
 యధూర్భువస్సవస్సాస్సహ | ప్రజాపతయఇదం | వతుగృహితం గృహి
 త్యా మహాహరితోతా | సశ్యహవిరిధ్వర్యః | అత్యుతపాజాఅగ్నిత్...న

యజుష ప్రయోగ చింతామణి

మఃప్వతిత్వస్వాహా । వాచస్పతయై బ్రహ్మణ ఇదం ॥ పునశ్చ తుల్య హేతవ్య
హేతవ్య । మనోజ్యోతిషా వతా మాజ్యం విచ్చిన్నం యజ్ఞగ్ం సమిమందధా
తు । యా ఇష్టా ఉపసానిముచశ్చ తాస్సంధధామిహ విషాఘ్నై న స్వాహా
ఉపోభ్యోనిముగ్ధ్య ఇదం యదస్త్రై యజ్ఞై తరగ మమంత్రతః కమతా
అనయాహుత్య తశ్చ మయామిసర్వం త్యప్యంతుదేవా అవధంతాంఘ్న
తేన స్వాహా దేవభ్య ఇదం । త్రయస్త్రై గ్ం తంతవోయే విత్తిరై । యజ్ఞమం
యజ్ఞగ్ం స్వధయాదవంతే తేహంచిన్నం ప్రత్యేతద్ధధామిస్వాహా ఘర్షోదే
వాగ్ం అప్యేతుస్వాహా । దేవభ్య ఇదంతంతుంతస్వ న్రజసోభాను మన్వి
మిజ్యోతిష్తతః పథోరతుధియాకృతా । అనుల్పణంవయతజోగువామహా
మనుర్భ వజనయాదైవ్యంజనగ్ం స్వాహా । అగ్నయేతంతుమత ఇదం । ఉద్యు
ధ్యస్వాగ్నై ప్రతిజాగృహ్యేనమిష్టాపూరైసగ్ం సృజేధామయంచ । పునఃకృ
ణ్యగ్ం స్వాపీతరం యవాసమన్వాతాగ్ం సీత్వయితంతుమేతగ్ం స్వాహా । అ
గ్నయేతంతుమత ఇదం । ఉదు త్రమంచరుణపాశ మస్తదవాధమం విమధ్య
మగ్గశ్రధాయ । అథావయమాదిత్య వ్రతేతవానాగసో ఆదితయేస్యామ
స్వాహా । వరుణాయాదిత్యాయదం । ఉద్యయంతమసస్పరిపశ్యంతో జ్యో
తిరుత్తరం । దేవదేవత్రా సూర్యమ గన్తజ్యోరుతవగ్ం స్వాహా ॥ సూ
ర్యాయదం । ఉదుత్యంజాతవేదసం దేవంవహంతి కేతవః । ద్యుశ్చైశ్వాను
సూర్యగ్ం స్వాహా ॥ సూర్యాయదం । చిత్రందేవానామదగదసికంచతు
ర్చిత్రస్యవరుణస్యాగ్నైః । ఆప్రాద్యావాపృథివీఅంతరిక్షం సూర్య అత్తా
జగతస్తస్మత్తశ్చస్వాహా ॥ సూర్యాయదం । అగ్నభ్యావర్తన్నిధిని ఆవర్త
స్వామహావచనా । సన్యాషేధయా ప్రథయాధసేనస్వాహా ॥ అగ్న
యేభ్యావర్తిన ఇదం । అగ్న అంగిరశ్శంతంతేసం త్వావృతస్సహస్రంత ఉ
పావృతః । తాసాంబోషస్యసామేణ పునర్వోసప్తమాకృధి పునర్వోరయి
మాకృధిస్వాహా ॥ అగ్నయేంగిరస ఇదం । పునరూర్ధ్వానివర్తస్వ పునరగ్న
ఇహాయహా । పునర్నఃపాహి విశ్వతస్స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదం । సహ
రయ్యోనివర్తస్వాగ్నై పిస్వస్వధారయా । విశ్వస్థియ విశ్వతస్పరి స్వా
హా ॥ అగ్నయ ఇదం । సువేణా జ్యమాదాయ । సర్వప్రాయశ్చ తంతరి
క్ష్యై । భూభువస్సువస్వాహా ॥ ప్రాయశ్చయ ఇదం । ద్వాదశగ్ం హేతవ

స్రుదంపూరయిత్వా । స తతైలగ్న సమిధస్స ప్రజిహ్వస్స ప్రరేషయస్స వై
 ధామప్రియాణి । సప్తహిత్రాస్స వైధాత్వా యజంతిన వ్రయోసీరావృణ
 స్వాఘృతేనస్వాహా॥ అగ్నయేన ప్రవత ఇదం । ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా ।
 ప్రాణానాయమ్య ఏవం... ప్రీత్యథింపునస్సంధానాం గల్పేనాగ్ని దాహ్యం
 త్కంతంతుమతీస్థాలిపాకంకరష్యే । పత్న్యవహంతిచరుగ్గ్ శ్రవయిత్వాభి
 ఘోర్యపాగ్రచీనముదీచీనం వోద్వాస్య వ్రతిష్ఠితమభిఘోర్యాగ్నే రుషసమా
 ధానాద్యాజ్య భాగాంతే సుచ్యపస్తీచరుమధ్యాద్దివ్వరవదాయాభిఘో
 ర్యహవిఃప్రత్యభిఘోరయత॥ అగ్నయేనావహా ॥ అగ్నయే ఇదం । దర్వాన్య
 మవస్తీర్య చరుమధ్యాద్దివ్వరవదాయాభిఘోర్యహవిఃప్రత్యభిఘోరయతి॥ అ
 గ్నయేతంతుమతేస్వాహా ॥ అగ్నయేతంతుమత ఇదం । పునరుపస్తీర్య ఉత్త
 రాధాత్సకృత్సీష్టకృతేవదాయద్విరభిఘోర్యహవిఃప్రత్యభిఘోరయతి॥
 అగ్నయేస్సీష్టకృతేస్వాహా ॥ అగ్నయేస్సీష్టకృత ఇదం । సమత్సన్నహనం
 జయాది ప్రతిపద్యతే బహిఃస్సమంజసంకృత్వా శమ్యా అపొహ్య అస్మిన్రు
 కృతేకమణీత్యాదిపరిషేచనాంతం కృత్వా ప్రణీతా మాజ్ఞానంబ్రహ్మ
 ద్వాసనంచ కృత్వా దౌపాసనం వైశ్వదేవంచకుర్యత్ ॥ ... .. *

శ్లో॥ విచ్చిన్నవహ్నిస్సంధితైవధీస్స గ్రహరక్షేతు । చరుంజయాదికం
 కుర్యాన్న సందేహాః పదికనా । పునస్సంధానవహ్నాతుపరధి ప్రహరణం
 నహి । జయాదిహోమంకతకవ్యోస సందేహాః పదికనా । అత్తన్యారోపణౌ
 త్పుర్వమంత్రశాంతిమాగతే । పునస్సంధాన వెళాయామాదౌ నోపా
 వరోహణం । అగ్న్యచారవిహీనోయశ్చిరకాలగతోభవేత్ । పునస్సం
 ధాన వెళాయామాదౌ నోపావరోహణం । కాలశబ్దోఽముతుపర్యాయః ॥
 నాశంగతేగ్నయదికుటుమధ్యేకుర్యాత్తదగ్నోవమనంపురస్తాత్ । బహిఃక
 తే నాశముపైతిషక్వా సుధానమగ్నోద్యదితాకేకగ్నౌ । వమనంఉపావరో
 హణం॥ ... ..

చతుర్థికాహోమప్రభృతిత్రిరాత్రవధ్యేతులఘుపునస్సంధానంకుర్యాత్
 —*అథలఘుపునస్సంధానవిధిః*—

శ్లో॥ నిత్యోధార్యోయవగ్నిర్యదిసమనుగతో మంత్ర్య ఇత్యాదిసోక్తావ
 హ్యుత్పత్తిస్తదనోగరగన ముసనాసశ్చ పత్యశ్చపత్న్యః । నాశే

త్రైనాపహరేజ్వలనముపసమాధాయ సంస్కృత్య సర్విశ్చయాశ్చవ్యాహృ
త్తీర్జ్యహుతభుజిష హుయాత్సుక్రస్వవాభ్యాంక్రమేణ ॥ ప్రాణానాయమ్య
ఎచం...ప్రీత్యథాం అనుగతస్యాగ్నేఃపనస్సంధానాఖ్యంకమకరిష్యే | శ్రో
త్రాయాగారాదగ్నిమాహృత్యాదులనేవిధి నాగ్నింప్రతిష్ఠాప్యధ్యాత్వా లంకృ
త్యచతుష్పత్ర ప్రయోగం కృత్వా తేజుషస్యస్వేత్యాదిభిఃపరిషిచ్య సక్య
ద్గృహీతంగృహీత్వా న్వాంభాయాం | అయాశ్చాగ్నేఃస్య...భేషజగ్న్ స్యా
పః ॥ అయసేగ్నయోధ | స్రువేణాజ్యమాదాయ సప్రప్రాయశ్చిత్రాథం
భూభువస్సుచస్సాహ ॥ బ్రజాపతయ ఇదం | ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా అ
నంతరమాదాననంకరిష్యత్ ॥ ... ..

శ్లో॥ అగ్నితపేదగ్నృహృద్గృహీత్వా ధాయవహ్నింవిధి నాసమింధే | ఆ
జ్యంశున సప్రప్రాయశ్చ సక్యద్గృహీత్వా పరిస్తృతేగ్నాజహుయాదయాశ్చ |
ప్రాయశ్చిత్తం హుమీషు చతుష్పత్ర ప్రయోగతః | నాభూరౌచతుషీ
క్షైదప్రణిర్ధ్వమనాక్రతం | నాభూరౌనాజ్యభాగౌచన చైద్ధంజయాద
యఃచతుష్పత్రప్రయోగేతుషిశ్చిత్యక్రంకవకానా ॥

ఎవమేవోత్తరాణిచలఘుఘ్నస్సంధానానికతకవ్యాని

—*అథ ధౌపాసనం*—

శ్లో॥ ముఖ్యోగౌగర్భపితృభ్యానధిధమోన్యచస్థిఃః ముఖ్యంకతుకమశక్తా
నాంగౌణ ఎవవిధీయతే | ఇళాపింగళనాకీభ్యాంవిస్సన్యహృదయాంబుజా
త్ | తాభ్యామవాహయేద్వహ్నిం తాభ్యామద్వాసయేద్ధృవీ | అక్షతా
నింధమాదాయ సమ్యగ్నాయంవిగృహ్యచ | మంత్రముక్తా వహ్నిత్యే సవహ్నిం
వమన్నగ్నావినిశీపేత్ ॥ ఉపావరోహ...దురోణే | తదగ్నే సమధం
నిశీప్య | ప్రాణానాయమ్య | ఎచం...ప్రీత్యథాం | సాయంప్రాతరౌపాసనం
తండులై హుకాప్యామి ॥ ధౌపాసనంపూర్వముక్తం ॥

ప్రాణానాయమ్య | ఎచం...త్యథాం | సాయంప్రాతరౌపాసన
హుమేష దాహుతితండులవై శ్వదేవం కరిష్యే | పూర్వ పరిషేచనం
కృత్వా అగ్నయేస్వాహా | అగ్నయ ఇదం ॥ విశ్వేభ్యోదేవేభ్యస్సాహా | విశ్వే
భ్యోదేవేభ్య ఇదం | ధృవాయ భూమాయ స్వాహా | ధృవాయ భూమాయేదం
ధృవశీతయేస్వాహా | ధృవశీతయ ఇదం | అద్యశశీతయేస్వాహా ॥ అద్య

తక్షితయశ్చిదంగిగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహా॥ అగ్నయేస్విష్టకృతయశ్చిదం । ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా । బృహత్సామక్షత్య...సగరేణరక్ష ॥ అగ్నైవ ఘాతప్రాయస్థితం । పునస్తాద్విదిత్యా... కామాస్సావహా ॥ దివానక్తం చారిభ్యోవసుభ్యోరుద్రభ్య ఆదిభ్యోభ్యశ్చిదం । యేభూతాఃప్రవరంతిదివానక్తంబలిమిచ్ఛంతోవితిదస్య...దక్షాతుస్వాహా ॥ దివానక్తంచారిభ్యోభూతేభ్యశ్చిమంబలిందదామి । పాదౌప్రత్యౌత్వాచవ్య । సమస్తైగాహాపత్యాయ.. తుమస్వపురుషౌ త్రమఃపతస్త్రిమామలంమృగ్యం॥..... *

—*ఆత్మారోపణం.*—

యాతేలగ్నయజ్ఞియాత నూస్తయేహ్యరోహంత్రానం ॥ అచ్ఛావసూనికృణ్వస్మస్మైనర్యాపురూణే । యజ్ఞోభూత్యయజ్ఞమాసీదస్వాంయోసిం॥జాతవేదోభువ ఆజాయమాసస్సక్షమపహి ॥శ్లో॥ యదాసంధీయతేవహ్నిఃప్రాతమక్షయందినెపివా । సదాసాయం విజాసియాత్సాయ మాహుతిపూర్వకం । ఉపావరోహణాత్పూర్వ మనలేశాంతిమాగతే । పునర్గ్నిం ప్రతిష్ఠాప్యపున స్త్యేతిసమింధసం । ఉపావరోహణాదూత్వకంప్రాయతేసూతకద్యయం । కృత్వాచౌపాససంసాంగమగ్నిమాత్మసినితీషేత్ । సత్యమాపాసనెకాలేవమనంయఃప్రయత్నతః । సర్వమాపాసనంకృత్వా చాత్మన్యారోపయేత్పనః । జలసంయుక్తమేతద్ధి ధారణంసిష్ఠలంభవేత్ । నిజకలంధారణంకుర్యాత్పత్రదారాభివృద్ధయే । హవిషాంధారణంచైవ సమారోపణపూర్వకం । తతఃపశ్చాన్నక్షిర్యేతధారణంసిష్ఠలంభవేత్ । యాతేలగ్నశ్చిదంజప్తావ హస్తేనాగ్నౌప్రతిప్యచ । త్రివారంవాసకృత్యత్వా చాత్మన్యగ్నింసమావయేత్ ॥ స్ఫుటంపంత్రింజపేద్వాయు మాసమాప్తేర్నిగృహ్యచ । ఎవంత్రివారముక్తావగ్నౌతప్తహస్తంముఖేషీషేత్॥..... *

—*అథగృహనిర్మాణం.*—

గృహనిర్మాణస్యకర్మాచ్యతేగృహనిర్మాణాఖ్యంకర్మకరివ్యమాణస్తదంగత్వేనతదాదౌశుధ్యర్థంవృద్ధ్యర్థంశాంత్యర్థకవభ్యుదయార్థంచమహజనై స్సహస్వస్తీపుణ్యాహవాచనంకరిష్యే । ఆదానిరిఘ్ననపరిసమాప్త్యథకంకణాధిపశిషూజాంకృత్వా । పుణ్యాహంవాచయిత్వా । పునఃప్రాణానాయమ్య । ఎనర్...త్యర్థం । గృహనిర్మాణంకరిష్యే । దక్షిణావ్రత్యర్థం ।

వణమగారావకాశముద్ధత్యపాలాశేనశమిమయేన వోదూహేనై తామేవదిశ
ముత్తరయోదూహతి | ఎతామేవదిశందక్షిణాప్రతీచీనాం దిశంయద్యుమ్నమేరి
త్యుచాడికూహతి || యద్భూమేఃక్రూరంతదితోహరామివ రాచీనిర్వో
తినిర్వాహయామి || ఇద్గక్రేయోవసానమాగస్త దేవాగో మదశ్వావది
దమస్తప్రభూమ | ఎవంతిః | మంత్రావృత్తిశ్చభవతి | ప్రాగుదక్ష్యణం
కృతముత్తరయాభివృశతి | స్యోనాపృథివిభవాన్మక్షరానివేశసి | యచ్ఛా
నశ్శమన్వప్రథాః | ప్రదక్షిణగ్ధసూతాంతాన్భానయిత్వా భ్యంతరంపాగ్ం
సూనుదూశ్య | దక్షిణబాహుసమిపాత్ | ఉత్తరాభ్యాం దక్షిణాం ద్వా
రస్థూణామవదధాతి | ఇహేవతిస్మిమితాత్విలాస్యాదిరావతీ | మధ్యే
తాప్యస్యోస్థాన్తాన్వాప్తాప్రపన్నఘాయవః | ఆత్వాకమారస్తరుణావతోన్
జగతాసహ | ఆత్వాహస్యతః కంభాతగర్భః కలశీరయన్ | ఎవమితిరాం
ఇహేవతిస్థ... కలశీరయన్ | యథాభాతమితరాఅన్వవధాయ | వగంత
మాదీయమానముత్తరేణ యజుషాభిమంత్రయతే | ఋతేనస్థూణావధిరో
హవగ్ం శోగ్రోవిరాజన్తపసేభశశ్రూన్ | సమ్మితంగృహముత్తరైర్యథా
లింగమనుమంత్రయతే | బ్రహ్మచతేత్రత్రంవపూర్వైస్థూణైరిధిరితుతు | పూ
ర్వాద్ధంయజ్ఞశ్చదక్షిణాశ్చదక్షిణేదక్షిణాథణం | ఇవశ్చోజశ్చావరేవశ్చ
మాథణంమిత్రశ్చవరుణశ్చోత్తరే ఉత్తరాథణం | ధమన్తైస్థూణారాజశ్చ
సైస్తూపః | మధ్యమం || ఇతిగృహానిమాణం || .....

—*అథగృహప్రవేశః.*—

అథగృహప్రవేశకమోచ్యతేప్రా... చ్యవవం.. ప్రీత్యథణంగృహప్ర
వేశంకవకరిష్యే | తదంగవ్వేనగణాధిపతిపూజాంకృత్వా | పుణ్యాహంహ
చయిత్వాప్రాణానాయవ్య | గృహప్రవేశాంగవ్వేన వాస్తుపూజాంకరి
ష్యే | వాస్తోప్వతఇతిమంత్రేణ వాస్తుపురుషస్యసోడ శోపచారపూజాంకృ
త్వాపునఃప్రాణానాయవ్య | ఏవం... ప్రీత్యథణం | గృహప్రవేశకరిష్యే |
బౌపాసనైపాలాశంశమిమయంక్షేద్య మాదీభ్యోత్తరయాగ్నిముద్ధత్య | ఉ
ద్ధ్రియమాణ ఉద్ధరపాత్తునో మాయదవిద్వాక్ యచ్ఛవిద్వాగ్ శ్చకార |
అహ్నియదేనఃకృతమస్తీపాపగ్ంరాత్యాగ్రియదేనః కృతమస్తీపాపగ్ంశ
వ్వస్తాజ్జోద్ధతోమంప తస్తాత్ సర్వమగ్నిముద్ధర | ఉత్తరేణయాజుషాసా

రంప్రపాద్య | ఇంద్రస్యకృహవసుమతోవ రూధీనస్తానహగ్ం సుమనసః
ప్రపద్యే | ఉత్తరపూర్వదేశే గారస్యయత్ర క్వచాగ్నిమిత్యాదికృత్యా | ఉత్త
రయాతస్త్రిన్నగ్నిం ప్రతిపాపయతి | అమృతాహుతిమమృతాయాంజుహూ
మ్యగ్నిం పృథివ్యామమృతశ్యజైత్యై | తయానంతంకారుషహంజయానిప్ర
జాపతిశ్యం ప్రథమోజిగాయాగ్ని మగ్నోస్వాహా | తస్మాదగ్నేగ్దక్షిణముద
థానాయతనంభవతి | తస్త్రిన్విమాచీనాగ్రాక్ దర్భాంతగ్నేస్తీగ్నతేమా
స్తగయావీహీక్ యవాన్మృత్యవ్య | అన్నపతేన్నస్యనోదేహ్య సమివస్యశు
ష్టిణః | ప్రప్రదాతారంతారిష ఊర్జన్తోధేహి ద్విపదచతుష్పదే | తే
మాస్తగేణయజుసాచతుర ఉవకుంభానాసయతి | అరిష్టాఅస్తాకంవీరా
స్సంతుమాపరానెచిమేధనం | ప్రతికుంభంమంత్రావృత్తిః | బ్రాహ్మణభౌ
జనపరిసమాక్షైః ప్రాగ్గీర్ణంనేత్రముత్తరయానుమంత్రయతే | భూమిర్భూ
మిమగాన్తాతామాతరమవ్యగాత్ | భూయాస్తప్రతైగ్విశశభిరోనోద్వేష్టి
సభిద్యతాం | పునఃప్రాణానాయవ్య | ఎవం...త్యగ్ధం | కృహప్రవేశం
గత్వేన వాస్తుపూజాంకరిష్యే | వాస్తోష్పతేప్రతి...చతుష్పదే | ఇతిమం
త్రేణమోడశోపచారపూజాంకృత్యా | ప్రాణానాయవ్య | ఎవం...త్యగ్ధం
వాస్తోష్పతి హూమంకరిష్యే | అగ్నేరుషసమాధానాద్యాజ్య భాగాత
ఉత్తరా ఆహుతిహుక్త్యా | వాస్తోష్పతేప్రతిజానీ...శంచతుష్పదే స్వా
హా || వాస్తోష్పతయ ఇదం | వాస్తోష్పతేశ్చయ...స్వ సీధిస్సదాసస్వా
హా || వాస్తోష్పతయ ఇదం | వాస్తోష్పతేప్రతిరణోన ఏధిగోభిరశ్వేభిరీదో
అజరానస్తేనశ్యేస్యామపితేవ పుత్రాస్య గ్విసోబుషస్వస్వాహా || వా...దం |
అమీవహావాస్తోష్పతేవిశ్వరూపాన్యావేశం త్వభానుతేవ ఏధిసస్వాహా ||
వా...దం | జయాది ప్రతిపద్యతే పరిమేచనాంతంకృత్యా ఉత్తరేణయజు
మోడకుంభేనత్రీః ప్రదక్షిణమంతరతో గారంసవేశం వా సుపిచ్య | శివగ్ం
హివం | బ్రాహ్మణాక్ భూజయదపూజైస్సత్తిభిరోదినేనతి | ఉత్తరఆశీః
వనంకుర్యః || హరిఃఓంతత్సత్ || ఇతికృహప్రవేశం. ... ..

—*శ్వగ్రహగృహీతస్యశాంతిః*—

ప్రాణానాయవ్య | ఎవం...త్యగ్ధం | శ్వ గ్రహగృహీతస్య శాంతిః

కరిష్యే । తపోయక్తః । యావన్తనస్తోషమనశ నాదియుక్తః జాలెనప్ర
 చ్చాద్య । అన్యేనపురుషేణకగ్ం సంలోహం । కింకిణీం ఘంటాంవాప్రసాద
 యక్ నాదయక్ కుమారమాదాయ అద్వారేణ సభాంప్రవేశ్యస భాష
 య్యధిదేవనముగ్ధశ్య అవోత్యోత్యోన్య ప్యాత్యేషూ త్రానం నిపాత్యదధ్నా
 లవణ మిన్ద్రేణాంజలి నోత్తరై రవోత్యేత్ । కూర్కరస్సుకూర్కరఃకూర్క
 రోవాలబంధనః । ఉశగ్నిస్థాద్యదెజాయత్పతీయస్యా ఇతోదివః । ధౌలబ
 థిత్రముపాహ్వయతాజ్జేంఛ్యా మశ్య బలః । అథోరావ ఉలుంబలస్సారమే
 యోహధావతి । సముద్రమవచాకశత్ । విభ్రన్నిక్రమంచ రుక్మంచశునా
 మగ్రగ్ం సుబీణః । సుబీణస్పృజస్పృజశునకస్పజైక్వాత్యస్పృజచ్ఛత్ । తస్య
 త్యంయత్స్వేంద్రో బ్రవీద్దాస్సస్వశయస్వేతితాస్త్యగ్గ్ స్సాస్వశయిత్వాగచ్ఛ
 స్త్వంత్యాబ్రవీదవిదపః । ఇన్యవిదగ్ం హీతివరంప్రణీప్యేతికమారమేవాహం
 వరంప్రణయ్యబ్రవీత్ । విద్యహ్యబాహూష్లవసేద్యామవచాకశత్ । విభ్ర
 స్నిక్రమంచరుక్మంచశునామగ్రగ్ం సుబీణః । సుబీణస్పృజస్పృజశునకస్పజైక్
 వాత్యస్పృజచ్ఛత్ । తస్యస్యంయత్తై సరమామాతారోహితఃపితా । అమీ
 యేకే సరస్యకా అవధావతిత్పతీయస్యా ఇతోదివః । తేకశ్చ స సరమతంట
 శ్చతులశ్చ వితూలశ్చ జ్ఞానశ్చ లోహితశ్చ దులాహనామవో మాతా
 మంధాతకోహవః పితాసంతతౌహంతి చక్రీవోనసీసరీదత । ఛదపేహిసీ
 సరమసారమేయనమస్తై అస్తుసీసరసమశ్వాప్యషాణః పదోనసీసరీదత । శ్వా
 నమిచ్ఛావదన్న పురుషంభత్ । ఎదంప్రాతర్నద్యంది నేసాయం కాలేత్రి
 వ్యపిప్రవేశనాది ప్రోక్షణాంత మావతయేత్ అగదోభవతిఅరోగోభతి ।

—* అథశంఖగ్రహగృహీతస్యకుమారస్యశాంతిః. *

ప్రాణానాయమ్య । ఏవం...త్యర్థం । శంఖగ్రహగృహీతస్య కుమ
 రస్య శాంతింకరిష్యే । ఉత్తరాభ్యామభిమంత్రియ । ఏతేతేప్రతిదృశ్యేతే
 సమానవసనతేభి । తేఅపగ్ంసారయేణ ముసలనావహన్యులూఖలే
 హతశ్శంఖోహతశ్శంఖపితాహతశ్శంఖశుకుతుర్వకః । అప్యేపగ్ంస్థపత్తి
 తః । ఉత్తరయోదకుంభేనశిరస్త ఉపనయేక్ । ఋషిబోధః ప్రబోధస్య
 బోధీమాతరిశ్వా । తేతేపాణాన్పరివ్యంతిమాభైషీ ర్షమరివ్యశీ॥ ఏవం

వ్యపికాలేషుకుర్యాత్॥ అగదోభవతికుమారః॥ ... ..

—* అథసగ్నబలిః. *

సగ్నబలిరుచ్యతే । శ్రావణ్యాం పార్థమాస్యామస్తమితే సాయమా
పాసనగంహుత్వాకృతప్రాణాయామస్సగ్నబలింకరిష్యథాసంకల్ప్య । ఔ
పాసనెస్థాపికాగ్గ్ శ్రవయిత్వా శ్రవణాభిఘారణం ప్రతిష్ఠితాభిఘారణం
చకృత్వాగ్నైరుపసమాధానాది పాత్రప్రయోగే దేవపాత్రాణా మంత్రే
ద్వితీయదర్వాద్యసహస్వాంజలిః ప్రయోక్తవ్యః । అంజతేచ్ఛప్రోక్షణతపన
సమ్మర్జనానికరోతి ఆజ్యభాగాంతే ముఖాహుతిగ్ం హుత్వా । శ్రావ
ణ్యేపార్థమస్యైస్వాహేతిచరోజాహుతి । అత్రశ్రావణే పార్థమాసీ
దేవతా । జగ్ధోమశకఞ్చిస్వాహాకారాంతైర్గ్ంత్తైర్గ్ం ప్రతిస్వాహాకారమం
జలిసాగ్గ్ం శుకానిపలాశపుష్పాణిబహుతి । జగ్ధోమశకోజగ్ధావితృష్టి ర
గ్ధోవ్యధ్వరస్సాహ ॥ మశకాదిభ్యుత్తరం । జగ్ధోవ్యధ్వరోజగ్ధోమశకోజ
గ్ధావితృష్టిస్సాహ ॥ వ్యధ్వరాదిభ్యుత్తరం । జగ్ధావితృష్టిజగ్ధోవ్యధ్వ రోజ
గ్ధోమశకస్సాహ ॥ విశ్వప్యేదిభ్యుత్తరం । అత్రాపిద్విరవదానోపస్తరణాభి
ఘారణాన్యశక్తో పత్నీవ్రాతకర్తవ్యానీత్యుక్తం । అంతేషతాభిఘారణం
గ్గ్ం శుకహేమేషు సర్పాదేవతాః । ఇంద్రజహ్నీతి తిస్రభిస్తీస్రభిరగ్ధ
మయాస్సమిధఆచధాతి । అత్రప్రథమర్చణంద్రోదేవేతా । ఇంద్రజహ్నీదం
దశూకంపక్షిణంయస్సరీన్మహః । దంత్యంతంచ దశంతంచసర్వాగ్ స్తాని
ద్రజంభయస్వాహా ॥ ఇంద్రాయేదం । అభ్యుజాతసరే వృద్ధదేవానామపి
హస్త్య । త్వమగ్నైర్ఇంద్రప్రేషితస్సనోమాహిగ్ంసీస్సాహ ॥ అగ్నయ
త్తరం । త్రాణమసిపిత్రాణమసిపరిధిరసి । అన్నేనమనుష్యాగ్ స్త్రాయసే
తృణైః పశూనైరైసర్వా యజ్ఞేనదేవాం స్వధయాపితౄంతస్సాహ ॥
అగ్నయత్తరం । తత్సత్యమితవశస్సభిఃప్రశ్నృతమాజ్యా హుతీజాహుతి ।
ఆసాంసర్పాదేవతాః । తత్సత్యంయతే మావాస్యాయాంచ పార్థమా
స్యాంచవిషబలిగ్ం హరంతినర్వఉదరసర్పిణః । తత్తైరేతత్వయి సంవి
శంతిత్వయినస్సశస్త్రవ్యయినద్యోవర్షాభ్యానః పరిదేహిస్వాహా ॥ సర్వే
భ్యుత్తరం । నమోఅస్తుసర్వేభ్య ఇతిత్రిసః । నమో అస్తుసర్వేభ్యాయేకేచ

వృద్ధివీము | యెలంతయెదివిలేభ్యస్స ర్వేభ్యోనమస్సాస్వహా || సర్వేభ్య
 ఇదం యెదోరోచనెదివోయెవాసూర్యస్య రక్షిషు | యేషామభ్యుసదః కృతం
 తేభ్యస్స ర్వేభ్యోన మస్సాస్వహా || సర్వేభ్యఇదం | యాఇమవోయాతుధా
 నానాంయే వావనస్వతిగ్ంరను | యేవావటెషు శేరతేలేభ్యస్స ర్వేభ్యో
 నమస్సాస్వహా || సర్వేభ్యఇదం | తతశ్చరోరుత్రరాగ్ధాత్సకృత్సిష్టకృతే వ
 దాయ ద్విరభిఘాగ్య సపేవోవ్రత్యభిఘారయతి | అగ్నయేస్విష్టకృతే స్వా
 హా || అగ్నయేస్విష్టకృతే ఇదం | ప్రతినత్థాస్సలీపాక వల్లెడప్రాశనం || జయది
 ప్రతిషద్యతే పరమేచనాంతంకృత్వా ప్రణీతామాజకం బ్రహ్మద్వాప
 నంచ కృత్వా వాగ్యత స్సంభారానాదాయసంభారం త్సక్తూధానా
 లాజానాంజనాధ్యంజనై స్థగరోశీమితీసంభారానాదాయ ప్రాచీమురీచీం
 వాదిశమువ నిస్కమ్యశుదాదేశేవంకృత్వా తత్రప్రాచీరుదీచీచ్ఛతి స్రస్తి
 స్రోరేఖాలిఖిత్వా రేఖాకరణ సకారఃపూర్వామేవోక్తః | తాస్పద్విరుపనీ
 య | సమోఅస్తుసర్వేభ్యాయే పాథికవాగ్ధత్పూరి బలింహారిష్యామిన్యం
 తేరేఖాసక్రమోగత్క్తుంపతి | సకృదేవమండ్రః | సమోఅస్తుసర్వేభ్యో
 యేపాథికవాయ అంసగిత్వోయేదివ్యాయేఽశ్యాః | తేభ్యఇమంబిగ్ం
 హారిష్యామి | తేభ్యఇమంబలిమహర్వం | ఇన్యత్సజకనేశేవః | సంపు
 ష్కాధానాలాజానాంజనాధ్యంజనైస్థగరోశీమితీ హుష్టింసపతి || తక్షక
 వైశాలయేతి తిస్సభిస్సమీచీనామాసి ప్రాచీగ్గేత యోనామస్థై ద్వా
 దశభిఃపర్యాయైరుపస్థాయ || తక్షకవైశాలయేభ్యతరాష్ట్రైరావతతేజీవా
 స్త్వయినస్సతస్త్వ యినదోభ్యేవర్షాభ్యానఃపరిదహీ | భృతరాష్ట్రైరా
 వతతక్షక వైశాలయే తేజీవాస్త్వ యినస్సతస్త్వ యినదోభ్యేవర్షాభ్యానః
 పరిదహీ | అహిగ్ంసాతిబలతేజీవా స్త్వయినస్సతస్త్వ యినదోభ్యేవర్షా
 భ్యానఃపరిదహీ | అతిబలాహిగ్ంసతేజీవా స్త్వయిన స్సతస్త్వ యినదోభ్యే
 వర్షాభ్యానఃపరిదహీ | యేదండశూకాః పాథికవాస్తాగ్ స్త్వమితఃపరంగ
 న్యూఃనివేశయ | సంతివైన శ్శఫినస్సంతిదండి సస్తేవోనేధినసాతనె ద్యూ
 యమస్తా శహినసాత | ద్వాదశపర్యాయాణా ముపస్థాసప్రయోగఉచ్యతే
 సమీచీనా మాసేప్రాచీదిక్తస్యాగ్నైర్విరధిపకరిసిత్ రక్షితా యశ్చార్చిత

కృష్ణగోష్ఠాతాభ్యాం సమస్తానోమృతయతాంలయం ద్విష్ట్యయశ్చనో
 ద్వేష్టి తంవాంజంభే ధామి | ఓజస్వినీనామాసి దక్షిణాదిక్తస్యాస్తభం
 ద్రాధిపతిఃపృథాకూ రక్షితాయశ్చాధిపతిశ్చ గోష్ఠాతాభ్యాం సమస్తా
 నోమృతయతాం తెయం ద్విష్ట్యయశ్చనోద్వేష్టితంవాంజంభేధామి | పా
 చీనామాసిప్రతీచీదిక్తస్యాస్తైసోమోధిపతిస్త్విజీరతయతాంలయశ్చ... దధా
 మి | అపస్థావానామామృతీచీదిక్తస్యాస్తై వయోధిపతి స్తీరశ్చరతయతా
 యశ్చ...దధామి | అధిపతి నామాసిబృహతీదిక్తస్యాస్తై బృహస్పతి రధిపతి
 శ్శ్వేత్రోరక్షితా యశ్చాధిపతి...దధామి | వజ్ఞినామాసియదిక్తస్యాస్తై
 యమోధిపతిః కల్పావగ్రివోరక్షితాయశ్చాధిపతి...దధామి | హేతయోనా
 మస్థ తేషాంవఃపురోగృహం అగ్నిగృహం స్సోమోవాత నామతేభ్యోవో
 నమస్తైనోమృతయతాంలయం ద్విష్ట్యయశ్చ నోద్వేష్టితంవాంజంభేదధా
 మి | నిలింపానామస్తతేషాంవో దక్షిణాగృహంశితకోవ ఇవవస్సోరోవాత
 నామతేభ్యో వోనమస్తై నోమృతయతాంలయం ద్విష్ట్యయశ్చ నోద్వే
 ష్టి తంవాంజంభేదధామి | వజ్ఞోనామస్తతేషాంవః వశ్చాధిపతిస్సోమోవ
 ఇవవోగృహరోవాత నామతే భ్యోవోనమస్తైనో మృతయతాంలయం
 ద్విష్ట్యయశ్చనోద్వేష్టి తంవాంజంభేదధామి | అపస్థావానోనామస్తతేషాం
 వక్షత్రరాద్యహం ఆవోవఇవవస్సమోదోవాతనామం... తంవాంజంభేదధా
 మి | అధిపతియోనామస్థ తేషాంవ ఉపరిగృహంవర్షంవ ఇవవోవస్వాన్
 వాతనామతే భ్యోవోనమ... తంవాంజంభేదధామి | క్రవ్యానామస్తపా
 థీవాస్తైషాంవ ఇహగృహంఅన్నంవఇవవోసిమియోవాతనామతే భ్యోవో
 నమస్తై...తంవాంజంభేదధామి | ఏవంద్వదిశపర్యామై రుపస్థాయప
 పరిపిచ్యా ప్రతీతిస్తూష్ణమేత్యావశ్వేతపదతి ద్వాభ్యవృగ్భ్యా ముదకుం
 భనతః ప్రదక్షిణమంతరితో గారంనివేశనంవాపరిపిచ్య | అపశ్వేతపదా
 జహీశ్చాశ్వేతాపరేణవ | సప్తచమానషీరిమాన్తీనశ్చ రాజబంధవిః |
 సవై శ్వేతస్యాధ్యా సారేహిజకఘానకంచన | శ్వేతాయవై దర్వాయన
 మోసమశ్వేతాయవై దర్వాయ || బ్రాహ్మణాభోజయేధానాః కమా
 రాణప్రాశయంతి || సమాప్తంకమే...హరిఃబంతత్సత్ || ఏకమహాన్యహ

స్యాదనసక్తభిరైవతంబలిగంహరేవోత్సగాఃతే॥

...*సర్వబలరుత్సగాః*...

మాగేశమ్యేణం పౌణ్డమాస్యామస్తమలెచౌపాసనగ్ంహుత్వా ప్రాణానాయవ్యవం...ప్రీత్యథింసర్వబలరుత్సజనంకరిష్యే । సర్వ బలివత్సాలీపాకాద్యగ్నిముఖంతే స్థాలీపాకాదవదాయమాగేశమ్యేణం పౌణ్డమాస్యేస్వాహితమహుత్వామాగేశమ్యేణంపౌణ్డమాస్యాఇదం ఏవంజగ్గోమశక ఇత్యుదహుత్వాజయాదిపరిషేచనాంతం కృత్వాపూర్వవ దోదనం వాసక్తున్వాదాయ ప్రాచీముదిచీంవెత్వాఽబలిప్రక్షేపణేవిశేషః । తెభ్యశిమంబలిషహర్షమితి మంత్రసన్నానుః । తంఉఽస్థాయావః పరిషేచ్యే త్యాగితైస్త్రిముత్స్యేఽతితాత్రాహుత్వాభోజనమాశీర్వచనంచ ॥ ఉత్స జగనంసమాప్తం॥ ... .. *

—*ఆగ్రయణస్థాలీపాకః*—

అధాగ్రయణమచ్యతే॥ఽమాఃసుశ్యామాకాగ్రయణం శరదివీహి ణాంశ్యమానాం సమాసఉపలభ్యతే॥ వసంతేయవానాం ॥ పౌణ్డమా స్యామమా వాస్యాయాంవా ప్రాతరౌపాసనగ్ం హుత్వాకృతప్రాణా యామః ఆగ్రయణంకరిష్యభోసంకల్ప్యపశ్చ్యవహునాదినవానాం స్థాలీ పాకగ్గత్రవయత్వా శ్రవణాభిఘరణం ప్రప్తితాభిఘరణంచ కృత్వా గ్నైరువసమాధానాద్యజ్య భాగాంతేముఖాహుగ్ం హుత్వాదర్వావ ముపస్తీర్యస్థాలీపాకాన్తాధ్యాద్విరవదాయభిఘర్య । ఇంద్రాగ్నిభ్యాగ్ స్వాహామధ్యేజుహుతిఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం । పునశ్చైవమవదాయభిఘ ర్యవిశ్వేభ్యోదవేభ్యస్సాహవిశ్వేభ్యోదవేభ్యఇదం । పునశ్చైవమవదా యాభిఘర్య తేతాభిఘరణంచకృత్వా । ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ స్వాహా । ద్యావాపృథివీభ్యామిదం । పునశ్చైవమపస్తీర్య ఉత్తరాధాత్సకృశ్చిష్టకృ తెవదాయ ద్విరభిఘర్యనహవిప్రత్యభిఘరయే । అగ్నయోగ్విష్టకృతేస్వా హా । అగ్నయోగ్విష్టకృతఇదం । ఇక్తసన్నహునాన్యభిస్సగ్ స్పృశ్యాగ్నై శ్రవారతిరుద్రాయతంతిచ గాయదం । అపఉపస్పృశ్య । లెషదూరిత్యా దిపరిషేచనాంతేనవానాంతంఉలానామ వక్వానాంముఖం పూరయత్వాగ్ని

త్వాభక్షయిత్వాచమ్య | చరుశేషాక్కించదోదసంపిండగ్ం సంయుత్య
 పరమైష్ఠ్యసీతియజుషావృష్టవంశ ఉద్విధైత్- పరమైష్ఠ్యసీ పరమాంమాన్
 శ్రీయంగమయ॥ శ్యామాకాగ్రయణేసోమవివవ్రధాన దేవతా । సమా వ
 మాగ్రయణం॥ ... ..

..* హేమంతప్రత్యవరోహణం..*

హేమంతప్రత్యవరోహణముచ్యతే హేమంతౌప్రత్యవరోహణం
 కతావ్యంకృత ప్రాణాయామః । హేమంతప్రత్యవరోహణంకరిష్యఇతిసంక
 ల్ప్య | ప్రత్యవరూఢోనోహేమంతః | ఇత్యేతావదుక్తా వృఖ్యాదేః ప్రత్యవరు
 హ్యశయనదేశేనవగ్ స్వస్తరమా స్తీర్యప్రతికృత్యితి త్రివికంతైర్వ
 ష్టిణైః పార్శ్వైవనావస్వస్తరేయజమానాదయస్సంవిశంతి । ప్రతికృతేప్రతి
 తిష్ఠామిరాష్ట్రే ప్రత్యవైష్ఠప్రతిష్ఠామిగోషు | ప్రతిప్రజాయాం ప్రతిష్ఠామి
 భవ్యైశ్చహృతిహవిధృతిహరంతి హరష తిదిదక్షిణతః పితౄన్ వనతోమాతా
 మధ్యైకతా | ఎవమితరైశ్చేష్ఠాదయస్సంహతాభూత్వాసంవిశేయః । ఉ
 త్తరాభ్యాం పృథివీమభిమృశతి । స్యోనావృథివిభవాన్పృక్షరానివేశసి । య
 చ్చానశ్వమన్సప్రథాః । బడిద్ధావర్వతానాంభిద్రంబిభషిన్సృథివి । ప్రయా
 భూమిప్రయత్నతిమహ్నజనోపిమహిని ॥ ఎవంసంవేశనాదిసృథివ్యభిమశన్
 నాంతంసర్వేషాంమంత్రాప్యత్తిస్త్రికతావ్యా ॥ సమాప్తం హేమంతప్ర
 త్యవరోహణం॥ ... ..

..* అ థేశానబలిః..*

ఈశానబలిరుచ్యతే | ఉదగయనాదిభుక్త ప్రాణాయామఃఎవం...
 ప్రీత్యర్థంఈశాన బలింకరిష్యఇతిసంకల్ప్య | ఈశానార్థమితిబుధ్యాస్థాలీ
 పాకగ్ శ్రవయిత్వాశ్రవణాభిఘ్రణం ప్రతిష్ఠితాభిఘ్రణంచకృత్వా ।
 కతాయావంతస్సపిండాః స్త్రీకుమారాస్తైషాం భాక్తుంపర్యాప్తం
 బృహద్భాండైలొకేకాగ్నౌ తైత్తవశ్యంచగ్గ్ శ్రవయిత్వాభిఘ్రో పాన
 నాగ్నిమాదాయ యనచాన్యేనద్రవ్యేణాథీభవతి తాంతస్సర్వానాదాయ
 పత్నాద్యైశ్చ సహపాగ్రచీముదీచీంవా దిశఃపఃష్కంయ్యుబహిర్గ్రామేశు
 చౌదేశేనదీతీరై శైలాగ్రైవాన్ధండిలం కల్పయిత్వాగ్నౌ రుపసమాధానాది

పాత్రప్రయోగకాలే దేవపాత్రాణామంతే కాంస్యపాత్రత్రయం ద్వివ
 త్వారింశత్పలాశపణాని ఐదవ్యంద్యం ప్రయజ్యకంసపాత్రపలాశపణానా
 మపి సృథక్తపససమ్మజ్జన ప్రతితపసప్రాశ్నాదీనికతవాన్తి | అగ్నిము
 ఖాంతైవరణాగ్నిం ద్వైకుటిపార్శ్వరై కృత్వాద్వయోమణాధ్యేజయంతా
 యాపియథా వకాశోభవతితథాకుటికరోతి | ఆత్వావహంత్యిశ్యచాద్వ
 యోఃకుట్యోః దక్షిణస్యాంకుట్యామీశానం మహాదేవమావాహయతి | ఆ
 త్వావహంతు హరయస్సచేతనశ్చేత్వైరైర్వైస్సహకతుమద్భిః | వాతా
 జరైర్బలవచ్ఛిషణోజవై రాయాహి శీఘ్రంమమహవ్యానుశరోష్విండుత్త
 రస్యాంకుట్యాంమీధుషీమహందేవీ మాయాహిమీధుషీతితోక్యా వాచా
 ఆవాహయతి | మధ్యైవకాశేఆయాహిజగం తేతిజయంత సుబ్రహ్మణ్య
 భగవంతమా వాహయమీతి ఆవాహ్యఈశానాయమీధుష్యే జయంతా
 యెత్యావాహన క్రమేణోడకోవచారపూజాంకృత్వా | కంసత్రయమా
 దాయపరణాగ్నిం కట్యోపుగస్తాదావాహనక్రమేణసిధాయ | త్రిషు
 కంసేషు ఈశానస్తాలీపాకోదనాత్కల్పయిత్వా ఓదనసహితా కంసా
 నాదాయాగ్ని సమీపమాహృత్యనుధాస్తాననిధాయ | ఉపస్పృశతుమీ
 ధ్వాకోమీధుషేస్వాహా || ఇతి ఈశానంస్వమోదనముపస్పృశ్య | ఉప
 స్పృశతుమీధుషీ మీధుష్యైస్వాహా || ఇత్యమాం దేవింస్వమోదనముప
 స్పృశతి | జయంతోపస్పృశ జయంతాయస్వాహా || ఇతియజుషాజయం
 తంస్వమోదనముపస్పృశ్య | దర్వాశ్చయపస్తీగ్య ఈశానస్యోదనాద్విరవ
 దాయాభీఘ్న | భవాయదేవాయ స్వాహాత్కష్టాభి స్వాహాకారాం
 లైర్నంలైర్గిష్టాహుతీర్జుహూతి | అంతేక్షతాభీఘరణంచ | ఓంభ
 వాయదేవాయ స్వాహా | భవాయదేవాయేదం | శర్వాయదే వాయస్వా
 హాశర్వాయదేవాయేదం | ఈశానాయదేవాయస్వాహా || ఈశానా
 యదేవాయేదం | పశుపతయేదేవాయస్వాహా | పశుపతయేదేవాయేదం |
 రుద్రాయదేవాయస్వాహా | రుద్రాయదేవాయేదం | ఉగ్రాయదేవా
 యస్వాహా || ఉగ్రాయదేవాయేదం | భీమాయదేవాయస్వాహా || భీమా
 యదేవాయేదం | మహాతేదేవాయస్వాహా || మహాతేదేవాయేదం || పం

మిథుష్యా ఓదనాద్విరవదాయాభిఘోరః । భవస్య దేవస్య పత్నీస్యా
 హేత్యష్టాభిస్సాన్వహాకారాంతైర్నంతైర్గర్హస్థాహుతీర్ణ మూతి । అంతే
 క్షతాభిఘోరణంచ । భవస్య దేవస్య పత్నీస్యాహుహా ॥ భవస్య దేవస్య ప
 త్నీస్యభద్రం । శర్వస్య దేవస్య పత్నీస్యాహుహా ॥ శర్వస్య దేవస్య పత్నీ
 భద్రం । ఈశానస్య దేవస్య పత్నీస్యాహుహా ॥ ఈశానస్య దేవస్య పత్నీ
 భద్రం పశువతే దేవస్య పత్నీస్యాహుహా ॥ పశువతే దేవస్య పత్నీ
 భద్రం రుద్రస్య దేవస్య పత్నీస్యాహుహా ॥ రుద్రస్య దేవస్య పత్నీ
 భద్రం ఉగ్రస్య దేవస్య పత్నీస్యాహుహా ॥ ఉగ్రస్య దేవస్య పత్నీ
 భద్రం భీమస్య దేవస్య పత్నీస్యాహుహా ॥ భీమస్య దేవస్య పత్నీ
 భద్రం మహతో దేవస్య పత్నీస్యాహుహా ॥ మహతో దేవస్య పత్నీ
 భద్రం స్రుద్యువస్తీర్యమధ్యా
 రోదనాదవదాయాభిఘోరః । హవిఃప్రత్యభిఘోరయతి । జయంతాయ
 స్యాహుహా ॥ జయంతాయదం । దర్వాగ్మిమవస్తీర్య సర్వతస్స కృత్సకృదవ
 దాయద్విరభిఘోరః । అగ్నయోస్విష్టకృతేసుహుతమహుత ఆహుతీనాంకా
 మానాగ్నం సమశ్చయిత్రేస్యాహుహా ॥ అగ్నయోస్విష్టకృతభద్రం । ఉత్తరే
 యజుషాగ్నిమవస్థాయ । స్వస్తీనః పూర్ణముఖః పరికామతు । సమితస్స
 హసంచకృత్వా । లెపయోరిత్యాదిపరిషేచనాంతే పలాశవల్లన్యాదాయ
 సమిపనిధాయ ఎకంవర్ణమాదాయ ఉవస్తీర్య ఈశానస్యాన్నా దవదా
 యాభిఘోరః । గృహపాపస్సృశగృహపాయస్యాహుహా ॥ గృహపాయేదం
 ఈశానాయ దక్షిణస్యాం కుట్యాందత్వా పునరపివర్ణాంతరం పూర్వమం
 త్రేణై వెశానాయదత్వా । ఎవమితరయోరపి ఆవాహన క్రమేణ ఉత్తరస్యాం
 గృహపుష్పపశుపశుహవైస్సాన్వహా ॥ గృహప్రార్థనం । ఇతి ద్వేపల్లెదాత
 వ్యై ఘోషిణ ఉపస్మృత ఘోషిభ్యస్సాన్వహా ॥ ఘోషిభ్యభద్రం । ఇత్యై
 కేనమంత్రేణ మధ్యే ద్వేపల్లెదాతవ్యై । పునశ్చ శ్వాపి ఉపస్మృత శ్వాపిభ్య
 స్సాన్వహా ॥ శ్వాపిభ్యభద్రం । దక్షిణస్యాం ద్వేదాతవ్యై । విచిన్వంతథ్యు
 త్తరస్యాం ద్వే । విచిన్వంత ఉపస్మృత విచిన్వద్యుస్సాన్వహా ॥ విచిన్వద్యు
 భద్రం । ప్రపున్వంత ఉపస్మృత ప్రపున్వద్యుస్సాన్వహా ॥ ప్రపున్వద్యుభద్రం
 మధ్యే ద్వే సమశ్చ ఉపస్మృత సమశ్చ ఉద్యుస్సాన్వహా ॥ సమశ్చ ఉద్యు

ఇదండక్షిణస్యాం ద్వై । దేవసేనాఉపస్పృశతదేవసేనాభ్యస్సాహ దేవసే
నాభ్యుదయం । ఇతిదక్షిణస్యామేవదశపర్వాఃసోదనాఃదశాతి । యా ఆభ్యాతా
ఇతిదశకృత్వస్తస్యామేవకట్యాంపునదశదాతి । యా ఆభ్యాతాయాశ్చనా
భ్యాతాదేవసేనా ఉపస్పృశతదేవసేనాభ్యస్సాహ । దేవసేనాభ్యుదయం
ద్వారపోపస్పృశద్వారపాయస్సాహ ॥ ద్వారపాయేదం ఇతిదక్షిణస్యాం
ద్వై । ద్వారభ్యుపస్పృశద్వారప్యైస్సాహ ॥ ద్వారప్యాదయం । ఇత్యు
త్తరస్యాం ద్వై । అన్వాసారిః ఉపస్పృశతాన్వాసారిభ్యస్సాహ । అన్వా
సారిభ్యుదయం । ఇతిమధ్యే ద్వై । నిషంగిన్ను పస్పృశనిషంగిణేస్సాహ ॥ నిషం
గిణుదయం । దక్షిణస్యాం ద్వై । ఎవంయథాస్వమోదనైభ్యః పణదానం
తత్రశ్లోకః । త్రిభిర్యథోధం పరిదాయమంత్రేస్తథాపరైర్ముఖ్యకృతౌత్రిభిస్తు
త్రిభిర్యథోధంపునరుక్తమేకం ముఖ్యస్యసంచేశకపదికా శిష్యః । పద్దాననే
షోదనంపిండంకృత్వాపర్లపుటేవదాను । నమోనిషంగిణిభిమధితే ఇత్యేవ
మంతముక్వావృక్ష ఆనజతి । తస్మిన్కాలేనమస్తై రుద్రమన్యవ ఇత్యేతంప్ర
శ్నంజపేత్ । ప్రథమోత్తమానువాకాహి ఉత్తమానువాకేవిశేషః । సహ
స్రాణిసహస్రశ ఇతిదశసుమంత్రేషుతేషాగ్ం సహస్రయోజనోవధన్వాని
తన్వసీత్యుపషంగః । సహస్రాణిసహస్రశోయేరుద్రాఅధిభూమ్యాం తేషా
గ్ం సహస్రయోజనోవధన్వానితన్వసి । అస్మిన్వహత్యర్లవెంతరితైభవా అధి
తేషాగ్ం...సి । నీలగ్రీవాశ్శితి కంతాశ్చ రావృతభః క్షమాచరాః । తేషా
గ్ం...సి । నీలగ్రీవాశ్శితికంతాదిశక్తం రుద్రాఉపశ్రితాః । తేషాగ్ం...
సి । యేవృక్షేషుసస్సింజరానీలగ్రీ వాఽహిహితాః । తేసి యేఘాతానా
మధిపతయోవిభాసఃకపదికాః । తే...సియే అన్నైషవివిధ్యంతిపాత్రేషు
పిబతోజనాః । తే...సి । యేపథాంపథిరక్షయ విలబ్ధదాయవృధః । తే...
సియేతీర్థానిప్రచరంతి స్రుతావంతోనిషంగిణః । తే...సి । యేవతావంతశ్చ
ఘాయాగ్ంసశ్చదిశోరుద్రావితస్థిరైతే...సి । పశ్చాదయంవిశేషః । నమో
రుద్రభ్యోయేపృథివ్యాంయేషామన్న మిషవస్తైభ్యోదశ ప్రాచీదశదక్షిణా
...దధామి । నమోరుద్రభ్యోయేంతరితై యేషాంవాత ఇషవస్తైభ్యోదశ
ప్రాచీ...దధామి । నమోరుద్రభ్యోయేదివియేషాంవర్షమిషవస్తైభ్యోదశ

ప్రాచీ...వధామి । అభితపతమగ్నిం గృహ్సావయతి । యథావ్రథానహా
మకాలవై నాగాఃధూమః ప్రాప్నుయాత్ తథాస్థాపయతి । తస్మిన్కాలే
తాగాశ్చందనాదిగంధేన దర్శమప్తినావోక్షతి । వృషాణమెవాగ్రేవోగ
క్షేః । అనగ్నోక్షేత్రస్యవతీంయజతే । శుచోదేశే అత్వావహంత్యిత్వృచా
అరాహ్యకూర్చంసిధాయ । లోకేకవణాని చత్వారిసప్తవాదాయ సమిపే
సిధాయ ఏకంపణమాదాయ ఉపస్తీర్యక్షేత్రపత్యాదన్నాద వదాయ ।
క్షేత్రస్యవతయత్వావదామిఉదత్వా ఏవలతీకృత్కష్టక్షుణ్ణోహ్వా । అథ
క్షేత్రస్యవతినావయమిత్వృ గృహ్సంక్షేత్రపతిముపకీర్తయే । క్షేత్రస్యవతినా
వయగ్ం హితేనెవజయామసి గామశ్వం పోషయత్వా సనోమృడా
తీద్యశే । క్షేత్రస్యనలైషధువంతమూర్తింధేనఽవయో అస్తాసుధుక్ష్యే । మ
ధుశ్చతం ఘృతమివసుపూతమృతస్యనః పతయోవృక్షణఽతు ॥ సంతిష్ఠతే
శుశానస్థాలీపాకః । తేనసద్విష్ణుతాబ్రాహ్మణాన్యోజయేత్ ॥ తతఃఆశీర్వ
చనంచతతస్సపిండాస్సస్త్రీకాః క్షేత్రపత్యంప్రాశ్చంతి । తతశ్చాపాన
నాగ్నిమాదాయ గృహగత్వాయత్రిక్వచాగ్ని మిత్యాదివిధినాగ్నిం ప్రతి
ష్ఠాపయతి ॥ ఇతీశానబలిః ॥ ... ..

—మాసిశ్రాద్ధం—

మాసిశ్రాద్ధముచ్యతే ॥ అవరపత్యేయస్మిన్నహాగ్నియతే । తతఃపూ
ర్యేష్యైరేవసాయమా పానసహామేహుతేప్రాచీనావీతి కృతపాణా
యామః । ఎవం...ప్రీత్యర్థం శోష్విభూతేమాసిశ్రాద్ధం కతాన్తీతివనసా
సంకల్ప్య । తస్మిన్నేవకాలేకృతసాయమశనాకా బ్రాహ్మణానయగ్నా
స్మిమంత్రయతే । నిమంత్రణప్రకారః ॥ శ్వశ్శాగ్ధంభవితాతత్ర విశ్వదే
వాగ్దేవతాః ప్రసాదఃకరణీయః । అస్తుకరణీయః । ప్రాచీనావీతి శ్వశ్శా
గ్ధంభవితాతత్రపితృపితామహప్రపితామహాగ్దేవతాఃప్రసాదఃకరణీయః । అ
స్తుకరణీయః । మాతామహాధికారిచేత్ శ్వశ్శాగ్ధంభవితాతత్రమాతామ
హమాతుః పితామహమాతుః ప్రపితామహాగ్దేవతాఃప్రసాదఃకరణీయః ।
అస్తుకరణీయః । అథపరేద్యౌర్బ్రహ్మణానాహూయప్రాణానాయవ్య । ఏ
వం...ప్రీత్యర్థంమాసిశ్రాద్ధంకరిష్యే । తత్రభవతాదేవాగ్దేవతాఃప్రసాదః

రణీయః | ప్రాచీనావీతిపితృపితామహావ్రపితామహాధేవద్యిక్షుః | వ్రసా
 దఃకరణీయః | అస్తుకరణీయః | మాతామహమాతుఃపితామహమాతుఃప్రపితా
 మహాధేవద్యిక్షుః | ద్రసాదఃకరణీయః | అస్తుకరణీయః | అశ్రోధనైః...
 కమణి | తతోగృహంజెత్వాద్యర్చనాంతంకుర్యాత్ప్రక్షర్చయతామగ్నౌ
 చక్రయతామితితా | కామమర్చయతాంకామమగ్నౌ చక్రయతామితి
 భోక్తరఃప్రతిబ్రూయః | హవిష్యం అన్నమగ్నౌ వధిశ్రేత్యుడదగుద్వా
 శ్యుఅద్భిఃప్రోత్యఅభిఘర్ష్య | అగ్నౌహవస మాధానాద్యగ్నిముఖాంతే
 అన్నస్యోత్తరాభిజ్ఞాపితి | యన్నైమాతేత్వాదిభిస్సప్తభిః ప్రత్యుచం
 ప్రధానాహుతీజ్ఞాపితి | స్రుయ్యపస్తీర్య | ద్వీరవదాయాభిఘర్ష్య | య
 న్నైమాతాప్రలులోభచర త్యననువ్రతాతన్నైరెతః పితావృక్షామాభురన్యో
 పపద్యతాం యజ్ఞేశ్వరశమణేస్వాహ || యజ్ఞేశ్వరశమణేపిత్రణ్దం | ద్వీ
 మాతృకశ్చైత్ | యన్నైమాతరౌప్రలులభతుశ్చరత అననువ్రతే | తన్నైరె
 తః...స్వాహ || యజ్ఞ...దం | బహుమాతృకశ్చైత్ | యన్నైమాతరః ప్రలులభు
 శ్చరంత్యననువ్రతాః | తన్నైరెతః...స్వాహ || యజ్ఞేశ్వర...ఇదం || పూ
 త్వవత్సవరవదాయ | యాస్తీప్రంతియాధావంతియా ఆగ్నోగ్నిః పరిత
 మహీః | అద్భిశ్శ్యశ్యభత్రీభిరంతరన్యంపితృదేయజ్ఞేశ్వరశమణేస్వా
 హ || యజ్ఞేశ్వరశమణేపిత్రణ్దం | పూర్వవత్సవరవదాయ | యన్నైపితా
 మహిప్రలులోభచరత్యననువ్రతా | తన్నైరెతః పితామహావృక్షామాభు
 రన్యోపపద్యతాం యజ్ఞేశ్వరశమణేస్వాహ || యజ్ఞేశ్వరశమణేపితామ
 హయదం | ద్వీపితామహీకశ్య | యన్నైపితామహ్యాప్రలులభతుశ్చరత అన
 నువ్రతే | తన్నైరెతః...స్వాహ || యజ్ఞేశ్వరశమణేపితామహయదం | బహు
 పితామహీకశ్య | యన్నైపితామహ్యఃప్రలులభతుశ్చరంత్యననువ్రతాః | తన్నై
 రెతఃపితా...స్వాహ || యజ్ఞేశ్వర...యదం | పూర్వవదఃవదాయ | అంత
 దేవధేవర్వత్రేరంతిమహ్యపృథివ్యా | ఆభిడిగ్గిరసంతాభిరంతరన్యంపితా
 మహాధేయజ్ఞేశ్వరశమణేస్వాహ || యజ్ఞేశ్వరశమణేపితామహయదం |
 పునరవదాయ | యన్నైప్రపితామహీప్రలులోభచరత్యననువ్రతా | తన్నైరె
 తఃప్రపితామహావృక్షా మాభురన్యోపపద్యతాంయజ్ఞేశ్వరశమణేస్వా

హా|| యజ్ఞశ్వరశమణే ప్రపితామహాయదం | ద్విప్రపితామహాకస్య | యన్మై
ప్రపితామహాచ్యవలుభతుశ్చరతాననువ్రతే | తన్మై రేతః ప్రపితామహా
...స్వాహా || యజ్ఞశ్వరశమణే ప్రపితామహాయదం | బహుప్రపితామహా
కస్య | యన్మై ప్రపితామహాః | వలుభతుశ్చరతాననువ్రతాః | తన్మై రేతః...
స్వాహా || య...దం | పునరవదాయ | అంతఃకథః ఋతభిరహారాత్ ॥
శ్చ సంధిభిః | అథ మానైశ్చ మానైశ్చాంతరస్యం ప్రపితామహాధ్యక్షశ్వ
రశమణే స్వాహా || యజ్ఞశ్వరశమణే ప్రపితామహాయదం | పునరవదాయ |
యేచేహ పితరోయం సహాయాగ్ శ్చ విద్మయాగ్ ఉదవన్ ప్రవిద్ | అగ్నితాక
వెత్తయదితే జాతవేదస్తయావ్రత్తిగ్ స్వధయావదతుస్వాహా || అః జ్ఞా
తేభ్యః పితృభ్య ఇదం | స్వాహా పితృభ్యః ప్రమంత్రం వదాజ్యహు
తీజాహుతి | స్వాహాః | త్రేపిత్రణాం పిత్రస్వాహా || పిత్ర ఇదం | స్వా
హా పిత్రే పిత్ర ఇదం | పిత్రే స్వాహా || పిత్ర ఇదం | స్వాహా పిత్రే | పిత్ర ఇదం | పి
త్రే స్వాహా || పిత్ర ఇదం | స్వధాస్వాహాగ్నయే కవ్యవాహనాయ స్వధా
స్వాహా || అగ్నయే కవ్యవాహనాయదం | ఎతద్వావిపరీతం | యజ్ఞోపవీతస్వి
ప్త్యతమవదాయ | అగ్నయే స్విప్త్యతే స్వాహా || అగ్నయే స్విప్త్యత ఇదం | ప్రా
చీనావీత్యుదీచీనమప్తంధస్తాపాహ్య అహఃస్యాః | ఉదవదయ | స్వా
హా || ప్రజాపతయ ఇదం | యజ్ఞోపవీతే సర్వప్రాయశ్చిత్తంకరప్యే | పూర్ణ
వస్సువస్సాహా || ప్రజాపతయ ఇదం | ప్రాచీనావీతీ | లెపయారిత్యా
దిపరీతే చనాంతంకృత్యా | ఎవతేతతేత్యాదియజాగ్ ఉపితే వహిమి
త్యేతదంతముక్త్యాన్మంవ్యంజనానిచాభిమృశతి | అసంభవత్యభిమన్మదం
త్యావృత్తిః | ఎవతేతతేమధుమాగ్ ఉర్తిస్సరస్వాక్ యావాగ్నిశ్చ
వృధీవతావత్యస్యమాత్రాతావతీంత ఎతాంమాత్యాందధామి యథా
గ్నిరక్షితోనుపదస్తవంమహ్యం పిత్రేక్షితోనుపదస్తస్వధా భవతాంత్య
గ్ని స్వధాంతైస్సహాపజీవర్చస్తైవహిమా | ఎవతేతేతామహ మధుమా
గ్ ఉర్తిస్సరస్వాక్ యావాక్ వాయుశ్చాంతరిక్షంతతావత్యస్య మా
త్యాతావతీంత ఎతాంమాత్రాందధామి యథావాయురక్షితోనుపదస్త
ఎవంమహ్యంపి తామహయాక్షితోనుపదస్త స్వధా భవతాంత్యగ్ స్వ

ధాంతైస్సహూవజీవసామా నితేమహిమా । ఎవతేప్రపితా మహావధ
 మాగ్ంఠిన్త్రిస్సరస్వాక్యా వానాదివ్యశ్చ వ్యోశ్చతావత్యస్యమాతా
 తావతీంతమతాంమాత్రాందధామ యథాదిత్యోషీతోనుపవస్త్ర ఎవం
 హ్యంప్రపితా మహాయాషీతోనుపవస్త్రస్వధా భవతాం త్వగ్న్స్వధాంతై
 స్సహూవజీవయజుగ్ంషితేమహిమా । అథశ్చతీయమావంత్రణం । దై
 వేషిణిత వ్రవ్యఇహివార్థై । శ్వాద్యక్షుణిత వ్రవ్యఇతిషితై । యజ్ఞోపవీ
 హపిష్యాదేకంగాసమాదాయ పిష్టదేవపాత్యైధాయ । దేవ సవితః
 ప్రసవః పృథీవీతేపాత్రం ... లోకై । ఇదపిష్ట్యోదక్రమే ... సురస్వా
 హా|| శ్రీషిష్ట్యహవ్యంరక్షిస్వ । పురురవాద్యవసంజ్ఞి కావిశ్వేదేవాఇ
 దంహూవ్యంసవరికిరం...సమస్తతీర్థైషదత్తమస్తు । యదేవాదివ్యై...
 బవధ్వం ॥ ప్రాచీనాపీతి । హపిష్యాదేకంగాసమాదాయ । పితృపా
 త్రైకధాయ । పృథీవీతేపాత్రం ... లోకై । ఇదం .. సురస్వధా । శ్రీషిష్ట్యో
 కివ్యంరక్షిస్వ । పితృపితామహప్రపితామహావతద్వక్వ్యం । సపరికిరం...
 దత్తమస్తు ॥ యదేవాపితరాయ...బవస్వ । సప్తవ్యాధాదశాజ్జేష్వి
 త్యాది బ్రాహ్మణభోజనాంతేత్వప్తాస్సైత్యాది వికరపిండాంతే ఉత్తరా
 పోశనందద్యాత్ । భుక్తవతోవప్రజ్యప్రదసీదీకృత్య । కుశతిలఫలప్వాణీ
 త్యాది మాదయాచిష్ట్యంవసేత్యంతంకృత్వా । అథసప్తేభ్యోన్న శేషే
 భ్యోపిండాదేకంపాశనాథేచోద్ధృత్యఅన్న శేషాకిక్రయతామితశేషం
 నివేదయేత్ । తేదగజ్జైస్సహభుజ్యతామితీబ్రూయః । అద్యమేసఖలం
 జన్మైత్యాద్యాసీమాంతంకృత్వా । ప్రాణానాయవ్య । ఏవం.. పీత్య
 థకంమాసిశ్శాస్త్రీయతి లోదకపిండప్రవాసంకరప్యైశుచాదేశేద్వైధందక్షి
 ణాగ్రాకదర్శాంశ్చగ్న్స్తీర్య । ఏవంమాతామహమాతా మహీనామపి
 దభాక్త్యగ్న్స్తీర్యతేషాత్తరైరపోదత్వా । పూర్వస్త్రిన్నాస్తరజేమా
 జకాయంతాంమమపితర ఇతిప్రతిమంత్రందక్షిణావవగ్ం పిత్రాదీనాం
 యథాక్రమమసోదత్వా । మాజకాయంతాంమమపితరోమాజకాయంతాం
 మమపితామహమాజకాయంతాంమమప్రపితామహః||ప్రశ్చిమాస్తరణే । మా
 జకాయంతాం మమ మాతరో మాజకాయంతాం మమపితా మహూ

మాజ్ఞానంతాం మమప్రసవితామహః । యదిమాతామహః । మా
జ్ఞానంతాం మమమాతామహ మాజ్ఞానంతాం మమమాతాః పితామ
హఃమాజ్ఞానంతాం మమమాతాఃప్రసవితామహః । మాజ్ఞానంతాంమ
మమాతామహోమాజ్ఞానంతాం మమమాతాః పితామహ్యా మా
జ్ఞానంతాం మమమాతాఃప్రసవితామహః । ఓదనాద్యంబనైభ్యశ్చీపా
దాయపట్టిండాకృత్వా । మాతామహాధికారేత్ । ద్వాదశసిం
డాకృత్వా । ఏతత్తైపితఃగోత్రశర్మకరూపయేచత్వామనుతేభ్యశ్చ
యంపిండః తస్మైతేస్వధానమః । గయాయాండ శ్రంతస్తుపితామహగోత్ర
శర్మకరూపయేచత్వామనుతేభ్యశ్చయంపిండః తస్మైతేస్వధానమఃప్రస
వితామహగోత్రశర్మకరూపయేచవత్వామనుతేభ్యశ్చయంపిండః తస్మైతేస్వ
ధానమః । ఎతత్తైమాతఃగోత్రేదాయ రూపయాశ్చ త్వామనుతాభ్యశ్చ
యంపిండఃతస్మైతేస్వధానమ । పితామహగోత్రే...నమఃప్రసవితామహిగో
త్రే...నమఃయేతత్తైమాతామహగోత్రశర్మకరూపయేచత్వామనుతేభ్య...
పిండఃతస్మైతేస్వధానమః । మాతాఃపితామహగోత్రశర్మక...నమఃమాతాః
ప్రసవితామహగోత్ర...నమః । ఎతత్తైమాతామహిగోత్రేదాయ రూపయా
శ్చ త్వామను । తాభ్యశ్చయంపిండఃతస్మైతేస్వధానమః । మాతాఃపితా
మహిగోత్రే...నమః । మాతాఃప్రసవితామహిగోత్రే...నమః । ద్విమాతృక
స్యఎతద్వాంమాతరౌ । గోత్రేదాయ్యా రూపే । యాశ్చయువామను ।
తాభ్యశ్చయంపిండః । తస్మైతేస్వధానమః । బహుమాతృకస్య ఎతద్వో
మాతరో గోత్రాదాయో రూపాయాశ్చ వోనుతాభ్య...నమః । ద్విపితృ
మాతరీకస్య । ఎతద్వాం పితామహ్యా గోత్రేదాయ్యా రూపయాశ్చయు
వామను । తాభ్య...నమః । బహుపితామహీకస్య । ఏతద్వః పితామ
హ్యాగోత్రాదాయోరూపాయాశ్చ వోనుతాభ్యశ్చయం...నమః
మాజ్ఞానంతా మితిసర్వప్రమాజ్ఞాయత్వా । యేచవోత్రేపితృ పిండా

ఋచస్థాయ | యేచవోత్రయేచాస్తాస్వాశగ్గ్ సంసంతే | యాశ్చవోత్రేతిమా
 తృపిండాక్ | యాశ్చవోత్రయాశ్చస్తాస్వాశగ్గ్ సంసంతే | తేచవహం
 తామితి పిగృపిండాక్ | తేచవహంతాం | తాశ్చవహంతామితిమాతృపిం
 డాక్ | తాశ్చ వహంతాం | తృప్యంతుభవంతభితిపితు పిండాక్ | తృప్యం
 తుభవంతః | తృప్యంతుభవత్యభితిమాతృపిండాక్ | తృప్యంతుభవత్యః |
 తృప్యతతృప్యతేకసర్వేషామసస్థానం | తృప్యతతృప్యత | తుత్రాన్వత్రా
 నభితర్పయంతీత్యుచాతిః ప్రసవ్యంపిండాక్ పరిపించతి | తుత్రాన్వత్రా
 నభితర్పయంతీర పోమధుమతీరిమాః | స్వధాంపితృభ్యా అమృతందుహ
 నాఅపోదేవీరుభయగ్ సర్పయంతు | పరిపిచ్యన్యజ్జసాత్రాణి | య
 స్తీంశ్చపిండాథవస్మంశ్చహీ తంతదన్యజ్జం | ఉత్తరతృప్యతతృప్య
 తతృప్యతేతి యజురసవాసంత్యపరాభ్య మావర్తయిత్వా | తృప్యతతృ
 ప్యతతృప్యతతృప్యతతృప్యతతృప్యతతృప్యతతృప్యతతృప్యత | పౌగ్ధిపాత్రా
 ణిద్వంద్వమభ్యుదాహృత్య | ఉత్తిరేణయజుషాశేషస్యగాగ్రసపరాధ్యం
 పాగ్రస్తీక్షియత్ | పాగ్రేనివిష్టో మృతంబుహూమి బ్రహ్మణిమత్రా
 మృతత్వాయ | పాగ్ర్యాచవ్య | శిష్టేరిష్టేస్సహబంధుభిర్భుజ్జీతమ్ ||

ఇతిమాసీశ్రాద్ధప్రకరణం

.. అష్ట కా. ..

అథాష్టకోచ్యతే | యామాఘ్యాః పౌణ్డమాస్యాఉపరిష్టాద్వ్యప్తకా |
 ఆశ్రేషామఘావాయయా పౌణ్డమాస్యాసంకతాసామాఘీతస్యా ఉపరి
 ష్టాద్వ్యప్త కాకృష్టపక్షే | తస్యావప్తమీశ్యేష్ఠయాసంపద్యతే తామకాష్ట
 కత్యాచక్షతే | తస్యామప్త కాకార్యా | అసంయోగసంయోగ పితస్తీష్టా
 సిశ్యేష్ఠయాక్రియతే | ఏవంసప్తమ్యాంసాయమా పాసనక్లం హుత్వా
 పాగ్రదీనావీతీకృతపాగ్రాణాయామః | అప్త కాంకరిష్యభిసంకల్ప్య | య
 ణోపవీతీచతుశ్చరావమపూపంశ్రవయిత్వా | శ్రవణాభిఘోరణంప్రతిష్ఠితాభి
 ఘోరణంచ కృత్వాగ్నైరుపసమాధానాద్యంబలిదర్శ్యోగస్సగ్గ్ సాకరః | అ
 గ్నిముఖాంతే యంజనాభ్యత్య చాంజలినాపూపాన్జుహూతి | యం
 జనాఃప్రతినందంతి రాత్రింధేనుమివాయతీం | సంవత్సరస్యయాపత్నీసా

నో అస్తుమంఁగలీస్వాహా॥ వీకాష్టకాయా ఇదం । దగ్వాగ్విష్ట కృతంచ
అగ్నయేస్విష్ట కృతేస్వాహా॥ అగ్నయేస్విష్ట కృత ఇదం । తేవయోరిత్యాది
పరివేచనాంతే । అపూపశేషమష్టధా కృత్వా బ్రాహ్మణేభ్యః పాహరతి.
ఇతి పృథమాష్టకా.

తదానీమేవ పాశ్చీనావీతీకృత ప్రాతానామశ్శోన్మధ్యమాష్టకాంక
రిష్యతే సంతప్య । మాసిశ్శార్ధ వద్భాగ్నానామంత్రయతే శోమ
ధ్యమాష్టకాశ్శార్ధంభవిష్యతి తత్రభవద్భిః పృశాః కరణీయ ఇతః ప్రభృతి
ప్రాచీనావీత్యేవ । శోమతే ద్వితీయం తృతీయ మామం శ్రణం చక్ర
త్వాగామ సప్రసృయతి । పితృభ్యస్తాజ్జప్తామపాక రోమి । ఇతి
తూష్టీం పంచాజ్ఞామతీజాకామతి । స్వాహాకారోపినాస్తి । ఉ
పాకరణం చపశుధమాకాణాం ప్రయోజకం । అతస్సప్తధమాగ్న
గతి । తేషాం ప్రయోగః । అగ్నేః పురస్తాన్నదమపి తూష్టీ మవటంఖా
త్వాతసి న్నవతేఖాదిరంపాలాశంవా యూపంప్రతిష్ఠాప్యత్రి వృతాయూ
సంతూష్టీం పరివీయ । పశురశనామపి తూష్టీ మాదాయ । పశోదకాక్షీ
శేబాపశా తయారశనయాపరి వీయోద్వకామల్యప్య । దక్షిణేశిరసి
కాశేనాక్షయా ప్రతమచ్యపిన్న భ్యస్తాజ్జప్తాం నియంత్య । ఇత్యు
త్తరతోయావస్య నియంత్యే । ప్రోక్షామి ప్రోక్షతి । తూష్టీం పర్యగ్ని
త్వాయాపాతృశం నిస్సజ్యగమితాసంజ్ఞ వసంకృత్వా సంజ్ఞపై పశుం
సత్క్షేప్య ప్రాణశ్చితైసభవితవ్యం । దోషశ్శుకతాతకంపలాదామా
స్యపూర్వవత్ । యదస్య పాశేరదశశ్శుక్రంజ్యోతినిజాయన । తన్నః
రుషదతిద్విషోగ్నే వైశ్వానరాస్వాహా । అగ్నయే వైశ్వానరాయదం ।
యస్మాద్భి షాపాశీష్ఠాస్తతోనో అభయంకృధి । ప్రజాభ్యస్సర్వాభ్యా
శనమోరు ద్రాయమీధుషేస్వాహా । రుద్రాయమీధుష ఇదం । అపడి
స్సృశ్యాయ ఇదమక స్తస్మై నమస్తస్మై స్వాహా॥ రుద్రాయమీధుష ఇదం ।
పడిపస్సృశ్య । యదస్యపారే... స్వాహా॥ అగ్నయే వైశ్వానరా
దం । యస్మాద్భి షాన్య పదస్తతోనో అభయంకృధి ప్రజాభ్యస్స
ర్వాభ్యా .. మీధుషేస్వాహా॥ రుద్రాయమీధుష ఇదం । అపడిప
స్సృశ్య । య ఇదమక ... స్వాహా॥ రుద్రాయ ... దం । అప...శ్య ।

యదస్యపారె ... స్వాహా || అగ్నయే ... దం | యస్తాద్భీషావేషిస్తా
స్తతోనో అభయంకృధి | ప్రజాభ్య ... మెస్వాహా || రుద్రాయ...దం
అ... శ్య | యథదమక ... స్వాహా || రుద్రాయ ... దం | అ...శ్య
యదస్య పారె ... స్వాహా || అగ్నయే ... దం | యస్తాద్భీషావల
యస్తా స్తతోనో అభయంకృధి | ప్రజాభ్య ... స్వాహా || రుద్రా... దం
అ .. శ్య | యథదం ... హా || రుద్రా ... దం | అ... శ్య | యదస్య
హా ... అగ్న ... దం | యస్తాద్భీషాసమజ్ఞాస్తా స్తతోనో అభయంకృధి | ప్ర
జాభ్య...హా || రు...దం | అ...శ్య || యథ...హా || రు...దం | అ...శ్య | యదస్య... హ
అ...దం | యస్తాద్భీషాసమహాసితతోనో అభయంకృధి ప్రజాభ్య ... హ
రు...దం | అ...శ్య | యదస్య...హా || అ...దం | యస్తాద్భీషాశక్యతా రోషి
తోనో అభయంకృధి | ప్రజాభ్య...హా || రు...దం | అ...శ్య | వాశేన్య
దవేష్టాః పలాశమనిమేశకృత్ | ఆవిర్యదస్యసప్తానాం యథదం నాత
యోద్వ్యాయోః || సంజ్ఞప్తపహుమంతూష్టిం హుత్వా | ద్విశూ
మేకశూలాం చాదాయ | పిశ్యభ్యస్తావజ్ఞామంత్రం తామి | ఇతివ
మంత్రం త్రావపాధమేణ శ్రవయిత్వా | అపరేణాగ్నిం దర్శం
గ్న్స్తీర్ణిష్టత్వశాఖాయాం వపానిధాయ | పశుంవిశస్య | అన్య
కాథకం మాంసమపశిష్యే తరిత్రాత్సం తోకేక ప్రకారేణ శ్రవయిత
తదేకదశం మాసి శార్ధవ ద్భిగ్రహణార్థజనార్థాదన్నాద్ధోమాభి
మధ్యతెన్నెనసగంస్సజ్య | మాంసమిశ్రంచరు గ్న్శ్రవయిత్వా | ఆ
రంపిష్టాశాం పయస్శ్రవయిత్వా ఉభయత్ర శ్రవణాభి ఘరణం
ష్టితాభిఘాతం కృత్వాగ్నిరుపసమాధా నాద్యగ్ని మఖాం తేమ
శార్ధవద్భిగ్రహణానాహూయపాదప్రతీశినంకృత్వా | తుజేవిశే
మధ్యచాప్తవా శార్ధక్షణః కతకవ్య ఇత్యు కైటంతథేతి ప్రతివచ
పూర్వాత్తతశస్సంకల్పసిద్ధిర స్త్విత్యు కైటస్తుసంకల్ప సిద్ధిరితి ప్రతివచ
ఉభయతామగ్నోచక్రియతా మిత్యు కైకామము ధ్రియతాం కామమగ్
చక్రియతామితి ప్రతివచనం | తతఃపూర్ణం సీర్య | హిరణ్యశకలప
ధాయకృత్సం వపానిధాయ | హిరణ్య శకలముపరి ప్లాత
తాభిఘోర్ష వహ వపామిత్స్య చావపాంఘా హేలుతి వహవహ

తమః పితృభ్యాయతై ॥ తాన్వెత్థు హీతాస్పరాక | మెదనఃకూ
 ల్యాఉపతాకక్షరంతుసత్యా ఎతాఆశిషస్సంతుకమైస్సాస్వహ || అస్తి
 న్వపామేమమేత రోదేవతా | పితృభ్యధదం | యజ్ఞోపవీతి దర్వాన్య
 మపస్తీయమాం సోదనం ద్వీరవదా యభీష్య | యంజనాభిస
 ప్రభిఃప్రత్యచంసప్తాజ్యాహుతీ బాహుకాత | యంజనాది చశస్స
 వ్యలూఖలా ఇన్యేతస్యాం చోక్త్యాఃషసప్తసుయజ్ఞో పవీతీస్యాతే |
 అత్రక్షోకః || యంజనాద్యా శ్చేతస్రోయాయా వైకోలూఖలాభితి
 యజ్ఞోపవీతమేవస్యా దుక్త్యాదిషుచసప్తసు | యంజనాదిసప్తస్వకా
 ష్టకాదేవతా | యంజనాః ప్రతిసంపంతి రాత్రిం ధేమివా యతీం
 సంవస్సకస్యయాపత్తి సానోఅస్తునమంగళీస్వాహ | ఏకాష్టకాయాఇ
 ధం | ఇమమేవ సాయాప్రభమాచ్యోచ్చ రతాస్యాం చోక్తప్రవిష్టా
 వధూజా జానన వగజ్జిత్రీత్రం ఏనం వహిమానస్సచంలేస్వాహ ||
 ఏకాష్ట కాయాఇధం | ఛందస్వతీ ఉపసాషేషి శానెన మానం యోని
 మనుసం చరంతి | సూర్యకర్మ పితృతం ప్రజానీ కేతుకృత్వాన
 ఆజరేఘారి రేతసా స్వాహ|| ఏకాష్ట కాయాఇధం | ఋతస్యపంధామ
 కుత్రసరిగుప్తృ యోధుమం సోఅనున్యోతిమాగుః | ప్రజామకారకు
 సూజా మేకాప్రతిమేకా రక్షితి దేవయూవాగ్ స్వాహ || ఏకాష్టకా
 యాఇధం | ఏకాష్టకాం పశ్య తదోహమానామన్తం మాగ్ంసవద్భృత
 తస్య ధావతే | తద్బ్రహ్మజైరితిపూత మంత మక్షయ్యమమప్తి
 గోకన్ఠితిగచ్చ తుమేపత్స భ్యసస్వహ|| ఏకాష్టకాయాఇధం | జౌ
 బాఖలా గ్రావాణో ధూషమ క్రతహ విష్కంబ్వంతిః పరివత్సగీణం
 ఏకాష్టకేసుప్రజా వీరవం తోవయగ్ స్వామ పతయోగ యాదాగ్ స్వా
 హ|| ఏకాష్టకాయా ఇధం | ఏకాష్ట కారపసాతస్య మానాసంపత్సర
 యపత్తి దుదుహేప్రపీనా | తందోహముపజే వాభవితరస్స హస్య
 శౌరమమప్తి లోకేస్వాహ | ఏకాష్టకాయాఇధం | పిష్టానాంపిష్ట
 స్థితమ లవణం | తస్మాదవదాయాక్త్యైశ్యేచాబుహుతి || ఉక్త్య
 క్త్యస్యతిరాత్రశ్చపాద్యసీగ్శ్చంద సానహ | ఆపూప ఘృతాహు తేన
 మతైఅస్తు మాగ్ంసపిష్టలేస్వాహ|| మాగ్ంసపిష్ట లాయాఇధం | ధూః

పృథివ్యాగ్నినైత్య మ్హేభిః ప్రతిమం త్రమష్టా హుతీజాహోతి । భూః
 పృథివ్యాగ్నిసాచాక్షామంమయికామం నియనజ్ఞి స్వాహా ॥ మాగ్ం సపి
 ప్పలాయాశదం । భువోవాయ నాంతరిక్షేణ సాహ్మమం మయికా
 మనియజ్ఞి స్వాహా ॥ మాగ్ం సపిప్పలాయా శదం । సువదికావాదిత్యై
 నియజుషామం మయికామం నియనజ్ఞి స్వాహా ॥ మాగ్ం సపిప్పలా
 యాశదం । జనదద్భి రభర్వాంగి రోధిగమం మయికామం నియ
 నజ్ఞి స్వాహా ॥ మాగ్ం సపిప్ప లాయాశదం । రోచనా యాజరా
 యిగ్మయ దేవజాత వేదసే స్వాహా । అగ్నయేజాతవేదశశరం
 కతమేన వేదబ్రహ్మణేదేవ జాతవేదసే స్వాహా ॥ బ్రహ్మణే జాతవే
 దశశరం । స్వధాస్వాహా ॥ స్వధాయా శదం । అగ్నయేకవ్యవాహా
 నానస్వ ధాస్వాహా ॥ అగ్నయేకవ్యవాహానాయేదిం । అగ్నయేస్వీష్ట
 కృతేస్వాహా ॥ అగ్నయేస్వీష్టకృత్తి శదం ॥ గ్రాసవరాభ్యో వ్రాసో
 సూరేం సన్వరమాహిర్యోధి వతే ॥ ఇతివిశ్వ ముష్టకా ॥

— అథాన్వష్టకా —

అథేతవపరంపిద్ధి ఏవంజలనాజుహోతి ॥ ప్రథమవ్యవహారే
 ప్రత్యామ్నాయం । అష్టమ్యం వ్రాతరౌ హసనీకృతే యజ్ఞోపవీతీకృ
 తపాశాశాయామేదిత్యంజలీహేమంపహంపాశామిత సలక్ష్మ్య । అగ్నే
 రుపసమాధానాది ప్రకట్యతే । అంజలీద్రోవ్యస్సగ్ం సూరః । అగ్న
 ముఖాంతే అంజలాలవక్షీర్య దధ్యేద్ధిరవదాయాభిఘ్నయ్యాంజనా శ
 త్యౌచామఖైబుహోతి । యాంజనాః ప్రతినందంతితాత్రిం దేవమివా
 యంతం... సుమంగలీస్వాహా । అష్ట కాయాశదం । దివ్యోష్టిష్టకృతం
 జుహోతి । పరమేచనాంతంకుర్యాత్ । అస్మిన్నేతేపివమ్యామన్వష్టకా
 కతకవ్యా-తశశ్లోకిః ॥ హేమోదధ్యంజలః ప్రాతరష్టమ్యా ముపవీ
 తినాపత్యేచాస్మిన్నవమ్యాంతుభవేదన్వష్ట కాక్రియా ॥ ఇతిదధ్యంజలిః ॥

అథాన్వష్టకా.

అష్టమ్యంరాత్రౌసాయమాహసనీంహుత్వా । ప్రాచీనా వీతీ
 కృతప్రాణా యామః । ఏవం ... ప్రీత్యథాంశ్వః । అన్వష్టకాశ్శాన్ధిం క

తాశ్చస్తీతిసంకల్ప్య - సర్వంమాసి శాశ్వదవతి | వరణేవిశేషః | శాశ్వతప్ర
కాశాశ్చంధవివ్యతి | తత్రభవద్భిఃక్షణప్రవాదః కరణీయః | ఇతిక్ష
ణేవిశేషః-అన్నప్ర కాశాశ్చక్షణః కిత్కవ్యభివ్యక్తైఃతథేత్యాదిసర్వంమా
సిశాశ్చవత్కుర్యాత్ ఇత్యప్త కావ్రీయ ||

అభావశీప్తవంత్యేయోః-

అథాగ్ని కాండాంతిమ ప్రశోత్తమభండికావశీప్తమన్నవిశేయో
గప్రకారాడవ్యతే || సనిమిత్వోత్తరా జపిత్యాన్తప్రాయాంత - ఆచా
ర్యనివాహయజ్ఞమత్తపిత్యాన్తంధర్మశాస్త్రాం క్షేత్రణ మధ్యశ్య గ
త్వత్తత్రరాసన్నమివతేద్యశబ్దత్యాదిసప్త ముత్తరాక్ జపిత్వ - ఆచా
ర్యాన్తంభవతఃం భవతిత్యాదితేద్యప్రయోజనబుద్ధ్యాత్ | సప్తమే
మంత్ర అసావిత్య ప్రయజ్ఞాన్తపిత్యాన్తా వాచర్మామగృహీయాత్ |
అన్నమివతేద్యసే భూయాసం | వస్త్రమివతేద్యసే భూయాసం | వి
త్తమివతేద్యసే భూయాసం | ఆరవతేద్యసే భూయాసం | శ్రద్ధవ
తేద్యసేభూయాసం | సగ్ధప్రవతే దిశోమహీస్య మధాపత
సూన్యాతాః | సర్వేక సూన్యాతాస్తమ ప్రయోగింతస్తమ ప్రయః |
యశోసి యశోహం వ్యయ భూయ సయజ్ఞాన్తకృత్-

పిండత్యయజ్ఞః-

అమవాస్యాయాం యదిహవ్యంద్యమం నాశ్యంతే నచహః పిండపి
త్య యజ్ఞం కరుతేత్ పరాహ్లాభ్యుక్త సూర్యో వ పిండపిత్వ యజ్ఞేన
చరిత్యవాం పెద్ధ్యంయజ్ఞ యమి. తమూగ్ం సకృదా చ్చన్తం బర్
హిరాహరతి సకృదాచ్ఛిన్నానివ త్య తోన్యావమూం చినాన దక్షి
ణాప్రాగైర్గృహ్యంతేక్షణమగ్నిం పుస్త్యేదక్షిణతః పశ్చాద్వాద
ర్చాం శ్వగ్ధ్రీగ్య దక్షిణా పాగ్ంశ్యక్తైఃకః పిండపిత్వ యజ్ఞపాత్రాశి
ప్రయన్తీ స్థగ్ంవేక్షణంకృష్టాజినమలూథలంమసలగ్ంశూర్ప మాజ్య
స్థాలీంచరుస్థాలీం యసచాన్యనాథభవతి దక్షిణతః ప్రాగేషం ప్రహీ
మచ్ఛకటవవస్థితం భవత్యన్యరువవీస్థా లీమకపని త్రేణం తర్ధం
యత యాదక్షిణ తశ్చకటా దధిసర్వ పత్యుత్తి రతోవాప్రాచీనావీతి
తాంపూరయిత్వాని మధి వృన్తయేనివవతి పితృభ్యోజప్తం నిర్వపా

మితి శూన్యేంవాపరేణాన్వా హగ్య పచనంప్రత్యగదగ్గీ9వె కృష్ణాజినఉ
 లూఖలమసలైవతిష్ఠితేదక్షిణా ప్రాచీన్విష్ఠంతీవత్స్య వహంతి పరాపా
 వచువివేక్షంసకృన్మితిరోతి దక్షిణా గ్నోజీవతిండులగ్గ శ్రపయత్య
 వహతానురారత్నోక్షం సిపితాచావేదవద ఇత్యంతరాగార్ హపత్యా
 న్వాహగ్యచనె దక్షిణాపూర్వేణ వాన్వాహగ్య పచనందక్షిణా ప్రా
 చీవేకస్థాన్యం పరావీంవేమన్వత్య శుంభంతాంపితర ఇత్యద్భిర వో
 ట్యాయతు పితరోవనోదవన ఇత్యధివాన్త్ర్యసకృదాచ్చి న్నంబరహీ
 రూణాకృన్మితి సోమపితృ భ్యస్తాన్విభరామ్యహం అన్తి యేనంతుమే
 పితరస్సోమ్యాపితామహః ప్రపితామహంచ్చిమగైస్స హేతి సకృదాచ్చి
 న్నంబరహీషావేద్యోన్త్ర్యతాతి || ౧ || ఉహుతేవాప్రవసితేనానత్వా
 తేనవా నప్తిషా స్థాపితామగైన్త్ర్యకస్థియం మేతుణమాసాద్య
 స్థాలీపాః మసాదయశి దక్షిణాపితృ పూషబహూణ మాంజసమ
 భ్యంజన మదయుభిషితేత్రైశ ఆపాదయత్యగ్య ర్భుగుపవీతదక్షిణంజా
 న్వాచ్చదేతుణ ఉపస్తీన్యతనావ దాయశి ఘృసోమాయా పితృపీతాయ
 స్వధానవ ఇతి దక్షిణాగ్నోజహేమతి యమామూరిరస్వతే పితృమతేస్వ
 ధానమఇతి ద్వితీయావగ్న యోక్త్యవాసానాయ స్వధానవ ఇతిస్సోమాయాం
 మేక్ష తేనండులాంస్తాకహుత్వ తూన్యేంపేతుణమాదధాతి నయమా
 య బహూతీర్వేకేవ యోవ్యసురాః పితృరూపాద రూపాణి ప్రతిమిన్యా
 చరన్తి | పరాపురోసిపురోయే భరంత్యగ్ని స్టాల్లోకాత్ప్రగ్నిదాత్వ
 స్తాతే | యదేవాఃపితరో యచమానమా యగస్థేమమరుతయే ప
 రాస్తాః|యఉద్ధ తాఉతయే నిఖాతా సైనన్యంవ ఇహమాదయంతాం |
 యేరూపాణిశ్రవీమంచ మానాఅసు రాస్సంతస్వ ధయాచరన్తి|పరా
 పురోసి పురోయే భరంత్యగ్ని స్టాల్లోకా త్ప్రగ్నిదాత్వస్తాతేయేజ్ఞా
 తినాం స్రతిరూపాః పితృణ్ మాయయాసురాః ప్రవిష్టాః | పరాపు
 రోసి పురోయేభరంత్యగ్ని తానస్తాత్ప్రగ్నిదస్వలోకాదిదక్షిణాగ్నో
 రేకొల్తు కంధూపాయధరతిదక్షిణపూర్వమహంతర దేవగ్ంసకృత్యేభ్య
 వోల్లిభ్యోవీరతామవర ఇత్యద్భిరవోట్వోల్లిభితాం తేనదధాతియజ మా
 వోతఉద్ధ్వం ప్రాచీనావీతమాణికరోతి మాజకయంతాంమమ పిత

గోమాజయంతాంవద పితామహ మాజయంతాంమమ ప్రపితామహ
 ఇత్యేకస్సాగ్నియాంత్రీనుద కాంజల్క్ష్మీయతి ప్రసవ్యంవాత్రః పరిషింవతిత్రి
 నుదపాత్రావాజసనైసస్సమామంతి || ౨ || సవ్యః జాన్వాన్వావాచీన
 పాణిస్సకృదాచ్చిన్నైబహిఃపిదతే. తా వవగాన్విండాన్ దాత్యేత తైతతా
 సాయేచ త్వమన్విత్యైః ప్రతిమంత్రంత్యష్టించతుర్థగ్గంసకృతాకృతః
 ప్రపితామహప్రభృతీన్వాసా మగృహీతగచ్ఛతి. గుడి బంధున విద్యాత్సన్వ
 ధాపీత్యభ్యః పృథివిషద్యభ్య ఇతిప్రథమంపిండందద్యాత్సన్వధాపీత్యభ్యంతరి
 త్త సద్యభ్యః ఇతిద్వితి యగ్గ్ సన్వధాపీత్యభ్యదిషద్యభ్య ఇతి తృతీయం
 యదిద్వివితాస్యాదైకై కస్త్రిన్విండేద్యద్వాచపఃతయే ద్యదితీపపితా న
 దద్యాదా పునానాత్కృత్యా విరషేద్యన్వైమాతా ప్రషమాదయచ్చ
 చారాననువ్రతం । తన్నైరేతః పితాపృత్యైమాభువన్స్వీవద్యతాం. పి
 త్యభ్యస్సన్వధాపీత్యస్సన్వధానమః పితామహేభ్యస్సన్వధావిభ్య స్సన్వధా
 నమః ప్రపితామహేభ్యస్సన్వధాపీత్యస్సన్వధానమ ఇత్సుపస్థాయా త్రపి
 తరోయథాభాగం మందస్వమిత్యక్తాంసరాతా నతకత ఓష్ఠతో వ్యావృ
 త ఉపాస్తేమిషదతపితేనస్సోమ్యాఇతివ్యావృతఉష్ఠద్వయవివ్యావృతక
 తే ౭ వ్యావృతై వ్యాయస్సాగ్నిగ్ం శేషస్తనువజిఘ్రితియే సమానాస్స
 మనసః పితరోయమరాశ్యే । వేషాంబోక స్సన్వధానమో యజ్ఞో దే
 వేష కల్పతాం । వీరంధ స్తపితః ఇత్యౌపయా వివా ప్రాశ్యోర్వాద్య
 కామేన ప్రాశ్యోయోల మన్నాద్యాదుసన్నాద్యాజ్ఞే వా ప్రాశ్యః పూ
 గ్వ వదేకస్యాం ప్రీనుదకాలబో సుపగీయాం జవాభ్యం జనేవా
 సశ్చక్రిరపిండం దదాత్కం త్వ రితాంసాం త్వపితావహసావాం
 త్వ ప్రపితామహసావిత్యాం జనమేవ మభ్యంజన వభ్యంజేవ తిమం
 త్రగ్ం సన్నమయతియది నామారీ సహ్యాదాం జతాం మమ పితర
 ఆంజతాం మమ పితామహ ఆంజతాం ఏమ ప్రపితామహ ఇత్యాంజ
 నమేవమభ్యంజనమభ్యంజతామితిమంత్రగ్ంసన్నమయతి || ౩ || ఏతా నివః
 పితరో వాసాగ్ స్యతో నోన్యత్పితరో మాయోష్టేతి వాససోదశాం
 చిత్వాని దధాత్యుదాన్తుకాంవా పూర్వేవయస్యైతర ఆయుషిస్వం
 లోమ పితో మ్మను పిండేషు సమోవః పితరో రసాయేతి సమస్కా

రాజపతిగృహన్తుః పితరోదత్తనదోషః పితరోదేవే పితౄణా నుప
 విష్ణుతీర్థాదౌ వహంతీరమృతం ఘృతంపయఃకీలాంపరిస్పతం । స్వధా
 స్తుతర్ప యతమే పితౄనిత్యదకం నిసయతి మనోన్వాహువామహాభి
 మనస్వతీభిరుపనివృత్తతక్షిప్తగపితరః క్షేపత శూరాయమస్య పంథామన
 వేతా పురాణం । ధత్తాదస్తాసుదగ్ధవిణంయచ్చభద్రంప్రణోమ్యతా
 ద్భాగధాం దేవతాస్వితిపితౄణానుత్తాపయతి । పరేత పితరస్సోమ్యాభి
 తిప్రవాహణ్యాపితౄణా ప్రవాహయతి ప్రజాపతేన త్వ దేతాఃతి య
 జ్ఞోపవీతి గామ్యకపత్యదేశం గచ్ఛతి యదంతరిక్ష మితిపంచ్చై గా
 మాపత్యమపతిష్ఠతే ౭ పాంచైవధీనాగ్ం రసం । పాశయామి । ధూ
 తక్యతంగర్భం ధత్సేవతి మధ్య మపిండం పత్నైఃప్రయచ్చత్వాధత్త
 పితరోగభక్ంకుమారం పుష్కలస్యజం । యథేహ పురుషోపదితి తంప
 త్నీ ప్రాశ్నాతి పుమాగ్ంసగ్ం హజానుకాభవతితి విజ్ఞాయతే యస
 జాతాస్సమసో జీవాజీవేషు మావశాః । తేషాగ్ శ్రీర్మయికల్పతా
 మస్మిన్కలోకశతగ్ం సమాశ్రిత్యవశిష్టా నామెకం యజమానః ప్రా
 శ్నాతి నవాస్థల్యాం పిండాక్ త్వమ వధాయయే సమానా ఇతి
 సకృదాచిన్న మగ్ం ప్రహుత్య భూనో దూతోహ విషా జాత
 వేదా అవాధ్వ్యా నిసురభీ నికృత్వా । ప్రాదాః పితృభ్య స్సవధ
 యాతే అక్షుజాసన్న గ్నేపునర క్షేహిదేవా నిత్యేకొల్కుకంప్రత్య
 పిస్సజ్య ప్రోత్య పాత్రాణద్వంశ్వనుభ్యదాహగతి సంభిషత్తే పిండవిశ్వ
 యజ్ఞో ౭ పిండానభ్యవహరే ద్భృచ్చిణంవా ప్రాశయేత్సోయమేవం
 విహితంవానాహితాగ్నే రౌపాసనైశ్రవణా ధర్మాహోమశ్చాతిప్రణేతే
 వాజుహుయాద్యస్మిన్కజుహుయాజ్ఞమహిష్ఠతేతత్ర గామాపత్యశబ్దోలుప్యే
 తస్యగ్ స్కాగప్రసవేధాత్ ॥శ్రీశ్రీ॥

పు న స్స ం ధానమ్.

—*—

పూర్వోక్తపవంగుణ విశేషణవిశిష్టాయాంశుభతథౌ ధర్మపత్నీ
 సమేతస్యయ మోపాత్తమరిత త్తయద్వారాశ్రీవరమేశ్వర ప్రీత్యర్థంవిచ్చి
 న్నా పాసనాన్నిపున స్సంధాస్యే । విచ్చిన్నసంధా నాథావత్య
 థాంపునః ప్రాణానాయవ్య ॥ ఓంఓం అద్యపూర్వోక్త ఎవంగుణవి
 శేషణ... శుభతథౌ బౌపాసనం సంధాస్యే ॥ ఉపావిరోహ జాతవే
 డఃపునస్త్యందేవేభ్యో హవ్యంవహనః ప్రజానాం । ఆయుః ప్రజాగ్ం
 రయిమస్తాసుథే హ్యుపాగ్రీదిది హి నో దురోణ ॥ చక్షూరి శృంగాత్ర
 యో అస్యపాదాద్వేశీషే సప్తహస్తాసో ఆస్య । త్రిధాబద్ధోవృషభో
 రోరవీతమహూదేవోమద్యుగ్ం ఆపిశేషః (యజ్ఞేశ్వరం ధ్యాయామి) ॥
 సప్తహస్తశ్చతుశ్శుగ్ంసప్తజిహ్వాద్వి శీషకః । త్రిపాత్ప్రసన్న
 వదనస్సుఖాసీనశ్శుచిస్త్రితః । స్వాహాంతు దక్షిణేపార్శ్వే దేవీం వామే
 స్వధాంతథా । బీభ్రీక్షిణహస్తైశ్చక్రిమన్నం స్పృశంస్పృశం - ణో
 మరంవృజనంవామైశ్చక్రి పాత్రంతుధారయత్ । మేహరూఢం జటాబ
 ధ్ధంకౌరవరత్నంమహాజను । ధూమధ్వజంలాహితాక్షం సప్తార్చిస్సవ్య
 కామనం । ఆత్మాభిముఖమాససీన మేవం ధ్యాయేత్థతాశనం । ఎవహి
 దేవః ॥ ప్రదిశోనుసర్వాః పూర్వోహి జాత స్సక్షిణ్యే అంతః - స్సవీ
 జాయమానస్సజనివ్యమాణః స్రవ్యబుభాస్త్రితతి విశ్వతోముఖః । ఎహ్య
 గ్నేమమ । అభిముఖోభవ । సుప్రసన్నోభవ । సుమఖోభవ । వరదో భ
 వ ॥ ఓంభూర్భువ—ప్రచోదయాత్ అగ్నింపరిసమూహ్య । అలంకృ
 త్య । అగ్నయేనమః । హుతవహాయనమః । హుతాశిసేనమః । కృష్ణవ
 త్తానేనమః । దేవముఖాయనమః । సప్తజిహ్వాయనమః । వైశ్వానరా
 యనమః । జాతవేదాసేనమః । ప్రాగాదివత్సేరిగ్నింపరిస్తృణాతి పుర
 స్తాత్ । దక్షిణతః । పశ్చాత్ ఉత్తరతః । ఉత్తరేణాగ్నిప్రాగగ్రాద
 ర్భాత్యగ్నేస్త్యే । ద్వంద్వంస్యంచపాత్రాణిప్రయనక్తి । దర్శిఅభ్యుపా
 త్య । ప్రోక్షణస్సవావిత । సమా సాగ్రాద్వార్యో పాదేశ మాత్రా
 పవిత్రేకృత్వా । అద్భిరనుమృత్య । ప్రోక్షణపాత్రేసంధాయ । ప్రోక్ష్య

అక్షరైస్సహఅపరిచ్యహస్తయోరంగు స్థాపకనిష్ఠికాఖ్యా ముదకగ్రేన్య
 సీతాన్వా ప్రాచీన్మైరుత్పాయ- సపవిత్రేగిపాణినాపాత్రాణ్యుత్తానాని
 కృత్వాత్రిఃప్రోక్ష్య ప్రోక్షణశేషందక్షిణతోఽధాయతత్పవిత్రమాజ్యస్థా
 ల్యామాదాయ | ఆజ్యవిలాస్య అపరేణాగ్నింపవిత్రాంగౌ హితాయా
 మాజ్యస్థాల్యామాజ్య నిరూప్య | ఉదీచోంగారాన్నిరూప్య | లేవ్య
 ధి శ్రోత్య | జ్వలతాదగ్నేణావచ్యత్య | ద్వేదర్భాగైః ప్రచ్ఛద్య ప్ర
 త్యాశ్య ప్రతస్య | ఆజ్యేప్రాశ్య || అప ఉపస్పృశ్య | త్రివర్త్యగ్ని కృ
 త్వా | ఉదగు ద్వాప్య | అంగారాన్ప్రత్యాహ్య | ఉదగగ్రాభ్యాంపవి
 త్రాభ్యాంపున రహ రమాజ్యంక్షుత్పాయ | ఘృతగ్రంధింవిస్రే స్య
 ప్రత్యాశ్య | ప్రాగగ్రమగ్నోపవిలేను ప్రహరతి | సృక్సృవావగ్నోప్రతి
 తప్య | దర్భాగైఃస్సంమృజ్య | పునఃప్రతతప్య | ప్రోక్ష్య నిధాయ | ద
 ర్భా నద్ధి సగ్నే స్పృశ్యాగ్నోద్రహంతి | అదిలేనుమన్యస్య | అనుమ
 లేనుమన్యస్య | సరస్వతేనుమన్యస్య | దేవసపిశేః | పసువ | ఓంఓం | శు
 భతిథౌ | సంకల్ప ప్రభృతేతత్క్షణ వ్యంతంమధ్యేసంభావితసమస్తదోష
 నిహారణాథం | సర్వపాయశ్చిత్తాంకరిష్యే | ఓంభూర్భువ స్సువ
 స్సాన్వహే | ప్రజావతయ ఇదంనమమఃఓం || శుభతిథౌఉపవాసా కర
 ణప్రాయశ్చిత్తాక్షం అయాశ్చవ్యావృత్తిహహానుంకరిష్యే | ఎకంద్వే
 త్రేణి | చత్వారి అయాశ్చాగ్నేశ్చనభిశ్చైశ్చసగ్యమిత్వమయాఅసి | అ
 యసామనసావృతోయసాహవ్యమూహిషే యానోధేహి భేషజగ్న్స్వా
 హా | ఆయసేగ్నయ ఇదంనమమ (పునఃశ్చతుర్థృహితం మ్రహా హవి
 హహాతాసత్యహవిరధ్వర్యః | అచ్యుతపాజాఅగ్నిత్ | అచ్యుతమనాఉప
 వక్త | అనాధ్యవ్యశ్చ ప్రతధ్వస్యశ్చయజ్ఞస్యాభిఘరో | అయాస్యఉగ్రా
 తా | వాచస్పతేహృద్విధేనామక్ | విధేమతేనామవిధేస్త్యమస్తాకంనా
 మ | వాచ స్పతి సోమమపాత్ | మదైవ్యస్తంతుచ్ఛేది మామను
 వ్యః | నమోదివే | నమః పృథివైస్వాహ | వాచస్పతయే బ్రహ్మణఇ
 దంనమమ | పునశ్చతుర్థృహితం | ఎకం- ద్వే- త్రేణి- చత్వారి | మనా
 జ్యోతీర్జ్వలతామాజ్యంవిద్ధిన్నం | యజ్ఞగోసమిమం దధాతు - యా ఇష్టా
 ఉపసోనిమృచశ్చ తాస్సందధామి హవిషాఘృతేనస్వాహ | మనసేజ్యో
 తివఇదంనమమ | పునశ్చతుర్థృహితం | యదగ్నేక్ యజ్ఞేంతరగామమం
 తతఃకమతోవా | అసయాహుత్యాతచ్ఛయయామి | సర్వంతృప్యంతు

పునస్సంధానమ్.

దేవాతస్పృథంతాంఘృతేనస్వాహా | దేవేభ్యశ్చదంసమను || ద్వాదశ
 కృహితేనాజ్యేనస్పృచంపూరయిత్వా || ఏకం ద్వే - త్రిణి | చత్వారి
 పంచ షట్ | సప్త | అష్టా | నవ దశ - ఏకాదశ-ద్వాదశ- సప్తతే అ
 గ్నేసమిధస్సప్తజిహ్వః-సప్తక్షయస్సప్తథామప్రియాణి-సప్తహూత్రా
 స్సప్తథాత్వాయజంతి సప్తయోనే రాపృణస్వాఘృతేనస్వాహా|అగ్నయే
 సప్తహూత్రశ్చదంసమను||ఓంఓం శుభతీథౌ | పునస్సంధాన హూమేకర్త
 నీ|అవిజ్ఞాతప్రాయశ్చిత్తాఃకరిపేఅనాజ్ఞాతంయదాజ్ఞాతం | యస్యక్రియ
 తేమిధు|అగ్నేతదస్యోకల్పయత్సోంహివేఃయథాతథ్గ్ స్వాహా|అగ్నయశ్చ
 దంసమను|పురువసమృతోయజ్ఞోయజ్ఞః| పురువసమృతః| అగ్నేతనస్యోకల్ప
 యత్సోంహివేః యథాతథ్గ్ స్వాహా | అగ్నయశ్చదంసమను | య
 త్వాక్రతామనసాదీనదత్తాణి యజ్ఞస్యచన్వతేమత్తాసః | అగ్నిష్టన్తోతా
 క్రతువిద్విజానన్ యజ్ఞోదేవాగ్ఽయితశోయ జాతీస్వాహా | అగ్నయ
 శ్చదంసమను | ఇదంవిష్ణుర్విచక్రిమేత్రేథానిదధేపదం - సమూఢమస్య
 పాగ్ఽంసురేస్వాహా- విష్ణువేవరమాత్మనశ్చదంసమను| ఓంఓం శుభతీథౌ
 పునస్సంధాన హూమేకర్తనీ మంత్రవిపర్యాసతంత్రవిపర్యాస కాలవిప
 ర్యాస కర్తృవిపర్యాస స్వరఅక్షరపద వృత్తవర్షలోప ప్రాయశ్చిత్తార్థంస
 ర్వప్రాయశ్చిత్తంకంప్యే | ఓఘార్భువస్సువస్సాన్వహా | ప్రజాపతయ
 శ్చదంసమను- భూస్సాన్వహా| అగ్నయశ్చదంసమను- భువస్సాన్వహా - వా
 యవశ్చదంసమను - సువస్సాన్వహా సూర్యాయేదంసమను - భూర్భువ
 స్సువస్సాన్వహా| ప్రజాపతయశ్చదంసమను||అదితేన్వమగ్న్స్తాః | అనుమతే
 న్వమగ్న్స్తాః| సగస్యతేన్వమగ్న్స్తాః | దేవసవితఃప్రాసావీఓంఓం - శు
 భతీథౌ- ధర్మపత్నీసమేతస్య మమోపాత్తమరిక్షయద్వారా శ్రీపరమే
 శ్వరప్రిత్యర్థం | పాత్రరూపాసనం తండులైహ్నిప్యే | చత్వారిశృంగాత్రీ
 యోఅస్యపాదా|| ... అదితేనుమన్యస్వ...ప్రసువ || ఓంఓం || శుభతి
 థౌపహూనాంఅనేకకాలబోపాసనాంతోతపాత్రాయశ్చిత్తార్థం|పునరూపా
 సనాధికారయోగ్యతాసిద్ధ్యర్థం | హూమద్రవ్యదానంకరిప్యే|తండులా
 వైశ్వదేవత్యాఃపాకేనాన్నంపచంఽయే|| తప్తాత్తండులదానేన ఆతశ్శాం
 తిప్రయచ్ఛమే || హిరణ్యగర్భగ్భృష్ణం హేమవీశంవిభావసోః అనంత
 పుణ్యఫలదమతశ్శాంతిప్రయచ్ఛమే సంప్రదదేనమను| హూమ్యామిజు
 హూమి||ఓం సూర్యాయస్వాహా - సూర్యాయేచందనమను || అ

గ్నయేస్విష్టకృతే స్వాహా । ఆగ్నయే సిష్టకృత ఇ దం న మ మః॥
 ఓంఓంశుభతకౌ ఆహుతసంసగః ప్రాయశ్చితార్థణం వనస్పశి హేమా
 మంకర్షిష్యే॥యత్ర వేత్తవనస్పతేదేవానాంశుహ్యంవామాని-తేత్రహవ్యా
 నిగామయస్వాహా॥ వనస్పతయఇదంనమమ॥అది తేన్వహగ్న్స్తాః...ప్రాస
 పీః॥ అగ్నేత్వహోఅంతమః । ఉతత్రాత్రాశివోభవవయాత్థ్య-తంత్యాశో
 చిష్టదీదివః॥ సుమ్నాయహోనమీమ హేసఖభ్యః-వసురిగ్నిర్వసుశ్రీవాః॥అ
 చ్చాచనక్షీద్యమత్త మోరయిందాః- సహోబోధిశృధీహవ మురుష్యాణా అ
 ఘాయతన్నమస్తాత్- । హేమాను సాద్యణ్యాధణం అనాజ్ఞాత త్రియ
 మంత్రజప-కరిష్యే॥అనాజ్ఞాతంయదాజ్ఞాతం...ముతుశోయజాతి॥ అనేన
 ప్రాతరౌ పాసన హేమామే న భగవాంశ్చగ్న్వ దేవాత్మకః - యజ్ఞై
 శ్వరస్సుప్రితస్సు ప్రసహోవరదోభవశు ఇష్టకామ్యాథణఫలసిద్ధిరస్తు య
 స్యస్తృత్యావనామోక్త్యాతపో హేమాచక్రియాధిషు న్యాయం సంపూ
 ర్ణతాంయూతినద్యోవం దేతివ మృతం॥మంత్రహీనంక్రియాహీనంభక్తిహీ
 నంహుతాశన-యథ్యతంతమయీదేవ పరిపూర్ణంతదస్తుతే - స్పస్తిశ్రీ
 ధ్ధాంమేధాంయశఃపజ్ఞాం- విశ్వాంబుద్ధింశ్రియంబలం॥ ఆయువ్యంలేజటి
 రోగ్యందేహీమేహవ్యవాహన చతుస్సాగరపర్యంతం... అహంభూఅభివా
 దయే బృహత్సామక్షత్రభృద్వృశ్వప్రియంత్రాప్తుభోజశ్శుభితమగ్రవీరం
 ఇద్రస్తామేనపంచదశేన- మధ్యమిదంచా తేన సగరేణ రక్ష ॥ నమస్తే
 గార్ హవత్యాయ- నమస్తేదక్షిణాగ్నయే- నమ అహవగ్నియాయ- మ
 హావైద్యనమోనమః కాండ్వయోపపాద్యాయ - కమః బ్రహ్మ స్వ
 రూపిణే । స్వగ్రాపవర్గరూపాయ-యజ్ఞైశ్శాయనమోనమః- యజ్ఞైశ్శామృతి
 గోవింద- మంధవానంత కేశవ - క్షిప్తవిష్ణుఋషి కేశ- వాసుదేవన మో
 స్తుతే । అహంపరస్తాదమవస్తాదహంజ్యోతిమావిత మోవవార - యదం
 తరిక్షం తమమే పితాభూదహగ్ం సూగ్యముభయతోదదర్శా హంభూ
 యాసమత్తమస్సమానానాం॥ యాతేఅగ్నేయజ్ఞియా తనూస్తయేహ్య
 రోహత్యాత్మానం । అచ్చానసూని । కృగ్నా స్నష్టేసర్వాపురూణి । యజ్ఞో
 భూత్యాయజమాసీద । స్వాంయోనింజాతవేదో భువతి జాయమాన
 ప్రక్షయవిహి॥ఇత్యౌపాసనమ్॥

—* ఆ బ్లి క మం త్రః. *

స్నాత్వాదమ్య । పవిత్రవంతఃపరివాజమానత ఇతిమంత్రేణపవిత్రం
 కృత్వాశ్రీగోవిందగోవింద । పూర్వోక్తవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం
 పుణ్యతీర్థం (ప్రాచీనావీతి)యజమానస్యపీతుః ప్రతిసాంవత్సరికమృతాహా
 భ్యాన్న శ్రాద్ధం కరిష్యే । కాలే అధికారసిద్ధ్యశాం యథాశక్తి
 సంభవత్ప్రియశ్చిత్తం కరిష్యే । (గురుష్వ) । సమస్త సంపత్సమ
 వాప్తిహేతవస్సముఖితా పత్కులభూమ కేరవః । అపార సంసార
 సముద్ర సేతవః పురంతు మాంబ్రాహ్మణ పాదపాంసవః । ఆవన్తన
 ధ్యాంత సహస్రభానవస్సమీహితాధాన్యకామ ధేరవః । సమ
 స్తతిథాంబుపవిత్రమూర్తయోరతుమాంబ్రాహ్మణపాదపాంసవః । ఆ
 ధివ్యాధిహరంస్యాణాం పృథ్వీదార్యోనాశనం । శ్రీపుష్టికీర్తిరంవందే
 విప్రశ్రీ పాదపంకజం । విప్రాఘనగ్నా త్సర్వఃక్షీయంతే పాపనాశ
 యః । వందనాన్మంగళా వాప్తిరగ్ననాదమ్యతంపదం । నమోబ్రాహ్మణ్య
 దేనాయ గోబ్రాహ్మణహితాయచ । జగద్ధితాయ్పితౄణ్యగోవిందాయ
 నమోనమః॥

యావత్తీర్వేదేవతాస్తాస్సగ్వావేదివిది బ్రాహ్మణేవసంతి । తస్మా
 ద్బ్రాహ్మణేభ్యో వేదవిదోభ్యదివేదివే నమస్కుర్యాన్నా స్తీలంకీర్తయే
 దేతా ఏవదేవతాఃప్రీతాతి । యజమానస్య పీతుఃప్రతిసాంవత్సరిక మృ
 తాహాభ్యాన్న శ్రాద్ధంకర్తుంముఖ్యకాలోభూత్వా అధికారసంపదస్త్వి
 తిభవంతోబ్రువంతు । అధికారసంపదస్తుకాలశ్చముఖ్యకాలోస్తు । పా
 కాదీనాంపవిత్రతాస్తు । సర్వేపాకాశ్శుచయోభవంతు । దేవతాభ్యఃపి
 తృభ్యశ్చ మహాయోగిభ్యపవచ । నమస్సద్ధామైస్సాహాయై నిత్యమేవ
 నమోనమః । ఈకానఃపితౄరూపేణమహాదేవోమహ్వరః । ప్రియతాం
 భగవానీశః పరమాత్మాసదాశివః । ప్రాణానాయమ్య - ఏవం గుణై
 త్యది ... తిథౌ ప్రా... తి - యజమానస్య పీతుఃప్రతిసాంవత్సరికమృ
 తాహాన్న శ్రాద్ధేపితృపితౄమహా ప్రపితౄమహా నాం గోత్రాణాం

శమణాంరూపాణాంసవ్యం పురూరవార్ద్రీవ సంజ్ఞకానాంవిశ్వేషాందే
 వానాంచ (ప్రాచీనావీ) పితృః ప్రతిసాంచత్సరికమృతాహాన్మత్రాద్ధం
 అన్నేనహవిషాపావణవిధానేనయుత్పదనుజ్ఞ యాసదైవంత్రాద్ధం అ
 న్నాదిద్రవ్యేణావ్యకరిష్యే॥ (కురువ్య) ॥ (సవ్యం) పురూరవార్ద్రీవసంజ్ఞ
 కానాంవిశ్వేషాందేవానాం స్థానై అహవనీయాధైక్షణందత్వా భవ
 ద్భిక్షుణఃప్రసాదఃకరణీయః । అస్తుకరణీయః । (పా - తి) యజమా
 నస్య పితృపితామహా ప్రపితామహానాంగోత్రాణాం శర్మణాం వసు
 రుద్రాదిత్యరూపాణాంస్థానే అహవనీయాధైక్షణందత్వా భవద్భిక్షు
 ణఃప్రసాదఃకరణీయః । సుస్తుకరణీయః । అక్రోధనైశ్శౌచపరైస్సతతం
 బ్రహ్మవాదిభిః । భవితవ్యంభవద్భిశ్చ మయాచక్రాద్ధకర్మణి । తతః
 గృహంగణేగోమయసహితేన గోమూత్రేణ ఉదక్లవందక్షిణాష్టవంచ
 మండలం క్రమేణోదీచ్యాదక్షిణస్యాంచదిశియజ్ఞోపవీతినా పాచీ
 నావీతినాచగోమయనానులిప్తాయాం భువికర్తవ్యం । పురూరవార్ద్రీ
 వసంజ్ఞకానాంవిశ్వేషాం దేవానాం పాద్యస్థానైసాక్షతా ఇమేకుశాః
 పుష్పసహితాఇమేతక్షతాఃఅయంగంధః । ఇమేకుశాఃసకలారాధనైస్స
 ర్చితమస్తు । పాచీనావీతీ పితృపితామహప్రపితా మహానాంగోత్రాణాం
 శర్మణాం వసురు ద్రాదిత్యరూపాణాం పాద్యస్థానేసతిలా ఇమేకుశాః
 పుష్పసహితా ఇమేతలాఃఅయంగంధః । అలంకరణాగ్ధాఇమేకుశాఃసక
 లారాధనైస్సర్చితమస్తు । పురూరవా...సంజ్ఞకావశ్వేదేవాః స్వాగ
 తం । సుస్వాగతం । పురూర...దేవానాంపాద్యస్థానైఇదమాసనం । సుభా
 సనం । శంషోదేవీరభిష్టయతిపోభవంతుపీతయే । శంయోరభిప్ర వంతు నః
 పురూరవార్ద్రీవ...దేవాః । ఇదంవఃపాద్యం । సుపాద్యం । పవిత్రంవిస్మయశు
 క్రమసిజ్యోరసితే జ్యోసదేవోవస్సువితోత్పనాత్వచ్ఛిద్రేణ పవిత్రేణవసో
 మ్సూర్యస్సరిశ్శిభిః । చరణంపవిత్రంవితతం పురాణంయేన పూతస్తరతిమ
 మృతాని । తేనపవిత్రేణశుద్ధేనపూతా అతిపాప్మానమరాంతరేమ
 లోకస్యద్వారమగ్నిమత్పవిత్రం । జ్యోతిష్కద్భాజమానంచహస్వత్ । అమృ
 తస్యధారాబహుధాదోహమానంచరణం వోలోకేసుధితాందధాతు । న
 మోబ్రహ్మణ్యదేవాయగోబ్రాహ్మణహితాయచ । జగద్ధితాయ కృష్ణా

యగోవిందాయనమోనమఃపవిత్రంధృత్వాపునఃపాద్యం మయిమహేష
 మయియశోమయీంద్రియంవీర్యం సవ్యేన పితృపితామహప్రపితామహః
 స్వాగతంసుస్వాగతంప్రాచీనావీతీ - పితృపితామహప్రపితామహానాం
 ...కామిదమాననం-సుఖాననం-శంసోదేవీ...వంతునః-పితృపితామహప్ర
 పితామహః గోత్రాశక్త్యాఃవసురుగ్రాదిశ్యూహః । ఇనంవఃపాద్యం
 సుపాద్యం శుక్రమసిజ్యోతిరసితేజోసేదేవోవస్సపితృత్వనా...మయీం
 ద్రియంవీర్యం॥ శ్లో॥ యదీచ్ఛసిమహారాజాసర్వశీఘ్రావగాహనంవిప్రపా
 దవినిర్ముక్తతయంసిరసిధారయేత్ । కర్తాస్వయంచపాదౌప్రత్యాశ్యఈశా
 న్యముఖఉపవిశ్యాచమ్యవిశ్వేదేవాఃప్రాఙ్ముఖఃపితరఉదఙ్ముఖఃఆదమ్య
 (పురూరవార్త)వసంజ్ఞకావిశ్వేదేవాః-సమాధ్యం ఇఃసవ్యేనపాణినాఅన
 నంస్పృశాదక్షిణేన (బాహుణంస్పృశాఉపవేశయతి) । భూర్భువస్సువ
 హస్తాం ఆయంవోవిష్టరః॥ అత్రోపవీశంతుభవంతః॥ ఉపవిశామః॥ (పితృపి
 తామహప్రపితామహఃసమాధ్యం) భూర్భువస్సువస్సవ్యధాస్తాం ఆయం
 వోవిష్టరః॥ అత్రోపవీశంతుభవంతః॥ ఉపవిశామః- శాస్త్రభూమాగ్రం
 ధ్యాత్వాధ్యాత్వాదేవంజనార్దనం । తాభ్యాంచై వనమస్మత్యతతశ్చా
 ద్ధంప్రవర్తయేత్-ఆచమ్య॥ పాణినాయమ్యపివం...ప్రీత్యర్థం యజమా
 నస్యపితృః ప్రతిసాంవత్సరికమృతాహోభ్యాన్నశాస్త్రైశ్చవదనుజ్ఞయా పక్రా
 తంశాస్త్రకర్తృకరిష్యేమిరువ్వ (ప్రాచీనావీతీ) అపహతాలసురారత్నాగ్ం
 సిపిశాచాయేక్షయంతిపృథివీమను । అన్యత్రేతోగచ్ఛంతుయజైహిం
 గమనః । ఉదీరతామవర ఉత్పరాస ఉత్పద్యమాఃపిత రస్సోమ్యాసః॥
 ౨సంయ ఈయరవృకాఋతజ్ఞాదైవోవంతుపీతరోహిదేషు । తిల్యాపికి
 రేత్ । యజ్ఞోపవీతీ । హస్తోపకందత్వా । విశ్వేదేవదైవేక్షణః క్రియ
 కాం । ఓంతథాప్రాపువంతు భవంతఃప్రాపునామః॥ పురూరవార్త
 సంజ్ఞకావిశ్వాదేవా భవత్సావాహయప్యే । ఆవాహయవి
 శ్వేదేవాస ఆగతీశ్రుణుతామిమగ్ంహవం॥ ఎదంబర్హిర్నిషీదత॥ ఆగ
 ఛంతుమహాభాగావిశ్వేదేవామహాబలాః॥ యేహ్యత్రపహితాత్కృద్దేసా
 ధానాభవంతుతే । సావధానాస్త్వః । ఇతీతానావాహ్యావిశ్వేదేవా

యాజ్ఞప్రయోగచింతామనః.

నాశ్శుణుతేమగ్ంహవంమెయెలంతరిక్షేయఉపద్యవిత్తం | యెలగ్గిజహ్య
ఉతబాయజత్రాసద్యాస్తి స్థగ్ హిషిమాదయధ్వం | ఇతిజప్త్యా | ఓప
ధయస్సంవదంతే సోమేనసహరాజ్ఞా | యస్తైకరోతిబ్రాహ్మణస్తగ్ం
రాజన్పారయామసి | ఇతిపాదాదిమస్తకాంతం అక్షతా వికిరేత్ | త
తోవైశ్వదేవార్థబ్రాహ్మణభూమిం ప్రాదక్షిణ్యేనయవై రాస్తీగృహ్మ్య
పాతైతసాద్య | ఉత్తానైప్రోక్ష్య | పవిత్రేస్థోవైష్ణవీవాయుర్వాంమన
సాపునాతు | పవిత్రేశ్చత్వా | పాత్రయోర్నిధాయ | శంనోదేవీరభిష్ట
యతపోభ...వంతునః | సపవిత్రయోః పాత్రయోరపఃక్షిప్త్యా | య
వోసిధాన్య రాజోవా వారుణోమధు సంయుతః | నిగ్ధోదస్సర్వపాపా
నా-పవిత్రస్పృశిభిష్ప్రృతం | యవాక్షిప్త్యాఅర్ఘ్యపాత్రయోరయం
గంధః | ఇమానిపుష్పాణిఇమేతుశాః | సకలారాధనైస్సర్వవిధతమస్తు
స్వాహోహ్యైః | ఇమన్ద్రోణ దేవతార్థబ్రాహ్మణసమీపేనిక్షిపేత్ | సం
త్వహ్యైః | హస్తోదకంధిత్వా | యాదివ్యాఅపః పయసాసంబభూవుర్యా
అంతరక్షఉతపాథ్విర్యాః | హిరణ్యవన్దాయజ్ఞియాస్తాన అపశ్శగ్ స్తోనా
సుహవా భవంతు - పవిత్రాంతర్ బ్రాహ్మణహస్తేఇదంవో అర్ఘ్యమి
త్యుదకపూర్వకంప్రత్యేకమన్యోదకంవినిక్షిపేత్ - పురూరవసంజ్ఞకావిశ్వే
దేవాఃఇదంవోఅర్ఘ్యం - అస్తస్వర్గ్యం- తతశ్శుక్లోదకం - యాదివ్యాం
...వాభవంతు | అర్ఘ్గివసంజ్ఞకావిశ్వేదేవాఇదంవోఅర్ఘ్యం | అస్తస్వ
ర్గ్యంతతఉదకంధిత్వా | గంధద్వారాం దురాధరోహణిత్య పుష్టాంక
రీషిణీం | ఈశ్వరీగ్ంసర్వభూతానాంతామిహాహపహ్వాయైశ్రియం | పు
రూరవా...ః | అమీవోగంధాః | సుగంధాః | అర్ఘతపార్ఘతప్రియమే
ధాసోఅర్ఘత | అర్ఘంతుపుత్రకా ఉత పురన్న భృష్టేవర్చత | పురూ
ర...దేవాః | ఇమానిపుష్పాణి | ధూరసిధూర్వ ధూర్వంతం ధూర్వతం
యోస్తాస్థూర్వతితం ధూర్వయం వయం ధూర్వామః | పురూర...దే
వాః | అయం వోధూపః | సుధూపః | ఉద్దీప్యస్వ జాతవేదోప ఘ్నం
న్నిర్ రతింమమ | పశూగశ్చమహ్యమావహజీవనం చదిశోదిశ | పురూ
ర...దేవాః | అయంవోజ్యోః | సుజ్యోతిః | యువా సువాసాపరివీత అ

గాత్మ ఉరేయాన్మహాజాయమానః । తంధీరాసః కవయఉన్నయంతి
 స్వామియోమనసాదేవయంగిః । పురూర--జేవాః । అంతప్రావరణార్థం
 బహిః ప్రావరణార్థం వః అచ్చానసాధం పవిత్రాగ్ని మలంకరణాధమ
 ద. వోవాసః । సువాసః । తదభావేనాత్మతా ఇమెకుశా ఇతిగర్భనం
 సంప్రార్థనాంతం... సంకల్పసిద్ధిః (పా) దీపావీతీ) అప్రదక్షిణంపితౄద
 గ్భనంతు గ్యోత్ । భవః సుష్ణయాపిత్రాద్యవశానంకరిష్యే ॥ ప్రాదీనావీతీపి
 త్కృష్టానస్య హస్తోదకందత్వా । పితృసితా మహాప్రపితామహానాం గో
 త్రాణాంశర్మణాం - వసురుద్రాదిత్య రూపాణామిదమాసనం । సు
 భాసనం । హస్తోదకందత్వా । యజమానస్యపితుః ప్ర శసాంవత్సరికమ్
 తాహోన్యన్నత్రాదైక్షణ్యక్రియతాం । ఓంతథా । ప్రాపునంతుభవంతః
 ప్రాపునవాసుః । పితృపితామహాప్రపితామహా గోత్రాశర్మణాంవ
 సురుద్రాదిత్యరూపాణాభవగాన్వావాహయిష్యే । ఆవాహయి ఉశంతస్త్యా
 హవాహవాఉశంతస్సమిధీమసి । ఉశంతుశతతలహా పిశ్యూహవిషే
 అత్తవే । ఇత్యావాహ్య । నమోమహాపితరోరసాయనమోమః పితరశ్శు
 ష్మాయనమోమహాపితరో జీవాయనమోమః పితరోస్సృగ్ధామైనమోమహాపిత
 రోమన్యమోమోమః పితరోఽఘో గాయ పితరోనమోమోమోమో వతస్త్విత్
 గోత్రస్థయస్తాగ్ంస్తేమియస్తా లోకేమాంతేనుయవతస్త్విత్ లోకేస్థయా
 యంతేహంవసిష్టాభూయాన్తేమియస్తా లోకేమాంతేనుయవతస్త్విత్ లో
 కేస్థయాయంతేమాం వసిష్టాభూయాన్తేమియస్తా లోకేమాంతేహంవసిష్టాభూ
 యాసం ॥ ఇతిమస్త్రకాదినక్షిణ పాదాంతంతిలాన వకన్య ॥ ఆయుం
 తునఃపితర సోమ్యాసోగ్నిస్త్యాతాః పథిభిదేశవయానైః ॥ అప్తీయజ్ఞై
 స్వనయామకంత్యబ్రువంతుతే అవంత్యస్తా ॥ ఇత్యుపస్థాయ ॥ అప
 హతాఅనురాధత్రాగ్ంపిపితాచా ... గతంమనః । ప్రీస్సర్వతోదితం తి
 లాకప్రక్షిప్య । తతోక్షిణాగ్రేషు దభేశ్శుదక్షిణా పవర్తయా అగ్న్య
 పాత్రాణ్యాసాద్య । ఉత్తానా నిప్రాత్య । పవిత్రాణిప వైష్ణవానవా
 యుర్వోమన సామనామ । పవిత్రాణ్యేత్వా । సాప్రేమనిథాయ ।
 శంసోదేవీభిష్టయ... వంతునః । సుపిత్రేషుపా త్రైష్వక్షిస్త్యా ।

తిలోసిసోమదేవత్యో గోసవేదేనిశ్చితః ॥ ప్రత్నవద్భిః ప్రత్నవస్వధ
 ఎహి ॥ పితౄంగోత్రంశర్వాణం వసురూపంఇమాన్ లోకాన్సీ గయా
 హినస్వధానమః ॥ తిలోసి...ఎహి ॥ పితౄమహంగోత్రంశర్వాణంరుద్ర
 రూపంఇమాన్లోకాన్...నమఃతిలోసి...ఎహి ॥ ప్రపితౄమహంగో
 త్రం...ఆదిత్యరూపంఇమాన్లోకాన్...నమః ॥ అగ్నిపాత్రేవ్యయంగం
 ధః ఇమానిపుష్పాణి ॥ అయంమహాః ఇమానిత్రేతులసిభృంగరూఢద్భుశృణా
 నిద ॥ సకలారాధవైస్సవ్యచితమస్తు ॥ స్వధాన్వోస్వధాన్వోః ॥ ఇమవై
 గవిశ్రద్ధబ్రాహ్మణసమీపేస్థామయేత్ - సంత్విన్యూః ॥ హస్తాదకందత్వా ॥
 యాదివ్యాఅపః...భవంతుపితౄః ॥ గోత్ర- శర్త్క- వసురూప-ఇదంతేఅగ్న్యం
 అస్త్యగ్న్యం - తతశ్శుద్ధోదకం - యాదివ్యా...భవంతు - పితౄమహా-
 గోత్ర- శర్త్క- రుద్రరూపఇదంతే అగ్న్యంఅస్త్యగ్న్యం ॥ తతశ్శుద్ధోద
 కం- యాదివ్యా - భవంతు ॥ ప్రపితౄమహా గోత్ర- శర్త్క- ఆదిత్యరూప
 ఇదంతేఅగ్న్యం అస్త్యగ్న్యం ॥ తతశ్శుద్ధోదకం - పవిత్రాంతర్ హితే
 బ్రాహ్మణహస్తేఇదం వోఅగ్న్యమేత ప్రశ్నోకముడపూర్వంద ద్యాత్ ॥
 అగ్న్యందత్వాతే సోమన్వోదకానాం సంస్రావాన్ విప్రహస్తైభ్యః పా
 త్రైశ్చుగళితాన్ పితౄ పాత్రేసంసృజ్యత త్వాత్రంస్త్విభ్యంపితౄభ్యస్తాననమ
 సీతిభూమానిధాయ ॥ అసోవరికుశాదద్యాత్ ॥ (గంధపుష్పధూపదీ
 పాచాచ్చదనానియథాపూర్వందద్యాత్) ॥ గంధద్వారాంచ...యం పితౄ
 పితౄమహాప్రపితౄమహాః ॥ అమీనోగంధాః ॥ అర్చత...త ॥ పితౄపితౄ
 మహాప్రపితౄమహాః ॥ ఇమానిపుష్పాణిసుపుష్పాణి ॥ ధూరసిధూర్వ...
 ధూర్వానుః ॥ పితౄపితౄమహాప్రపితౄమహాః - అయంవోధూపఃసుధూ
 పః-ఉద్దివ్యస్వజాత... దిశోదిశేపితౄపితౄమహాప్రపితౄమహాః-జ్వాలాభే
 దేనగృహంతగ్నితంవోజ్యోతిః-సుజ్యోతిః-యువాసువ సాఃపరివిత...దేవ
 యంతః-పితౄపితౄమహా—మహాః-అంతఃప్రావరణార్థంబహిః-ప్రావరణా
 ర్థంవఃఆచార్చనార్థంపవిత్రార్థ ములంకిరణార్థమిదంవోవాసః - సువాసః-
 తదభావేనతలాభమేకుశాః- సుకుశాః - యుక్తదన్మజ్జయామండలోద్వర్త
 నంకరి ప్యే(కురుప్య)ప్రాణానాయన్యవివం—వ్రత్యగ్ధంయజమానస్యపితౄః

ప్రతిసాంవత్సరిక మృతాహూహ్యున్న శ్రాద్ధాన్నన సాగార్థమగ్నో కరిష్యే
కురువ్య - ప్రాచీనావీతీ - అన్నముగ్నావళిత్య - ఉపగుద్వాస్య - అర్చిః
ప్రోక్ష్య - అన్నం చతుర్థావిభజ్య - ఈశాన్యభాగే అభిఘాత్య - తూష్ణిమ
ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య - ఉపవీతీ - మేక్షణ ఉపస్తీర్య - తేనావదాయాభిఘా
త్య - హవిః ప్రత్యభిఘారయతి - సోమాయ పితృపీతాయస్వధా (సవ్యం) |
అర్ధం జహూతి - సోమాయ పితృపీతాయేవం - మేక్షణ ఉపస్తీర్య -
తేనావదాయాభిఘాత్యహవిః ప్రత్యభిఘారయతి - యమాయాంగిరస్వ
తే పితృమతేస్వధా (సవ్యం) నమః - అర్ధం జహూతి - యమాయాంగిరస్వ
తే పితృమతేత్తనం - జహూతుద్వయ శిష్టమాదాయానుపస్తరితాభిఘాత
త న జహూతి అగ్నయేకవ్యవాహనాయస్వధా స్వవ్యం నమః | అగ్న
యేకవ్యవాహనాయేనం - ప్రాచీనావీతీ - తూష్ణి - అప్రదక్షిణం పరిషిచ్య -
ఉపవీతీ - చతుస్సాగరపర్యంతం - అభివాదయ - ప్రాచీనావీతీ - పితృఘా
నస్య హస్తోదకందత్వా - వాయవ్య భాగమాదాయ - భోజనపాత్ర
ఉపస్తీర్య - స్వధేయం స్వధేయం స్వధేయం - అస్తుస్వధా - పునరభి
ఘాత్య - పునః హస్తోదకందత్వా - సవ్యేన మేక్షణముగ్నో ప్రహరతి - అస్వధే
త్యా క్రావయతి అస్తుస్వధేతి ప్రత్యాక్రావయతి | స్వధానమ ఇతివ
షట్రురోతి - స్వధాకారోహిపితృణాం - విశ్వేదేవపాణౌ హస్తావ
కందత్వాపాత్రే అభిఘాత్య - ఓం భూర్భువస్సువః ... ప్రవోదయాత్
ప్రాణానాయమ్య - పూర్వోక్తైవంగుణ... తీర్థ యజమానస్య పితః
ప్రతిసాంవత్సరిక మృతాహూహ్యున్న శ్రాద్ధ అన్నశుశృక్షణం ఆఘాత
దోష పరిహారాథం అన్న సూక్తమంత్ర పఠనం కరిష్యే
కురువ్య - మహావనైస్సహ ఆక్రావయిష్యే - ఆక్రావయ - నమోబ్రహ్మ
ణేనమో అస్త్యగ్నయేనమః పృథివ్యైరహురహభీభ్యః - నమోవాచే న
మోవాచస్పతయే నమోవిష్ణవే బృహతేకరోమి || ఓం శాంతిశాంతి
శాంతిః - ఏవంత్రీ || అన్నసూక్తం జపిత్యా - దేవసమిత ప్రసువ |
సపాత్రం విశ్వేదేవ బ్రాహ్మణం ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య - పృథివీతేపాత్రం
కౌరపిదానం బ్రహ్మహస్తాముఖే జహూమి బ్రాహ్మణానాంత్యా ప్రా

గా పానయోజుషా హవాన్య క్షిప్తమస్మిన్మైసంప్రేష్టా అమిత్రామృష్టికా
 లూక ఇదంపిష్టువిచక్రమే త్రేధానినిధిపదం సమూహమస్య పాన్ సు
 రేస్వాహా ఇతివిశ్వేదేవహస్తమంస్తురరహితంబృహిత్యా త్రీవిష్టాహ
 వ్యంగిక్షస్వపురూరవాద్గ్రీవసంజ్ఞా కాపిశ్వేదేవా ఇకంవోహవ్యం - సప
 రిశరం విశ్వేదేవా దేవతేవ మన్నం హవ్యం బ్రాహ్మణ స్త్వాహవ నీ
 యార్థేదత్తందాస్యమాను చాత్మస్తైస్తస్సనాం గయేయం భూగ్ దాధరో
 భూత్వా అన్నం బ్రహ్మ అహంచ బ్రహ్మభోక్తా చ బ్రహ్మ సావగ్లమిదం
 పాత్రం అక్షయావలచ్ఛాయేయం పునారవాద్రవసస్థ కేభ్యో వి
 శ్వేభ్యోదేవేభ్యి ఇకమన్నం అన్యసి స్వరూపం అక్షయశ్చ త్యక్త్యం యథా
 భాగం హవ్యం తస్యత్ - స్వాహానమమనమమ- గయా యాం శ్రీవిష్ణు పా
 దాదిసమస్తతీర్థేషు దత్తమస్తై స్తీర్థవంతో బ్రువంతు గయా యాం శ్రీవిష్ణు
 పాదాదిసమస్తతీర్థేషు దత్తమస్తు || యేదేవాదివ్యేకావశస్థ పృథివ్యామధ్యే
 కాదశస్థాపుషదో మహినైకాదశస్థతే దేవాయజ్ఞ మమజుషధ్వం ||
 ప్రాచీనాపితే - దేవసవిత్రస్సున - పితృభాగ్నిస్త్యాం పాత్రసహితే మ
 ప్రిదక్షిణం పరిషిన్య - పృథివీతే పాత్రం ద్వారపిథానం బ్ర... సురేస్వధా
 శ్రీవిష్ణుకవ్యం రక్షస్వ - యజమానస్య పితృపితామహం ప్రపితామహః గో
 త్రాః శర్కాణః పసురుద్రాదివ్యరూపావతత్వః కవ్యం సపరికరం పితృ పితా
 మహాప్రపితామహః గోత్రాః శర్కాణః - రూపాదేవా దేవతేవ మ
 న్నంకవ్యం బ్రాహ్మణ స్త్వాహవసీయాధేదత్తం దాస్యమానం చాత్మస్తై
 స్తత్సర్వం గయేయం భూగ్ దాధరో భూత్వా అన్నం బ్రహ్మ అహంచ
 బ్రహ్మభోక్తా చ బ్రహ్మరజితమయం పాత్రం అక్షయావలచ్ఛాయేయం పి
 తృపితామహా ప్రపితామహేభ్యః గోత్రేభ్యః శర్కాభ్యోరూపేభ్యః ఇ
 దమన్నం అచ్యుతస్వరూపం అక్షయశ్చ త్యక్త్యం యథా భాగం కవ్యం తత్స
 త్ స్వధానమమనమమ- గయా యాం శ్రీవిష్ణు పాదాదిసమస్త తీర్థేషు ద
 త్తమస్తై స్తీర్థవంతో బ్రువంతు | గయా యాం శ్రీవిష్ణు పాదాదిసమస్త తీర్థే
 షు దత్తమస్తు || యేదేవా పితరోయేవ నెహయాగ్ం శ్వపిత్వయాగ్ం ఉ
 చసప్రవిక్య | అగ్నేత్వం వెశ్యయదితే జాత వేర స్వధాభివ్యజ్ఞగ్ం సుకృతం

జపస్వ (సవ్యం) సప్తవ్యాధాదశాణ్డేము మృగాః కాలంజరేగిరౌ - చ
 క్రవాకాశ్శగడ్వపెహంసాస్సరసేమానసే - యష్టజాతాః కురుక్షేత్రే
 బ్రాహ్మణావేరపారగాః - బ్రహ్మతాదీగుమధ్యానం యూయంతే భ్యో
 వసీవత - అమూక్తానాంచమూక్తానాం పిశ్యూణాం నీప్తతేజసాం - న
 మస్యామిసదాతేషాం ధ్యాయినాం యోగిచతుషాం - చతుర్భిశ్చచ
 తుర్భిశ్చద్వాభ్యాం పంచభిరేవచ - హూయతేచ పునర్ద్వాభ్యాం స
 మేపిష్ఠః పునీవతు - బ్రహ్మగృహ బ్రహ్మహవిష్ట్రీహ్యగ్నో బ్రహ్మణా హు
 తం - బ్రహ్మైవ తేన గంతవ్య బ్రహ్మకీర్మణసమాధినా - యజ్ఞేశ్వరోహ
 వ్య సమస్తకవ్యభౌక్తావ్యనూత్నాహరీశ్వరోత్ర - తత్సన్నిధానా దప
 యాంతుసవ్యో రిత్యాంస్యశేషామ్యమరాశ్చసర్వే త్వాంయోగినశ్శింత
 యంతిశ్చాం యజుతీచయజ్ఞసః । హవ్యోవ్యభుగేశ స్వం పిశ్యదేవ
 స్వరూపభృత్ । కర్తృక్రియాణాంసన ఇవ్యతేక్రిశుస్సపవతతా ర్మఫలం
 చ్చయచ్చస్యగాదిమత్సానన మవ్యశేషంహరేర్నకించి ద్వ్యోరిక్తమస్తి
 గయాయాంధమివృష్టేచసదసిబ్రహ్మణస్పతే । గయా శీర్షేవతేవైవపి
 త్యూణాందత్తమత్తయం । దేశకాలపాత్రమంత్ర తంత్రకర్తృభోక్తృ
 ఫలహవిర్ద్రివ్యాదిభ్యస్సగ్వంన్యూనాతి రిక్తాభ్యామచ్చి ద్రమస్తితిభవం
 తోబ్రువంతుసర్వంన్యూనాతిరిక్తాభ్యామచ్చిద్రమస్తునివీతి। ఈశానవిష్ణుక
 మలాసనకాతికేయవిష్ణుత్రయూరిగరజనిత గణేశ్వరాణాం । క్రాం
 చామరేంద్ర కలశోద్భవకశ్యపానాం పాదాన్నమామి సతతం పితృము
 క్తీహేతుకా । ప్రాణానాయుష్య । ఎవం—తేదౌయజమానస్య పితృః
 ప్రతిసాంవత్సరిక మృతాహోభ్యన్న శాగ్ధే పితృపితామహా ప్రపితామ
 హా గోత్రా శమణాః । ఎవ రుద్రాగ్నిత్యూకాపాప్రయూరవా
 ర్ద్రివసంజ్ఞ కాస్యశ్వేక్ దేవాసుద్దిశ్యయజమానస్యపితృః ప్రతిసాంవత్సరిక
 మృతాహోభ్యన్న శాగ్ధేన పితృపితా—హానాం గోత్రాణాం శమణ
 ణాం రూపా ణాం । ఎతేషాం(పితానాం) గయాన్న శాగ్ధీవైవ అక్ష
 యాతృప్రియూత్వా పునరావృత్తిరహితశాశ్వత బ్రహ్మలోక నివాససి
 ధ్ధిగస్త్వితి భవంతోబ్రువంతు। పునరావృత్తిరహితశాశ్వత బ్రహ్మలోకని

వాసస్థిరస్తు || సర్వంసగుణమస్తు | యథాకాలదత్తమస్తు | ననోదేవే
భ్యః | స్వధాపిత్యభ్యః | ఓంతస్త్విష్ణుః | ఓంతద్వాయః | ఓంతదాత్తా
ఓంతస్సన్యం-ఓంతస్సర్వం | ఓంతత్పిరోంసమః- అంతస్పరభిరూతేషును
హాయాంవిశ్వమూర్తీషు - త్వంయజ్ఞస్త్యం విపటారస్త్యమింద్రస్త్య
గోంరుద్రస్త్యం విష్ణుస్త్యంబ్రహ్మస్త్యంప్రజావః - త్వంతదాప ఆపో
జ్యోతరసోమృతం బ్రహ్మసూర్యువస్సుసోం | శ్రద్ధాయాంప్రాణే నివి
ష్టోమృతంజుషేయామి శ్రద్ధాయామపానేనివిష్టోమృతంజుషేయామి | శ్ర
ద్ధాయాంవ్యానేని విష్టోమృతంజుషేయామి-శ్రద్ధాయాముదానేనివిష్టోమృ
తంజుషేయామి శ్రద్ధాయాగోసమానేని విష్టోమృతంజుషేయామి- బ్రహ్మ
ణిను ఆత్మామృతత్వాత్ || ఓంభూర్భువస్సు-త్ - సత్యంత్యైవపరిషిం
చామి - హస్తోనకంరత్వా | పితృస్థానే | ఓంభూ-మి - హస్తోనకంర
త్వా | పితృభ్యఃఅమృతమస్తు దేవేభ్యః అమృగమస్తు- అమృతోపస్తరణమ
సి- ఇమంభూర్భూయాపితేప్రాణాణా గదాధరాపితృరూపీశ్రీజనార్దనః | ప్రి
యతాంతస్సస్త్రిష్టోమృతమస్తు || శ్రద్ధాయాంప్రాణేసపితృమృతంజుషేయా
మిశివోమావిశావదాహాయ ప్రాణాయస్వాహా శ్రద్ధాయామపానే
ని-య అపానాయస్వాహా శ్రద్ధాయాంప్రాణేనేని-య | వ్యానాయస్వా
హా శ్రద్ధాయాముదానేని-య | ఉదానాయస్వాహా శ్రద్ధాయాగో స
మా-య | సమానాయస్వాహా బ్రహ్మణిను ఆత్మామృతత్వాత్ | ఓంభూ
ర్భు-త్ | ఇతిగాయత్రీ త్రివారంజపీత్ | మధువారాయితాయతేనధు
క్షరంతిసింధవః | మాధ్వీర్నసంతోష్వపథీః | మధునక్తముతోపసి మధును
త్పాగ్నివగ్ంరజః | మధుద్యౌరస్తునఃపితా | మధుమాన్నో వనస్పతిమః
ధుమాగ్ం అస్తుసూర్యః | మాధ్వీగ్గావోభవంతునః | మధు-మధుమ
ధు | యథాసుఖంజుషధ్వం | జపామహే | కలౌకలికృతా దోషా
ద్రవ్యదేహోత్తసంభవా | సర్వాహరతి చిత్తస్థోభగవాన్దేవకీ సుతః |
మంత్రమధ్యేక్రియామధ్యే జ్ఞోతస్సరణపూర్వకం | యతిగ్రించితిగ్రియ
తేకమత తగర్తసఫలంభవేత్ | అపేక్షితంయాచితవ్యం త్యాగ్యంనై
వానపేక్షితం ఉపవిశ్యపఞ్చనైవభోక్తవ్యం స్వధమానయైః | మక్షికా

యద్వాస్యరోస్యధితోరిక్తమస్తి । యద్వస్తయోశ్శుమిత్యన్నభాషనర్వా
తాతే - అపిదేవేచ్ఛస్తు ॥ మహికాబాధానివృత్తిస్తు ॥ విశ్వా మానవ
దాశేషు యద్రోచతే తద్దాగ్రహ్యం । యన్నరోచతే తత్యాజం ।
సుఖేన మానేన భోక్తవ్యం । ఎవంప్రాథమ్యేత్ । ప్రాతా నాయ
వ్య । ఎవం... ప్రీత్యర్థంయజ మానస్యపిఃః ప్రశిసాంవత్సరికవృతాహ
భ్యాన్నశాస్త్రీయ బాహుభోజనకాలే రాక్షసఘ్నవైష్ణవవైత్యక అ
ప్రతిరథపురుషసూక్తత్యా దినువ్యవీరనం కరిష్యే ॥ మహాజనైస్సహ
అశ్రావయిష్యే । అశ్రావయ ॥ గాయత్రీంతివారంజపేత్ । ప్రాతి । వధు
వా—నః । మధు-మధు-వధు- పివ్యపితా మహాప్రపితావహః శృష్టాస్థ
తృప్తాస్థ । తృప్తాస్థః । ఆసంస్కృతప్రమితా యత్యాగిశ్యాయః కు
లస్త్రియః । దాస్యామితేభ్యోవికిరమన్నం తాభిశ్చవైత్యకం । పరిష
చ్య । పూరూర--- వాః । తృప్తాస్థ । తృప్తాస్థః । తృప్తాస్థః । ఆసామ
పాశ్చయదేవాయజ్ఞభాగవిజజితాః । తేషామన్నంప్రదాస్యామి పికి
రంవైశ్చవైపికం । పరిషచ్య ॥ దేవపితృనుభ్యో నోమ్య । తిలదర్భా నా
స్త్రిన్యతేషుతిలోదకింసీయ । యెఅగ్నిదగ్ధం యెనగ్నిదగ్ధాయవా జా
తాఃకులేమము భూమాదస్తేనసిం దేనతృప్తాయాంతుపరాంగతిం । అగ్నిర
ద్ధేభ్యః అగ్నిదగ్ధేభ్యః అన్నశూలప్రసూతమృతేభ్యః ఎపపిండః ఉపతి
వృతు ॥ అగ్నిదగ్ధాశ్చ అగ్నిదగ్ధాశ్చ మాజాయంతాం । ఎతద్వస్తి
లోదకంపికిరందత్వాపాదౌప్రత్యోత్థావహ్య । పాత్రోచ్ఛిక్త భాగోభ్య
న్నందీయతా । యజమానకులేజాతాదాసాహేస్యోన్న కాంక్షిణః । తే
సర్వేశృప్తిమాయాంతునయాదస్తేనభూతతే । అమృతాపి ధానమసి
శ్రద్ధాయాంప్రాణే నివిశ్యామృతగ్ం హుతం । ప్రాణమన్నేనాప్యాయస్వ ।
శ్రద్ధాయామపానేనివిశ్యామృతగ్ం హుతం । అపాన మన్నేనా
ప్యాయస్వ । శ్రద్ధాయాంవ్యాసేనివిశ్యామృతగ్ం హుతం । వ్యాసమన్నే
నాప్యాయస్వ । శ్రద్ధాయామదాసేనివిశ్యామృతగ్ం హుతం । ఉదా
నమన్నేనాప్యాయస్వ । శ్రద్ధాయాగ్ంసమాదేని... సమాన మన్నేనా
ప్యాయస్వ । పాగ్ని నాగ్నిభిఃసరు ద్రోమావిశాంతకః । తేనాన్నే

నాప్యాయస్య । నమోరుద్రాయవిష్ణవేమృత్యుర్థేపాహి । అంగుష్ఠమా
త్యజిషుగుహాంత్యం చ సమాశ్రితః కుశస్సర్వస్యజగతః ప్రభుః ప్రీణాతిపిశ్వ
భుక్ ॥ రౌంవేపుణ్యవిలయే...శత్రుత్వం॥యఃమానః । ఆచమ్య ప్రాణా
నాయమ్య! ఏవం...స్థంయజమానస్య...శ్రాద్ధీయతలోదకపిండప్రదానం

కరీ మ్యేఅపాం మేధ్యంయజ్ఞీయగ్ంసదెవగ్ంశివమస్తుమే! అచ్చెత్తావోమా
రిసః జీవానిశరదశ్శతం । అచ్చినప్రీతిపడపస్పృశ్య అపహతా అసురారి
త్రౌగంసపిశాచావేదమః! రూష్టింప్రభుకృత్యశుభం తాంపితరః! శుభం
తాంపితామహః । శుంధంతాంప్రపితామహః ఆచుతపితరో మనో

జవనః- ఇశ్యభిమంశ్యి - సకృహచ్చిన్నం బిర్హిరూణాన్ మృదుస్యో
నపిత్తభస్మాస్వాభరామ్యహం- అస్తికాస్పదంతమే పితరస్సోమ్యాః పితా
మహః ప్రపితామహశ్చగర్భస్సహ- దగ్ధానాస్తీర్య - పితః - గోత్ర
శర్మక- రూప - అవనిక్తిఏవత్రః- ఎం పితామహా । ప్రపితామహ

యోపి ఏతత్తేపిః గోత్రశర్మక రూప యేచ త్యావను ఏతత్తే అస్తస్మి
త్రేగోత్రాయ వసు రూపాయ యేచ తయానుగచ్ఛంతి తేభ్యశ్చయిపి
డః తస్మైతస్యధానమః- గయాయాందత్తమస్తు - విశామహగో...త

స్తైతస్యధానమః-గయా...మస్తు ప్రపితామహగో...దత్తమస్తు॥ యస్తే

మాతాప్రముమా...పద్యశాంసిత్యభ్యస్స స్వధాఃభ్యస్సధానమః పితామ
హేభ్యస్స స్వధాఃభ్య స్వధానమఃప్రపితామహేభ్యస్స స్వధావిభ్యస్స

ధానమఃఅగ్రపిశరాయథాభాగంనందభ్యఃఇత్యుక్వాడదగ్ధుఖ మావృత్య
మిదపిశరౌత్యచంశపిశరోమిపుకంశపితరః - ప్రాణానాయమ్య! అ
సుభ్యసన్నైవపర్యాప్య- అమిదం తెతమనసిజపిత్యాఅభ్యసేత్ - అ
మీమిదం తేభ్యభిమంశ్యి - యేసమానాస్సమనసః - పితరోయమరాజ్యే

తేహంలోకస్సధానమః- యజ్ఞౌదేవేషుకల్పతాం - యేసజాతాస్సమ
నసః- జీవాజీవేషుమామకాః- తెహగ్ంశ్రీకర్తయికల్పతాం-అస్తికాలో

కేశతగ్ంసమాః- సవ్యం విరంగర్తపితరః - అభూయచమ్య మాన్షయం
తాంసుమపితరః- మాజ్ఞాయంతాం పితామహః మాజ్ఞాయంతాంప్రపి
తామహః । ఏతత్తేఅస్తస్మితః...రూప అంత్య । పితామహగో...పతిం

త్వః । ప్రపితా మహాగో...ప - అభ్యంత్రపితః గో...ప - అభ్యంత్ర
 పితామహ...ప అభ్యంత్రప్రపితామహ...ప అభ్యంత్ర అంత్రా
 భ్యంత్రపితరః - ఎతద్వః పితరోవాసోమానుగతోనోన్యస్పితరో యం
 త్వమితవస్సరిందత్వా - సవ్యేనపార్శ్వణపూజాంకరిష్యే - పిండపితృదే
 వతాభ్యోనవఇతి కీలాక్షతాదిసర్వోపచారాకతుర్యాత్ - ఊర్జంవహం
 తీరమృతంఘృతం పయః కీలాలంపరిస్ఫృతం - స్వధాన్తు తవయ తమేపి
 శ్మాగ్ స్త్రస్యతత్పవ్యత - ఉదపాశ్రంతేషాముపరినిక్షిప్య - నమోవఃపి
 తరో...భూయాసం - మనోన్యాహువామహేనారాశగ్ం సేనస్తోమేనపి
 శ్మాణాంచ మన్నభిః - ఆనపితృమనః పునఃక్రత్వేదతాయజేవసః జ్యో
 క్చసూర్యం దృశే - పునర్నఃపితరో మనోదదాతు జైవ్యోజనః - జీవం
 వ్రాతగ్ంసచేమహి-యదంతరక్షం పృథివీమతద్యాం యన్తాతరం పితరం
 వాజిహిగ్ంసిమ | అగ్నిమాతస్తాదేనసోగార్హపత్యఃప్రముంచతుమరితా
 యానిచక్రమకరోతుమామనేనసం | ప్రాణానాయవ్యవం...తిథౌప్రా-
 తియజమానస్యసిశ్య...గోత్క్రిశక్షమణః || వసు...పాణి సవ్యం | పు
 రూర...వానుద్దిశ్య మయాకృతేనా నేనయజమానస్యప్రతేసాం వత్సరిక
 వృ...ధీయతీలోదకిపిండప్రదాసేనపితృ... రూపాణాంఎతేషాంమయా
 దత్తాఃపిండాఃగయాపిండసన్త శాభవంశ్చతిభవంతోబ్రువంతు||గయాపిం
 డసన్తశాభవంతు | సవ్యేనపిండాన్నచస్సూత్య - పరేతేపితరస్సోమ్యాగం
 భీరైఃపథిభిః పూర్వైవ్యః - అథాపిశ్మాకాన్సు విదత్యాగ్ం అపీతయ మ
 నయేనథమాదంమదంతి - పిండానుద్వాస యిష్యే - ఉచ్వాసయ - అ
 యోధ్యామధురా మాయా కాశీ కాంచీ హ్యవంతికా - పురీద్వారవ
 తీచైవసప్తేతా మోక్ష దాయకాః - అహం కాశీం గమిష్యామి త
 త్తేననివసావ్యహం - ఇతిబుగ్వివాణస్సతతం కాశీవాసఫలంభేత్ -శమీ
 పత్రవ్రమాణేన పిండందద్యాగ్గయాశిరే - ఉడ్ధరేత్స - ప్తగోత్యాగికులమే
 కోత్తరంశతం || పిండస్థానేశాంతిర స్తుపుష్టిర స్తుతుష్టిర స్తువృద్ధిరస్తుఅ
 పిష్ణుమస్త్రాయుష్యమస్త్యరోగ్యమస్తు స్వస్తీశోభనగ్ంహరిః || అగ్నే
 రమద్యాశ్వన్న స్తోమఃక్రతున్నభద్రగ్ం హృదీస్సృశం - ఋధ్యామాత

ఓహైః - అగ్నింప్రతిగత్వా || యదంతరిక్షం పృథివీ మతద్యా య
 వ్యాతరం పితరంవాజిహిగ్ంసిమ | అగ్నిర్వాత స్వాదేవసః ప్రముం చతు
 దురితాయానివ కృమకరోతుమామనెనసం | ఇత్యగ్నిము ప తిష్ఠేత్ ||
 సకృదాచ్ఛిన్నమగ్నోపహరేత్ || ప్రా=తి- పితృస్తానబాగ్విహవాణౌ |
 ఏకంద్వేత్రేణి - చత్వారి-పంచా-మట్ - ఇతిహస్తోదకందత్వా - సన్యా
 విశ్వేదేవపాణౌహస్తోదకందత్వా - అక్షతాకాదత్వాఅభివాదయే-యన్త
 త్ప్రసాదేనాస్తథోత్రం - వర్ణతాం | స్వస్తివర్ణతాంగోత్రం | విశ్వే
 దేవ ప్రసాదౌ అస్తు - పితృ ప్రసాదౌ అస్తు | దేవాశ్చ పితరః స్వ
 స్తితిబూరిత - బూరిహిస్వస్తిభోజన పాత్రాగ్విహవాణౌ యి ష్యే
 ఉచ్చాయం || పితృ...హఃస్వస్తితిబూరితస్వస్తితిబూరిత | బూరిహిస్వస్తి
 పుమా...వాః - స్వ...త- స్వ...త- బూరిహిస్వస్తి | పితృ...హఃమ
 యాచరి తంశాగ్ధ మక్షయ్యమస్తి వ్వితిబూరిత | ఇతిబాగ్విహవాణౌ
 లందద్యాత్ | అస్త్యక్షయ్యం పురూర...వాః - మయాదత్తంశాగ్ధమ
 క్షయ్యమస్తీబూరిత | అస్త్యక్షయ్యం | ఉపవిష్టేభ్యోబ్రాహ్మణేభ్యఃశా
 గ్ధసాద్గు | శ్యాద్దండక్షిణాఃపాంతు పాంతుదక్షిణాః | స్వాహంవాచయి
 ష్యే - స్వధాం వాచయి ష్యే - వాచ్యతాం - ఋచత్వారుచెత్వా
 సమిత్య గ్రీవంతిసరితోనధేనాః | అంతర్పూ దామనసా పూయ మా
 నాః-ఘృతస్యధారాఅభిచాశీమీ- హిరణ్యయోవేతసోమధ్యఅసాంతస్త్రిం
 త్సుపణౌమధుశ్యతు-లాఋభజన్నాస్తేమధుదేవతాభ్యః - తస్యాస
 దేహరయస్సప్తతేస్వధాంభు హోనాఅమృతస్యధాగాం- ప్రాతి- పితృ
 భ్యః పితామహేభ్యః ప్రపితామహేభ్యః గోత్రేభ్యశ్చ ర్తభ్యో యాపే
 భ్యః స్వహోవ్యతామితి...అస్తుస్వధా - భూమాజలంసించేత్-పు...వా
 శ్చప్రియంతాం ప్రియంతాంవిశ్వేదేవాః - పితృపితామహప్రపితామహ
 శ్చప్రియంతాం - ప్రియంతాంప్రపితామహ పితామహపితరః - వాజే
 వాజేవతవాజినోనోధనేషు విశ్వాలమృతా ఋతజ్ఞాః - అన్యమధ్వఃపి
 బతమాదయధ్వం తృప్తాయాతపథి భిదేవయావైః - ప్రా- ఉత్తిష్ఠతపి
 తరః - అనుగచ్ఛంతు విశ్వేదేవైస్సహ | అమావా జన్య ప్రసవోజగ

మృదాద్యావాప్యధిపీవిశ్వశంభూ । ఆమాగంతాం పితరామాతరా
 చామాసోమోఅమృతాత్వాయ గమ్యాత్ దాతారోమోభివర్ధంతాం-వే
 దాస్సంఘతిరేవః । శ్రద్ధాచనోమావ్యగమత్-బహుదేయంచ మోస్తు
 అన్నంచనోబహుభవేత్ । అతిధీగ్ంశ్చలభీమహి । యాచితా రశ్చన
 స్సంతు । మాచయాచిత్తకంచనఇతికర్తాదాతారోవోభివర్ధంతాం-వే
 దేదా స్సంతతరేవః-శ్రద్ధాచనోమావ్యగమత్ । బహుదేయంచ నో
 స్తు-అన్నంచనోబహుభవేత్ । అతిధీగ్ంశ్చలభధ్వం-యాచితారశ్చనస్సం
 తు । మాచయాచిత్తకంచన ॥ ఇతిబ్రాహ్మణాః ॥ సత్యా
 ఏతా ఆశిషస్సంతు । సంత్యాశిషః - పవిత్రం విప్రీస్య । అన్న
 శేషఃకింక్రియతాం-ఇష్టైస్సహభుజ్యతాం-స్వామషగ్ంసదఃపితరోవయో
 ధాః కృచ్ఛ్రితశ్శక్తీవంతో గభిరాః - చిత్రసేనా ఇమబలా అముధా
 స్సతోపిరా ఉరీవోనాతసాహః । బ్రాహ్మణాసః పితరస్సోమ్యాసశ్శివే
 నోద్యావాప్యధిపీనేహసా - పూషాసః పాతుమరితాదృతావృధోర
 ఊమాకిం అఘశగ్ంసశత-ఇష్టైవస్తంమా పీయోత్తం విష్వమా
 యుర్వ్యశ్శుతం । క్షీణంతుపుత్రైగ్ంస్తృభిమోదమానాస్వేగ్ం హే
 సర్వస్యాప్యైస్సర్వస్వజ్యైస్వ సర్వమేవతేనాహ్నో-సర్వంజయతి - శత
 మానంభవతశతాయః పురుషశ్శ తేంద్రియ ఆయుష్యే వేంద్రియే
 తితిస్థతి-సత్యావేతాఆశిషస్సంతు । గోత్రాభివృద్ధిరస్తు- వంశాభివృద్ధిరస్తు
 గంధపుష్పదక్షిణాతాంబూలానిచత్యాత్ - పవిత్రంవినా - అన్యమేసఫలం
 జన్మభవత్పాదాభివందనాత్ । అద్యమేవంశజాస్సస్వేయాతావోనుగ్రహ
 ద్దీవంపత్రశాకాదిదానేన క్షేణితాయా యమీకృతాః । తల్లైశ్శ జా
 తేంచిత్రైశ్శువిష్కృత్యతుంతు మహాధనసిష్ఠవామదేవాదిముఃభిస్తుత్యాతాం
 గతాః పితృణామనుగృహ్లాంతు బ్రహ్మణశ్శౌశ్వతంపదం ॥ ప్రా-తీ-పితుః
 ప్రాతీసాంవత్సరికమృతాహోహ్యన్నత్రాధ్యక్షిరభూత్ - తస్రఅసనభాజన
 శాకపాకద్రవ్యదక్షిణాదిభిః కిమపిసత్కృతంభవగ్నిరేవసత్కృతం మ
 యాకృతాగ్ంకరణ బ్రాహ్మణభోజనపిండప్రధానకర్మత్రయం యథో
 క్తంభూత్వానుభాశాస్త్రియమస్తు-గయాత్రాధ్వపదమస్తు - యన్యయా

విహితంశ్రాద్ధ పరిపూర్ణంతదస్తుతే - అనేన పితృయజ్ఞేనభగవాత్స
 రాత్వత్వఃశ్రీజనాదానఃప్రియతాం - శ్రాద్ధసామ్యశ్శాన్తం నామత్రయమం
 త్రజపంకరిష్యే అచ్యుతాయనమః- అనంతాయనమః- గోవిందాయనమః
 అచ్యు- దేభ్యోనమఃఅయఃప్రజాఽధనంవిద్యాంస్వర్గంమోక్షంసుఖానిచప్ర
 యచ్ఛంతుతథారాజ్యంప్రీత్యాగ్రాణాంపితామహాః । ఉత్తానం పాత్ర
 ముద్భృత్య । వాజేవాజేవతవాజినో నోధనేషువిపాః అస్మతా ఋ
 తజ్ఞాః । అస్యమధ్వఃపిబతమానయధ్వఃతృప్తాయాత పథిభి దేవయా
 నైః । ఉత్తిష్ఠపితరఃప్రేతశూరాయమస్యపంథామనపెతాపురాణంధత్తా
 దసాస్తుద్రవిణంయచ్ఛశి ద్రంప్రణోబ్రూతాఞ్భాగధాందేవతాసు - పితృ
 —హఃఉత్తిష్ఠంతుఅనూత్తిష్ఠంతువిశ్వేదేవాః । అనావరమహిక్రవ్యనమస్తా
 రంతుపూర్వకం ఉభయోః - కరమూర్ధ్వా హమాసీమాంతమనువ్రజే అ
 నువ్రజ - కయానశ్చిత్రఅభవనూగీసదావృశస్సఖా-కయా శచిప్త యా
 వృతా - వామదేవాయనమోజ్యేష్ఠాయనమశ్శ్రేష్ఠాయ నమో రుద్రా
 యనమః కాలాయనమః కలపికరణాయనమోబలవికరణాయనమో బ
 లాయనమో బలవ్రథమనాయ నమ స్సర్వభూత దమనాయ నమోమ
 నోన్మనాయనమః । అష్టావష్టావస్యేషుధిష్ఠియేషూవదధాతృష్టా శఫాః
 పశవః పశూనెవావరుంధెషక్తాజ్జాలీయేషద్వాఋతవ ఋతవఃఖిల్వనై
 వేవాః పితరఋతూనెవదేవాస్పితృన్ప్రీణాత ॥ గోత్రాభివృద్ధిరస్తు
 అస్యగృహేశ్రీమహాలక్ష్మ్యైస్త్వస్థైస్త్వస్థిసీధిరస్తు॥

శ్రాద్ధాంగ తర్పణం.

పరేద్యుఃపాణానాయమ్య । ఏవం...ప్రీత్యర్థంయజమానస్య పి
 తుః ప్రతిసాంవ...శ్రాద్ధాంగ తిలతర్పణంకరిష్యే ॥ యజమానస్యపిత
 రంగోత్రంశర్మాణం రూపం స్వధానమస్తపణయామి । ఏవంత్రి ॥ పి
 తామహంగోత్రంశర్మాణంరూపంస్వధానమస్తపణయామి । ఏవంత్రి
 ప్రపితామహంగోత్రంశర్మాణంరూపం స్వధానమస్తపణయామి ॥ ఏ
 వంత్రిః॥ సవ్యసా-లేతు పరేహనికతా వ్యేతిసంకల్పవిశేషః॥

—* అన్నసూక్తమ్, *—

నమోబ్రహ్మణే నమోఅస్త్య గ్నయేనమః పృథివ్యై నమఃఓషధీ భ్యః ।
నమోవాచేనమోవాచ స్పృతయేనమోపిష్ఠవెబ్బహతేకరోమి । ఓంశాం
తశ్శాంతిశ్శాంతమ్ ॥

సహవైదేవానాం చాసురాణాంచ యజ్ఞోప్రతతావాస్తాం వయస్స
స్వర్గం లోక మేష్యామోవయ మేష్యానాశ్చ తేసురాస్సన్నహ్యస హస్తై
వాచరన్సృష్టాదర్శ్యేణ తపస్తైవదేవాస్తేసు రాలముహ్యగ్నస్తేన ప్రాజా
న్యస్తేపరాభవంతేన స్వర్గం లోక మాయన్నస్మితే నవైయజ్ఞేనదేవాస్వ
ర్గం లోక మాయన్నప్రస్మితే నాసురాన్పరాభావయన్నస్మితో హవైయ
జ్ఞోపవీతినోయజ్ఞోప్రస్మితో నుపవీతినోయ ట్కంచబ్రాహ్మణోయ జ్ఞోప
వీత్యధీతేయజతవతత్తప్తాద్య జ్ఞోపవీత్యేవాధీ యితయాజ యోజిత
వాయజ్ఞస్యప్రస్మ త్యాఅజినంవాసో వాదక్షిణత ఉపవీయ దక్షిణంబా
హుముద్ధరతే వధస్తైసవ్యమితీయజ్ఞోపవీత మేతతేవవిపరీతం ప్రాచీనావి
తగ్ంసంవీతంమానుషం ॥ ౧ ॥ రత్నాగ్ంసిహవాపురోనుచాకెతప్రమ
తిష్ఠంతతాః ప్రజాపతీర్వరేణో పామంత్ర యతతావరమవృణో తాది
త్యోనోయాధ్యాత్మితాన్సృ జాపతిరబ్రవిద్యోకయ ధ్వమితీ తప్తాదుత్తిష్ఠం
తగ్ంహవాతాగరత్నాగ్ం స్యాదిశ్యం యోధయంతియావదస్తమస్వగా
త్రానిహవాఎతాని రత్నాగ్ం సిగాయత్రియాభి మంత్రితేనాం భసాశా
మ్యంతితదుహవా ఏతేబ్రహ్మవాదినః పూర్వాభిముఖా స్సంధ్యా యాం
గాయత్రియాభిమంత్రితా అపఠ్క్యం విక్షిపంతితా ఏతాలపోవ జీర్ణా
త్వాతానిరత్నాగ్ం సిమందెహరుణేద్వీపే ప్రక్షిపంతి యత్సృక్షిణం
పంక్తిమంతేనపాష్టానమవధూన్వం త్యుద్యంతమస్త్రయంతమాదిత్యమ
భీత్యానుగూర్వన్బాప్తానోవిద్వాన్తేకలంభద్రమశ్నుతేసావాదిత్యో
బ్రహ్మేతిబ్రహ్మైవ సన్పృష్టోపేతియ ఏవంవేద ॥ ౨ ॥ అహమస్మిప్రథ
మజాముతస్య । పూర్వందేవేభ్యో అమృతస్యనాభిః । యోమాదదా
తినత్తదేవ మావాః । అహమన్నమన్న మదంతమద్మి । పూర్వమగ్నై
రపిదహత్యన్నం । యత్రాహాసాతే అహము త్రరేషు । వ్యాత్రిమస్య

పశవస్సుజంభం । పశ్యంతిధీరాః ప్రచరంతిపాతాః । జహాన్మన్యం
 నజహాన్మన్యం । అహమన్నంపశిమిచ్చరామి ॥ ౩ ॥ సమాసమర్థంప
 శ్యేమిభుంజత్ । కోమామన్నం మనుష్యే దయేత్ । పరాకేఅన్నంని
 హితంలోకేవతత్ । విశ్వేదైవైఃపితృ భిష్టస్తమన్నం । యదద్యతేలు
 స్యతేయచ్చ రోవ్యతే । శశతమీసాత నూర్తేబభూవ । మహంతౌచ
 రూసశ్యద్ధు ధౌనపప్రా । దివంశస్సశ్చేన్నప్రసివీచ సాకం । తత్సపి
 బంతోనమినంతివెశసః । నైతక్యా యోభవతి నో కనియః ॥ ౪ ॥
 అన్నంప్రాణమన్న మపానమాహుః । అన్నం మృత్యు తమజీ వాతు
 మాహుః । అన్నంబ్రహ్మణోజరసంవదంతి । అన్నమాహుః ప్రజననం
 ప్రజానాం । మోఘమన్నం విందతే అప్రచేతాః । సత్యంబ్రవీమీవధ
 ఇశ్యతస్య । నాన్యమణం పుష్కళినో సభాయం । కేవలా ఘోభవ
 తి కేవలాది । అహం మేఘస్తనయన్వర్షం పన్నప్తి । మామదంత్య హమ
 ద్మన్యా ॥ ౫ ॥ అహగ్ంసనమృతోభవామి । మదాదిత్యాఅగ్నిస
 ర్వేతపంతి । కిన్దస్విదాసీర్షూర్వచిత్తిః కిన్దస్విదాసీర్షూహద్వయః ।
 కిన్దస్విదాసీర్షశంఖలా కిన్దస్విదాసీర్షిప్పిలా । దౌరాసీర్షూర్వచిత్తి
 రశ్వఅసీర్షూ హద్వయః । రాత్రీరాసీర్షిశంఖి లావిరాసీర్షిలిప్పిలా
 కస్విదేకాశీచ రతికాస్విజాయతేపునః । కిన్దస్విద్విమస్యభేషజం ।
 కిన్దస్విదావపనం మహత్ । సూర్యవికాశీ చరతచంద్ర మాజాయతే
 పునః ॥ ౬ ॥ ఆగ్నిర్హిమస్యభేషజం । భూమిరావపనంమహత్ ।
 పృచ్ఛామిత్యా పరమంతం సృథివ్యాఃపృచ్ఛామిత్యా భువనస్యనాభిం ।
 పృచ్ఛామిత్యావృష్ణోఅశ్వస్యరేతఃపృచ్ఛామివాచః పరమంవోయము । వె
 దిమాహుః పరమంతంసృథివ్యాయజ్ఞమాహుర్భూ వనస్యనాభిం । సోమ
 మాహుర్వృష్ణోఅశ్వస్య రేతోబ్రహ్మై వవాచః పరమంవోయము । తే
 జసావాపస బ్రహ్మవర్చసేనపున్యతే । యోశ్వమేధేనయంతే ।
 హూతాచ బ్రహ్మచబ్రహ్మార్చ్యంపదతః । తెజసాజైవైనం బ్రహ్మ
 వర్చసేనచసమర్థయతః ॥ ౭ ॥ ధక్షిణతోబ్రహ్మభవతి । దక్షిణతలయ
 తినోదైబ్రహ్మ । పార్వాస్ప త్యోవైబ్రహ్మ । బ్రహ్మవర్చ సమేవాస్య

దక్షిణతో దధాతి । తస్మాద్దక్షిణోద్ధో బ్రహ్మవర్చ సితరః । ఉత్తరతో
 హూతాభవతి । ఉత్తరతలయతనో వై హూతా । అగ్నేయో వై హూ
 తాతేజో వా అగ్నిః । తేజపవాసోత్తరతో దధాతి । తస్మాదుత్తరోద్ధస్తేజస్వి
 తరః ॥ ౮ ॥ యూషమభితో వదతః । యజమానదేవత్యో వై యూషః । యజమా
 నమేవతేజసాచబ్రహ్మవర్చ సనచసమర్థయతః । కిగ్స్విదాసీతూర్వది
 త్తరిత్యాహ । ద్యౌరైవృష్టిః పూర్వ చిత్తిః । దివమేవవృష్టిమవరుం
 తే । కిగ్స్విదాసీచ్ఛూహద్వయిత్యాహ । అశ్వోవైబృహద్వయః ।
 అశ్వమే వావరుంధే । కిగ్స్విదాశీచ్ఛంశితే త్యాహ ॥ ౯ ॥ రాత్రి
 వైపిశంగిలా । రాత్రిమేవావరుంధే । కిగ్స్విదాసీత్పిలిప్పితే త్యాహ ।
 శ్రీరైవపిలిప్పిలా । అన్నాద్యమేవావరుంధే । కిస్విదే కాకీచంశిత్యాహ ।
 అసౌవాఆదిత్య ప కాకీచరతి । తేజపవావరుంధే । కాస్విజాయతేపు
 సరిత్యాహ । చంద్రమావైజాయతేపునః ॥ ౧౦ ॥ ఆయురేవావరుంధే ।
 కిగ్స్విద్ధిమస్య భేషజమిత్యాహ । అగ్నిరై హిమస్యభేషజం । బ్ర
 హ్మవర్చ సమే వా వరుంధే । కిగ్స్విదావషనమహదిత్యాహ । అ
 యంవైలోక ఆవషనమహత్ । అప్తినేషలోకే ప్రశాంతత । పృచ్ఛా
 మిత్యాపరమంతంపుథివ్యాత్యాహ । వేదిరైవరోంతః పృథివ్యః । ప
 షమేవావరుంధే ॥ ౧౧ ॥ పృచ్ఛామిత్యాభువనస్య నాభిమిత్యాహ ।
 మణ్డోవైభువనస్యనాభిః । యజ్ఞమేవావరుంధే । పృచ్ఛామిత్యావృష్టో
 శ్వస్యరేతత్యాహ । సోమోవైవృష్టో అశ్వస్యరేతః । సోషపీథమే
 వావరుంధే । పృచ్ఛామివాచఃపరమంవ్యోమేత్యాహ । బ్రహ్మవైవా
 చఃపరమంవ్యోమ । బ్రహ్మవర్చసమేవావరుంధే ॥ ౧౨ ॥ ఆబ్రహ్మన్యా
 ద్భూతాబ్రహ్మవర్చ సీజాయతామాస్తి । నాష్ట్రేరాజన్య ఇతవ్యశ్శూరో
 పహరథాజాయతాందోద్ధీ । ధనుర్వోధానద్వానాశుస్సప్తిః । పురంశి
 శ్వోషాజిష్ఠూ రిధేస్తాస్సశి యోయువాస్య యజమానస్యపీరోజాయ
 తాంశికామేనికామేనః । వర్జన్యోవర్ పతిఫలిన్యోః । ఓషదయఃపద్యంతాం
 సోగత్యేమోనః కల్పతాం ॥ ౧౩ ॥ ఆబ్రహ్మన్యాప్రిష్టాణాబ్రహ్మవర్చసి
 యతామిత్యాహ । బ్రాహ్మణఏవ బ్రహ్మవర్చసం దధాతి । తస్మాదు

రాజాష్టమోబ్రహ్మవర్చ స్యజాయత | ఆప్తిప్రాప్తేరాజన్య ఇవన్య
శ్శూరోమహారథోజాయతా మిత్యాహ | రాజన్య ఏవశౌర్యం మహి
మానః | తస్మాత్పురా రాజన్యఇవన్యశ్శూరోమహారథోజాయ
త | తస్మాద్ధేయవర్చసా | ధేవ్యమేవపయోదధాతి - తస్మాత్పురాదో
ద్ధీధేయరజాయత | వోధానద్వానత్యాహ | అనదు హ్యేవపీర్వందధా
తి | తస్మాత్పురావోధానద్వానజాయత | ఆశుస్సప్తిరత్యాహ || ౧౪ ||

అశ్వేవపజవందధాతి | తస్మాత్పురాశురశ్వోజాయతి - పురంధిర్యోషే
త్యాహ | యోషి త్వేవరూపందధాతి - తస్మాద్ద్విగ్రియవతిఃపియాభా
వుకాబిష్ణూరధేష్ఠాఇత్యాహ | ఆహవైతత్రజిష్ణూరధేష్ఠాజాయతే | యత్రై
తేనయజ్ఞేనయజంతే సభేయేయమిత్యాహ | యోవైపుర్యవయసీససభే
యోయి వ్యాతస్మాద్వ్యవపుమాస్త్రియోభావుకః | ఆన్యయజమానస్యపీరో
యతామిత్యాహ | ఆహవైతత్రయజమానస్యవిరోజాయతే | యత్రైతేన

యజ్ఞేనయజంతే || ౧౫ || నికామేనికామేనఃవర్జన్యోవర్షవన్విత్యాహ
నికామేనికామేహవైతత్ర వర్జన్యోవర్షవతి | యత్రైతేనయజ్ఞే నయ
జంతే | ఫలిన్యోనేడుపథయః పచ్యంతామిత్యాహ | ఫలిన్యోహ వైత
జంతే | ఫలిన్యోనేడుపథయః పచ్యంతామిత్యాహ | ఫలిన్యోహవైత
త్రౌవథయః పచ్యంతే | యత్రైతేనయజ్ఞేనయజంతే | యోగక్షేమో
నఃకల్పంతామిత్యాహ | కల్పంతేహవై తత్రప్రజాభ్యో యోగక్షేమః |

యత్రైతేనయజ్ఞేనయజంతే || ౧౬ || అన్నాద్వైప్రజాఃప్రజాయం
తే | యః కాశ్చవృధివగ్ంరీతాః | అథాఅన్నేనైవజీవంతి | అదైన
దపియంత్యంతతః | అన్నగ్ంహిథూతానాంజ్యేష్ఠం | తస్మాత్సర్వౌప
థముచ్యతే | సర్వౌవైతేన్నమపువంతి | యన్నంబ్రహ్మపాసతే
అన్నగ్ంహిథూతానాంజ్యేష్ఠం | తస్మాత్సర్వౌపథముచ్యతే | అన్నా

గ్భూతానిజాయంతే | జాతాన్యన్నైన వర్ధంతే | అద్యతేత్రివధూ
తాని | తస్మాదన్నంత మచ్యతే | తస్మాద్వాఏతస్మాదన్న రసమయా
త్ | అన్యోతరఅత్తప్రాణమయః | తెనైవపూన్యః | సవాయేవపు
రుపవిధమేవ | తస్యపురుష విధతాం | ఆన్వయంపురుషవిధః | తస్య
ప్రాణ యవశిరః | వ్యావో దక్షిణః | అపశ్రుతై రివతః | ఆ

కాశలత్తా । పృథివీపుష్పం ప్రకృష్టా । తదప్యేవక్షోకోభవతి । సహనావ
వతు । సహనాభువన్తు । సహవీర్యంకరవావహై । తెజస్వినావధీతమస్తుమా ।
విద్విషావ హైటంశా శ్చిశ్చాత్తిశ్చాత్తిః॥

అధ్యక్షవచనం.

యుంజతేమన ఉంజయుంజతే నియోవిప్రవి ప్రస్యబృహతో విపశ్చి
తః । విహూతాదధేనయునావిదేక ఇన్ద్రసీ దేవస్యసవితుఃపరిష్టుతిః ।
సువాగ్దేవమయాగ్ం అపదదెనశ్రుతౌదే వేష్వాఘోషేథామానోపీరో
జాయతాంకిమణాశ్చ్యోయగ్ం సవేనుజీవామయోబహూనామసద్వశీ
ఇదంవిష్టువిక చక్రి మేత్రేథానిధధేపదం । సమూళనుస్య॥ ౧ ॥ పాగ్ం
సురభిరావతి థేనుమతిహాఘాతగ్ం । సూయవసినీచునవేయశస్యే । వ్య
స-భాన్ద్రోదసీవిష్టు రేతేదాధార పృథివీమభితోమయాత్తైః । ప్రాచీ
ప్రేతమధ్వగం కల్పయంతీ ఊర్ధ్వంయజ్ఞంనయతంమాజీ హ్వారతమత్ర రమే
థాంవర్తకపృథి వ్యాదివోవావిష్టు ఉతవాపృథివ్యాను హూవావిష్టు ఉ
తవాంతరి ఊర్ధ్వస్తోపృథిస్స బహుభివశస్సవ్యైరాప్రయచ్ఛ ॥ ౨ ॥ దక్షి
ణాదోతసవ్యాత్ । విష్టోనాకలవీయాణాశ్రవోచంయః పాథివాగ్వి
మమేజాగ్ం సయోఅసూ భాయదుత్తరగ్ం సకన్ధంవిచక్ర మాణస్తేనిధా
రుగాయోపిష్టోరారు మసిపిష్టోః పృథమసిపిష్టోశ్చి ౨ప్రేప్థోపిష్టా సూర
సిపిష్టోధృవమసి వైష్ణవమసి విష్ణవేత్వా ॥ ౩ ॥ అస్యయచ్చైచ్చకాన్నవ
త్వారిగ్ం శచ్ఛ ॥ ౪ ॥ కృణుష్వపాజః ప్రసతింన్నపృథ్వీంయాహిరాజేవా
నువాగ్ం ఇభేన - తృప్సిమనుప్రసతింన్యోణానోస్తాసివి ధ్యరక్షునస్తవీప్తేః
కవభ్రీమాసతిశుయావ తంత్యనుస్పృశన్మృతతాశోశుచానః । తపోగ్ంస్య
గ్నైజుహ్వోపతంగానంసదితోవిసృజవిష్వసులూకః - ప్రతిస్పశోవిసృజతూ
శతమోభవాపాయువి శోలస్యాఅదభిః - యోనోనూరేఅకుశగ్ం
సః॥ ౫ ॥ యోఅంత్యగ్నమాచప్తేవ్యసిరాదధర్షిత్ । ఉదగ్నైశ్చప్ర
శ్వాతనుష్వన్యమిత్రాగ్ం ఓచతాత్తిగ్నహేతే - యోనోఅరాతగ్ం సమి
సానచక్రేనీచాతం ధన్వన్తసన్నశుమకం - ఊర్ధ్వోకభవప్రతి విధ్యాధ్య
హిదావిమక్రూణుష్వదైవ్యాన్యగ్నై - అవధిరాతనుహియాతుజా నాంజ్ఞ

మినుజామింప్రమృణీహిశత్రూ - సతే॥౫॥ జానాఃసుమతీయవిష్ట
యశువతే బ్రహ్మణేగాతుమైరతు । విశ్వాన్యస్తైసుదిదాని రాయోద్య
మాన్యయోవిదురోఅభిద్యాత్ । సేదిగైలస్తుసుభగమ్మ దానుయ
స్తానిత్యేనహవిషాయఉక్తైః- పవ్రీపతస్వ ఆయుషిదురోణేవిశ్వే దస్తైసు
దినాసాసదిప్తిః - అర్చామి తేసుమతింఘోష్యవాక్సౌతవావాతాజర
తాం॥౬॥ ఇయంగీఃస్వశ్వాస్త్యాసురధామజా యేమాస్తైక్షత్రాణిధారయే
రనుద్యౌః॥ ఇహత్వాభూయాచ రెతుపత్తందోషావస్తర్దిదివాగ్ంసమ
నుద్యౌః - క్రీడంతస్త్యాసుమనసస్సపేమాభిద్య మాతస్థివాగంసోజనా
నాం - యస్త్యాశ్వశ్యస్సురహి న్యోలగ్న ఉపయాతి వసుమతారథే న
తన్యత్రాతాభవసతస్య సఖాయస్తఆత్మమానుషస్టుజోపత్ । మహూ
రుజామి ॥ ౭ ॥ బంధుతావదోభిస్త వ్యాపితుగోతమాదన్వీ యాయ
త్వనోఅప్యవచసశ్చి క్థిహూతయైవిపసుక్రదమూనాః - అస్వప్నజ
స్తరణయస్సుసేవాతంత్రాసోవృకాలశ్రమిప్తాః । తేపావయస్సధ్రియం
చోషద్యాగ్నేతవనఃపాంత్యమూర - యేపాయవోమామ తేయంతే
అగ్నేపశ్యంతోఅంధందురితాదరక్ష - రరక్షతాత్సుకృతోవిశ్వవేదా
దిఘంతశ్చద్రవవోనాహ ॥ ౮ ॥ దేభః॥ త్వయావయోఃసభస్యస్తోతా
స్తవప్రణీత్యస్యామవాజా - ఉభాసగ్ంపాసూదయసగ్యతాతెనుస్థు
యాకృణుహ్యత్రాయాణ - అయాతేలగ్న సమిధాపిథేమ ప్రతిస్తోమ
గ్ంశస్యమానం గృభాయ - దహశసౌరక్షసః పాహ్యస్తాదు హూని
దోమిత్రమహూఅవద్యాత్ - రక్షోహణంవాజనమాజి ఘుమిమిత్రం
ప్రదిత్యముచయామిశర్క । శిశానోఆగ్నిఃక్రతుభిన్న మిథస్సనాదిచ॥ ౯॥
సరిషఃపాతున క్తం । విజ్యోతిహబృ హతాభాశ్యగ్నిరా వ్యోశ్వాన్య
ణుతేమహితా । ప్రాదేవిర్దాయాస్సహతేదురేవాశ్చి శిత్యేశంగెరక్షసే
షిత్తు । ఉతస్వానా సాదివిషంత్య గ్నేస్త్రిక్తాయుధాగ్నసే హంతవా
ఉ । మదెచిదస్య ప్రరుజంతి భామానవరంతే పరిభాధోఅదేవిః ॥ ౧౦॥
రిక్షోహణావలగ హనోవైష్ణవా ప్తనామి దమహంతంబలగము ద్వపా
మియన్నస్సమానో యమసమానాని చఖానెదమెనమధరం కరోమియో

నస్సమానోయోసమానోరాతీయతగాయత్రేణ చంకసావబాధో వలగః
 కిమత్రభద్రంతసన్నాసహవిరా డసిసపత్న హాసమాడసి భాగ్యవ్యహా
 స్వరాడస్య భిమాతహా విశ్వారాడసి విశ్వాసాం నాష్ట్రాణాం హం
 తా॥౧౧॥రత్నోహ నో వలగహనః ప్రోక్షామి వైష్ణవాన్రత్నోహనో వల
 గహనోవన యామివైష్ణవాన్ యవోసియవ చూప్తద్వేషో యవయారా
 తీ రత్నోహనోవలగహనోవస్త్వణామి వైష్ణవాన్రత్నోహనో వలగహ
 నోభిజుహూమి వైష్ణవాన్రత్నోహనో వలగహనాపుపదధామి వైష్ణవీర
 త్నోహనోవలగహనో పర్యూహామివైష్ణవీరత్నో హనోవలగహనోపరిస్త్వ
 ణామివైష్ణవీరత్నో హనోవలగహనో వైష్ణవీభృహన్నసిభృహన్ద్రావా భృ
 హా తీ మిం ద్రా య వా చం వ ద ॥ ౧౨ ॥ సో మా య పి త్య
 మతే పురోడాశగ్ం వటగపాల నివహతి పిశ్యభ్యోబర్ హిషద్యో
 ధానాః పితృభ్యోగ్నిష్వాత్తై భ్యోభి వాన్యామైదుగ్ధ మంధయేత్తై తత
 యేచత్వా మన్వేతతై పితామహో ప్రపితామహ యేచత్వా మన్వత్రపి
 తరో యథాభాగం మండధ్వగ్ం సుసందృశం త్వాచయం మఘవన్తం
 దిషీమహా ॥ ప్రమానంపూర్ణ వంధురస్తుతో యాశివశాగ్ం అను ।
 యోజ్యాన్ద్రతేహరీ॥ ౧౩ ॥ అక్షన్నమీమదంతహ్యవ ప్రియా అభూ
 పత । అస్తోతస్వభానవో విప్రానవిష్ణయామతీ । యోజ్యాన్ద్రతేహ
 రీ । అక్షన్మిమీమదం తపితరో తీత్యవంతపితరో మీమృజంత పిత
 రః । పరేతపితరస్సోమ్యాగంభీరైః పథిభిః పూర్వైర్వైః । అథాపిత్యో
 త్సువిదతాగ్ం అపితయ మేనయేసథమాదంమదంతి । మనోన్వాహువా
 మహేనారాశగ్ం సేనస్తా మేనపితృణాంచ మన్తభిః ॥ ౧౪ ॥ న
 పతుమనః పునః క్రత్వే దత్తాయజీవ సే । జ్యోక్ష్చమార్యం దృశే । పున
 నః పితరోమనోదదాతుతైవ్యోజనః । జీవన్వ్రాతగ్ం సచేనుహి । య
 దంతరిక్షం పృథివీమతద్యాం యన్తాతరంపితరం వాజిహిగ్ం సేను । అ
 గ్నమాన్తన్నాదేవసోగార్ హవత్యఃప్రముంచతుదురితా యాని చక్ర
 మకరోతు మామనేనసం ॥ ౧౫ ॥ ఉశంతస్తాహవామహ ఉశంతస
 మిధీమహ । ఉశంతుశతఆవహ పితౄణాహవిషేఅత్తవే । త్వగంస్సోమ

స్రుకీచితో మనీషాత్వగంఠజస్థమను నేషిపంథాం । శవప్రణీతిపితరొన ఇం
దో దేవేషుగత్న మభజంతధీరాః । త్వయాహినః పితరస్సోమపూర్వో క
మాణిచక్రః పవమానధీరాః । వస్వన్నవాతః పరిధీగ్ంరపోణుః పీరేభి
రైశ్వేనుః పువాభవ ॥ ౧౬ ॥ నః ॥ త్వగంసోమపితగస్సం విదావో నుద్యా
వాప్యధివీతతంథ । తస్మైత ఇదో మాషపావిధేయవయగ్ స్వా మపత
యోరయీణాం । అగ్నివ్యాత్తాః పితరపహగచ్ఛో సదస్సుదస్సున తేసుప్ర
ణీతయః । అత్తాహవీగ్ంషిప్రయతానిబర్ హీప్యధారయగ్ం సవణ
వీరందధాతనబహిపదః పితరడ్యత్వవాగ్ మావోహవ్యానకృ మాజుష
ధ్వం । తలగతావసాశంతమేనాథాన్లభ్యం ॥ ౧౭ ॥ శంయోరరపాదధాతి
అహంపిశ్యోనుపిదత్రాగ్ం అవిశ్చిన పాతంచపిత్రవణం చపిణ్ణాః । బర్హి
షదోయేస్వధయానుతస్యభజంతపితృస్త ఇహోగమృతాః । ఉపహూతాః
పితరస్సోమ్యాసోబహిప్యే మునిగమప్రియేషు । తలగమంతత ఇహ
శృవంత్యధిబువంతుతే అవంత్యస్తాః । ఉదీరతామవరడ్యత్వరాస ఉన్య
ధ్వమాః పితరస్సోమ్యానః ॥ అనుం ॥ ౧౮ ॥ యఈయురవృకా ఋతజ్ఞా
స్తేవో వంతు పితరోహవేషు । ఇదంపితృభ్యోనమో అస్త్య గ్నయేపూ
ర్వాసో య ఉపరాసఈయః । యేపార్థివే రజస్యానివత్తా యేవా
నూనగంసుస్వజనానువిత్తు । అథాయథానః పితరః పరానః ప్రత్నాసా
అగ్నఋతమాశుషాణాః - శుచీదయః దీధితి ముద్ధశాసః క్రూమాభిందం
తో అరుణీరప్రవక్ । యదగ్న ॥ ౧౯ ॥ కవ్యనాహనపిశ్యోక్ యత్యృ
తాపుథః । ప్రచహవ్యానివత్సనదేవేభ్యశ్చపిశ్యభ్యల । త్వమగ్నఈడి
తోజాతవేదోవాడవ్యాని సురభిణీకృత్వా । ప్రాదాః పితృభ్య స్వధ
యాతే అక్షన్న ధిత్యం దేవప్రయతాహవీగంషి । మాతేరీకవై వ్యర్థ
మోలంగిరోభిర్భృహస్పతీర్ క్వభిర్వాపుథానః । యాగ్ శ్చదేహవా
వృథుర్వేదదేవాక్ తస్యిహో న్యేస్వధయా న్యే మదంతి ॥ ౨౦ ॥ ఇదం
యమప్రప్రరమాహిసీతాం గిరోభిః పితృభిస్సంపదానః । అత్వామం
త్రాః కవిశస్త్రావహం త్యేనారాజక్ హవిషామదయస్వ । అంగిరోభి
తాగహియజ్జియేభిర్వమైరూపైరిహ మాదయస్వ । వివస్వం తగ్ం

హువేయఃపితౄణాం యజ్ఞేభర్హిష్యానివశ్య । అంగిరసోనఃపితరోన
 వగ్వాఅనర్వాణాభ్యగవసోనా మ్యాసః । తెషాంవయగ్ం సుచతౌయజ్ఞి
 యానామపిభద్రే సోమససేన్యాను ॥ ౨౧ ॥ భిక్షుహిమావిత దీప్యాయ
 త్వా యశంతనుత్యాయరాయస్పోషాయవశ్చ సేషప్రజాస్త్యా ఎహివ
 సోపు రోవసోప్రియోమెహృ దోస్వస్వోస్త్యాబాహుభ్యాగ్ం సభూ
 సంస్య చక్షుసంత్యా దేవసోమసుచతౌ అవభ్యేషం మంద్రాభిభూతిః
 కేతుర్యజ్ఞానాంవాన్జుషాణా సోమస్యశ్చ పృథునుం ద్రాస్యగ్వాశ్చది
 తిరనాహతశీర్ష్ణి వాన్జుషాణా సోమస్య తృప్య త్వేహివిత్సచర్షణే ॥
 ౨౨ ॥ శంభూర్మయోఘాస్త్వస్తి మాహరివల్ల ప్రచర కత్వేద
 తౌయరాయస్సోషాయసువీరతాన్దై మామారాజాః నిబీకషోమా
 మహర్గిత్వపావధిః । వృషణేశుష్టా యాయుషేవర్చసే । వసుమన్
 ణస్యసోమదేవతే మతివిగః ప్రాతస్సవనస్య గాయ త్రఘదస ఇం
 ద్రవీతస్య నరాశగ్ం సవీతస్య పితృ పీతస్య మధుమత ఉపహూతస్యో
 పహూతోభక్షయామి । రుద్రవర్గణస్యసోమదేవతే మతి విదోమాధ్యం
 దినస్యసవనస్య త్రిమృచ్ఛందస ఇంద్రవీతస్య నరాశగ్ం సవీతస్య ॥ ౨౩ ॥
 పితృపీతస్య మధుమత ఉపహూతస్యోపహూతో భక్షయామ్యాదిత్యప
 న్దణస్య సోమదేవతే మువిదస్తృతీయస్య సవనస్య జగతీ ఛందస ఇం
 ద్రవీతస్య నరాశగ్ం సవీతస్యపితృపీతస్య మధుమత ఉపహూతస్యో
 పహూతోభక్షయామి । ఆప్యాయస్య సమేతుతే విశ్వతస్సోమవృష్టియం ।
 భవావాజస్యసంగధే । హిన్యమేగాత్రాహరివో గణాన్తేమా పితృ
 షః - శివోమేసప్తషేనుపతిప్తస్యమామేనాచ్ఛాభినుతి ॥ ౨౪ ॥ గాః । అ
 పామసోమమమృతాలిఘామాదక్షజ్యోతి రవిదామ దేవాః । కిమ
 స్తోకృణవదరాతిః కిమగూతిఃరమృతమర్త్యస్య । యన్తఆత్మనోమిం
 వాసుదగ్ని స్తత్పునరాహోజాతవే దావచర్షణః । పునరగ్నిశ్చక్షు
 దాత్పునరింద్రోబృహస్పతిః । పునమే అగ్నినాయువంచక్షురాధక్ష
 నిత్వోః । ఇప్తయజువస్తేదేవసోమస్తుతస్సోమస్య ॥ ౨౫ ॥ శస్తాస్థస్యహ
 వతఇంద్రవీతస్యమధుమత ఉపహూతస్యో పహూతోభక్షయామి - ఆ
 గ్రార్యాస్థామా పూరయప్రజయాచధనేనచ - పితృతేతరయేచత్వాచ
 స్వితత్వేపితామహాప్రపితామహ యేవతాయ్యేనుస్వత పితరోయథాథా

గంధంధర్వంధమోవః పితరోరసాయనమోవః పితరశ్శుక్లాయ నమో
 వః పితరోజీవాయ నమోవఃపితరః ॥ ౨౬ ॥ స్వధాయై నమోవః పిత
 రోమన్యవేనమోవఃపితరోఘోరాయపితరోనమోవోయ ఎత్స్థిక్లకేఫ
 యుష్మాన్స్తే నుయేష్టికలోకే మాంతెనుయ ఎగస్తిక్ లోకేఫ యూ
 యం తెహం వశిష్టాభూ యాఫ యేష్టికలోకేహం తెహంవశిష్ట
 భూయూసంప్రజాపతేనత్వ దేతాన్య వ్యో విశ్వా జాతానిపరితా బభూ
 వ ॥ ౨౭ ॥ యతాగ్రమానైజ హుమస్తన్నో అస్తువయగ్ స్యానపతయో
 రయూణాందేవ కృష్ణైససావయజనమసి మనువ్యక్తితప్తైససా వయ
 జనమసి పితృకృతప్తైస సావయజనమస్సప్సుశౌతస్యసామ దేవతే నృభి
 స్సుశస్యేష్టయజుపస్తుతస్తోమస్య శస్తోక్తస్యయోభిక్షోఅశ్వసగ్యో గోస
 విస్తస్యతే- పితృభిష్టత్తం కృష్ణస్యపహాశస్యపహాతోభక్త యామి॥
 ౨౮ ॥ విశ్వచర్ ఏజేత్రిష్టప్తంధన ఇ ద్రవీతస్య నరాశగ్ంసపీతస్యా
 తిస్తుతస్తోమస్య జీవానునమోవః పితరోబభూవచతుశ్చత్వారిగ్ంశచ్చ ॥
 ౨౯ ॥ ధృవాస దరుణాస్తృతా విశ్వకర్మణా సుకృతా । మాత్వాస
 మద్రక్షద్వధీన్మాసుపహోవ్యధమానాపృథివింద్యగ్ంహ - ప్రజాపతీస్తా
 సావయతు పృథివ్యాః పృష్ఠే వ్యవస్వం ప్రథస్వతీం ప్రథోసే పృథివ్య
 సిభూరసే భూమిరస్య దితి రసే విశ్వధాయా విశ్వస్య భువనస్య ధర్మ
 పృథివియచ్చ పృథివింద్యగ్ంహపృథివి మాహిగ్ం స్వీర్విశ్వస్తైహగ్రిణా
 యాపానాయవ్యానాయోదానాయప్రతప్తాయై॥ ౩౦ ॥ చరిత్రాయాగ్ని
 స్తాభిపాతు మహ్యోస్వస్త్యాధర్మమాశంతమేనతయా దేవతే యాంగిర
 స్సధుగ్రిహసీద । కాండాతాగ్ండాత్ప్రీరోహంతీ చరువః చరువః ప
 రిఎవానోమాక్షేప్రతమసహస్రేణ శతేనచ - యాశతేనప్రతనోషి స
 హస్రేనోవిరోహసి - తస్యాస్తేదేవిష్టకే విధేమహవిహవయం । అహ
 ధాసి సహమానా సహ స్వాగాతీ సహస్వారాతీయత సహస్వపృత
 నాసహస్వపృతస్యతః - సహస్రవిర్యా ॥ ౩౧ ॥ అసిసామాజిన్యమ
 ధువాతాబుతాయతేమధుత్తరంసింధవః - మాధ్వీర్నస్సంతోష ధీః
 వధునక్రముతోపసి మధునుత్పాథివగ్ం రజః - మధు ద్యౌరస్తునః పి
 తా - మధుకూనో వనస్పతిస్త ధుమాగ్ంఅస్తు సూర్యః - మాధ్వీర్గా
 వోధవంతునః మహీద్యౌః పృథివిధన ఇనుంయజ్ఞం మిమీక్షతాం- పిపృ

తానోభిరీమభిః- తద్విష్ణోఃపరమమ్॥ ౩౨ ॥ పదగోంసదా పశ్యంతి సూర
యః । దివీపచక్రురాతితం- ధృవాసపుథివి సహస్వపుగన్యతః । సుప్త
తాదెవేభిరన్యతేనాగాః । యాస్తైరగ్నేసూక్ష్మేరుచ ఉక్యతోదవ మాత
న్యంతిరశ్శిభిః - తాభిస్సర్వాభిరుచేజనాయనస్కృధి - యావోదే తాస్మా
న్యేరువోగోష్ట్యశ్వేషుయారుచః । ఇంద్రాగ్నివాభిస్సర్వాభీరుచవోద్దత్త
బృహస్పతే విరాట్॥ ౩౩ ॥ జ్యోతిరధారయన్సం మృజ్యోతి రధార
యత్స్వరాడ్యోతిరధారయత్ । ఆగ్నేయుత్యోహియేతవాశ్వసా దేవ
సాధవః । అరంవహంత్యాశవః - యుత్యోహిదేవహతమాగ్నిం అ
శ్వగ్నిం అగ్నేరధీరవ - నిహూతాపూర్వస్యనః । ద్రిపుశ్చస్రం దప్య
థివీమనుద్యామిమంచయోనిమనుయశ్చప్రాగ్నిః - శృతీయం యోనిమను
సచవరంతం ద్రిపుంజు హూహ్యమనుసప్త॥ ౩౪ ॥ హూత్రాః॥ అభూ
దిదం విశ్వస్యభువనస్యవాజినమగ్నేతైవ్వానరస్యచ । అగ్నిజ్యోతిషా
జ్యోతిష్టాన్రుక్తైర్వసావర్చస్వాన్ । ఋచేత్వారు చేత్వాసమిత్స్రివం
తినరితోనధేనాః । అంతర్హృదామనసాపూయమానాః । ఘృతస్యధా
రాఅభిచాశీమి - హిరణ్యయోవేతసామధ్య అసాం - తస్మిన్మన్వ ప
ణోమధుకృతులాయీభజన్నా సేమధుదేవతాభిః - తస్య సతే
హరయస్సప్తతీరే- స్వధాంచహనా అమృతస్యధాగాం॥ ౩౫ ॥ ఆశు
శ్శితానావృచభోనయాఙ్ధోఘనాఘనః- యోధనశ్చర్పకపణీనాం - సంక్రం
దనానిమిపవకవీరశ్శత గంసేనా ఆజయత్సకమింద్రః - సంక్రంద నే
నానిమిపేణ జిష్ణునాయతాగ్నేరేణ దుశ్యవనేన కృతునా- తదిద్రేణ
జయతేతస్సహధ్వంయుభోనర ఇషుహస్తేనవృష్టా । సఇషుహస్తేస్సగిపం
గిభిర్వశీ సగ్గీప్రప్తాసంయథ ఇక్రోగజేన । సగ్గీంస్సప్తజిహ్వీషపాబా
హుశఙ్ఖార్థ్యధన్వాప్రహితాభిస్తా । బృహస్పతేపరిదీయా॥ ౩౬ ॥
రథేనరక్షోహమిత్రాగ్నేం అపబాధమానః । ప్రభంజన్ త్సేనాః ప్రమృ
ణోయుధాజయన్నస్తాకమేధ్య వితారథానాం - గోగ్రభినంగోవిదంవ
బ్రహ్మహుంజయంతిమన్వప్రమృణంతిమోజసా - ఇమగ్నేంసజాతాఅనువి
రయధ్వమింద్రగ్నేంసభాయోనుసగ్గీంరథధ్వం బలవిజాయ స్థపిరః ప్రవీ
రస్సహస్వాన్ వాజీసహమానఉగ్రః - అభివరోఅభినత్వాస హూజా
జైత్రమింద్రరథమాతప్తగోపితే - అభిగోత్రాణీసహ సాగహమానా

దాయః॥ ౩౪ ॥ వీరశ్శతమన్యసింద్రః - దుశ్శతవనః పృతనాపాడయ
 ధ్యోస్తాకిం సేనా అవతుప్రయత్న - ఇంద్రసాం నేతాబృహస్పతిర్వ
 ష్టిణాయజ్ఞః పురవిశసామః - దేవసేనా నామభిభంజనాంజయంతి
 నాంమరుతోయంత్యైశ్చ - ఇంద్రస్యవృష్ణోవరుణస్య గాజ్ఞాతిత్యానాంమ
 రుతాగ్ంశద్ధక్రిం - మహామనసాభివనవ్య వానాం ఘోషా దేవా
 నాంజయతామదస్తాత్ - అష్టాకమంద్రస్సచృతేషు ధ్వజేష్వస్తాకంయా
 ఇవపస్తాజయంతి ॥ ౩౫ ॥ అ స్తాకింపిరాడత్యైరభవంత్యస్తాకా దేవా
 అవతాహవేషు - ఉష్ణర్షమనుమఘవన్నాయధాన్యశ్శత్య సాంమాను
 కానాంమహాగ్ంసి ఉద్యుగ్రిహ్వావాజినాంవాడినాన్యుద్ర ధానాంజ
 యతామెతుగ్మయః - ఉపప్రేతమయతానస్థిగావస్సంతు బాహవఃఇం
 ద్రోవశ్శమూ యచ్ఛత్యుద్యుగ్మయధానద - అవస్థుస్తాపరావత శర
 వ్యైబష్టసగ్ంశేత గచ్ఛామిమితాస్మి ॥ ౩౬ ॥ విశమైహంకంధనా
 చ్ఛిపః - మమూణితే వమభిశ్చరణామి సామస్త్యా రాజామృతే
 నాభీవస్తాం- ఉరోస్వరీయోవరివక్తైఅన్యజయం సంత్యామను మదంతు
 దేవాః యత్రబాణాస్సం పతంతకుమారా విశిఖాఇవ - ఇంద్రోనస్తత్ర
 వృత్రహావశ్వాహాశమూయచ్ఛత ॥ ౪౦ ॥ ఉదేవముత్తరాంస ఎతి సమి
 ఖతాధానియధాజనం యతేవసంగిరోత శాన్తగేవ తత్త్రిప్రతిద ధాతి
 త్రిప్రద్యాఅగ్నిర్యావానె వాగ్నిస్తస్తైభాగభేయం కిరోత్యైమంబరీ గృ
 వంతుగ్గాఉదుంబర ఉర్జమెవాన్తా అపిపథాత్యైదుత్వా పిశ్వేదేవా
 ఇత్యాహప్రాణావైపిశ్వేదేవాః ప్రాణైః॥ ౪౧ ॥ ఏవైలముద్యచ్ఛతేగ్గభ
 రంతుచిత్తభిరీత్యాహయస్థావైసంచిత్రాయోగ్యదృతేతేవైవైసగ్ంసము
 ర్థయంకంపచదిశో దైవిర్యజ్ఞమవంతుదేవీరీత్యాహ దిశోహ్యోషానుప్రచ్యవ
 తేపామతించుర్గళిం బాధమానాఇత్యాహరిక్ష సామపహత్యైగాయస్స
 మేయజ్ఞ పతిమాభజంతీ రీత్యాహ పశవోవై రాయస్సాపః ॥ ౪౨ ॥
 పశూనై వావరుంధేశ్శ్చిర్ హరితపద్మాము తవముతుభిరైవై నగ్ంహ
 రితద్వసరిగృహ్యవతీ భవతోగ్గ సామపహత్యైసూర్య ర్క్షశీర్ హరికేశః
 పురస్తాదిత్యాహ ప్రసూత్యైతతః పావకా అశీషానాజ మంతామి త్యా
 హాస్మింవైపావగ్ంన్న మేవావరుంధే దేవాసురాస్సం యత్రాఅనంతేషు
 వాఎతదప్రతిరథ మపశ్యంతేనవైతేప్రతి ॥ ౪౩ ॥ అసురానజయంతద

ప్రతిరథస్యా ప్రతిరథత్వం యదప్రతిరథం ద్వితీయో హూతాన్వాహ ప్ర
త్యేవతేనయజమానా భాగ్యవ్యా వ్యయశ్యసో ఆనభిజిత మేవాభి జయ
తి దశర్చంభవశి దశాక్షగావిరాడ్వి రాజేమాలోకా విశ్వ తావనయో
గ్లోకయోగ్యత్యా అహోదశాక్షగావిరాడన్నం విరాడ్విరాజ్యేవాన్నా
ద్య ప్రతితీవృత్త్య సదవవా అంతరిక్షమంతరిక్షమవాగ్మీ సమాగ్ని ధే॥
౪౦॥ ఆత్మానం నివధానసత్వా యోద్వాభ్యాం ప్రత్యష్టిత్యైవిమానపవది
వోమధ్య ఆస్తథ్యశ్యాహవ్యే వైతయామిమితే మధ్యేదివోసహితేపుశ్చిన్న
రిత్యైత్యాహోన్నం వైపుశ్చిన్నం మేవావరుంధే చతస్య రావుశ్చాచ దేతి
చత్వారిధందాగ్ం నిధందాభి రెవేద్రం విశ్యా అపీవృథన్ని త్యాహవృ
ద్ధిమేవో పావర్తతే వాజానాగ్ం సత్పశంపతం ॥ ౪౧॥ ఇత్యాహో
న్నంవైవాజోన్న మేవావరుంధేసున్నహూర్వజ్ఞోదేవాగ్ం ఆచచక్షుది
త్యాహప్రజావై పశవస్సుమ్నం ప్రజామేవ పశూనాత్కా ధత్తేయక్ష
దగ్ని దైవోదేవాగ్ం ఆచచక్షుది త్యాహస్వ గాకృత్యైవాజస్యమాప్రస
వేనాగ్నిభేదాద గ్రభీదిత్యాహ సావాఅద్య ఉద్యమ్నద్రా భవపని
మోచన్ని గ్రాభో బ్రహ్మణివాత్తా నమర్కృష్టాం బ్రహ్మణా భాగ్య
వ్యంనిగ్మష్టాం ॥ ౪౨॥ అగ్నఉదధే రూతిఇషుర్య వానామతయానామృ
డతస్యాస్తేనమస్తస్యాస్తఉచజీవం తోభూయాస్తాగ్నేమధగ్గిహ్యకిగ్ం
శిలవస్య మాతఇషుర్యవానామతయానామృడతస్యాస్తేనమస్తస్యాస్తఉచ
జీవంతోభూయాస్తవంచవా ఏతేగ్నయోయచ్ఛీతయ ఉదధిరేవనామప్ర
థమోమధగ్గి ॥ ౪౩॥ ద్వితీయోగ్హ్యస్తృతీయఃకిగ్ంశిలశ్చతుర్థోవ
స్యః పంచమస్తేభ్యో యదాహుతీర్న జహుయాదధ్వర్యంచ యజమా
నంచ ప్రదహేయర్యదేతా అహుతిజ్జా హూతి భాగధేయేనైవైనాకా
భమయతినాతికా మార్గత్యధ్వర్యగృజమానో వాజ్మ అసన్నసోః ప్రాణో
త్యోశ్చక్షుః కర్ణయోశ్శ్రోత్రం బాహువోగ్భుల మూరువోరోజోరిష్టా
పిశ్వాన్యంగానితనూః ॥ ౪౪॥ తసువామేసఃసమస్తేఅస్తుమా మాహి
గ్ం సిరపవా ఏతస్తాత్పాః క్రామంతి యోగ్నించిన్యన్నతిక్రామతి
వాజ్మ అసన్నసోః ప్రాణ ఇత్యాహ ప్రాణానెవాత్కా ధత్తే యోరు
ద్యోఅగ్నోయో అ ప్పుయ ఒ ప భీ షు యో రుద్యో వి శ్వా
భు వ నా వి వే శ తస్యేరుద్రాయ నమోఅస్త్యాహుతి భాగావా అస్యే

రుద్రాహ విభాగాః ॥ ౪౯ ॥ అన్యేతరుద్రియగోమహుత్యాగావీధు
 కంచరుమెతన యజుహవరమాయా మిష్టకాయాం నివధ్యాభ్యా గభే
 యోవైవైనగో శమయతి తస్యైవైవైతరుద్రియగోమహుత్యా హుర్య
 నైవైతదగ్నో క్రియతఇతి వసవస్సారు దైఃపురస్తాత్వాంతు పితరస్తా
 యుచరాజానః పిశ్యభిర్దక్షిణతః పాంత్యాదిత్యా స్తాపిన్వైవైరైవైవ
 శ్వాత్పింతుద్య తానస్తామారుతో మరున్భిరుత్తరతః పాతు ॥ ౫౦ ॥
 దేవాస్తైవైంద్రజ్యేష్ఠా వరుణరాజానో ధస్తాహ్చపరిష్టాచ్ఛపాంతునవా
 పతేనపూహాన మెహ్యోనస్తోక్షితోయ దేనమతః ప్రాజీనం స్తోక్షణియ
 త్వంచితమా జ్యేనస్తోక్షతతేన పూతస్తేనమెహ్య స్తేనస్తోక్షితః ॥ ౫౧ ॥ గో
 వాపత్యజ్ఞ స్యయద్దవిధానం ప్రాణాఉపరవాహా విధానై ఖాయం
 తేతస్తాచ్ఛీర్షనాన్మృణాలధస్తాఖాయం తేతస్తాద ధస్తాచ్ఛీర్ష స్థిప్రా
 ణారక్షాహతోవలగ హోనోవైష్ణవా ఛినామిత్యా హ్వాష్ణవాహిదేవత
 యోపనాఅసురా వైనిర్యంతోదే వానాంపా తేషువలగా న్యఖనన్తః
 న్భాహుమాత్రేన్వవిండు తస్తాద్భాహుమాత్రాః ఖాయంతేత్తర మహం
 తంవలగముద్వపామి ॥ ౫౨ ॥ యన్నస్సమానోయమసమానోచభానేత్యా
 హద్వోవావ పురుషోయైవస మానోయశ్చ సమానోయమే వాస్తై
 తోవలగన్ని ఖనతస్తమేవో ద్యవతి సత్యగతి తస్తాత్సంశృణో అం
 తరతఃప్రాణాన సంభినత్తేతస్తాద సభిన్నాఃప్రాణా ఆహోవన యశిదస్య
 దాద్దాఅంతరతఃప్రాణాయవమతీర వనయతి ॥ ౫౩ ॥ ఉద్వైయవఃప్రాణా
 ఉపరవాః ప్రాణేష్వేనోజం దధాతబహిర్భా రవస్తృణా తేతస్తాన్లోమ
 శాలంతరతః ప్రాణాఆజ్యేనవ్యా ఘరయతేజోవాల్యుప్రాణాఉపర
 వాఃప్రాణేష్వేవతుజో దధాతహనూవాతేయస్తస్య యదధిపవణేనసం
 తృగణ్యసంశృణోహిహదూఅథో ఖలుదీర్ఘసోమెసత్య ద్యౌత్రైవైశిరో
 వాపతద్యజ్ఞస్యయద్ద విధానం ॥ ౫౪ ॥ ప్రాణాఉపర వాహనూఅధి
 పవణేజిహ్వచర్త గ్రాహానోదంతా ముఖమాహవనీయోనాసి కొత్తరపే
 దిరుదరగోసదోయ దాఖలువైజిహ్వయా దత్స్వధిభాదత్యథము ఖం
 చ్చశియదాముకంఠచ్చ త్యథోదరంఠచ్చశి తస్తాద్ధవిధానై చర్తన్నధి
 గ్రావభిరభీషు త్యా హవనీయేహుత్యా ప్రశ్యంచఃపరేశ్య సదసి భక్ష
 యంతియోవై విరాజోయజ్ఞముఖేదో హంవేదదుహవవైనామి యంవై

రాట్రస్యైవ్యశ్చ మోఢోధివవణేష్టనా ఉపరవాగ్రా వాణోపత్నా
 యోజ్యోమహంతి సోమః పయోయ పవం వెదచ హవిశైనాం ॥ ౫౫ ॥ అ
 వాదిత్యోష్ణోష్ణోకలసి త్తందేవాః పృథ్వేః పరిశృహ్య సువర్గం లోక
 మగమయన్పరైరవస్తాత్పరిగృహ్ణంతి దివాకీర్త్యన సువగేలోకే ప్రత్య
 స్థాప యన్పరైః పరస్తాత్పరిగృహ్ణన్పృథ్వేగుపావరోహత్సవా అసా
 వాదిత్యోముష్ణీలోకే పరైరుభయతః పరిగృహీతో యత్పృష్టానిభ
 వంతిసువగం మేవతైలోకం యజమానాయంతి పరైరవస్తాత్పరిగృ
 హ్ణంతి దివాకీర్త్యన ॥ ౫౬ ॥ సువగేలోకే ప్రతిజిత్వంతి పరైఃప
 రస్తాత్పరిగృహ్ణంతిపృథ్వేగు పావరోహంతి యత్పరై పరస్తాన్నస్యః
 పరాంచ స్సువగాఁగ్లోకాన్నిష్పద్యేగన్ యదవ స్తాన్నస్యః ప్రజా
 నిధా హేయరభిణోదివాకీర్త్యంపరస్సామానో భవంతిసువర్గ ఏవైనాం
 లోకఉభయతః పరిగృహ్ణంతియజమానా వైదివాకీర్త్యగ్ం సంవత్సరః
 పరస్సామానాభితోదివాకీర్త్యంపరస్సామానోభవంతి సంవత్సరపవోభ
 యతః ॥ ౫౭ ॥ ప్రతిజిత్వంపుష్టం వైదివాకీర్త్యంపాశ్వేన పరస్సామా
 నాభితోదివాకీర్త్యంపరస్సామానోభవంతి తస్మాదభితఃపుష్టం పాశ్వేన
 భూయిస్తాగ్రహగృహ్యంతే భూ యిష్టగ్ంశస్య తేయజ్ఞవైవ్య వతిష్క
 ధ్యతోగ్రంథింగ్రక్షంత్య విసగ్ం సామసప్తగృహ్యంతేసప్త వైశీర్ మ
 క్ష్యా ప్రాణాః ప్రాణానెవయజ మానెషుదధతియత్పరాచీనాని పృష్టా
 నిభవంశ్యముమేవతైరోక్షనుభ్యారోహంతియదిమంలాకింస ॥ ౫౮ ॥ ప
 త్యవరోహేయరుద్వా మాద్యే యున్యజమానాః ప్రవామీయే ౬న్ య
 త్ప్రేతీచీనాని పృష్టానిభవంతి మమేవతైలోకం ప్రత్య వరోహంశ్య
 ధోలప్తిన్నైవలోకే ప్రతిజిత్వంత్యనుష్కా దాయంక్రొవాఅ ప్రతిష్ఠిత ఆసి
 త్స ప్రజాపతి ముపాధావత్తస్తా ఏతమేకవిగ్ంశతి రాత్రంప్రాయచ్ఛ
 త్తమాహరితైనాయజత తతో వైనప్రత్యజిత్వ ద్యేబహుయాజినో ప్రతి
 ష్ఠితాః ॥ ౫౯ ॥ స్యుష్టమేకవిగ్ంశతి రాత్రమాసీరన్ ద్వాదశమాసాఃపంచ
 ర్తవస్త్రయశమెలోకాసావాదిత్య ఏకవిగ్ంశతిపావతోవైదేవలోకా
 పైష్వేవయథాపూర్వం ప్రతిజిత్వంశ్యసావాదిత్యోవశ్య రోచతస ప్రజాప
 తిము పాధావత్తస్తా ఏతమేకవిగ్ం శతి రాత్రం ప్రాయచ్ఛత్తమా హ
 రితేనాయజత తతో వైసోరోచతయ ఏకవిద్వాగ్ంస ఏకవిగ్ం శతి

రాత్రమా సతేరొచంత ఏవైకవింశతిరా త్రాభవతిరుగ్వా ఏకవింశతి
శోరుదమే వగచ్ఛత్యథో ప్రోష్ఠామేవ ప్రోష్ఠాహ్యోవింశతీ రా
త్రావభితోభవతోబ్రహ్మవగ్చసస్య పరిగృహీత్యే || ౬౦ || గృహ్ణంతి దివా
కీర్త్యైవైవోభయతోనాప్రతప్తి తాసతఏకవింశతశ్చ ||

మహాలయప్రకరణమ్.

ఆదాపితాతథామాతా సాపత్నీజననీతథా । మాతా మహాస్సప
త్నీకా అత్తపత్న్యస్త్యనంతరం । సుతభాగ్రిత్యపిశ్యన్యాశ్చమాతులాస్స
హార్యాకాః । దుహితాభగినీచైవ దాహిత్రోభాగినేయకః । పిశ్య
ప్రసా మాతృప్రసా జామాతా భావుఃస్సృజా । శ్వశుర స్సాన్యలక
శ్చైవస్వామినోనురుక్తిసః ||

పితౄణాంపత్నీమేభాగే మాతృ పిండం యథాక్రమమ్ । మాతా
మహాశ్చతర్వావశం అత్తపత్న్యస్తమత్తరం । సుతభాగ్రిత్యపిశ్యన్యాశ్చ
మాతాపిత్రోశ్చమధ్యమే । మాతామహా మహీమధ్యే మాతులాస్సహ
ర్యాకాః । దుహితాది గతోన్యేషాం శేషంక్షిణితోవిధిః । పుం
పిండంవామతస్త్రీణాం తస్మిన్గంసముపస్థితం । అంగుస్త పరిమాణంతు
గోత్రమన్యంనస స్పృశేత్ । నిరాశాః పితరోయాంకవిపరీతేభ వేద్యవి ||

ఏవంగుణ...పుణ్యోభౌ యజమానస్యపితృ పితామహ ప్రపితామహ
నాం గోత్రాణాం శర్మణాం వ సురుద్రాదిత్య రూపాణాం మాన్య
పితామహి... ప్రపితామహీనాం గోత్రాణాం పదాయీనాంఽసు...
ణాం । సాపత్నీమాతుః గోత్రాయాః దాయ్యాఃరూపాయాఃమాతామ
హ మాతుఃపితామహమాతుః ప్రపితామహానాం గోత్రాణాం శర్మణాం
పసురు...పాణాం । మాతామహీమాతుఃపితామహీమాతుః ప్రపితామ
హీనాం గోత్రాణాంపదా...పాణాః | అత్తపత్న్యాః గోత్రాయాః ప
దాయ్యాః వసురూపాయాః సుతస్యగోత్రస్య శర్మణాఃఽసు రూపస్య ।
భ్రాతుః గోత్రస్య శర్మణాః వసురూపస్య । పిశ్యవ్యస్య గోత్రస్యశర్మణాః
ఽసురూపస్య మాతులస్య గోత్రస్యశర్మణాఃవసు రూపస్య దుహితుః గో
త్రాయాః పదాయాః వసురూపాయాః । అత్తభగిన్యాః । గోత్రా
యాః పదాయాః వసురూపాయాః దాహిత్రస్య | గోత్రస్య | శర్మణాః |
వసురూపస్య । భాగినేయకస్య । గోత్రస్య...స్య పితృవ్యమఃగోత్రా

యాః । పదాయ్యాః । వసురూపాయాః మాతృవృషాః గోత్రాయాః
 పదాయ్యాః వసురూపాయాః జామాతుః గోత్రస్య శర్మణః వసురూ
 పస్య భావుకస్య గోత్రస్య శర్మణః వసురూపస్య స్మృషాయాః గోత్రా
 యాః పదాయ్యాః వసురూపాయాః శ్వశురస్య గోత్రస్య శర్మణః వసు
 రూపస్య శ్వశ్వాయాః గోత్రాయాః పదాయ్యాః వసు రూపాయాః స్యాం
 కస్య గోత్రస్య శర్మణః వసురూపస్య స్వామినః గురోః రిక్షినః ధూర్వి
 లోచనసంజ్ఞా కానాం విశ్వేషాం దేవానాం చ కన్యా తేన తరితమాధ్య
 ది పంచమావరపత్యే కతావ్యసకృన్న మలయాభ్యున్నత్రాద్ధం అన్నేన
 హవిషామాసశ్రాద్ధ విధానైస్సదైవ మగ్యకరిష్యే । కాలే అధికారిసి
 ధ్యర్థం యథాశక్తీ సంభవతాప్రియచ్ఛిత్తం కరిష్యే । సమస్తసంవత్సరమ్...
 యుక్తదనుజ్ఞయామండలాభ్యున్నం కరిష్యే । ఉద్ధ్రీయతామగ్నాచక్రియ
 తామితకర్తా । కామ ముద్ధ్రీయతాం కామమగ్నాచక్రియ తామిభోక్తా
 రః । హవిష్యమన్నం పాత్రే నాదాయ అన్నమగ్నా వధిత్ర్య ఉదగు
 ద్వాప్య । అభిఘోర్య । నాత్ర పాత్రే యోగోత్తరతంత్రే తస్మిన్ పృతి
 భూత మాసశ్రాద్ధవివరపత్యే పవిధిసిద్ధత్యాత్ । ఇతరస్మ్యం మాస శ్రాద్ధ
 వత్ * తస్మాత్ శ్రాద్ధాదిసర్వమప్యేవ మేవమ్ ॥ సపిండీ కరణాను మా
 కోనాభికసంవత్సరవిమోకప్రతి సాంవత్సరికాభ్యాః పిండత్రయ యుక్తా
 నిపిండపితృయజ్ఞప్రకృతికాని ఇతరాణిసర్వాభ్యాః పితృభ్యాని పిండపట
 యుక్తాని మాసశ్రాద్ధ పృకృతికానిన్ ॥ కన్యాసమన్వితం ముక్తాన్వితదా
 ద్యశ్రాద్ధఖండనం । ప్రత్యాబ్ధికంచ శేషేషు పిండాన్వష్టడితి ఫతిరితిస్తర
 ణాత్ । ఎతద్విషయకగ్రంథవిస్తరస్తస్య తస్మాను సంధయః ॥

హిరణ్యశ్రాద్ధమ్.

ఎవం... పుణ్యశివో యజమానస్య పితృపితామహ ప్రపితామ
 హానాం గోత్రాణాం శర్మణాం వసురుద్రాదిత్యరూపాణాం మాతృపితా
 మహిప్రపితామహానాం గో...ణాం । మాతామహమాతుః పితామహ
 మాతుః ప్రపితామహానాం గో...ణాం సవత్సరకానాం దనురుది సంజ్ఞ
 కానాం విశ్వేషాం దేవానాం వకరసంక్రమణాదిశ్రాద్ధ ప్రతి నిధి హి
 రణ్యశ్రాద్ధహేమ్నా । ద్రవ్యేణ సంకల్ప విధానైస్సదైవ దనుజ్ఞయా స
 దైవమగ్యకరిష్యే । కాలే అధికారిసిధ్యర్థం యథాశక్తీ సంభవతాప్రియ
 ఛిత్తం కరిష్యే । సమస్త... పీఠాతి యజమానస్య పితృగ్రాహిణాం హిర
 ణ్యశ్రాద్ధ అధికారిసిధ్యర్థం వంద్యునంతు । అధికారిః । దేవతాభ్యుపేక్ష్య స

దాదాః । దనురుచిసంజ్ఞికానాంవిశ్వేషం దేవానాంస్థానై అహవఃసూర్యార్థే భవద్విః
క్షణఃప్రదాదాఃరణీయః । అస్తుఃరణీయః । పితృపితౄమహా*జాంసపత్నీకానాం స్థానై ఆ
హవసీయా*ర్థేకాఃరణీయః । అస్తు*యః । మాతౄమహామతుఃపితౄమహా*జాంసపత్నీ
కానాంస్థానై*యః । అస్తు*యః । అగ్రోద్ధవైశ్వావసై*తాభ్యాంవైవ సమస్కృత్యతత
శాస్త్రం ప్రవతామేత్ । ఆదవ్యు । ఎవం*శిథౌ ముకరసంక్రమణ శాస్త్రప్రసానిధి హిర
ణ్య శాస్త్రేయమ్ దనుర్జయప్రకృతంశాస్త్రంమహాకరిష్యే । కురుష్వ । దేవతాభ్యః*తి
లా*వికరేత్ । మాస్త్రేవికంపత్యా । దనురుచిసం*నామిదమాసనం । సుఖాసనం । దైవే
క్షణః క్రియతాంబంతథా । ప్రాప్నోతు భవాత్ । ప్రాప్నువాని । గంధద్వారాం*క్రి
యం । దనురు*వాః । అమి*ప్రాంతంధాః । సుగంధాః । ఆర్చణశక్యత । దను*వాః । ఇమానిపు
ష్టాని । ధూరణి*ర్యావః । దమ*వాః । అయంవో*హుషః । ఉద్విష్ట*దిశవ*వాః । అయంవో
దీపః*పదీ*యవా*యతిః । అంతః*వాసః । సువాసః । తదభాసేనలిలా ఇమే
కుశాః । భవదనుజ్ఞయాపితాద్యగ్గ్రంకరిష్యే పితృపితౄమహానాం*మిదమాసనం సుఖాస
నం ॥ పితృ*జాంసపత్నీకానాంసంక్రమణ శాస్త్రప్రసానిధి హిరణ్య శాస్త్రే క్షణః క్రియ
తాంబంతథా । ప్రా*నిగంధద్వారాం*ఇదంవో*వాసః । సువాసః । తదభాసేనలిలా ఇమే
కుశాః । సుకుశాః । భవదనుజ్ఞయామాతౄమహద్విగ్గ్రంకరిష్యే మాతౄమహామతుః*జాం
సపత్నీకానామిదమాసనం । సుఖాసనం । సంక్రమణశాస్త్రప్రసానిధిహిరణ్యశాస్త్రే క్షణః క్రి
యతాంబంతథా*నిగంధద్వారాం*సువాఇమే*జాంసుకుశాః । యమ్ దనుజ్ఞయా
మండలాద్యగ్గ్రంకరిష్యే । త్రైస్తా సేమ హిరణ్యంనిధాయ । దేవసవితః । ప్రసూమ । పృథివీ*
స్వాహ ॥ శ్రీ*భ్యోహిరణ్యం*గ్రహ్య । దనురు*వాఇదం*హిరణ్యం*హవ్యందను*వాదేవ
తాఇదంహిరణ్యం*హవ్యం*దాహ్య*అస్త్యాహ*చ్యాయైయదను*భ్యః । ఇదంహిరణ్యం*హవ్యం
తత్యత్ । స్వాహవసమమ । గయాయాం*విత్తమ* । యదేవా*బాహుద్వయం । హాసీనావీ* దే
వస*రే । శ్రీవిష్ణోకవ్యంగక్షస్వం*పితౄ*హవసపత్నీకాః । ఇదంవోహిరణ్యంపితృ*పితౄ
స్సపత్నీకారూపాదేవాదేవతా ఇదంహిరణ్యం కవ్యం*దాహ్య*హిరణ్యంకవ్యంతత్యత్ । స్వ*
సమస్తలిఖామదత్తమస్తు । యదేవా*సు*వ్రత*బాహుద్వయం*దేవసవిత*సుర*మాతౄమహా
తుః*పత్నీకాఇదంహిరణ్యం*వ్యంహరి*మహాకారూపాదేవాదేవతేవంహిరణ్యంకవ్యందా
*దత్తమస్తు*యదే*స్వ । సప్తవ్యాధా*సతతం పితౄమహావీ*తూ* । ఆదవ్యు । ఎవం
*శిథౌ । యజమానస్యపితృ*మహా* సపత్నీకానాం । మాతౄమహా*రూపా* సపత్నీ
కా*దనురు* కా* విశ్వ* దేవానుజ్ఞస్య । ప్రచుణశాస్త్రప్రసానిధిహిరణ్యశాస్త్రే పితృ
తా*జాంసపత్నీకానాం । మాతౄమహా*జాంసపత్నీకానాం*తిహంపితౄనాం*గయామిని
రణ్యశాస్త్రే ఆక్షయ్యప్రసానాత్వా పురచాపుత్తగహితశాస్త్రత బ్రహ్మలోకనివాస
స్థిరస్థితిభవం*బుధి*వంతు । పురరాశివా*స్థి*గ్ను*సగ్గ్రంసగమమ్ ॥ యథా కా*మ్ ॥

पुनः प्रविष्टः

అచామహామహిమం దానేన-అగ్నికరణమేవచ । పిండస్య దానినయేనసంకల్పే వంచవ
జయేత్ ॥ అంగానిపితృయజ్ఞస్యయదాజీర్ణునశక్నుయమాత్ । సంకల్పాక్రాధమవాసోమ
ర్యాపిఘ్నాదపవజితమసిః ॥ ౧౧ ॥ అత్యక్తాగ్నేప్రసింధోక్తిప్రసాత్సంకల్ప్యభోజయేత్ ॥ సంక
ల్పంతుయదామర్యాన్మమర్యాన్మోఽప్రపూరణం + సాదామహాగ్నికరణం పిండాంతై
వపదాపయేదితి । ఉచ్చిప్రసింధోపనరాతవ్య । సంకల్పంతుయదాకాగ్నినశక్నుక్త్యాత్మోఽప్ర
పూరణం । వికరస్యనదాత్యజ్ఞాజీర్ణుత్వంతరాత్ ॥

—* అథ సర్వప్రాయశ్చిత్తం. *

చశద్వాదశవిప్రాక్ పరిషదముపేత్యస్నాత్వా చవ్యప్రాణానా
యస్య ఏవం ప్రీత్యథాం అముక గోత్రస్య అముక నామధేయస్య మమజ
న్మాభ్యాశా జ్జన్మప్రభృత్యే తత్తదవర్తంతం బాల్యయావన కౌమారవృ
ద్ధశ్శేష జాగ్రస్స్వప్న సుషుప్త్యవస్థాసు మనోవాక్కా యెంద్రియవా
హైః రసాన్విప్రకాశేచ జ్ఞానతోఽజ్ఞానతశ్చ సుయాకృతానాం ప్రకాశ
కృత మహాపాతక చతుష్టయ వ్యతిరక్తానాం ప్రకాశకృతానాం మహా
పాతకా తిదిష్టరూప మహాపాతక వ్రతాతి దేశిక రూపాతిపాతకా
నాం మహాపాతక సమరూపాసు పాతకానా ముపపాతకానాం సం
కలీకరణానాం మలినీకరణానాం అపాత్రీకరణానాం జాతిభ్రంశ క
రాణామవకీణకానాం ప్రకీణకానాం రహస్యకృతానాం మహాపా
తకానాం మహాపాతకా తిదిష్టరూప మహాపాతక వ్రతాతిదేశిక రూ
పాతిపాతకానాం మహాపాతక సమరూపాసు పాతకానా ముపపా
తకానాం సంకలీకరణానాం మలినీకరణానాం అపాత్రీకరణానాం
జాతిభ్రంశ కరణా మవకీణకానాం అజ్ఞానతస్స కృతకృతానామ
జ్ఞానతో భ్యస్తానాం జ్ఞానతస్స కృతకృతానాం జ్ఞానతో భ్యస్తానామ
జ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చైవంతా భ్యస్తానా మజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చ నిరంతరా
భ్యస్తానామ జ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చ చిరకాలా భ్యస్తానాం బహూనాం బ
హువిధానాం సవేషాం పాపానా మపనోదకం సర్వప్రాయశ్చిత్తం
పరిషదుపస్థాన పూర్వకం శక్య ప్రత్యామ్నాయ రూపేణా చరిష్యే ।
ఇతిసంకల్ప్య । స్వశాఖయా సంకల్పపురస్సరం మృత్తికాస్నానం విధాయ
సంకల్ప పురస్సరం పరిషదుపస్థానం కుర్యాత్ (॥ శ్లో ॥ నివేదయితు
కామోహం పాపంపరిష దిస్వకం । స్నానంశరీర శుద్ధ్యథాం కరిష్యఇతి
కీర్తయేత్ । పక్షదః ప్రాగుపస్థానా త్పశ్చాత్సాయం తనేపివా ।
సంకల్పత్రయ మామ్నాతం ప్రాయశ్చిత్తే చికిషితే ॥) కేచనవ్రత గ్రహ
ణాత్పూర్వే ద్యుస్సాయాహ్నే పరిషదుపస్థానం కార్యమితివదంతి । యజ
మానఃఆద్రవవాసాఃపరిషదంత్రప్రదక్షణీకృత్య పరిషద్దక్షిణాంగృహీత్వా
దండపత్ప్రణమ్య విజ్ఞాయేత్ ॥ విజ్ఞాపనప్రకారః । అశేషేహపరిషన్న

దీయాం విజ్ఞాపనామాకణ్యక మయాసమర్పితామిమాం పరిషద్దక్షిణాం య
 ధోక్తదక్షిణామివ స్వీకృత్యమామగర్హ. అముకగోత్రస్య నామధేయస్య య
 మజన్మాభ్యాసా జ్వన్మప్రభృత్యేతత్తజపర్యంతం మయాకృతానాం ప్రకాశ
 కృతమహాపాతక చతుష్టయవ్యతిరిక్తానాం ప్రకాశకృతానాం మహాపాత
 కాతిదిష్ట రూపమహాపాతక వ్రతాతిచేళికరూపాతిపాతకానాం మహాపా
 తక సమరూపానుపాతకానాం ముపపాతకానాం సంకలీకరణానాం ముఖి
 కరణానాం అపాత్రీకరణానాం జాతిభ్రంశకరాణాం అవకీణకానాం ప్ర
 కీణకానాం రహస్యకృతానాం మహాపాతకానాం మహాపాతకాతిదిష్టరూ
 ప మహాపాతకవ్రతాతిచేళిక రూపాతిపాతకానాం మహాపాతకసమరూ
 పానుపాతకానాం ముపపాతకానాం సంకలీకరణానాం ముఖి
 కరణానాం అపాత్రీకరణానాం జాతిభ్రంశకరాణాం అవకీణకానాం ప్రకీణకానా
 మజ్ఞాన తస్యకృత్యకృతానాం అజ్ఞానతోభ్యస్తానాం జ్ఞానతస్యకృత్య
 తానాం జ్ఞానతోభ్యస్తానాం మజ్ఞానతో జ్ఞానతస్యకృత్య తాభ్యస్తానాం
 అజ్ఞానతో జ్ఞానతస్య నిరంతరాభ్యస్తానాం జ్ఞానతోజ్ఞానతస్య చిరక
 లాభ్యస్తానాం బహూనాం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపానాం
 పనోదక ప్రాణుశ్చిత్త ముపదిశేత విజ్ఞాత్యైవ సప్రణమేత్ । తతస్త్రీ
 పంచవావిధాయకాన్ వృణుయాత్ । అస్మిన్పాపైశ్చిత్తే విధాయకం త్వ
 మహంవృణే । తతోనువాదకవరణం । అస్మిన్పాపైశ్చిత్తే ననువాదకం
 త్వమహంవృణే త్యనువదంతం వృణుయాత్ । విధాయకాను వాద
 హేరివ్యక్ అశేషేహ పరిషదముకగోత్రస్య నామధేయస్య యజమా
 నస్య జన్మాభ్యాసా జ్వన్మప్రభృత్యేతత్తజపర్యంతం సర్వేషాం పాపా
 నామపనోదకం సర్వప్రాణుశ్చిత్తం వడ్డుణిత వడ్డుకృచ్ఛరూపం ఉత్త
 మస్యాపనోదకం మధ్యమస్యద్విగుణితం అథమస్య త్రిగుణితం ఏవం సచ్చ
 త్వారిగ్ంశతుత్తరద్విశతాధిక త్రిసహస్రసంఖ్యాక ప్రాజాపత్యకృచ్ఛాత్మక
 ప్రాణుశ్చిత్త మపనోదకంభవతి । ఇదంనిణీకతం ప్రాణుశ్చిత్తం యజ
 మానస్యోపదిశేత్యేకం విపశ్చితంనయోజయేత్ ॥ పరిషదవిజ్ఞాపితానాం
 నిమిత్తానామపనోదకం సర్వప్రాణుశ్చిత్తం అధికారసామర్థ్యక భేదాత్ ॥

సాక్షాద్వాశక్య ప్రత్యామ్నాయరూపేణవా నిర్ణయేదథ నిర్ణీతం ష
 ఘ్నణితవడబ్బ కృచ్ఛిరూపం సర్వప్రాయశ్చిత్తం సాక్షాద్వాశక్య ప్రత్యా
 మ్నాయమశీత్యధిక సహస్రసంఖ్యక ప్రాజాపత్యకృచ్ఛి ప్రత్యామ్నాయ
 భూతధేను దానాదికం వాస్యోపచితేత్యేకం విపశ్చితంనియోజయేత్॥ అను
 వాదప్రకారః॥ సోపివిశేషసంభావనాంసంప్రపాశ్య॥సో॥ హస్తప్రసారో
 పదేష్టా ప్రాణాయామపురస్సరం ఉత్థాయానువచేద్యేవ భాషయాపక్షాపీ
 రితం । ప్రాయశ్చిత్తంప్రాజ్ఞుభిర్న్య త్రివారంచపునఃపునః । ప్రాయశ్చి
 త్త బ్రాహ్మణ్య సాక్షాదుపదిశేద్బుధః । అంతరాబ్రాహ్మణంకృత్వా
 త్తత్రవిట్చూద్రజన్తనాం । ఇతిన్యాయేనానువచేత్ । అనువాదః ।
 హేగోత్రనామధేయ అశేషేహపరిషత్త్వదీయాం విజ్ఞాపనామఃకర్ణకత్వ
 యా సమృత్తాంపరిషద్దక్షిణాం యథోక్తదక్షిణామివ స్వీకృత్యత్వదుక్త
 నిమిత్తానాం సర్వేషాం పాపానా మపనోదకం సర్వప్రాయశ్చిత్త
 మఖండమేకం నిర్ణేయాన్య స్పిర్ణేకతం ప్రాయశ్చిత్తం తవోపదిశేతి వి
 ధాయకముఖేన మాంప్రేషితవతీ అహమభ్యుపదిశామి సావధాన స్స
 మాకణాయ । హేగోత్రనామధేయ తవజన్మాభ్యాసా జ్ఞప్తప్రభృత్యే త
 త్క్షణవర్గంతం త్వయాకృతానాం ప్రకాశకృత మహాపాతక చతుష్టయ
 వ్యతిరిక్తానాం ప్రకాశకృతానాం మహాపాతకా తిదిష్టరూప మహాపాత
 క ప్రతాతి దేశికరూపాతి పాతకానాం మహాపాతక సమరూపాను
 పాతకానా ముపపాతకానాం సంకల్పికరణానాం మలినీకరణా నామ
 పాత్రీకరణానాం జాతిభ్రంశకరణాం అవకీర్ణకానాం ప్రకీర్ణకా
 నాం రహస్య కృతానాం మహా పాతకానాం మహా పాతకాతి
 దిష్టరూప మహా పాతకప్రతాతి దేశికరూపాతి పాతకానాం మహా
 పాతక సమరూపాను పాతకానా ముపపాతకానాం సంకల్పికరణానాం
 మలినీ కరణానామ పాత్రీకరణానాం జాతిభ్రంశ కరణాం అవకీర్ణ
 కానాం ప్రకీర్ణకానాం అజ్ఞానతస్స కృత్కృతానాం అజ్ఞానతో భృస్తా
 నాం జ్ఞానతస్స కృత్కృతానాం జ్ఞానతోభృస్తానా మజ్ఞానతో ౭జ్ఞానత
 శ్చౌత్యం తాభృస్తానామ జ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చ నిరంతరాభృస్తానాం అజ్ఞా

సతోజ్ఞానతశ్చ చిరకాలాభ్యస్తానాం బహూనాంబహువిధానాం సర్వే
షాం పాపానామపనోదకం ప్రాయశ్చిత్తం షడ్గుణితం షడ్బక్త్యుచారూప
మశీత్యధిక సహస్రసంఖ్యాక ప్రాజాపత్య కృచ్చ్రాత్మకంనీణీతం ఏతదుత్త
మాధికారిణః । మధ్యమస్య తదేవద్విగుణితం షష్ట్యుత్తరశతాధికద్విస
హస్రసంఖ్యాక ప్రాజాపత్యకృచ్చ్రాత్మకం ప్రాయశ్చిత్తమపనోదకం । అథ
మస్య తదేవత్రిగుణితం చత్వారిగ్ంశ దుత్తరద్విశతాధిక త్రిసహస్రసం
ఖ్యాక ప్రాజాపత్య కృచ్చ్రాత్మకం ప్రాయశ్చిత్త మపనోదకం భవతి । ఏ
తత్ప్రియశ్చిత్తం త్వంసాక్షాచ్చర్యాయాం సమథాశ్చేత్తథాకరు । అస
మథోహ మితిబ్రూయాద సమథాశ్చేచ్ఛక్య ప్రత్యామ్నాయే నానర ।
ప్రత్యామ్నాయానాహ । ప్రాజాపత్యోప వాసధేను దానాయుత గా
యత్రీ మంత్రజప ప్రాచాయామ శతద్వయ తిలపామసహస్ర సగ్ం
హితామాత్ర వేదపారాయణ సముద్రగా నదీస్నాన ద్వాదశ బ్రాహ్మణ
భోజనాదీని సమాన ప్రత్యామ్నాయ పరాణివతేషు చిక్ష్మావశా
త్ప్రాజాపత్య కృచ్చ్ర ప్రత్యామ్నాయరూపై మహానదీ మృత్తికాస్నా
నైః షడ్గుణిత షడ్బక్త్యుచారూపం సర్వ ప్రాయశ్చిత్తం ప్రాచ్యోదీ
చ్యాంగసహితం సంపూర్ణంకురు । పూతో భవిష్యసి । మహా సి
ద్ధ్యాం ప్రసిద్ధదేవతా సన్నిధావే కైకం స్నానం షట్కృచ్చ్ర ఫలద
మిత్యుక్తం । మధ్యమస్య షష్ట్యుత్తర శతాధికద్వి సహస్రసంఖ్యాక ప్రా
జాపత్య కృచ్చ్ర ప్రత్యామ్నాయభూతాని మహానదీ మృత్తికా స్నానానిభ
వంతి । అథమస్య చత్వారిగ్ంశ దుత్తరద్విశతాధిక త్రిసహస్ర సంఖ్యాక
ప్రాజాపత్య కృచ్చ్ర ప్రత్యామ్నాయ భూతాని మహానదీ మృత్తికా స్నా
నానిభవంతి । అనేన యజమానేన గోత్రేణ నామధేయేనాస్మిక్ షడ్గు
ణితషడ్బక్త్యుచారూపం సర్వప్రాయశ్చిత్తం అశీత్యధిక సహస్రసంఖ్యాక
ప్రాజాపత్య కృచ్చ్ర ప్రత్యామ్నాయభూతై స్నానవిధ్యనుష్ఠిత తత్సం
ఖ్యాక మహానదీ మృత్తికాస్నానైః ప్రాచ్యోదీచ్యాంగసహితే సంపూర్ణ
మనుష్ఠితేనతి । హేగోత్రనామధేయ తవజన్మాభ్యాసా జ్ఞన్తప్రభృత్యై త
త్త ణపర్యంతం అనేకకృతేభ్యః ప్రకాశకృత మహాపాతక చతుష్టయ వ్యతిరీ

కైభ్యః ప్రకాశకృతైభ్యః మహాపాతకాతిదీప్తరూప మహాపాతకవృతాతిదే
 శికరూపాతి పాతకైభ్యః మహాపాతకసమరూపానుపాతకైభ్యః ఉపపాతకైభ్యః సంకల్ప
 కరణైభ్యః మలినీకరణైభ్యః అపాత్రీ కరణైభ్యోజాతిభ్రం
 శక రైభ్యః ప్రక్షీర్ణకైభ్యః రహస్య కృతైభ్యో మహాపాత కైభ్యోమ
 హా పాతకాతి దీప్తరూప మహా పాతక వ్రతాతి దేశిక రూపాతిపా
 తకైభ్యో మహాపాతక సమ రూపానుపాతకైభ్యః ఉపపాతకైభ్యః సం
 కల్ప కరణైభ్యో మలినీకరణైభ్యో పాత్రీకరణైభ్యో జాతిభ్రంశక రైభ్యః ప్ర
 క్షీర్ణకైభ్యః అజ్ఞానత స్సకృత్కృతైభ్యః అజ్ఞానతో భ్యస్తైభ్యః జ్ఞానతస్స
 కృత్కృతైభ్యః జ్ఞానతో భ్యస్తైభ్యః అజ్ఞానతో జ్ఞాన తశ్చాత్మ్యం తాభ్య
 స్తైభ్యః అజ్ఞానతోజ్ఞాన తశ్చసీరంత రాభ్యస్తైభ్యః అజ్ఞానతోజ్ఞా నతశ్చ
 చిరకాలాభ్యస్తైభ్యః బహుభ్యోబహువిధేభ్యస్స ర్వైభ్యః పాపేభ్యోవిముక్తో
 ఘాయావిముక్తోఘాయాభ్యుచ్చైర్వదేత్ ॥ పర్వదుచ్చైస్తథాస్త్యైక
 వాక్యేనానువదేత్ । పర్వదంగంధాక్షతైరలంకృత్యతాంబూలదక్షిణాదికం
 దద్యాత్ । యజమానః । ప్రాణానాయమ్య । మమజన్మాభ్యాసాదిత్యాదిసర్వై
 షాంపాపానా మహనోదకంపర్వదుపదిష్ట ప్రాయశ్చిత్తంవత్పారిగ్ంశదు
 త్తరద్విశతాధిక త్రిసహస్రసంఖ్యాక ప్రాజాపత్యకృత్యకం ప్రాచ్యో
 దీచ్యాంగ సహితం పర్వదు పదిష్టప్రత్యామ్నా యరూపేణా చరిష్యే ।
 మయాఆచరిష్యమాణ ప్రాయశ్చిత్తసాధుణ్యార్థం ప్రాచ్యాంగోదానంక
 రిష్యే । ఇతిసంకల్ప్యబ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య (॥శ్లో॥యజ్ఞసాధనభూతాయావి
 శ్వస్యాఘప్రణాశినీ విశ్వరూప ధరోదేవః ప్రియతామనయాగవా । గవా
 మంగేషుతిష్ఠంతి భువనానిచతుర్దశ । యస్తాత్తస్త్వాచ్ఛివంమెస్యా దతశ్శాం
 తిం ప్రయ చ్ఛమే ।) ఆస్త్యై బ్రాహ్మణాయ విష్ణురూపాయ స్వర్ణశృం
 గాం రౌఢ్యఖురాం తామ్ర పృష్ఠాం కాంస్యదోహశాం వస్త్రాలం
 కారసంయుక్తాం పయస్వినీ మిమాంగాం తుభ్యమహం సంప్రద దేన
 మమేతి దత్వాతతో దశదానాని దద్యాత్ ప్రాణానాయమ్య । తస్యత
 స్య ప్రాయశ్చిత్తస్య ప్రాచ్యాంగవశనంకరిష్యే । ఇతిసంకల్ప్య (॥శ్లో॥
 మేరుమందర తుల్యాని పాపాని వివిధానిచ । కేశానాశ్రిత్య తిష్ఠంసి

తస్మాత్తే-శా న్వసామ్యహం । జంఘారు వక్షః కఠోసులోమాని ఘజ
యోః క్రమాత్ । కుక్షిలోమ శిఖా వజ్రం శ్మశ్రుకేశాం శ్చవాప యె
త్ । క్రమేణపాణిపాదస్య సఖానిచనికృంతయేత్ । కేశానాం వపనం
నాస్తినారీణాం వ్రతసత్రయోః । మహదోషైషుసర్వైషు ధేదయేద
గుళద్వయం । పాదయోశ్చైవపాణ్యోశ్చకుర్యాన్నఖనికృంతనం । ప్ర
తదైవగుణ్యముచ్చరే తే-శాన్రక్షతి చెద్వృత్ । తథాపి లోమవపనం
కారయెన్నఖకృంతనం) (అనేనక్రమేణ వపనం కుర్యాత్) (|| శ్లో || రాజా
వా రాజపుత్రోవా బ్రాహ్మణోవా బహుశ్రుతః । కేశానాంవపనంహి
త్వా ప్రాయశ్చిత్తంసమాపయేత్ ॥ కేశానాంరక్షణార్థాయ ద్విగు
ణంవ్రతమాచరేత్ । ద్విగుణేవ్రతఆచిష్టే దక్షిణాద్విగుణార్థవేత్) । ఏతన్న
హాపాతక వ్యతిరిక్తవిషయం (|| శ్లో || విద్యద్విప్రస్సృపస్త్రీణాం నేష్యతేకేశ
వాపనం । ఋతేమహాపాతకినో గోహంతుశ్చవకీణేన ఇహివచనాత్)
సర్వప్రాయశ్చిత్తార్థం మహాపాతకానాం ప్రకాశకృత గోహనసదోష
స్యా వకీణేనో దోషస్యాపనోదకం । తతస్సర్వప్రాయశ్చిత్తస్థలై సర్వే
షాం వపనంకతకవ్యం । వపనంకృత్వాస్నాత్వా ప్రాణానాయమ్య । ఏవం
ప్రీత్యర్థం మయాఆచరిష్యమాణ సర్వప్రాయశ్చిత్తాంగ త్వేన దంతధావ
నంకరిష్యే (|| శ్లో || ఆయుర్బలంయశోవర్చః స్రజాఃపశువసూనిచ । బ్రహ్మ
స్రజ్ఞాంచమేథాంచ త్వంనోదేహివనస్పతే) ఇతిమంత్రేణ దంతకాష్ఠమా
దాయ దంతధావనం కృత్వాస్నాత్వా ప్రాణానాయమ్య । ఏవం...ప్రీత్య
ర్థంమయాఆచరిష్యమాణ సర్వప్రాయశ్చిత్తాంగ దశవిధస్నానాని కరిష్యే (||
శ్లో || భస్మగోమయమృద్వారి పంచగవ్యైస్తతఃపరం । స్నాత్వాతదుక్త
విధినా చాఘమషణమాచరేత్) ॥ అగ్నిరిన్ద్రిజన్ననా జాతవేదాఘృతం
మేచత్సురమృతం మఆసక్ । అర్కస్త్రీధాతూ రజసోవిమానో జసోఽఘ
మోహవిరన్ద్రినామ । ఇతి భస్మస్నానం । గంధద్వారామితి గోమయస్నా
నం । సోయాపృథివీ భవాన్మక్షరానివేశసి । యచ్ఛానశ్శమకసప్రథాం । ఇతి
మృత్తికా స్నానం । ఆపోహిష్ఠా మయోఘవఇతి వారిణాస్నానం ।

గాయత్ర్యగ్గోమూత్రం । గంధ ద్వారామితి గోమయం । అప్యా
య స్వేతి ధీరం । దధి క్రావ్ణ ఇతి దధి । శుక్రమసీ త్యాజ్యం । డె
వస్య త్వసవితుఃసా స్తాభ్యాగ్ం సరస్వత్యైవాచోయంతుర్యంత్రే ణా
గైస్తా వ్సామాస్యే నాభిపించా మింద్రస్య బృహస్పతేస్తా వ్సామా
జ్యే నాభిపించామి । ఇతి కుశోదక స్నానం । హిరణ్యశృంగం వరుణం
ప్రపద్యే శ్రీఘంమేదేహియాచితః । యన్మయాభుక్త మసాధూనాం పా
పేభ్యశ్చ ప్రతిగ్రహః । యన్మైమనసా వాచా కమణావాదుఘృతం
కృతం । తన్న ఇంద్రోవరుణో బృహస్పతి స్సవితాచ పునంతు పునః
పునః । నమోగ్మయే ప్సుమతే నమఇంద్రాయ నమోవరుణాయ నమో
వారుణ్యై నమోద్భ్యైః । యదపాం క్రూరం యదమేధ్యం యదశాం
తం తదవగచ్ఛతాత్ । అత్యాశనా దతీపానా ద్యచ్ఛుడ్రా త్రృతిగ్ర
హాత్ । తన్నోవరుణో రాజాపాణి నాహ్యవ మర్శతు । సోహమపా
పో విరజోనీమకాంతో ముక్తకన్చిషః । నాకస్యపృష్ఠ మారుహ్య గచ్ఛే
ద్భ్రహ్మన లోకతాం । యశ్చాప్సు వరుణ స్సపునా త్వఘమర్షణః ।
ఇమం మెగంగే యమునె సరస్వతి శుతుద్రస్తోమగ్ంసచతాపర్షియా ।
అసిక్నియా మరుద్వృక్షైవితస్తయాబీక కీయేశ్య ఋశ్యా సుమోమయా ।
ఋతంచ సత్యంచాధీధాత్త ససోఘజానత । తతో రాత్రి రజాయత
తతస్సముద్రో అణకవః । సమద్రాదణకవా దధి సంవత్సరోఅజాయత ।
అహూ రాత్రాణి మిదధద్విశ్వస్య మిషతోవశీ । సూర్యా చంద్ర మ
సాధాతా యథా పూర్వమకల్ప యత్ । దివంచ పృథివీ చాంతరి
క్షమథోసువః । యప్పృథివ్యాగ్ంరజస్వమాంతరిక్షేవిరోదసీ । ఇమా
గ్ంస్తదాపో వరుణః పునాత్వఘమర్షణః । పునంతు వసవః పునాతు వ
రుణః పునాత్వఘమర్షణః । ఏష భూత స్యమభ్యే భువనస్య గోప్తా ।
ఏష పుణ్యకృతాం లోకానేష మృత్యోర్హిరణ్మయం । ద్యావా పృథి
వ్యోర్హిరణ్మయగ్ంసగ్గ్రితగ్ంసువః । సనస్సువస్సగ్ంశిశాధి ఇత్యఘ
మరోషణస్నానం । ఏవం స్నాత్వాచమ్య పూతోహమస్త్రీ త్యాత్మానం
ధ్యాయేత్ । అథపంచగవ్యవిధిః (॥ శ్లో ॥ కృష్ణాయాఆహ రెన్దుత్రం

రక్తాయా గోమయంతథా । వీతాయాస్తు పయశ్చైవ నైతాయా ఆ
 హరెద్దధి । కపిలాయాఘృతంచైతి గవాంవణాఃప్రకీర్తితాః । పలమేకం
 తు గోమూత్రం అంగుష్ఠార్థంతు గోమయం । క్షీరంసప్తపలం గ్రా
 హ్యందధిచత్తిపలంతథా । ఘృతమేకపలంగ్రాహ్యంపలమేకంఽశోదకం
 గోమూత్రంగోమయం క్షీరందధిసర్పిః కశోదకం । పంచగవ్యమిహిహి
 క్తమృషిభిగౌతమాదిభిః । గాయత్ర్యాగృహ్యతేమూత్రంగంధమంత్రే
 ణగోమయం । ఆప్యాయస్వేతిమంత్రేణ క్షీరంగ్రాహ్యమనంతరం । ద
 ధిమంత్రేణ సంగ్రాహ్యం దధిచాజ్యం తతఃపరం । శుక్రమశీఘ్రంజుషా
 దేవస్యత్వాకుశోదకం । అనేనవిధినాపంచగవ్యంతత్తాదగ్రపాశ్రయే । మే
 శయిత్యాకుశాన్తేగ్రస్తుశ్చిరాలోద్యవిశుద్ధయేత్ । ప్రాశనేత్ప్రీత్యయే
 ద్వాతుస్సాపయేత్ప్రీణవేనతు । నారాయణేమంత్రేణ స్త్రీణాంప్రా
 శనమిష్యతే । ఇత్యేతదృషినాస్సోక్తం భరద్వాజేనధీమతా । భక్తుగో
 మయమృద్వారిపంచగవ్యానులేపనైః । ప్రాశనంపంచగవ్యస్యదహత్యగ్ని
 రివేంధనం । మలాపకషణంకార్యం బాహ్యశౌచోపసేద్ధయే । ప్రాణా
 నాయమ్య । ఎవం...తిథౌషర్షదుపదిష్టప్రాయశ్చిత్తప్రాచ్యాంగత్వేన శా
 లాగ్నిహోమంకరిష్యే । చతుష్పాత్రప్రయోగః । పూర్వోత్తరపరిమే
 చనేన । ఘాస్సాస్వాహాఘావస్సాస్వాహాసువస్సాస్వాహాఘాఘావస్సువస్సాస్వా
 హాః మంత్రోక్తదేవతాః । ప్రాణానాయమ్య । ఎవం...ప్రీత్యర్థంమమనమ
 స్తపాపక్షయాథం షర్షదుపదిష్టప్రాయశ్చిత్తప్రాచ్యాంగత్వేన పంచగవ్య
 ప్రాశనంకరిష్యే । పంచగవ్యంప్రాశ్య । ఆచమ్య । యత్త్వగ్నిగతంపాపం
 చెహేతిష్ఠతిమామకే । ప్రాశనం పంచగవ్యస్య దహత్యగ్నిరివేంధనం ।
 ప్రాణానాయమ్య । ఎవం...ప్రీత్యర్థంమయాఆచరిష్యమాణ ప్రాయశ్చిత్త
 ప్రాచ్యాంగత్వేన దశవిధప్రాశనాని కరిష్యే । ఆగ్నిరస్తీతి భక్తుప్రాశ
 నం । గంధద్వారామితి గోమయప్రాశనం । సోమనాపృథివీతిమృత్ప్రాశ
 నం । ఆపోహిష్ఠేతివారిప్రాశనం । గాయత్ర్యాగోమూత్రం । గంధద్వా
 రామితిగోమయం । ఆప్యాయస్వేతిక్షీరం । దధిక్రావ్ణ్ణిఇతిదధిప్రాశనం
 దేవస్యత్వేతికుశోదకప్రాశనం । అథశృతీయసంకల్పః । ఎవం...ప్రీత్యర్థః

పర్వదుపదిష్టప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే | ప్రాయశ్చిత్తంకృత్వా | ప్రాణానాయ
మ్య | పర్వదుపదిష్టసర్వప్రాయశ్చిత్తస్యోదీచ్యాంగత్యైవనశాలాగ్నిహోమంక
రిష్యే | చతుష్పాతప్రయోగః | పూర్వోత్తరపరిషేచనసభూస్సాస్వహః | భువ
స్సాస్వహః | సుప్తస్సాస్వహః || భూభువస్సుప్తస్సాస్వహః | నుంత్రోక్తదేవతాః | మ
యాఅచరితప్రాయశ్చిత్తస్యోదీచ్యాంగత్యైవనదశదానానికరిష్యే || శ్లో || ౧౪
నుంగేషుప్రప్తంతిభువనానిచతుర్దశ | యస్తాత్తస్తాచ్ఛివంమేస్యాదతశ్శాంతిం
ప్రయచ్ఛమే | సర్వసస్యాత్రయాభూమిర్వరాహేణసముద్భతా | అనంతపు
ణ్యఫలదాతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే | తిలాఃపాపహరానిత్యంవిష్టోఽకహస
ముద్భవాః | పాపంహరతుమేషీప్రమతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే | హిరణ్యగర్భగ
ర్భస్థంహేమబీజంవిభావసోః | అనంతపుణ్యఫలదమతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే |
కామధేనోస్సముద్భూతంసర్వక్రితుషసంస్థితం | దేవానామాజ్యమాహార
మతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే | శీతవాతోష్ణసంతాణంలజ్జాయాలక్షణంపరం | దే
హాలంకరణంవస్త్రమతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే | ధన్యంకరోపిదాతారమిహ
లోకేపరత్రచ | యస్తాత్తస్తాచ్ఛివంమేస్యాదతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే | ఇత్యు
కాండసముద్భూతోగుణోమధువిరాజనః | యస్తాత్తస్తా...ప్రయచ్ఛమే | పి
తృప్రీతికరంత్యంహిరౌప్యంచంద్రసమద్యుతే | త్వద్దానాదిహచాముత్రశ్చై
యస్సాగ్నిద్రజతంనుమ | రసానామగ్రతఃశైష్ట్యంలవణంబలవర్ధనం | యస్తాత్త
స్తా...మే | గోభూతిలహిరణ్యాజ్యవాసోధాన్యగుడానిచ | రౌప్యంలవణ
మిత్యాహుర్దశదానానిపండితాః || ఏవమేవసర్వత్రకృచ్ఛాదీప్రాయశ్చితైషు
ప్రాచ్యోదీచ్యాంగ కలాపంకర్తవ్యః ||

✽

❖ (*) అథమృత్తికాస్నానం. (*) ❖

అథాతోమృత్తికాస్నానవిధింవ్యాఖ్యాస్యామోబ్రహ్మచారిగృహస్థవాన
ప్రస్థపరివ్రాజకానామశ్వక్రాంతేనహస్రపరమాదేవీతిభూమిందూర్వాసు
భిమంత్య || అశ్వక్రాంతేరథక్రాంతేవిష్ణుక్రాంతేవసుంధరా | శిరసాధార
యిష్యామిరక్షస్వమాంపదేపదే | సహస్రపరమాదేవీతమూలాశతాంకు
రా | సవకాగ్ంహరతుమేపాపం | దూర్వాదుస్సప్తన్నాశనీఉద్ధృతాసీతి

నవీతిరెలోష్టమాదాయ | ఉద్ధృతాసివరాహాణకృష్ణైనశతబాహునా | కాం
 దాత్కాండాదిద్వాభ్యాం దూర్వామాదాయ | కాండాత్కాండాత్ప్రరో
 హంతీపరుషఃపరుషఃపరి | ఏవానోదూర్వేప్రతనుసహస్రేణశతేనచ | యాశ
 తేనప్రతనోపిసహస్రేణవిరోహసి | తస్యాస్తైదేవీష్టకవిధేమహవిషావయం |
 మృత్తికేహనమేపాపమితిదూర్వాం లోష్టేప్రతస్థాప్య | మృత్తికేహనమేపా
 పయన్తయాయుష్యుతంకృతం | మృత్తికేబ్రహ్మదత్తాసికాశ్యమేనాభిసం
 త్రితా | మృత్తికేదేహిమేళుప్తింత్వయిసర్వంప్రతిష్ఠితం | మృత్తికేప్రతిష్ఠితేన
 ర్వంతన్యైర్గుదమృత్తికే | తయాహతేనపాతేనగచ్ఛామిపరమాంగతిం | య
 తేఇంద్రస్వస్తిదాస్వస్తిసిన ఇంద్రస్త్రాతారమింద్రమోపాంతిమన్యః పరంమృ
 త్యోఇతిప్రతిమంత్రంప్రతిదిశం లోష్టముత్సృజ్య | యతేఇంద్రభయమహేత
 తోనోఅభయంకృధి | మఘవక్తాఛగ్ధితవశస్పృశితయేవిద్విషోవిమృభోజహి |
 స్వస్తిదావిశస్వతిర్వృతహవిమృభోవశీ | ష్టమేంద్రవిభరవిశునస్వస్తిదా
 అభయంకరః | స్వస్తిసిన ఇంద్రోవృద్ధశ్రవాః | స్వస్తిసినోచాపావిశ్వవేదాః | స్వస్
 త్తినస్తాగ్ధ్యోఅరిష్టసమిస్వస్తిసినోబృహస్పతిర్గధాతు | త్రాతారమింద్రమవి
 తారమింద్రగం హవేహవెసుహవగ్ శుచిమింద్రగ్ స్వస్తిసినోమఘనాధా
 త్వింద్రః | ఆపాంతమన్యస్తృపలప్రభర్తాఘనస్మివాంఛనుమాగ్ యుజీషీ |
 సోమోవిశ్వావృతసావనానినార్యగింద్రంప్రతీమానాసిదేభుః | పరంమృ
 త్యోఅనుపరేహిపంథాయస్తైస్వఇతరోదేవయానాత్ | చక్షుష్ట్యేత్రువ్య
 తేతేబ్రవీమిసూనఃప్రజాగ్ంరీరియోమోతవీరాః | గంధద్వారామితిలాప్త
 మాదాయ | గంధద్వారాంసురాధరోమాంశ్యభుష్టాంకరీషణీం | ఈశ్వరో
 గ్ంసర్వభూతానాంతామిహూపహ్వయేత్రియం | ఉదుత్యంజాతవేదసమి
 త్యాదిత్యాదదర్శయిత్వా | ఉదుత్యంజాతవేదసందేవంవహంతికేతవః | దృ
 శేవిశ్వానుసూర్యం | శ్రీర్మైభజత్వలక్ష్మీర్మైసశ్యత్విహిరః | పదక్షిణీకృత్య | శ్రీ
 ర్మైభజతు | అలక్ష్మీర్మైసశ్యతు | సహస్రశీర్షేతిశిర ఆలిప్య | సహస్రశీర్షాపు
 రుషస్సహస్రాక్షస్సహస్రపాత్ | సభూమింవిత్వతోపృత్యాత్యతిష్ఠద్దశాంగు
 లం | విష్ణుముఖాఇతిముఖం | విష్ణుముఖావైదేవాశ్చందోభిరిహన్లోకాననప
 జన్యమభ్యజయన్ | ఓజోగ్రీవాభిరిత్రిగ్రీవాం | ఓజోగ్రీవాభిర్విరృతిషన్ధభిరిం

ద్రగ్గ్ స్వపసావ హేనరుద్రస్యవిచలస్కంధోహూరాత్రయోర్ద్వితీయోర్థమా
సానాం తృతీయోమాసానాం చతుర్థః ఋతూనాం పంచమస్సంవత్సరస్య
షష్ఠః । మహాగ్ం ఇంద్రోవజ్ర బాహురితిబాహూ । మహాగ్ం ఇంద్రోవజ్ర
బాహు స్తోడశశమకాయచ్చతు స్వస్తి నోమఘవాకరోతు హంతు పాప్తానం
యోస్తాక ద్వేష్టి । సోమానగ్ స్వరణమితికుక్షౌ । సోమానగ్ స్వరణంకృణు
హిబ్రహ్మణస్తతే । కక్షీవంతంయదౌశిజం । శరీరంయజ్జశమలమితశరీరం ।
శరీరంయజ్జశమలం కుసీదంతస్త్రికృష్యదతుయోస్తాక ద్వేష్టి । నాభిమేచిత్త
మితి నాభిం । నాభిమేచిత్తంవిజ్ఞానం । పాయుమేచపతిర్భసత్ । ఆపాంత
మన్యురితికటిం । ఆపాంతమన్యస్తృపలప్రభమాక ధునిశ్శీమీవాంధరుమా
గ్ం ఋజీషీ । సోమోవిశ్వాన్యతసావనాని నా ర్వాగింద్రంప్రతిమానానిదే
భుః । విష్ణోర రాటమసీతిపృథం । విష్ణోర రాటమసివిష్ణోః పృథమసివిష్ణోశ్చ
ప్రేస్థోవిష్ణోస్సూరసి విష్ణోధుక్రవమసివైష్ణవమసివిష్ణవేత్వా । వరుణస్య
స్కంభనమసీతిమేధ్రం । వరుణస్యస్కంభనమసి వరుణస్యస్కంభనజన
మన్యున్ముక్తోవరుణస్యపాశః । ఆనందసందావిత్యంకౌ । ఆనందసందావాం
కౌమి । భగస్సాభ్యాగ్యంపసః । ఊర్వోరోజోరిత్యూరూ । ఊర్వోరోజోరి
ష్టావిశ్వాన్యం గానితనూః । తనువామేసహసమస్తై అస్తునూమాహిగ్ంసీః ।
ఊరూఅరత్నజానుసీతేజానుసీః । ఊరూఅరత్నజానుసీః । విశోమేంగానిసర్వతః ।
జంఘాభ్యామితిజంఘే । జంఘాభ్యాంపద్భ్యాంధమోకస్త్రి । విశిరాజాప్రతి
ష్ఠితః । చరణంపవిత్రమితిచరణే । చరణంపవిత్రంవితతంపురాణం యేనపూ
తస్తరతిదుష్కృతాని । తేనపవిత్రేణకుర్ధేనపూతా అతిపాప్తానమరాతింత
రేమ । ఇదంవిష్ణుస్త్రిణిపదేతి ద్వాభ్యాంపాదౌ । ఇదంవిష్ణుర్ద్విచక్రమేత్రేధా
నిదధేపదం । సమూఢమస్యపాగ్ంసరే । స్త్రీణిపదావిచక్రమే విష్ణుగోకపా
అదాభ్యః । తతోధమాణిధారయత్ । సజోపాఇంద్రేతి శేషం । యార్వాస
హితం లోష్టగ్ం శిరసినిధాయ । సజోపాఇంద్రసగణో మరుచ్ఛిస్సోమంపిబ
వృత్రహకఘారవిద్వాత్ । జహిత్రూగ్ం రవమ్భానోనుదస్వాథా భయం
కృణుహివిశ్వతోనః । హిరణ్యశృంగమితి తీర్థకంకత్వా । హిరణ్యశృంగంవ
రుణంప్రపద్యే తీర్థకంమేదేహియాచిరిః । యన్త్రయాభుక్త మసాధూనాం

పాపేభ్యశ్చప్రతిగ్రహః । యన్తైమనసావాచా కమణౌనా చుష్కృతంకృ
 తం । తన్నగ్రంద్రోవరుణో బృహస్పతిస్సవితాచ పునంతుపునఃపునః । సుమి
 త్రానఆప ఇత్యాత్మానమభిషిం చేత్ । సుమిత్రాన ఆపఓషధయస్సగతు । ఉ
 దకాంజలిమాదాయ లోష్ణదేశేనీయ । దుమిత్రాస్తస్తాగతి ప్రథమం ।
 యోస్తాక్ ద్వేష్టితి ద్వితీయం । యంచవయంద్విష్ణుగతి తృతీయం । దుమిత్రా
 స్తస్తస్మైభూయాసుః । యోస్తాక్ ద్వేష్టి । యంచవయంద్విష్ణుః । ఆపో
 హీషేతి తిస్సభిహారణ్యవణౌ ఇతిచతస్సభిః పవమానస్సువర్జిత ఇత్యేతే
 నాసువాకేనచ మాజయిత్వా ॥ ఆపోహిష్టామయోఘవః... ఆపోజనయ
 థాచనః । హిరణ్యవణౌ శ్శుచయః పావకాయాసుజాతః... నిధత్ర ॥ పవమా
 నస్సువజనః... జాతవేదామోజయంత్యాపునాతు ॥ నమోఽగ్నయే శ్శు
 మతఇతినమస్కృత్య । నమోఽగ్నయే శ్శుమతే నమగ్రంద్రాయనమో వరుణౌ
 యనమో వారుణ్యైవనమోద్భయః । యదపాంక్తూరమిత్యగ్ని ప్రీతాత్త
 త్య । యదపాంక్తూరం యదమేధ్యం యదశాంతం తదపగచ్ఛతాత్ । అ
 త్యాశనాదతీ పానాద్యచ్చ ఉగ్రాత్ప్రతిగ్రహేత్ । తన్నోవరుణోరాజా
 పాణినాహ్యవమర్శతు । సోహమపాపోవిరజోనినుఃక్రోము క్తకిచ్ఛిషః । నా
 కస్యపృథమారుహ్య గచ్ఛేర్చప్రాసలోకతాం । యశ్చాపునరుణస్సపు
 నాత్వఘమర్షణః । ఇమంమేగంగ ఇత్యపోభిమస్త్యి । ఇమంమేగంగే
 యమునై సరస్వతిశుతుద్రిస్తోమగ్ం సచతాపరుష్టియా । అనీక్షియామరు
 ద్వృధే వితస్తయాజీకేయై శ్రుణుహ్యసుషోమయా । ఋతంచసత్యం చె
 త్యఘమర్షణ సూక్తేనాప్సవగాహేత్ । ఋతంచసత్యం చాభీధా త్ర
 పసోధ్యజాయత । తతోరాత్రరజాయత తతస్సముద్రో అణాపః । సము
 ద్రా దణావాదధి సంవత్సరోఅజాయత । అహూరాత్రాణి మిదధద్విశ్వ
 స్యమిషతోవశి । సూర్యాచంద్రమసౌధాతా యథాపూర్వమకల్పయత్ ।
 దివంచప్రథిషిం చాంతరిక్షమథోసువః । యత్ప్రథివ్యాగ్ం రజస్వమాంతరి
 క్షేవిరోదసీ । ఇమాగ్ స్తదాపోవరుణః పునాత్వఘమర్షణః । పునంతువస
 పఃపునాతువరుణః పునాత్వఘమర్షణః । ఏషఘాతస్యమధ్యే ఘవనస్యగో
 ప్తా । ఏషపుణ్యకృతాంలొకా నేషమృత్యోర్హిరణ్యయం । ద్యావాపృథివ్యోర్

హిరణ్యగర్భం సంకీర్తితం సుఖం సనన్దువస్సంగశిశౌధి । ఆద్రక్షంజ్వలతి
త్యాచమ్య । ఆద్రక్షంజ్వలతి జ్యోతిరహమస్మి । జ్యోతిష్వలతి బ్రహ్మాహమస్మి ।
యోహమస్మి బ్రహ్మాహమస్మి । అహమస్మి బ్రహ్మాహమస్మి । అహమేవాహం
మాంబాహూమి స్వాహా । అకార్యకారితేపునస్సాత్త్వా । అకార్యకార్య వక్త
ణీకైస్తేనో ధూరిణహగురుతల్పగః । వరుణోపామఘముషణ నస్తస్మాత్ప్రా
ప్తాస్మిను చ్యతే । రహస్యపాపాపనోదనార్థం పునస్సాత్త్వయాత్ । రజో
ఘామి స్త్వమాగ్ంరోదయస్వ ప్రవదంతిధీరాః । పునంత్యృషయః పునంత
విసవః పునాతువరుణః పునాత్వఘమర్షణః । ఆక్రాంత్యముద్రఇతిజపేత్ ।
ఆక్రాంత్యముద్రః ప్రథమేవిధమకంజనయన్ప్రజాఘవనస్య రాజా । వృషాప
నిగ్రహించినానోఅవ్యేభృహతోస్సమోవావృధేసువాని ఇందుః । ప్రాణాయామ
వ్యవహరం... త్యథకం మయా కృత మృత్తికాస్నానాంగత్వేన దేవర్షిపిత్రా
నుద్దిక్య దేవర్షిపితృప్రీత్యథకం దేవర్షి పితృతర్పణం కరిష్యే । దేవాదీంస్త
ర్పయేత్ ॥ శుచీనోహవ్యేతి ధౌతవస్త్ర మచ్ఛిఃప్రీత్య । శుచీనో... పావ
కాః । దేవస్య త్వేతివస్త్ర మాదాయ । దేవస్య త్వా... దదే । అవధూహమిత్య
వధూయ । అవధూతగ్ంరటోవధూతా... అరాతయః । ఉదుత్యంజాతవేద
సమిత్యాదిత్యాదుదర్శయిత్వా । ఉద్యుత్యం... సూర్యం । ఆపహంతీతి పరి
ధాయ । ఆపహంతీవతన్వానా... లోమశాంపశుభిన్నహస్వాహాః । తతోద్వి
రాచమ్య । ఉత్కామ్రీమంతుఘాతవిశాచాః యేఘాతాశ్చ నిశాచరాః ।
ఏతేమామవిరోధేన బ్రహ్మకమకసమారభే । ఇతిదర్భాసనం ప్రతిష్ఠాప్య
ప్రాణాయామ త్రయంకృత్వా । అష్టోత్తరశత గాయత్రీజపం కృత్వా
ద్వాదశసూర్య నమస్కారా నశ్వత్ ప్రదక్షిణానిచకృత్వా (అశ్వత్
పదక్షిణమంత్రః) శ్లో ॥ మూలతోబ్రహ్మరూపాయ మధ్యతోవిష్ణురూపి
తే । అగ్రతశ్శివరూపాయ వృక్షరాజాయ తేనమః । ఇతివ్రతాద్భాష్టకం
పూతోభవతి । బ్రహ్మహత్యాగోపధగురుతల్పగమనస్వర్గస్తేయసురాపానా
దిప్రణాశనమితివిజ్ఞాయతే । ధ్యాత్వా దేవం నారాయణం ప్రపద్యత ఇత్యా
హ భగవాన్బోధాయనః । ఇతిస్తుతిరత్నమపౌదధికృత్ ॥ ఇతిమృత్తికా
స్నానవిధిః ॥

—(*) స్నాన ప్రకరణం. (*)—

దక్షిణః । అస్నాతో నాచ రేత్యర్హజపహమాదికంచయత్ । లాలా
 స్వేదసమాకీర్ణశ్శయనాదుత్థితఃపుమాన్ ॥ అత్యంతమలినఃకాయోనవచ్చి
 సమన్వితః । స్రవత్యేవదివానక్తంప్రాతస్సానంవిశోధనం॥ ముక్తాఫలైః అ
 స్నాతస్తుపునాన్నార్హోజప్యగ్నిహవనాదిషు । ప్రాతస్సానంతదర్ధంతు
 నిత్యస్నానంప్రకీర్తితం॥ స్రోతసోభిముఖస్సానయాన్తార్జ్వనేచాఘమర్షణైః ।
 న్యత్రార్కముఖోరాత్రోప్రాగుదఙ్ముఖఎవవా ॥ సంకల్పస్సుక్తపతనంసూ
 ర్జనంచాఘమర్షణం । జేవాదితర్పణంచైవస్నానంపంచాంగముత్తమం॥ విశ్వా
 మిత్రః । తతోనదీంసమాగత్యగంగాధ్యానపురస్సరం । నాభిమాత్రేజలేన్ధీ
 త్వాత్రివారంస్నానమాచరేత్ ॥ విష్ణుః ॥ నాభిమాత్రేజలేన్ధీత్వాకృత్వాక
 శాద్విధాద్విజః । నిరుద్ధకర్ణనాసస్తుత్రివారంషజ్జనంచరేత్ ॥ ఆశ్వలాయ
 నః । త్రిరాష్ట్రత్యసమాచమ్యశిఖాంబధ్వాసమాచమేత్ । ప్రాణానాయవ్య
 సంకల్ప్యత్రివారంషజ్జయేత్పునః॥

—(*) అథగంగాప్రార్థనా. (*)—

గంగాగంగేతియోబ్రూయాద్యోజనానాంశతైరపి । ముచ్యతేసర్వ
 పాపేభ్యోవిష్ణులోకంసగచ్ఛతి ॥ అంబత్పద్మర్శనాన్సుక్తిర్మజానేస్నానజంఘ
 లం । స్వర్గారోహణసోపానేమహాపుణ్యతరంగిణీ । వందేకాశీంగుహంగం
 గాంభవాసీంమణికర్ణికాం॥ అతీత్యమహాకాయకల్పాంతదహనోపమః । ధైర
 నాయసమస్తుభ్యమనుజ్ఞాందాతుమహాన్ ॥ త్వంరాజాసర్వతీర్థానాంతవషే
 వజగతఃపితా । యాచితంతీర్థంమేదేహిసర్వపాపాపనుత్తయే॥ యోసౌస
 ర్వగతోవిష్ణుశ్చత్స్వరూపీరంజనః॥ సవప్రవరూపేణగంగాంభోనాత్రసం
 శయః॥ నందినలినీసీతామాలినీచమహాపగా । విష్ణుపాదాబ్జసంఘాతాగం
 గాత్రిపథగామినీ । భాగీరథీభోగవతీజాహ్నువీత్రిదశేశ్వరీ॥ ద్వాదశైతానినా
 మానియత్రయత్రజలాశయే । స్నానకాలేపలేన్నిత్యంమహాపాతకనాశనం॥

అత్రాయంప్రయోగః । తత్రగంగాధ్యానపురస్సరంగంగాంప్రవిశ్య
 నాభిమాత్రేజలేన్ధీత్వాశిఖాంద్విధావిధాయనిరుద్ధకణానాసత్త్రిరాష్ట్రత్యలి
 చమ్యశిఖాంబధ్వాపునరాచమేత్ । ప్రాణానాయవ్యు ఎవం...ప్రీత్యర్థం॥

ప్రాతస్సాన్ననమహంకరిష్యే | హిరణ్యశృంగమితీసుక్తంజపేత్ || హిరణ్య
 శృంగంవరుణంప్రపద్యేతిథంమేదేహియాచితః | యన్మయాభుక్తమసా
 ధూనాంపాపేభ్యశ్చప్రతిగ్రహః | యన్మేవనసావాచాకమణావాదుష్కృ
 తంకృతం | తన్నఇంద్రోవరుణోబృహస్పతిస్సవితాచపునంతుపునఃపునః || త
 తోమోజకయేత్ | ఆపోహిష్ఠామయోభువః...చనః | హిరణ్య...నిధత్త | ఇ
 వమాపఃప్రవహతావద్యంచమలంచయత్ | యద్వాహమభిదుద్రోహన్మతం
 యద్వాశేపేఅభీరుణం | అపోమాతస్త్వాదేనసోవిశ్వాన్మంచత్వగ్ంహసః | ని
 మామంచామిశపధాన్నిమావరుణాదధి | నిమామన్యవద్భీశాత్స
 వ్సస్త్వాద్దేవకిల్బిషాదుతోమసువ్యకిల్బిషాత్ | పవమానస్సువజకనః...జాత
 వేదామోజకయంత్యాపునాతు || పుననిమజ్య | నమోగ్నయేఘ్నుమతఇతిస
 పుగ్ంశ్య || నమోగ్నయేఘ్నుమతేనమఇంద్రాయ నమోవరుణాయ నమో
 వారుణేన్యనమోద్భ్యః | యదపాంక్రూరమితిసాంగుప్తయజ్ఞసూత్రేణాద్భి
 స్త్రిరాఘ్నశ్య | యదపాంక్రూరయదమేధ్యంయదశాంతంతదపగచ్ఛతాత్ |
 ౨ త్యాశనాదతీపానాద్యచ్ఛుక్లగ్రాన్వత్రిగ్రహత్ | తన్నోవరుణోరాజాపా
 శీసాహ్యవమర్షతు | సోహమపాపోవిరజోనిముక్తిముక్తకీర్తిషః | నాకస్య
 పృథమారుహ్యగచ్ఛేద్రుహ్నానలోకతాం | యశ్చాఘ్నుపరుణస్సపునాత్వఘ్ను
 మక్షణః | ఇమంమెగంగ-ఇత్యపోభిమంత్ర్య | ఇమంమెగంగేయమునెసరస్వతి
 శుతుద్రిస్తోమగ్ంసచతాపరుష్ణియా | అసిక్ష్మియామరుద్వృధేవితస్తయాద్భికి
 యేశుణుహ్యసుమోమయా | ఋతంచేత్యఘ్నుమర్షణసూక్తేనాప్సవగామే
 త | ఋతంచసత్యంచాభీధాత్తపసోద్భ్యజాయత | తతోరాత్రిరజాయతతత
 స్సముద్రోఅర్ణవః | సముద్రాదణకవాదధిసంవత్సరోఅజాయత | అహూ
 రాత్రాణిమిదధద్విత్వస్యమిషతోవశీ | సూర్యాచంద్రిమసౌధాతాయథా
 పూర్వమకల్మయత్ | దివంచపృథివీంచాంతరిక్షమథోసువః | యత్పృథివ్యా
 గ్ంరజస్వహాంతరిక్షైవిరోదసీ | ఇమాగ్స్తదాపోవరుణఃపునాత్వఘ్నుమక్ష
 ణః- పునంతువసవఃపునాతువరుణఃపునాత్వఘ్నుమర్షణః | ఏషభూతస్యమధ్యే
 భువనస్యగోష్ఠా | ఏషపుణ్యకృతాలోకానేషమృతోర్విర్నిరణ్మయం | ద్యా
 వాపృథివ్యోర్నిరణ్మయగ్ంసగ్గ్రితగ్ంసువః | సనస్సువస్సగ్ంశిశాధి || ఆ

ద్వంజ్వలతీత్యాచమ్య । ఆద్వంజ్వలతిజ్యోతిరహమస్తి । జ్యోతిర్జ్వలతిబ్రహ్మ
హమస్తి । యోహమస్తిబ్రహ్మహమస్తి- అహమస్తిబ్రహ్మహమస్తి- అహమే
వాహంమాంజుహౌమిస్వాహ-ఆచమ్య-ఎవం...ప్రీత్యర్థంస్నానాంగత్వేన
దేవాదితర్పణంకరిష్యే-బ్రహ్మదయోయేదేవాః తాన్దేవాగ్ స్తర్పయామి.
భూద్దేవాగ్ స్తర్పయామిభువద్దేవాగ్ స్తర్పయామి-సువద్దేవాగ్ స్తర్పయామి
భూర్భువస్సు-వద్దేవాగ్ స్తర్పయామి । కృష్ణద్వైపాయనాదయోయే ఋష
యః । తాన్ఋషీగ్ స్తర్పయామితర్పయామిద్వివిధాన్ఋషీగ్ స్తర్పయామి
ద్వివిధాన్ఋషీగ్ స్తర్పయామి॥ ౧॥ సువఋషీగ్ స్తర్పయామి॥ ౨॥ భూర్భువస్సు
వఋషీగ్ స్తర్పయామి॥ ౩॥ సోమఃపితృమాన్యమోంగిరస్వానగ్నిష్వాత్తా
గ్నికవ్యవాహనాదయోయేపితరః । తాన్పితౄగ్ స్తర్పయామి । ఏవంఋ
భూన్పితౄగ్ స్తర్పయామి॥ ౩॥ భువన్పితౄగ్ స్తర్పయామి॥ ౩॥ సువన్పితౄగ్
స్తర్పయామి॥ ౩॥ భూర్భువస్సువన్పితౄగ్ స్తర్పయామి॥ ౩॥ ఆచమ్యాయత్త
యాదూషితంతోయంశాఙ్గీరమలసంయుతం । తస్యపాపవిశుద్ధ్యర్థంయత్తై
ఙ్గంతర్పయామ్యహం॥ అసంస్కారాశ్చయైకేచిజ్జలాశాంపితరోమమ । తేషా
మాప్యాయనార్థాయదీయతేసలిలంమయా ॥ ఇతితపేహస్తాభ్యాంఉదకం
క్షీప్య॥ వస్త్రంచతుర్గుణీకృత్య । యేకేచాస్తుత్కులేజాతాఅపుత్రాగోత్ర
ణోన్యతాః । తేగృహ్లాంతమయాదత్తంవస్త్రంసిష్టిష్యదనోదకం॥ ఇతిప్రాచీనా
వీతినావస్త్రంసిష్టిష్యతీనోఽస్త్యేనవస్త్రేణాంగంపరిమార్జయేత్ ॥ ఇ
స్నానవిధిః॥

సింధుస్నానవిధిః.

శ్లో॥ అశ్వత్థసాగరానెవ్యానస్సప్రవృత్త్యాకదాచన । అశ్వత్థంమంద
వారైతు సాగరంపర్వణిస్సృజేత్ ॥ అత్రసముద్రోదకేన నాచమనంకా
ర్యం । కింతూద కాంతరేణేవ । తథాచోక్తం । అక్షరాభిరద్భురాచా
మేదితి ॥ తత్రైవచమన యోగ్యస్థలాని ॥ శ్లో॥ గోకణేఽవప్రభాగే
చగంగాసాగరసంగమే । జగన్నాథేరామసేతావద్భావాచమనంచరేత్
సింహౌకృత్యమాహ॥ ధన్వర్పాణౌలిఖత్వాధనమస్మృత్యశ్రుతింజపేత్ । సిం
ధౌప్రక్షిప్యసూత్రాణిసరత్సంసహరీతకం॥

అత్రాయంప్రయోగః- సింధుతీరంప్రాప్యతత్రధనుర్భాణౌలిఖత్వా
 ప్రాణానాయమ్య ఎవం...ప్రీత్యర్థం సింధుస్నానమహంకరిష్యే ఇతిసంక
 ప్త్య-యానికానిచ...రక్షరక్షజనాదానఇత్యాత్మప్రదక్షిణత్రయంకృత్వా
 ముద్రాయంవాయునాయసింధూనాంపతయేనమః! సదీనాగ్ంసర్వాసాంపి
 తేజుహుతావిశ్వకమఃతేవిశ్వాహమర్త్యగ్ంహవిఃఇతిసమస్కృత్య!రత్న
 శరీతకసహితానియజ్ఞోపవీతానిసింధౌప్రక్షిప్య! పిష్పలాదాత్సముత్పన్నై
 యైత్యైలోకభయంకరే! పాపాణాంతేమయాదత్తమహారాధకంప్రకల్ప్య
 గాం! ఇతిపాపాణాంప్రక్షిప్యప్రాథకయతే! విశ్వాచీచక్షుతాచీచవిశ్వయో
 విశాంపతే! సాన్నిధ్యంకురుమేదేవసాగరేలవణాంభసి! త్రితత్వాత్తకమీ
 నంనమోవిష్ణుముమాపతిం! సాన్నిధ్యంకురుమేదేవసాగరేలవణాంభసి!
 మస్తేవిశ్వగుప్తాయనమోవిష్ణో!అపాంపతే! నమోజలధిరూపాయనదీనాం
 తయేనమః! ఇతిసమస్కృత్య!సమస్తజగదాధారశంఖచక్రగదాధర! దేవ
 హిమమానుజ్ఞాంతపరీధానిమేవతే! ఇత్యనుజ్ఞాంసీకృత్య! మంత్రంపఠే
 ! అగ్నిత్వయోసిరిసలచ్చదేహూరెతోథవామృత్యురమృతస్యనాభిః!ఎతచ్చ
 పాండవసత్యవాక్యంత్రుత్వావగాహేతపతింనదీనాం! తతస్సాన్నత్యా
 ప్రాహిస్తామయోభువఇతిసృభిస్తీరణ్యవర్ణాఇతిచతస్సభింపవమానస్సువ
 ణనఇత్యేతేనానువాకేనచేత్యాదిభిస్సాన్నయాత్! ప్రాణానాయమ్య!ఎవం
 .ప్రీత్యర్థంసింధుస్నానాంగఅర్ఘ్యప్రదానంకరిష్యే॥శ్లో॥ సర్వరత్నోద్భవ
 మాకస్సర్వరత్నకరోయతః! సర్వరత్నప్రదాతస్తవ్యంహణార్ఘ్యం
 హోదధే! ఇత్యర్ఘ్యుదత్వా-ఉదకాంతరేణాచమ్య- ఎవం...ప్రీత్యర్థం-
 ధుస్నానాంగపిష్పలాదతర్పణంకరిష్యే - పిష్పలాదంవికల్పించ కృతాం
 బీవనేశ్వరం! పసిష్ఠంవామదేవంవపరాశరమపాంపతిం॥ వాత్సీకింనార
 చైవవాలిఖిల్యాంస్తృజ్ఞేవచ! నలంసీలంగవాక్షంచగవయంగంభమాచనం!
 బంబవంతంహనూమ తంసుగ్రీవంచాంగదంతథా! మైందంబద్వివిదంచైవ
 షభంశరభంతథా! రామంచలక్ష్మణంచైవసీతాంచైవయశస్వినీం!ఎతాం
 తర్పయేద్విదవాన్జలమధ్యేవిశేషతః-అబ్రహ్మస్తంబపర్యంతంయతి-అచి
 దరాచరం!మయాదతైనతోయేనతృప్తిమేవాభిగచ్ఛతీతి॥ఇతిసింధుస్నానము

ధిః॥ స్నానానంతరం శుష్క-వస్త్రపరిధానవిధిః మృత్తికాస్నానవద్ద్రీక్షణ్యః॥
 ఊర్ధ్వపుండ్రవిధిః.

స్నాత్వా మృత్తికయా చూర్ధ్వపుండ్రం కుర్యాత్స్వయత్నతః । జపకాలే మృదా కుర్యాత్సంధ్యాకాలే చ వారిణా॥ భస్మసంపాదనకాలే తు చిందనం సార్యకాలికం॥ తత్ప్రకారః॥ గోపీచందనపాపఘ్నవిష్ణుదేహగమభ్యుపాసనా క్రాఢితనమస్తుభ్యంధారణాన్ముక్తిదోభవ॥ ఇతి స్నాత్తికామాదాయ ఇమం మే గంగేయము నెసరస్వతి శత్రుక్షిప్తో మగ్గం సచతాపరుష్ణియా । అసిష్టియా మరుద్వృక్షైవితస్తయాన్జీకీయైశ్శబ్దసహస్రే సుషోమయా॥ ఇతి జలమంజరీయవిష్టోరరాటమసీతి మర్దయేత్ । విష్టోరరాటమసి విష్టోః పృథమసి విష్టోః శ్చ షష్ఠి స్తో విష్టోః స్యూరసి విష్టోర్ధ్రువమసి వైష్ణవమసి విష్ణవే త్త్వి- అతో దేవా ఇత్యేతా భిర్విష్ణుగాయత్ర్యా చ త్రివారమభిమంత్రిత్య- అతో దేవా అవంతునో యతో విష్ణుర్విచక్రమే- పృథివ్యాస్సప్తధామభిః ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే తే ధాని చ ధానదం- సమూఢమస్య పాగ్ం సురై- త్రీణి పదావిచక్రమే విష్ణుర్గోపాలదాభ్యః- తతో ధర్మణిధారయత్- తద్విష్టోః పరమం పదగ్ం సదా శక్యం తే సూరయః- దివీ చ త్సురాతతం- తద్విప్రాసో విషస్య నో జాగృవాం గస్స మింధ తే విష్టోః త్యత్పరమం పదం- నారాయణాయ విద్మహే వాసుదేవాయ ధీమహి- తన్నో విష్ణుః ప్రచోదయాత్- శంఖచక్రగదాపాణేద్వారకానిలయాచ్యుత- గోవిందపుండ్రీ కాక్షరక్షమాంశరణాగతమితి ధ్యాత్వా గృహస్థో లలాటాదిస్థానైష్వనామికాంగుళ్యా విష్ణుగాయత్ర్యా కేశవాదిద్వాదశనామభిర్వాధారయేత్ - బ్రహ్మచారి వాస్త్రస్థో వాలలాటకం తహృదయమూలేషు వైష్ణవగాయత్ర్యా స్థోది పంచనామభిర్వాధారయేద్యతిస్తర్జన్యాశిరోలలాటహృదయేషు ప్రణవేన ధారయేత్పరమహంసో లలాటేనైకమూర్ధ్వపుండ్రం ధారయేత్ ॥ ఇతి ఊర్ధ్వపుండ్రవిధిః॥

అథ భస్మధారణవిధిః.

శ్లో॥ స్నాత్వా చారపరిశ్రాంతః పంచపూజావిశారదః - త్రిపుండ్రం భిష్మసాకుర్వత్ చందనేన ఛన్ద్రవతః - స్నాత్వా పుండ్రం మృదా కుర్యాద్ధృత్యా బైవతుభస్మచా- దేవానభ్యర్చ్య గంధేన సర్వపాపాపశుత్తయే- ఊర్ధ్వపు

డంత్రిపుండ్రంబ ద్వావేతౌధారయెద్దివిజః-తయోరేకంపరిత్యజ్య రారవం
 పరకంప్రణేతీ ॥ బృహస్పతిః ॥ నర్యభస్మాగ్నిహోత్రాంతే ధార్యమేవాగ్ని
 హోత్రీభిః। అనాహితాగ్నేర్బ్రాహ్మణ్య మాపాసనసముద్భవమ్। బౌపా
 సనాగ్నిజంబ్రాహ్మ్యం నర్యభస్మతువైష్ణవం। నర్యభస్మపరంబ్రహ్మ ద్వయం
 సంసారతారకం। తయోరన్యతరస్సేవ్యం సంసారభయభీరుణా। ధార్యంభ
 స్మత్రిసంధ్యంతు గృహీణాజలసంయుతం। పర్వకాలేభవేత్స్త్రిణాం యతీ
 రాంజలవజ్జీతమితి ॥ ... .. *

భస్మనోద్ధూళనంచైవ తథైవాపాదమస్తకం। యోకరోతిసదామత్యః
 సముక్తోభవతిశ్రవమితి॥ స్కాందే ॥ భస్మనోద్ధూళనంచైవ తథాతిర్యక్తి
 పుండ్రకం- రుద్రాక్షధారణంకృత్వా ముక్తింప్రాప్నోతిమానవఇతి- యస్య
 ఫాలేభవేద్భస్మ కంఠేరుద్రాక్షమాలికా- తస్యపాపానినశ్యంతి బ్రహ్మహ
 త్యాదికానిన - స్వర్ణాస్త్రేయసురాపాన గురుతల్పాదికైరపి - భస్మధారణ
 హోత్రేణ మువ్యతేనర్వకిచ్ఛియైః । త్రియంబకంజపేన్మత్యక్ ప్రీయాయుష
 ంధాపివా- యోపుణ్యవాన్భవేన్మత్యః పరంలోకంసయాన్యలీతి- భస్మో
 హళనమాహత్యైవ వణిణశుంకేనశక్యతే- యేననారాయణశ్శీమానభూ
 క్త్వికుంతనానుకం- విభూతిర్భూతిరైశ్వర్యమణిమాద్యప్తసిద్ధిదం- తస్మాద్వి
 సస్సదోద్ధూళ్యబ్రహ్మసూరాయకల్పతఇతి - యస్యఫాలేత్రయూరేఖాభ
 క్తీనారాజతేనదా- సశివఃకేవలోబ్రహ్మనారాయణఇతీరితఇతి- రుద్రాక్ష
 హాలికాయస్యకంఠేరాజతిసర్వదా - సవిప్రస్సాన్వికశ్శుద్ధస్సశివఃపరమేశ్వ
 ర్ని॥ బ్రహ్మాండే-భస్మనోద్ధూళ్యమేధావీకంఠేరుద్రాక్షమాలికాంబ్రహ్మసం
 హతురీనిత్యంపరంబ్రహ్మధిగచ్ఛతి - తిర్యక్పుండ్రంభవేవ్యస్యతీర్థకస్నానఫ
 లసరః- సలభేన్మక్తిమాప్నోతిశివతులోపివాభవేతే-యస్యపంచాక్షరీనా
 కంఠేరుద్రాక్షమాలికా - సచండాలతమోక్షేయస్సబాహ్యస్సవిగహి
 కీనిత్యముద్ధూళయేత్తస్మాద్భస్మబ్రహ్మభీమంత్రితం - తేనపాపానినశ్యంతి
 మక్తిస్తస్యకరణీతా-భస్మరుద్రాక్షధారీయస్సపూజ్యోనాన్యఉచ్యతే-తస్మా
 ద్గ్రాహయేద్విద్వాన్బుజాదానాదికమణు- విభూతిర్నాస్తియత్ఫాలే
 వద్యప్రాప్నోతిసమాచరేత్ ॥ తస్మాత్కాలత్రయేవిప్రంకుర్యాద్భస్మత్రిపుం

ద్రవం- నాస్తీపంచాక్షరీయస్యతస్తుఖంనావలోకయేత్ - దూరతస్తంత్యస
ద్విప్రస్సానకాలేవిశేషతథితి॥

అథకాలాగ్నిరుద్రోపనిషత్.

ఓంసహనావవతు- సహనౌఘనక్తు- సహవీర్యంకరవావహై- యేజ
స్వినావధీతమస్తుమావిద్విషావహై- ఓంశాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః॥హరిఃఓం॥అ
థకాలాగ్నిరుద్రోపనిషదః- సంవతకోగ్నిరుషిః- అనుష్టుప్చందః-శ్రీకాలా
గ్నిరుద్రోదేవతా-ఓంబీజం- నమశ్శక్తిః-శివాయేతికీలకంమహాసమస్తపాపహ
యాధేభస్థధారణేవినియోగః॥ ఓమితిషడంగన్యాసః భూర్భువస్సువరోమి
తిదిగ్బంధః- ధ్యానంఋ-తగ్ంసత్యం...నమోన-మః- శాంతంపద్మా...న
మామి- అథకాలాగ్నిరుద్రంభగవంతంససత్కుమారఃప్రచ్ఛ- అధీహిభగ
వత్త్రిపుండ్రవిధిం-కింతత్వం-కామూర్తిః-కోవిధిః- కంద్రవ్యం-కింస్తానంక
తిప్రమాణం-కారేఖాః- కేమంత్రాః-కాదేవతాః-కాశక్తిః-కింకర్తా- కిందై
వతం-కింఘమితిచ-తగ్ంహేవావభగవాన్కాలాగ్నిరుద్రః- యద్ద్రవ్యం
తదాగ్నేయంభస్త్వ- సద్యోజాతాదిభింపంచబ్రహ్మమంత్రైఃసరిగృహ్య-గ
యత్రాభస్సంమేళ్య- వృత్తకోణంవిన్యస్య- మాయాబిందుగ్గాయత్రీ
ణపాదంచ - బ్రహ్మణోచక్రంప్రణవేనాపూర్య- ప్రజాపతేనేత్యభిమంత్య
బ్రాహ్మణముచ్చరేత్ - మూర్తిశ్శాంకరీ-తత్త్వమిద్యైశం- ఫలంక్షేత్రత్యం-క
ఖామూర్తిశ్త్రయాత్మికాః-త్రిపుండ్రంత్రిదైవతం-విధిర్దేవగోచరః-త్రియంబ
కస్త్రీయాయుషాగ్నిరిత్యాదయస్త్రయోమాళయోమంత్రరంజాశ్చ-బ్రహ్మ
గ్నిర్వసిష్ఠనారాయణౌదయఃపరమమయః । గురుర్గోరీశఃసద్యోజాతం...
నమః- వామదేవాయ...నమః-అఘోరేభ్యో...రూపేభ్యః-తత్పురుషాయ
...యాత్-ఈశానః...శివోమ్-అగ్నిరిత్యభిమంత్య- అగ్నిరితిభస్త్వ-వాయ
రితిభస్త్వ జలమితిభస్త్వ-స్థలమితిభస్త్వ-మేతిభస్త్వ-సర్వంభవ్విదంభస్త్వ యే
సాంభస్త్వాభిమంత్రయే సోహంబ్రహ్మ- మానస్తోకేత్యంభసాసంమృజ్య
యాయుషమితిశిరోలలాటవత్తఃస్కంధేషు- త్రియాయుషైస్త్రీయంబక్తై
ర్గక్తీస్తోరేఖాఃప్రకుర్వీత- వ్రతమేతచ్ఛాంభవం- సర్వేషువేదేషువేదవారి
రుక్తంభవతి- తస్మాన్నమాచరేన్యుముత్సర్వపునర్భవాయ-అథోవాచప్ర

వ్యసనతు-మూర్తి- ప్రమాణమస్యత్రిపుండ్రస్య-త్రిధాచరేఖా- ఆలలాటా
 దాచితుమోక్ష- భృనోర్మధ్యతత్త్వ- యస్యప్రథమారేఖాసాగాహృపత్య
 శ్చాకారోరేఖోభూలోకస్యాత్మక్రియాశక్తిః క్రియ్యుగ్వదః ప్రాతస్సవనగ్ం
 సదాశివోదేవతేతి- యస్యద్వియారేఖాసాహవనియోమకారః- తమో
 ద్యోగోకః-పరమాత్మజ్ఞానశక్తిః యబుద్ధేదోమాధ్యందినగ్ంసవనంసదాశి
 వోదేవతేతియస్యతృతీయారేఖాసాదక్షిణాగ్నిరుకారస్సత్త్వమంతరిక్షమం
 తరాత్మచ్ఛాశక్తిస్సామవేదస్త్రీయసవనగ్ంమహాదేవోదేవతేతి. ఎవంత్రి
 పుండ్రంభస్తనాకరోపయోవిద్వాన్బ్రహ్మచారిగృహస్థోవానప్రస్థోయతిర్వా
 సమహాపాశకౌపపాతకేభ్యఃపూతోభవతి । ససర్వాన్వేదానధ్యాతోభవ
 తి। ససర్వేషులేచ్ఛేదున్నాతోభవతి। ససర్వేషువేదేష్వధీతోభవతి। ససర్వరుద్ర
 మంత్రబాహిభవతి । ఏతదైవమహాపనిషదమధీతే। సవిద్వాన్భవతి । ప్రాతర
 ధీయానోరాత్రికృతంపాపంనాశయతి । సాయమధీయానోదివనకృతంపా
 పంనాశయతి- సాయంప్రాతరధీయానోపాపోఆపాపోభవతి. ఎవంయోకు
 రుతేనిత్యంబ్రహ్మభూయాయభవతి - ససర్వాన్లోకాన్భుంక్తేదేహంత్యక్వా
 శివసాయుర్యమేతిగత్యాహభగవాన్సా-లాగ్నిరుద్రః॥ ఇత్యుపనిషత్ - సహ
 నావవతు - ...వహౌ । ఓంశాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః॥ ఇతిభస్మధారణవి
 ధిస్సమాప్తా॥

*

—(*) బౌపాసనం. (*)—

ప్రాతౌనాయమ్య । ఎవం...శ్చఫణం । సాయమాపాసనంతండురై
 వోష్యామి। అగ్నిమిధ్వాచత్వారిశృంగాశ్రయోఅస్యపాదాద్వేదేనైసప్రహ
 స్తాసోఅస్య । త్రిధాబద్ధోవృషధోరోరీవీణమహూదేవోమర్త్యాగ్ంఅవివేక ।
 సప్రహస్తశ్చతుశ్శంగస్స ప్రజిహ్వాద్విశీర్షకః । త్రిపాత్రస్సన్నవదనస్సుఖా
 సీనశ్శుచిన్మితః । స్వావంతంతుదక్షిణేపార్శ్వేదేవీంవామేస్వధాంతథా। బిభృ
 ద్దక్షిణహస్తైస్త్రుశక్తిమన్నంస్రుచంస్రువం । తోమరంవ్యజనంవామైర్భృతపా
 త్రంతుధారియత్ । మేషారూఢంబటాబద్ధంగౌరవర్ణంమహశాజసం । ధూమ
 ధ్వంజంలోహితాక్షం సప్తార్చిస్సర్వకామదం । ఆత్మభిముఖమాసీనమేవం
 ధ్యాయేద్ధుతానాశ్చిహ్నిదేవప్రదిశోసుసర్వాఃపూర్వోహిజాతస్సకాగ

ద్వైతః । సవిజాయమానస్సజనివ్యమాణః ప్రత్యక్షభాస్తీత్యతివిశ్వతోము
 ఖః । ప్రాజ్ఞభాగ్నమమలభిముఖోభవ । సుముఖోభవ । సుప్రసన్నోభవ । కర
 దోభవ । యథోక్తజిహ్వయాహవిర్గృహణః । ఓంభూర్భువస్సువః...త్ । సో
 దశనపాణినాప్రదక్షిణమగ్నింపరిసరమూహ్య । అలంకృత్య । అగ్నయేనమః ।
 హుతవహాయనమః । హుతాశనేనమః । కృష్ణవర్తనేనమః । దేవముఖాయనమః ।
 సప్తజిహ్వాయనమః । వైశ్వానరాయనమః । జాతవేదసేనమః । అగ్నింపరిషించ
 తి । అదితేసుమన్యస్వ । అనుమతేసుమన్యస్వ । సరస్వతేసుమన్యస్వ । దేవసవితఃప్ర
 సుప । ఇతి । హస్తేనైతేలహుతీతండు । తైర్యవైర్వాజహుయాత్థాసీపాకవదై
 వతగంసోరీపూర్వాహుతిః । ప్రాశరిత్యైక । ఓం । అగ్నయేస్వాహ ॥ అగ్నయ
 ఇదం । మధ్యేగ్నైజహేతి । ఓం । అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహ ॥ అగ్నయేస్విష్ట
 కృతఇదం । అహుతినంసగఁదోషనివృత్త్యథాంవసస్వ । తహేనానుంకరిష్యేయ
 త్రవేత్తవనస్వ । తేదేవానాంగుహ్యనామాని । తత్రహవ్యానిగామయస్వాహః । వ
 నస్వతయఇదం । పూర్వవత్పునఃపఞ్చించతి । అదితేస్వమగ్న్యైః । అనుమతేస్వమ
 గ్న్యైః । సరస్వతేస్వమగ్న్యైః । దేవసవితఃప్రాసావే । ఇతి । అగ్నేత్వంనోఅంత
 మః । ఉతత్రాతాశివోభవపరూఢ్యః । తంత్యాశోచిష్టదీదివః । సుహూయనూ
 నమిమహేసఖభ్యః । కసురగ్నిర్వసుశ్రవాః । అచ్ఛాసక్షిద్యమత్రమోరయిం
 దా । సనోహోధిశ్రుధీహవముమహ్యతోఅఘాయతస్సమస్తాత్ । ఇత్యుపస్థా
 యాసీనః । హోమసాద్గుణ్యాథామనాజ్ఞాతత్రయమంత్రజపంకరిష్యే । అనా
 జ్ఞాతయదాజ్ఞాతయజ్ఞస్యక్రియతేమిథు । అగ్నేతదన్యకల్పయత్వగ్ంహి
 వేద్యయథాతథం । పురుషసమ్మితోయజ్ఞోయజ్ఞః । పురుషసమ్మితః । అగ్నేతదన్య
 కల్పయత్వగ్ంహివేద్యయథాతథం । యత్పాకత్రామనసాదీనదత్తానయజ్ఞస్య
 మన్యతేమిత్తానః । అగ్నిష్టద్ధోతాక్రతువిద్విజానన్యజీహ్వోదేవాగ్ం ఋతు
 శోయజాత ॥ అనేనసాయమాపాసనహోషేనజపేనభగవాన్తస్మైర్వాత్మక
 భ్యైర్యజ్ఞేత్వరస్సుప్రీతాతు । అదమ్య । ప్రాణానాయమ్య...ఏవం...ప్రీత్యర్థం
 జ్ఞానోపయోగతాసిద్ధ్యర్థంభందస్సూక్తాదిభిన్నమిదాధానంకరిష్యే ॥ య
 శ్చందసామృషభిఃపశ్యరూపః । శందోభ్యోధ్యమ్నాంబభూవ । సమేం
 ద్రోమేధయన్ప్యూరోతు । అమృతస్యదేవధారణోశరీరంమేవచ

షణ్ణం- జిహ్వమేమధుమ త్తమా-కర్ణాభ్యాంఘారివిశ్రవం | బ్రహ్మణఃకో
 శోసిమేధయాపిహితః-శ్రుతంమేగోపాను-ఇతిజపః | అవహంతీవత్స్వానా-
 కుర్వాణాచీరమాత్మనః- వాసాగ్ంసిమమగావశ్య- అన్నపానేచసర్వదా-
 తతోమేత్రియమావహ- అమశాంపశుభిస్సహస్వాహా || ఇంద్రాయేదం | ఆ
 మాయంతుబ్రహ్మచారిణస్సాస్త్వాహా || ఇంద్రాయేదం | వినాయంతుబ్రహ్మచా
 రిణస్సాస్త్వాహా || ఇంద్రాయేదం | ప్రమాణంతుబ్రహ్మచారిణస్సాస్త్వాహా || ఇంద్రా
 యేదం | దమాయంతుబ్రహ్మచారిణస్సాస్త్వాహా || ఇంద్రాయేదం | శమాయంతు
 బ్రహ్మచారిణస్సాస్త్వాహా || ఇంద్రాయేదం- యశోజనేసానిస్సాహా || ఇంద్రాయే
 దం | శ్రేయాకవస్యసోసానిస్సాహా || ఇంద్రాయేదం | తంత్యాభగప్రవిశాని
 స్సాహా || ఇంద్రాయేదం | సమాభగప్రవిశస్సాహా || ఇంద్రాయేదం | శస్త్రీకత్స
 హస్రశాఖేనిభగాహంత్యయ్యుజేస్సాహా || ఇంద్రాయేదం | యథాశిప్రవ
 తాయంతి | యథామాసాఅహర్దరం || ఏవంమాంబ్రహ్మచారిణః | ధాతరా
 యంతుసర్వతస్సాహా || ఇంద్రాయేదం | ప్రతివేగోసిప్రమృభాహిప్రమావ
 ద్యస్వ || ఇత్థ్యుపస్థాయసమిధమాదధాతి | భూరన్నమగ్నయేపుధివైస్యాస్వా
 హా || అన్నాయాగ్నయేపుధివ్యాఇదం | భువోన్నంవాయవెంతరిత్యోయస్వా
 హా || అన్నాయవాయవెంతరిత్యోయేదం | సువోన్నమాదిత్యాయదివెస్వాహా ||
 అన్నాయాదిత్యాయదివఇదం | భూభువస్సువరన్నంచంద్రమసెదిగ్భ్య
 స్సాహా || అన్నాయచంద్రమసెదిగ్భ్యఇదం | నమోదేవేభ్యస్సధాపితృ
 భ్యోభూర్భువస్సువరన్నమోం- పూర్వవదుపస్థానంసమిదాధానంచ-భూ
 రగ్నయేపుధివైస్యాహా || అగ్నయేపుధివ్యాఇదం-భువోవాయవెంతరిత్యో
 యస్వాహా || వాయవెంతరిత్యోయేదం-సువరాదిత్యాయదివెస్వాహా || ఆదిత్యా
 యదివఇదం- భూర్భువస్సువశ్చంద్రమసెదిగ్భ్యస్సాహా || చంద్రమసెది
 గ్భ్యఇదం | నమోదేవేభ్యస్సధాపితృభ్యోభూర్భువస్సువరగ్నం | పూ
 ర్వవదుపస్థానంసమిదాధానంచ - భూరగ్నయేచపుధివైచమహతేచ
 స్వాహా || అగ్నయేపుధివైచమహతేఇదం - భువోవాయవెచాంతరిత్యోయచ
 మహతేచస్వాహా || వాయవెంతరిత్యోయమహతేఇదం | సువరాదిత్యాయచది
 వేచమహతేచస్వాహా || ఆదిత్యాయదివేమహతేఇదం- భూభువస్సువశ్చం

ద్రమసేచనక్షత్రేభ్యశ్చదిగ్భ్యశ్చమహతేచస్వాహ॥ చంద్రమసేనక్షత్రేభ్యో
దిగ్భ్యోమహతేభదం॥ పాహినోఅగ్నవిససేస్వాహ॥ అగ్నయభదం॥ పాహి
నోవిశ్వవేదసేస్వాహ॥ విశ్వవేదసభదం॥ యజ్ఞంపాహివిభావసోస్వాహ॥
విభావసభదం॥ సర్వంపాహిశతత్రతోస్వాహ॥ శతత్రతవభదం॥ పాహినో
అగ్నఏకయా॥ పాహ్యతద్వితీయయా॥ పాహ్యార్జంతృతీయయా॥ పాహిగీ
ర్భిశ్చతస్యభిర్వసోస్వాహ॥ వసవభదం॥ యశ్చందసామృషభోవిశ్వరూపశ్చం
దోభ్యశ్చందాగ్స్యావివేశ॥ సచాగ్ంశిక్యోపురోవాచోపనిషదింద్రోశ్యేష్ఠ
ఇంద్రియాయ॥ ఋషిభ్యోనమోదేవేభ్యస్సధాపితృభ్యో భూభువస్సువ
శ్చందః॥ పూర్వవదుపస్థానంసమిదాధానంచ॥ అగ్నేనయేత్యాదినమస్మా
రంకుర్యాత్॥ అగ్నేనయసుపథారాయేఅస్మాకవిశ్వసేదేవ... యజ్ఞేశ్వర॥
స్వప్తి॥ శ్రద్ధాంమేధాంయశశిప్రజ్ఞాంవిద్యాంబుధ్ధింశ్రీయంబలం॥ ఆయుష్యం
తేజఆరోగ్యందేహిమేహవ్యవాహన॥ యస్యస్త్వత్యాచనామోక్త్యాతసో
హేమామక్రియాదిషు॥ న్యూనంసంపూర్ణతాయాతినద్యోపంచపలుతాశనం॥
మంత్రహీనంక్రియాహీనంభక్తహీనంహుతాశన॥ యద్భుతంతుమయాదేవ
పరిపూర్ణాంతదస్తుతే॥ యత్యురోమి... త్వదర్పణం॥ బ్రహ్మీపణాంబ్రహ్మ
హవిర్బ్రహ్మగ్నోబ్రహ్మణాహుతం- బ్రహ్మైవతేనగంతవ్యంబ్రహ్మకమణ
మాధినా॥ చతుస్సాగరపర్యంతం... అభివాదయే॥ ఛందస్సుక్తహేమామా
శ్వర్వాజ్యాదిభిశ్చహూతవ్యా॥ ఏవం... ప్రీత్యర్థంసర్వారిష్టనివృత్త్యథం
స్వయంప్రజ్వలితేగ్నోసమిదాధానంకరిష్యే॥ ఉద్దీప్యస్వజాతవేదోపఘ్నన్తి
ర్రీతింమమ॥ పశూగ్శ్చమహ్యమావహజీవనంచదిశోదశ॥ ఏకాగ్ంసమిధ
మాదధాతి॥ మానోహిగ్ంసీజ్ఞాతవేదోగామశ్వంపురుషంజగత్॥ అభిభ్రద
గ్నఆగహిశ్రియామాపరిపాతయభిద్వితీయాం॥ ఇత్యౌపాసనవిధిః॥

నిత్యపితృతర్పణం.

ఆచమ్యప్రాచీనావీతి॥ ప్రాణానాయమ్య॥ ఏవం... ప్రీత్యర్థంఅస్త్యప్ని
త్రానుదిశ్యాస్త్యప్నితృప్రీత్యర్థమస్త్యప్నితృతర్పణంకరిష్యే॥ పితరంగోత్రంశర్వా
ణంస్వధానమస్తపణయామి॥ ఏవంత్రిపి॥ పితామహంగోత్రంశమాణంస్వ
ధానమస్తర్పయామి॥ ఏవంత్రిపి॥ ప్రపితామహంగోత్రంశమాణంస్వధాన

మస్తర్పయామి॥ ౩॥ మాతరంగోత్రాందాయాంస్వధానమస్తర్పయామి॥ ౩॥
 పితామహీంగోత్రాందాయాంస్వ...మి॥ ౩॥ ప్రపితామహీంగోత్రాంద
 యాంస్వ...మి॥ ౩॥ మాతామహంగోత్రంశర్వాణంస్వధా...మి॥ ౩॥ మాతృ
 పితామహంగోత్రంశర్వాణంస్వధా...మి॥ ౩॥ మాతృప్రపితామహంగ
 త్రంశర్వాణంస్వధా...మి॥ ౩॥ మతామహీంగోత్రాందాయాంస్వ...మి
 ౩॥ మాతృపితామహీంగోత్రాందాయాంస్వ...మి॥ ౩॥ మాతృప్రపితామ
 హీంగోత్రాందాయాంస్వ...మి॥ ౩॥ అనంతరంకారుణ్యతపణంకుర్వా
 త్॥ శ్లో॥ ఆదాపితాతథామాతాసాఽన్నీమాతరస్తథా॥ మాతామహస్సః
 స్త్రీకాఅత్సపత్న్యస్త్యనంతరం॥ సుతభ్రాతృపితృవ్యాశ్చనూతులాస్సహభ
 ర్యకాః॥ దుహితాభగినీచైవదౌహిత్రోభాగినీయకః॥ పితృష్వసామాతృష్వ
 సాజామాతాభావుకస్సుషాశ్వశురస్సాగ్నిలకశ్చైవస్వామినోగరురిక్థిన
 యమతపణం.

యమతర్పణంవృద్ధమనునోక్తం॥ శ్లో॥ దీపోత్సవచతుదశ్యాంకార్య
 యమతపణంకృష్ణాంగారచతుదశ్యామపికార్యంతధైవచ॥ నియమస్తు
 దక్షిణాభిముఖోభూత్వాత్తిలైస్సవ్యంసమాహితః । దేవతీధేనదేవతా
 త్తిలైఃప్రేతాధిపత్వతః॥ ఏవంకుర్వతఃఫలమాహమనుః॥ యత్రక్వచనద్యా
 హిసాత్వాకృష్ణచతుదశీం । సంతర్ప్యధమరాజానంముచ్యతేసర్వకిన్
 షైరితి॥ స్తృత్యాచమనంకృత్వాప్రాణానాయవ్యఏవం...త్యర్థందీపోత
 వచతుర్దశ్యాంయమతర్పణంకరిష్యే॥ దక్షిణాభిముఖస్త్రీర్దేవర్షిషిదేవతీధేనః
 లమిశ్రితంజలందద్యాత్ । యమంతర్పమామి॥ ౧॥ ధర్మరాజంతర్పయామి॥ ౨
 మృత్యుంతర్పయామి॥ ౩ ॥ అంతకంతర్పయామి॥ ౪॥ వైవస్వతంతర్పయామి
 ౫॥ కాలంతర్పయామి॥ ౬॥ సర్వభూతక్షయంతర్పయామి॥ ౭॥ ఔదుంబరంత
 ర్పయామి॥ ౮॥ దధ్నంతర్పయామి॥ ౯॥ నీలంతర్పయామి॥ ౧౦॥ పరషేష్ఠినంతర్ప
 యామి॥ ౧౧॥ వృకోదరంతర్పయామి॥ ౧౨॥ చిత్రంతర్పయామి॥ ౧౩॥ చిత్రగ
 స్తంతర్పయామి॥ ౧౪॥ ఇతితర్పయేత్॥ తర్పణసంగ్రహశ్లోకా॥ యమాయధర్మ
 రాజాయమృత్యువేదాయతకాయచ । వైవస్వతాయకాలాయసర్వభూతక్ష
 యాయచ॥ ౧॥ ఔదుంబరాయదధ్నాయనీలాయపరషేష్ఠినే । వృకోదరాయ

యాజుషప్రయోగచింతామణి.

చిత్రాయచిత్రగుప్తాయతేనమః॥ ౨ ॥ కృష్ణాంగారకచతుర్దశ్యామితతత్తిథి
సంకల్పవిశేషః॥

*

—(*) అభిషేక్షతర్పణమ్. (*)—

వ్యాసః॥ శుక్లాప్రమ్యాంతుమాఘశ్యదద్యాస్థిష్ఠాయయోజలంసం
వత్సరకృతంపాపంతత్తాణాదేవసశ్యః॥ ఆచమ్యప్రాణానాయవ్యవసం...
ర్థంమాఘశుక్లాప్రమ్యాంభిషేక్షతర్పణంకరిష్యే॥ వైయాఘ్రీపాదగోత్రంసం
కృతీప్రవరంగంగాపుత్రవద్వైంశతర్పయామి । వైయాఘ్రీపాదగోత్రంసం
కృతిప్రవరంభిషేక్షవద్వైంశతర్పయామి । వైయాఘ్రీపాదగోత్రంసంకృతీప్ర
వరంఅపుత్రవద్వైంశతర్పయామి॥ ఇతితర్పయేత్॥ అస్యైవాన్యశ్చకల్పః । వై
యాఘ్రీపాదగోత్రాయసంకృతీప్రవరాయచ । గంగాపుత్రాయభీష్ఠాయ
ప్రదాన్యేహంతిలోదకం॥ అపుత్రాయదదాప్యతిజ్జలంభీష్ఠాయవర్షణఇతి॥
ఇతిభిషేక్షతర్పణమ్॥

*

—(*) పంచాయతనపూజా. (*)—

ఆగమార్థంతుదేవానాంగమచాక్షణ్యంతురేక్షసాం । కురుఘంటారవం
తత్రదేవతాహ్వనలాంఛనం ॥ అపసర్పంతుయేధూతాయేధూతాభూమి
సంస్థితాః । యేధూతావిఘ్నకర్తారస్తేనశ్యంతుశివాజ్ఞయా॥ ఉత్తిష్ఠంతు...
సమారభే । ప్రాణానాయవ్యవసం...ప్రీత్యర్థం । బోధాయనోక్తసూత్ర
ప్రకారేణఆవహనాద్యంగదేవతాసహితమహాదేవపరిచర్యాంకరిష్యే । త
దంగకలశారాధనంకరిష్యే । కలశేగంధపుష్పశ్చ, వైరభ్యర్చ్యకలశశ్య...
సమశ్రితాః । ఇతికలశేదశకళాత్మనైవహ్నిమండలాయనమః॥ మధ్యేద్వాద
శకళాత్మనైసూర్యమండలాయనమః । ఆధారేషోడశకళాత్మనైచంద్రమండ
లాయనమః । బ్రహ్మాండోదరతీర్థానికైస్సప్తప్రాంతైరవే । తేనసత్యేనమేదే
వతీర్థందేహిదివాకర । ఇన్ద్రంకుశముద్రయాతీర్థాన్యాకృప్య । ఆకలశే
షుధావతి...వరాహం । గంగేచయ...కురు । ప్రణవేనదశవారానభి
మంశ్ర్య । గాయత్రీత్రివారంజపేత్ । అత్ర గాయత్రీసావిత్రి శాంతిపుష్టిక
రీశ్వరీ । ఆయాంతుకలశపూజార్థందురితక్షయకారకాః ॥ కలశోదకేన
శంఖంప్రత్యోశ్య । శంఖంపూరయిత్వా । శంఖపీఠేబ్రహ్మణమావాహయా

మి - శంఖహృదయే ఆదిత్యమావాహయామి - శంఖమధ్యే చంద్రమావాహ
యామి | శంఖాగ్రే గంగా సరస్వతీ ఆవాహయామి - శంఖం గంధపుష్పాక్షతైర
భ్యర్చ్య | త్వంపురాసాగరోత్పన్నో విష్ణుః సావిధృతః కరే | సర్వదేవహితా
ర్థాయ పాంచజన్యనమోస్తుతే - శంఖంచంద్రాద్భవత్యం వరుణంచాధీదై
వతః | పృథ్వీప్రజాపతిం విద్యాదగ్రే గంగా సరస్వతీ - పృథివ్యాం యానితీర్థాని
వాసుదేవస్య చాజ్ఞయా - శంఖతిష్ఠంతి సర్వాణి తస్మాచ్ఛంఖం ప్రభూజయేత్ |
అథ శంఖోదకేన యాగోపకరణద్రవ్యాణి దేవమాత్మానంచ సంప్రోత్య | శేష
ముత్సృజ్య | పునః ద్వాదశవారం పూరయి త్వాస్థాప్య | తతః పీఠార్చనం కుర్యా
త్ | ప్రాద్భారే ద్భారశ్రియోనమః - భాత్రేనమః విభాత్రేనమః | విచ్ఛక్త్యేనమః |
మాయాశక్త్యేనమః | క్రియాశక్త్యేనమః | దుర్గాయై నమః | గణపతయే నమః |
క్షేత్రపాలకాయ నమః | తన్నభ్యేవాస్తు పురుషాయ నమః | దక్షిణద్వారే ద్భార
శ్రియోనమః | పశ్చిమద్వారే ద్భారశ్రియోనమః | ఉత్తరద్వారే ద్భారశ్రియోన
మః | తదుపరి పృథివ్యేనమః - తన్నభ్యే ద్వాదశకళాత్మనై చంద్రమండలాధిప
తయై రుద్రాయ నమః - సంసత్వా య నమః - రంరజసేనమః - తంతమసేనమః -
అంత్యసేనమః - పంపరమాత్మనేనమః - సర్వాధారపీఠశక్తిభ్యోనమః | అగ్రై
నంగంథాక్షతపత్రపుష్పఘూపదీపనై వేద్యతాంబూతైరభ్యర్చ్య | అథ పా
ణిపత్తిష్ఠాపనం కుర్యాత్ | అనునీతే... ముపహ్వయతే స్థిరోభవ | వరదోభ
వ | ఓంఘాః మహాదేవమావాహయామి | ఓంఘవః మహాదేవమావాహయా
మి | ఓంఘంసువః మహాదేవమావాహయామి | ఓంఘార్చ్యవస్సువః - మహాదేవ
మావాహయామి | ఆయాతుభగవాన్ మహాదేవ ఇతి ప్రసేదకేనావాహ్య |
స్వాగతమాగతంభగవతే మహాదేవాయ స్వాగతమాస్మభ్య | ఎతదాసనము
పక్లుప్త మత్రాస్తాంభగవాన్మహాదేవ ఇతి ఆసనందద్యాత్ | భగవతోయం
కూర్చోదర్శనయస్త్రిష్పద్ధితసువణస్తంబుషస్వేతి కూర్చం ప్రయచ్ఛతి | అ
గ్రతః | బ్రహ్మణైకైవ్యయామి | విష్ణవైకైవ్యయామి | దక్షిణతః | సుందాయకల్ప
యామి | వినాయకాయకల్పయామి | పశ్చిమతః | శూలాయకల్పయామి | మహా
కాలాయకల్పయామి | ఉత్తరతః | ఉమాయైకల్పయామి | నందికేశ్వరాయకల్ప
యామి | ఓంఘార్చ్యవస్సువః | భగవతే మహాదేవాయ పాదయోపాద్యం సమ

ర్పయామి| ఓంఘార్భవ... వాయహస్తయోరఘక్యంసమర్పయామి- శుద్ధా
 చమనీయంసర్పయామి| సోదకకలశేనసహాదిత్యందర్శయిత్వా| పాత్రంత్రైః
 ప్రత్యౌశ్యలపతీయి| ఓమితిపవిత్రేణసహాదిత్యందర్శయేత్|| ఓమితిహోమా
 ల్యమపోహ్య | ఆపోహిష్టామయోఘవశ్చితిస్సభిహిరణ్యవర్ణాశ్చితచతస్స
 భిఃపవమానశ్చిత్త్యనువాకేనసమకచమకపురుషసూక్తైశ్చాభిషేకంకృత్వా| ఆ
 పోహిష్టామ=చనః| హిరణ్య... నిధత్త| పవమానస్సవ... పునాతు| ఓంఘా
 ర్భవస్సువః... యశుద్ధోదకస్నానంసమర్పయామి| స్నానానంతరంతచమ
 నీయంసమపకయామి| భవందేవంతపకయామి- శర్వందేవంతపకయామి-
 ఈశానందేవంతపకయామి- పశుపతిందేవంతపకయామి - రుద్రందేవంత
 పకయామి| ఉగ్రందేవంతపకయామి- భీమందేవంతపకయామి- మహాంతం
 దేవంతపకయామి- భవస్యదేవస్యపత్నీస్తర్పయామితర్పయామి- శర్వస్యదే
 వస్యపత్నీస్తర్పయామి|| ౨|| ఈశానస్యదేవస్యపత్నీస్తర్పయామి|| ౨|| పశుప
 తేదేవస్యపత్నీస్తర్పయామి|| ౨|| రుద్రస్యదేవస్యపత్నీస్తర్పయామి|| ౨|| ఉగ్ర
 స్యదేవస్య...యామి|| ౨|| భీమస్య...యామి|| ౨|| మహతో...యామి|| ౨|| ఓం
 ఘాఘ్నవస్సువఃభిఃయవస్త్రయ్యుగ్ధంసమపకయామి - వస్త్రానంతరంత
 చమనీయంసమపకయామి- యజ్ఞోపవీతం... తేజః | ఓంఘాఘ్నవస్సువః
 ...యయజ్ఞోపవీతంసమర్పయామి-యజ్ఞోపవీతానంతరంతచమనీయంసమ
 పకయామి- సమస్తైరుద్రమన్యవడితోతఇషవేనమః- సమస్తైస్తుధన్వనైవా
 హుభ్యాముతతేనమః- ఓంఘార్భ...యశ్రీగంధంసమర్పయామి- ఈశానం
 త్వాఘవనానామభిశ్రియంస్తౌమ్యగ్నఉరుకృతగ్ం సువీరంహవిర్జుషాణస్స
 పత్నాగ్ంలభిఘారసిజహిత్రాగ్ంరపమృధోనుదస్వ| ఓంఘార్భవస్సు
 వః...యగంధస్యోపరి అలంకరణార్థంలక్షతాత్సమర్పయామి| సహ
 స్రాణిసహస్రశో యెరుద్రాలభిఘామ్యాం | తేషాగ్ంసహస్రయోజనవ
 ధవ్యవితత్ససి| ఓంఘార్భ...యపుష్పాణిసమర్పయామి| ఓంభవాయదే
 వాయనమః| ఓంశర్వాయదేవాయనమః| ఈశానాయదేవాయనమః| పశు
 పతయేదేవాయనమః| రుద్రాయదేవాయనమః | ఉగ్రాయదేవాయనమః|
 భీమాయదేవాయనమః| మహతోదేవాయనమః | భవస్యదేవస్యపత్నీస్తర్ప

పంచాయతనపూజా.

మః శర్వస్య దేవస్య పత్యైశ్చినమః | ఈశానస్య దేవస్య పత్యైశ్చినమః | పశు
 పత్యైశ్చినమః | రుద్రస్య దేవస్య పత్యైశ్చినమః | క్షత్రియస్య దేవ
 స్య పత్యైశ్చినమః | భీష్మస్య దేవస్య పత్యైశ్చినమః | మహాతేజస్య పత్యైశ్చి
 నమః | కేశవాయ నమః | నారాయణాయ నమః | మాధవాయ నమః | గోవిం
 దాయ నమః | విష్ణువేదనమః | మధుసూదనాయ నమః | ప్రసిద్ధిమాయ నమః | వా
 మనాయ నమః | శ్రీధరాయ నమః | హృషీకేశాయ నమః | కర్తృనాథాయ న
 మః | దామోదరాయ నమః | సంకషణాయ నమః | వాసుదేవాయ నమః |
 ప్రద్యుమ్నాయ నమః | అగ్రదుర్ధాయ నమః | పురుషోత్తమాయ నమః | అభోక్ష
 జాయ నమః | నారసింహాయ నమః | అచ్యుతాయ నమః | జనార్దనాయ నమః |
 ఉపేంద్రాయ నమః | హరయే నమః | శ్రీకృష్ణాయ నమః | సుముఖాయ నమః |
 ఏకదంతాయ నమః | కపిలాయ నమః | గజకణ్ఠకాయ నమః | లంబోదరాయ
 నమః | వికటాయ నమః | విఘ్నరాజాయ నమః | గణాధిపాయ నమః | ధూమ
 కేతవే నమః | గణాధ్యక్షాయ నమః | ఫాలచంద్రాయ నమః | గజాననాయ న
 మః | వక్రతుండాయ నమః | శూర్పకణాయ నమః | హేరదబాయ నమః |
 స్కందపూర్వజాయ నమః | మిత్రాయ నమః | రవయే నమః | సూర్యాయ న
 మః | భానవే నమః | ఖగాయ నమః | పూర్ణే నమః | హిరణ్యగర్భాయ నమః |
 మనీష్యాయ నమః | ఆదిత్యాయ నమః | సవిత్రే నమః | అర్కాయ నమః | భాస్క
 రాయ నమః | భూర్భువస్సువఃభ...య నమః | నానావిధపుష్పవక్త్రాక్షతా
 త్సమర్పయామి - ధూరసింహార్పధూర్వత్వం ధూర్వత్వం యోస్తాన్ధూర్వత్వతం
 ధూర్వత్వం వయంధూర్వత్వం | ఓంభూర్భు...య నమః - ధూపమాఘ్రా
 పయామి | ఉద్దిప్యస్వ జాతవేదోపఘ్నం నిర్దేహితి మమ - పశుగ్న్ త్సమహ్య
 మావహ జీవనంచదిశోదిశ | ఓంభూ...య నమః - కీపందర్శయామి - ధూప
 దీపానంతరం శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి | ఓంభూర్భువస్సువః = ప్రచో
 దయాత్ | సత్యంత్యేతేన సవరిషించామి | అమృతమస్తు | అమృతోపస్తరణమ
 సి - దేవస్య త్యాగవితుః ప్రసవే శ్వినోర్భాహుభ్యాం పూర్ణోహస్తాభ్యాం ||
 ఓంభూర్భు...య నమః | జుష్టంచరునివేదయామి | ప్రాణాయామ్యాహం =
 సమానాయస్వాహం || మధ్యేమధ్యేపానీయం సం...మి | సౌవణికస్థాలిమధ్యే

మణిగణఖచితే గోఘృతాక్తాః సుపక్తాః భక్ష్యాః భోజ్యాంశ్చ లేహ్య నప
రిమితమహా చోష్యమున్ననిధాయ । నానాశాకైరుపేతం దధిమధుసగుడ
క్షీరపానీయయుక్తం । తాంబూలంచాపివిష్టో ప్రతిదివసమహంమానసేక
ల్పయామి ॥ రాజాన్నంమధుర్వాత్ తత్ప్రయతలం మాణిక్యపాత్రేస్థితం ।
ఇంగూజీరకసన్నచీమిశ్చితై శ్శాకైరనేకై శ్శుభ్రైః॥ సాకంసమ్యగ్భూషసూ
పసహితై సద్ద్యోఘృలేనాప్లుతైః । శ్రీమృత్యుంజయపార్వతీప్రియవిభో సా
సోశనంధుజ్యతాం॥ ఓం సద్ద్యోజాతముఖాయస్వాహా॥ వామదేవముఖాయ
స్వాహా॥ అఘోరముఖాయస్వాహా॥ తత్పురుషముఖాయస్వాహా॥ ఈశాన
ముఖాయస్వాహా॥ ఓంపరబ్రహ్మణేస్వాహా॥ ఓంప్రాణాయస్వాహా॥ అపా
...చాయస్వాహా॥ అమృతాపిధానమసి । ఉత్తరాపోశనంసమర్పయామి ।
హస్తాప్రత్యాయామి । పాదోప్రత్యాయామి । శుద్ధాచమనీయంసమర్పయా
మి - పూగీఫలైస్సకర్పూలై ర్నాగవల్లీదలైర్భుజితం । ముక్తాచూణానసమా
యుక్తం తాంబూలంప్రతిగృహ్యతాం॥ ఓంఘోర్భువస్సువః...యనమః-
తాంబూలంసమర్పయామి- పునఃపూజాంకృత్వా । భవాయదేవాయనమః-
శర్వాణాం...నమః । అత్రహోమాహోతవ్యాః॥ నర్యప్రజాంమేగోపాయ
...మానగ్ంస్సజామసి । ఓంఘోర్భువస్సువః...యనమః । ఆనందనీరాజ
నంసమర్పయామి । కర్పూరనీరాజనం॥ హిరణ్యపాత్రంమధోఃపూణాండ
దాతిమధవ్యోసాసీతి । ఏకథాబ్రహ్మణ ఉపహరతి । ఏకశ్చైవయజమానఆ
యుస్తేజోదధాతి॥సామ్రాజ్యంభోజ్యం । స్వారాజ్యం చై రాజ్యం-పారవేష్ఠి
గ్ంరాజ్యం-మహారాజ్యమాధిపత్యం । అయగ్ంసముద్రపర్యాయా స్యాత్సా
ర్వభౌమస్సార్వాయుషా ధాతాపరాధాః పృథివీసముద్ర పర్యంతాయా
ఏకరాశితి । యశస్కరంబలవంతంప్రభుత్వం । తమేవ రాజ్యాధిపతిర్భూ
వ సంక్షీణానాగాశ్వపతిర్నరాణాం సుమంగల్యం సతతందీఘమాయుః
ఓంఘోర్భువస్సువః...యనమః । కర్పూరనీరాజనంసమర్పయామి । నీరా
జనానంతరం ఆచమనీయంసమర్పయామి । సహస్రీషణందేవం విశ్వాక్షం
విశ్వశంభువం । విశ్వంనారాయణందేవ మక్షరంపరమంపదం । విశ్వతఃప
రమాంసిశ్యం విశ్వంనారాయణగ్ంహరిం । విశ్వమేవేదంపురుష స్తద్విశ్వ

ముపజీవతి । పతింవిశ్వస్యాత్మైశ్వరగ్ం శాశ్వతగ్ంశివమచ్యుతం । నారాయణంమహాజ్ఞేయం విశ్వాత్మానంపరాయణం । నారాయణపరోజ్యోతి రాత్మానారాయణపరః । నారాయణపరంబ్రహ్మ తత్త్వంనారాయణఃపరః । నారాయణపరోధ్యాతా ధ్యానంనారాయణఃపరః । యచ్ఛక్తించిజ్జగత్సర్వం దృశ్యతేగ్రూయతేపివా । ఆ పర్బహిశ్చతత్సర్వం వ్యాప్యనారాయణస్థితః । అనంతమవ్యయం కష్టగ్ంసముద్రితం విశ్వశంభువం । పద్మకోశప్రతీకాశగ్ం హృదయంచావ్యభోముఖం । అహోనిష్ఠ్యావితస్త్యాంతే నాభ్యాముపరితిష్ఠతి । జ్వాలమాంలాకులంభాతి విశ్వస్యాయతనంమహత్ । సంతతగ్ంశిలాభిస్తు లంబత్యాకోశసన్నిభం । తస్యాంతేసుషిర్గ్ంసూక్ష్మం తస్మైశ్చసర్వం ప్రతిష్ఠితం । తస్యమధ్యేషమహాసన్ని ర్విశ్వాచ్ఛివ్విశ్వతోముఖః । సోగ్రభుగ్విభజ్జతాత్మ న్నాహారమజరంకవిః । తిర్యగూర్ధ్వమధశ్శాయీ రత్నయస్తస్య సంతతా । సంతాపయతిస్వందేహ మాపాదతలమస్తగః । తస్యమధ్యేషహ్నిశిఖా అణీయోధ్వాప్యవస్థితః । నీలతోయవమధ్యస్థా ద్విద్యుల్లేఖేవభాస్వరా । నీవారశూకవత్తస్మి పీతాభాస్వత్యణూపమా । తస్యాశ్శిఖాయామధ్యే పరమాత్మావ్యవస్థితః । సబ్రహ్మసశివస్సహరి స్సేంద్రీస్సోక్షరఃపరమస్స్వరాట్ । రాజాధిరాజాయప్రసహ్యసాహినే । నమోవయంవై శ్రవణాయకుమారే । సమేకామానామకామాయమహ్యం । కామేశ్వరోవై శ్రవణోదదాతు । కుబేరాయవై శ్రవణాయ । మహారాజాయనమః । ఓంతద్భ్రష్టి । ఓంతద్వాయుః । ఓంతదాత్తా । ఓంతత్సత్యం । ఒంతత్సర్వం । ఒంతత్పురోంసమః । అస్తశ్చరతిభూతేషు గుహయాంవిశ్వమూర్తికషు । త్వంయజ్ఞస్తస్త్వంవషటూర స్త్వమింద్ర స్త్వగ్ంరుద్ర స్త్వం విష్ణుస్తస్త్వంబ్రహ్మత్వం ప్రజాపతిః । త్వంతదాప ఆపోజ్యోతీరసోమృతం బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోం ॥ ఈశానస్సర్వవిద్యానా మీశ్వరస్సర్వభూతానాం బ్రహ్మధిపతిర్భ్రష్టిహ్మణోధిపతిర్భ్రష్టిశివోమే అస్తుసదాశివోం । ఒంభూర్భువస్సువరోంభ... యనమః । సువణాదివ్య మంత్రపుష్పంసమర్చయామి । యానికానిచ... మహేశ్వర । ఒంభూ...మః । ఆత్మప్రదక్షిణ నమస్కారాత్సమర్చయామి । ఛత్రంధారయామి । చూమరంపీజయామి । గీతంశ్రావయామి । నృశ్యందగ్గ

యామి । వాద్యంఘోషయామి । సమస్త రాజోపచారాత్సమర్పయామి ।
 సమస్త దేవోపచారాత్సమర్పయామి । తత్పురుషా యేతిజపంకుర్యాత్ ।
 తత్పురుషాయవిద్మహే...యాత్ । తదుపరి శంఖనై వేద్యంకుర్యాత్ । య
 స్యస్త్రైత్యాచనామోక్త్యా తపఃపూజాక్రియాదిషు । న్యూనంసంపూర్ణాక
 తాయాతి సద్యోవంశేమహేశ్వరం । మస్త్రహీనంక్రియాహీనం భక్తి
 సీనంమహేశ్వర । యత్పూజితంమయాదేవ పరిపూర్ణంతదస్తుతే । అన
 యాథ్యానావాహనాది సోడశోపచారపూజయాచ భగవాత్సర్వాత్మకః
 శ్రీపరమేశ్వరస్సప్రీతాతు । యజ్ఞైరయజ్ఞమయజంతదేవాః...దేవాః ॥
 ఒంభూః మహాదేవముద్వాసయామి । ఒంభూవః మహాదేవముద్వాసయామి ।
 ఒగ్ంసువః మహాదేవముద్వాసయామి । ఒంభూర్భువస్సువః మహాదేవము
 ద్వాసయామి । ప్రయాతుభగవాన్శివ సర్వదేవనమస్మృత । అనేనహవిషా
 తృప్తః పునరాగమనాయచ । పునస్సందర్శనాయచ ॥ తతః తీర్థప్రాశనం
 కుర్యాత్ । తతఃగురువృద్ధ సమస్కారఃకార్యః॥

—* సూర్యోపస్తానం. *—

సహనావవతు * ఒం * తిః ॥ ఒం ఆదిత్యోవా ఏష ఏతన్మండలం
 తపశితత్రతా ఋచస్తవ్యచామండలగ్ం సఋచాంలోకోథయ ఏషఏతన్మి
 న్మండలేర్చిదీప్యతే తానిసామాని ససామ్నాంలోకోథయ ఏషఏతన్మిన్మం
 డలేర్చిషి పురుషస్తానియజ్ఞాగ్ంషిస యజుషామండలగ్ంస యజుషాంలోక
 నైషాత్రయ్యేవ విద్యాతపతియ ఏషోంతరాదిత్యే హిరణ్మయఃపురుషః ।
 ఆదిత్యోవై తేజ ఒజోబలం యశశ్చక్షుశ్శ్రోత్ర మాత్మామనో మన్యుమక
 నుర్మృత్యుస్సత్యోమిత్రోవాయురాకాశఃప్రాణోలోకపాలఃకః కింకంతస్స
 త్యమన్నమమృతోజీవోవిశ్వః కతమస్స్వయంభుబ్రహ్మైతదమృతఏషపురుష
 ఏషభూతానామధిపతిర్బ్రహ్మణస్సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోత్యేతా
 సామేవదేవతానాగ్ం సాయుజ్యగ్ంసాషితాగ్ం సమానలోకతామా
 ప్నోతియఏవంవేదేత్యుపనిషత్ ॥ సహనావవతు*తిః॥మండలాంతరగతంహి
 రణ్మయంభ్రాజమానవపుషంశుచిన్మీతం । చండదీధిమఖండవిగ్రహంచిత
 యేన్మునిసహస్రసేవితం । ధ్యాయస్సదాసవిత్పమండలమధ్యవర్తీనారాయ

నిష్కరసిద్ధాంతసన్నివిష్టః। కేయూరవాస్తవకరకుండలవాన్గిరిటీహాగీహిరన్ము
 యవపుష్పశతభుజః॥ సమస్సవిశ్రేజగదేకచతుష్టేజగత్ప్రసూతిస్థితినాశ
 హాశవైత్రయామయాన్మగ్నతాత్పరారిణే విరించిసారాణశంకరాన్మ
 న్మౌళిసూక్ష్మోకస్తానమ్॥ *

పంచపూజావిధాననిరూపణం.

నిరూపణం యోగం॥ శంఖానుభ్యగతేహారీనహరభూదేవ్యోహరాశంక
 లేభాస్యేనాగసుచారితా హరిగణేశాజాంబికాస్తాపయేత్ । దేవ్యాంవిష్ణు
 హారేభవన్త్రైవయోలం బోదలేజేశ్వరేనాగ్యాశ్శంకర దిబ్బుఖాస్తుఫలదా
 వ్యస్తాస్తుతేహరితాః॥ మధ్యేస్థితస్య దేవస్యవేధాఈశాన్యతశ్శుభః। దేవస్య
 ముఖమరభ్యుచితంపాచీంబ్రకల్పయేత్ । అన్యనావరణేష్వీశవహ్నిరత్తో
 మరుత్సుచ। బుద్ధస్సాగ్రదగ్రతోదేవోబుద్ధాస్యంపృథ్వతఃపరే-తస్మాదీశాఽగో
 ణేషుచతస్రోదేవతాశ్శుభాః॥ మంత్రేణహంసగాయత్ర్యాగాయత్ర్యాప్రణ
 వేనవా-న్యాయాత్మాపారుషేణాథస్వేష్టదేవస్వయరుచా॥ సదాచారసం
 గ్రహేపంచాయతనపూజాయోగికాలవిభాగఉక్తః । బ్రాహ్మీముహూతా
 మారభ్యపూజయేత్కాలపంచక । ఆదిత్యమంబికాంవిష్ణుంగణనాథంమ
 హేశ్వరం- పారుషంతుభవేష్విష్ణుప్రణవఃపరమేశ్వరః- వ్యాఘ్రతస్సాగ్ర
 తాధ్యక్షో మంత్రాస్స్యుఃపంచదేవతాః - సంధ్యాంబికాదేవహవిర్దినాధి
 పఃపితృమన్సుప్తస్యచవిష్ణురీరితః। బ్రహ్మేశ్వరాభూతబలేగణాధిపాయ
 జ్ఞేశ్వరాస్స్యుర్యజ్ఞీయదేవతాః॥ విష్ణుస్తపఃపూజికరస్సకమణాంసాక్షీ
 రవిమన్త్రమయీమనోన్మయా - ధ్యాతుస్సవిఘ్నాతిహృదంబికాసుతో
 జ్ఞానప్రదశ్శంభురీతిర్యణేబుధైః॥మంత్రేణరుద్రగాయత్ర్యాప్రణవేనాథవాళు
 నఃవిశానెనాథవారాదైస్త్ర్యంబకెనసమాహితః।అధోనమస్సివాయేతి
 మంత్రేణాననవాయశేత్ । సప్తకోటిమహామంత్రాస్థివవక్త్రాద్విస్రూతాః।
 పశ్చాత్తరస్యమస్త్రస్యకలాంకార్హంకయేడశః। గోశ్యగంమాక్తికంశంఖం
 శైవంశాక్తంశవైష్ణవం। అనోన్యస్యవికల్పస్యాత్మలసీబిల్వవంజలం । గృ
 హేలింగద్వయంనార్చ్యంసాలగ్రానుత్రయంతథా। శక్తిత్రయంత్రైవస్యా
 గ్గణేశద్వయంతథా। రత్నాకరే వాయవ్యసంహితాయాంచ॥ స్త్రీసూద్ర

ద్విజబంధానాంతంత్రమాగ్నేధికారితా । స్త్రీణాంతుభర్తృశీశ్రూషాదాస
ధర్మస్సనాతనః । మదర్చనంతుకళ్యాణనియోగోభర్తురస్తీచేత్ । నిత్యమన్యాయ
ర్చనంకార్యంగార్యపఞ్చాక్షరేణతు । యానారీభర్తృశీశ్రూషాంవిహాయ
వ్రతతత్పరా । సానారీనరకంయాతినాత్రకార్యవిచారణా । విశ్వామిత్రా
హ్నికపాద్మయోః । ఆదిత్యమంబికాంవిష్ణుంగణనాథంమహేశ్వరం । బ్రాహ్మ
ణఃపూజయేత్పంచపంచపూజాపరాయణః - ఈశేవిష్ణుర్భూస్సూరోవహ్ని
చేశేసామ్యోశక్తిర్వక్షిణేవిష్ణురాజః । మధ్యేశంధుర్ముఖ్యతః పూజనీయోప
ఞ్చాంగోయంపూజితోయంచితాత్మా । ఇతి॥

*

—(*) దేవతార్చనమ్. (*)—

ఏవం...ర్థం । హనుమత్స్సతాలక్ష్మణభరతశశ్యశ్శుమరివారసమేతశ్రీ
రామచంద్రదేవతామద్దిశ్యశ్రీరా...ర్థం । సంభవద్భిర్ద్రవ్యైస్సంభవద్భిరుప
చారైస్సంభవతానియమేన పురుషసూక్తవిధానేనయవచ్చక్తిధ్యానావా
హనాదిషోడశోపచారపూజాంకరిష్యే । అస్యశ్రీపురుషసూక్తమహామంత్ర
స్య । నారాయణఋషిః । గాయత్రీఛందః । శ్రీపురుషోత్తమోదేవతా । శ్రీనారా
యణౌరాధనేనియోగః । ఓంనారాయణాయఅంగుష్ఠాభ్యాంసమః । మధ
వాయ-త-హృషీకేశాయ-మ- జనార్దనాయ । అ-శ్రీవిష్ణవే-క- పురుషోత్తమా
య- కర-మూర్ధ్నికేశవాయనమః- లలాటేనారాయణాయనమః- కర్ణయో
ర్ద్వారాయనమః-నేత్రయోగ్ధౌనిందాయనమః । ఘ్రాణేవిష్ణవేనమః- ముఖేప
థుసూదనాయనమః-కంఠేత్రివిక్రమాయనమః-గుజయోర్వామనాయనమః-
నాభోహృషీకేశాయనమః- కట్యంపద్మనాభాయనమః- పాదయోర్దామో
దరాయనమః॥ స్తో॥ పురస్తాత్కేశవఃపాశుచక్రీజాంబూనదవ్రభః । పశ్చా
న్నారాయణశ్శంభోసైలబీమూతసన్నిభః ॥ ఆశ్వేయ్యమరవిందాభోముసో
మధుసూదనః । త్రివిక్రమఃఖడ్గపాణిర్నైర్ త్యాంజ్వలనప్రభః॥ వాయుః
వామనోవజ్రీతరుణాదిశ్యష్టిప్రమాణ । ఈశాన్యాంపుండరీకాక్షశ్రీధరః । షట్
సాయుభః । విద్యుత్ప్రభోహృషీకేశోహ్యధస్తాద్దశిముద్గలి-హృత్ప్రక్షైపద్మనా
భోపేసపాస్సార్క-సప్తపథః ॥ సర్వాయుధస్సర్వశక్తిస్సర్వజ్ఞస్సర్వతోమ
ఖః । ఇంద్రగోపకసంకాశపాశహస్తఃపరాజితః ॥ సదాహ్యభ్యంతరందేవ

వ్యాప్యదామోదరస్థితః ఇదంసర్వత్రసంత్యజ్యనామ్నంద్వాదశపంజరం॥
 ప్రవిష్టోహంసమేకించిద్యయమస్తికదాచన - వామహస్తేసహస్రేతిపురుషప
 వేతిదక్షిణే॥ ఎతావాన్వామపాదేచత్రిపాదోర్ధ్వేతిదక్షిణే - తస్మాద్విరాడ్వా
 మజంఘాయత్పురుషమితిదక్షిణే - సప్తాస్యాసకగుహ్యదేశేతంయజ్ఞంనాభి
 దేశతః - తస్మాద్యజ్ఞాధృద్విస్తానేతస్మాద్యజ్ఞాచ్ఛకంతతః । తస్మాదశ్వావామ
 బాహూయత్పురుషమితిదక్షిణే - బ్రాహ్మణోస్యముఖేస్యస్యచంద్రమావామ
 కర్ణతః । నాభ్యాఆసీద్దక్షిణేతువేదాహంవామనేత్రక । ధాతాపురస్తాద్దక్షిణే
 చయజ్ఞేనశరసిస్యనేత్ । అతోదేవాఅవంతునోయతోవిష్టుర్వీచక్రమే । పృథి
 వ్యాస్సప్తధామభిః । హృదయాయ । ఇదంవిష్టుర్వీచక్రమేత్రేధానిదధేపదం । స
 మూఢమస్యపాగ్ంసురే ॥ శరసెస్వాసః । త్రిణిపదావిచక్రమేవిష్టుర్గోపాల
 దాభ్యః । తతోధర్మణిధారయత్ । శిఖాయైవాషట్ । విష్టోకర్మణిపశ్యతయ
 తోవ్రతానిపస్పశే । ఇంద్రస్యయుజ్యస్సఖా । కవచాయహుం । తద్వి...తతం ।
 నేత్రత్రయాయవాషట్ । తద్వి=పదం । అస్త్రాయఫట్ । ధూర్భువస్సువరోమి
 తిదిగ్బంధః - ధ్యానం । గోక్షీరాభంపుండరీకాయతాక్షం చక్రాద్యజైర్భూష
 ఙ్గైర్భూషితాంగం । శ్రీభూమిభ్యామస్మితేయోగపీఠేయస్తం దేవంపూజయే
 త్వేరుషేణ॥ యోజయేత్పురుషసూక్తంతుత్రివారంతుదినేదినే - పారాయణ
 ఫలంతస్యవేదానాంవైసహస్రశః॥ బ్రహ్మాండోదరతీర్థాని=కర । సూర్యమం
 డలాదంకుశముద్రయాతీర్థాన్యావాహ్య । యస్యకేశేషజీమూతానద్యస్స
 ర్వాంగసంధిషు । కుక్షోసముద్రాశ్చత్వారస్తస్మైతోయాత్మనేనమః॥ తతఃకల
 శపూజాంకరిష్యే । కలశస్య...తాః । గాయత్ర్యత్రివారమభిమంత్ర్య । ప్రణ
 వేనదశవారానభిమంత్ర్య । శంఖచక్రయోనిసురభిముద్రా ప్రదర్శ్యతిస్త్ర
 యాదశదిగ్బంధః । కూర్మముద్రయాకలశోదకంప్రచ్ఛాద్య । కలశోదకేనశంఖ
 మాపూర్య । శంఖేగంధపుష్పక్షతాన్నిక్షిప్యతతఃశంఖపూజాంకరిష్యే । శం
 ఖపీఠేబ్రహ్మణమావాహయామిశంఖమధ్యేఆదిత్యమావాహయామి । శంఖ
 హృదయేచంద్రమావాహయామి । శంఖాగ్రేగంగాసరస్వతీలవాహయామి ।
 శంఖహస్తంప్రసార్య । శంఖంచం...పూజయేత్ । త్వంపురాసాగరో...స
 మోస్తుతే॥ గర్భదైత్యాదిభూతానాంవిశీర్యంతేసహస్రశః । తవనాదేనపా

తాళి పాంచజన్యసమోస్తుతే । దర్శనేనాపికంఖస్య స్పర్శనేనతుసర్వతః ।
 విలయంయాంతిపాపాని హిమవద్భాస్కరోదయే । స్తుత్వాశంఖంకరేభ్య
 త్వామంత్రేరీరభిస్తువైష్ణవైః । పృథివ్యాంయానితీర్థాణివాసు... ఘాజ
 యేత్ । అనేనమంత్రేణ దేవోపకరణాని సంప్రోక్ష్య । ఘాజాద్రవ్యాణి
 సంప్రోక్ష్య దేవమాత్మానంచసంప్రోక్ష్య । పునశ్శంఖంపూరయిత్వా । తతః
 పీతార్చనంకుర్యాత్ । ఆధారశక్త్యై నమః । మూలప్రకృత్యై నమః । వాధ్యా
 యనమః । కూర్మాదనమః । అనంతాయనమః । శేషాయనమః । గరుడాయ
 నమః । అథద్వారపూజా । ప్రాగ్ద్వారేద్వారశ్రియైనమః । ధాత్రేనమః । వి
 ధాత్రేనమః । దక్షిణద్వారేద్వారశ్రియైనమః । చండాయనమః । ప్రచండ
 యనమః । పశ్చిమద్వారేద్వారశ్రియైనమః । జయాయనమః । విజయాయన
 మః । ఉత్తరద్వారేద్వారశ్రియైనమః । బలాయనమః । ప్రబలాయనమః । చి
 త్త్యై నమః । మాయాశక్త్యై నమః । గంగాయైనమః । యమునాయైనమః ।
 దిగ్దేవత్యై నమః । కేశరేభ్యో నమః । తన్మధ్యే శ్వేతద్వీపాయనమః । శ్వేతద్వీ
 పమధ్యే వేదికాయనమః । వేదికామధ్యే కల్పవృక్షాయనమః । కల్పవృక్షస్యాభ
 స్తాద్రత్నసింహాసనాయనమః । మధ్యే శ్రీరామచంద్రాత్మనేనమః । ధ్యానం
 శాంతాకారంభుజగతయనంపత్మనాభంసురేశం విశ్వాకారంగగనసదృశం
 మేఘవణంశుభాంగం । లక్ష్మీకాంతంకమలనయనంయోగిహృద్యానగమ్యం
 పండేవిష్ణుంభవభయహరంసర్వలోకైకనాథం । సహస్రశీర్షే త్యావాహ
 నం - సహస్రశీర్షాపురుషస్సహస్రాక్ష సహస్రపాత్ - సభూమింవిశ్వ
 తోవృత్వాత్య = లం. జ్యోతిశ్శాంతంసర్వలోకాంతరస్థ మౌంకారాఖ్యం
 యోగిహృద్యానగమ్యం । సాంగంశక్తింసాయుధంభక్తిసేవ్యం సర్వాకా
 రంవిష్ణుమూవాహయామి । ఆహవానంసమర్పయామి । పురుషవివేకత్యాన
 నం । పురుష...హతి । కల్పద్రుమూలేమణివేదిమధ్యే సింహాసనంస్వర్ణామ
 యంసురతత్నం । విచిత్రవస్త్రావృతమచ్యుతప్రభో గృహాణలక్ష్మీధరణీసమ
 న్వితః । ఆసనం । ఏతావానస్యేతిపాద్యం । ఏతావానస్య = దివి । శ్రీకృష్ణస్సర్వ
 దేవానామధికస్సర్వకామదః । మయానివేదితంతుభ్యం సంగృహాణసుపా
 ద్యకం - పాద్యం । త్రిపాదూర్ధ్వభిత్వఘృణం । త్రిపా = అభి । గంగాజలస

మానీతం సువణకలశేస్థితం | అఘృణంగృహణభగవత్ కాలరూపనమో
స్తుతే | అఘృణం | తస్మాద్విరాడిత్యాచమనం | తస్మా...పురః | జనాదకా
నామ దేవాయ సమస్తజగదాత్మనే | నిమలజ్ఞాన రూపాయదత్తమాచమ
నీయకం | ఆచమనీయం | యత్పురుషేణేతి మధుపర్కం | యత్పు...ధ్వనిః |
మధ్యాజ్యదధిసంయుక్తం స్వణకపాత్రేప్రతిష్ఠితం | మధుపర్కంగృహణ
త్వం లక్ష్మీకాంతనమోస్తుతే | మధుపర్కం | సప్తాస్యాసన్నితస్నానం |
సప్తా=పశుః | శీతోదకైః కాంచనకుంభసంస్తై స్సువాసిత్తైః దేవకృపా
రిసాదైః | మయాప్రీతం స్నానవిధింగృహణ పాదాబ్జస్థూతనదీప్రవా
హ- స్నాన- తంయజ్ఞమితివస్త్రం | తంయజ్ఞం=యశ్చయే | స్వణాంచ
లంస్వణకపాత్రప్రతిష్ఠితం కౌశేయయుగ్గంధరకల్పితమయా | దామోదర
ప్రావరణంగృహణ మాయాబలపాపృతదివ్యరూప | వస్త్రం | తస్మాద్య
జ్ఞాదితి యజ్ఞోపవీతం | తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుత స్సంభృతం పృషదాజ్యం |
పశుగ్ స్త్రాగ్...యే- సువణకలం తూర్ణవయజ్ఞసూత్రం ముక్తాఫలస్థూ
తమనేకరత్నం - గృహణతద్వత్కృతముత్తరీయం స్వకమకసూత్రంధర తే
నమోస్తుతే- యజ్ఞోపవీతం- తస్మాద్యజ్ఞానితిగంధం- తస్మా=త-కస్తూరికా
కదకమచందనాని కాశ్మీరసంయోజితగంధసారైః - విలేపనంస్వీకురుదేవ
దేవ శ్రీదేవివత్సోజవిలేపనాంక- గంధం- తస్మాదశ్వాతిపుష్పం- తస్మా=
వయః - చామంతికావకుళచంపకపాటలాబ్జ పున్నాగజాజికరవీరరసాలపు
ష్పైః | చిల్వప్రవాళతులసీదళవల్లికాభి స్త్రావంపూజయామిజగదీశ్వరవా
సుదేవ | ఆరామపుష్పాణిమనోహరాణి జలాశయస్థానిసుషల్లవాని - సువ
ణకపుష్పాణిమయార్పితాని త్వంగృహ్యతాం దేవవరప్రసీద || కరవీరైః జా
జికుసుమై శ్చంపకైర్వకులైశ్శుభైః - శతపత్రైశ్చకల్పారై రర్చయేత్పురు
షోత్తమం- పుష్పాణి - కేయూరకటకేదేవ హస్తేచిత్రాంగుళీయకం- మా
ణికోల్లాసిమకుటం కుండలేహరశోభితం || నాభౌ నాయకరత్నంచ సూపు
రేపాదపద్మయోః - అంగుళీముద్రికాశ్చైవ మయాదత్తంమనోహరం |
ఆభరణాని- యత్పురుషమితిధూపం- యత్పు=తే | శ్రీఖండలాత్కారసకుండ
దివ్య కర్పూరకాలాగరుచందనాని- కహిరకృష్ణాగరుదేవదారు మాచీయు

తాస్సేనజపూతికాశ్చ॥ ధూపం బ్రాహ్మణోస్యేతిదీపం బ్రాహ్మణో=త -
 సూర్యేందుకోటిప్రభవాసుచేప దీపావళీగోఘృతవతియ్యుక్తం - స్వమా
 యయాంధీకృతసర్వభోక జ్ఞానప్రదీపంకురుతేనమోస్తు॥ దీపం - చంద్రమా
 మనసేతివైవేద్యం - చంద్ర...యత - సౌవణికస్థాలిమధ్యే మణిగణచితే
 గోఘృతాక్తాసుపక్తా భక్ష్యైభోజ్యైశ్చ లేహ్యనపరిమితరసాన్
 చోష్యమన్నంనిధాయ । నానాశాకైరుపేతం దధిమధుసగుడ తీరపానీయ
 యుక్తం తాంబూలంచాపివిష్టోః ప్రతిదివసమహం మానసేకల్పయామి ॥
 వైవేద్యం - నాభ్యేతసీదితితాంబూలం - నాభ్యా=యన్ । పూగీఫలై=
 తాం-తాంబూలం॥ వేదాహమేతమితిసీరాజనం॥ వేదాహ=స్తైనర్యప్రజాం
 మేగోపాయ...శానిభవంతు - ధాతాపురస్తాదితిమంత్రపుష్పం॥ ధాతా
 =విద్యతే- సహస్రశీషణందేవం=శివం- సువణికవిష్టం మంత్రపుష్పంసమ
 ర్పయామి॥ యానికానిచ=జనాదన్॥ ఆత్మప్రదక్షిణ సమస్కారాత్సమ
 ర్పయామి ఛత్రంసమర్పయామి...యామి ॥ యస్యస్త్పత్యాచ...ర్పణ
 మస్తు ॥ యజ్ఞేన=దేవాః ॥ క్లో ॥ శంఖమధ్యేస్థితంతోయం భ్రామితంకే
 శవోపరి ॥ అంగలగ్నంమనుష్యాణాం బ్రహ్మహత్యాయుతందహేత్ -
 సాలగ్రామశిలావారి పాపహరివిశేషతః॥ అజన్మకృతపాపానాం ప్రాయ
 శ్చిత్తందినేదినే॥ అకాలమృత్యుహరణం సర్వవ్యాధినివారణం - సమస్తపా
 పక్షయకరం విష్ణుపాదోదకంశుభం॥ ఇతి దేవతార్చనవిధిః॥

—* పుత్రస్వీకారః *—

ప్రాణానాయమ్య ఏవం...ప్రీత్యర్థం మమపితౄణాం శాశ్వత
 పుణ్యలోక ఫలావాప్తిద్వారా శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం పుత్రదానం కరి
 ష్యే॥ తదంగత్వేన గణాధిపతిపూజాం కృత్వా పుణ్యాహం వాచయిత్వా
 ప్రాణానాయమ్య శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం । అపుత్రస్యమే పుత్రత్వసిద్ధ్య
 ర్థం పుత్రస్వీకరణంకరిష్యే । ఇతి ప్రతిగ్రహీతృసంకల్పః - ప్రతిగ్రహీతృ
 మంత్రః ॥ తవవిజ సముత్పన్నం సర్వాలంకార సంయుతం । విహికా
 ముష్టికాథానయ పుత్రందేహి వరంమమ । ఇతి - మమవిజ సముత్ప

న్నం సర్వాలంకారసంయుతం । విహికాముష్టికాధాణయ తుభ్యందత్తో
మయాసుతః । ఇంద్రాగ్నియమనై ర్ రిత్యా వరుణానిలయక్షరాట్ । ఈశా
నోబ్రహ్మవిష్ణుచ సాక్షిణోభాస్కరాదయః । విశ్వంభరస్సర్వభూతా
స్సాక్షిణ్యస్సర్వదేవతాః ॥ మమపుత్రంకుమారం శ్రీమహావిష్ణు ప్రీతింకామ
యమాన స్తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ ॥ దేవస్యత్వా...హస్తాభ్యాం
ప్రతిగృహ్ణామి । రాజాత్వా...ప్రజాపతయే పురుషం ; తేనామృ...గృహ్ణా
తు । తతోదానసాద్గుణ్య దక్షిణాందద్యాత్ ॥ శ్లో ॥ సాక్షిణస్సోమరుద్రా
ద్యా భాస్కరశ్చసచంద్రమాః । ఇమంకుమారమదదం పరలోకసుఖేచ్ఛ
యా॥ఇతిదానవిధిః॥—* ఆథ దత్తహోమాః. *

ప్రాణానాయుశ్శ్రవణం...ధణం అపుత్రస్యమే స్వీకృతస్యపుత్రస్య
పుత్రత్వసిద్ధిద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం దత్తహోమాఖ్యం కర్మకరి
ష్యమాణ స్తదంగత్వేన తదాదౌశుభ్యర్థం...పుణ్యాహవాచనంకరిష్యే॥
ఆదానిర్విఘ్నన...గణాధిపతిపూజాంకరిష్యే । గణాధిపతిపూజాంకృత్వా
పుణ్యాహంవాచయిత్వా మాతేకుమారమితి కుమారంమాతురం ఆధా
య- మాతేకుమారగ్ంరత్నో...గృహే । అయంకుమార ఇతిమాతుడక్షా
ణగ్ స్తనంప్రతిధాప్య । అయంకుమారో...యశోబలం- తతోగ్నింప్రతిస్తా
ప్యాగ్నైరుప సమాధానా ద్యాజ్యభాగాంతే న్యాగ్భాయాం ప్రాతరగ్ని
మిత సప్తాజ్యాహుతీహుతాత్వా । ప్రాతరగ్నిం...వెమస్వాహా । అగ్నింద్ర
మిత్రావరుణాశ్వీ భగభూషబ్రహ్మణస్పతి సోమరుద్రేభ్యఇదం । ప్రాతజీ
తం...స్వాహాభగాయేదం - భగప్రణేత...నృపంతస్సాన్యమస్వాహా - భ
గాయేదం । ఉతేదాసిం...స్వాహాస్వాహా - భగాయేదం - భగవీవ...
వేహస్వాహా - భగాయేదం - సమభ్య...అవహంతుస్వాహా - భగే
భ్యోవాజిభ్య ఇదం । అశ్వావతీ...సస్సాన్వహా - వాజిభ్య ఇదం । అ
గ్న...హా । అ...దం - సమిత్యన్నహంసం - జయీదిహోమంచ కృత్వా
బ్రహ్మవిసజ్జనాంతే । అంగాదంగాదితి ద్యాభ్యామభిమన్త్రణ మూఢాన్య
వఘ్రాణజాపాః । అంగాదంగా...రౌహిణ- నామకరణం । ఆఘ్యదయ
కంకర్మణః పుణ్యాహవాచనంచ కుర్యాత్- తత ఆశీర్వచనంచకుర్యాత్॥
ఇతి దత్తహోమస్సమాప్తః.

—* అథ ద్విభార్యాగ్నిసంసగణః. *

యస్యలౌకికేగ్నో ద్వితీయ వివాహస్యాత్ తద్వివ్రీయేవివాహప్ర
భృత్యుభావగ్నిధారయేత్ - తతస్తావిధివత్సంయోజయేత్ - తత్సక్రితః।
అథైకాదశ్యాం ద్వాదశ్యాం వాతిథాపుభావగ్ని పూర్వవత్సక్రిత క్షృణక్
స్థాపయిత్వా ప్రాణానాయమ్య । ఏవం...థం పత్నీభ్యాం సహివస్సన్
గృహ్యగ్నిసాధ్యానాం కమణాం తంత్రానుష్ఠాన ఫలసిద్ధ్యథిం బింపా
సనాగ్ని ద్వయసంసగణంకరిష్యే । ఇతిసంకల్ప్య । ద్వితీయాం అగ్నో
అజ్యసంసాగ్రాంతే ర్వితీయాం యామ్యుర్విభాద్యుం చతుగ్గృహీతమా
జ్యం గృహీత్వాసమస్త్రయుషేగద । అన్యధామైత్వ స్వధామైత్వా మా
నఇంద్రాభితస్త్య దృష్ట్యాఽరిష్టాసః । ఎవాబ్రహ్మం సవేదస్తుస్వాహా । బ్రహ్మ
ణఇదం । భూర్భువస్సువస్సాన్వహః । సజావతయఇదం । తతః అయంతేయో
నిం...రయం । ఇత్యేతమగ్నిం సమిధ్యాగోప్యభార్యాయాన్వాభి । అజహన్
నస్సుప్రతీకః పురస్తాదగ్నేస్వాం యోనిమాసీదసాధ్యా । అస్మిన్సగ్నై అ
ధ్యుత్తరస్మిన్ విశ్వేదేవాయజమానశ్చసీదత । ఉద్భుభ్యస్వాగ్నే ప్రతిజాగృ
హ్యేనమిష్టా పూతేనగ్ంస్యజేధామయంచ । పునఃకృణ్వగ్నే స్తావితరం
యవానమన్వాతాగ్ం సీత్వయితంతమేతం । ఇకిద్వాభ్యాంవంత్రాభ్యాం
శ్యేష్ఠాయా అగ్నోతాంసమిధంప్రహృత్య । తస్మిన్నగ్నో వాజ్యసంసాగ్రా
రాంతేప్రత్యేకం చతుగ్గృహీతమాజ్యం గృహీత్వా । యోబ్రహ్మబ్రహ్మణ
ఉజ్జభారప్రాణేశ్వరః కృత్తివాసాఃపినాకీ । ఈశానోదేవస్సన ఆయదణధా
తుతస్త్వే జుహూమిహవిషాఘృతేనస్వాహా । బ్రహ్మణేప్రాణేశ్వరాయ కృత్తి
వాససేపినాకీన ఈశానాయదేవాయదంనమః ॥ ౧ ॥ విభాజమానస్సరిరస్యమ
ధ్యాద్రోచమానోఘమూరుచిర్యతగాత్ । సమృత్యుపాశాదపనుద్యఘోరా
దిహాయుషేవర్ధమానోఘృతేనస్వాహా । ఘర్తురుచయ ఈశానాయదేవాయె
దంనమః ॥ ౨ ॥ బ్రహ్మజ్యోతిబ్రహ్మవత్పితృషుగర్భంయమోదదాత్పురుషా
పంజయంతం । సువర్ణగర్భగ్రహమకణవర్షంతమాయుషేవర్ధమానోఘృతే
నస్వాహా । పురుషాపాయజయంతాయసువణగర్భగ్రహణాయారాగ్ర

యేదంనమమ॥ ౩॥ శ్రీయంచలత్తీమాపలామంచికాంగంపక్షంబయమిం
 ద్రసేనెత్తుతాహుః॥ తాంవిద్యాంబ్రహ్మయోనింసరూపామిహాయుషేతర్ప
 యామోఘ్యతేనస్వాహ॥ శ్రీయైలత్త్యైబోపలామైలంచికామైపత్త్య
 ఇంద్రసేనాయైబ్రహ్మయోవై సరూపాయాఇదంనమమ॥ ౪॥ దాతౌయ్య
 స్సర్వయోస్యస్సయోస్యస్సహస్రశోచిత్వశ్శాపిత్వరూపావిరూపాః॥ ససూ
 నపస్సపక్షంబుస్సయూధ్యాఆయుషేనోఘ్యతేమిదంబుషంతాగ్ స్యాహ॥ దా
 తౌయణీభ్యస్సర్వయోఃభ్యస్సయోఃభ్యోపిత్వరూపాభ్యో విరూపాభ్యస్స
 సూనుభ్యస్సపక్షిభ్యస్సయూధ్యాభ్యిదంనమమ॥ ౫॥ దివ్యాగణాబహురూ
 పాఃపురాణాఆయుశ్చిదోనప్రమదంతపీరాణ॥ తెభ్యోబుహూమిబహుధా
 ఘృతేనమానఃప్రజాగ్గిరిరిషోమోతపీరాంత్యావహః॥ దివ్యేభ్యోగజేభ్యోబ
 హురూపేభ్యోపురాణేభ్యోఆయుశ్చిద్యుఇదంనమమ॥ ౬॥ ఎకఃపరస్తాద్యిదం
 బభూవయతోబభూవభువనస్యగోష్టా॥ యమస్యేతిభువనగ్ంసాంపరాయె
 ననాహవిభుతమిహాయుషేతుదేవస్వాహ॥ భువనస్యగ్రోస్త్రీఈశానాయ
 దేవామేదంనమమ॥ ౭॥ పసూన్సుదానాదిత్యాన్మరుతోధనాఢ్యాన్సభూణ
 యతౌగంధర్వాగ్ శృషింశ్చవిశ్వాభృగుంత్సపాణశ్చంకిరసో
 ధసాధ్యాగ్ఘృతంహుత్యాస్వాయుష్యామహయామశశ్వత్సాస్వాహ॥ పసు
 భ్యోరుద్రేభ్యోఆదిత్యేభ్యోయరుద్యుబుభుభ్యోయజ్జేభ్యోగంధర్వేభ్యోపిత్వ
 భ్యోవిశ్వేభ్యోభృగుభ్యస్సర్వేభ్యోగిరోభ్యస్సాధ్యేభ్యిదంనమమ॥ ౮॥ య
 స్త్రాత్యనోమిందాభూదగ్నిస్తత్పనరాహంజాతవేదావిచర్షణిస్సాస్వాహ॥
 అగ్నయేజాతవేదసఇదంనమమ॥ ౯॥ పునరగ్నిశ్చక్షురదాత్పునరింద్రోబృహ
 స్పతిఃపునమేఅశ్వినాయువంచతురాధత్రమత్యోస్సాస్వాహ॥ అగ్నయిదం
 ద్రాయబృహస్పతయఅశ్వభ్యామిదం॥ ౧౦॥ ఓంభూభువస్సువస్సాస్వాహ॥
 ప్రజాపతయిదంనమమ॥ ఇత్యాజ్యాహుతీహుత్యా॥ తతోస్త్యిన్నగ్నాచరు
 గ్గోత్రపయిత్వాగ్నింధనాద్యగ్నిముఖాంతే॥ స్రుచ్యుపస్తీర్యచరువవదాయ-స
 మితమితిపురోసువాక్యామనూచ్యాగ్నేపురోష్యేతియాజ్యయాబుహూతి-సమి
 ణిగ్ంసంకత్యేధాగ్ంసంప్రియారోచిష్టాసువనస్యమాసౌ॥ ఇషమూర్జనభి
 రంవసాసౌసంవాంనునాగ్ంసిసంప్రతాసముచిత్తాన్యాకరం॥ ఇతిమంత్రము

చ్చార్య! అగ్నేపురీష్యాధిపాభవాత్వంనః। ఇషమూజఁంయజమానాయథ
 హిస్వాహః। అగ్నయేపురీష్యాయేదం। ఇతిచరుంహుత్వాస్రుచ్యుపస్తీర్యస్వి
 ష్టకృద్దేవతాయైస్విష్టకృతమవదాయ। అగ్నేఃపశ్చాద్భహిఃపినిధాయతత
 స్సువేణాజ్యంగృహీత్వా-పురీష్యస్త్యమగ్నేరయిమాన్భుష్టిమాగ్ం అసి-శి
 వాఃకృత్వాదిశస్సర్వాస్సాన్వయోనిమిహాసదస్సాన్వహః। అగ్నయేపురీష్యా
 యేదంనమమ॥ భవతఃసస్సచునసౌసమోకసావశేషసా- మాయజ్ఞగ్ంహి
 గ్ంసీష్టంమాయజ్ఞపతింజాతవేదసాశివాభవతచుద్యుసస్సాన్వహః। అగ్నభ్యాం
 జాతవేదోభ్యామిదంనమమ - మాతేవపుత్రంస్పృధివీపురీష్యమగ్నిగ్ంస్వయో
 నావభారుఖా-తాంవివ్వేద్దైవైర్రేతుభిస్సంవిదానఃప్రజాపతిర్విశ్వకర్మా
 వినుంచతుస్సాన్వహః। ప్రజాపతయేవిశ్వకర్మణఇదం- యదస్యపాశైరజస
 శ్శుక్రంజ్యోతిరజాయత- తస్మింపరుషదతిద్విషోగ్నైశ్శానరస్సాహః। అగ్న
 యైశ్శానరాయేదం-నమస్సుతేనిర్యతేవిశ్వరూపేయస్త్యయంవిచృతాబంధ
 మేతం-యమేనత్వంయమ్యాసంవిదానోత్తమంనాకమధిరోహయేమగ్ంస్వా
 హః నిర్యత్యైవిశ్వరూపాయాఇదంనమమ- యత్తైదేవీనిర్యతరాబంధదామ
 గ్రివాన్వవిచత్యః। ఇదంతేద్యిష్యామ్యాయుదోనమధ్యాదధాజీవఃపితుమ
 ద్ధిప్రముక్తస్సాన్వహః। దేవైస్యనిర్రత్యాఇదంనమమ॥ యస్యాస్తైఅస్యాఃక్రూర
 ఆసన్జుహూమ్యేషాంబంధానామవసజఁనాయ। ధూమిరితిత్వాబనావిదు
 నిర్నీర్తిరితిత్వాహంపరివేదవిశ్వతస్సాన్వహః- దేవైస్యనిర్రత్యాఇదంఅసు
 న్స్వంతమయజమానమిచ్ఛస్తైనస్యేత్యాంతస్కరస్యాన్వేషి। అస్యమస్త్యదిచ్ఛసా
 తయిత్వానమోదేవినిర్రతేతుభ్యమస్తుసాన్వహః। దేవైస్యనిర్రత్యాఇదం। దేవీ
 మహంనిర్రతంవందమాసఃపితేవపుత్రందసయేవచాభిః-విశ్వస్యయాజాయ
 మానస్యవేదగిరభిరఃప్రతిసూరీవిచత్తైస్సాహః-దేవైస్యనిర్రత్యాఇదం-నివేశ
 నస్సంగమనోవసూనాంవిశ్వానూపాభిచత్తై - శబ్దీధిదేవఇవసవితాసత్యధ
 ర్త్యేంద్రోనతస్థౌసమశేషధీవాగ్ంస్వాహః। దేవాయసవిత్రఇంద్రాయేదంనమ
 మ॥ సంవరత్రాదధాతననిరాహవాక్కృణోతన-సింహామహాఅవటముద్రిణం
 వయంవిశ్వాహదస్తమక్షితగ్ంస్వాహః। అవటాయాక్షితాయేదం। నిష్కృతా
 హావమవటగ్ంసువరత్రగ్ంసుషేదనం। ఉద్రిణగ్ంసింశేఅక్షితగ్ంస్వాహః। అ

వటాయాషీతాయేదం। సీరాయుఁజంతికవయోయుగావితన్వతెప్పథక్। ధీ
రాదేవేషుసుమ్నయాస్వాహాసీరెభ్యఃకవిభ్యఇదం। యునక్తసీరావియుగాత
నాతక్పతెయానావపతెహబీజం। గిరాచక్రప్టిః స్సభరాలసన్నోనేసీయఇ
త్సౌణ్యాపక్వమాయత్స్వాహాసీరెభ్యఃకవిభ్యఇదం। లాంగలంపవీరవగ్ం
సుమేవగ్ంసుమతిశ్శురు। ఉదిత్యృవతిగామవింప్రభవ్యకంచపీవరీంప్రస్థావ
ద్రథవాహానగ్గ్ స్యాహా। లాంగలాయేదం। శునంనఃఫాలావితుదంతుభూమి
గ్ంశునంకివాశాలభియంతువాహా। శునంషర్జన్యోమధునాపయోభిశ్శునా
సీరాశునమస్తాసుధత్తగ్గ్ స్యాహా। ఫాలెభ్యఃకినాశెభ్యః షర్జన్యాయశునాసీ
రాభ్యామిదంనమమ॥ కామంకామదుఘేధుంత్వమిత్రాయవరుణాయచ। ఇం
ద్రాయాగ్నయేపూష్టఓషధీభ్యః ప్రజాభ్యస్సాన్వహా। మిత్రాయవరుణా
యేంద్రాయాగ్నయేపూష్టఓషధీభ్యఃప్రజాభ్యఇదం। ఘృతేనసీతామధునా
సమక్తావిశ్వేదేవైరనుమతామరుద్భిః। ఉర్జస్వతీపయసాపిన్వమానాస్తా
నోత్సీతేపయసాభ్యావవృత్సౌస్వాహా। ఉర్జస్వత్యైభూమ్యాఇదం। ఇతిస్రువే
ణాజ్యాహుతీహుతావా। పూర్వవలైనచరుణా। అగ్నయేస్వేష్టకృతేస్వాహా।
ఇతిస్వేష్టకృతగ్ంహుత్యాజయాదిబ్రహ్మవిసర్జనాంతంకుర్యాత్। తతఃఆత్మా
రోపణంకుర్యాత్, తథాచోక్తం। పూర్ణాశ్రమశ్శతథాచకారికాః॥ శ్లో॥ రా
గాద్ధృహస్తస్యవివాహాపూతేనత్యైభవేతాన్యదితత్రవహ్నావత్యోమి
సంసర్గమనుక్రమేణగార్హస్థ్యతంత్రస్యసకృత్ప్రసీధ్యై। ద్వితీయపహ్నింవిధి
నాసమింధేద్వితీయపత్న్యమవలంబితాయాం। సమస్తఆరభ్యతతఃపరస్తా
ద్రవ్యహక్తింతవేదస్త్రితిమంత్రకేన। చతుర్ధృహీతంజహుయాత్తదగ్నావయంత
మంత్రేణసమిధ్యథాగ్నిం। ఆరోఽప్యపూర్వంవిధివాసమిధేహ్యాగ్నతతస్తాంస
మిధంనిదధ్యాత్। ఆజహ్వఉద్బుధ్యపదద్యయేనదారైరుపస్పశితవభర్తా।
యోబ్రహ్మసూక్తేనచతుర్ధృహీత్వాపరిస్తృతేగ్నాజహుయాత్సుచైవ। స
మాదిమంత్రేణపురోసువాక్యామసూచ్యమంత్రేణపరేణహుమామి। పురీవ్యఆ
రభ్యతతోసువాకశెషాభిర్బుభూహుయాద్భృతేన। పూర్వవలైనచరుణా
హుమస్వేష్టకృతఃపునః। జయాదీంశ్శతతోహుత్యాబ్రహ్మణేదక్షిణాంత
తః॥ ఇత్యేకఃపక్షః॥ అథాపరిపక్షఉచ్యతే॥ పూర్వోత్తరాగ్నిదక్షిణతోత్తరత

శ్చస్థాపయిత్వాద్వయోరగ్నోష్ఠిఃప్రాతరాపాసనగ్గోహుత్వాపత్నీభ్యాం
సహితం | ప్రాణానాయమ్యపూర్వవత్సంకల్ప్య | ద్వయోరగ్నోర్మధ్యేస్థండి
లోల్లఖనాదీనికృత్వా-భవతంసస్సమససాసమోకసామ... ద్యనః- అగ్నావ
గ్నిశ్చరతిప్రవిష్టఋషీణాంపుత్రోఅధిరాజవషః | స్వాహాకృత్యబ్రహ్మణాతే
జుహూమిమాదేవానాంమిథుయాకథాగధేయం | ఇతిద్వాభ్యాంమంత్రా
భ్యాంప్రత్యక్షోపాసనాగ్నిస్థండితేనకృదేవషీపేత్ | పత్నీభ్యాంస్థాపయేత్ |
తతస్తస్మిన్నగ్నోచరుగ్గ్ శ్రవయిత్వాఅగ్నింధనాద్యగ్నిముఖాంతేఅగ్నేయే
తంతమతేస్వాహా | అగ్న... దం | అగ్నేయేస్విష్టకృతేస్వాహా | అగ్న... దం |
ఇత్యగ్నేయేతంతమతేస్థాలీపాకంకృత్వా | సమితస్సహనంజయాదిబ్రహ్మ
విసజానాంతంకుర్యాన్నాత్మారోపణంకుర్యాద్బ్రహ్మణేవరందద్యాత్ - ఇ
త్యేకఃపక్షః || అస్మిన్నధైరికాండికారికాః | లోకాగ్నావితరోద్వాహూయ
దిగృహ్యేనలద్వయం | రుద్రస్వామిమతేనాథతత్సంసగఃవిధింవదేత్ || ద్వితీ
యోద్వాహూమారభ్యపృథగ్నుత్వానలద్వయం | సంధింబోధాయనఃప్రాహవి
వాహాదిదినత్రయే | గృహ్యేగ్నిద్వయహూమానాంతంత్రానస్తాసనీధయే |
మమాగ్నిద్వయసంసగఃంకరిష్యఇతిసోవదేత్ | పాత్రద్వయేనిధాయగ్నిప
త్నీభ్యాంసహితశ్శుచిః | అంతరాగ్నితతఃకుర్యాత్స్థండిలోల్లఖనాదికం | భవ
తస్సస్సమసావగ్నావగ్నిరితిద్వయం - జపిత్యాస్థండితేగ్నేద్వేయగపత్సం
ప్రయోజయేత్ - పత్నీభ్యాంస్థాపయేద్వోతుస్సస్యాగ్నేస్సంప్రవేశసం-తతో
గ్నిశంతమత్యంతయజేదితివిధిక్రమః-తతఃపాసనంకుర్యాద్భావజ్ఞీవంత
దంతరం | ఉపసంస్పృష్టవీవాగ్నోసీమంతాదిక్రియాఅపి-యస్తుకశ్చనసంసర్గంస
కరోతిద్వవహ్నిమాః - నిత్యమగ్నిద్వయంధార్యంతద్వతోనపృథక్క్రియా |
ఇతిద్విభార్యస్యాపాసనాగ్నిద్వయసంసగఃహూమాదికంసమాప్తం || అథ
వాః || వివాహకర్తాప్రథమేవివాహేలోకాగ్నిమిధ్యాజుహుయాత్తదగ్నో ||
ద్వితీయపాణిగ్రహణాదికేతుపూర్వాగ్నిమిధ్యాజుహుయాత్తదగ్నో | తథా
హోక్తం || కామీసంతానకామోవాయదీచ్ఛేత్పునరుద్వహం - ఉపావరోహం
కరోత్యంవైవాహికమతఃపరం || ఇచ్ఛావివాహంపునరేవయస్యస్వాపాసన
తస్యవివాహఇష్టః - వివాహభేదేపినవహ్నిభేదోయద్యగ్నిభేదోస్తీతతోగ్నిభే

దః || ఇత్యాదితంతరాణి తత్తద్గ్రహ్య కల్పసుసారీణ్య నేష్టవ్యాని ||
అత్రపక్ష వైకల్పికమేవదర్శితం ||

—* ఆశ్వరోహణం. *—

అశ్వము త్తరై రారోహయేత్ | అశ్వోసిహయోసి | అశ్వోసి | సరో
సి- అర్వాసి | స ప్రిరసి- వాజ్యసి | వృషాసి | నృమణాఅసి | యయుర్నామా
సి- ఆదిత్యానాంపత్వాన్విహి- ఏతైరశ్వమారోహయేత్ ||

—* గజారోహణం. *—

హస్తిసమత్తరయా | హస్తియశ సమసహస్తియశ సీఘాయాసం |
వహకాలవహశ్రియం మాభివహ | ఇంద్రస్యత్వా వశ్రేణాభినిదధామిసుంద
రగజ | ఇత్యాదితత్తద్గజ ప్రసిద్ధనామగృహ్ణీయాత్ సర్వోప్యయంపుస్త్రీః
ఆరోహణఏవ వినియుక్తత్వాన్నత్వం కుశనిధానే యోజయితుం శక్యఇతి ||

—* తాభ్యాంపతితస్యకమః. *—

తాభ్యాంశరీర రేషణే పూర్వవశ్చ పృథివీమభిమృశేత్ | అశ్వహస్తి
భ్యాం పతనాచ్చరీరబాధేహే మంతప్రత్యవరోహణవత్ స్యోనాపృథివీబడి
ద్ధేత్యే తాభ్యామృగ్భ్యాం పృథివీమభిమృశేత్ | స్యోనాపృథివీభవా నృక్ష
రానివేశసి | యచ్చానశ్చమఃసప్రథాః | బడిద్ధాపర్వతానాభిద్రంబిభర్షి పృథి
విప్రయాభూమిప్రయత్వతి | మహ్మజినోషిమహని | అతశ్శరీరబాధోవినశ్యతి ||

—* సంవాదీయఫలికరణహోమః. *—

సంవాదమేవ్యక్తస్సవ్యేన పాణినాఛత్రం దండంచాదతై | దక్షిణేన
ఫలికరణ ముష్టిముత్తరయాచూత్వా గత్వోత్తరాజపేత్ | సభావ్యవహారా
దిషు సవ్యేనపాణినాఛత్రం దండంచగృహ్ణీయాత్ | సవ్యపాణిధృత ఛత్రదం
డఏవ దక్షిణేనపాణినా ఫలికరణముష్టి మవజిహ్వకేత్యేతయా స్వాగ్నాబు
హోతి | నతుపరిస్తరణ పరిషేచనాది | అవజిహ్వకావత్వా హవి
షాయజైతత్సశ్యం యదహంబ్రహ్మ ధరోమద్యజ్ఞ శమావదత్సాహం ||
అగ్నయిఇదం | తతస్సంవాదదేశం గత్వాప్రత్యర్థినం పశ్యన్నతేవాచమి
త్యేతాంజపేత్ - అతేవాచమాస్యాం దదామనస్యాగ్ం హృదయాదధి | య
త్రయత్రతేవాగ్నిహితాతాంతఆదై | తత్సత్యంయదహం బ్రహ్మధరోమ

త్వద్యస్వయజ్ఞశర్కృత్ । కృధముత్తరాభ్యా మభిమంత్రయేతవిక్రోధోభవతి॥
 యాతఏషాయత్త ఏతదిత్యేతాభ్యా మృగ్భ్యాంక్రోధయుక్తం ప్రత్యధిక్ష
 మభిమంత్రయేత తతఃకోపరహితోభవతి॥ యాతఏషారాట్యా తనూమణా
 న్యోమృత్రస్యనాశనీ । తాండేవా బ్రహ్మచారిణో వినయంతసుమేధసః॥
 యత్తఏతన్ముఖే మతగ్గింరరాటముదివవిధ్యసి । వితేక్రోధంనయామసి గర్భ
 మశ్వతర్యాభవతి॥

—* స్వభార్యాయాఃపురుషాతరసంగతినిరాసాథంకమణి. *

అసంభవేపునః పరేషాగ్ స్థూలధారికా జీవచూడానికారయ
 త్వోత్తరయానుప్తాయా స్సంచాధడపపేత్ । గ్రామాంతరం ప్రయాన్యక్
 గృహేవతమానాయా భార్యాయాః పరపురుషోపభోగమకామయమా
 నశ్శత చరణానామ కారణ్యకసర్పవిశేషస్య జీవతఏషాత్తనా ప్రహారేణ
 చూడానికారయత్వా తాన్యవజ్యామవేత్యేతయార్పప్రాప్తనిద్రాయా
 భార్యాయా యోనౌనిషీపేత్ । అవజ్యామవధన్వనో హృదోమన్యంతనోమి
 తె । ఇంద్రాపాన్యభలిగమన్యేభ్యః పురుషేభ్యోన్యత్రమత్ । ఏవంకృతేన్యా
 నుపయోగ్యాభవతి॥ * పునస్తద్భార్యోపయోగకరణం, *

సిద్ధ్యర్థేబధుమిత్రేణ ప్రత్యక్షయాత । పూర్వకృతచికిత్సయోప
 భోగా యోగ్యాభార్యాయా యోనిస్తోపభోగార్థం కపిలాగోమూ
 త్రేణ ప్రత్యక్షయాత తతోగమనయోగ్యాభవతి । సుప్తకాలవై తత్ప్రత్య
 శనంకార్యం.

—* అథ పణ్యహేమః. *

క్రయవిక్రయాచి వ్యవహారవతః పురుషస్య పణ్యద్రవ్యస్యా ఖౌణ
 త్కషాపకషాది లాభాథకం కమణివిధీయతే॥ యదస్యగృహే పణ్యగ్
 న్యాత్తత ఉత్తరయాజుహుయాత్ - ప్రాణివ్యతిరిక్త క్రయ్యద్రవ్యాదవదా
 యాయం హేమఃకతకవ్యః । అన్యప్రయోగః । ప్రాణానాయమ్య । ఏవం
 ...త్యథకం మమపణ్యద్రవ్యాఘాతసిద్ధ్యర్థం పణ్యహేమంకరిష్యే । అగ్నే
 రుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంతే ప్రకృతపణ్యాద్విహీయవమరీచ్యాచే
 ద్రవ్యాదవదాయ యదహమిత్యే తయాజుహేతి । యదహంధనేన ప్రప
 ణ్యశ్చరామి ధనేన దేవాధనమిచ్ఛమానః । తస్మిన్ తస్మిన్ మోరుచమాదధాత్వ

గ్నిరింద్రో బృహస్పతిశ్చస్వాహా ॥ సోమాగ్నింద్ర బృహస్పతిభ్యఇదం తత్
స్తత్ర శేషం సమాపయేత్ ॥ ఏవంకృతేఘ్నా సిద్ధిర్భవతి॥

—* భార్యాయా భర్తృవశ్యకమ౯. *

యంకామయేతనాయ మచ్చిద్యేతేతిజీవవిషాణే స్వమూత్రమానీ
యసు ప్రముత్తరాభ్యాం త్రిపరిషించేత్ । యాస్త్రీస్వభాతాః సపత్నీభా
ధరహితం కామయేతసా జీవంత్యాగోర్విషాణం బలాదాహృత్యతస్మిన్
త్స్వమూత్రమానీయేతేన సుప్తంపతిం పరిత్వాగిరే రమిహమిత్యేతాభ్యా
మృగ్భ్యాం త్రిరప్రదక్షిణం పరిషించేత్ । పరిత్వాగిరే రమిహం పరిభ్రాతుః
పరిషస్వసుః । పరిసర్వేభ్యాం త్రిభ్యః పరిషీతః క్వేష్యసి । శశ్వత్పరికుపితేన
సంక్రామేతావిచ్చిదా । ఉలేనపరిషీతోసి పరిషీతోన్యలేన॥ ఇతిఏవంకృతేభ
తాః భార్యాయావశేష్తతి॥ * దాసాదిపలాయననిమిత్తంకమ౯. *

యేనపథా చానకమ౯కరాః పలాయేర్గ్ స్తస్మిన్నిత్యాన్యపథా
యోత్తరా ఆహుతీజాః పలుతా । దాసాదాసోభృతికమ౯కరాః యేనమా
గేణపలాయేర్గ్ తస్మిన్మాగే దారుమయాణి వలయాన్యపథాయతే
ష్వేనావతానవతాయే త్యాదిభిశ్చతస్మి ఆజ్యాహుతీజాః హుయాత్ । ఆవ
తానవతాయాని నివతానవతాయేంద్ర నదాబుద । ధూమ్యాశ్చతస్మింప్ర
దిశస్తాభిరావతాయా పునస్సాన్వహా । ఇంద్రాయేదం । ఆవతాననివతానా
వతాన నివతాయాన్వహా । ఇంద్రాయేదం । అనుపాహ్వాదనుహ్వాయో నివ
తానోన్యవీవృతత్ । వింద్రః పరిక్రోశోవః పరిక్రోశతు సర్వతస్సాన్వహా ।
ఇంద్రాయేదం । యదిమామదిమన్యాధ్వ ఆదేవాదేవవత్తరం ఇంద్రః పాశేన
సిక్త్యాహో మహ్యమిద్వశమానయాత్సాన్వహా । ఇంద్రాయేదం । నాత్రపూ
ర్వోత్తర తంత్రాదికం॥ —* అకస్మిక వృక్షఫలాదిపతనమ్. *

యద్యేనంవృతౌ త్ఫలమభిసతేద్వయోవాభి విక్షిపేతావమ౯తరేభ్య
వాచ్ఛిందురభి నిపతేత్తమత్తరైర్యథాలింగంప్రత్యాయాత్ । అకస్మాద్వృ
తౌత్ఫలపాతనే కాకకంకాదికుత్సిత పక్షిపతౌభిఘాతే విద్యుచ్ఛేఘ్రురో
వాతాదిరహితా కాలికాన్తరితౌచ్ఛిందుపతనేహోత్తరైర్విషివృతౌదిత్యా
దిభి స్త్రిభిమ౯ంత్రైర్యథాలింగం తత్తన్నిమిత్తస్పృష్టంచేకం ప్రత్యే

యాతః యదివృక్షోద్యద్యస్తరితౌ త్ఫలమభ్యపతత్యదువాయురేవ | యత్రా
స్పృక్షత్తనువం యత్రవాసఆపోబాధం తాంసిర్రీతింపరాచైః | ఇతిఫలప
తన ప్రదేశంప్రత్యోశయాతః | యెవక్షిణః పతయంతివిభ్యతోసిర్రీతైస్సహ |
తేమాశినేనశక్తేన తేజసోందంతువర్చసా | ఇతిపక్షవాతాభిఘాతదేశం |
దివోనుమాబృహతో అంతరితౌదపాగ్స్తోకో అభ్యపతచ్ఛివేన | సమహ
మింద్రియేణ మనసాహమాగాం బ్రహ్మణాసంప్రచాన స్సుకృతాకృతేన |
ఇత్యభిందు సంస్పృష్టచేశమితి || —* అద్భుతోత్పతనిమిత్తమ్. *—

అగారస్థూణావిరోహణై మధునఉపవేశనే కుప్త్యాంకపోతదర్శనే
మాత్యానాగ్ం శరీరరేషణేన్యేషు చాద్భుతోత్పతేషు మావాస్యాయాం
నిశాయాం యత్రాపాంసశృణుయా త్తదగ్నేరుపసమాధా నాద్యాజ్యభా
గాంతే ఉత్తరాఆహుతీహుత్యా జయాదిప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతంకృ
త్వాభిమృతేభ్య ఉత్తరయాదక్షిణతోఽ శ్వానంపరిధిం నిదధాతినిదధాతి |
గృహస్యోపర్యం కురాయ్యత్పత్తౌ సారఘస్యాన్యస్య వామధునఉపవేశనే
అంబరీషేకపోతదర్శనే పుత్రభాగ్రతాదీనాంమరణే గృహమధ్యేపల్లిక హ
స్తాద్యాకృత్యుత్పత్యాదివద్భుతోత్పతేషుచామావాస్యాయాంనిశాయాం
అపాంశబ్దరహిత ప్రదేశంగత్వాతతోత్తరావకాదశా జ్యాహుతీజుఃహు
యాత్...అత్రాయప్రయోగః | ప్రాణానాయమ్య | ఏవం...ప్రీత్యర్థం
అగారస్థూణా విరోహణాద్యద్భుతోత్పతనిమిత్తప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే |
అగ్నేరుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంతే యథావద్గృహీత్వా న్వారభా
యాం | ఇమంషేవరుణ...చకేస్వాహా | వరుణాయేదం | తత్త్వా...షీస్సాన్వి
హా | వరుణాయేదం | త్వంనో...హా | అగ్నివరుణాభ్యామిదం | సత్త్వంనో
...హా | అగ్నివరుణాభ్యామిదం | త్వమగ్నే...హా | అయసేగ్నయఇదం |
ప్రజాపతేనత్వం...స్వాహా | ప్రజాపతయఇదం | పునః | ప్రజాపతే...హా |
ప్ర...దం | సమ్రాజంచవిరాజంచాభి శ్రీర్యాచనోగృహే | లక్ష్మీరాష్ట్రస్య
యాముఖేతయా మాసగ్ం సృజామసిస్వాహా | లక్ష్మ్యై ఇదం | భూస్సాన్వి
హా | అగ్నయఇదం | భువస్సాన్విహా | వాయువఇదం | సువస్సాన్విహా | సూర్య
యేదం | జయాదిప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతంకుర్యాత్ | అమాఞ్యశరీర

రేషణవిషయేత్వయంవిశేషః । అగ్నేదక్షిణదేశే దీక్షావటంఖాత్వా త
స్మిన్నవలే । ఇమంజీవేభ్యఃపరిధిందధామి । మైసాంసుగాదపరో అరమతం ।
శతంజీవంతుశరదః పురూచీస్త్రీరోమృత్యుందధతాంపర్వతేన । ఇత్యేతయ
ర్చామృతామృతపరిధిరూపం పాషాణంసంస్థాపయతి । తతః ఆభ్యుదయకం
కమణః పుణ్యోహంచదుర్యాత్ ॥ ఇత్యుచ్చతోత్పాతనిమిత్తప్రాయశ్చిత్తం ।

—* అథ కదళీవివాహః. *

అథాతః కదళీవివాహవిధిం వ్యాఖ్యాన్య మో బ్రాహ్మణైస్సహ వరో
కదళీసమీపంగత్వా । పుణ్యోహంచాయిత్య చార్యంవృణోయ తత్రివేది
కాం నిమాయతద్వేదికామధ్యే ఆధకపరిమితశ్వేత తండులోపరికదళీం
సంస్థాప్యసంచగవ్యేన ఆపోహిస్తామయోధువ ఇతితిస్సభిఃసవమానసూక్తే
నాద్భిరూజయిత్యా వస్త్రభూషణాది సర్వాలంకారైరలంకృత్య । అ
నుసావనితిపాదౌ ప్రత్యేక్యాచమ్యరత్నాబంధనం యజ్ఞోపవీతం కన్యావర
ణంవినా గౌరీపూజాంచ బృహత్సామేతికదళ్యాం కంకణంబధ్వానుహాసం
కల్పముచ్చార్య నస్త్రేగోత్రాయపాత్రాయ పుత్రాయవరానుకదళ్యాం
గోత్రనామానివజయిత్యా కదళీనామ్నిమిహం కన్యాంప్రతిపాదయామీ
తి తతోవరస్త్యర్కానువేదేభ్యో యజ్ఞ రేషఘ్నా న్కంత్రాజపిత్యా అథ
వరమీత్యాది ఓంకల్పయతేత్యంతంజపేత్ తతస్సుముహూర్తే స్వయందృ
ష్ట్యైత్యాదిసతిత్వా కపిలావాచనాది బ్రహ్మగ్రంథింకుర్యాత్ । లాజహో
మంవినా ప్రధానహోమంకుర్యాత్ ఆశీర్వచనంకారయేత్ । రత్నాస్విసృజ్య
వస్త్ర ద్వయసహితవధూమలంకారసహితా మాచార్యాయదద్యాత్ । పృ
థివీంఽచ్చేతి తత్సూక్తుకదళీ మన్యత్రస్థాప్యనభేదంత్యజేత్ । స్నాత్వాచమ్య
గోభూతిలేత్యాది దశదానానికుర్యాత్ శూర్పవాయనంచదద్యాత్ । స్నా
త్వాచామేదితి । ఏవమేవార్కవివాహః.

—* చంద్రగ్రహణహోమాః. *

ప్రాణానాయుష్యవం... ఛంరాహుగ్రస్త సోమోపరాగప్రియుక్త
గ్రహణహోమాకరిష్యే । ఔపాసనాగ్నింప్రజ్వాల్యపూర్వ పరిషేచనం
కృత్వా సృవేగవతుగృహీత మాజ్యంగృహీత్వా । అప్యాయస్వసమేతు

తే విశ్వతస్సోమవృష్టియం భవావాజస్యసంగధేస్వాహం । సోమాయేదం ।
సంతేవయాగ్ంసిసముయంతు వాజాస్సంవృష్టియా గృభిమాతిషాహః - ఆ
ప్యాయమానో అమృతాయసోమవివిశ్రవాగ్ స్మృతమానిధిష్వస్వాహం । సో
మాయేదం - యాతేధామానిధివియా పృథివ్యాంయావర్వతేష్యోషధీష్వప్స-
తేభిర్వోవిశైవస్సుమ । నాఅహేడనాగ్డ౯ త్యోమప్రతిహవ్యాగృభాయస్వా
హం । సోమాయేదం ఉత్తరపరిషేచనం కృత్వా స్వస్తిశ్రద్ధామిత్యాదినా సమస్కా-
రః కార్యః । ఇతిచంద్రగ్రహణహోమాః ॥

—* అథసూర్యగ్రహణహోమాః *—

ప్రాణానాయమ్యవం... ఛం కేతుగ్రస్త సూర్యో సరాగ ప్రయుక్త
గ్రహణహోమానూరిష్యే । బౌపాసనాగ్నిం ప్రజ్వాల్యపూర్వపరిషేచనం
కృత్వా సృవేగచతుర్గుణసీత మాజ్యంగృసీతాద్వితరణిర్విశ్వచక్షతో జ్యో
తివహృదసీసూర్య । విశ్వమాభాసిరోచనగ్ స్వాహం ॥ సూర్యాయేదం ॥ ఉచ్ఛ
యం... జ్యోతిరుతమగ్ స్వాహం ॥ సూర్యాయేదం ॥ ఉచ్ఛయం... సూర్యగ్
స్వాహం । సూ...దం ॥ చిత్రం... తస్తస్థపశ్య స్వాహం ॥ సూ...దం ॥ ఉత్తర
పరిషేచనం కృత్వా ॥ స్వస్తిశ్రద్ధామిత్యాదినా సమస్కారం కుర్యాత్ ॥ ఇతి
సూర్యగ్రహణహోమాః ॥

—* అథసమస్యహోమాః *—

స్మృతీశత్రవీపికాయాం । యజమానేప్రవసతి త్వగ్నిసంస్థాపనాదికం ।
కారయత్వాతదారభ్య పత్నీతూపవసేదితి ॥ ద్విత్రిదినేష్వపి సమస్యహోమ
మాహమరిచిః । ప్రవాసినోగ్నిహోత్రంస్యా త్త్రిపంచాహంచసప్తవా ।
హోతవ్యోహోమవకాహో సాయం ప్రాతః పృథక్ పృథక్ ॥ కాలద్వయే
స్యశక్తశ్చేదకస్మిన్నాగ్నిం వివవా । ప్రాగుక్తైవవిధినా సమ్యంహోమమా
నరేత్ ॥ బృహస్పతిః ॥ సాయం ప్రాతహోమయుక్తౌ సాయమేవసమస్య
తు । ఆపన్నోబుహుయాత్తత్ర సమిదేకాభవాద్వయం ॥ చతస్రీఆహుతీకుర్యా
త్తత్ర ద్వేసాయమాహుతీ ద్వేప్రాతరాహుతీచైత దుపస్థానంసకృతథా ॥
ప్రాణానాయమ్యం ఏవం... ఛం సాయమాపాసనం సమస్యహోమపత
మాశ్రిణ్య ఆనుకృప్యకృతైః పూర్వహా స్నాయమాపాసనైస్సహ తందులై

హేమోమ్యమి॥ ఔపాసనసంఖ్యయా తండులగ్రహణం॥ ఏవమేవప్రాతః॥

—* అథ పక్షహోమాః *—

స్త్రుత్యథకసారే । సమస్తేదగ్నిహోత్రాణి యథాసంభవమాపది ।
ప్రతిపద్యన్నయేత్సాయ మాపద్యస్యత్రవాదినే । యావంత్యవసధాహాత్తు
ప్రాగ్ని నానిభవంతిహ । తావంతిప్రతిగృహ్ణీయా చ్చతురున్నయనానితు ॥
ప్రాతహోమామాత్సేమస్యైవ జుహుయాద్వాపరేహని । సర్వభౌపవస
ధ్యాహే సాయంహోమఃపుతగ్భవేత్ ॥ తత్రైవయజ్ఞీయాహః ప్రాతర్హో
మఃపుతగ్భవేత్ ॥ అయంక్రమః ॥ ప్రాణానాయమ్య॥ ఏవం...థంప్రతిప
త్సా॥ యంప్రభృతి చతుదశీపర్యంతం చతుదశసాయ మాపాసనిహో
మా సపకృత్యపక్షహోమ సక్షమాశ్రిత్య తండులై హేమోమ్యమి॥ పక్షది
నాని సంఖ్యాయసంకల్పఃకార్యః । తత్సంఖ్యయాఅచుతిద్రవ్యో న్నయనం
చకార్యం । అస్మిన్నపిపక్షే ఔపవసధ్యేహని సాయంహోమఃకతకవ్యః ॥
ఏవమేవద్వితీయాయాం ప్రాతరౌపాసనాస్యప కృత్యపక్షహోమపక్షమా
శ్రిత్య తండులై హేమోమ్యమి॥ పక్షదినసంఖ్యానంపూర్వవత్ ॥ అత్రయజ్ఞీ
యేహని ప్రాతహోమశ్చతకవ్యః॥ ఇతి పక్షహోమప్రకరణమ్॥

—* అథ అక్షరాభ్యాసః *—

ప్రాణానాయమ్య॥ ఏవం...థం అన్యకుమారస్యాక్షరాభ్యాసాఖ్యం
కమకరిష్యే...గణాధిపతిపూజాంకరిష్యే॥ గణాధిపపూజాంకృత్వాపు
ణ్యాహంవాచయిత్వా । పునఃప్రాణానాయమ్య॥ ఏవం...థం అక్షరా
భ్యాసాంగణేన అంగచేవతాసహిత శ్రీమహాసరస్వతీ పూజాంకరిష్యే ।
మధ్యేసరస్వతీం- దక్షిణతోహరిం- పశ్చిల్లక్షీం ఉత్తరతోదేవీంచావాహ్య॥
అష్టసు దిక్షుదిక్పాలకానావాహ్య॥ ధూరత్యాదిమూలమంత్రేణ యోజశోప
చారిపూజాంకృత్వా తతఃప్రాణానాయమ్య॥ ఏవం...థం అక్షరాభ్యా
సాంగణేనహోమంకరిష్యే॥ స్థండిలోల్లేఖనాది పూర్వపరిషేదనాంతంకృ
త్వాతతః- సరస్వత్యైస్వాహ-సరస్వత్యాఇదం- హరయేస్వాహ- హరయ
ఇదం॥ లక్ష్మ్యైస్వాహ॥ లక్ష్మ్యైఇదం- దేవ్యైస్వాహ॥ దేవ్యైఇదం॥ ఇతిచ
తస్మిన్సూక్తిచా ఘృతాహుతీమహి ల్వా ఉత్తరపరిషేదనంకృత్వా స్వస్తిత్ర

ద్ధామిత్యాచినా నమస్కారంకుర్యాత్ । తతః శ్రీగురుఃప్రాజ్ఞుభోధూత్వా
ప్రత్యజ్ఞుఖంశిష్యం శివాయనమగతి మంత్రముపదిశేత్ ॥ హరిః ఓంతత్సత్
అక్షరాభ్యాసస్సమాప్తః॥

—* విధురవైశ్వదేవః *—

అనగ్నికస్యవైశ్వదేవ మాహవృద్ధవసిష్ఠః । అనగ్నికస్తుయోవిప్ర సోస్సం
వ్యాహృతిభిస్సంప్రయం । హుత్వాశాకలమంత్రైశ్చ శిష్టంకాకబలింహరేత్ ॥
టీ ॥ దేవకృతస్యైనస ఇత్యాద్యాశ్శాకలమంత్రాః ॥ విష్ణురషిః । అన్నంవ్యా
హృతిభిహుత్వా హుత్వామంత్రైశ్చ శాకలైః । ప్రాజాపత్యైహుత్వా విష్ణు
త్వా ఘృజయేదతిథీంస్తత ఇతి ॥ ప్రథమతస్సర్వ ప్రాయశ్చిత్తపూర్వకం వై
శ్వదేవమారభేత్ । తత్ప్రకారః । ప్రాణానాయమ్య ఏవం... పీత్యథం
ప్రాతరైశ్వదేవంకరిష్యే । అగ్నిమిధేత్యాది అన్నమగ్నావధిశ్రిత్య ఉదగు
దావస్య అన్నం ద్వేధావిభజ్యాభిఘోర్య । ప్రథమభాగాదాదాయ । ఘాస్సాన్వి
హః । అగ్నయ ఇదం । భువస్సాన్విహః । వాయవ ఇదం । సువస్సాన్విహః । సూర్యా
యదం । భూర్భువస్సువస్సాన్విహః । ప్రజాపతయ ఇదం । శాకబలిః । ఉపీచీన
ముష్ణంభస్మాపోహ్య । స్వాహః । ప్రజాపతయ ఇదం । దేవయజ్ఞవజం మహా
యజ్ఞా నగ్రదానంచకుర్యాత్ । ప్రాణానాయమ్య । ఏవం... పీత్యథం ।
వైశ్వదేవాంగతేన శాకలహోమానగ్నిష్యే । సమిధాహృత్యైజాహు
యాత్ । దేవకృతస్యైనసోవయజనమసిస్వాహః । అగ్నయ ఇదం । మనుష్యకృ
తస్యైన సోవయజనమసిస్వాహః । అగ్నయ ఇదం । పితృకృతస్యైనసోవయ
జనమసిస్వాహః । అ...దం । ఆత్మకృతస్యైన సోవయజనమసిస్వాహః । అ...
దం । అన్యకృత...స్వాహః ॥ అ...దం ॥ అస్తత్యైతస్యైనసోమయజనమసి
స్వాహః । అ...దం । యద్దివాచనక్తంచై నశ్చకృమతస్యావయజనమసిస్వాహః ।
అగ్నయ ఇదం । యత్స్వపంతశ్చ జాగ్రతశ్చై నశ్చకృమతస్యావయజనమసి
స్వాహః । అగ్నయ ఇదం । యత్సుషుప్తశ్చై నశ్చకృమతస్యావయజన
మసిస్వాహః । అగ్నయ ఇదం । యదిద్వాగ్ంసశ్చావిద్వాగ్ంసశ్చై నశ్చకృమత
స్యావయజనమసిస్వాహః । అ...దం- ఏనసఏనసోవయజనమసిస్వాహః-అగ్న
య ఇదం-ఇతి శాకలహోమా హుత్వా స్వస్తీశ్రద్ధామిత్యాచినా నమస్కృ

త్యశ్వానబలింహృత్వాతిథీః పూజయేత్ అత్రైవ శ్వదేవే ఆగ్నయంకరణపూ
ర్వోత్తరపరిషేచనాదికం సర్వం మహాయజ్ఞాదితంత్రం చ తైశ్వదేవదర్శిష్ట
ప్యం-ఇతివిధురైవైశ్వదేవప్రకరణం॥

—* ఏకనక్షత్రజననశాంతిః. *

సోదరభ్రాతృభగినోర్మక్షత్రై భ్రాతృర్భగిన్యావోత్పత్తౌ గోప్రసవమ
కృత్వైవ శాంతిమాత్రంకార్యం॥ భ్రాత్రైకనక్షత్రోత్పత్తి సూచితసర్వారి
ష్టశాంత్యధికం - భ్రాత్రైకనక్షత్రజననశాంత్యాఖ్యే కమణిఆశ్రేషానక్ష
త్రపూజాం తత్తద్విహితహోమాదికంచకరిష్య ఇతీసంకల్ప్య స్వస్తివాచ
సోప్యేవ మేవసంకల్పః॥ కలశేరక్తవస్త్రై ఆశ్రేషానక్షత్ర ప్రతిమాంసర్వప్ర
తిమాంవా॥ యస్మిన్నక్షత్రేజన్మతన్నక్షత్ర ప్రతిమాంతన్నక్షత్రదేవతా ప్రతి
మాంవా నక్షత్రైష్ట్యక్తతైత్తిరీయక మంత్రైః పూజయేత్॥ అన్వాథానై—
ఇదంనక్షత్రం అముకాంనక్షత్రదేవతాంవా సమిచ్ఛర్వాజ్యద్రవ్యైః ప్రతిద్ర
వ్యం అష్టోత్తరశతసంఖ్యంబుచయేత్॥ స్విష్టకృదాహూమశేషంసమా
ప్యః॥ ఉత్తరపూజాంకృత్వా॥ యయోరేషాంవా ఏకనక్షత్రేజన్మతయోస్తేషాం
వాభిషేకః॥ అత్రగ్రహమఖోపినావశ్యకః॥ కరణేనదోషః॥ తదుభయస్యాస్య
త్రవిశేషోక్త్యానిదేశశాత్॥ క్వచిత్సంపూజిత హరిహరప్రతిమాదానమప్య
క్తం॥ శాంత్యకరణేతు॥ క్లో॥ ఏకస్మిన్నేవనక్షత్రేభ్రాత్రోర్వాపితృపుత్రయోః॥
ప్రసూతిశ్చేత్తయోర్భృత్యుర్భవేదేశస్యనిశ్చితః॥ ఇత్యేకనక్షత్రజననశాంతిః॥

అథజన్మనక్షత్రైరోగోత్పత్తౌ శాంతిః॥

ధర్మసింధౌ.— దేశకాలేసంకీర్త్య॥ మమోత్పన్నవ్యాధేర్జీవచ్ఛరీరావి
రోధేనసమూలనాశార్థం మఘానక్షత్రశాంతింభవంతః కుర్వంప్యతిముష్టిజో
వృణుయాత్॥ గణేశపూజా॥ స్వస్తివాచనం॥ ఆచార్యంవృత్వా కుంభోపరిపూ
ర్ణపాత్రై ద్వాదశదశేనక్షత్రదేవతాప్రతిమాంసౌవర్ణ్యంసంపూజ్య॥ ద్వాదశ
దశేసంకర్షణాది ద్వాదశమూర్తీసంపూజ్యమార్వాసమిత్రిలక్షీరాజ్యైర్గౌ
యత్ర్యాతత్రదేవతాయాలష్టోత్తరశతంహుత్వా॥ దహ్యోదనబలిందత్వా॥
కలశౌదకేనయజమానంమార్జయేత్॥ మార్జనమృతాః॥ మఘాలస్త్రేవాక్యా
ని-గాయత్రీతద్విష్టోః॥ ముంచామిత్వా॥ త్రియంబకేన॥ అపిహిస్తాది- అయు

వ్యసూక్తం॥ దేవస్వత్స్వేతిమార్జయేత్॥ ఆచార్యాయకలశవస్త్రప్రతిమాం
గాంచదద్యాదితిసంక్షేపః॥ *

నాశవెష్టనశాంతిః.

శ్లో॥ నాశేవెష్టనజాతస్యపితృభ్రాతృశ్చమాతులః । ఉపవీతాకృతిస్సవ్య
అపసవ్యచమాలికా । పితౄదీనాం ద్వైపయ్యతంమాతులస్యవిశేషతః । తద్దో
షశమనార్థాయశాంతింకుర్యాద్యథావిధి॥ సూతకాంతేశుభదినేబ్రాహ్మణే
స్సహపుణ్యాహంవాచయిత్వా । సంకల్ప్యా ఏవంగుణేత్యాది-సుభుతిధాన్య
జమానస్యకుమారస్య నాశవెష్టనజననేనపుత్రారిష్టపిత్రారిష్ట భ్రాత్రారిష్ట
మాతులారిష్టాదినర్వారిష్టనివృత్త్యర్థంమాతాపిత్రోన్మీశోశ్చ—ర్థం-ధనకన
కవస్తువాహనసమృద్ధ్యర్థం- అసమృత్యుప-ర్థం-అయుష్యాభివృద్ధ్యర్థంయమ
భౌక్తప్రకారేణనాశవెష్టనజననశాంతికర్తవ్యే॥ ఆచార్యాదిరుత్పిగ్వరణం
కృత్వా । కలశారాధనంకుర్యాత్ । అస్తీస్కలశేసీలంసచ్చాయమితివరుణం
ధ్యాత్వా । ఏవంప్రతిమాపూజించకుర్యాత్ । కలశవదనఃఖడ్గఃపజశూలవ
రప్రదః । సీలసింహాసనస్థఃశ్చ రాహుస్తత్రప్రశస్యతే । సర్వోరక్తస్త్రీతైత్రశ్చ
ద్విభుజఃపీతవస్త్రభృత్ । పాశాంకుశధరస్త్రీక్షౌచివ్యాభరణఘాషితః । సమో
అస్తుసర్వేభ్యఇతిమంత్రేణపూజయేత్ । శ్లోకద్వయేనమంత్రమేకేనపూజయే
త్ । ఏహిదైత్యకులోద్బుతగ్రహణోద్బుతకారణాత్ । గృహాణపూజాంసం
ప్రార్థ్యసుస్థిరౌభవవిష్టరే । అనెనావాహ్య । భిన్నాంజనసమాసీతంసీలమేఘ
సమప్రభం । స్థాపయామిమహావక్త్రంరాహుంచంద్రార్కమర్ధనం । అనెన
స్థాప్య । షష్టద్రాం । పునశ్చమృత్యుంజయంధ్యాత్వా । తక్షన్త్రంతేణదిక్పాల
కకలశారాధనంకుర్యాత్ । ఓంభూఃవరుణమావాహయామీత్యావాహ్య-క
యానశ్చిత్ర-వృతా । భూర్భువస్సువరోంబర్బరదేశజంపైతీనసగౌత్రజంఽం
గీరసార్దజంఅశ్వినీనక్షత్రంహుతాశనాగ్నిఖడ్గవర్తశూల వరదంచతుర్భుజం
కృష్ణాంబరధరంగంధమాల్యాసుతేపనంగౌమేధికరత్నాభరణఘాషితం కిరీ
టినంకృష్ణద్వజపతాకినంకలశవదనౌపేతంకృష్ణ సింహవాహనంసీలాశ్వం
కృష్ణధూసరరథారుహ్యం । అధిదేవతాంకాలంప్రత్యధిదేవతాంసర్వం నా
శాత్తకంరాహుమూవా-మి॥ తద్దక్షిణపార్శ్వేపాశదండధరంభీమంకలశ

వదనాన్వితం సర్వవృత్తి రోమాణం కాలం రాహ్వధి దేవతాం పరం మృత్యో
 రితి మంత్రేణా వాహ్యం॥ తద్వాచ మభాగై- సర్వాన్-మండలుధరాన్ ఊసూత్ర
 సమన్వితాః॥ ఏకభాగః ప్రాచ్యభాగః సూర్యభాగః సమన్వితాః॥ అయం
 గౌరితి మంత్రేణ ప్రత్యధి దేవతాం సర్వమా- మి॥ పంచామృతస్నానం కేతకీర
 జోగంభదూపపుష్పాక్షతైరభ్యర్చ్య । ప్రాగద్యష్టదశేషుభిర్వామభిః పూ
 జయేత్ । కామికాయ । రాహవేన । ఉరగాయన- ధూమాంగాయన- చక్రకా
 యః సింహికాతనయా య । చంద్రసూర్యపిమద్దనాయన । ఏవం సంపూజ్య ధూ
 పదీపమాం సప్రత్యామ్నాయలవణోపేత పాయసనైవేద్య తాంబూలాది
 పూజాంఘ్రతాన్ । హేమం కుర్యాత్ । ఏవం గుణైత్యాది- జన్మనక్షత్రజన్మరా
 శ్యపేక్షయా జన్మాద్యర్థస్థానస్థితరాహుణా సూచితనాశవెష్టనదోషసర్వా
 రిష్టనివృత్త్యర్థం మళోక్తప్రకారేణ నాశవెష్టనశాంతిం గుహాచీలమిధదూ
 ర్వాజ్యలవణోపేత పాయసతిలైరష్టోత్తరశతసంఖ్యాయా హేమం కరిష్య ఇతి
 సంకల్ప్య । అగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతే । నమో ఆస్తు సర్వేభ్య ఇ
 తి మంత్రేణ సూక్ష్మోక్తదవ్యాణిహుత్వా । అధిప్త్యధి దేవతా మంత్రాభ్యాం
 యథాశక్తిహుత్వా । ఇతరకలశాది దేవతా ఇంద్రాది లోకపాలనాం ఎకైకా
 హుతిం హుత్వా । మృత్యుంజయేతి లిలహేమం హుత్వా । స్విష్టకృ దాది హేమ
 మశేషం సమాప్య । ఆచార్యః లవణోపేత పాయసేన చతుర్దిక్షు నమో ఆస్తు స
 ర్వేభ్య ఇతి మంత్రచతుష్టయేన బలిం దత్వా । ఉత్తరపూజాం కుర్యాత్ । గుహా
 చీలతయా శిరోర్వాళం యథావెష్టత దైవభార్యతే । ఆచార్యః పక్షీపుత్ర
 భాతృమాతుశయజమానం సముద్రశ్యమైతి మంత్రేణ - ఆపోహిషేతితి సృభిః
 అక్షిభ్యామితి సూక్తేన పవమానాను వా కేన త్రియంబకేనా సత్యే నేత్యాదినవ
 గ్రహమంత్రే । స్సూరాస్తామభిషిం చంఽస్వతి ఘోషశాంతి ఆయుష్యసూక్తే నే
 త్యాది మంత్రై రిరభిషేచయేత్ । అనంతరం కర్తా ఆర్చనా సంతాచార్యాయ
 దత్వా । నవవస్త్రాణి ధృత్వా । ధూషణాద్వైరలంకృతస్థా ఆజ్యావలొకనం
 కృత్వా॥ అయః పిండకార్పాసాదికం కేచిత్పక్షః । కలశవస్త్రప్రతిమాదానం
 కుర్యాత్ । ఆచార్యాయ వస్త్రాంగుళీయక ఆభరణాదికం దద్యాత్॥ బ్రాహ్మ
 ãయదక్షిణా సహితగుహాచీదానం కుర్యాత్ । దానమంత్రః॥ నాశాధిదేవ

తారాహుఃకాలస్సంప్రియతామమ | తస్మాదస్యాప్రిహానై- ప్రయచ్ఛమే |
 ఇమాంగ్మయానుతేపితరంగవల్యాదిరచిత భూభాగోపరికల్పితపంచద్రా
 ణపరిమితధాన్యరాశ్య పరికల్పితదుపరిలిఖితలప్తదళపద్మోపరిస్థితాన్తోద
 కేనపూరితవస్త్రయుక్తైనవేష్టితకుంభోపరిస్థాపిత తామ్రపాత్రైప్రసారితవ
 స్తోపరిస్థితాం నిష్కాపరిసూణస్వర్ణనిర్మితాంసర్వలక్షణలక్ష్మీతాం గంధపు
 ష్పాద్యర్చితాం ఆధిదేవతాస్రత్యధిదేవతాసహితాం నాశాధిదేవతాప్రతి
 మాంపూర్వోక్తఫలం కామయమానస్తుభ్యమహంసం ప్రదదేనమమేతిద
 ద్యాత్ సవత్సాంగమాచార్యాయదద్యాత్ | బ్రాహ్మణైభ్యోఽంబుగ్భ్యోఽప
 త్సిణాండద్యాత్ | నవగ్రహ మఖాభిషేకజపాచి బ్రాహ్మణైభ్యో యథాశక్తి
 దప్తిణాండద్యాత్ | బ్రాహ్మణాన్భోజయేదితి || ఇతిశ్రీశానకీయనాశ
 వెష్టనశాంతిస్తమాప్తా ||

*

సామాన్యాశః.

మమాగ్నైర్యోవిహవేష్వస్తువయంత్యేంధానాస్తనవంపుషేమ | మ
 హ్యంనమంతాంప్రదిశశ్చతస్రస్త్వయాధ్యక్షగాపుతనాజయేమ | మమదేవా
 విహవేసంతుసర్వఇంద్రావంతోమరుతోవిష్ణురగ్నిః | మమాంతరిక్షమురుగో
 పమస్తుమహ్యంవాతఃపవతాంకామేలస్త్రిక్ | మయిదేవాద్రవిణమాయజం
 తామయ్యాశీరస్తుమయిదేవహూతిః | వైవ్యాహోతారావనిషంతపూర్వై
 రిష్టాస్సాన్యమతనువాసువీరాః | మహ్యంయజంతుమయూనిహవ్యాకూశిస్స
 త్యామనసోమేలస్తువీనోహనిగాంకతమచ్చనాహంవిశ్వేదేవాసో అధివోచ
 తామి || దేవీష్టదుర్వీరుణఃకృణోతవిశ్వేదేవాసఇహవీరయధ్వం | మాహస్త్య
 హిప్రజయానూ తనూభిర్గృహధామద్విషతేసోమరాజ్ | అగ్నిమ౯మ్యం
 ప్రతిసుదస్పరస్తా దదభ్యోగోపాః | పరిపాహినస్త్యం | ప్రత్యంచాయం
 తునిగుతః | పునస్తైమైషాంచిత్రం ప్రబుధా వినేశత్ | ధాతాధాత్యణాం
 భువనస్య యస్పతిదేవగ్ం సవితారమభి మాతిషాహం - ఇమంయజ్ఞ
 మగ్నివోభా బృహస్పతిదేవాః | పాంతుయజమానం స్యర్థాత్ | ఉరు
 వ్యచానో మహిషశ్శుశుణ్యగ్ం సదస్త్రిక్ హవే పురుహూతః | పురు
 తు | సవః | సజాయేహరియశ్శ మృడయేంద్రమానోరీరిషో మాపరాదాః |

యెనస్సె అపరేభవంత్యి ద్రాగ్నిభ్యామవబాధామహేతాః ॥ వ
సవోరుద్రాదిత్యాడపరిస్పృశం మోక్షంచైత్తారమధిరాజమక్రకా । అ
ర్వాంచమింద్రమముతోహ వామహే యోగోబిద్ధనజదశ్వజిద్యుః । ఇమం
నోయజ్ఞంవిహ వెజుషస్వాస్యకుమోహూరివోమేదిసంత్యా॥

అశుశ్శానోప్యవ భోనయన్త్యునునానుసః । తోభూశ్చరష
ణీనాం । సంక్రందనోమిషమకపీరశ్శతగ్ంసేనాఅజయత్సాక మింద్రః ।
సంక్రందసేనామిషేణ జిష్టునాయుతాగరేణ దుశ్చ్యవసేనధృష్టునా ।
తదింద్రజయతతత్సహస్వంయం ధోసరశ్శమహస్తేనవృష్టా । సశ్శమహ
స్తేస్ససిషంగిభిర్యోగేనగ్ ప్రస్తానయధఇంద్రోగణేన । సగ్ంస్పృష్టజిత్సోమ
హా బాహుశర్థాన్ధ్యర్థస్సన్వా ప్రతిహితా కిరస్తా । బృహస్పతేపరిదీయా
రశ్శసరత్నాహమిత్రాగ్ం అపబాధమానః । ప్రభంజకత్సేనాః ప్రిమృణో
యథాజయన్తు స్తాకమేద్య వితారథానాం । గోత్రభిదం గోవిదంవ
బ్రహాహుంజయంతమజ్జప్రిమృణంతమోజసా । ఇమగ్ంసజాతా అనువీ
రయధ్వమింద్రగ్ంసభారోనుసగ్ంసరభవ్యం । బలవిజ్ఞాయథవిరఃప్రపీరస్స
హస్వాక వాజీసహమానఉగ్రః । అభిషిరోఅభినత్వాసహమా జాజై
త్రమింద్రతథమాత్రిష్టగోవిత్ । అభిగోత్రాణిసహసాగాహ మానోదా
యోపింశ్శతమన్యరింద్రః । దుశ్చ్యవసఃపుత్రనాపాద యథోస్తాకగ్ం
సేనాఅహుస్రయన్తు । ఇంద్రఆసాంసేతాబృహస్పతిర్దక్షిణాం యజ్ఞః
పురఎతుసోమః । దేవసేనానా వభిభంజీనాంబయంతీనాం మరుతో
యంత్యగై । ఇన్ద్రగ్యస్పష్టావరుణగ్యరాజ్ఞాదిత్యానాం మరుతాగ్ం శర్ధ
ఉగ్రం । సహహుససాంభవసచ్యవానాం ఘోషోదేవానాం జయతాము
దృష్టాత్ । అస్తాకమింద్రస్సమృతేషుధ్వశేష్యస్తాకంయాఇషవస్తాజయం
తుఅస్తాకంపీరాఉత్తరేభవంత్యస్తానుదేనాఅవతాహవేషు । ఉద్దర్
షయమఘవన్నాయథాన్యశ్శత్వనాంమామకానాంమహగ్ంసి । ఉద్వృ
త్రహాకవాజినాం వాజినాన్యత్రథానాం బయతామేతుఘోషం । ఉప
ప్రేతజయతానరస్థిరావస్సంతుబాహుః । ఇంద్రోవశ్శర్ధ యచ్ఛత్వనా
గ్ంస్యాయథానధ । అవస్పష్టాపరావతశరివ్వేబ్రహ్మసగ్ంసిత । గచ్ఛా

మిత్రాన్యైశ్చమై హంశంచనోచ్ఛిషః । మర్త్యాణితేవర్త్యభిశ్చా దయా
మనోమస్త్రాజామృతేనాభివస్తాం । ఉరోర్వరీయో వరివస్తై అస్తుజ
యంతంత్యామను * వదంతు దేవాః । యత్రబాణాస్సంవతంతికుమారా
విశిఖాశ్చవ । ఇంద్రోనస్తత్రవృత్రహవిశ్వాహశర్త్య యచ్ఛతం॥

* ఆశీర్వచనమంత్రాః *

ఆయుర్దాదేవజరసంగృణానోఘృతప్రతీకోఘృతయోనిరేధి । ఘృ
తంపిబన్నన్మృతంచారుగవ్యంపితేవ పుత్రంజరసానయేమం । సుప్రజాన్ప్ర
జయాభూయాస్సుపీరోపీతైస్సువర్చా వర్చసాసుపోషఃపోషేః । నారా
యణ శర్త్యేషతే దేవసూర్యబహుచారితం గోపాయ సమామృతైషతే
సూర్యపుత్రస్సదీహ్యాయస్సమామృత యగ్న్స్వస్తిమగ్నిర్వాయు స్సూర్య
శ్చంద్రమా ఆపోనుసంచరంతితాగ్ స్వస్తిమనుసంచర నారాయణ శ
ర్త్యే । ఇమమగ్నాఅయుషేవర్చసేకృశ్చియగ్ం రేతోవరుణ సోమరా
జః । మాతేవాస్తాఅదితేశమయచ్ఛసేవైదేవాజరదష్టిర్యథాసత్ । అ
గ్నిష్టఅయః ప్రతరాందథాత్సగ్నిష్టైశ్చైష్టింప్రతరాంకృణోతు । ఇంద్రో
మరుద్భిరృతుధాకృణోత్వాదిత్యైష్టైవసుభిరాదధాతు । మేధాంతే దే
వస్సవితామేధాందేవీసరస్వతీ । మేధాంతేఅశ్వినౌదేవావా ఛత్తాపుం
షకరస్త్రజా । త్వయిమేధాంత్వయిప్రజాంశ్యయగ్నిస్సేజోద ధాతుత్వ
యిమేధాంత్వయి ప్రజాంత్వయింద్రఇంద్రియందధాతుత్వయి మేధాం
త్వయిప్రజాంత్వయిసూర్యోభ్రాజోదధాతు । అగ్నిరాయుష్మా త్వనస
స్పతిభిరాయుష్మాత్తైసత్వా యుషాయష్మంతంకరోమి । సోమఆయు
ష్మాత్సహిషధీభిరాయుష్మాత్తేసత్వాయుషాయష్మంతంకరోమి । య
జ్ఞఅయుష్మాంతృదక్షిణాభిరాయుష్మాత్తేసత్వాయుషాయష్మంతం
కరోమి ॥ బ్రహ్మాయుష్మత్తద్భాస్మానైరాయుష్మతైసత్వాయుషాయుష్మ
తంకరోమి । దేవాఆయుష్మంతస్తైమృతేనాయుష్మంతస్తై సత్వాయుషా
యష్మంతంకరోమి । ఘృతంనిష్పిబత్యాయైవైష్ఠృతమమృతగ్ంహిర
ణ్యమమృతాదేవాయుగ్నిష్పిబతి । శతమానంభవతిశతాయః పురుషశ్చ
తేంద్రియఆయుష్యవేంద్రియేప్రతిపత్తిః॥

యోవైతాంబ్రహ్మణోవెదతమృతేనామృతాంపురీం । తస్మై
 బ్రహ్మచబ్రహ్మచరియఃకీర్తికాంప్రజాందధుః । భాగధేయైవైవైనంప్రణ
 యతి । బ్రాహ్మణాః ఆత్మేయఉద్ధరేత్ । బ్రాహ్మణోవైసర్వాదవతాః ।
 సర్వాభిరేవైనం దవతాభిరుద్ధరతి । యావత్తైవైదవతాస్తాస్సర్వావే
 దవిదిబ్రాహ్మణేవసంతి - తస్మాద్బ్రాహ్మణేభ్యో వేదవిద్యోదివేదివే
 దమనుస్మర్యాన్నాస్తిలంకీశాయై దేతావేదవతాఃప్రీతాతి - పర్యాప్త్యా
 అనంతరాయాయసర్వస్థోమోతిరాత్రఉత్తమమహర్భవతి । సర్వస్యా
 స్త్యైసర్వస్యజ్యైస్సర్వమేవతేనాస్మౌతీసర్వంజయతి । శతంజీవశరదో
 వర్ధమాన ఇత్యభిసగమోభవతిశతమిశతం దీర్ఘమాయుర్మరుతపనావర్ధ
 యంతి శతమేవతేనశతాత్తానం భవతిశతమనంతంభవతి శతమైశ్వర్యం
 భవతిశతమిశతందీర్ఘమాయుః । అగ్నేయశస్వియశసేమమర్షయేం
 ద్రావతీమపచిత్తీమహవహా । అయంమూర్ధాపరమేష్ఠిసువర్చస్సమానా
 నామూర్తమగ్నేః అస్తు॥

అయమగ్నిర్మహాపతిస్సుసగంసత్పృష్ఠివర్ధనః । యథాభగస్యా
 భ్యాందదద్రయంపుష్టిమధోప్రజాం । ప్రజాయాఅభ్యాంప్రజాపత్యందా
 గ్నిశర్మయచ్ఛతం । యతైనయోర్మప్రమీయాతా ఉభయోర్జీవతోప్ర
 జాః । తేనభూతేనహవిషాయమాప్యాయతాంపునః । జాయాయా
 మస్తాఆవాక్షుస్తాగంరసేనాభివర్ధతాం । అభివర్ధతాంపయసాభిరా
 స్త్యేణవర్ధతాం । రయ్యసహస్రప్రపాషసేమాస్తామనపేక్షితౌ । ఇహౌ
 వస్తంమావియోజ్యంవిశ్వమాయుర్యశ్చతం॥ ... *

అయం । అగ్నిః । గృహపతిరిగృహఃపతిః । సుసగంసదీప్తిమఃస
 గంసత్ । పుష్టివర్ధనశ్చతిపుష్టిఃవర్ధనః । యథా । భగస్య । ఆభ్యాం । దద
 త్ । రయిం । పుష్టిం । అధో । ప్రజామితిప్రజాం । ప్రజాయా । ఇతిప్రజా
 యై । ఆభ్యాం । ప్రజాపత్యితిప్రజాపతే । ఇంద్రాగ్నిశ్చంద్రః । శర్మ
 యచ్ఛతం । యథా । ఎనయోః । న । ప్రమీయాతా । ఇతిప్రమీయాతై । ఉభ
 యోః । జీవతోః । ప్రజా । ఇతిప్రజాః । తేనభూతేన । హవిషా । అయం । ఎ
 తి । ప్యాయతాం । పునః । జాయాం । యాం । అస్మై । అవాక్షుః । తాం । రసేన్య

అభీతివర్ధతాం । అభీతివర్ధతాం । పయసాఅభీతి । రాష్ట్రేణ । వ
ర్ధతాంరయ్యాసహస్రప్రోషసేతినహస్ర * పోషసాఇమాస్తాంఅనప
క్షితావిత్వనవ*ఈక్షితాఇహఎవ స్త్రంమావీతియోష్టంవిశ్వంఆయుః ।
వీతిఅశ్నుతం ॥ ... *
అయమగ్నిః । అగ్నిర్వహపతిః । గృహపతిస్సుసగ్ంసత్ । గృహ *
పతిః । సుసగ్ంసత్పుష్టివర్ధనః । సు*సగ్ంసత్ । పుష్టి*వర్ధనః । యథాభగ
న్యభగన్యాభ్యాం । ఆభ్యాందదత్ । దదద్రయం । రయంపుష్టిం । పుష్టిమధో ।
అధోప్రజాం-అధోఇత్వధో । ప్రజామితిప్ర*జాం । ప్రజాయాఅభ్యాం । ప్ర
జాయాఇతిప్ర*జాయై । ఆభ్యాంప్రజాపతే - ప్రజాపత్యైద్రాగ్ని । ప్ర
జా*పతే-ఇంద్రాగ్నిశర్మ-ఇంద్రా)*గ్ని - శర్మయచ్ఛతం । యచ్ఛతమితియ
చ్ఛతం - యజ్ఞేనయోః - ఎనయోర్న - నప్రమీయాతై - ప్రమీయాతాఉ
భయోః- ప్ర*మీయాతై, ఉభయోర్జ్జివతోః । జీవతోఃప్రజాః - ప్ర*జాః ।
తేనభూతేన - భూతేనహవిషాహవిషాయం । అయమా । ఆప్యాయతాం ।
ప్యాయతాంపునః । పునరితిపునః-జాయాయాం - యామస్తై-అస్మాఅ
వాక్షుః - అవాక్షుస్తాం-తాగ్ంరసేన - రసేనాభి-అభివర్ధతాం-వర్ధతా
మితివర్ధతాం - అభివర్ధతాం - వర్ధతాంపయసా-పయసాభి - అభిరాష్ట్రే
ణ- రాష్ట్రేణవర్ధతాం - వర్ధతామితివర్ధతాం - రయ్యాసహస్రప్రోషసా-
సహస్రప్రోషసేమా । సహస్రప్రోషసేతినహస్ర* పోషసా । ఇమా
స్తాం । స్తామనపేక్షితా । అనపేక్షితావిత్వనవ - ఈక్షితా । ఇహైవఎవ
స్త్రం । స్త్రంమామావి । వియోష్టం । యోష్టంవిశ్వం । విశ్వమాయుః । ఆయుర్వి
వ్యశ్నుతం । అశ్నుతమిత్వశ్నుతం ॥ *త్వష్టాజాయామజనయత్వష్టాప్యై
త్వాంపతిం । త్వష్టాసహస్రమాయాగ్ంషిదీర్ఘమాయుఃకృణోతువాం ॥
(నవోసవోభవతిజాయమానోహ్ంకెతురుషసామేత్యగే । భా
గందేవేభ్యోవిదధాత్యాయన్ప్రిచంద్రమాస్తీరతిదీర్ఘమాయుః) ॥ నవోస
వత్తినవఃనవః । భవతి । జాయమానః । అహ్ంకెతుః । ఉషసాం । ఎతి
అగ్గభాగం । దేవేభ్యః । వీతిదధాతి । ఆయన్ప్రిత్యాఽయః । పెత్రిచం
ద్రమాః । తిరతి । దీర్ఘం । ఆయుః ॥ * ॥ నవోసవోభవతి । నవోసవత్తినవః-న

అశీర్వాదనమంత్రాః.

వః । భవతిజాయమానః । జాయమానోహ్నిం । అహ్నింకెతుః । కెతురు
 షసాం । ఉషసామతి । ఎత్యగ్ర । అగ్రత్యగ్ర । భాగందేవభ్యః । దేవ
 భ్యోవి । విదధాతి । దదాత్యాయన్ । ఆయస్వ । ఆయన్విత్యా2యన్
 ప్రచంద్రమాః । నంద్రమాస్తిరతి । తిరతిద్విర్ । ద్విర్మాయుః । ఆయుత్యా
 యుఃనవోనవో భవతి జాయమానఇతిపురోసువా క్యాభ వత్యాయు
 రేవాప్తిక్ తయాదధాతియ మాదిత్యా అగ్ంశుమాప్యాయ యంతీతి
 యాజ్యైనైనమేత యాప్యాయయతి ॥ ఆయుగ్దాలగ్నైహవి షోజుషాణా
 ఘృతప్రతీకోఘృ తయోనిరేధి । ఘృతపీత్వా మధుచారు గవ్యంపితేవపు
 త్రమభిరక్షతాదిమం ॥ ఆయుగ్దాఇత్యాయుః - దా॥అగ్నై । హవిషః । జు
 షాణః । ఘృతప్రతీకఇతిఘృత-ప్రతీకః । ఘృతయోనిరితిఘృత । యోనిః । ఎ
 థి । ఘృతంపీత్వా । మధుచారు । గవ్యంపితా । ఇవపుత్రం । అభీతి । రక్ష
 తాత్ । ఇమం ॥ ఆయుగ్దాలగ్నై । ఆయుగ్దాఇత్యాయుః - దా॥అగ్నైహవి
 షః । హవిషోజుషాణః । జుషాణాఘృతప్రతీకః । ఘృతప్రతీకోఘృతయో
 నిః । ఘృతప్రతీకఇతి । ఘృత-ప్రతీకః । ఘృతయోనిరేధి । ఘృతయోనిరితి
 ఘృత-యోనిః । ఎధీత్యేధి । ఘృతంపీత్వా । పీత్వామధుమధుచారుచారు
 గవ్యం । గవ్యంపితా । పితేవపుత్రమభిరక్షతాదిమం । అభిరక్షతాత్ । రక్ష
 తాదిమం । ఇమమితీమం । శోచిష్క-శోఘృతనిర్నిక్వావకః । సుయజ్ఞోఅగ్ని
 ర్యజ థాయదేవాన్ । ఘృతైస్స మిద్దోఘృత మస్యానం । ఘృతపుష్
 స్త్వాసరితోపమాతి । ఘృతంపిబక్త్యుయజాయక్షీదేవాన్ । ఆయుగ్ధా
 అగ్నైహవిషోజుషాణః । ఘృతప్రతీ కోఘృత యోనిరేధి । ఘృతంపీత్వా
 మధు చారుగవ్యం - పితేవ పుత్రమభి రక్షతాదిమం ॥ ఆశాస్తైయంయజ
 మానోసా - ఆయురాశాస్తై । సుప్రజాస్త్యమాశాస్తై - సజాతవసస్యా
 మాశాస్తై - ఉత్తరాందేవయజ్ఞామాశాస్తై - భూయోహవిష్క-రణమా
 శాస్తై - దివ్యంధామాశాస్తై - విశ్వం ప్రియమాశాస్తై-యదనేనహవిషః
 శాస్తై - తదశ్వత్తదృధ్యాత్ - తదస్త్యైదేవారాసంతాం - తదగ్నిర్దేవో
 దేవభ్యోవసతే - వయమగ్నైర్వాసుషాః-ఇష్టంచవీతంచ - ఉభేచనోద్యా
 వాప్యసిపీ - అగ్ంహసస్వాతాం - ఇహగతిర్వామస్వేదంచ - నమోదేవే

భ్యం || శతమానంభవతిశతాయుః పురుషశ్చ తేంద్రియ ఆయుష్యేవేంద్రి
యేప్రతిత్విత్ || *అథ ఋగ్వేదాశీః*

ఇంద్ర శ్రేష్ఠాని ద్రవిణాని ధేహిచిత్వందతుస్య సుభగత్వచుత్సై - పో
షంరయ్యాణా మరిష్టింత నూనాంస్వాత్తానంవా చస్సుదిసత్వ మహ్నీం ।
ఇంద్ర । శ్రేష్ఠాని - ద్రవిణాని-ధేహి-చిత్వం-దతుస్య -సుభగత్వమితిసుభగ
త్వఃప్రసై-పోషం-రయ్యాణాం-రిష్టిం - తనూనాం - స్వాత్తానం - వా
చః - సుదిసత్వమితిసుదిస-త్వం-అహ్నీం॥ఇంద్ర శ్రేష్ఠాని ద్రవిణాని-
ద్రవిణాని-ధేహి - ధేహిచిత్వం - చిత్వందతుస్య - దతుస్యసుభగత్వం,సుభ
గత్వమప్తై - సుభగత్వమితిసుభగ - శిత్వం - అప్తైశ్చత్వప్తై-పోషంరయ్యా
ణాం,రయ్యాణామరిష్టిం,రిష్టింతనూనాం,తనూనాంస్వాత్తానంస్వాత్తా
నంవాచః - వాచస్సుదిసత్వం-సుదిసత్వచుత్సై,సుదిసత్వమితిసుదిస-త్వంఅ
హ్నీమిత్వహ్నీం - తతోనదేతాంద్వంద్వమింద్రేణదేవతాస్సస్యంతే-దం
ద్వంద్వైమిథునంతస్త్వాద్వంద్వ్యాన్నిధునం ప్రజాయతే - ప్రజాత్యైప్రజాయ
తే ప్రజయాపశుభిర్యవంవెద - ఇత్యౌగ్వేదాశీః—ఎవ మేవ సామవేదా
శీః || ఆయుర్విశ్వాయుర్విశ్వంవిశ్వమాయురసిమాయి ప్రాజాంత్యస్తారా
జానిధేహ్యస్తైశాతం జీవేమశఆరదోవఆఆయంతేఎఎ ||

అథ సవణ శాంతివిధిః.

అథాతస్సర్వ శాంతివిధింవ్యాఖ్యాన్యామౌపుణ్యాహే దంపత్యోశ్చంద్ర
తారాబలాన్వి తేపూర్వాః స్థేదంపతీమంగళస్సాతౌభూత్వా । పుణ్యా
హంవాచయిత్వా || తస్యపత్నీదుష్టనక్షత్రేచరణేవారెతికౌవ్రథవరజస్వ
లాసతీయోదోషస్స మజనితద్వోపరిహారిద్వారాతన్నక్షత్ర దేవతా
ధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతాఉద్దిశ్య || పీత్యర్థం నవగ్రహపురస్సర కృత్తికా
నక్షత్రశాంతి హోమామాఖ్యంకచుః కరిష్యేఇతిసంకల్ప్య || వెదవంతంకు
టుంబినంవిత్తీహీన మాచారవంతం బ్రాహ్మణమాచార్యత్వేనియోశ్శ్వవం
అత్తణసంపన్నమవరంవి సంబ్రహ్మత్వేనియోజ్యే వంవిధాన వశిష్టాబ్రా
హ్మణౌచతురానాభద్రాభద్రాగ్నే సహస్ర శీర్వానమస్తైరుద్రీమన్యవ
ఇతికద్బద్రా యేవేవాగ్నేయైః ఋణుతివాయవ్య ఈశాన్యకౌణము

ద్వారజుల ర్విజ్యేషునియోజ్యేవంవిధానవశిష్టాః బ్రాహ్మణాః రుద్ర
 జవశాంతిజవ గాణాపత్యసౌ రమృత్యుంజయదుద్రాభిషేకాశ్వత్థ పుద
 ష్టిణగ్రహనుభార్యంవనియోజ్య । గృహసోమ్యత్తరదిగ్భాగే అరత్తిద్వయ
 మాత్రం చతురశ్రంభాతమపిద్విరత్తిమాత్రంవతురత్త్ర్య ద్వ్యంగులో
 త్సేదంమెఖలాత్రయ యుక్తంవశ్యమతామధ్యమమె ఖలాయామశ్వత్థ దశ
 సంకాశ యోనింకృత్వా తర్హ్వర్వతః శ్రాజార్థంచతురశ్ర మంటపంకృ
 త్వాగౌమయేనాపలిప్య స్వప్తిశంఖ పద్మాదిరంగ పల్లీకృత్వా ఏవంక
 ల్నాక్తరూపం ధ్యాత్వాకల్పేక్త ప్రకారేణస్థండిల పూజ్యాం కృత్వా
 కలశారాధనంకుర్యాత్ । సోమనా పృథివీతి పృథివీ సంపాద్యే॥ యే
 నతాకాయేతి ధాన్యరాశీమరికల్ప్య ॥ తంతుంతస్యన్నితికలశా తంతు
 నావేష్టయిత్వా । ఆకలశేష్వితిమధ్యేప్రధానకలశంతద్దక్షిణతిః అపి దే
 వతాంత దుత్తరతః పశ్చిమదివతాం ప్రాచ్యగ్ంతతచ్చిద్రంస శుక్ల
 వస్త్రుందక్షిణతో బ్రహ్మకలశమాగ్నయాదిచతుషాణేషు చతిసోమ
 రుణకలశాః ఋత్విజ్ఞానాధాయశతఓషధానిసగ్ం సృజ్యయథాకలశసం
 ఖ్యాకాః విభజ్య । యాఓషధీరితిసర్వా సంధారాన్నివపంతి । తే
 షామభావేవిష్ణుక్రాంతసహజవీతులశీశతావరీవా । తేషామప్య భావే
 హేమమూలంవా । ఓషధయస్సంవదంతశ్చితియవగౌ ధూమమాషమ్మన్త
 ప్రియంగుచణక రాజమాషతిలకుశత్థశ్యా మాకాన్నిక్షిప్య । ఉద్భృతా
 సీతిగజాశ్వరథ గొకులరాజద్వార చతుష్పథమృత్తికాః । రుపతిభీమశ్చ
 త్యాదుంబరవటాశ్వత్థ స్లత్సామ్రత్వచః । ప్రవోయజ్ఞేష్వితిత్వ గర్భాక్త
 శాఖాః । సహితాన్నీతిముక్తా ప్రవాశవజ్రవైడూర్య నిలూ । గంధ
 ద్వారమితికుం కుమాగరుకపూరచందన రోచనాని । హిరణ్యరూపశ్చ
 తిసువణా రజితాంఘ్ర శకలాః । గాయత్రీగోమూత్రం । గంధ
 ద్వారామితిగోమయం । ఆప్యాయస్వతిచక్షీరం । దధిక్రాపుణ్ణైతిదధి
 శుక్రమసీత్యాంజ్యం దేవస్యత్వే తిద్విరావృత్యాకుశోదకం ఆప్యాయస్వేతి
 క్షీరందధిక్రాపుణ్ణైతిదధి శుక్రమసీత్యాంజ్యం మధువాతాశ్చతిమధుస్వాదుః
 పవస్వతిశరగ్రాకాండాత్కాండాదిద్మార్వాః । పునంతమదేవజ

నాత్మతికుశగ్రంథిం యాః ఫలిరీతి ఫలపుష్పాని । ఇమం మెగం గె । ఆపోవా
 ఇదం । యాః స్రవతోనీవ తత్తతి సర్వకలశేష్వపః పూరయిత్వా । తతః
 కలశానన్వారభ్యజపతి । కలశస్యముఖే బ్రహ్మమధ్యయాశస్థితస్త్వయం ।
 కలశాధస్థితో విష్ణుః కూమరూపేణ సంస్థితః । గంగాగోదావరీ చైవ తుం
 గభానాగ్రసర్వతి । భాగీరథీనమృదాచయమునా కృష్ణవేణికా । మలాప
 హరీకావేరిచంద్రభాగాకుముద్వతి । పయోష్ణి పల్లసీరమ్యాచదీ భీమరథీ
 శుభాపంపాపాపపశమనీ ప్రణీతాబ్రహ్మనిమిత్తా ॥ అజ్ఞానీపంజుళా
 దేవియాశ్చాన్యాస్సింధుసంగతాః । ఎతాః పుణ్యానుహానద్యః నిత్యం కల
 శమాశ్రితాః । కర్మమాత్రీ సువణేన త దధా ర్థేన వాకృతప్రతిమాన్
 అగ్నిస్సంతోమితి సూక్తేన ప్రతి మాత ప్రశుద్ధిం కృత్వా పంచగవ్యపంచామృ
 తైరభిషి చ్యుతేషాం మధ్య ఆపోహ్నితైః వారుణస్నానం కృత్వా ఇమం
 మేవరుణ తత్త్వా యామిత్వం నో అగ్నే సత్త్వం నో అగ్న ఇత్యా గ్నాయాది
 చతుష్కాంధీతకలశానామపరి వస్త్రయ్యుక్తసమన్విత ప్రతిమాన్ ఋత్వి
 జానీధాయాచార్యో మూలమంత్రేణా వాహనాదికల్పాక్త ప్రకారేణ
 షోడశోపచారపూజాంకుర్యాత్ । ఆనోభద్రా భద్రాగ్నే సహస్ర శీ
 షానమస్తైరుద్రమన్యవ ఇతి కదుద్రాయేతి నా అష్టోత్తరశత సహస్రమ
 షోడశశతం వాజప్తాయజ్ఞేన ఋజ్వ మయంత ఇతి పుష్పంబలిం కృత్వా
 పూజాం సమాప్య పూర్వోక్తకుండే విధివదగ్ని ప్రతిష్ఠాపనా ద్యగ్నిను
 భాంతే సర్వే ముశాంతి హువా మేమహాలాశసమిదాజ్య చరుభిస్సహాచా
 ర్యః ఆతావేవరమాస్తేన గాయత్రీసుత్వా మూలమంత్రేణ త్య్రిం
 బకమం త్రేణాజ్యదూవకోతిలాక్ష తైహుక్త్వా యజమానస్యా పమృ
 త్యునశ్యత్వా యు వేధతామిత్వైత్వంద్రాది లోకపాలానామే
 కైకాజ్యాహుతిహుక్ త్వా శేషేణ స్విష్ట కృతగంహు త్వా పాస్తసమి
 ధమిక్ష్యసన్నహనంచాగ్నౌ ప్రహృత్యచిత్తం చేత్యప్తపంచాశదు పహువా
 మాన్ హుత్వా బహిఃస్సమంజనం వజ్రగ్ం మధ్యనుపరిధిం ప్రహృ
 త్యైత్యాది బ్రహ్మవిసర్జనాంతంకుర్యాత్ ॥ ౨ ॥ తతోమంట పస్యశా
 నదిగ్భాగే అభిషేకమంటపం కృత్వా తస్మిన్ దంపతిడచవేశ్య ఋత్విగ్ని
 స్సహా చార్యస్త్వదిక్షుస్థిత్యా సర్వకల శోదకై మాజ యంతః ॥

సవకశాంతివిధిః.

అపోహిష్ఠైతి తిస్యభిశ్చైవణాః ఇతిచతస్పదిః పవమానస్సువజకనభి
 త్యైతైరనువాకైశ్చ మంత్రయంతః । దేవస్యత్వానర్వేషువా ఏషుజాతవేదసే
 మైతుపరమాదిచతుర్థశానువాకైర్వదే వా దేవమౌడనమిత్యను వాకద్వయే
 నదేవస్యత్వేత్యనువాకశేషేణదేవీరాపోహవిష్కర్షిర్దృపదాదివముంచతుయే
 నేదంభూతంచిత్రప్తిస్తాపు నాతుశన్నోదేవీరపాగ్గంరసః । అగ్నిర్దేవతాగ్ని
 రాయుష్మానశ్చీభ్యాంతే । నిషసాదధృతవ్రతాసత్యేనైత్యాదినవగ్రహాక్త
 మంత్రైస్త్రాతారమింద్రంత్యంనో అగ్నేసుగంనః పంథామసున్వంతంతత్వా
 యామ్యానోనియద్భిర్వయగ్ం సోమతమీశానమస్మైరుద్రాసోమనా పృథివీ
 సముద్రజ్యేష్ఠామంచామిద్యైతి । రజస్వలాశాంతిశ్చేతా । శ్రీసూక్తఘృతసూ
 క్తఆయుష్యసూక్తవిష్ణుర్యోమితి । సురాస్త్రామభిషించంతుబ్రహ్మవిష్ణుమ
 హేశ్వరాః । వాసుదేవాజగన్నాథస్తథాసంకర్షణోవిధుః । బ్రహ్మమృత్యాని
 రుద్ధశ్చభవంతువిజంతుయతే । ఆఖండలాగ్నిర్భగవాన్యమోవైనీర్ముతిస్త
 థా । వరుణఃపవనశ్చైవధనాధ్యక్షస్సదాశివః । బ్రహ్మణాసహితశ్శంభుర్ది
 క్పాలఃపాంతుమేనదాః । రిర్లక్ష్మీధృతిర్దైధాతృష్టిశ్చధాతృమామహిః । బుద్ధి
 ర్లజ్జావపుశ్శాంతిః పుష్టిఃకాంతిశ్చమాతరః । ఏతాస్త్రామభిషించంతుధర్మప
 త్న్యస్సమాగతాః । ఆదిత్యశ్చంద్రమాభౌమోబుధజీవసీతాకణాః । గ్రహా
 స్త్రామభిషించంతురాహుకేతూచసర్వదా । దేవదానవగంధర్వయక్షరాక్ష
 సపన్నగాః । ఋషయోమునయోగానాదేవామాతరఏవచ । దేవపత్న్యస్త
 థానాగాదైత్యాశ్చాప్సరసాంగణాః । అస్త్రాణిసర్వశస్త్రాణిరాజానోవా
 హనానిన । ఔషధానిచరత్నానికాలస్యావయవాశ్చయే । సర్వేసముద్రాస్స
 రితస్తీర్థానిజలదానదాః । ఆయాంతుయజమానస్యదురితక్షయకారకాః । ఇ
 త్యైతైరభిషింవ్య । మంగళార్తిక్యంకుర్యాత్ ॥ పంచవర్ణాన్నానిసర్వజిత్సుపిన్ద్ర
 స్యాద్రక్షవస్త్రాణివిస్రస్యాచార్యాయదత్వా । నవవస్త్రాణిధారయేత్ । ఆచ
 మ్యగంధమాత్రైరలంకృత్య । స్వర్ణయుక్తంకాంస్యపాత్రంగోఘృతపూరి
 తం । రూపంరూపంప్రతిరూపోబభూవతదస్యరూపంప్రతిచక్షణాయ । ఇం
 ద్రోమాయాభిఃపురురూపక్షయతేయుక్తాహ్యస్యహరయశ్చతాదశ । కల్యా
 ణజననంపుణ్యంసర్వకల్మషనాశనం । ఆయుర్వృద్ధికరంస్తాతుర్భూతా

జ్యోతిషాంశం । ఇత్యేతాభ్యామాజ్యమవలోక్యసదక్షిణాజ్యకాంశ్యపాత్రం
 మృత్యుంజయస్వరూపేణేదద్యాత్ । చత్వారింశత్పలాదూర్ధ్వమయఃపిండం
 సదక్షిణాంతవాధీనానిశ్చర్వాణిశస్త్రాగ్రానినిచ । అయఃపిండమస్తు
 భ్యందుష్టారిష్టానివారయ ॥ ఇతిసదక్షిణమయఃపిండందద్యాత్ । కలశారాధన
 మంటపేదేవస్యపురతఃస్థితావ । ఋత్విచ్ఛిస్సహచార్యఃపూజాద్యైఃకారితః
 ఫలంభ్యాతేషాంవస్త్రాభరణకలశప్రతిమాదికందద్యాదాచార్యాయగాం
 దద్యాద్దాప్తుజేభ్యోదక్షిణాందద్యాదితరేభ్యోదక్షిణాం దద్యాత్పంగునీ
 నాంధక్పపణాదీనిసంతర్ప్య । శతంపంచాశత్పంచవింశతీర్వాబ్రాహ్మణా
 న్సౌజయేదిత్యాహభగవాన్సౌధాయనః ॥ దిగ్భుజిమంత్రః ॥ యాగీహధూతా
 నివసంతితానిబలింగృహీత్వావిధివత్ప్రయంతం । ఆస్యత్రవాసఃపరికల్పయం
 తునమోస్తుతేభ్యస్సకలగ్రహేభ్యః । అగ్నిసూక్తం ॥ అగ్నిస్సప్తీంవాజంభరం
 దదాత్యగ్నిర్వీరంశృత్యంకర్మస్థాంఅగ్నిరోదసీచరత్సమంజస్సగ్నోర్నాం
 ఏకకుక్షింపురంధిం । అగ్నేరష్టసస్సవిదస్తుభద్రాఅగ్నిర్నగ్నేరోదసీఅవివే
 శః । అగ్నిరేకందోదయత్సమత్సవ్యగ్నిర్వృతాణీదయతేపురూణి । అగ్నిర్నవ్యం
 జరతఃకర్ణిమావాగ్నిరదోభ్యనిరదహజరూథం । అగ్నిరత్రింశుర్నక్షత్రువ్యం
 తరగ్నిర్నవమేధంప్రజయాస్సజత్సం । అగ్నిర్తాద్రపిణంపీఠపెశాఅగ్నిర్ఋ
 పింయస్సహస్రాసనోతి । అగ్నిర్దివిహవ్యమాతతానాగ్నేర్ధామానిభిభృతా
 పురుతా । అగ్నిమక్తైర్మహాయోవిహ్వయంతేగ్నింసరోయామనిచాధితానః ।
 అగ్నింపయోఅంతరిక్షేపతంతోగ్నింసహస్రాపర్యాశిగోనాం । అగ్నింవిశతః
 శతేమానుషీర్యాఅగ్నింమనుషోనహుషోవిజాతాః । అగ్నిరాంధర్వీంపథ్యా
 మృతస్యాగ్నేర్మృత్యుతిఘ్నాతఅనిషక్తా । అగ్నయేబ్రహ్మీరుభవస్తతఃపురగ్నిం
 మహామవోచామాసువృక్షిం । అగ్నయేప్రావజరితారంయవిస్తాగ్నమహీ
 ద్రవిణమాయజస్వ ॥ గ్రహధాన్యాః ॥ గోధూమాస్తండులాఃఖల్వాఃముద్గాశ్చ
 ణకబర్హరాః । తిలమాషకుళుత్థాశ్చగ్రహధాన్యాఃప్రక్షీర్తితాః । గజాశ్వరథవ
 త్రికగోమలేషుహ్రదేషుచ । రాజద్వాదెసంగమేషుమృత్తికాష్టైప్రక్షీర్తితాః ॥

—(*) ఆతురసన్నాహః. (*)—

ఆతురోద్వివిధః । రోగాదినానుమూర్ఛర్వాభూదినాభయాక్రాంత

ఆతురసన్న్యాసః.

శ్చేతివ్యాఘ్రాదినాభయాక్రాంతస్యదత్తాత్రేయః॥శ్లో॥ఉత్పన్నైసంకటేఘా
 రేహారవ్యాఘ్రాదిగోచరైభయభీతస్యసన్న్యాసమంగిరామునిరబ్రవీత్ । ఆతు
 రాణాంచసన్న్యాసేనవిధిర్నైవచక్రియా । ప్రేషమాత్రంసముద్ధార్యసన్న్యా
 సంతత్రపూరయేత్సోపిజీవన్మరణేత్ యథావిధిప్రకారః । యథావిధిదండా
 దికాన్దృత్వాస్వధర్మనిష్ఠోభీషత్ । ఇతిశోగాక్రాంతస్యవిధివిశేషోస్తి॥ సం
 కల్పసూర్యవంతత్రక్షరంకృత్వా యథావిధి । ప్రాయశ్చిత్తంయథాశక్తికు
 ర్యాద్విత్తానుసారతః । గతోద్దకనమిపంతుపాత్రాభ్యామపఉద్ధరేత్ । త
 యోరెకంకరేనాధగృహీత్వాదక్షిణేనవై । అన్యస్త్రిన్మేషవెత్యాదిమంత్రా
 భ్యాంబుహుయాత్సుధీః । కృత్వాహుతిద్వయంపశ్చత్పత్రస్థంహుతశేష
 తం । ఆశుశ్శుశానోప్యపభిష్యనువాకేనాభిమంత్రయేత్ । పుత్రైషణెతిమం
 త్రైఃతద్గృహీత్వాపిజెజ్జలం । ద్వితీయమభయంసర్వేత్యైతదుక్త్యావనఃపిబె
 త్ । ఓంఘూర్భువస్సువరోమితిపిబెచ్ఛిష్టంనశేషయేత్ । ఆచార్యాంజలినాతో
 యమన్యత్రప్రతిదిశంక్షిపెత్ । ఆదిత్యాభిముఖోఘాత్వాహోర్ధ్వబాహురతం
 ద్రితః । సన్యస్తోహమిమంమంత్రంత్రివారంహ్యభ్యసేద్దివః । అతఃఉర్ధ్వంకృ
 హంబంధోర్నగచ్ఛేద్భిత్తుకోభవేత్ । మృతేతునిక్షిపెద్భూమీప్రదకేవాయ
 థావిధి । అన్యప్రయోగః । అధజలాశయంగత్వాపఉపస్పృశ్యక్షౌరంకృత్వా
 యథావిధిస్నాత్వా ఆశక్తశ్చేన్నంత్రస్నానంకృత్వా సర్వప్రాయశ్చిత్తంకృ
 త్వాపఉపస్పృశ్యపాత్రేఉదకంగృహీత్వాదక్షిణేనహస్తేనకించిదుదకమా
 దాయ । ఎషవాఅగ్నేర్యఃప్రాణఃప్రాణంగచ్ఛస్వాహాస్వానియోనింగచ్ఛ
 స్వాహాప్రథమాహుతిః । ఆసోవైసర్వాదేవతాస్సర్వాభ్యోదేవతాభ్యో
 జహూమిస్వాహాఇతిద్వితీయామపుహుత్యాతతః పాత్రస్థంహుతశేషంతో
 యంతశుశ్శుశానఃఇత్యనువాకేనాభిమంత్ర్య । పుత్రైషణవిత్తైషణలంకేషణ
 దారైషణానిమయాత్యక్తాస్వాహేతి । హస్తేనకించిదుదకంపిబెత్ । అభయం
 సర్వభూతేభ్యోమత్తస్సాస్వాహేతిద్వితీయంపిబెత్ । ఓంఘూర్భువస్సువస్సాస్వ
 హాఇతిపాత్రస్థముదకంనిశ్లేషంపిబెత్ । అన్యజ్జలంప్రతిదిశంక్షిపెత్ । అధసా
 విత్త్రప్రవేశనం । ఓంఘూఃతత్సవితుర్వరణ్యంగాయత్రీంవ్యాహృతౌప్రవేశ
 యామిఓంఘవః । భర్గోదేవస్యధీమహి । సావిత్రింవ్యాహృతౌప్రవేశయామి ।

ఓగ్ంసువఃధియోయోనఃప్రచోదయాత్ సరస్వతీంవ్యాహృతౌప్రవేశయామి।
 ఓంఘాఃతత్సవి+ధీమహిగాయత్రీం+మి ఓంఘవఃధియో+త్ గాయత్రీం
 వ్యాహృతౌప్రవేశయామి ఓగ్ంసువఃతత్స+మి ఓంఘా+వఃతత్స+త్ కృ
 త్సం గాయత్రీంవ్యాహృతిషుప్రవేశయామి ఓంఘాఃవ్యాహృతింప్రణవే
 ప్రవేశయామి ఓంఘవః వ్యాహృతింప్రణవేప్రవేశయామి ఓగ్ంసువః వ్యా
 హృతింప్రణవేప్రవేశయామి ఓంఘా+వఃసర్వావ్యాహృతీః ప్రణవేప్రవేశ
 యామి ప్రణవవిశిష్టోభూత్వాశిఖాంయజ్ఞోపవీతంచగృహీత్వాఘాస్నాన్
 హేత్యుత్యవాఘామావాప్రక్షిప్యత్యనమన్విచ్ఛేత్॥అథపైషః॥ఆదిత్యా
 భిముఖోభూత్వాఊర్ధ్వబాహురతంద్రితః॥ మంద్రస్వరేణ ఓంఘాఃసన్య
 స్తంమయామధ్యమస్వరేణ ఓంఘవఃసన్యస్తంమయా ఉచ్చైస్సర్వరేణఓ
 గ్ంసువఃసన్యస్తంమయా ఓంఘా+వఃసన్యస్తంమయాతతఃపరంపుత్రగృ
 హంచగచ్ఛేత్ స్వధర్మనిష్ఠోభవేత్ మృతేసన్యాసిధర్మైశ్చైర్ధ్వజైహికంకు
 ర్యాత్ ఆహితాగ్నిశ్చైత్రాజాపత్యామాగ్నయాంత్రైధావవీయాంవై
 శ్వానరీంవాసర్వవేదసాక్షిణామిష్టింకుర్యాత్ అనాహితాగ్నిశ్చైదాగ్నయ
 స్థాలీపాకపూర్వకంసర్వంసమానమన్యత్ ఇష్ట్యశక్తౌజిష్టిదేవతాయై ఆహవ
 నీయేపూర్ణాహుతిం హుత్వామంత్రేణాహవనీయేదారుణయాణి ప్రజ్వా
 ల్యమృంతయాన్యపునీక్షిప్యాయంతేయోనిర్యాతేఅగ్నేయజ్ఞీయేతిద్యాభ్యా
 మాత్మన్యగ్నిత్యమారోప్యతతురసన్యాసంకుర్యాత్॥ ఇతిస్తుతిసిద్ధాంతాం
 గిరోక్తాతురసన్యాసవిధిః॥

*

స్వస్తిమంత్రార్థాః.

స్వస్తి॥ మంత్రార్థాస్సత్యాస్స ఫలాస్సంత్యఃభవంతోమహాంతోనుగృ
 హ్లాంతు ఇతిసభ్యఃపర్వదముద్దిశ్యబ్రూయాత్-అనంతరంపర్వదుచ్చైస్తథా
 స్త్వితిసభ్యోదేశంపూరయేత్ ఏతత్పూరణంయజమానస్యక్రియాలోపపూ
 ర్త్యైభవతి॥శ్లో॥జపచ్చిద్రంతపశ్చిద్రంయచ్చిద్రంయజ్ఞకర్తృణిసర్వంభవతిని
 శ్చిద్రందాహ్మణైరుపపాదితమితి స్తుతిః॥ఏవముత్తరత్రాప్ర్యాహనీయం॥
 ఉపనయనేవటోరాశీర్వాదః॥ అస్యవటోఃపేదోక్తంపరిపూర్ణమాయుష్యం
 ఘాయాదివిభవంతోమహాంతోనుగృహ్లాంతు అస్యవటోర్గుకలవాసబ్రహ్మ

చర్య ప్రతకాలద్ద

దామతిరచంచలా

సుగ్రహేణప్రణవశ్ర

స్సర్వేపతిభాసంతా

రంగతవ్యమస్తీతిభ...

స్తు| అస్యవటోఃసకలవిద్యానైపుణ్యమస్తీతిభ...

స్తు| అస్యవటోఃపరిపూర్ణబహువర్చస్వీత్వంభూయాదితిభ...

స్తు| అనయోద్దంపత్యోఃప్రీతిరవిచ్ఛిన్నాస్తీతిభ...

స్తు| అనయోద్దంపత్యోఃగృహస్థాశ్రమధర్మకర్మనిష్ఠాగరిష్ఠత్వం భూయాదితిభ...

స్తు| ఇమాచంపతీఅన్యోన్యప్రీతియుక్తౌసాలంకారౌసంతానసంపత్సమృద్ధాక్షీ

ర్తిమంతౌసుఖభాగిశౌభూయాస్తామితిభ...

స్తు| ఇమాజాయాపతీవాణీహీ

రణ్యగర్భావివపూజ్యౌ| లక్ష్మీనారాయణౌవివపూర్ణానందౌ| గౌరీశంకరా

వివనిత్యానపాయాఅరుంధతీవశిష్టావివతపస్సమృద్ధౌ సీతారామావివసకల

భోగభాగ్యోపేతౌరాధాకృష్ణౌవివసఫలమనోరథౌ అనసూయాత్రీఇవపా

తివ్రత్యసత్య శౌచపరాయణౌచిరాయుష్మంతౌధనకనకవస్తు వాహనపుత్ర

పౌత్రాద్యభివృద్ధిమంతౌచస్యాతామితిభ...

స్తు| గురుదేవతాప్రసాదేననిశ్చి

తౌనిరుప్రవహాసీరోగౌనిర్వ్యసనౌనిర్దుః ఖాభగవద్భక్తిభాజౌస్తామితిభ...

స్తు| సర్వముహూర్తానంతరంకర్తవ్యాశీర్వాదః| అస్మిన్ముహూర్తేలగ్నమూ

ద్రదేక్కాణనవాంశ ద్వాదశాంశశ్రీంశాం శాదిసమయేషు యేయేగ్రహాః

యజమానస్యజప్తనక్షత్రజన్మరాశివశాత్ నామనక్షత్రనామరాశివశాచ్ఛు

భేతరస్థానేషుస్థితాఃతేషాంగ్రహాణాంశుభఫలదాతృత్వంభూయాదితిభవం

తో...స్తు| యేషగ్రహాఃశుభస్థానేషుస్థితాఃతేచాత్యంతశుభఫలదానైనాను

కూలాభవంత్యితిభ...స్తు| యేషగ్రహాఃఅంగచారవశాత్ గోచారవశాత్

నిత్యచారవశాత్ లతోపలత్తవేధాక్రాంతవశాత్ ప్రతికూలఫలదాఇతివిజ్ఞా

యంతేతేషియజమానకృతపూజనేనసుప్రీతాఃమహాజనాశీర్వాదబలెనవిశేష

శుభప్రదాఎవభూయాస్తురితిభ...స్తు| అనుషితమెతల్లగ్నంచసకలదోషవి

రహితంశుభబలకలితంచసుఖప్రదంభూయాదితిభ...స్తు| యచ్ఛుయజమా

నహృదయంయేచయజమానానుబంధినఃసర్వేపిభగవత్ప్రసాదేనకల్యాణాభి

యోగ్యైర్కర్తవ్యతిభ...తథాస్తు| అస్యవటోఃపేదా
స్వీతిభ...తథాస్తు| అస్యవటోఃసాంగవెదవెదాంతపా

స్తు| అస్యవటోఃసకలవిద్యానైపుణ్యమస్తీతిభ...

స్తు| అనయోద్దంపత్యోఃప్రీతిరవిచ్ఛిన్నాస్తీతిభ...

స్తు| అనయోద్దంపత్యోఃగృహస్థాశ్రమధర్మకర్మనిష్ఠాగరిష్ఠత్వం భూయాదితిభ...

స్తు| ఇమాచంపతీఅన్యోన్యప్రీతియుక్తౌసాలంకారౌసంతానసంపత్సమృద్ధాక్షీ

ర్తిమంతౌసుఖభాగిశౌభూయాస్తామితిభ...

స్తు| ఇమాజాయాపతీవాణీహీ

రణ్యగర్భావివపూజ్యౌ| లక్ష్మీనారాయణౌవివపూర్ణానందౌ| గౌరీశంకరా

వివనిత్యానపాయాఅరుంధతీవశిష్టావివతపస్సమృద్ధౌ సీతారామావివసకల

భోగభాగ్యోపేతౌరాధాకృష్ణౌవివసఫలమనోరథౌ అనసూయాత్రీఇవపా

తివ్రత్యసత్య శౌచపరాయణౌచిరాయుష్మంతౌధనకనకవస్తు వాహనపుత్ర

పౌత్రాద్యభివృద్ధిమంతౌచస్యాతామితిభ...

స్తు| గురుదేవతాప్రసాదేననిశ్చి

తౌనిరుప్రవహాసీరోగౌనిర్వ్యసనౌనిర్దుః ఖాభగవద్భక్తిభాజౌస్తామితిభ...

స్తు| సర్వముహూర్తానంతరంకర్తవ్యాశీర్వాదః| అస్మిన్ముహూర్తేలగ్నమూ

ద్రదేక్కాణనవాంశ ద్వాదశాంశశ్రీంశాం శాదిసమయేషు యేయేగ్రహాః

యజమానస్యజప్తనక్షత్రజన్మరాశివశాత్ నామనక్షత్రనామరాశివశాచ్ఛు

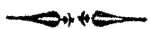
చంబ గురుశుశ్రూషణా
వీడినా...స్తు| అస్యవటోద్గురుదేవతా
యోగ్యైర్కర్తవ్యతిభ...తథాస్తు| అస్యవటోఃపేదా
స్వీతిభ...తథాస్తు| అస్యవటోఃసాంగవెదవెదాంతపా
స్తు| అస్యవటోఃసకలవిద్యానైపుణ్యమస్తీతిభ...
స్తు| అనయోద్దంపత్యోఃప్రీతిరవిచ్ఛిన్నాస్తీతిభ...
స్తు| అనయోద్దంపత్యోఃగృహస్థాశ్రమధర్మకర్మనిష్ఠాగరిష్ఠత్వం భూయాదితిభ...
స్తు| ఇమాచంపతీఅన్యోన్యప్రీతియుక్తౌసాలంకారౌసంతానసంపత్సమృద్ధాక్షీ
ర్తిమంతౌసుఖభాగిశౌభూయాస్తామితిభ...స్తు| ఇమాజాయాపతీవాణీహీ
రణ్యగర్భావివపూజ్యౌ| లక్ష్మీనారాయణౌవివపూర్ణానందౌ| గౌరీశంకరా
వివనిత్యానపాయాఅరుంధతీవశిష్టావివతపస్సమృద్ధౌ సీతారామావివసకల
భోగభాగ్యోపేతౌరాధాకృష్ణౌవివసఫలమనోరథౌ అనసూయాత్రీఇవపా
తివ్రత్యసత్య శౌచపరాయణౌచిరాయుష్మంతౌధనకనకవస్తు వాహనపుత్ర
పౌత్రాద్యభివృద్ధిమంతౌచస్యాతామితిభ...స్తు| గురుదేవతాప్రసాదేననిశ్చి
తౌనిరుప్రవహాసీరోగౌనిర్వ్యసనౌనిర్దుః ఖాభగవద్భక్తిభాజౌస్తామితిభ...
స్తు| సర్వముహూర్తానంతరంకర్తవ్యాశీర్వాదః| అస్మిన్ముహూర్తేలగ్నమూ
ద్రదేక్కాణనవాంశ ద్వాదశాంశశ్రీంశాం శాదిసమయేషు యేయేగ్రహాః
యజమానస్యజప్తనక్షత్రజన్మరాశివశాత్ నామనక్షత్రనామరాశివశాచ్ఛు
భేతరస్థానేషుస్థితాఃతేషాంగ్రహాణాంశుభఫలదాతృత్వంభూయాదితిభవం
తో...స్తు| యేషగ్రహాఃశుభస్థానేషుస్థితాఃతేచాత్యంతశుభఫలదానైనాను
కూలాభవంత్యితిభ...స్తు| యేషగ్రహాఃఅంగచారవశాత్ గోచారవశాత్
నిత్యచారవశాత్ లతోపలత్తవేధాక్రాంతవశాత్ ప్రతికూలఫలదాఇతివిజ్ఞా
యంతేతేషియజమానకృతపూజనేనసుప్రీతాఃమహాజనాశీర్వాదబలెనవిశేష
శుభప్రదాఎవభూయాస్తురితిభ...స్తు| అనుషితమెతల్లగ్నంచసకలదోషవి
రహితంశుభబలకలితంచసుఖప్రదంభూయాదితిభ...స్తు| యచ్ఛుయజమా
నహృదయంయేచయజమానానుబంధినఃసర్వేపిభగవత్ప్రసాదేనకల్యాణాభి

సంధయఃకల్యాణభాజశ్చభవంజ్విభా మహాత్మవేయ
 త్కించదపశబ్దతంయాజకానాంయచ్చాల్ యశ్చశ్చతమ్
 లంవాతత్సర్వమపివేదఘాక్షేణబ్రాహ్మణాశీర్షణైః చశాంతకలుషంనీ
 మంగలంసుశ్లేలంశ్రావ్యంస్వస్తికృచ్చభూయాదితిభ. స్త. సంతతశ్రీరస్తు
 సమస్తసత్త్వంగశానిభవంతు || తతస్సభాంప్రతిసాష్టాంగంప్రణమ్యమంత్రా
 త్తతాఽప్రతిగృహ్ణీయాదితిదేశకులాచారానురోధేన సంప్రదాయపరిపా
 ట్యమసర్తవ్యేతిడిక్. *

యశ్చైమాంపద్దతినాభినంజేత్తంధిక్. తతస్సభాసదోయధోచితంసం
 పూజ్యదక్షిణాదానాదినాసమారాధయేదితిశివం|| ఓతత్సత్.

సమాప్తీయంగ్రంథః.

శ్లో|| శ్రీకృష్ణాతటిసీతట వేంకటపురవాసీవి ప్రవశ్యేణ । ములుకుట్లవి
 శ్వనాథాహ్వాయసుధి యాస్తార్తకర్కశ్రీతం ॥ శాఖాసూత్రం ప్రాక్త
 నశిష్టాచారంచ దేశకులరీతింసంగృహ్యైచితవిధయాప్రయోగచింతామణిః
 కృతోజీయాత్ । బ్రాహ్మణతోషోధూయాదిశ్యేవహిముద్రితంపుస్తం । చెద
 పృన్యాక్రాంతంగంగాహరణేభగీరథోభూయాం॥ *

